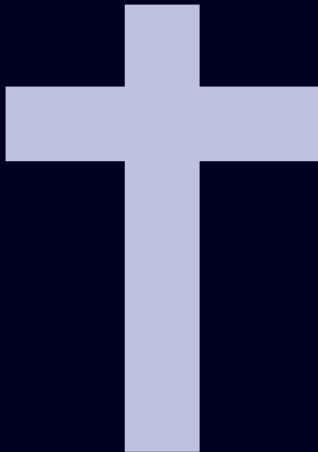

Yá'á tse'e je nam kojstán juu' ve'e je

Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je nMaj Vintsánamda

Jesucristo kajx

New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)

Ya'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam_ **xyaktaajnjimdu je nMaj Vintsánamda Jesucristo kajx** **New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)**

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e

Contents

Mateo	1
Marcos	51
Lucas	82
Juan	133
Hechos	171
Romanos	216
1 Corintios	237
2 Corintios	256
Gálatas	268
Efesios	275
Filipenses	282
Colosenses	287
1 Tesalonicenses	291
2 Tesalonicenses	295
1 Timoteo	298
2 Timoteo	304
Tito	308
Filemón	311
Hebreos	312
Santiago	327
1 Pedro	332
2 Pedro	338
1 Juan	342
2 Juan	347
3 Juan	348
Judas	349
Apocalipsis	351

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Mateo jyaay

Je Jesucristo je jyuipit jayu
(Lc. 3.23-38)

¹ Je Jesucristo je jyuipit jayu, je'e tse'e je Abraham, je'e tse'e je David. Jidu'um tse'e ñaske'xidi: ² je Abraham tse'e je myajntk je Isaac; je Isaac tse'e je myajntk je Jacob; je Jacob tse'e je myajntk je Judá jets je y'uts je y'ajch; ³ je Judá jets je ta'axtajk Tamar, je'e tse'e je myajntkta je Fares jets je Zara; je Fares tse'e je myajntk je Esrom; je Esrom tse'e je myajntk je Aram; ⁴ je Aram tse'e je myajntk je Aminadab; je Aminadab tse'e je myajntk je Naasón; je Naasón tse'e je myajntk je Salmón; ⁵ je Salmón jets je ta'axtajk Rahab, je'e tse'e je myajntk je Booz; je Booz tse'e je myajntk je Obed; je Obed tse'e je myajntk je Isai; ⁶ je Isai tse'e je myajntk je yakkutojkpa David; je yakkutojkpa David jets je ta'axtajk juu' ve'e ijt je jama'yaju Uriás je ñuda'ax, je'e tse'e je myajntk je Salomón.

⁷ Je Salomón tse'e je myajntk je Roboam; je Roboam tse'e je myajntk je Abías; je Abías tse'e je myajntk je Asa; ⁸ je Asa tse'e je myajntk je Josafat; je Josafat tse'e je myajntk je Joram; je Joram tse'e je myajntk je Uzías; ⁹ je Uzías tse'e je myajntk je Jotam; je Jotam tse'e je myajntk je Acáz; je Acáz tse'e je myajntk je Ezequías; ¹⁰ je Ezequías tse'e je myajntk je Manasés; je Manasés tse'e je myajntk je Amón; je Amón tse'e je myajntk je Josías; ¹¹ je Josías tse'e je myajntk je Jeconías jets je y'utsatajk, van'it ku ve'e je israeejlit jayu akee'y yakvoovdi jem babilóniait y'it jootn.

¹² Távani tse'e je israeejlit jayu akee'y yakvoovda vye'na, jetse'e jyaa'kñañaske'xijidi: je Jeconías tse'e je myajntk je Salatiel; je Salatiel tse'e je myajntk je Zorobabel; ¹³ je Zorobabel tse'e je myajntk je Abiud; je Abiud tse'e je myajntk je Eliaquim; je Eliaquim tse'e je myajntk je Azor; ¹⁴ je Azor tse'e je myajntk je Sadoc; je Sadoc tse'e je myajntk je Aquim; je Aquim tse'e je myajntk je Eliud; ¹⁵ je Eliud tse'e je myajntk je Eleazar; je Eleazar tse'e je myajntk je Matán; je Matán tse'e je myajntk je Jacob; ¹⁶ je Jacob tse'e je myajntk je José, je María je ñuyaa'y. Je María tse'e je Jesús je tyaak. Je Jesús tse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

¹⁷ Ax makmajkts naske'exats je'e ve'e vye'na ku ve'e je Abraham kujx yakmachovatsaa'n jets je David kujx paat; makmajkts naske'exavats je'e ve'e ku ve'e je David kujx yakmachovatsaa'n jets van'it kujx paat ku ve'e je israeejlit jayu akee'y yakvoovdi jem Babilonia; makmajkts naske'exavats je'e ve'e ku ve'e van'it kujx yakmachovatsaa'n jets van'it kujx paat ku ve'e je Cristo kye'x.

Ku je Jesucristo kye'x
(Lc. 2.1-7)

¹⁸ Jidu'um tse'e je Jesucristo kye'x. To'k xa ve'e je jayu y'ijit juu' ve'e José duxaaj. Púkani tse'e dujayep vye'na to'k je kiixata'ax juu' ve'e María duxaaj, je'e juu' ve'e ux'ook je Jesucristo tyaaki. Kak'apukna ve'e chaanada vye'na, van'it tse'e je Espíritu Santo je Nte'yam je myakkin kajx duyaktaajñ je María ónuk maát. ¹⁹ Ax je José, tuvts je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin y'ijit. Ku ve'e du'ix jets ónuk maátani ve'e je María, ax ka'a tse'e du'uktsojknit jetse'e dumaatstaanat, ni ka'a tse'e dutsojkpa jetse'e kuduyaktso'otyuuin, je'e kajx tse'e du'ukvinmaaj jets ayu'utsji ve'e kudumasookni. ²⁰ Namvaate'e je José ve'em duvinmay, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles yak'ixji je kuma'aj kajx juu' ve'e jidu'um na'muxju:

—José, je David je chaan je kyooj, kadi mtsa'aga jetse'e je María xmaatstaanat, kujx je Nte'yam je kyutojkun kajxe'e je Espíritu Santo yaktaajñi ónuk maát. ²¹ Yakke'exupe'e to'k je pi'k mix ónuk, Jesuusts je'e ve'e mtukxaajap kujx je'e ve'e dutuknuvaatsnup je jyayu je tyókinda.

²² Je'e kajx tse'e ve'em jyaajty jetse'e tyoojnji je Maja Vintsán je y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²³ Ónuk maát tse'e tyáñut to'k je kiixata'ax, je'e tse'e to'k je pi'k mix ónuk duyakke'exup.

Emanuel tse'e yaktukxaajap.

(Jidu'umts je'e ve'e je Emanuel kyatsapítsum, uu'm maátta ve'e je Nte'yam.)

²⁴ Ku ve'e je José jyotvij, ve'em tse'e dutuujn ax jo'n je Maja Vintsán je y'aangeles ña'muxji, myaatstuuni'ukvaan tse'e je María; ²⁵ ax ka'a tse'e ti kats dutukmaatjayeyp van'it paat ku ve'e je pi'k mix ónuk duyakke'x, Jesuusts je'e ve'e tyukxaajidu.

2

Je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup

¹ Jeme'e Belén je Jesús kye'ex, to'k je kajpun juu' ve'e jem judéait y'it jootm, van'it ku ve'e je Herodes yakkutojka vye'na. Van'it tse'e jye'ydi jem jerusaleenit kyajpun kajxm je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup, ² jem je'e ve'e choo'nda joma ve'e je xaaj pyítsum, jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Jómase'e y'it je israeejlit jayu yakkutojka juu' ve'e ke'x? Joma ve'e je xaaj pyítsum, jemts aatse'e n'ix je maatsa juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip jets ta ve'e kye'ex, je'e kajxts aatse'e yaja túnmin jets aats je'e ve'e nvinjávat nvintsá'agat.

³ Ku ve'e je yakkutojka Herodes dumotu, van'it tse'e ñavyinma'yunmooyji, nay ve'empa tse'e nujom je jerusaleenit jayu. ⁴ Van'it tse'e je yakkutojka dúvatsaajv nujom je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, jetse'e du'amotutúvidi pan joma ve'e kye'exut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutókut. ⁵ Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Jem Belén, yaja judéait y'it jaat, kux jidu'ume'e dujatyaañ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa:

⁶ Jets miitsta, beleenit jáyuda juu' ve'e tsuunidup yaja judéait y'it jaat, mnumájidup xa miitse'e nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda juu' ve'e tsuunidup yaja Judea, kux jeme'e mkajpun kajxmnda jyéjat to'k je yakkutojka juu' ve'e du'ix'itnup ats je njáyuda, je israeejlitta.

Jidu'um tse'e dujatyaañ.

⁷ Van'it tse'e je Herodes ayu'uts dúvatsaajv je'eda juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup jetse'e du'amotutúvi pan vin'ite'e du'ix'ukvaandi je maatsa. ⁸ Van'it tse'e dupakejxti jem Belén. Jidu'um tse'e dunuujimidi:

—Najkxu x'ixtada oy je pi'k mix ónuk. Ku tse'e xpaat'tat, m'avánadap tse'e jets atse'e najkx nvinja'viva nvintsá'kiva.

⁹ Ku ve'e ve'em yaknuujmide je yaa'tyajakta, van'it tse'e choo'ndini. Van'it tse'e vyin-too'yakjijidi je maatsa juu' ve'e y'ixtu ku ve'e vye'nada jem joma ve'e je xaaj pyítsum, jetse'e yo'y'atúvi je maatsa joma ve'e je pi'k mix ónuk. ¹⁰ Ku ve'e je yaa'tyajk du'ixtinuva je maatsa, ooy tse'e tyunxoojntkti. ¹¹ Ku ve'e tyajkidi jep tujkp, y'ixtu tse'e je pi'k mix maat je tyaak María, van'it tse'e dúvinkoxxténidi je pi'k mix ónuk jetse'e dúvinja'vidi dúvintsá'kidi. Van'it tse'e duyak'avaatsti je y'apajkinda jetse'e dumoooydi je vyintsá'kin: je oro, jets je incienso ax jo'n je poom, jets je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e mirra dúxaaj. ¹² Van'it tse'e je Nte'yam tyuknuja'vijidi je kuma'aj kajx jets ka'a ve'e y'ukvimpijttinit joma ve'e je Herodes. Je viijnk too' tse'e pyajktinu jetse'e ñajxktini joma ve'e je y'itta je ñaaxta.

Ku je Jesús yaktsoo'nji je tyee' je tyaak jetse'e yaknajxji jep Egipto

¹³ Ku ve'e ñajxktini je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup, van'it tse'e je José je kuma'aj kajx yak'ixji to'k je Maja Vintsán je y'aangeles juu' ve'e jidu'um na'muxju:

—Pojtuku, yaktsoo'nu ya pi'k mix maat ya tyaak jets maatke'ekun. Najkxta jem Egipto, jem tse'e mtándat van'it paat ku ats mitse'e nvaajnjat, kux je Herodes yakjay'ixtajape'e ya pi'k mix ónuk jetse'e duyakjay'oo'kjut.

¹⁴ Van'it tse'e je José pyojtuk jetse'e koo'ts dumaagtsaa'n je pi'k mix ónuk maat je tyaak, jetse'e jem Egipto ñajxkti. ¹⁵ Jem tse'e tyaandi van'it paat ku ve'e je Herodes y'oo'kni. Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji je Maja Vintsán je y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ: “Nvatsoov atse'e je n'Onuk jetse'e jem Egipto pyitsumnit.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

Ku je Herodes duyakjay'oo'kjidi je pi'k mix ónuk

¹⁶ Ku ve'e je yakkutojka Herodes du'ix jets vin'aa'njudu ve'e je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup, ooy tse'e tyunnaajkotma'tji, yakjay'oo'kkajxju ve'e nujom je pi'k mix ónukta juu' ve'e dukatajkipna toojk joojnt jetse'e jem jyoojntykada vye'na beleenit kyajpun kajxm jets tamanaat: ve'eme'e dupayo'y pan vinxup joojntani ve'e je pi'k mix Jesús, ve'em ax jo'n ña'muxjidi je yaa'tyajakta juu' ve'e je maatsa dunu'ixpajkidup. ¹⁷ Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji je Jeremias je y'ayook, to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ:

¹⁸ Yakmo'tu xa ve'e jem ramaajit kyajpun kajxm jetse'e je jayu je yaaxun je tsaachvinma'yun duyaknajxti, je Raquel je chaan je kyooj, je'e tse'e je y'ónuk dunuyaaxtu, ka'a tse'e du'uktsojktini jetse'e pan kyojtsjot'amájajadat, kux távani ve'e je y'ónukta y'oo'kni vye'na.

¹⁹ Aa'kani tse'e je Herodes vye'na, van'it tse'e jem Egipto je José to'k je Maja Vintsán je y'aangeles yak'ixji je kuma'aj kajx, jetse'e ña'muxji:

²⁰ —Pojtuku, vovv ya pi'k mix maat ya tyaak, najkxtinuva jem israeeilit y'it jootm, kux távani je'e ve'e y'oo'ktini juu' ve'e du'ukyak'oo'kuvaandu ya pi'k mix.

²¹ Van'it tse'e je José pyojtuk jetse'e duvaajv je pi'k mix maat je tyaak, jetse'e jem ñajkxtini israeeilit y'it jootm. ²² Ax ku tse'e je José dumotu jets je Arquelao ve'e yakkutojpk jem Judea, je'e juu' ve'e je tye'e! Herodes duintiktis, tsa'ki tse'e je José ku ve'e jem ñajkxut. Ku ve'e yakvaajnji je kuma'aj kajx, jem tse'e galiléait y'it jootm ñujkx. ²³ Ku ve'e jem jye'y, jem tse'e nazaréit kyajpun kajxm ñujkx tsuuniva. Ku tse'e ve'em jyaajty, van'it tse'e tyoojnji juu' ve'e kyojstju je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, je'ets je'e ve'e ku ve'e vyaandi jets nazaréit jayu je'e ve'e je Jesús.

3

Ku je Yaknapajtja Juan kya'amaajy joma ve'e kyapantsuuna

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Ku ve'e je Jesús chuuni jem Nazaret, van'it tse'e je Yaknapajtja Juan ñujkx joma ve'e kyapantsuuna jem judéait y'it jootm. ² Jem tse'e dutuk'ix'ukvaajñ je jáyuda juu' ve'e ñunajkxjudu. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Vinmayumpijitini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Npyaajmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm, kux myaaxuxjudupe'e jetse'e jem m'ijitini.

³ Ya Juuants je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxp Isaiás. Jidu'um tse'e dujatyaajñ:

Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um makk kyats joma ve'e kyapantsuuna:

“Yak'o'yijada, yaktaajvada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñaxut.”

Jidu'um tse'e je Isaiás dujatyaajñ.

⁴ Juu' ve'e je Juan vyitip, je camello pajk pumts je'e ve'e; je ak tse'e tyiintsoojmju. Je paach tse'e jyu'kxp jets je maja pa'ajk. ⁵ Je jerusaleenit jayu tse'e najkxtu amotunajxp; najkxtuva tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem judéait y'it jootm, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e dumutámidup je jordaani maja naaj. ⁶ Vintsots je'e ve'e je tyokin dumavyatsta, ve'em tse'e je Juan yaknapéjtja jem Jordán maja najootm.

⁷ Ax ku tse'e je Juan du'ix jets numaye'e je fariseotajk jets je saduceotajk ñunajkxjada jetse'e duyaknapéttat, van'it tse'e dunuujmidi:

—Miitsta, je tsaan'ni je kyoojta, je kats xa ve'e tuxmótuda jets táminup je'e ve'e je tsaachto'ñun, je'e kajx tse'e xkuke'ekta. ⁸ Je'e tse'e mtoondinup juu' ve'e oy jetse'e ñuke'xnatákat jets mmasooktinu ve'e je mko'oy joojntykinda. ⁹ Ka'a ve'e xnutúvadat jetse'e mva'andat: “Ka'a tse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kux je Abraham je chaan je kyooj xa uu'me'eda”, kux nvaajnjidup ats miitse'e jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e ya tsaaj duyakvimpítut je Abraham je chaan je kyooj. ¹⁰ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip. Ax ta tse'e je tiempo jye'ya juu' ve'e ve'em ax jo'n je jayu je pojxun dumach jetse'e je kup dupojxukut. Ax nujom tse'e je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip, yakpojxuknups je'e ve'e jetse'e yakjanvippini. ¹¹ Je tsokx naaj ats miitse'e ntukyaknapéjtup, je'e nuja'vints je'e ve'e jets mmasooktinu ve'e je mko'oy joojntykinda; ax je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, je'e tse'e jem mja'vin kajxmnda ntukyaknapéjtjadap je Espíritu Santo jetse'e je jayu dutókimpayo'oyut. Ñunájipts je'e ve'e nuyojk jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e je kya'ajk nyakkeekjat. ¹² Ku ve'e je jayu dutókimpayo'oy, ve'em tse'e dutónut ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem kya'm je tukjee'pun dumatstijtp jetse'e duvimpójut je trigo. Pyakmókup tse'e je trigo taajm; ax je po'ox juu' ve'e pyajkja, je'e tse'e jem janjootm pyaamnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

Ku je Jesús ñapejt

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Ku ve'e je Juan je jayu duyaknapajt, van'it tse'e je Jesús chaa'n jem galiléait y'it jootm jetse'e jye'y joma ve'e je jordaani maja naaj, jem joma ve'e je Juan vye'na. Je'e tse'e ñunajkx jetse'e je Juan yaknapéjtut. ¹⁴ Ka'a tse'e je Juan du'uktsajk, jidu'ume'e je Jesús dunuujmi:

—¿Mits atse'e xnumiimp? Ñojk'óy xa ats mitse'e xyaknapéttut.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Kuvuk xa ve'e dutsak, kux pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e jetse'e nto'numut nujom juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

Van'it tse'e je Juan dukuvujk. ¹⁶ Ku tse'e je Jesús ñapejtkujx, van'it tse'e pyitsumni jem najootm. Tun to'mayji tse'e ojs je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e je Jesús du'ix jets jeme'e ñukada'akyju je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, ve'eme'e

ñukada'akyju ax jo'n to'k je pak. ¹⁷ Van'it tse'e to'k je ayook yakmotu juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk.

4

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajñi

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Van'it tse'e je Espíritu Santo je Jesús duyaknujx jem vinva'ajts it kajxm jetse'e jem je ko'oyjáyuwap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, jetse'e du'ixjut vintsə ve'e je Jesús kuduyaktokimpujk. ² Vujxtkupx xaaj vujxtkupx tsooj ve'e je Jesús kyakay vye'na, van'it tse'e je yooj pyaatji. ³ Van'it tse'e je ko'oyjáyuwap vyinkutámiji jetse'e ña'muxji, ukvin'aa'nuvaajnju tse'e:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, mukótsuts n'it ya tsaaj jetse'e vyimpitút tsapkaaky.

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka tun je'e kajxyap xa ve'e je jayu jyoojntyka ku ve'e juu' dukay duju'kx, je ayook kajxe'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp.”

⁵ Van'it tse'e je ko'oyjáyuwap yaknajkxji jem kunuu'kx kajpun kajxm, jem Jerusalén. Van'it tse'e je Jesús jem maja tsaptakkojm duyakpejt ⁶ jetse'e jidu'um dunuujmi:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, naajkkustákajats n'it, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e dupava'anup je y'aangelestajk jetse'e m'ixjut mjayépjut,

jetse'e je kya'aj mtuk'amátsajat jetse'e je mtek je tsaaj kyayaktsaachajat.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Vaampap tse'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán: “Ka'a tse'e x'íxtat joma vaate'e juu' dukuvuk je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda.”

⁸ Van'it tse'e je ko'oyjáyuwap yaknajkxjuva joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm aa'k. Jem tse'e je Jesús dutuk'ix nujom je jayu juu' ve'e yakkutujkja ijttup yaja naxviijn jets vinxupe'e je majin je jayu dujayep. ⁹ Van'it tse'e dunuujmi:

—Nujom xa ats mits ya'a ve'e nmokyajxnit pan xvinkoxkténip ats mitse'e jets atse'e xvinjávat xvintsá'agat.

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxni, Satanás, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Vinjávida vintsá'agada je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, je'ejyji ve'e to'k mvinjávadap mvintsá'agadap.”

¹¹ Van'it tse'e je ko'oyjáyuwap myasoókji jetse'e je aangelestajk je Jesús dununajkxti jetse'e dupatto'nidi.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹² Ku ve'e je Jesús je kats dumotu jets jepe'e poxuntuajkp je Yaknapéjtpa Juan, van'it tse'e ñujkx jem Galilea; ¹³ ax ka'a tse'e tyaañ jem nazarétit kyajpun kajxm, jeme'e Capernaum ñujkx tsuuniva. Je kajpun, myutámipe'e je maja na'akaya jem zabuloonit jets neftaliijit y'it jootmda. ¹⁴ Je'e kajx tse'e ve'em jyaajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e je Isaías jyatyaañ, to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajkpa. Jidu'um tse'e dujatyaajñ:

¹⁵ Je it je naax juu' ve'e Zabulón jets Neftalí duxaaaj,

je too' juu' ve'e je'yp jem maaxy napa'am jetse'e ñaxy jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am,

jem galiléait y'it jootm joma ve'e jyoojntykada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuwap,

¹⁶ je jayu pan pan jatye'e kupi'ijts kukoo'ts tsuunidu,

y'ixtuts je'e ve'e to'k je maja kujajpa je maja kutá'kxpa;

pan pan jatye'e maaydup tajtup kux cha'kidupe'e jetse'e y'oo'ktat,

kujajjudu kutá'kxjudu tse'e.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaajñ.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús kya'amay'ukvaajñ. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Vinmayumpijttini, masoóktini je mko'oy joojntykinda. Napyaaajmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm kux myaaxuxjudupe'e jetse'e jem m'ijttinit.

Ku je Jesús duvaajv numaktaaxk je ajkx maakpada

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ Jeja tse'e galiléait myaja na'akaya pa'ayi je Jesús ñaxy vye'na, jetse'e du'ix numejtsk je yaa'tyajk, to'k uts to'k ajch: to'k juu' ve'e duxaaaj Simón juu' ve'e yaktukxaaaji Pedro, jets

jado'k juu' ve'e duxaaj Andrés. Ajkx maakpats je'e ve'e y'ijtti; jem je'e ve'e du'avájada vye'na je tyuk'ajkx'amaakin xuum maja na'akaya jootm. ¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi: —Pamiindini ats. Ajkx maakk xa ve'e mtoondup; ax uxymts ats miitse'e je toonk nmo'odat jets atse'e je jayu xtuknumíndat.

²⁰ Tun jatyji tse'e dumasoo'ktini je tyuk'ajkx'amaakin xuum jetse'e dupanajkxtini.

²¹ Vee'n tse'e yo'oyda vye'na, van'it tse'e je Jesús du'ixpa janumejtsk je yaa'tyajk, je Santiago jets je Juan, nay to'k uts to'k ajchpats je'e ve'eda, je Zebedeo je myajntktajk. Jem je'e ve'e barco jootm je tyee' dumaadada vye'na jetse'e je tyuk'ajkx'amaakin xuum du'ataagada. Van'it tse'e je Zebedeo je myajntktajk yakvoovduva. ²² Tun jatyji tse'e dumasoo'ktini je barco maat je tyee'da, jetse'e dupanajkxtini.

*Ku je Jesús je numay jayu duyak'ixpujk
(Lc. 6.17-19)*

²³ Jem tse'e nujom galiléait y'it jootm je Jesús du'ayo'oy du'anaxy y'ijt joma jaty tsaptajk jetse'e je jayu dutukyak'ixpuk je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyajmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm. Pan nuvinxupe'e to'k jado'k je pa'am dujayep, ve'em tse'e duyakjotkadaakni. ²⁴ Yaknuja'vip tse'e je Jesús jem nujom maja it jootm juu' ve'e Siria duxaaj; tyuknuna'jxxtu tse'e je Jesús nujom pan pan jatye'e je pajkpa je aampa dujaye'jptup, pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'yájayuvap, pan pan jatye'e ko'opya'ampajkjjudup, jets pan pan jatye'e mojkup; yakjotkadaakkajxnuts je'e ve'e to'k ka'ajyjida. ²⁵ Numay tse'e je jayu pyanajkxjidi. Jem tse'e je galiléait jayu, jem tse'e juu' ve'e tsqo'ndu jem decápolisit y'it jootm jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm, jempa tse'e juu' ve'e viijnk tsq tsqo'ndu jem judéait y'it jootm, nay jempa tse'e juu' ve'e tsqo'nduva je it je naax juu' ve'e jado'k ado'om je jordanit maja nanaxy jem joma ve'e je xaaj pyítsum.

5

Ku je Jesús kya'amaajy jem tonun viinm

¹ Ku ve'e je Jesús du'ix je numay jayu, van'it tse'e pyejt joma ve'e to'k je tonun jetse'e jem y'ajxtk. Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñuje'yjidi, ² jetse'e je Jesús yak'ixpajkjidi jidu'um:

*Je'eda pan pan jatye'e xqonda
(Lc. 6.20-23)*

³ —Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin du'ixkajptup, íttapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e tsaachvinmaaydup, yakjot'amájajadapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁵ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujaye'jptup, je'e tse'e yakmo'odap je naxviijnit it.

⁶ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e duyoojidup dutaatsidup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ku'ux jotkada'aky tse'e y'íttat.

⁷ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je jayu dutukmo'ttup, tukmo'tjduvaptts je'e ve'e je Nte'yam.

⁸ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujaye'jptup, y'íttapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁹ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e duyaknamyujot'o'yijidup juu' ve'e namyu'ejkjjudup, va'anupts je'e ve'e je Nte'yam: “Áts ts ya'a ve'e je n'ónukta.”

¹⁰ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je jayu jomtoojnjjudup titoojnjjudup kuxe'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, íttapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

¹¹ Xoon xa miitse'eda ku ve'e je jayu mvinkojtspétjada, mjomtónjada mtitónjada, jetse'e mnúvampétjada ats kajx. ¹² Tukxoondukta tse'e ooy ku ve'e ve'em myaktonda, kux myakmooydinupe'e je maja o'yin jem tsapjootm, kux ve'eme'e dujomtoondi dutitoondi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e joojntykidu too'vajkp jets ka'a ve'e miitsta.

*Je kaan tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 9.49-50; Lc. 14.34-35)*

¹³ Miitsta xa ve'e je kaan jo'n yaja naxviijn. Ax pan tókinup tse'e je kaan je tya'mútsin, ¿vintsose'e jado'k nax tya'mútsinuvat? Ka'ats je'e ve'e y'uktoonni, yak'uxko'onupe'e jeja too' aajy jetse'e je jayu ñute'e'njut tyuktee'njut.

*Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.21-25; Lc. 8.16-18)*

¹⁴ Miits xa ve'e je ta'kxpa jo'n yaja naxviijn. To'k je kajpun juu' ve'e jem kopk kajxm, ka'a tse'e y'oya jetse'e yakyo'otsut. ¹⁵ Ka'a xa ve'e je ta'kxpa yakna'ak jetse'e ti

yaktuknaxjóput; kajxm je'e ve'e yakpum jetse'e dukutá'kxut anañujoma je jáyuda juu' ve'e jep tujkp. ¹⁶ Nay ve'empats miitse'e'da, ve'em ax jo'n je ta'kxpa je numay jayu dukutu'kx, yaknuke'xnatákada je y'oy je'e jeja je jayu vyinkujk; ku je'e ve'e du'ixtat je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup, yakmájadap yakjaanchadapts je'e ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

Oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun

(Lc. 16.16-17)

¹⁷ 'Ka'a xa miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e nnumiin jets atse'e nyakkutókiyut je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyavyejttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ka je'e kajxapts atse'e nmiijn jets ats je'e ve'e nyakkutókiyut; je'e kajxe'e jets ats je'e ve'e nkutyónut jets atse'e nkojtsva'atsut ti ve'e tyijp. ¹⁸ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, namvaate'e y'it ya tsajmit it jets ya naxviijn it, tonkájxup tse'e nujom je pava'nun; dumaja dumootska je'e ve'e je pava'nun, tonkájxupts je'e ve'e. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, pan pan xa ve'e dukakutyoomp je pava'nun, dukanumaja je'e ve'e je pava'nun, jetse'e ve'em je jayu dutuk'ix, je'e tse'e dunupi'kikáxup je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm; ax pan pan tse'e dukutyoomp je pava'nun jetse'e ve'em je jayu dutuk'ix, ñumájapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm. ²⁰ Kux ve'em ats miitse'e nnaajmada, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e nuyojk oy xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets ka'a ve'e juu' ve'e tyoondup je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, ka'a tse'e mtákadat jem je Nte'yam y'am kya'm.

Ku je jayu jyotma'aty

(Lc. 12.57-59)

²¹ 'Ta ve'e x'amotunaxta ku ve'e jidu'um je jujpit jayu yaknuujmidi: "Ka'a tse'e myak-jayu'oo'ktat, kux jyapana pan pane'e yakjaju'oo'kp, yakmo'opts je'e ve'e je tsaachpaatun." ²² Ax nmujmidupts ats miitse'e jets jyapana pan pane'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dumu'ejkjp, yaktokimpayo'oyuyps je'e ve'e. Pan pane'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a duvinkojtspejtp, tokimpayo'oyjadapts je'e ve'e pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. Pan pan tse'e ka vijap dutijp je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a, kutsa'aga tse'e jetse'e jem janjootm yakpaamnnt.

²³ 'Ax ve'em tse'e, pan myaknajkxtup xa ve'e je myaxta joma ve'e je Nte'yam xvinjávada xvintsá'agada, jetse'e jem xjaa'myéstat jets mmu'ejkjdupe'e nuto'k je m'utsta je m'ajchta ukpu nuto'k je m'utsta je mtsa'ada, ²⁴ maso'oktanumts jeja je myaxta jetse'e najkx too'vajkp je'e xmaatnamyujot'óyajada, van'it tse'e mvimpijttinuvat jetse'e je myaxta je Nte'yam xtukkatákadat.

²⁵ 'Pan jem xa ve'e pane'e mnuxa'aajidup jetse'e xmaatnajkxta jeja je yakkutojka vyinkujk, tukmaatkojts'óyada tse'e jeja too' aajp, ve'em tse'e jem je tokin payo'yva kya'm mkayakpámdat. Kux pan mpaajmjúdup xa ve'e jem je tokin payo'yva kya'm, je tokin payo'yva tse'e jem je tojpa kya'm mpámjadap jetse'e mpoxuntakpámjadat. ²⁶ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'ajame'e mpítsumdat jep poxuntujkp vi'name'e xkakuvetta nujom juu' ve'e myójidup.

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki

²⁷ 'Ta ve'e x'amotunaxta ku ve'e jidu'um yakkats: "Ka'a tse'e xyakvintsa'kintókidat je navyajkun." ²⁸ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets opyana pan pane'e dunu'ixp to'k je ta'axtajk jetse'e dutsak jetse'e dumaatnayjayépjut, ta tse'e jem jya'vin kajxm je ta'axtajk dutukmaatnyakvintsa'kintóki je navyajkun.

²⁹ 'Pan myaktokintoojnjudup xa ve'e je m'aka'yun viijnda, tunyakpítsumda tse'e jetse'e x'uxkojta, kux nuyojk oy je'e ve'e jetse'e to'k viijn je mni'kxta je mkopkta xyakkutókidat jets ka'a ve'e ku ve'e nujom je mni'kxta je mkopkta yakpaamnnt jem janjootm. ³⁰ Pan myaktokintoojnjudup xa ve'e je m'aka'yun ka'ajta, tunkuspoxta tse'e jetse'e x'uxvúvuptat, kux nuyojk oy je'e ve'e jetse'e to'k viijn je mni'kxta je mkopkta xyakkutókidat jets ka'a ve'e ku ve'e nujom je mni'kxta je mkopkta yakpaamnnt jem janjootm.

Ku je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasookni

(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

³¹ 'Kojtstuva tse'e je jayu jidu'um: "epyana xa ve'e pan pane'e je ñuda'ax dumasó'okuvaannup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e too'vajkp dumo'ot je ñak joma ve'e yak'ixut jets ka'a je'e ve'e du'uknúda'axini." ³² Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets pan pan yaa'tyajke'e dumasooknup je ñuda'ax, pan ka je'e kajxap ku ve'e je ñuda'ax duyakvintsa'kintóki je navyajkun, je yaa'tyajk kajx tse'e je ta'axtajk duyakvintsa'kintóki je navyajkun ku ve'e je viijnk yaa'tyajk dupuk. Ax je'e tse'e juu' ve'e ux'ook dupajkp je ta'axtajk juu' ve'e je ñuyaa'y tummyasookjini, nay yakvintsa'kintókiavaps je'e ve'e je navyajkun.

Ku je jayu je Nte'yam duyaknaxy ukpu ti jaty

³³ 'Ta ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um je jujpit jayu yaknuujmidi: "Kutyonu je vaanduk juu' ve'e tuxpum pan je Nte'yame'e tuxyaknaxy." ³⁴ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ka'a ve'e je Nte'yam xyaknaxtat ku ve'e je vaanduk xpa'mda. Ni ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknaxtat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxti, kux jeme'e je Nte'yam je kyutojkon tsuujntkun. ³⁵ Ka'a tse'e ya naxviijn it xyaknajxtuvat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxti, kux ve'em ya'a ve'e ya naxviijn it ax jo'n je va'kpejtun joma ve'e je Nte'yam je tyek kuduyukkán. Ka'a tse'e je Jerusalén xyaknajxtuvat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxtuvat, kux ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e xyakvimpittat otyo'ka je mvaajyta yak uk po'o'p. ³⁷ Jidu'ume'e mva'andat "ve'em" ukpu "ka'a"; kux juu' ve'e nuyojk jaa'kyakkajtsp, je ko'oyjáyuavaps je'e ve'e duyakjéjip.

Ku je jayu dutonumpit juu' ve'e ka óyap

(Lc. 6.29-30)

³⁸ 'Ta ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um yakkats: "Pan pane'e je jayu je vyiijn duyakma'tp, je tyaats duyakvajntkp, nay vanxúpyjam tse'e yaktoonnuvat." ³⁹ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ka'a ve'e xtonumpijjtadat juu' ve'e ka óyap pan pane'e mmutojkontoojnjudup; ñojk'óy xa ve'e, pan pane'e m'akupa'kxiidup to'k ado'om aaj, mooyduva tse'e jado'k ado'om jetse'e mja'a'k'akupa'kxajadat. ⁴⁰ Pan pan tse'e mnuxa'aavaajjudup jetse'e je mvitupa'tk mpajkuxjada, masoo'ktuva tse'e jetse'e je mvituni'kx mpajkuxjadat. ⁴¹ Pan myaktuk'ake'yidup xa ve'e jetse'e juu' xpatsámdat kojkm legua, ax mpatsámdap tse'e jakojkm legua. ⁴² epyana pan pane'e juu' m'amótujjudup, mmo'odap tse'e; pan pan tse'e juu' anuu'kx m'amótujjudup, ka'a tse'e xts'o'xpáktat.

Tso'kta je jayu pan pane'e mtso'oxpajkjjudup

(Lc. 6.27-28, 32-36)

⁴³ 'Ta ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um yakkats: "Tso'kta pan pane'e mtsojkkjudup; ka'a tse'e xtsóktat pan pane'e mtso'oxpajkjjudup." ⁴⁴ Ax atsts miitse'e nnuujmidup: Tso'kta pan pane'e mtso'oxpajkjjudup, amótuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxut pan pane'e mko'oñukojtsjidup, otyoojnjada pan pane'e mko'otyoojnjudup, ntsapkotsta jetse'e je Nte'yam oy tyo'nuxjadat pan pane'e mvinkojtspejtjudup jets pan pane'e mjomtoojnjudup mtitoojnjudup, ⁴⁵ ax ve'em tse'e mnuke'xnatákadat jets nTee'imdupe'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm. Kux ku xa ve'e je aampa xajj duyakpítsum, tyuknu'aampys je'e ve'e juu' ve'e oy jayu jets juu' ve'e ko'oy jayu, yakjéjips je'e ve'e je tooj jetse'e duyaknutu'uj pan pan jatye'e tuv jáyuvudup joointykidup, nay ve'empan tse'e pan pan jatye'e jomjáyuvudup tijáyuvudup jetse'e jyomjoointykada tyijoojntykada. ⁴⁶ Pan je'ejyji xa miitse'e mtsojktup pan pane'e mtsojkkjudup, ¿ti o'yin tse'e mpáktap je'e kajx? Je kupa'mun pakmojkpa paat xa ve'e ve'em jyátukada.

⁴⁷ 'Pan je'ejyji ve'e mkojtspo'o'kxtup juu' ve'e mmaatnayja'vijidup, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda?, kux nay vanxúpyjame'e dutoonduva pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. ⁴⁸ Va'ajts tse'e mnaajk'ijitjidinit, ve'em ax jo'n ñaajk'itju va'ajts je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

6

Ku je jayu je y'oy je'e dutún

¹ 'Ku xa ve'e xtonda je y'oy je'e, ka je'e kajxap tse'e xtondat jetse'e je jayu du'ixtat juu' ve'e mtoondup. Pan je'e kajx xa ve'e ve'em xtonda jetse'e je jayu m'ixadat, ka'a tse'e oy mtonumpijjtadat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. ² Je'e kajx tse'e, ku tse'e xputákadat je'e pan pan jatye'e katih'ijtxjudup, ka'a tse'e anañujoma je jayu xtuknujávadat, kux ve'eme'e jyátukada jep tsaptujkp jets jeja too' aajy pan pan jatye'e mejts'aaaja mejtsjootta. Je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e je jayu u'oñukótsajadat. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijjtadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e yak'oñukojtsidi. ³ Ax kuts miitse'e je jayu xmo'odap juu' ve'e katih'ijtxjudup, ve'em tse'e xtondat jetse'e ni pana dukanujávát. ⁴ Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijjtadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatákip jeja je jayu vyinkujk.

Ku je jayu chapkats

(Lc. 11.2-4)

⁵ 'Ku miitse'e mtsapkótstat, ka'a tse'e ve'em mtsapkótstat ax jo'n je'eda juu' ve'e mejts'aaaja mejtsjootta, ténip tse'e chapkotsta jep tsaptujkp jets joma ve'e je too' ñavyinnaxyju, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e je jayu y'ixjadat ku ve'e chapkotsta. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijituxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e je jayu ve'em y'ixjada. ⁶ Ax kuts miitse'e mtsapkótstat, tákadats jep mtujkp, aka'ada je mtajk, van'it tse'e xmukótstat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijituxjadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatajkijp jeja je jayu vyinkujk.

⁷ 'Ku ve'e mtsapkótstat, ka'a tse'e xkojtsumpíttat xkojts'atajtat, ve'em ax jo'n jyátukada pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada, ve'eme'e vyinmayda jets amotunáxadap je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e ooy tyunkotsta. ⁸ Ka'ats miitse'e ve'em mjátukadat, kux namka'ana miitse'e je Nte'yam juu' x'amótuda, ñuja'vips je'e ve'e juu' ve'e mka'ijituxjudup. ⁹ Jidu'um tse'e mtsapkótstat:

Aats je nTee',
tsapjootm xa mits jeme'e,
va'ajts aaj va'ajts jootts mitse'e,
jetse'e myakvinjávat myakvintsa'agat.

¹⁰ Yakmiinni to'k aaj je mkutojkun.

Ve'em ax jo'n jem tsapjootm tyunju juu' mitse'e mtsajkp,
ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.

¹¹ Mooyk aats uxym je kaaky je naaj juu' aatse'e jóvum xaaj ntukjoontykip.

¹² Mee'kxjik aats je ntokin,

ve'em ax jo'n aatse'e ntokinmee'kxpa pan pan jaty aatse'e xmutokintoomp.

¹³ Kadi aats to'k aaj xmasa'ak jets aatse'e nka'at jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm;
mitsts aatse'e x'ixup xjayéup, x'axajtókup,
ve'emts aatse'e xkah'amaadaagat je kyo'oy je'e.

Kux xa'ma kajx mitse'e xka'ma je kutojkun, je makkin, jets je majin. Amén.

¹⁴ 'Pan mtokinmee'kxtup xa miitse'e pan pane'e mmutokintoojnjudup,
mtokinmee'kxjadap tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm; ¹⁵ ax pan ka'a tse'e xtokinmee'kxta je jayu juu' ve'e mmutokintoojnjudup, nay ka'ava tse'e je nTee'amda mtokinmee'kxjuduvat.

Ku je jayu y'ayooja

¹⁶ 'Ku xa miitse'e m'ayoojadat, ka'a tse'e je mvijinda je m'aaaja xyakma'attat, ve'em ax jo'n jyátukada je'eda juu' ve'e ijtup mejts'aaaja mejtsjootta, kux ve'em je'e ve'e jyátukada jetse'e je jayu dunujávadat jets ayoojidup je'e ve'e. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijituxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e je jayu y'ixjada jets ayoojidupe'e. ¹⁷ Ax miits, ku tse'e m'ayoojadat, navyimpojjada nay'apojjada jetse'e oy mnavyoo'kjadat, ¹⁸ ve'em tse'e je jayu dukanujávadat jets m'ayoojidupe'e. Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijituxjadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatajkijp jeja je jayu vyinkujk.

Je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm

(Lc. 12.33-34)

¹⁹ 'Ka'a tse'e xnujajkpéttat je o'yin juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je tótuk juu' jaty dutukka'yini, joma ve'e juu' jaty vyintoki, jets joma ve'e je mee'tspa tyákada; ²⁰ ñojk'óye'e xnujajkpéttat je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm, joma ve'e je tótuk juu' jaty dukatukkaya, joma ve'e juu' jaty kyavintoki, jets joma ve'e je mee'tspa kyatákada. ²¹ Kux pan joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'ixtup mjayejptup, nay jeejyam tse'e y'ijtpa je mjootta je mja'vinda.

Ve'em xa ve'e je jayu je vyiiin ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin

(Lc. 11.34-36)

²²⁻²³ 'Ve'em xa ve'e je jayu je vyiiin ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin. Pan oy xa ve'e je mvijinda, m'ixtup tse'e oy. Ax pan ma'at tse'e je mvijinda, ko'o'ts tse'e je mni'kxta je mkopkta tyañ. Nay ve'empats je'e ve'e maat je mjootta je mja'vinda. Pan va'ajts tse'e je mjootta je mja'vinda, je y'oy je'e tse'e mtoondup; ax pan m'ajootidup tse'e je kyo'oy je'e jetse'e vintok m'itta, je kyo'oy je'e tse'e mtoondup, ve'emts miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e ijtp jeja ako'o'ts it jaat jetse'e nuyojk kukoo'ts tyañ jets ka'a ve'e je viints jayu.

Je Nte'yam jets je meen

(Lc. 16.13)

²⁴ 'Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e mejtsk je vyintsán dujayéput, kux to'ke'e dutsókut, jado'k tse'e dutso'oxpákut, to'ke'e dumutónut dumupákut, jado'k tse'e duviijnk'ixut. Nay

ve'empa tse'e je jayu juu' ve'e jem je meen kya'm naajk'ijitjup, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e je Nte'yam dupanajkxut.

*Y'ixp iyayejpp tse'e je Nte'yam pan pan jaty je y'ónuk
(Lc. 12.22-31)*

²⁵ Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada, ka'a tse'e xvinmáydát je mkaakya je mnaajta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinmaayduvat je mvitta je mxoxta juu' ve'e mjayéptap. Ñumájip je'e ve'e nuyojk ku ve'e je jayu jyoojntyka jets ka'a ve'e je kaaky je naaj juu' ve'e jyayejpp; ñumájip je'e ve'e nuyojk je jayu je ñi'kx je kyopk jets ka'a ve'e je vit je xox juu' ve'e jyayejpp. ²⁶ Ixta vintso ve'e je jeyyva tánuk kyani'ipta, ka'a tse'e je taajm dupakmokta, ka'a tse'e tii joma ve'e duyak'íttat je tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidup tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. Kadi xvinmayda, nuyojk xa miitse'e ooy xtunjaa'knúmájada jets ka'a ve'e je jeyyva tánuk. ²⁷ Jyatunvinmay je'e ve'e, çpánts miitse'eda juu' ve'e o'yixjup jetse'e ñaajkyónjút jado'k noox?

²⁸ '¿Ax tyajx tse'e xvinmayda je mvitta je mxoxta? Ixta vintso ve'e je ojts jaatit puj yee'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyii'tta kyojta; ²⁹ ax ve'emts atse'e nva'añ jets óyame'e je yakkutojka Salomón va'ajts tsoj tyunnaxyaxju y'ijit, ka'a tse'e dumuvaa'ty ax jo'n je puj. ³⁰ Pan ve'em tse'e je Nte'yam duyaktsojupuk je aajj je ojts juu' ve'e uxym yee'kp jetse'e kep je jaajñ pyaatjinit, çvintsots je'e ve'e je Nte'yam mkamo'ojadat pan ti ve'e mnatyukxóxjadap? 'Vee'nji xa ve'e je Nte'yam xjaanchjávada! ³¹ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e mnaajkvinnmájadat jetse'e mva'andat: "¿Tis vine'e nka'yumdap n'ookumdap?", ukpu "¿Tis vine'e nnatyukxojxumjadap?" ³² Kux nujom je'e ve'e, yakvinkópkidupts je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, ñu'ja'vipts je'e ve'e pan ti uu'me'e xka'ijitjmdup. ³³ Ax ve'em tse'e, yakvinkópkada ooy jetse'e m'ijitnit jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xtoondinit juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e myakmo'oyduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap jets juu' ve'e mnatyukxóxjadap. ³⁴ Kádits xvinmayda juu' ve'e kep mínup, kux jéjape'e kep juu' ve'e mvinmáydap. To'k to'k je xaaj, ve'em tse'e je vinma'yun duyakjeja.

7

*Ka'ats uu'me'e je jayu ntókimpayo'yumdat
(Lc. 6.37-38, 41-42)*

¹ 'Ka'ats miitse'e je jayu xtókimpayo'oydat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatókimpayo'yjuduvat. ² Kux ve'em pan vintso ve'e je jayu xtókimpayo'oyda, nay vanxúpiyam tse'e je Nte'yam mtókimpayo'yjuduvat; uk pan vintso ve'e je mjayuvinda, nay je mjayuvinda tse'e vimpítup. ³ ¿Vintsose'e y'o'yixjut je'e juu' ve'e je maja tokin dumaat, jetse'e duputákát je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e jep vyiiñm to'k je kup juu' ve'e va'ajts maj jetse'e dutsak jetse'e duputákát je y'uts juu' ve'e je pi'k po'ox tuyvintákaja. ⁴ Van'it tse'e je y'uts dunuujma: "Va'an ats duyakpítsumu je pi'k po'ox juu' ve'e jep mviñm." ⁵ 'Mejts'aa'j mejtsjoot xa je'e ve'e juu' ve'e je maja tokin dumaat! Yakuva'ache'e too'vajkp dutsak je maja tokin juu' ve'e jyayejpp, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e duputákát je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat.

⁶ 'Ka'a tse'e je ok xmo'odat je Nte'yam jye'e, ka'a tse'e je mpeerlas xvajjadat je keem. Pan mmo'oydup xa ve'e, tyuktee'ndapts je'e ve'e jetse'e mnupojtukjadat jetse'e myakvintókijadat.

*Amótuda juu' je Nte'yam, íxtada, jets kojtsppo'kxta jeja tak'aagui
(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ 'Amótuda juu' je Nte'yam, jetse'e myakmo'odat; íxtada, jetse'e xpaa'ttat; kojtsppo'kxta jeja tak'aagui, jetse'e je Nte'yam myak'avaatsuxjadat. ⁸ Kux pan pan xa ve'e je Nte'yam juu' du'amótup, yakmo'op tse'e; pan pan tse'e juu' du'ixtip, pyaatyp tse'e; pan pan tse'e kojtsppo'kxp jeja tak'aagui, yak'avaatsuxjup tse'e je Nte'yam.

⁹ 'Onuk tee'da ónyk taakta, ku xa ve'e je m'ónukta m'amótujadat je tsapkaaky, ¿je tsaa'j tse'e mmo'odap? ¹⁰ Ku tse'e m'amótujadat je ajkx, ¿je tsaa'n tse'e mmo'odap? ¹¹ Mjako'oyjáyuvada xa miitse'eda, mnuja'vidup tse'e jetse'e xmo'odat je y'oy je'e je m'ónukta; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, nuyojkts je'e ve'e dumó'ot je y'oojyit je'e pan pan jatye'e amótujadup.

¹² 'Ax ve'em tse'e, pan vintso xa ve'e xtsókta jetse'e je jayu mto'nuxjadat, ve'emts miits je'e ve'e xtoojnjiduvat, kux je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyavejittu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, je'e tse'e je jayu dutuk'íxtup jets ti ve'e yaktónup ku ve'e je jayu ñachókjada vimpit atuj.

*Je aka'a juu' ve'e mootskji vyijn tukmu'a'ixmojkin
(Lc. 13.24)*

¹³ Tákada joma ve'e je aka'a juu' ve'e mootskji vyijn. Kuxe'e je aka'a jets je too' juu' ve'e je jayu duyaknajkxp joma ve'e vyintókidinit, maja viijnts je'e ve'e, numayts je'e ve'e juu' ve'e je tso tajkidup. ¹⁴ Ax je aka'a jets je too' juu' ve'e je jayu duyaknajkxp joma ve'e xa'ma kajx jyoojntykidinit, pi'kji jets mootskjits je'e ve'e vyijn, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e je tso tajkidup.

*Yaknuja'vips je'e ve'e je kup vintso ve'e ty'a'ma
(Lc. 6.43-44)*

¹⁵ Myakkópkadap tse'e ooy je'e kajta pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je mu'uk lobo juu' ve'e napyaaajmup je pi'k carnero jo'n jetse'e jeja numay carnero akujk tyaka. ¹⁶ Mnujávadap tse'e jets pan je'e ve'eda ku ve'e x'ixtat vintso ve'e juu' dutonda, kux ka'a xa ve'e je tsaaydum taajm ukpu je higo taajm yaktuk jem ápit kajxm. ¹⁷ Nujom je oy ju'kx kup, je oojoyit ju'kx tse'e yakta'mip; jets nujom je ko'oy ju'kx kup, je ko'oy ju'kx tse'e yakta'mip. ¹⁸ Ka'a tse'e je oy ju'kx kup duyakta'ma je ko'oy ju'kx; ni ka'a tse'e je ko'oy ju'kx kup duyakta'ma je oy ju'kx. ¹⁹ Nujom tse'e je ju'kx kup juu' ve'e dukayakta'mip je oojoyit ju'kx, yakpojxukpts je'e ve'e jetse'e jem janjootm yakpaamnit. ²⁰ Ve'emts miitse'e xnujávadat pan pan jatye'e oy jayu pan pan jatye'e ko'oy jayu ku ve'e x'ixtat pan vintso ve'e juu' dutonda.

*Ka anañujómap xa ve'e tyákadat jem je Nte'yam y'am kya'm
(Lc. 13.25-27)*

²¹ Ka nujómap xa ve'e tyákadat jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e atse'e xtijutp "Vintsán, Vintsán"; je'ejyida ve'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e chajkp ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm. ²² Numay xa atse'e xnaajmadat je xaaj: "Vintsán, Vintsán, mits je mkutojkun kajxts aatse'e je Nte'yam je y'ayook nkojtsnáxy y'ijt jets mits je mkutojkun kajxts aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsum y'ijt jem je jayu jya'vin kajxm, mits je mkutojkun kajxts aatse'e je mujit atuva ntun y'ijt." ²³ Ax van'itts atse'e nnaajmadat: "Ni vin'ita xa miitse'e mka'itta ats je njáyuda; vinva'kva'atsta ats miitsta pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap."

*Je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jeja tsakujx jets je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jem po'o ni'kxm
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)*

²⁴ Pan pan xa ve'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e ve'em dutún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je vij jayu juu' ve'e je tyajk dupaam jeja tsakujx. ²⁵ Ku tse'e je it tyuuj, jetse'e je naaj kyompejt y'ojspejt, jetse'e je makk poj tyunnajxni jetse'e dupati'ts je tajk, ax ka'a tse'e kyitu, kux jeja ve'e tsakujx choo'ntk. ²⁶ Ax je'e tse'e juu' ve'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e ve'em dukatún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e ka vijap, juu' ve'e je tyajk dupaam jem po'o ni'kxm. ²⁷ Ku tse'e je it tyuuj, jetse'e je naaj kyompejt y'ojspejt, jetse'e je makk poj tyunnajxni jetse'e dupati'ts je tajk, van'it tse'e je tajk kyituni. ióoyam tse'e tyunvintoki!

²⁸ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, atuva atoki tse'e je numay jayu je y'ixpajkun dutuktaandi ²⁹ kux je kutojkun maate'e kyajts, ka ve'emap ax jo'n je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk.

8

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkup
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)*

¹ Ku ve'e je Jesús vyajntyk jem tonun viinm, van'it tse'e numay je jayu pyanajxjidi. ² Van'it tse'e vyinkutámiji to'k je jayu juu' ve'e leprapajkup, jetse'e je Jesús dúvinkoxkteni, jetse'e dunuujmi:

—Vintsán, pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

³ Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukoojni jetse'e je pa'am jayu dunuujmi:

—Ntsajkp xa atse'e. Va'ajts tse'e mtaanni.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini. ⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ni pana xa ve'e xkavaajnjat pane'e tumyakjotkada'akyju. Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets ta ve'e mjojkada'aky, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu kyoo'kpajkjini je lepra pa'am, ve'em tse'e anañujoma dunujávadat jets távani ve'e je pa'am mnuva'achju.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je tojpatajk je vyintsán je tyoompa
(Lc. 7.1-10)*

⁵ Ku ve'e je Jesús tyajki jem capernaamit kyajpun jootm, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Van'it tse'e je Jesús dumunoo'kxtk.
⁶ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Vintsán, jeme'e tak'am ats je ntoompa pya'amma'aj, mojkp je'e ve'e jetse'e ooy tyuntsaachpaa'ty.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Najkxuts ats je'e duyakjotkada'akyu.

⁸ Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsaajv:

—Vintsán, ka'a xa atse'e nvinmachju jetse'e jep ats ntujkp mtákat; kooyji ve'e va'anuj jetse'e jyotkada'akut, ax jotkada'akupts je'e ve'e. ⁹ Kux jem xa ve'e pan atse'e xyakkuto-jkjp, jempa tse'e ats je ntojpa juu' atse'e nyakkutojkjivap. Ku atse'e to'k nmuujma jetse'e ñajkxut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmuujma jetse'e myínut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoompa juu' ntukpava'añ, tyuumpts je'e ve'e.

¹⁰ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, atuva atoki tse'e tyaañ jetse'e jidu'um dunuujmi je jayu juu' ve'e panajkxjudup:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnaajmada jets yaja ve'e nujom israeeelit y'it jaatta, ni to'kats atse'e nkapaaty juu' atse'e xjaanchja'vip ax jo'n ya jayu. ¹¹ Atsts mitse'e nnuujmidup jets je'yadape'e numay juu' ve'e tsqo'ndap jem joma ve'e je xaj pyitsum jets jem joma ve'e je xaj tyaka, myaat'ajxtuktapts je'e ve'e kaayva je Abraham, je Isaac, maat je Jacob jem je Nte'yam kyutojkun jootm; ¹² ax je'eda pan pan jatye'e uktukkadaakjudup jetse'e jem kuy'itta, yakpámdapts je'e ve'e jem akoo'ts itum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

¹³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je tojpatajk je vyintsán:

—Najkxni jem mtak'am, va'an ve'em dutunju ax jo'n tuxjaanchjáva.

Tun je'yji tse'e je tyoompa jyotkadaakni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak

(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem je Pedro tyak'am. Jem tse'e du'ix je Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj, jampajkup. ¹⁵ Van'it tse'e je pa'am jayu jem kya'm dumaich jetse'e je jaajn ñuvaatsjini. Van'it tse'e je ta'axtajk pyojtukni jetse'e je Jesús dupatto'ni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu

(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

¹⁶ Ku ve'e je xaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús dutuknunaikxiti numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmnda je ko'oyjáyuvap. To'k naxji tse'e je Jesús je ko'oyjáyuvap dumukajts jetse'e duyakpitsumni; jotkadaaktinu tse'e je pa'am jayu nuvinxupe'e y'ijiti. ¹⁷ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e kyojts je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e vyaajñ: “Je'e xa ve'e xtuknuvaatsumdu je mpajkpamda je n'aampamda.”

Numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxuvaandu

(Lc. 9.57-62)

¹⁸ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numaye'e je jayu tyunnaa'ténijini, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dupavaajñ jetse'e ñáxtat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am. ¹⁹ Van'it tse'e to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa je Jesús divinkutami jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e pan joma ve'e mnujkx.

²⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jep xa ve'e je vaax je y'aajntk joma ve'e chuuna, jeppa tse'e je jeyyva tánuk je pye'en; ax ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ni je'ets atse'e xka'ijija joma atse'e ya nkuvajk nko'okut.

²¹ Van'it tse'e jado'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—Vintsán, yakajtjik ats to'k aaj jets atse'e je ntee' nyaknaxtákat, van'itts ats mitse'e mpanajkxnit.

²² Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pamiinni ats. Je'eda pan pan jatye'e dukajayeiptup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtákada je y'o'okpada.

Ku je Jesús duyak'atuvi je makk poj

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk. ²⁴ Van'it tse'e je makk poj myiijn joma ve'e je naaj, jetse'e je barco ooy dutuntukkoo'ya, maap tse'e je Jesús vye'na.

²⁵ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk yojxjidi, jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—¡Vintsán, yaktsookk aats to'k aaj! ¡Kunajxumdinuptam xa ve'e jep na'aakp!

²⁶ Van'it tse'e y'atsoojvji:

—¿Tyajx tse'e mtsa'agada? ¡Tun vee'nji ve'e je jaanchja'vin xjayepta!

Van'it tse'e pyojtuk jetse'e dutuknuujmi je poj jets je naaj. Van'it tse'e je poj y'atuvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty. ²⁷ Atuva atoki tse'e tyaandi je y'ixpajkpatajk jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Vintso ya'a vine'e ya jayu je makkin ooy dutunjayep? ¡Katsupajkjup xa ve'e je poj paat jets je maja na'akaya paat!

Ku je Jesús duyapktsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Ku ve'e je Jesús jye'y jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem gadaarait y'it jootm, van'it tse'e numejtsk je yaa'tyajk vyinkutámijidi juu' ve'e pítsumdu jep oo'kpa aajntkup. Va'aits mu'ukts je'e ve'e y'ijitti, ni pana ve'e kyoo'k'o'yixjini jetse'e jem tso ñáxut. Numejtsk je yaa'tyajk, jem tse'e jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. ²⁹ Van'it tse'e makk vyaandi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayejpumdup?, Jesús, je Nte'yam je y'Onuk. ¿Je'e ve'e tuxnumín jets aatse'e xyaktsaachpaa'tut óyame'e je xaaj dukapaa'tyna?

³⁰ Jékum jaty tse'e numay je keem jya'kxta vye'na, ³¹ van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dumunoo'kxtkti je Jesús:

—Pan xyapktsump xa aatse'e, masookk aats to'k aaj jets aatse'e ntuktákat xi keemda.

³² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—It. Tákada.

Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dutukvaatstini je yaa'tyajkta jetse'e je keem dutuktajkidi. Van'it tse'e numoj je keem kysnoomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

³³ Van'it tse'e kyeekti je keem íxpada. Ku tse'e jye'ydi jem kajpun kajxm, van'it tse'e je jayu dutukmumaajntykti juu' ve'e tutyunju tukyatsju joma ve'e je keem tujya'kxta jets je yaa'tyajkta juu' ve'e jem jya'vin kajxmda tuy'it je ko'oyjáyuvap. ³⁴ Van'it tse'e je kukajpun dununajkxti je Jesús. Ku tse'e du'ixti, van'it tse'e dumunoo'kxtkti jetse'e jem je'e y'it jootmda pyítsumnit.

9

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu

(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm jetse'e jye'y jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem joma ve'e ojts chuuna. ² Jem tse'e tyuknunajkxjidi to'k je mojkpa jayu juu' ve'e jem myaajntkun kajxm. Ku ve'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Jot'amaja, mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

³ Jem tse'e vye'nada je tsaptujkpit yak'ixpajkpa juu' ve'e vinmaaydu: Vyinkojtspejtp xa ya'a ve'e je Nte'yam ku ve'e ve'em vya'añ. ⁴ Ax ñuja'vip tse'e je Jesús vintso ve'e vyinmayda, je'e kajx tse'e du'amotutúvi:

—¿Tyajxts miitse'e mko'oyvinmáya? ⁵ ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku atse'e je jayu nnuujma: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e nnaajmat: “Pojtukni jets jaamni”? ⁶ Jetse'e xnujávadat jets njayeipp atse'e je kutojkun yaja naxviijn jets atse'e je jayu ntokinmee'kxut, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Pojtukni, pakmojknits xi mmaajntkun jets najkxni jem mtak'am.

⁷ Van'it tse'e pyojtukni, jotkada'akyani tse'e vye'na, jetse'e ñajkxni jem tyak'am. ⁸ Ku ve'e je numay jayu du'ix, van'it tse'e cha'kidi jetse'e je Nte'yam duyakmájiidi duyakjaanchidi je'e kajx ku ve'e je jayu dumoojy ya kutojkun.

Ku je Jesús duvqajv je Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ku ve'e je Jesús ñujkx, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Mateo duxaaj, jeja je'e ve'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e je Mateo tyeni jetse'e je Jesús dupanajkxni.

¹⁰ Jem tse'e je Mateo tyak'am je Jesús kyay y'uu'k vye'na, van'it tse'e jye'ydi numay je kupa'mun pakmojkpatajka jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tijjudup tókinax jayu. Je'e tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk kaayva dumaatnajxtu. ¹¹ Ax ku tse'e je fariseotajk du'ixti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajx tse'e ya myak'ixpajkpada dumaatkáy dumaat'uu'k je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda?

¹² Y'amotunajx tse'e je Jesús, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makksatsots, je'eda ve'e pan pan jatye'e pajkjudup. ¹³ Je'e xa ve'e vinkopk jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tyijp ya kats ya ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um vaamp: "Je'e xa atse'e nuyojk ntsajkp jetse'e je jayu je tukmo'tun dujayéptat, ka je'epe'e jetse'e je tánuk duyóxtat." Jidu'um tse'e vya'añ. Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup; je'e atse'e nnumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijittinit jetse'e dumaasoktinit je kyo'oy joojntykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojidi

(Mr. 2.18-20; Lc. 5.33-35)

¹⁴ Van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpada je Jesús dūvinkutámidi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajxts aatse'e ntun'ayooja jetse'e je fariseotajk ooy tyun'ayoojiduva?, ka'a tse'e mits ya m'ixpajkpatajk y'ayoojada.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáya pan pan jatye'e miindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'axpajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e chaachvinmáya ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. Ax pyaa'tufts je'e ve'e je xaaj ku atse'e nkoo'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix

(Mr. 2.21-22; Lc. 5.36-39)

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dujaa'ktukmu'a'ixmojki. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ni pana xa ve'e je nam vit dukatuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa je'e ve'e kudutún, van'it tse'e je nam aka'yun dūvaa'nmókut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaa'tsnit. ¹⁷ Ni pana xa ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa je'e ve'e kudutún, mupájinufts je'e ve'e je ak, ax koojyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. Je'e kajx tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj yakpum jem nam ak apajkin jootm, ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintókiyut.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Namvaate'e je Jesús ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e to'k je israeejlit jayu je ñuvintsán jye'y jetse'e je Jesús dūvinkoxkteni, jetse'e dūnuujmi:

—Tun oo'kuvaannupe'e ats je mpi'k naax. Ja'mu to'k aaj jetse'e je mka'aj xtuknukónut, ve'em tse'e jyaa'kjoojntykat.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e dumaadi, nay ve'empa je y'ixpajkpatajk. ²⁰ Van'it tse'e jep je Jesús ñaadup myutámiji to'k je ta'axtajk juu' ve'e makmejtsk joojntani dujayejpp je vinnujkxju pa'am, jetse'e je vyit paa'v dutoojnji. ²¹ Ve'em tse'e dutuujn kuxe'e ñaña'muxji: Tun koojyji xa ijk atse'e kuntán xi vyit, jotkada'akupts atse'e. ²² Ax van'it tse'e je Jesús y'ixumpijit, jetse'e du'ix je ta'axtajk, jetse'e dūnuujmi:

—Jot'amaja, ta xa ve'e mjoatkadaakni je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva.

Ax je'yji tse'e je ta'axtajk jyotkadaakni.

²³ Ku ve'e je Jesús jye'y jem je israeejlit jayu je ñuvintsán tyak'am, van'it tse'e je xooxpatajk du'ix jets numaye'e je jayu tyunya'axta tyuntsaachvinmáya. ²⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Najkxta, pítsmda; ka'a xa ya'a ve'e ya kiix ónuk y'aa'ka, maapi ya'a ve'e.

Van'it tse'e je jayu tyukxiikji. ²⁵ Ku ve'e je Jesús je jayu duyakpitsumkujx, jetse'e tyajki joma ve'e je kiix ónuk mya'aj, van'it tse'e je pi'k kiix ónuk je kya'aj dukoojnuk, jetse'e je kiix pyojtuk. ²⁶ Ax nujom tse'e jem je it je naax ya ayook vya'kxtk juu' ve'e toojnju kojtsju.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numejtsk je viints jayu

²⁷ Ku ve'e je Jesús chaa'n, van'it tse'e numejtsk je viints jayu pyanajkxjidi, makk tse'e kyojtsi, jetse'e vyaandi:

—¿Tukmo'tk aats to'k aaj, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!

²⁸ Ku ve'e je Jesús tyajki jep tujkp, van'it tse'e je viints jayu vyinkutámijidi jetse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Mjaanchja'vidupe'e jets x'o'yixjup atse'e jets ats ya'a ve'e ntónut?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em, Vintsán.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús je viints jáyuda dūvinkuto'ni jetse'e dūnuujmi:

—Va'an ve'em dutunju ax jo'n xjaanchjáva.

³⁰ Ax vin'ixpajktinu tse'e. Van'it tse'e je Jesús je jayu dutukpavaandi ooy jetse'e jidu'um dūnuujmidi:

—Ni pana ve'e xkatuknujávadat.

³¹ Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi; tun kooyji ve'e pyítsumdi jetse'e ojts jem nujom it jootm je jayu dutuknumaaydukta juu' ve'e je Jesús tyoon kyojts.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je oom jayu

³² Tsoo'ndup tse'e vye'nada je Jesús maat je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e to'k je jayu yaktuknunjajxti juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e oom yaktaajnju. ³³ Ku tse'e je Jesús duyakpítsumni je ko'oyjáyuvap, van'it tse'e je jayu kyojtspajkni. Atuva atoki tse'e je numay jayu tyankajxti jetse'e ñavyaajnjidi:

—Ni vin'ita xa ve'e kyayak'ixna jetse'e ve'em juu' tyunju yaja israeejlit y'it jaat.

³⁴ Ax jidu'um tse'e je fariseotajk vyaandi:

—Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunúvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta, je'ets ya'a ve'e mooyjiup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsum jem je jayu jya'vin kajxm.

Tyukmo't tse'e je Jesús je jayu

³⁵ Y'ayo'yp y'anajxyp tse'e je Jesús vye'na nujom je kajpun, je mújit je muutskit, jetse'e je jayu jep tsaptujkp dutuk'ix je oy kats je oy ayook, je'e ve'e je jayu duvaajnjip jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, jetse'e dutuknuvaatsni je jayu oyjuu' pa'ama. ³⁶ Ku ve'e je Jesús je numay jayu du'ix, tyukmo't tse'e kuxe'e jyomjatta tyijatta jetse'e myayda tyajta ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e je vyinténiva ka'ijttup. ³⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunúujmi:

—Qoy xa ve'e je jayu juu' ve'e dukah'amotunajxtupnum je oy kats je oy ayook. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je trigo taajm juu' ve'e pakmojkup jem kam jootm; ax nu'eejji tse'e je toompa. ³⁸ Je'e kajx tse'e, amótuda je Kam je Nuvintsán jetse'e je toompa dujaa'kkéxut jetse'e je jayu dutuknujávadat je oy kats je oy ayook.

10

Ku je Jesús je kutojkun dumoojy je ñumakmejtsk kukátsivada

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je ñumakmejtsk ixpajkpada jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda jetse'e duyakjotkada'aktat je jayu juu' ve'e dujayeiptup oyjuu' pa'ama.

² Ya'a tse'e je xyaajta je ñumakmejtsk kukátsivada: Simón juu' ve'e yaktukxaaji Pedro, jets je y'uts Andrés, Santiago jets je y'uts Juan, juu' ve'e je Zebedeo je myajntktajkta,

³ Felipe jets Bartolomé, Tomás jets Mateo, je kupa'mun pakmojkpa, Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, Lebeo juu' ve'e yaktukxaaji Tadeo, ⁴ Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, jets Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup.

Ku je Jesús du'akejxa'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Pyakejx tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpada. Jidu'um tse'e dupavaajñi:

—Ka'a tse'e mnajkxtat joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ka'a tse'e mtákadat jem samaariait y'it jootm; ⁶ ñojk'óye'e xnunajkxtat je israeejlit jáyuda, juu' ve'e je carnero jo'n tokih'ijttup. ⁷ Najkxu xtukka'amáyda jetse'e ñapyaaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, kux yaaxuxjudupe'e je Nte'yam jetse'e jem y'ijttinit. ⁸ Yajjotkada'akta je pa'am jayu, yajkjoointykpákta je oo'kpa, tuknuva'atsta je pya'am pan pan jatye'e leprapajkjudup, jets yakpítsumda je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmnda. Nunve'emji ats miitse'e ya kutojkun nmo'oda, nay nunve'emji tse'e xtoojnjiduvat je maa'yun je jáyuda ya kutojkun kajx.

⁹ Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je oro meen, ka'a tse'e je plata meen, ni ka'ava tse'e je cobre meen ¹⁰ ukpu je apajkin. To'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat. Ka'a tse'e xmutsoo'nduvat je ka'ajk ukpu je tajk. Ku xa ve'e mnajkxtat ka'amaayva, tukkadaakjudupts je'e ve'e je jayu juu' ve'e m'amotunáxjadap jetse'e mmo'ojadat je mtukjoointykinda, kux je toompa, vyinmajtsjup je'e ve'e jetse'e yakmujóyut.

¹¹ Kujajomakajpunkujxa tse'e mtákadat, íxtada je jayu juu' ve'e m'amotunáxjadap jetse'e mkuvákjadat, jem tse'e je'e tyak'am mnamyáyjadat pan vinxup xaaj ve'e mtanava'anda. ¹² Ku ve'e jep tujkp mtákadat, kojtsppo'kxta tse'e jidu'um: "M'ijttinup tse'e je Nte'yam je y'oy joot maat." ¹³ Pan mkuvajkjudup xa ve'e, mo'ojadapts je'e ve'e je Nte'yam je y'oy joot. Ax pan ka'a tse'e mkuvákjada, vaajnjada tse'e je jayu jets ka'a ve'e je Nte'yam myo'ojadat je y'oy joot. ¹⁴ Ax pan pan tse'e mkakuvajkjudup, ni dukah'amotunaxta je m'ayookta, mpítsumdinup tse'e jep tyujkp ukpu jem kyajpun jootm jetse'e xvinxittat je mtektá jetse'e

vyánukút je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem, ve'em tse'e je nuja'vin dujayéptat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, ku ve'e dupaa'tut je xaaj jetse'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun yakmooyidinit je jayu juu' ve'e jem kajpun kajxm tsuunidup jets ni ka'a ve'e je sodómaít jets je gomoorrait jáyuda.

Yakjomtoondup yaktitoondup tse'e pan pan jatye'e je Jesús dupanjxutup

¹⁶ 'iAmotunaxta! Mpakejxtup xa ats miitse'e jetse'e ve'em m'ittat ax jo'n je carnero juu' ve'e najxtup jeja numay lobo akujk. Napyámjadats vij, ve'em ax jo'n je tsaa'n, jets yuj, ve'em ax jo'n je pak. ¹⁷ Nay'ixjada, kux myakpámdape'e jeja je jayu vyinkujk juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp, jetse'e jep myakvóptat. ¹⁸ Myaknajkxjadap tse'e jeja je yakkutojkpa vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávida, ve'em tse'e je tuvakojsun xpámdat jeja je'e vyinkujkta jets jeja je'e vyinkujktava pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁹ Ku ve'e myakpámdat jem je'e kya'm, ka'ats miitse'e xvinmáydát pan ti ve'e mkótstap, je'ets miitse'e mkótstap juu' ve'e myakmo'odap van'it, ²⁰ kux ka'a ve'e xkótsta vye'nat je m'avintso vinma'yunda, je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e kótstup miits kajxta.

²¹ 'Nuxa'ainup tse'e je jayu je y'uts jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva; je ónuk tee', ñuxa'ainupts je'e ve'e je y'ónuk jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva; jets je tee' je taak je y'ónuk, nuxa'ajjidinuupts je'e ve'e je tyee' je tyaak jetse'e y'oo'ktat kuxe'e ats xjaanchjávida. ²² Nujom tse'e je jayu mmu'e'jkjidinit mmujot'aajnjidinit kuxe'e ats xjaanchjávida. Ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, pyaatnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²³ Ku ve'e myakjomtónat myaktitónat joma ve'e to'k je kajpun, kuke'ektats jets najkxta joma ve'e viijnk kajpun, kux tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets miinnuvap atse'e ka'anume'e x'ayo'kyáxta vye'nat je israeejlit jayu je kyajpunda, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

²⁴ 'Ni to'ka xa ve'e je ixpajkpa dukanumaja ax jo'n je jayu juu' ve'e yak'ixpajkjp; ni to'ka tse'e je toompa dukanumaja ax jo'n je vyintsán. ²⁵ Je ixpajkpa, nvaatts je'e ve'e y'itút ax jo'n je jayu juu' ve'e yak'ixpajkjp; jets je toompa, nvaatts je'e ve'e y'itút ax jo'n je vyintsán. Pan ats xa ve'e yaktijp Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, çvintsose'e ats je njayu kyayaktijut ko'oyjáyuvap?

*Je'e juu' ve'e yaktsa'agap
(Lc. 12.2-9)*

²⁶ 'Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e je jayu xtsa'agadat; kux ka'a xa ve'e tii ni tia juu' ve'e uxyam kayaknuja'vip jetse'e kyanuke'xnatákat, ka'a xa ve'e tii ni tia juu' ve'e uxyam yu'uts ijtp jetse'e kyayaknujávát. ²⁷ Juu' xa ats miitse'e nvaajnjidup ka je numay jayu maatat, avánada tse'e jeja anañujoma je jayu vyinkujk; juu' tse'e m'amotunajxtup apuk, tukka'amávida tse'e jeja je numay jayu vyinkujk. ²⁸ Ka'a tse'e xtsa'agadat pan pan jatye'e ka'o'yixjúdup jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin duyakvintókídat. Kux ku xa ve'e je jayu myak'oo'kjadat, ka'a tse'e tii vintso ve'e mjaa'kjatónjadat. Ñojk'óy xa ve'e xtsa'agadat juu' ve'e je Nte'yam o'yixjup jetse'e dutónut, je'e tse'e je kutojkun dujayeppp jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin dupajkjinit jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin jets je ñi'kx je kyopk dupaamnit jem janjootm.

²⁹ 'Yaktoo'kp xa ve'e numejtsk je pi'k jeyyva tánuk to'k je pi'k meen ónuk, çve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je pi'k jeyyva tánuk kyakuskuj pan ka'a ve'e duyakjaty je nTee'amda. ³⁰ Machave'e je Nte'yam dujayep to'k to'k je mvaajyta juu' ve'e jem mkuvajkmda. ³¹ Kádits miitse'e mtsa'agada, mnumájidup xa miitse'e nuyojk jets ka'a ve'e numay je pi'k jeyyva tánukta.

*Je'eda pan pan jatye'e napyaaajmjúdup je Jesucristo maat
(Lc. 12.8-9)*

³² 'Pan pan xa ve'e napyaaajmjup ats maat jeja je jayu vyinkujk, je'e maatts atse'e nnapyaaajmjuvat jem ats je nTee' vyinkojkm, juu' ve'e jem tsapjootm; ³³ ax pan pan tse'e vaamp jeja je jayu vyinkujk jets ka'a atse'e xjaanchjáva, va'anupts atse'e jem je nTee' vyinkojkm, juu' ve'e jem tsapjootm, jets ka átsap je'e ve'e je njayu.

*Je Jesús kajx tse'e je jayu yaktso'oxpúk
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ 'Ka'ats miitse'e mvinmáydát jets je'e atse'e nnumiin jetse'e je jayu kijpx je vinma'yun dujayéptat yaja naxviijn; je'e xa atse'e nnumiin jetse'e je jayu yaktso'oxpákut. ³⁵ Je'e kajxts atse'e nmiijn jetse'e je yaa'tyajk dutso'oxpákut je tyee', je ónuk taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je ñaax, je xákix taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix naax. ³⁶ Ax ve'em tse'e, je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k jaajin to'k tajk, nay jémjyam tse'e jyémivat pane'e makk dutso'oxpákup pan atse'e xjaanchja'vip.

³⁷ 'Pan pan tse'e nuyojk dutsojpk je tyee' ukpu je tyaak jets ka'a ve'e ats, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'itut ats maat. Pan pants nuyojk dutsojpk je ñaax ukpu je myajntk jets ka'a ve'e ats, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'itut ats maat. ³⁸ Pan pan xa atse'e xkapamiimp jetse'e kyanayjávája jetse'e y'oo'kut ats kajx, ve'em ax jo'n y'oo'kut je jayu juu' ve'e je cryuuz dupakaayp jetse'e je y'oo'kun du'anajkxa, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'itut ats maat. ³⁹ Pan pan xa ve'e jaa'kjoontykip kux atse'e xkanatyukpajkup, vintókiyuups je'e ve'e; ax pan pan tse'e je ñaxviijnit joojntykin dumasooknup ats kajx, pyaatnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je o'yin juu' ve'e je jayu yakmo'op

(Mr. 9.41)

⁴⁰ 'Pan pan xa ve'e oy jayu napyaaajmju miits maatta, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji ats maat. Ax pan pan tse'e oy jayu napyaaajmju ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji je'e maat pan atse'e xkejxp. ⁴¹ Pan pan xa ve'e oy jayu napyaaajmju maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je o'yinyam tse'e yakmooyvap juu' ve'e yakmooyp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Pan pan tse'e oy jayu napyaaajmju maat to'k je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, je o'yinyam tse'e yakmooyvap juu' ve'e yakmooyp je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip. ⁴² Jets opyana pan pane'e otyo'k vaasova je tsoxk naaj dumooyp to'k je jayu juu' atse'e xjaanchja'vip, yaktonumpijjinuvaps je'e ve'e juu' ve'e oy.

11

Je'eda pan pan jatye'e je Yalnapejtpa Juan kyejx

(Lc. 7.18-35)

¹ Ku ve'e je Jesús duyak'ixpajkkujx je ñumakmejtsk xipajkpatajk, van'it tse'e ñujkx yak'ixpajkpa jets ka'amaayva jem kajpun kajxmda juu' ve'e jem galiléat y'it jootm.

² Ku ve'e je Yalnapejtpa Juan jep poxuntujkp je kats dumotu juu' jatye'e je Jesús tyuump kyajtsp, van'it tse'e dukejx je y'ixpajkpada jetse'e ojts je Jesús du'ixta. ³ Jidu'um tse'e du'amotutúvidi:

—¿Mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ukpu n'a'ixupnum aats je'e vine'e?

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atssojvjidi:

—Najkxu xtukmumaayduktá je Juan juu' ve'e m'ixtup mmótudup. ⁵ Tukmumaayduktá vintso ve'e je viints jayu vyin'ixpakta, vintso ve'e je uxket jayu oy yo'pyákta, vintso ve'e ñuva'atsjada je pa'am pan pan jatye'e leprapajjudup, myotupakta je nat jayu, jyoojntykpajktinuva pan pan jatye'e aa'kani, jets vintso ve'e yaktuknujava je ayoo'va jáyuda je oy kats je oy ayook. ⁶ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijtp xjaanchja'vidup.

⁷ Ku ve'e ñajkxtini je Yalnapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e je Jesús je numay jayu duvaajnji je Yalnapejtpa Juan kajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnajkxti joma ve'e kyapantsuuna, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k je kapy juu' ve'e oyvintso'va poj yo'yp? ⁸ Pan ka je'e kajxap tse'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e va'ajts oy xax? Mnuja'viduups miitse'e jets jeme'e je yakkutojka tyak'am je'eda juu' ve'e va'ajts oy naxyojxjudup. ⁹ Pan ka je'e kajxap tse'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e ijtp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa? Ax je'e tse'e. Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets jyaa'knumájp je'e ve'e nuyojk je Yalnapejtpa Juan jets ka'a ve'e pan viijnk je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ¹⁰ Je Juan xa je'e ve'e juu' ve'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip:

Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyo'yva juu' mitse'e mvintoo'vákajap, je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e je jayu juu' ve'e joojntykidu jets juu' ve'e uxyam paat joojntykidup, ni pana tse'e dukanumaja ax jo'n je Yalnapejtpa Juan; ax jyaa'knumájp tse'e ni ka'a ve'e je Juan je'e juu' ve'e dunupi'kikajxp juu' ve'e ijtup jem je Nte'yam y'am kya'm.

¹² Van'itani ku ve'e myiijn je Yalnapejtpa Juan jets uxyam paat, jem tse'e je jayu juu' ve'e ooy dutuntsojntp jetse'e y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je numay jayu to'k naxji tyakava'anda nujom joma ve'e to'k je mootsk tak'aka'a. ¹³ Van'it paat ku ve'e je Yalnapejtpa Juan myiijn, je Moisés je pyava'nun jets je'e juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e du'ava'nidu jetse'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. ¹⁴ Ax pan mnujavavaandup tse'e pane'e je Yalnapejtpa Juan, je'ets

je'e ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e y'ítut ax jo'n je Elías. ¹⁵ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, van tse'e du'amotunaxta.

¹⁶ 'Ya'ats atse'e ntukmu'a'ixmojkidup je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e ajxtktup koo'yiva jep maa'y jaatp jetse'e dunaajmada je myujatyoo'da: ¹⁷ "Njavinxooxtu xa ve'e taav jetse'e m'étstat, ka'a tse'e tum'etsta; njatukvin'aavdu tse'e taav je tsaachvinma'yun uv jetse'e mya'axtat, ka'a tse'e tumya'axta." Jidu'um tse'e dunaajmada. ¹⁸ Mejts xa ve'e je Yaknapejtpa Juan, ka'ats je'e ve'e kyay y'uu'k ax jo'n je jayu dutsak, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets je ko'oyjáyuvape'e jem jya'vin kajxm. ¹⁹ Van'itts atse'e nmiimpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, kaayp ookpts atse'e ax jo'n je jayu dutsak, jets miitse'e mva'anda jets munyoyk atse'e nkay n'uu'k jets nmaatnayja'vijup atse'e je kupa'mun pakmojkpa jets je viijnk tókinax jayu. Ax je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam moojyjudup je vijin je kejun, ŋuja'vidupts je'e ve'e oy jets pyaatyp y'akeguip je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp.

Je'eda pan pan jatye'e dukakatsupajktup je Nte'yam

(Lc. 10.13-15)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús dutuknujmi je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem kajpun kajxmda joma ve'e nuyoyk je majin dutuujn, kux ka'a ve'e vvinmayumpijitti, jaa'ktokintooundu ve'e. Jidu'um tse'e dunuujmide:

²¹ —¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem coraziinit kyajpun kajxm! ¡Ayooov xa ve'e miits je mjoottava pan pan jatye'e tsuunidup jem betsaídait kyajpun kajxm! Pan kuyaktuujn xa ve'e jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmde je majin juu' atse'e yaja ntuum uxyam paat miits maatta, kuvyinmayumpijittits je'e ve'e, kudumasookti tse'e je kyo'oy joojntykinda, jetse'e kuduyaknukexnatajkidi jets ŋutsaachvinmaaydupe'e je tyókinda ku ve'e je koompa yo'tspa vit kuŋatyukxojjidi jetse'e kuŋapya'muxjidi je jaajm jem ŋi'kxmde kyojmda. ²² Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktókimpayo'ynit, nuyoyk tse'e je tsaachpaatun myakmoogydinit jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmde. ²³ Jets miista juu' ve'e tsuunidup jem capernaamit kyajpun kajxm, ¿ve'eme'e mvinmayda jets mtsajpéttape'e? Ax ka'a tse'e, myakpakejxtinupe'e jem joma ve'e je it juu' ve'e dunu'ava'tikajxp. Kux pan jem xa ve'e sodómaait kyajpun kajxm kuyaktuujn je majin juu' atse'e yaja ntuum uxyam paat miits maatta, jeena tse'e je xyup je kajpun uxyam paat. ²⁴ Ax vaampts atse'e jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktókimpayo'ynit, nuyoyk tse'e je mtókin myaktukkuvéttat jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e jem sodómaait kyajpun kajxm tsuunidu.

Ku je Jesús chapkajts

(Lc. 10.21)

²⁵ Jetse'e je Jesús vyaajñ van'it:

—Tata, mitse'e mka'mikujxp je tsapjootmit it jets ya naxviiñit it; nkukojsjipts ats mitse'e kuxe'e je jayu juu' ve'e pi'k ónuk jo'n ijtup, je'ets mitse'e tuxtuknujávada juu' ve'e myo'tsji je'eda pan pan jatye'e natyijjudup kuvij jáyuda jets juu' ve'e ooy juu' jaty dutunnuja'vidup.

²⁶ Ve'em tse'e, Tata, kux ve'em xa mitse'e xtsak.

"Numiindini qts"

(Lc. 10.22)

²⁷ 'Nujom xa atse'e je nTee' xtukkatajkikujx. Ni pana xa atse'e xka'ixa, ats je nTee'ji atse'e x'ixa. Ax ni pana tse'e duka'ixaiva ats je nTee', atsji ve'e n'ixa, ats, je'e je y'Onuk, jets je'eda pan pan jatye'e ntsajkp jets atse'e je nTee' ntuk'ixut. ²⁸ Numiindini ats anañujoma pan pan jatye'e dutoonkidup jetse'e dukutyóndat juu' jatye'e je jayu mtuk'ixjudup, ats tse'e nyakpoo'kxtap je mjootta je mja'vinda. ²⁹ Kuvakta juu' ats miitse'e ntuknujojkup, mjáttaps miits je'e ve'e ats kajx, kux je nuu'k aaj je nuu'k joot atse'e njayejpp, ve'em tse'e xyakpoo'kxtat je mjootta je mja'vinda. ³⁰ Juu' ats miitse'e ntuknujojkup, ka'ats je'e ve'e cho'oxa, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsum juu' ve'e taa'tk.

12

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ Ax ve'em tse'e van'it jyajty, jetse'e je Jesús dutuknajxy je trigo kam. Poo'kxtkun xaaj tse'e vye'na. Ku ve'e je y'ixpajkpatajk je yooj myajtsjidi, van'it tse'e duyuktajti je trigo jetse'e duja'kxti je trigo pajk. ² Ku ve'e je fariseotajk du'ixti, van'it tse'e je Jesús dunuujmide: —¿Tyajx tse'e poo'kxtkun xaaj ya m'ixpajkpatajk dutonda juu' ve'e je pava'nun kyayak-jajtyp?

³ Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—¿Ka'ana miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e to'k nax tyoondú je David maat je myujatyoo'da ku ve'e yu'oo'k'jup vye'nada? ⁴ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp jetse'e je myujatyoo' dūmoo'vva je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dukaaydi. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jets je'e ve'e ve'em dūtóndat, je tee'tajkji ve'e tuknūvánada. Tā miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja? ⁵ ¿Ti ka'ana miitse'e xkotsta jep je Moisés pyava'nun kujxp jets ka'a ve'e je pōo'kxtkun xajj dūtukpōo'kxada je tee'tajk juu' ve'e toondup jep māj tsaptujkp? Jyatonda xa ve'e pōo'kxtkun xajj, ka'a tse'e tyókina. ⁶ Ats tse'e vaamp jets jeja ve'e yaja to'k juu' ve'e nuyojk dūnumájip jets ni ka'a ve'e je māj tsaptajk. ⁷ Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Je'e xa atse'e nuyojk ntsajkp jetse'e je jayu je tukmō'tun dujayéptat, ka je'epe'e jetse'e je tñuk duyóxtat.” Pan kuxvinmótuda xa ve'e juu' ya'a ve'e tyijp, ka'a tse'e kuxtokimpamda je jayu juu' ve'e katókindoondú. ⁸ Ax njayejppts atse'e je kutojkun pan ti ve'e pōo'kxtkun xajj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupāamdūka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e ñujkx jep tsaptujkp. ¹⁰ Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om. Je jayu juu' ve'e ve'nidup jep tsaptujkp, jya'ixtidupts je'e ve'e pan ti ve'e tyuknuxa'aadap je Jesús kuxe'e dukakutyūn je'e je pyava'nunda. Je'e kajx tse'e dū'amotutúvdi:

—¿Yakjatype'e je pava'nun jetse'e pōo'kxtkun xajj je jayu je pa'am jayu duyakjotkada'akut?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Pants n'ite'e miitsta, jetse'e pōo'kxtkun xajj je kyarneero kyustaka jep vōk jótup, ka'ats n'ite'e najkx duyakpítsum? ¹² Ax nuyojk tse'e je jayu dūnumaja jets ka'a ve'e je carnero. Ax ve'em tse'e, yakjatype'e je pava'nun jetse'e je jayu dūtónut juu' ve'e oy kujyapōo'kxtkunxajja je'e ve'e.

¹³ Van'it tse'e dūnuujmi je pa'am jayu:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e duyakyajkxy, jetse'e je kya'aj jyotkadaakni. Van'it tse'e tyaanni akijpxa je kya'aj tum oy. ¹⁴ Van'it tse'e pyítsumdi je fariseotajk jetse'e dū'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús kuduyak'ōo'kti.

Juu' ve'e je Isaías kyojts je Jesús kajx

¹⁵ Ku ve'e je Jesús dūnuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem; numay tse'e je jayu pyanajkxjidi. Yakjotkadaaknu tse'e anañujoma pan pan jatye'e pajkjūdip, ¹⁶ jetse'e dūtukpavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets pan je'e ve'e. ¹⁷ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji kyojtsji juu' ve'e je Nte'yam tyukkojtsnax je Isaías jidu'um:

¹⁸ Ya'a xa je'e ve'e juu' atse'e nvinkoon, je'e juu' atse'e ntsajkp jetse'e ntukxoonduk.

Nmooynupts ats je'e ve'e je Espíritu Santo, jetse'e je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dūtuknujavadap jets vintso atse'e ntokimpayō'oy.

¹⁹ Ka'a ve'e pan dukojtsvintso'vut, ka'ava ve'e makk kyótsut, ni pana ve'e je kyats je y'ayook dukamótuvut jeja too' aajy.

²⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukatajp je kapy juu' ve'e tajvuannup, ve'em ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukayakpi'tsp je mecha juu' ve'e pi'itsuvaannup, van'itnume'e ku ve'e je y'oy kutojkun dupaamnit.

²¹ Je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax, jem tse'e dujaanchjávat jets je'e ve'e yaktso'okjadap. Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dūtukkojtsnaxjy.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun moojjyu

(Mr. 3.19-26, 30; Lc. 11.14-20)

²² Van'it tse'e je Jesús yaktuknūnjxkx to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints, oom, jets juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Yakjotkadaakjinu tse'e je Jesús, ve'em tse'e je yaa'tyajk y'ixni jetse'e kyojtsni. ²³ Nujom tse'e je jayu atūva atōki tyaandi jetse'e vyaandi:

—¿Ya'a xa vine'e je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!

²⁴ Ax ku tse'e je fariseotajk dū'amotunajxti, van'it tse'e vyaandi:

—Je Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta, je'e xa ya'a ve'e moojyup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁵ Nujá'vi tse'e je Jesús pan ti je'e ve'e vyinmaaydup, je'e kajx tse'e dunuujmídi:

—Nujom tse'e je kutojkun juu' ve'e je jayau nacho'oxpajkjúdup, vintókiyups je'e ve'eda. Nay ve'empa tse'e to'k naax to'k kajpun ukpu nujom tse'e je jaajn je tajk juu' ve'e je jayau nacho'oxpajkjúdup, ka'ats je'e ve'e jyéktat. ²⁶ Ax pan je Satanás tse'e duyakpítsump je kyo'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, nacho'oxpajkjúdupvaps je'e ve'eda pan pan jatye'e ijtup jem je'e kyutojkun joót. Ka'a tse'e je kyutojkun jyejkat. ²⁷ Ax pan ve'emts atse'e kuxma'a je kutojkun je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta jets atse'e nyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, ¿pants vine'e dumooyp je kutojkun je mjayuda jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda? Je'e kajx tse'e je mjayu duyaknuke'xnatákada jets ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ²⁸ Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtup jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'ets atse'e je kutojkun xmooyp jets atse'e nyakpítsumda je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda; je'e tse'e va'ajts duyaknuke'xnatajkip yaja miits mvinkujkta jets ats kajxe'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás

(Mr. 3.27-29; Lc. 11.21-23; 12.10)

²⁹ ¿Vintso tse'e je jayu tyákat jep to'k je tsots yaa'tyajk tyujkp jetse'e je pyaamduk dupajkaj pan ka'a ve'e too'vajkp dútsum? Ax ku tse'e too'vajkp dútsumut, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e je pyaamduk dupajkaj.

³⁰ 'Pan pan xa ve'e ats maat ka'ijtp, xtso'oxpajkpats ats je'e ve'e; pan pants atse'e nkamaqtuump, xmutokintoompts ats je'e ve'e.

³¹ 'Je'e kajxats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e je Nte'yam duvinkojtspejtp, ukpu je viijnk tokin dutún, o'yipts je'e ve'e jetse'e yaktokinmee'kxut. Ax pan pan tse'e je Espíritu Santo duvinkojtspejtp, ka'ats je'e ve'e y'uk'o'yini jetse'e yaktokinmee'kxut. ³² epyana tse'e pan pan atse'e xko'oñukojtsip, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, o'yipts je'e ve'e jetse'e yakmee'kxjat je tyokin. Ax mko'oñukojtsidupts miits je'e ve'e je Espíritu Santo, je'e ve'e ku ve'e mva'anda jets je ko'oyjáyuvap atse'e je kutojkun xmooyp. Ku ve'e je jayu ve'em dutún, ni je vin'itats je'e ve'e kya'óyat jetse'e yakmee'kxjat je tyokin, ni uxyama, jets ni van'ita ku ve'e je nam it cho'o'ndukut.

Yaknuja'vipts je'e ve'e je kup vintso ve'e tyá'ma

(Lc. 6.43-45)

³³ 'Pan je oy kup xa je'e ve'e, oy tse'e je tyaaajm; pan je ko'oy kupts je'e ve'e, ka óyapts je'e ve'e je tyaaajm. Je tyaaajm kajxe'e yaknujava pan vintso ve'e je kup. ³⁴ Miitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, ¿vintso ve'e m'o'yixjadat jetse'e je y'oy je'e xkótstat pan ko'oy jayu miitse'eda? Je'e xa ve'e je aaj kyajts juu' ve'e ijtup jem ja'vin kajxm. ³⁵ Je oy jayu, oys je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je y'oy je'e; ax je ko'oy jayu, ka óyapts je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je kyo'oy je'e. ³⁶ Atsts miitse'e nnuujmidup jets ku ve'e dupaa'tut je xajj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, anañujoma tse'e je jayu dunu'atsóvadat pan ti ve'e kavinmaayp tudukats. ³⁷ Kux ve'eme'e myaktokimpayoy'nyit pan vintso ve'e juu' xkats, van'it tse'e myaktokimpámút, uk mkayaktokimpámút.

Ku je ko'oy jayu du'amótudi to'k je maja nujá'vin

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Van'it tse'e je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk dunuujmídi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, n'ixuvaampy xa aatse'e jetse'e je maja nujá'vin xyakjay'ixjut, ve'emts aatse'e nnujávats jets je Nte'yam miitse'e mkejxup.

³⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Y'amótudup xa ve'e je ko'oy jáyuda jets pan pan jatye'e je Nte'yam dumasooktup jetse'e yaktuk'ixtat je maja nujá'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjávadat. Ax ka'a tse'e je nujá'vin yakmo'odap, je nujá'vinji ve'e yakmo'odap juu' ve'e ijtup ax jo'n je nujá'vin juu' ve'e yaktaan je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jonás. ⁴⁰ Kux ve'em ax jo'n je Jonás y'ijt toojk xajj toojk tsooj jem je maja ajkx jyootm, nay ve'empats atse'e n'itut toojk xajj toojk tsooj jep naxjaatp, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ⁴¹ Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákadapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidud jem niniveit kyajpun kajxm jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux myasooktu ve'e je niniveit jayu je kyo'oy joojntykinda ku ve'e je Jonás tyukka'amaajviji je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Jonás. ⁴² Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e je yakkutojkpa ta'axtajk

juu' ve'e tsoo'n jem joma ve'e je poj ñujkx jets vvinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxayam joojntykidup, kux va'ajts jékum je'e ve'e chaa'n jetse'e ojts du'amotunaxy je Salomón je vyijin je kyejun. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Salomón.

Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap

(Lc. 11.24-26)

⁴³ Ku xa ve'e to'k je ko'oyjáyuvap pyítsum jem je jayu jya'vin kajxm, ve'em tse'e vyimpavidut jem ta'ajts it jootm, y'ixtip tse'e joma ve'e pyoo'kxut. Ka'a tse'e dupaa'ty. Van'it tse'e ña'ña'muxju: ⁴⁴ "Va'an ats du'avimpijtinuva joma atse'e n'ukpítsum." Ku tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e je jayu je jya'vin dupaa'ty ax jo'n to'k je tajk juu' ve'e tukva'ajts, pe'etapúk jets avaatsuma. ⁴⁵ Van'it tse'e ñajkxnuva jetse'e duyaktsaa'n januvuxtojtk je myuko'oyjáyuvap juu' ve'e nuyojk ka óyap jets ka'a ve'e je'e. Van'it tse'e tyajkikáxta tsuuniva jem je jayu jya'vin kajxm. Nuyojk ka óyapts je'e ve'e je jayu tyaannuva jets ka'a ve'e ku ve'e to'k dumaáda y'ijit. Nay ve'em tse'e jyajttuva je jayu juu' ve'e uxayam joojntykidup, ko'oy jáyuts je'e ve'eda.

Je'e pane'e je Jesús tyaakja'vip

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Jemna tse'e je Jesús je numay jayu dumukats vye'na ku ve'e jye'ydi je tyaak jets je y'utsatajk, jepe'e tak'aagup tyaandi, je Jesuusts je'e ve'e myukotsuvaandup. ⁴⁷ Van'it tse'e to'k je jayu je Jesús dunuujmi:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjudup.

⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Pants atse'e ntaakip, jets pants atse'e n'útsidup?

⁴⁹ Van'it tse'e dunukijpxi pan pan jatye'e panajkxjudu jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Ya'a xa je'e ve'eda juu' atse'e ntaakja'vip jets juu' atse'e nja'vidup ax jo'n kuy'ijtti ats je n'uts je n'ajch jets ats je n'uts je ntsa'a. ⁵⁰ Kux je'e juu' ve'e dutoondup juu' ve'e chajkp ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

13

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Je xaajjyam tse'e je Jesús jep tujkp pyítsum jetse'e ojts y'ajxtuk jeja maja na'akaya pa'ayi. ² Numay tse'e je jayu ñay'amojkiidi joma je'e ve'e vye'na, je'e kajx tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e jem y'ajxtk, jetse'e nujom je numay jayu tyenikajxti jeja napa'ayi. ³ Van'it tse'e je Jesús may viijn juu' jaty tyukyak'ixpajkiidi je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaa'n. ⁴ Ku tse'e duvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk, van'it tse'e je jeyyva tánuk jye'ydi jetse'e dupliivdini. ⁵ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax. Jatyji tse'e yee'k kux peji ve'e je naax. ⁶ Ax ku tse'e je xaa' ñu'aajnji, taatsnu tse'e; kux ka'a ve'e je y'aa'ts kyaaktajki, je'e kajx tse'e tyaatsni. ⁷ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja ápit akujk. Van'it tse'e je ápit yee'k jetse'e dukoo'k'ítamooyini je oy ojts jetse'e yee'kut. ⁸ Nay jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx, je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm, jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, nay jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju i'px majk taajm. ⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Tyajxse'e je jayu xtukmukats je tukmu'a'ixmojkin maat?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je Nte'yam xa ve'e mtuknuja'vijidup jets vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je'e y'am kya'm; ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup. ¹² Ax ve'em tse'e, je jayu juu' ve'e dvinmótudup je Nte'yam je y'ayook, nuyojk oy tse'e dvinmótudat; ax je'eda juu' ve'e dukavinmótudup je Nte'yam je y'ayook, jyaa'tyókidinup tse'e juu' ve'e yakvaajnjudup. ¹³ Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat, kux jya'ixtup xa je'e ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e dvinjávada; jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e dvinmótuda. ¹⁴ Je'e kajx tse'e tyunju juu' ve'e je Nte'yam je Isaías tyukkojtsnajx jidu'um:

Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda,

ka'a tse'e xvinmótudat;
mja'ixtaps miitse'eda,
ka'a tse'e xvinjávadat.

¹⁵ Je'e kajx ku ve'e makk je vvinma'yunda tuvypijtni,
ka'a tse'e dumótuvuva'anda jetse'e je vyijn duyakpi'itsta.

Ve'em tse'e dutonda jetse'e duka'ixtat,

jetse'e je tyaatk dukatuk'amotunáxtat jetse'e jem jya'vin kajxm dukavinmótudat.

Je'e kajx tse'e ve'em dutonda kuxe'e ats xkah'aminava'anda jets atse'e nyaktso'oktat.

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaias dutukkojtsnajxy.

¹⁶ 'Ax miitsta, xoonts miitse'eda kuxe'e je mvijn xtuk'ixta jetse'e je mtaatsk xtuk'amotunaxta. ¹⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets numaye'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jets numaye'e je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidu joojntykidu, je'e tse'e duja'ixuvaandu juu' miitse'e uxym m'ixtup, ax ka'ats je'e ve'e du'ixti, je'e tse'e dujah'amotunaxuvaandu juu' miitse'e uxym m'amotunajxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'amotunajxti.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ 'Amotunaxta n'it vintso ve'e yakkojtsva'ach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin. ¹⁹ Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je ayook pan vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, ax ka'a tse'e duvinmótuda. Ku ve'e je jayu dumótuda je kats je ayook, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap jye'ya jetse'e pyajkuxjada je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjudu.

²⁰ Jeja tse'e tsah'akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook jetse'e jatyji dukuvakta je xoojntkūn maat. ²¹ Kux ve'eme'e y'itta ax jo'n jeja tsakujx joma ve'e peji je naax, ka'a tse'e jyekta. Ku ve'e chaachpaa'tta ukpu yakjomtonda yaktitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, tun jatyji tse'e je kats je ayook dukoo'kjaanchja'vidini. ²² Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook, je'e tse'e ooy tyunvinmaaydup je naxvijniit je'e jets vintso ve'e ñaajkkumeenajadat. Je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyatta ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi. ²³ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook jetse'e duvinmótuda, vimpijnupts je'e ve'e je jyáuvinda je jyojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk taajm.

Je ko'oy'ojsap tukmu'a'ixmojkin

²⁴ Va'nuxjduva tse'e je Jesús jado'k je tukmu'a'ixmojkin. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkin ax jo'n to'k je yaa'tyajk je oy taamt duvuj jeja kyam jaat. ²⁵ Koo'ts tse'e vye'na, van'it tse'e tyajki to'k je kukam je cho'oxpajkpa jetse'e jeja trigo akujk duvuj je ojs taamt juu' ve'e trigo jo'n ke'xp, jetse'e ñajkxni. ²⁶ Ku tse'e je trigo yee'k jetse'e je kyupi'pst pyitsum, van'it tse'e yak'ix jets jeme'e dumaatyee'k je ko'oy'ojsap. ²⁷ Van'it tse'e je toompatajk dunujmidi je kukam: “Vintsán, zka je oy taamtape'e mvaj jeja mkam jaat? ¿Joma tse'e chaa'n je ko'oy'ojsap?” ²⁸ Van'it tse'e je kukam y'atsoojvijidi: “To'k xa ve'e je tso'oxpajkpa juu' ve'e ve'em dutoon.” Van'it tse'e je toompatajk y'amotutúvijidi: “¿Mtsajkpe'e jets aatse'e najkx nvix je ko'oy'ojsap?” ²⁹ Van'it tse'e y'atsaajv: “Ka'a. Kux ku xa ve'e xvíxtat je ko'oy'ojsap, to'mayji tse'e xtukmuvíxidiniit je trigo; ³⁰ ñojk'óye'e xmaso'oktat jetse'e akijpax yee'ktat van'it paat ku ve'e je trigo yakpakmojkin. Van'its atse'e nkéxtat je ntoompatajk jetse'e too'vajkp je ko'oy'ojsap dupakmóktat, du'atsómdat, jetse'e dupámdat jem janjoóm, ax van'it tse'e dupakmóktat je trigo jetse'e dupajkúktat.”

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Va'nuxjduva tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkin ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja kyam jaat. ³² Je taamt xa ve'e dunúsayikajxp; ax ku tse'e yee'k, ñumajikujxpts je'e ve'e jets ka'a ve'e je viijnk aajy ojs, je kup jo'nam je'e ve'e yee'k, je'ydub tse'e jem je jeyyva tánuk jetse'e je pye'en dupamda jem y'axén kajxm.

Je levadura tukmu'a'ixmojkin

(Lc. 13.20-21)

³³ Va'nuxjduva tse'e ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je ta'axtajk je levadura dutukmupama toojk arroba je tsapkaaky juts, van'it tse'e je levadura dutuktaka nujom je tsapkaaky juts jetse'e ooy tyun'oo'kuk. Mújit tse'e ooy tyumpítsum.

Vinto je Jesús duyaktuujn je tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.33-34)

³⁴ Nujom ya'a ve'e je Jesús je numay jayu dutukmukajts je tukmu'a'ixmojkin maat, ni tia ve'e dukakajts juu' ve'e ka'ijt je tukmu'a'ixmojkin maat. ³⁵ Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e kyojts to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajfi:

Kótsup atse'e je tukmu'a'ixmojkin maat,
n'avánaps atse'e juu' jatye'e kayaknuja'vip y'ijt van'ítani ku ve'e ya naxviijn it yakpuujm.

Ku je Jesús dukojtsvaach je ko'oy'ojsap tukmu'a'ixmojkin

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxni jetse'e jep tujkp tyajki. Jep tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tukvinja'vik aats to'k aaj je ko'oy'ojsap juu' ve'e jem kam jootm tukmu'a'ixmojkin.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e juu' ve'e duvaj je oy taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³⁸ Je kam, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ya naxviijn it. Je oy taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ijtup jem je Nte'yam y'am kya'm; ax je ko'oy'ojsap, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ijtup jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm. ³⁹ Je tso'oxpajkpa juu' ve'e duvaj je ko'oy ojs taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ko'oyjáyuvap. Ku ve'e je ko'oy'ojsap jets je trigo yakpakmuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu yaktokimpayoy'ni; je aangelestajktats je'e ve'e ax jo'n je'eda juu' ve'e dupakmojktup. ⁴⁰ Ve'em ax jo'n je ko'oy'ojsap yakpakmuk jetse'e yakpum jem janjootm, nay ve'em tse'e jyajtpat je xajj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'ni. ⁴¹ Nkéxupts atse'e je n'aangelestajk jetse'e dupajkjidinit jem ats n'am nka'm nujom pan pan jatye'e je jayu duyaktokintoondup jets pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, ⁴² jetse'e jem janjootm dupaamdinit. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit. ⁴³ Van'it tse'e je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup, je'e tse'e ajajtinup ata'kxtinup ve'em ax jo'n je aampa xajj jem je Tyee'da kyutojkun jootm.

Je chówax je'e tukmu'a'ixmojkin

⁴⁴ Ve'em xa ve'e je jayu juu' ve'e ijtup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e tudupaa'ty je chówax je'e juu' ve'e yu'uts ijtp joma ve'e to'k je kam. Ku ve'e je jayu dupaa'ty je chówax je'e, jepjyam tse'e duyoy'tsnuva, van'it tse'e va'ajts xoojntkp najkx dutoo'kmojkkux nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp jetse'e dujoy je kam.

Je oy perlas tukmu'a'ixmojkin

⁴⁵ Ve'empa xa ve'e je jayu juu' ve'e ijtup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n to'k je ajooyva je atoo'kpa juu' ve'e du'ixtip je oojyit perlas. ⁴⁶ Ku ve'e dupaa'ty to'k juu' ve'e ooy tyun'oya, van'it tse'e dutoo'kmojkkux nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp jetse'e dujoy je perlas.

Je tuk'ajkx'amaakin xuum tukmu'a'ixmojkin

⁴⁷ Je Nte'yam xa ve'e duvinkooomp je jayu juu' ve'e ijtinup jem y'am kya'm. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu du'avájada je tyuk'ajkx'amaakin xuum jem maja na'akaya jootm jetse'e je ajkx may viijn duyaktáñ. ⁴⁸ Ku tse'e je tuk'ajkx'amaakin xuum y'uts, van'it tse'e je ajkx maakpatajk duvaa'mpítsumda jeja napa'ayi. Jeja tse'e y'ajxtukta jetse'e duvinkonda je ajkx, pyajkuktup tse'e jem tójum je ajkx juu' ve'e oojyit jetse'e duh'uxkojta juu' ve'e ka oojyitap. ⁴⁹ Ve'em tse'e jyátut je xajj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'ni, je'yadape'e je angelestajk jetse'e dupajkva'kxtinit je oy jayu jets je ko'oy jayu, ⁵⁰ jem tse'e janjootm dupaamdinit je ko'oy jáyuda. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

Je oojyit je'e juu' ve'e koojnuk ijtp tukmu'a'ixmojkin

⁵¹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Mvinmotukajxtupe'e ti atse'e tunkats?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em, Vintsán.

⁵² Van'it tse'e dunuujmidi:

—Je jáyuda juu' ve'e oy dunuja'vidup pan vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, je'e tse'e je jayu dutuk'ixtup juu' ve'e je Nte'yam jupani yaknuke'xnatajki jets juu' ve'e námnum yaknuke'xnatajkivap, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n to'k je kutajk juu' ve'e koojnuk je oojyit je'e dujajejpp jetse'e jem duyakpítsum juu' ve'e námnum yakjooy jets juu' ve'e jémani yakjooy.

*Ku je Jesús vye'na jep Nazaret
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)*

⁵³ Ku ve'e je Jesús dukojtskujx ya tukmu'a'ixmojkin, van'it tse'e jem chaa'n ⁵⁴ jetse'e jye'y joma ve'e je y'it je ñaax. Jem tse'e yak'ixpajk'ukvaajñ jep tsaptujkp; atuva atoki tse'e je jayu tyaandi jetse'e ñavyaajñjidi:

—¿Jomas ya'a ve'e ya jayu ya nuja'vin dupuk jetse'e ve'em kyats? ¿Vintso ve'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún? ⁵⁵ Ya'a xa ve'e je tsejtsa je myajntk jetse'e je María dutaaka. Ya'a xa ve'e je y'utsta je Santiago, je José, je Simón, je Judas, ⁵⁶ jets jempa tse'e je kyiih útstava. ¿Ax jómats ya'a vine'e dupuk ya nuja'vin?

⁵⁷ Je'e kajx tse'e duijñk'ixta je Jesús. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Qyün joma tsova xa ve'e yakvintsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, jeejyji ve'e kyayakvintsa'aga joma ve'e je y'it je ñaax jets joma ve'e je jyaajñ je tyajk.

⁵⁸ Ax ka'a tse'e jem may je majin dutuujñ kux ka'a ve'e jyaanchjávajada.

14

*Ku je Yaknapejtpa Juan y'oo'kni
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)*

¹ Ax ve'emts je'e ve'e van'it jyaajty jetse'e je Herodes je kats dumotu je Jesús kajx, je Heródese'e yakkutojqp vye'na jem galiléait y'it jootm. ² Ku ve'e je kats dumotu, van'it tse'e je jayay dunuujmi:

—Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e, je'e tse'e joojntykpajknuva, je'e kajx tse'e dujayep je kutojñk jetse'e je majin dutún.

³ Ve'em tse'e vyaajñ kux je'e ve'e duyakjamyajtsju je Juan jetse'e duyakjapoxuntakpaajmji; je Herodías kajxe'e ve'em dutuujñ, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijt. ⁴ Yakpoxuntakpaam tse'e je Juan kuxe'e dunuujmi je Herodes:

—Ka'a xa ve'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpákut je m'uts je ñuda'ax.

⁵ Jyayakjay'oo'kuvaajñju tse'e je Herodes je Juan, ax ka'a tse'e jatyji ve'em dutuujñ kux je jayu ve'e cha'kip, ve'eme'e anañujoma je jayu dujaanchjávada jets je Nte'yam je y'ayooke'e je Juan kyojtsnajxyp. ⁶ Ax ku tse'e je Herodes je kye'xtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e je ta'axtajk je ñaax y'ejts jeja je javyaa'kx vyinkujk. Qoy tse'e dutuntsojja'vi je Herodes, ⁷ je'e kajx tse'e je Nte'yam duyaknajxy jetse'e je kiixatá'ax dunuujmi jets myo'ope'e otyia pan ti ve'e y'amótup. ⁸ Távani ve'e je tyaak y'akótsaja vye'na je kiixatá'ax, van'it tse'e je Herodes dunuujmi:

—Yákyts n'it jem plato jootm je Yaknapejtpa Juan je kyuvajk.

⁹ Van'it tse'e je yakkutojka chaachvinmapyujk. Kux távani ve'e je Nte'yam duyaknaxy vye'na jets távani ve'e du'amotunaxta je javyaa'kx, je'e kajx tse'e dupavaajñ jetse'e yakmó'ot, ¹⁰ ve'em tse'e dupavaajñ jetse'e jep poxuntujkp najkx je Juan yakyukpux. ¹¹ Ku tse'e ve'em yaktuujñ, van'it tse'e je tyoompa duyaknujkk jem plato jootm je Juan je kyuvajk jetse'e dumoojy je kiixatá'ax. Van'it tse'e ojts je tyaak duma'a.

¹² Van'it tse'e jye'ydi je Juan je y'ixpajkpatajk jetse'e ojts je ñi'kx je kyopk duyaknaxtajkidini; ux'ook tse'e ojts je Jesús duvaajñjada.

*Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

¹³ Ku ve'e je Jesús je kats dumotu, van'it tse'e je numay jayu dumasaa'k jetse'e jem barco jootm ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Ku ve'e je numay jayu dumótudi joma ve'e ñujkx, van'it tse'e jem kyajpñ jootm choo'ndi jetse'e tékum dupanajkxti. ¹⁴ Ku ve'e je Jesús jem barco jootm pyitsum, van'it tse'e du'ix jets jeme'e je numay jayu tujye'yada; tyukmó'ttuts je'e ve'e jetse'e duyakjotkadaakni je pa'am jáyuda juu' ve'e yakmejtsu. ¹⁵ Kutaka xaajani tse'e vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tánani xa ve'e ya it, ni pana tse'e yaja kyatsuuna. Pakejxtini to'k aaj ya jayu jetse'e ñajkxtat joma ve'e je kajpñ jetse'e je kyaaky je tyojkx dujóydat.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a ve'e vyinkopka jetse'e ñajkxtat, miitse'e myakkáydap.

¹⁷ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Ka'a xa aatse'e uxym ntimáada, mugooxkji ve'e je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakminda n'it.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús dupavaajñ jetse'e je numay jayu y'ajxtuktat jem tsoots kajxm. Jetse'e je Jesús dukoojñuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e pyat'ix jem tsajm tsqv jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dutojka'kxy je tsapkaaky jetse'e

dumoojy je y'ixpajkpatajk, je'e tse'e nujom je jayu dumoooydu. Yakva'kxpa tse'e je Jesús mejtsk je ajkx. ²⁰ Nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. Ku tse'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax. ²¹ Pan pan jaty tse'e kaaydu, numugooxk miijl jo'n tse'e y'ijiti je yaa'tyajta, apuk je ta'axtajta maat je pi'k ónykta.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi jetse'e tyákadat jem barco jootm jetse'e ñanáxtat namvaate'e je Jesús dupakejxni je numay jayu. ²³ Távani ve'e je numay jayu dupakejxni vye'na, van'it tse'e je Jesús dujaa'kvimpejt je tonun jetse'e jem naaydum chapkajts. Ku ve'e je it kyoo'tsini, jem tse'e je Jesús naaydum vye'na ²⁴ namvaate'e je barco jem maja na'akaya jootm vye'na. ooy tse'e je barco tyunnape'tsini kux vinkupójiipe'e. ²⁵ Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na jetse'e je Jesús vyinkutámijidi, jeme'e nani'kxm yo'oy. ²⁶ Ku ve'e je y'ixpajkpatajk du'ixti jets jeme'e nani'kxm yo'oy, van'it tse'e cha'kidi, jetse'e mák vyaandi:

—iJado'k ítumit jayu xa ya'a ve'e!

²⁷ Ax jatyji tse'e je Jesús myukojsjidi jetse'e ña'muxjidi:

—iJot'amájada, ats xa jeja, kadi mtsa'agada!

²⁸ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dumukajts, jetse'e dunuujmi:

—Vintsán, pan mitsna je'e ve'e, yaaxja ats to'k aaj jets ats mitse'e nnunajkxut yo'yp yam nani'kxm.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Minu n'it.

Van'it tse'e je Pedro jem barco jootm pyítsum jetse'e jem nani'kxm yo'yp je Jesús dununujkx. ³⁰ Ax ku tse'e je mákx poj duja'vi, tsá'ki tse'e. Ku ve'e kyunajx'ukvaajñ, van'it tse'e mákx vyaajñ:

—iVintsán, yaktsóokk ats to'k aaj!

³¹ Jatyji tse'e jem je Pedro kya'm yakmajch jetse'e yaknuujmi:

—iTun vee'nji je jaanchja'vin xjayep! ¿Tyajxse'e mmejtsvinmáy?

³² Ku ve'e jem barco jootm tyajkidi, jatyji tse'e pyoj'atúvi. ³³ Van'it tse'e je jayu juu' jatye'e ve'hidup jem barco jootm, je'e tse'e dvinokxkténidu je Jesús jetse'e vyaandi:

—Tyúvamdam xa je'e ve'e jets mitse'e je Nte'yam je y'Onúk.

Ku je Jesús je pa'am jayu duyakjotkdaaky jep Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Ku ve'e ñanajxti, van'it tse'e jye'ydi jem Genesaret. ³⁵ Ku ve'e je jémit jayu dunuja'vidi jets jeme'e je Jesús, van'it tse'e dukojtsva'kxti jem naxkajxm kajpun kajxm juu' ve'e tamanaat, jetse'e dutuknunjakxkajxti je pya'am jáyuda, ³⁶ jetse'e dumunoo'kxttki jetse'e kujyavitupaa'vija dutóndat. Nujom tse'e pan pan jatye'e dutoqndu, jotkdaaktinu tse'e.

15

Kyo'oyja'vipe'e je Jesús ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun

(Mr. 7.1-16)

¹ Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jem Jerusalén tsog'ndu, je'e tse'e dvinokutámidu je Jesús, jetse'e du'amotutúvidi:

²—¿Tyajx tse'e ya m'ixpajkpatajk dukamaja pamda je pava'nun juu' ve'e xyaktaajnjimdu je njujpit jáyuvamda? ¿Tyajxe'e kyakapojta ax jo'n je'e ve'e dupavaandi?

³ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxts miitse'e xkamaja paamduva je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ve'em xkutyóndat je pava'nun juu' ve'e je jujpit jayu myakta'nuxjudu? ⁴ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je pyava'nun vya'añ: “Vintsá'aga je mtee' je mtaak.” Vaampap tse'e jidu'um: “Pan pan tse'e je tyee' ukpu je tyaak dvinokojtspejtp, kutúkanits je'e ve'e je y'oo'kun.” ⁵ Ax miits tse'e mvaandup jets o'yip je'e ve'e ku ve'e je jayu je tyee' ukpu je tyaak jidu'um dunaajmat: “Ka'a xa atse'e x'uk'o'yixjni jets ats mitse'e mputákat, kux nujome'e juu' atse'e n'ixp njayejpp, je Nte'yamts ats je'e ve'e tuntukmuyax.” ⁶ Ve'em tse'e mva'anda jets opyana pan pane'e ve'em vaamp, ka'ats je'e ve'e y'ukvinkópkini jetse'e je tyee' ukpu je tyaak duputákat. Ku xa miitse'e ve'em mjátukada, ve'em tse'e xyaktaandini je Nte'yam je pyava'nun ax jo'n kukyatuuñ, je'e kajx jetse'e xpanajkxtat je pava'nun juu' ve'e je jujpit jayu myakta'nuxjudu. ⁷ ¡Mejts'aaaja mejtsjootta! Va'ajts tse'e miits kajxta du'ava'ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujatyaajñ juu' ve'e je Nte'yam kyojts: ⁸ Y'amji xa ve'e ya jayu ats xvinjávada xvintsá'agada, ax xtukmujékumiduups atse'e je jyoota je jya'vinda.

⁹ Tónaji xa je'e ve'e ñatyijjada jets xvinja'vidup xvintsá'kidup ats je'e ve'e, tyuk'ixtupts je'e ve'e je jayu je pyava'nunda ax jo'n ats je mpava'nun kuy'ijit jo'n. Jidu'um tse'e je Isaiás dujatyaañ.

Ka je ka'yun je ja'kxun kajxape'e je jayu y'it jep tokin jaatp
(Mr. 7.17-23)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duyaxmujk jetse'e jidu'um dunuujmiji:
— Amotunaxta anañujoma jetse'e xvinmótudat. ¹¹ Juu' jatye'e jep je jayu y'avupitajkip, ka je'e kajxap xa ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp; juu' ve'e jep je jayu y'avup pítsump, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmiji:

— ¿M'ixe'e taav vintso ve'e je fariseotajk tuduko'oyjávada juu' mitse'e tuxkats?

¹³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

— Jyapana tse'e pan pane'e ka'ijtp je jyayu, ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, yakpajkajpts je'e ve'e ats je nTee'. ¹⁴ Kadi xmaja pamda je fariseotajkta, vanxup xa je'e ve'eda ax jo'n to'k je viints jayu juu' ve'e je myuviints jayu dupavijts. Ax pan to'k tse'e je viints jayu je myuviints jayu dupavits, va'an numejts tse'e najkx tyun'avivupada jep jótup.

¹⁵ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dunuujmiji:

— Tukvinja'vik aats to'k aaj je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e tuxkats.

¹⁶ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

— ¿Tis, ka'a miitse'e xvinmótuduva? ¹⁷ ¿Ka'a ve'e xvinmótuda jets nujome'e juu' jatye'e jep ávup tajkip, jem tse'e joom ñujkx jetse'e ux'ook je ni'kx je kopk dutukvaatsni? Ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁸ Ax je ayook juu' ve'e jep ávup pítsump, jemts je'e ve'e ja'vin kajxm chaa'n, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁹ Kuxe'e jem ja'vin kajxm chaa'n je ko'oy vinma'yun, van'it tse'e je jayu yakjaju'oo'kta, je navyajkun duyakvintsá'kintókida, je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka pukap jyayejptup, myee'tsta, ñuvampetta, jyayupakotsta. ²⁰ Je'e kajts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp, ka je'e kajxape'e ku ve'e kyakapuj joma vaate'e je kyatajkts ve'em ax jo'n je jujpit jayu dupavaandi.

To'k je ta'axtajk juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dujaanchja'vi je Jesús
(Mr. 7.24-30)

²¹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e ñujkx jem tiirovit jets sidoonit y'it joomtda.
²² Van'it tse'e to'k je canaanit ta'axtajk juu' ve'e jem tso tsuunip, je'e tse'e je Jesús dvinikutami jetse'e makx dumukajts. Jidu'um tse'e dunuujmiji:

— ¡Vintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'otu ats to'k aaj! Je ko'oyjáyuvap xa ve'e tukkooyijup ats je nnaax. Ooy tse'e tyuntsaachpaa'ty.

²³ Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoojvjidi. Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dumunoo'kxtkti:

— Pakejxni mits ya'a to'k aaj kux yape'e xpamejtsumda, jetse'e ooy tyunne'em.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

— Je Nte'yam xa atse'e xtuknukejxp je israeejlit jayu juu' ve'e tokih'ijttup.

²⁵ Ax vinkutámiju tse'e je ta'axtajk, jetse'e je Jesús dvinukoxkteni, jetse'e dunuujmiji:

— ¡Vintsán, putaka ats to'k aaj!

²⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

— Pan mputajkip ats mitse'e jets ka'a ve'e je israeejlit jáyuda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k ónuk je kyaaky yakpukja jetse'e je ok yakma'a.

²⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk vyaajñ:

— Ve'em tse'e. Oyam tse'e vye'ema, kyamyojktup tse'e je ok jep mesa pa'tkup juu' ve'e je pi'k ónuk y'uxkaaydup.

²⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

— ¡Ooye'e je jaanchja'vin xtunjayep! Va'an ve'em dutunju ax jo'n xtsak.

Je'yji tse'e je ñaax jyotkadaakni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu

²⁹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e jye'y jeja galiléait myaja na'akaya pa'ayi. Van'it tse'e ñujkx jem tonun viinm jetse'e jem y'ajxtk. ³⁰ Numay tse'e ooy je jayu tyunnuje'yjini. Jem tse'e dutuknunajxkti je uxket jayu, je viints jayu, je oom jayu, jets je'e juu' ve'e ka óyap je kya'aj; je jayu ve'e juu' ve'e may viijn je pa'am dumaat, je'e tse'e yakpaamdu jeja je Jesús vyinkujk. Van'it tse'e je Jesús yakjotkadakkajxidini. ³¹ Atuva atoki tse'e dutuktaandi je jáyuda ku ve'e du'ixti jets kojtspajktinupe'e je oom jáyuda, jets o'yixjidinupe'e je kya'ajta je tyekta juu' ve'e kama'at pakma'at ijttu, jets oye'e yo'yidini juu' ve'e uxket ijttu, jets

vin'ixpajktinupe'e juu' ve'e viints ijtto. Van'it tse'e je jayu duyakmájidi duyakjaanchidi je israeejlit jayu je Ntye'yamda.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numaktaaxk miijl naxy
(Mr. 8.1-10)

³² Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Ntukma'tp xa atse'e ya numay jáyuda kux toojk xaajani xa ya'a ve'e yaja y'itta ats maat, ka'a tse'e tii ti ve'e kyádayp jya'kxtap. Ka'ats atse'e mpakexuvaandini ve'emji jem tyak'amda kux ku ve'e je yooj yaknoo'kxjidini jeja too' aajy.

³³ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—¿Jómase'e je tsapkaaky choo'nut jetse'e ya numay jayu nyakka'yumdat?, kux ka'a ve'e yaja pyantsuuna.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya?

Jetse'e y'atsoovdi:

—Vuxtojtuk je tsapkaaky jets yuu'n vee'n je pi'k ajkx.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús dupavaañ jetse'e je numay jayu y'ajxtuktat jeja naxkujx. ³⁶ Ku ve'e y'ajxtkti, van'it tse'e dukaajy vuxtojtuk je tsapkaaky jets yuu'n vee'n je pi'k ajkx, jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, je'eda tse'e je jayu dumoooydup. ³⁷ Anañujoma tse'e kyaaydi jetse'e kyooxjidi; javuxtojtuk kach tse'e dupakmojktini je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax. ³⁸ Numaktaaxk miijl tse'e je yaa'tyajk kyaaydi, apuk je ta'axtajkta maat je pi'k ónukta. ³⁹ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini jetse'e je y'ixpajkpatajk jem barco jootm dumaattajkidi jetse'e jem magdálait y'it jootm ñajkxti.

16

Ku je fariseotajk maat je saduceotajk du'amótudi je tsajmit maja nuja'vin
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ To'k nax tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk dvinikutámidi je Jesús, je'e ve'e chojktup jetse'e duyakkojstókidi. Je'e kajx tse'e du'amótudi jetse'e tyo'nuxjadat je tsajmit maja nuja'vin, ve'em tse'e duyaknuke'xnatakat jets je Nte'yam maat je'e ve'e je Jesús. ² Ax jidu'um tse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Ku xa ve'e ya it tyánayini, jidu'umts miitse'e mva'anda: “Va'ajstame'e ya it y'itut kux tsapts xa ve'e xim tsajviinm.” ³ Ku ve'e japyji, jidu'um tse'e mva'anda: “Ka'adame'e ya it vya'atsut kux tsapts xa ve'e xim tsajviinm jets vintojknup tse'e ya it.” ¡Mejts'ajta mejtsjootta! Mnuja'vidup xa miitse'eda juu' ve'e ya tsajmit it ñukajtsp, ax ka'a tse'e xnujávada je'e juu' ve'e ñukajtsp pan ti ve'e yam toojnup kojtsjup. ⁴ Ya ko'oy jayu juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, y'amótudupts je'e ve'e jetse'e je maja nuja'vin yaktoojnjadat; ax ka'a tse'e yaktoojnjadat je maja nuja'vin, je nuja'vinji ve'e juu' ve'e pyaatype y'akeeguij maat je Jonás jye'e.

Van'it tse'e je Jesús myasookjidi jetse'e cha'a'n.

Je fariseo je y'ixpajkun tse'e je jayu duyakvinmamyatp
(Mr. 8.14-21)

⁵ Ku ve'e je y'ixpajkpatajk ñanajxti jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jyaa'tyókidi tse'e jetse'e kudupaamdi je tsapkaaky jem barco jootm. ⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mnay'ixjadap tse'e jets ka'a ve'e mnatyukpaa'tjadat je levadura juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je saduceotajk jye'eda.

⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyaajnidi:

—Je'e kajx xa ve'e ve'em vya'añ kuxe'e je tsapkaaky tunkayakmejtsumda.

⁸ Ax ku tse'e je Jesús dunuja'vi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—¿Tajxse'e mva'anda jets ka'a ve'e ti mtsapkaakya? ¡Tun vee'nji ve'e je jaanchja'vin xjayepta! ⁹ ¿Ka'ana ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta ku atse'e mugooxk je tsapkaaky je jayu nyakva'kxjidi numugooxk miijl naxy, jets vinxup kache'e xpakmojktini?

¹⁰ ¿Ka'a ve'e xjaa'myejtstuva ku atse'e vuxtojtuk je tsapkaaky je jayu nyakva'kxjidi numaktaaxk miijl naxy, jets vinxup kache'e xpakmojktini? ¹¹ ¿Vintsose'e tuxkavinmótuda jets ka je tsapkaaky levaduura atse'e ntijp ku atse'e tunva'añ jetse'e mnay'ixjadat jetse'e ve'em mkapaa'tjadat je fariseotajk je lyevaduura jets je saduceotajk je lyevaduura?

¹² Van'it tse'e dvinmótudi jets ka je levaduura pe'e je Jesús tyijp juu' ve'e je tsapkaaky juts dütuktajkikajxp, je ixpajkune'e tyijp juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je saduceotajk jye'eda.

Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Ku ve'e je Jesús jye'y jem joma ve'e je it duxaaja Cesarea de Filipino, van'it tse'e du'amotutuvi je y'ixpajkpatajk:

—¿Vintsos'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

¹⁴ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets je Yaknapajtpa Juan mitse'e, jempa tse'e pane'e vaandup jets je Elías mitse'e, nay jempa tse'e pane'e vaandup jets je Jeremías mitse'e, ukpu nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e jupani oo'ktinu, ax je'ek tse'e joojntypajknuva.

¹⁵ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmide:

—Jets miitsta, ¿vintsots miitse'e mva'anda jets pan atse'e?

¹⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoqvji:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoqvjinuva:

—Xoon xa mitse'e, Simón, je Jonás je myajntk, kux ka je jáyuvap xa mits ya'a ve'e tumtuknujávaja, ats je nTee' ve'e, juu' ve'e jem tsapjootm. ¹⁸ Atsts mitse'e nnuujmip jets je Pedro mitse'e. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em myaktukxaaja kux ve'em'e yakkojtsva'ach je mxaaj, tsaa, je makk aaj je makk joote'e mjayepp. Ax ya'a juu' ve'e tuxkats, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je takne'ev choo'nduk jep naaxyp, numay tse'e je jayu dujaanchjavadat; ax ka'a tse'e je ko'oyjáyuvap du'amaadaaga je jayu juu' atse'e xjaanchja'vidup. ¹⁹ Nmoogynupts ats mitse'e je kutojkun jetse'e mva'anut juu' ve'e toomp jets juu' ve'e katoomp. Juu'ts mitse'e je jayu myakjajtjip jetse'e dutóndat yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijtpat jem tsapjootm; juu'ts mitse'e je jayu mkayakjajtjip jetse'e dutóndat yaja naxviijn, nay ve'em tse'e y'ijtpat jem tsapjootm.

²⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dutukpavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e je Cristo.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun
(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk duvaajnji'ukvaandi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jem Jerusalén najkxut jetse'e jem ooy tyunyaktsaachpaa'tjadat je israeejit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta. Jem tse'e je jayu yak'oo'kjut; ax joojntypajknuvaps je'e ve'e kutoojk xaaj. ²² Van'it tse'e je Pedro je Jesús apuk dujavaajv jetse'e jidu'um dutuknuujmi:

—¡Maja Vintsán, je Nte'yame'e mjayéjpup m'axajtókjup jets ni je vin'ita ya'a ve'e mkajátjut mkanáxjut!

²³ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijt jetse'e je Pedro dunuujmi:

—¡Vinva'kva'atsú ats, mmaatnavyaa'njup xa mitse'e je Satanás ku ve'e ve'em xkats! Xyaktóo'atokuvaampts ats mitse'e. Ka'ats mitse'e ve'em xpayo'oy ax jo'n je Nte'yam; ve'em xa mitse'e xpayo'oy ax jo'n je jayu.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús dunuujmide je y'ixpajkpatajk:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintso vinma'yun, je jyoot je jya'vin dumakppaamnit jetse'e chaachpaa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit.

²⁵ Pan pan xa atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga jetse'e y'oo'kut, ka'a tse'e dujayeput je joojntyk juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax je'e pan pan atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyam tse'e y'oo'kut ats kajx, je'e tse'e dujayeppnup je joojntyk juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁶ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjut ku ve'e duje'eikáxut nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókinin je jayu je jyoot je jya'vin. Ax ku tse'e je jayu je jyoot je jya'vin vyintókinin, ka'a xa ve'e tii ni tia ti ve'e je jayu kuduyaky jetse'e jyojntykak xa'ma kajx. ²⁷ Miinnup atse'e je nTee' je myajin maat maat ats je n'aangelestajk, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, van'itts atse'e to'k jado'k nmoogynit juu' ve'e tukkadaakjudup, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tudutonda tudukotsta. ²⁸ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e yaja ijtup jetse'e kya'oo'ktat pan ka'ana atse'e x'ixta ku atse'e nmiinnit yakkutojkpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atu'kx
(Mr. 9.2-10; Lc. 9.28-36)

¹ Kutojtuuk xaa j tse'e je Jesús duvovutsoo'ndi je Pedro, je Santiago, maat je Juan, je Santiago je y'uts, jette'e apuk duvovvdi, jette'e pyejitti joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm.
² Jem tse'e je Jesús tyikts jeja je'e vyinkujkta. Ve'eme'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaa; ve'eme'e je vyit vyimpijt va'ajts po'o'p, ve'em ax jo'n je kujajpa je kut'a'kxpa. ³ Van'it tse'e vya'kke'xti jeja je'e vyinkujkta je Moisés maat je Elías, jette'e je Jesús dumaatnakoytsjidi. ⁴ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Jesús:

—Maja Vintsán, joy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it! Pan mtsajkp, va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

⁵ Kojtspsa tse'e je Pedro vye'na ku ve'e yo'tsjidi to'k pak je vinyuts juu' ve'e ajajp ata'kxp. Jep tse'e vinyuts akujkp yakmotu to'k je ayook juu' ve'e vaamp:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

⁶ Ku ve'e je ixpajkpatajk du'amotunaxti, van'it tse'e je vyiijnnda je y'ajta dutukpaatti je naax kux tsá'kidu ve'e ooy. ⁷ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi, jette'e je kya'aj tyuknukojnjidi, jette'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Pojtukta. Kadi mtsa'agada.

⁸ Ku ve'e kyoojvukti, ka'a tse'e du'ukpan'ixtini, je Jesuusji ve'e.

⁹ Vajntktinup tse'e jem kopk viinn vye'nada, jette'e je Jesús jidu'um pyavaajnjidi:

—Ni pana ve'e xkatukmumaayduktat juu' ve'e tux'ixta, van'itnume'e ku atse'e n'oo'kut jets atse'e njoointykpajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je Yaknapajtpa Juan je jayu duyakvimpijt je Nte'yam maat

(Mr. 9.11-13)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi:

—¿Tyajkse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jette'e too'vajkp je Elías myiinnuvat jets ka'a ve'e je Cristo?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets miimpe'e too'vajkp je Elías, je'e tse'e nujom duyak'o'yinuvas.

¹² Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ojts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e je jayu dunu'ajvidi jets pan je'e ve'e, tyoonduts je'e ve'e ve'em ax jo'n dutsojkti. Nay ve'empats atse'e ntsaachpaa'tut jem je'e kya'mda, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

¹³ Van'it tse'e je ixpajkpatajk duvinmótudi jets je Yaknapajtpa Juaane'e je Jesús tyijp je jayu juu' ve'e ve'em ax jo'n je Elías.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je numay jayu vye'nada, van'it tse'e to'k je yaa'tyajk duvinkutami je Jesús, jette'e duvinkoxkteni, jette'e vyaajñ:

¹⁵ —Vintsán, tukmo'otu to'k aaj ats je nmajntk kux je ko'opya'amap je'e ve'e pajkjuv jette'e ooy tyuntsaachpaa'ty, may náxani tse'e ñaxvívup, to'ma jaty tse'e jyanvívupa jets to'ma jaty tse'e ñavívupa. ¹⁶ Ta xa atse'e ya m'ixpajkpatajk njatuknuminda, ax ka'a tse'e y'o'yixjada jette'e duyakjotkada'aktat.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¡Miits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaat atse'e njaa'kja'itut miits maatta jette'e njaa'kjamuténadat? Yakminda je pa'am jayu.

¹⁸ Ku ve'e duyaknajxiti, van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je pa'am jayu jem jya'vin kajxm, jette'e je ko'oyjáyuvap tyukvaatsjini. Tun je'yji tse'e jyotkadaakni.

¹⁹ Úx'ook tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk apuk myukojsjidi, jette'e y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxs aatse'e xka'o'yixji jets aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut?

²⁰ Jette'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je'e kajx ku ve'e je Nte'yam vee'nji xjaanchjávada. Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan mjaajeyptupts miitse'e je jaanchja'vin jem mja'vin kajxmnda, oyvinxupa ax jo'n to'k je mostaza taamt, kum'o'yixjada tse'e jette'e xnaajmadat ya kopk: “Ke'eku yaja jets najkxu viijnk tsov”, ke'ekupts je'e ve'e je kopk. Ka'a xa miitse'e ti mka'o'yixjadat pan mjaanchja'vidupe'e je Nte'yam. ²¹ Ax je ko'oyjáyuvap juu' ve'e ve'em, je'ejyji tse'e o'yixjup jette'e duyakpítsumut ku ve'e je jayu chapkats jets ku ve'e je jayu y'ayooja.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Namvaate'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaatvíduutta jem galiléait y'it jootm, van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakpámupts atse'e jem je jayu kya'm, ²³xyak'oo'ktapts atse'e; ax kutoojk xaajts atse'e njoointykpajknvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Qoy tse'e je ixpajkpatajk dutunnutsaachvinmaaydi.

Je tsaptujkpit kupa'mun

²⁴Ku ve'e jye'ydi jem capernaamit kyajpun kajxm, van'it tse'e je tsaptujkpit kupa'mun paknojkpa dvinikutámi di je Simón Pedro, jetse'e dunuujmídi:

—¿Ka'a ve'e dupum je myak'ixpajkpada je tsaptujkpit kupa'mun?

²⁵Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ve'em, kyuvejtp xa je'e ve'e.

Ku ve'e je Pedro tyajki jep tujkp, van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Vintsos mitse'e mvaampa, Simón? ¿Pan tse'e y'amótudup je kupa'mun jets je putajkin je yakkutojkpada juu' ve'e yaja naxviijn: je jyáyuda, ukpu je viijnk jayu ve'e?

²⁶Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Je viijnk jayu ve'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ve'em xa ve'e, ka'a tse'e je jayyu kyuvetta. Nay ka'avats uu'me'e xtukkadaakumduva jetse'e mpa'mumdat je tsaptujkpit kupa'mun. ²⁷Ax je'e kajx tse'e jetse'e dukako'oyjavadat juu' ve'e nto'numdup, najkxu tse'e jeja maja na'akaya pa'ayi jetse'e x'akójat to'k je tuk'ajxmajtsun jo'kun. Je muto'k ajkx juu' ve'e myakpítsumup, jep tse'e y'ávup xpaat'ut to'k je meen juu' ve'e nupaadap numejtsk je jayu je tsaptujkpit kupa'mun; je'e tse'e mmo'op je jáyuda ats kajx jets mits kajx.

18

Je'e pane'e dunumájip

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹Ve'em tse'e jyajty van'it, jetse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e dunumajikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm?

²Van'it tse'e je Jesús duyaaxji to'k je pi'k ónyk jetse'e jeja je'e y'itukujkta dupuujm, ³jetse'e vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets pan ka'a miitse'e mvimpitta jetse'e m'ittat ax jo'n je pi'k ónyk, ka'a tse'e mtákadat jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁴Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e napyajmjup nuu'k aaj nuu'k joat ax jo'n ya pi'k ónyk, je'e tse'e dunumajikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm.

Kutsa'aga xa ve'e qoy ku ve'e je jayu ntukmasoókumdat je Nte'yam je tyoo'

(Mr. 9.37, 42-48; Lc. 9.48; 17.1-2)

⁵Je jayu pan pane'e ats kajx oy jayu napyajmjup maat to'k je pi'k ónyk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyajmji ats maat. ⁶Ax opyana pan pane'e dutukmasoókup je Nte'yam je tyoo' to'k je pi'k ónyk juu' atse'e xjaanchja'vip, nuyojk oy tse'e kuy'ijituxju je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsun jetse'e yakmaaxynavíppini joma ve'e kaak.

⁷¿Ayooov xa je'e ve'e je jyootta je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijn, kux may viijn je'e ve'e juu' ve'e je jayu duyaktokintoomp! Ka'a xa ve'e yaja ñunka'ítut je yaktokintoompa. ¿Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' ve'e je myujayu dutukmasoókup je Nte'yam je tyoo'!

⁸Je'e kajx tse'e, pan to'k xa ve'e je mka'aj ukpu je mtek myaktokintónjada, tunkuspóxtats jets uxvívupta, kux nuyojk oye'e kanoon uk paknoón m'ittat jetse'e xjajejptinit je joojntin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mejtsk ka'ajax uk mejtsk tékax myakjanvíppidinit joma ve'e xa'ma kajx je jaajn tyoy. ⁹Ax pan to'k tse'e je mviijn myaktokintónjada, tunyakpítsumdats jets uxkojta, kux nuyojk oye'e to'k ado'om viijnax m'ittat jetse'e xjajejptinit je joojntin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mejtsk ado'om viijnax myakjanvíppidinit joma ve'e xa'ma kajx je jaajn tyoy.

Je carnero juu' ve'e tokih'ijtp tukmu'a'ixmojkin

(Lc. 15.3-7)

¹⁰Yakkópkada qoy jets ni pana ve'e xkaviijn'íxtat ya pi'k ónykta, kux vaamp atse'e jets jeme'e tsapjootm je y'aangeles dvin'ixta xa'ma kajx ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm.

¹¹Kux je'e xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaktso'ókut pan pan jatye'e tokih'ijttup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

¹²¿Vintsos'e xnasjávada? Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e numókupx je carnero dujayejpp jetse'e to'k yo'tyóki, myasaakpts je'e ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt carnero jetse'e najkx jem tonun viinm tonun kajxm du'ixta juu' ve'e tuyo'tyóki, ¿ve'em xaja?

¹³ Pan pyaatypep tse'e, nuyojk tse'e dutukxoondukut je carnero juu' ve'e tu'ukyo'tyókini jets ka'a ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt juu' ve'e kayo'tyókidup. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, chajkpts je'e ve'e jetse'e ni to'ka ya pi'k ónuk kúkyavintoki.

Vintso ve'e dutsak jetse'e je uts je ajch jets je uts je tsa'a yaktókinmee'kxtat (Lc. 17.3)

¹⁵ Pan mmutoókintoojnup xa ve'e nuto'k je m'uts je m'ajch ukpu nuto'k je m'uts je mtsa'a, maatnakyótsjuts akumejtskji jetse'e xtuknaajmat. Pan mkats'amotunaxjup tse'e, mnayja'vijidinuvap tse'e uts ajch ukpu uts tsa'a. ¹⁶ Ax pan ka'a tse'e mkats'amotunaxyju, vóvuts nuto'k ukpu numejtsk je jayu, ve'em tse'e numejtsk ukpu nutoojk du'amotunáxtat. ¹⁷ Ax pan ka'ats je'e ve'e yak'amotunajxtuva, vaajnats je jaanchja'vivatajk joma ve'e ñay'amókajada. Pan ka'ats je'e ve'e yak'amotunajxtuva, ve'em tse'e xjávát ax jo'n to'k juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip ve'em tse'e xjávát ax jo'n je kupa'mun pakmojkpa.

¹⁸ Tyúvam xa áts miitse'e nnaajmada: Juu'ts miitse'e je jayu myakajtjidup jetse'e dutóndat, ve'em tse'e y'ijtnit; jets juu' miitse'e je jayu mkayakajtjidup jetse'e dutóndat, ve'em tse'e y'ijtpat.

¹⁹ Nnuujmiduvaps áts miitse'e jets pan numejtsk miitse'eda yaja naxvijin to'k je vinma'yun xjayepta ku ve'e juu' x'amótuda, mmo'ojadapts miits je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup áts je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁰ Kux pan joma xa ve'e je jayu numejtsk ukpu nutoojk ñay'amókajada áts kajx, je'e maagtats atse'e n'it.

²¹ Van'it tse'e je Pedro ojts je Jesús du'amótutúva:

—Maja Vintsán, ¿vinxup naxts atse'e ntókinmee'kxut áts je n'uts ukpu áts je n'ajch ku atse'e xmutókindún? ¿Vuxtojtuk nax vine'e?

²² Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ka'a xa áts mitse'e nnuujma jets vuxtojtuk nax, kamachooovna ve'e.

Je toompa juu' ve'e dukatókinmee'kx je myujatyoo'

²³ Tun vinkopk je'e ve'e jetse'e xtókinmee'kxtat je jayu juu' ve'e mmutoókintoojnjudup. Kux juu' xa ve'e je Nte'yam tyuump, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je yakkutojkpa juu' ve'e duyójuvaa'nuvaamp je tyoompatajk juu' ve'e muyójjidup. ²⁴ Ku ve'e dukuvejt'ukvaandi, van'it tse'e duyaknajkxti to'k juu' ve'e tukmuyójjijup je meen juu' ve'e yaknumutoomp miijl joojnt am. ²⁵ Ax ka'a tse'e je toompa dutímaada pan ti ve'e tyukkuvétup je yoj, je'e kajx tse'e je vyintsán vyaajñ jetse'e yaktó'kut maat je y'ónuk je ñuda'ax, nay ve'empa ve'e nujom yaktó'kkáxut juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ve'em tse'e kudukuvejt je yoj. ²⁶ Van'it tse'e je toompa dývinkoxkteni je vyintsán jetse'e jidu'um dumunoo'kxtk: "Vintsán, tonu je maa'yun, jaa'k'a'ixu javée'n jets áts mitse'e nujom nmukuvétut." ²⁷ Van'it tse'e je vyintsán tyukmo'tji jetse'e je yoj dume'e'kxji, naspaka tse'e duyaktaajñ.

²⁸ Ax ku tse'e je toompa chaa'n, van'it tse'e dumaatnavayaatji to'k je myumutoompa juu' ve'e tukmuyójjijup je meen juu' ve'e yaknumutoomp mókupx xaa. Van'it tse'e dumajch jep yo'ktup jetse'e duyukpeejn, jetse'e dunuujmi: "¡Mukuvétu áts juu' atse'e xtukmuyójjip!"

²⁹ Van'it tse'e je muyoj je yojuvaa'mpa dývinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk: "Tonu je maa'yun, jaa'k'a'ixu javée'n jets áts mitse'e nujom nmukuvétut." ³⁰ Ax ka'ats je'e ve'e dukuvujk, yakjapoxuntakpaajmju tse'e van'it paat kuunume'e myukuvétjut. ³¹ Ku ve'e je vyijink mumutoompa du'ixti vintso ve'e jyatki, ñutsaachvinmaaydu tse'e jado'k je mutoompa, van'it tse'e ojts je vyintsán duvaajnjada nujom vintso ve'e jyajty ñajxy. ³² Van'it tse'e je vintsán dunukejxi je toompa jetse'e jidu'um dunuujmi: "¡Mits, ko'oy toompa! Nmee'kxji xa áts mitse'e je myoj ku atse'e xmunoo'kxtk. ³³ ve'emts mitse'e kuxtukmo'tpa je mmujatyoo' ax jo'n áts mitse'e ntukma't." ³⁴ Ooy tse'e tyun'ejkji je vintsán, je'e kajx tse'e duyakjapoxuntakpaajmji van'it paat ku ve'e nujom je yoj dukuvétut.

³⁵ Nay ve'em tse'e áts je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, ka'ats je'e ve'e mtókinmee'kxjuduvat pan ka'a ve'e to'k aaj to'k joót xtókinmee'kxta je m'utsta je m'ajchta jets je m'utsta je mtsa'ada.

19

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni jem Galilea jetse'e ñujkx jem judéait y'it jootm, jeme'e jado'k ado'om Jordán maja napa'am ñajxy. ² Numay tse'e je jayu pyanajxjidi. Jem tse'e je Jesús duyakjotkdaakni je pya'am jáyuda.

³ Van'it tse'e je fariseotajk dývinkutámidi je Jesús jetse'e dutukkats'íxtada. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¿Yakjatype'e je pava'nun jetse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasooknit je nak maat otyi kajxa?

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—¿Ka'ana miitse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp xkotsta jets ku ve'e je Nte'yam je jayu duyaksso'ntk, to'k je yaa'tyajk jets to'k je ta'axtajk, ve'em tse'e duyaksso'ntk? ⁵ Vaampa tse'e jidu'um: “Je'e kajx xa ve'e je yaa'tyajk je tyee' je tyaak dumasooknit jetse'e dumaatnamyokjinit je ñuda'ax, ve'em tse'e numejtsk y'ijtnit ax jo'n to'k jáyuj.” ⁶ Je'e kajx tse'e, juu' xa ve'e je Nte'yam tuduyaknamyukju, ni pánats je'e ve'e dukayaknavya'kxjut.

⁷ Van'it tse'e du'amotutúvdi:

—Pan ve'emam je'e ve'e, ¿tyajxse'e je Moisés vyaajñ jets ve'eme'e y'oya jetse'e je nak maat je ta'axtajk yakmasooknit?

⁸ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e kajx tse'e je Moisés myakjajtuxjidi jetse'e je mnuda'ax xmasooktnit je nak maat kux makke'e je mkuvajk xpamda; ax ku tse'e je Nte'yam je jayu duyaksso'ntk yaja naxviijn, ka'a tse'e ve'em y'ij. ⁹ Ats xa miitse'e nnuujmidup jets pan pane'e je ñuda'ax dumasookp, pan ka je'e kajxap ku ve'e duyakvintsa'kintóki je navyajkun, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun ku ve'e je viijnk ta'axtajk dupuk.

¹⁰ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e je yaa'tyajk jyaty ku ve'e je ñuda'ax dumasookni, nuyojk oyts je'e ve'e ku ve'e je jayu kyanavyukju.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e anañujoma je jayu ñavákjadat, je'ejyji ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e ve'em dutóndat. ¹² May viijn xa ve'e pan tyajxe'e je yaa'tyajk je ta'axtajk dukamaatnayjayépu: jem tse'e pan pan jatye'e ve'em dumuke'xidup, jempa tse'e pan pan jatye'e je jayu ve'em toonjudup, nay jempa tse'e pan pan jatye'e dukamaatnayjayépujudup je ta'axtajk kux ve'eme'e dunasjávada jets nuyojk oye'e je Nte'yam dumutóndat dumupáktat anaaydum. Ax pan pan jatye'e o'yixjudup jetse'e ñavákjadat, va'an tse'e dukuvakta je ayook juu' atse'e tunkats.

Ku je Jesús dunutsapkajts je pi'k ónukta

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Van'it tse'e je Jesús dutuknunaajxiti je pi'k ónukta jetse'e je kya'aj dutuknukónut jetse'e dunutsapkótsut. Van'it tse'e je ixpajkpatajk dutuknuujmidi pan pan jatye'e je pi'k ónuk duyaknajxitu. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Masó'okta jets atse'e je pi'k ónuk xnumíndat, ka'a ve'e xkayajajtjadat, kux je'e pan pan jatye'e ijtup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ya pi'k ónukta.

¹⁵ Van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajin je pi'k ónukta, jetse'e cha'a'n.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsi to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶ To'k nax xa ve'e to'k je mootsk ónuk je Jesús dvinikutami, jetse'e du'amotutúvi:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿juu'se'e oy jets atse'e ntónut jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. Ax pan mtsajkpts mitse'e jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, kutyónuts je pava'nun.

¹⁸ Van'it tse'e je mootsk ónuk y'atsaajv:

—¿Juu'se'e?

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e xyakvintsa'kintókiyut je navyajkun, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, ¹⁹ vintsa'aga je mtee' je mtaak, tsoku je mmujantam je mmutaktam ve'em ax jo'n viinm mnachakju.

²⁰ Van'it tse'e je mootsk ónuk y'atsaajv:

—Ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún. ¿Tis atse'e xka-jaa'k'ijtip?

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan mtsajkp xa mitse'e jetse'e m'ijtnit oy jets va'ajts, najkxu xtó'kkajxni juu' ve'e m'ixp mjayejp jets mooyini je meen je ayoo'va jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapijootm. Ku tse'e ve'em xtónut, van'itts atse'e xpamiinnit.

²² Ku ve'e je mootsk ónuk du'amotunajxy, va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñajkxni, kux maye'e ooy juu' ve'e y'ixp jyayejp.

²³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets tso'oxe'e jets je kumeen jayu ñapyámjút jem je Nte'yam y'am kya'm. ²⁴ Ve'em atse'e nva'añ jets ka'a ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñáxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjút jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁵ Ku ve'e du'amotunajxti je y'ixpajkpatajk, atúva atóki tse'e dutuntuktaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—Pan ve'em xa ve'e, ¿pánts vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpñit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt?

²⁶ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmídi:

—Ka'a xa ve'e je jayu y'o'yixjada jetse'e ñaajkpítsumjadat jep tokín jaatp; ax je Nte'yam, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e je jayu duyakpítsumut jep tokín jaatp, kux nujome'e je Nte'yam juu' y'o'yixkúxju.

²⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nmasokkajxnu xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayeipp vye'na jets aats mitse'e mpamíjn. ¿Tits aatse'e njayejpñup?

²⁸ Van'it tse'e je Jesús dunuujmí je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets van'it ku ve'e je nam it choo'ndukut, van'it ku atse'e n'ajxtukut jeja ats nkutojkn tsuujntkun kujx, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka ljt, m'ajxtkuvapts miitse'e joma ve'e makmejtsk je kutojkn tsuujntkun, miitsta, pan pan jatý atse'e xpamiindu, ve'em tse'e xtókimpayo'oydat je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeelit jáyuda. ²⁹ Ax nujom tse'e pan pan jatý atse'e xjaanchja'vidup jets ats kajxe'e dumasooktini je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaa, je ñuda'ax, je y'ónuk, ukpu je ñaax, yakmo'odapts je'e ve'e mókupx nax je o'yin jetse'e dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ³⁰ Ax numay tse'e juu' ve'e uxýam dunumájdup, je'e tse'e taandinup pi'k; ax numayva tse'e juu' ve'e uxýam dunupi'kidup, je'e tse'e dunumájadap.

20

Je toompada tukmu'a'ixmojkin

¹ Ve'em xa ve'e je Nte'yam je jayu dutoojnjadat ax jo'n to'k je kukam juu' ve'e japyji najkx je toompa du'ixta jetse'e jem chaaydum kam jootm tyóndat. ² Ve'em tse'e dumaatnakyojtsji je toompatajk jets to'k je denario meene'e dumujóydat to'k xaaj. Van'it tse'e dupakejxti jem kyan jootm. ³ Taaxtojtuk yaaxp tse'e vye'na, van'it tse'e vyimpijtnuva jem maa'y jootm jetse'e du'ix jets jeme'e je jayu juu' ve'e toonk'ixtidup. ⁴ Van'it tse'e dunuujmídi: “Najxktuva miits mtonda jem ats nkan jootm. Ve'em ats miitse'e nmujóydat ax jo'n dupaa'ty du'akeega.” Najxktuts je'e ve'e. ⁵ Kujk xaaj jo'n tse'e y'o'jtsnuva jem maa'y jootm. Nay vanxúpyam tse'e dutoonnuva. Nay vanxúpyam tse'e dutoonnuva ku ve'e y'o'jtsnuva toojk yaaxp. ⁶ Ax mugooxk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e y'o'jtsnuva jem maa'y jootm. Jem tse'e dujaa'kpaaty je jayu. Van'it tse'e dunuujmídi: “¿Tyajxts miitse'e yaja mxanaxta? ¿Tyajxe'e mkatonda?” ⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi: “Ni pana xa aatse'e xkatoompaváv.” Van'it tse'e je kukam y'atsaajv: “Najxktuva miits mtonda jem ats nkan jootm.”

⁸ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je kukam dunuujmí je yaktoompa: “Yaaxjada je toompada jetse'e xmujóydat, je'e ve'e nmujóydat too'vajkp juu' ve'e ux'ook tutyoontákada.”

⁹ Ku ve'e jye'ydi je'eda juu' ve'e tajkidu toompa mugooxk yaaxp, kaktó'k je denario meen tse'e yaktukmujooydi. ¹⁰ Ax kuts je'e ve'e jye'ydi juu' ve'e too'vajkp toonktajkidu, ve'em tse'e y'ukvinmaaydi jets nuyojke'e kuyakmooydi; ax to'k je denario meenjem tse'e kakje'e yakmooyduva. ¹¹ Ku ve'e yakmujokyajxti, van'it tse'e je kukam dúnkojtspejtti. ¹² Jidu'um tse'e vyaandi: “Ya'ada juu' ve'e ux'ook tutyoontákada, to'k hoorajits ya'a ve'e tutyonda, nay vanxupts ya'a ve'e tuxmujooyduva ax jo'n aats; xanajxpts aatse'e tunjatún, ve'emts aatse'e je an tunjamutena ve'emts aatse'e je toonk tunjamutena.” ¹³ Ax jidu'um tse'e je kukam dunuujmí nuto'k je'eda: “Mex, ka'a xa ats mitse'e nko'otyuuinjá. ¿Ka ve'emap uu'me'e tunkojtsmojkum jets to'ke'e je denario meen nmujóyut?” ¹⁴ Ta xa mitse'e myakmujoy, najkxñits. Átsam xa ya'a ve'e nmó'ovaampy vanxúpyam juu' ve'e ux'ook tutyoontákada ax jo'n ats mitse'e tunmujoy. ¹⁵ O'yip xa ve'e jetse'e ats nje'e nyaktónut ax jo'n atse'e ntsak. ¿Uk mko'oyja'vipe'e ku atse'e je maa'yun ntun?”

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ax ve'em tse'e, pan pan jatý xa ve'e ux'ookidup, ñumájadapts je'e ve'e; pan pan jatý tse'e dunumájdup, ux'ookadapts je'e ve'e. Numay xa ve'e pan pan jatye'e yakyaaxjidup; nu'eejyidats je'e ve'e pan pan jatye'e yavinkoondup.

*Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'o'o'kun
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)*

¹⁷ Jéjani tse'e je Jesús vye'na too' aajy, jeme'e Jerusalén ñujkx, van'it tse'e apuk ðuvaajv je ñumakmejsk ixpajkpatajk, jetse'e ðunuujmidi:

¹⁸ —Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jemts atse'e nyakpámut jem je tee' tajk je vyintsán kya'mda jets jem je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kya'mda, je'ets atse'e xtuknuvánadap je n'oo'kun ¹⁹ jets atse'e xpámdat jem je jayu kya'm juu' ve'e ka je israeeilitap. Je'ets atse'e xnuxi'iktap xtukxi'iktap jets atse'e xvópat jets atse'e xyakruuzpéttat. Ax joojn-tykpajknuvapts atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

*Juu' ve'e y'amotu je Santiago maat je Juan je tyakta
(Mr. 10.35-45)*

²⁰ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámiji je Zebedeo je ñuda'ax maat numejtsk je y'ónukta, je Santiago jets je Juan. Van'it tse'e je ta'axtajk ðuvinkoxkteni je Jesús, je maa'yune'e y'amotuvuvaampy. ²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnat?

Jetse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Va'anú mits to'k aaj jets jeme'e mkutojkun jootm ats ya nmajntk y'ajxtktinit, to'k jeja m'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja m'anajapa'ayi.

²² Van'it tse'e je Jesús ðunuujmi je Santiago maat je Juan:

—Ka'a xa ve'e xnújávada ti ve'e m'amótudup. ¿M'o'yixjüdupe'e jetse'e je tsaachpaatun xyaknáxtat juu' atse'e nyaknáxup, uk m'o'yixjüdupe'e jetse'e xmuténadat ve'em je tsaachpaatun ax jo'n atse'e nmuténat?

Jetse'e y'atsoqvdi:

—X'o'yixjup xa aatse'e.

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, je tsaachpaatun juu' atse'e nyaknáxup, myaknajxtuvapts miits je'e ve'e; jets je tsaachpaatun juu' atse'e nmuténap, mmuténiduvapts miits je'e ve'e. Ax je'e tse'e juu' ve'e mtijtp jetse'e m'ajxtktinit jeja ats n'aka'yun pa'ayi jets jeja ats n'anajapa'ayi, ka átsapts je'e ve'e xtukkadaap jets ats miitse'e nmo'oydat, je'e je'e ve'e yakmo'oydap pan pane'e ats je nTee' tyuknupaajmtki.

²⁴ Ax ku tse'e ðu'amotunajxti je janumajk ixpajkpa, van'it tse'e ðumujotma'tti je Santiago maat je Juan. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús ðuyaaxjidi je y'ixpajkpatajk jetse'e ðunuujmidi:

—Mnuja'vidup xa miitse'eda jets je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeeilit jáyuvapta, mákk tse'e yakkutokta; ax je'eda pan pan jatye'e ðunumájidup je'e maatta, je'e tse'e ðupavaandup jetse'e jatyi yaktónut ax jo'n ðu'oyávada. ²⁶ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pan pan xa ve'e ðutsojpk jetse'e ðunumájat amiitsjida, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je mpatto'niva kuy'ijt; ²⁷ jets je'e pan pane'e ðutsojpk jetse'e ðunuvintsánat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je mtoompa kuy'ijt. ²⁸ Ve'em ax jo'n ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakpattónat, je'e ve'e jets atse'e je jayu mpattónat jets atse'e je numay jayu je tyokin nkuvétut ku ats je'e ve'e nku'ó'kat, ve'em tse'e ðujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

*Ku je Jesús ðuyakjotkadaaky numejtsk je viints jayu jep Jericó
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)*

²⁹ Ku ve'e jem jericoojit kyajpun kajxm choo'ndini, van'it tse'e numay je jayu je Jesús dupanajxkti. ³⁰ Jem tse'e too' pa'am numejtsk je viints jayu chaanada. Ku ve'e ðumótudi jets jeme'e je Jesús ñaxy vye'na, van'it tse'e mákk vyaandi:

—¿Vintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk aats to'k aaj!

³¹ Tukna'muxjüdu tse'e je jayu jetse'e y'amo'ottat. Ax nuyojk mákk tse'e vyaandi:

—¿Vintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk aats to'k aaj!

³² Van'it tse'e je Jesús vya'ktaaíñ, jetse'e vyaaiñ jetse'e ðuyakmíndat je viints jáyuda. Ku ve'e ðuyakje'ydi, van'it tse'e je Jesús je viints jayu ðu'amotutúvidi:

—¿Tise'e mtsojktup jets ats miitse'e ntoojnadat?

³³ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Vintsán, je'e xa aatse'e ntsajkp jets aats mitse'e xyakvin'ixpákut.

³⁴ Tukmo'tjüdu ts je'e ve'e je Jesús. Van'it tse'e vyinkuto'nijidi. Tun jatyi tse'e je viints jayu vyin'ixpajktini jetse'e je Jesús dupanajxkti.

21

*Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)*

¹ Myutámidup tse'e vye'nada jem Jerusalén, jem joma ve'e je kajpun juu' ve'e Betfagé ðuxaaj jets je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús ðukejx numejtsk je y'ixpajkpa, ² jetse'e ðunuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Jeja tse'e xpaat'tat to'k je burra maat je y'ónuk, mukéjadats jetse'e xyakmíndat. ³ Pan m'amotutúvijidup tse'e je jayu, ve'em tse'e xnaajmadat: Je Maja Vintsane'e dutsojpk, ax jatyji tse'e dúkejxumpijtnuvat.

⁴ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e ज्याয় to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dújaajy:

⁵ Naajmada jidu'um je jerusaleenit jáyuda:
 “Ixu, nuu'k aaj nuu'k joote'e je myakkutojkpa mnumínjada mnuje'yajada,
 to'ke'e je pi'k burro dutuksuuna, je burra je y'ónuk.”

Jidu'um tse'e dújaajy.

⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk najkxti jetse'e dutoondi ax jo'n je Jesús tyukpavaajnjidi, ⁷ jetse'e dutuknuje'ydí je Jesús je burra maat je y'ónuk. Van'it tse'e je vyitta dutukjape'ndi je burro ónuk, jetse'e je Jesús pyejt jem burro ni'kxm. ⁸ Van'it tse'e je numay jayu je vyit dúye'pti jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ vye'na. Jempa tse'e pane'e dupojxtuvap je tuuxux aajy jetse'e jeja to'k too' aajy duyakva'kxta. ⁹ Je jayu juu' ve'e vintoo'vajkijidup jets juu' ve'e pa'ux'ookijidup, je'e tse'e mákk vaandu:

—Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup! ije Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! iYakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam!

¹⁰ Ku ve'e je Jesús jem Jerusalén tyajki, nujom tse'e je jayu ñaajktúvijidi ñaajkto'ojntsijidi ti ve'e toojnup kojtsjup. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Pants ya'a ve'e?

¹¹ Jetse'e je numay jayu y'atsoovdi:

—Ya'a xa ve'e je Jesús, je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn, je nazarétit jayu juu' ve'e jem galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaktaagujkp jetse'e dúvojjpitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, jetse'e duyakvippumpijtkujx je myeeseada pan pan jatye'e je meen dúvinkukoondup jets je'e je chuujntkunda pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak. ¹³ Jidu'um tse'e dunuujmídi:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e je jayu chapkats.” Ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n “je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada”.

¹⁴ Jep tse'e maja tsaptujkp je viints jáyuda jets je uxket jáyuda je Jesús dúvinkutámídi. Yakjotkadaakjidinu tse'e je Jesús. ¹⁵ Ax jotma'ttu tse'e je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpít yak'ixpajkpatajk ku ve'e dú'ixti je majín juu' ve'e je Jesús tyuump jetse'e dú'amotunajxti ku ve'e je pi'k ónuk mákk kyotsta. Jidu'um tse'e vya'anda: “iYakmaja yakjaancha xa ve'e y'ijtnit je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!” ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dunuujmídi:

—¿Tits, ka'a ve'e xmotu vintso ve'e vya'anda?

Jetse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Ve'em, nmótup ats. ¿Ka'ana miitse'e xkotsta je Kunuu'kx Jatyán juu' ya'a ve'e y'ava'nip? Jidu'um tse'e vya'añ:

Ve'em mitse'e xpuujm jetse'e oy tsoj myakmájajat myakjaanchajat je pi'k ónuk, je'e paat juu' ve'e tsi'tstupna.

¿Ka jidu'umap je'e ve'e vya'añ?

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús myasookjidi jetse'e ñujkx jem betániait kyajpun kajxm. Jem tse'e chonajxy.

Ku je Jesús dúko'oñukojtsi to'k je higo kup

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Je kujápit tse'e ku ve'e vyimpijtnuva jem Jerusalén, van'it tse'e je Jesús yu'oo'kji. ¹⁹ Y'ix tse'e to'k je higo kup je too' mutám. Van'it tse'e dunuujkx jetse'e dú'ixut pan jeme'e je tyajm. Ax ka'a tse'e dutipaaty jem kup kajxm, tum je y'aajyi ve'e. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je higo kup:

—iNi je vin'ita mkoo'kta'minit!

Tun je'yji tse'e je higo kup tyaaatsni. ²⁰ Ku tse'e je y'ixpajkpatajk dú'ixti, atuva atoki tse'e tyaaandi. Van'it tse'e dú'amotutúvidi je Jesús:

—¿Vintso je'e ve'e je higo kup tun jatyi tutyaatsni?

²¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, pan mjaanchja'vidup xa ve'e je Nte'yam jetse'e mkamejtsvinmáya jets ve'eme'e tyónjut juu' ve'e m'amótudup, ka ya'ajyap tse'e

m'o'yixjadap jetse'e xtóndat juu' atse'e je higo kup tuntuujnja, m'o'yixjuduvape'e jetse'e ya kopk xnaajmadat: "Ke'eku jets nay'apómaja jem maaxy najootm", ax ve'em tse'e tyónjut. ²² Ax nujom tse'e pan ti ve'e m'amótudup je Nte'yam ku ve'e mtsapkotsta, pan mjaanchja'vidup tse'e jets ve'eme'e tyónjut juu' ve'e m'amótudup, tónjupts je'e ve'e.

Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyayepp

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujkp. Ax namvaat tse'e jep yak'ixpuk, van'it tse'e vyinkutámijidi je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumnga'muxju jets ya'a ve'e xtónut? ¿Pane'e ya kutojkun mmooyjyup?

²⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsooqvduvat. Pan x'atsooqvdupts atse'e, van'itts ats miitse'e nvaajnjadat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyy jets ats ya'a ve'e ntun.

²⁵ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyjyu jetse'e je jayu duyaknapétut? ¿Je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e?

Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnjudi:

—¿Vintsos'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyjyu je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: "¿Tyajx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?" ²⁶ Ax pan va'numdup tse'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyjyu, ntsa'kimdupts uu'm'e je numay jayu, kux ve'eme'e anañujoma dujaanchjávada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Juan y'ijt.

²⁷ Van'it tse'e y'atsoqvdi jets ka'a ve'e dunujávada jets pane'e je kutojkun mooyjyu je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyy jets atse'e ve'em ntun.

To'k je jayu maat numejtsk je myajntk tukmu'a'ixmojkin

²⁸ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—¿Vintsos ya'a ve'e xvinmótuda? Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk, numejtsk tse'e je myajntk. Jidu'um tse'e je kyoop majntk dunuujmi: "Najkxu mtunu jem tsaaydum kam jootm."

²⁹ Van'it tse'e y'atsaajv: "Ka'a atse'e nnajkxuva'añ." Ux'ook tse'e vyinmayumpijit jetse'e ojts jem tyun. ³⁰ Ax van'it tse'e dunuujmiva nay vanxúpyam jado'k je myajntk. Ax jidu'ums je'e ve'e y'atsoojvji: "Najkxup ats." Ax ka'a tse'e ñujkx. ³¹ ¿Pan tse'e dutoon juu' ve'e je tyee' chojk?

Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Je'e ve'e juu' ve'e mutoo'vajkp yaknuujmi.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je yaa'tyajk je myajntk juu' ve'e dukatoon juu' ve'e je tyee' chojk. Napyaaajmjudu ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm je kupa'mun pakmojkpada jets je ko'otya'axapta; ax nuyojk tso'oxts je'e ve'e jetse'e jem m'ittat. ³² Kux je'e xa ve'e je Yaknapajtpa Juan ñu'ojts jetse'e mtuk'ixjadat vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e mjoojntykadat, ka'ats miits je'e ve'e xjaanchja'vidi, ax jyaanchja'viduts je'e ve'e je kupa'mun pakmojkpada jets je ko'otya'axapta. Ax óyams miitse'e xja'ixti ku ve'e vyinmayumpijiti jetse'e ñapyaaajmjudi jem je Nte'yam y'am kya'm, ka'ats miitse'e ve'em xtoonduva, ka'a tse'e xjaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts.

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Amotunaxta jado'k ya tukmu'a'ixmojkin: To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam, jetse'e duyaknaa'tujk, jetse'e je jot dupuujm jep tsajaatp joma ve'e je tsaaydum yakvinmaa'kxut, jetse'e to'k je pats kajxm dupuujm joma ve'e je chaaydum kam yaknu'ixat. Van'it tse'e dutukmaatkojtsmojkti je yoova toompatajk pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'it tse'e je jékum ñujkx.

³⁴ Ku ve'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e je kyukátsivada dukejx jetse'e najkx je yoova toompa du'amótuda pan juu' ve'e tukkadaakjup. ³⁵ Ax myajstju tse'e je kukátsivada: jem tse'e juu' ve'e vyojptu, jempa tse'e juu' ve'e yak'oo'ktu, nay jempa tse'e juu' ve'e chaka'tstu. ³⁶ Van'it tse'e je tsaaydum kam je vyintsán dujaa'kkejxnuva je kyukátsivada. Nay vanxúpyam tse'e yaktoondinuva nujom juu' ve'e kyejx.

³⁷ Ax tun ux'ookani tse'e je myajntk dukejx. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Vyints'a'agadap ijk je'e vine'e ats ya n'ónuk." ³⁸ Ax ku tse'e du'ixti je tsaaydum kam je vyintsán je myajntk, jidu'um tse'e ñavyaajnjudi: "Ya'a xa ve'e tukkadaakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam." ³⁹ Van'it tse'e dumajstti jetse'e duyakpítsumdi joma ve'e je tsaaydum kam, jetse'e duyak'oo'kti.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijiidi:

—¿Vintsose'e tyónjadat je tsaaydum kam je vyintsán?

⁴¹ Jetse'e y'atsogvdi:

—Yakjay'oo'kkáxjadap xa ve'e katukma'atum je ko'oy toompatajk jetse'e je viijnk yoova toompa dupámüt.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ta miitse'e xkotsta je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp:

Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooqktinu, je'e tse'e ojts yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.

Je Maja Vintsán xa ya'a ve'e dutoon,

ax je maja atúvats ya'a ve'e juu' ve'e n'ixumdup.

Ta miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja? ⁴³ Miits xa ve'e m'uktukkaadaakjudu jetse'e kum'ijtti jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax ka'a tse'e jem m'ittat; je Nte'yam tse'e duvinkoon jetse'e jem y'ijttinit je jayu juu' ve'e kuvajkjúdup. ⁴⁴ Pan pan xa ve'e kitup jeja tsakujx, tuktajikáxup tse'e; ax pan pan tse'e jem ñi'kxm je tsaaj naxkadaakp, je naxvay jo'n tse'e tyaannit je jayu.

⁴⁵ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda jets je fariseotajk du'amotunajxti, van'it tse'e dunuja'vidi jets je'e kajxta ve'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts; ⁴⁶ jyamatsuvaandu tse'e, ax ka'a tse'e ve'em dutoondi kux cha'kidupe'e je numay jayu je'e kajx ku ve'e je numay jayu dujaanchja'vidi jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Jesús.

22

Je navyajktkun xaaj tukmu'a'ixmojkin

¹ Van'it tse'e je Jesús kyojts'ukvaannuva je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

² —Je Nte'yam xa ve'e duvoop je jayu jetse'e y'ijttinit jem y'am kya'm. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yakkutojkpa juu' ve'e je myajntk dunuxaajto'ni ku ve'e tya'axpujx, ³ jetse'e je tyoompatajk dukejx jetse'e je javyaa'kx najkx duvovda; ax ka'a tse'e je javyaa'kx jye'ydi. ⁴ Van'it tse'e dukejxnuva je viijnk toompada, jetse'e dunuujmídi: “Naajmada je javyaa'kxta jets apaamdúkani atse'e njayep je kaaky je naaj, távani atse'e nyakjay'aa'kju ats je ntsapkaaj jets je tánuk juu' atse'e tunyakyee'k, avaadani ve'e nujom. Va'an duminda xaajiva.” ⁵ Ax ka'a tse'e je javyaa'kx myajapaajmídi. Jeme'e kyam joom to'k ñujkx, jado'k tse'e ajooyva atoo'kpa ñujkx, ⁶ juu' tse'e viijnkta, myajtsu tse'e je yakkutojkpa je tyoompada jetse'e dujomtoondi dutitoondi, jetse'e duyak'oo'kti. ⁷ Van'it tse'e je yakkutojkpa ooy tyunjotma'ty, jetse'e je tyojpatajk dukejx jetse'e najkx duyak'oo'kkáxta je'e juu' ve'e duyak'oo'ktu je tyoompada, jetse'e je kyajpun duyaktóydat. ⁸ Van'it tse'e je tyoompatajk dunuujmi: “Apaamdúkani xa ve'e nujom je xaaj, ax ka'a tse'e duvinmátsjada je'e juu' ve'e ojts yakvovda jetse'e myíndat. ⁹ Je'e kajx tse'e, najkxu xvomokta jeja too' aajy jetse'e xyakmíndat xaajiva nujom pan pan jatye'e mpaattup.” ¹⁰ Van'it tse'e je toompa tajk jeja too' aajy pyítsumdi jetse'e duvomojkkajxti nujom pan pan jatye'e pyaattu, juu' ve'e oy jáyuda jets juu' ve'e ko'oy jáyuda. Ve'em tse'e je tajk y'ujts.

¹¹ Ax ku tse'e je yakkutojkpa tyajki jetse'e du'ix je javyaa'kxta, van'it tse'e dutuk'ixpejt to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jep ve'nip, ka'a tse'e dutuktajki je xox juu' ve'e yakmooy je xaaj kajx. ¹² Van'it tse'e je yakkutojkpa ña'muxji: “Mex, ¿vintso tse'e yaja tumtaka ka je xox maatat juu' ve'e ya xaaj kajx toomp?” Ama'at tse'e tyaajñ. ¹³ Van'it tse'e je yakkutojkpa dunuujmi je tyoompatajk: “Katsomda paktsomda jets yakpítsumda jetse'e xpámdat jem akoo'ts ítum. Jem tse'e numay yaaxtinít jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.” Jidu'um tse'e vyaajñ je yakkutojkpa. ¹⁴ Ax ve'em tse'e, numay xa ve'e juu' ve'e yakyaaxjidup; nu'eejyidats je'e ve'e pan pan jatye'e yavinkoondup.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Van'it tse'e je fariseotajk du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús kuduyakkojtsókidi. ¹⁶ Je'e kajx tse'e je Jesús dutuknukejxti pan pan jatye'e panajkxjidup jets je Herodes je jáyuda. Jidu'um tse'e je Jesús dunuujmídi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets tuv mitse'e je mjáyuvín je mjoointykin, tyúvame'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix jets ka'ats mitse'e xtsa'aga jetse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akeegup, ka'a tse'e xvinmay pan vintso ve'e je jayu mkatsju. ¹⁷ Vaajnjikts aats to'k aaj pan vintso mitse'e mvaampa, ¿yakajtype'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e?

¹⁸ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús vintso ve'e je kyo'oy vinma'yunda, je'e kajx tse'e y'atsaajv:

—Mejts'aahta mejtsjootta, ¿tyajxts atse'e xkatsuvaa'nda? ¹⁹ Tuk'ixta ats to'k je meen juu' ve'e mpaamdud je kupa'mun.

Van'it tse'e yaktuk'ix to'k je denario meen. ²⁰ Ku ve'e je Jesús dū'ix, van'it tse'e y'atsoojviji:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaa'yukja'a?

²¹ Jetse'e y'atsoojviji:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip, jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.

²² Ku ve'e dū'amotunajxti, ama'at tse'e tyaandi. Van'it tse'e ñajxktini.

Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntypajknuvape'e je oo'kpatajk

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Je xaaj tse'e je saduceotajk je Jesús dūvinkutámidi. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat.) Van'it tse'e je Jesús dū'amotutúvidi:

²⁴ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax dumasá'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyéjat. Ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijti. ²⁵ Ax núvuxtojtyuk tse'e y'ijti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je kooop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni. Ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk duyakjeji. Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk. ²⁶ Nay vanxúpyam tse'e jyajtpa je myuto'k uts. Van'it tse'e je myumejtsk uts nay ve'em jyajtpa. Ve'eme'e jyajti to'k jado'k je myutojtyuk uts paat. ²⁷ Távani tse'e y'oo'kkajxtini vye'na, van'it tse'e y'oo'knuva je ta'axtajk. ²⁸ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyojntypajktinuvat jado'k nax, ¿pánukts vine'e tyuva dūnuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an núvuxtojtyuke'e dupajkti.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Mtootókidup xa mütse'e kux ka'a ve'e xnujávada vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam maat. ³⁰ Ku xa ve'e je oo'kpa jyojntypajktinuvat jado'k nax, ka'a tse'e je jayu y'ukyaa'vyajktini ka'a tse'e je jayu y'uktá'xapajktini, ve'em xa je'e ve'e y'ijjiti ax jo'n je ángeles juu' ve'e jem tsapjoom. ³¹ Ax je'e tse'e ku ve'e je oo'kpa jyojntypajktinuvat jado'k nax, ta tse'e xkotsta juu' ve'e je Nte'yam mtukna'muxjudup jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um je'e ve'e vya'añ: ³² “XNte'yamidup atse'e je Abraham, je Isaac, maat je Jacob.” Je'e kajx tse'e, Nte'yamivaps je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini, ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'ka, joojntikidup je'e ve'e.

³³ Ku ve'e dū'amotunajxti, atuva atóki tse'e je nūmay jayu tyaandi ya xipajkun kajx.

Je pava'nun juu' ve'e dūnumajikajxp

(Mr. 12.28-34)

³⁴ Ku ve'e je fariseotajk dūmótudi jets yak'amote'e je Jesús je saduceotajk, van'it tse'e ñay'amojkijidi. ³⁵ Van'it tse'e nuto'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa dukatsavuu'n je Jesús. Jidu'um tse'e dūnumajikajxp:

³⁶ —Yak'ixpajkpa, ¿juu's je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dūnumajikajxp?

³⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—“Tsokta je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, jets nujom je mvinma'yun maat.” ³⁸ Ya'ats je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dūnumajikajxp.

³⁹ Je mumejtsk pava'nun, ve'em játypats je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ: “Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.” ⁴⁰ Ya mejtsk pava'nunts je'e ve'e dūnumajikajxp nujom je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Nūmajikujxp xa ve'e kux nujome'e je viijnk pava'nun juu' ve'e yakjatyaaan jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e tse'e je jayu tyuk'ixp vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu dutóndat pan chojktupe'e je Nte'yam jets je myujantam je myutaktam.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Jemna tse'e vye'nada je fariseotajk, ⁴² van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vintsos mütse'e mvaanduva? ¿Pan je'e ve'e je chaan je kyooj je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je yakkutojkpa David je chaan je kyooj.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Vintsos'e je Espíritu Santo dūvinma'yunma'a je David ku ve'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo? Kux jidu'ume'e je David vyaajñ:

⁴⁴ Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtukú yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjúdup.”

⁴⁵ Jidu'um tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaju Vintsampa je'e ve'e.

⁴⁶ Ax je'e juu' ve'e tso'oxpajkjúdup, ni pana tse'e kya'o'yixji vintsq ve'e kujyaa'k'atsaajv, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

23

*Ku je Jesús duvintsq'y je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je numay jayu jets je y'ixpajkpatajk:

² —Kyojtsvaatstupe'e je Moisés je pyava'nun je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk. ³ Katsapáktats miits je'e, ve'em tonda ax jo'n mtukna'muxjada; ax ka'a tse'e xtóndat juu' je'e ve'e tyoondup, kux to'k viijne'e juu' ve'e kyojstsup, jado'k viijn tse'e juu' ve'e tyoondup. ⁴ Pyaajmjidu'e je jayu je pava'nun juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxupa tse'e dukaputákada jetse'e dukutyóndat je Nte'yam je pyava'nun. ⁵ Ve'emts je'e ve'e nujom dutonda jetse'e je jayu y'ixjadat, maja viijne'e jem ak ni'kxm yukja'a dujayepta je pava'nun jetse'e ñapya'muxjada jem vyimpókkum jets jem kya'm, jetse'e je vyit yaajnit dujayepta. ⁶ Ku tse'e ñajkxta joma ve'e je maja kay je maja uu'k ukpu jep tsaptujkpit, tum je'e tse'e chojktup jetse'e dutuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit. ⁷ Chojktuvap tse'e jetse'e je vintsá'kin maat je jayu kyojtspoo'kxjadat jep maa'y jaatp jetse'e yaknaajmadat “yak'ixpajkpa”.

⁸ Ax miitsta, ka'a tse'e ve'em myaknaajmadat “yak'ixpajkpa”, kux mnay'útsijidup mnay'ajchijidup mnay'útsijidup mnacha'ajidup xa miitse'eda anañujoma. To'kjts je'e ve'e pane'e ijt je mYak'ixpajkpada, atsts je'e ve'e, je Cristo. ⁹ Ka'a tse'e yaja naxviijn ve'em myaknaajmadat “tee”, kux to'kji ve'e je nTee'anda, juu' ve'e jem tsapjootm. ¹⁰ Ka'a tse'e ve'em myaknaajmadat “vintsán”, kux ats, je Cristo, atsi je'e nnuVintsánip. ¹¹ Je'e pan pane'e dunumájip miits kajxta, je'ets je'e ve'e pan pane'e mpatto'nijidup. ¹² Pan pan xa ve'e namyáijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumájap.

¹³ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Miits xa ve'e je too' myak'atojktup jetse'e ve'em je viijn jayu kyatákadat jem je Nte'yam y'am kya'm, ni viinma tse'e jem mkatákada, ka'a tse'e xyakjatta jetse'e tyákadat pan pan jatye'e jem jatakavaandup.

¹⁴ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Mpajkjidup xa ve'e je ku'aa'k ta'axtajk je tyajk paat, ax jek tse'e mtsapkotsta, ve'em tse'e xkayaknuke'xnatákava'anda je kyoo'y je'e juu' ve'e mtoondup. Ya'a kajx tse'e je tsaaachaapaatun nuyojk myakmooydinit.

¹⁵ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Ooy xa ve'e xtuntoonkada jetse'e otyo'ka je jayu xtukpanajkxtat juu' ve'e mjaanchja'vidup; ku ve'e ve'em je jayu dukuvuk, mtukvinmajtsjudupts miits je'e ve'e jetse'e mejtsk nax nuyojk chaachpaatnit jem janjootm jets ni ka'a ve'e miitsta.

¹⁶ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, je viints vintoo'vajkiva jo'nda! Jidu'um xa ve'e mva'anda: “Pan jem xa ve'e pan pane'e duyaknajxp je maja tsaptajk, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e dukutyónt; ax pan yaknajxypts je'e ve'e je maja tsaptujkpit oro, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyónt.” ¹⁷ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n juu' ve'e viintsta jetse'e japyayo'oy juu' dutoonduva dukojststuva. ¿Juu' tse'e dujaa'knumájip: je maja tsaptujkpit oro, ukpu je maja tsaptujkpit oro va'ajts y'it jeja je Nte'yam vyinkuj? ¹⁸ Mvaanduvap tse'e jidu'um: “Pan jem xa ve'e pan pane'e duyaknajxp je yojxpejtun, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e dukutyónt; ax pan yaknajxypts je'e ve'e je yax juu' ve'e jem yojxpejtun kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyónt.” ¹⁹ ¡Miitsta, je viints jayu jo'nda! ¿Juu' tse'e dujaa'knumájip: je yax, ukpu je yojxpejtun oro va'ajts y'it jeja je yax va'ajts y'it jeja je Nte'yam vyinkuj? ²⁰ Je'e kajx tse'e, pan pane'e duyaknajxp je yojxpejtun, ka je yojxpejtun yax tse'e yaknajxyp, yaknajxyp je'e ve'e nujom juu' ve'e ijt je jem yojxpejtun kajxm, ²¹ jets pan pan tse'e duyaknajxp je maja tsaptajk, ka je maja tsaptajkijap tse'e yaknajxyp, yaknajxyp je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e jem ijt. ²² Pan pan tse'e duyaknajxp je tsapjootmit it, yaknajxypts je'e ve'e je Nte'yam je kyutojnkun tsuujntkun jets je Nte'yam, juu' ve'e jem tsuujnit.

²³ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Mmooydudup xa ve'e je Nte'yam je diezmo je muxo'ojkin paat, ax jo'n je menta,

je anís, jets je comino; ax ka'a tse'e xmaja pámda je pava'nun juu' ve'e nuyojk vinkopk. Oy xa je'e ve'e jetse'e xpámdat je diezmo; ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e xtóndat juu' ve'e nuyojk vinkopk, je'ets je'e ve'e jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij jetse'e xjayéptat je tukmó'tun jets je jaanchja'vin. ²⁴ ¡Miitsta, je viints vintoo'vajkiva jo'nda! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e du'aka'ap to'k je pi'k oox jetse'e dúnas'ooga to'k je camello.

²⁵ ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakvaatstap jeñi'kxm tsoojvji je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojkxin; ax je jyoot, ojtsts je'e ve'e juu' ve'e mee'tsmúk jets juu' ve'e je ko'oy to'nun kajx jéjip. ²⁶ Miits, fariseotajkta, je viints jayu jo'nda, yakva'atsta too'vajk je mjootta je mja'vinda, van'itnum tse'e y'óyat jetse'e xtóndat je y'oy je'e.

²⁷ ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je oo'kpa jot joma ve'e poo'p nupojtspét, tsoj ve'e jeñi'kxm kye'ex, ax tum je oo'kpa pajk tse'e jep akujkp jets juu' jatye'e axaa'kp. ²⁸ Ve'emts miitse'e mke'exta jeja je jayu vyinkujk ax jo'n je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup, ax jep tse'e akujkp je kyo'oy je'e xjayepta jets je mejts'aaj je mejtsjoot.

²⁹ ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aahta mejtsjootta! Mnayaaajmjudup xa ve'e ax jo'n kuxvintsá'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Mnupojtspejtup tse'e je ñaxtajkin itta jetse'e xyaktsojapakta je ñupojtspét pan pan jatye'e tuv jáyuvidup joojntykidu. ³⁰ Jidu'um tse'e mva'anda: "Pan aats xa ve'e kunjoojntyki ku ve'e aats je njupit jayu jyojntykidi, ka'ats aatse'e kuntukpuyak'oo'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta." ³¹ Ve'emts miitse'e viinm mnaajknuke'xnataákajada jets je mjujpit jáyuda ve'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³² Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je mjujpit jáyuda. ¡Tuntonkukáxadats n'it juu' je'e ve'e tyon'ukvaandu!

³³ ¡Miitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta! ¿Vintsots miitse'e mkayakpámdat jem janjoom? ³⁴ Je'e kajx tse'e, ntuknukéxtapts ats miitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jets je jayu juu' ve'e viji kej jets je'e juu' ve'e myak'ixpájkjadap; ax jem tse'e juu' ve'e myak'oo'ktap, jempa tse'e juu' ve'e myakcruuzpéttap, nay jempa tse'e juu' ve'e mvóptap jep tsaptujkp jetse'e xjomtónat xtitónat kajpun kajpun. ³⁵ Ax ve'em tse'e xtókinadat nujom je'e juu' ve'e yak'oo'ktu: je Abel xa ve'e oo'k mutoo'vajkp, je'e juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit, jets je Zacarías paat, je Berequías je myajntk, je'e juu' ve'e je mjujpit jayu yak'oo'ktu jep maja tsaptaktaagujkp jeja je maja tsaptajk jets je yojxpejtun itakujk. ³⁶ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, je'e tse'e dutókinadap nujom ya kyo'oy je'e.

*Ku je Jesús dunyyaaxy je jerusaleenit jáyuda
(Lc. 13.34-35)*

³⁷ Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miitse'e myak'oo'ktup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e xtsaka'atsta pan pan jatye'e je Nte'yam mtuknukejxjudup! ¡May nax xa ats miitse'e njapakmokuvaandi, ve'em ax jo'n je tseedaak jep kyeekun pa'tkup je pyi'k ónuk dumu'ux; ax ka'a tse'e xkuvajkti! ³⁸ Íxtats n'it, masá'ake'e tyaannit je mmaja tsaptajkta. ³⁹ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a atse'e x'uk'ixtinuvat, van'itnume'e ku ve'e je xaaj dupaantit jetse'e mva'andat: "Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx."

24

*Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyup'e je maja tsaptajk
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ Ku ve'e je Jesús pyítsun jep maja tsaptujkp, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dutuk'íxtat je maja tsaptakpats. ² Van'it tse'e je Jesús y'amotu'túvijidi:

—¿M'íxtupe'e nujom ya mújit tajkta? Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, ni to'kats ya'a ve'e ya tsaa'j kyoo'ktaannit nukavyet, nujom ya'a ve'e kyutókikajxnit.

*Je nujá'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)*

³ Van'it tse'e ñajkxti jem Olivos Kopk viindum. Jem tse'e je Jesús chuuna vye'na, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ojts apuk ña'muxjada:

—Vaajnjik aats to'k aaj vin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nujá'vints aatse'e njayéppup ku ve'e mmiinnuvat jets ku ve'e ya it kyaxuvaannit.

⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mnaday'ixjadap tse'e jets ka'a ve'e pan mvin'aa'njadat, ⁵ kux mindape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: "Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakutojknit." Ax numay tse'e yakvin'aa'ndat.

⁶ 'Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toonjinup jets je atso'ox kats, ka'a tse'e mnayvinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdúkani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anums je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax, ⁷ kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojknit jets jado'k kutojknit. Jéjap tse'e je yooj jets je mákk ojx may viijn. ⁸ Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anút.

⁹ Van'itts miitse'e jem je jayu kya'm myakpámdat jetse'e myakjomtónat myaktitónat kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹⁰ Van'itts atse'e numay xkoo'knatyukpajkidinit, namyu'ékjadap namyu'ot'anjadape'e, jetse'e jem je jayu kya'm ñapyámjadat to'k jado'k. ¹¹ Jéjadap tse'e juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Numays je'e ve'e je jayu juu' je'e ve'e vvin'aa'ndap. ¹² Nuyókape'e ooy je kyó'oy je'e, je'e kajx tse'e numay kyoo'knachojkidinit to'k jado'k. ¹³ Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e joointykinup xa'ma kajx. ¹⁴ Yakvaajnjadape'e je jayu je oy kats je oy ayook pan joma jatye'e chaanada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e dunujávadat jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapaa'jmijidinit jem je'e y'am kya'm. Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ax van'it tse'e ya it kyajxnit.

¹⁵ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyakvintsa'kintókiyup. (Va'an duvinmótuvu pan pane'e nakukojtsp.) Ku miitse'e x'ixtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kyapaa'tyju, ¹⁶ van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judeait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinn kopk viinn. ¹⁷ Jets pan pan jatye'e jem azotea ni'kxm ve'nadap, ka'a tse'e jep tyujkp y'uktajkidinit jetse'e ti duyakpitsumdat. ¹⁸ Pan pan jatye'e ve'niduvap jem kam joom, ka'a tse'e dunuvimpittat je vyit. ¹⁹ Ayoox xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuksit'stup vye'nat! ²⁰ Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjut ku ve'e xox aats ukpu po'o'kxtkun xaaj vye'nat, ²¹ kux van'ite'e je jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'ita kyatúnjuna ku ve'e ya it choo'ntk jets uxym paat, jets mi'i je vin'ita kyoo'ktoojninit. ²² Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat. Pan kujyek xa ve'e je tsaachpaatun, ni pana tse'e kyatso'okut van'it. Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat, yakkónaps je'e ve'e je jayu kajkta juu' ve'e vyinkoon.

²³ 'Ax pan jidu'um tse'e myaknaajmada: "Ixta, uxayaja tse'e je Cristo", ukpu "Ixta, uxxim tse'e je Cristo", ka'a tse'e xjaanchjávadat. ²⁴ Kux mindape'e juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'eda, jets juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, tyóndaps je'e ve'e je muijt nuja'vin jets je muijt atuva jetse'e je jayu dutukvin'aa'ndat, pan kuy'o'yixjada ve'e jetse'e duvin'aa'ndat pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon. ²⁵ Ta xa ats miitse'e ntukvinkótsada namka'ana ve'e ve'em jyaty. ²⁶ Je'e kajx tse'e, pan myaknuujmidupe'e: "Ixta, uxxim xa je'e ve'e je Cristo joma ve'e je jayu kyatsuuna", ka'a tse'e xnunajkxtat; uk pan myaknuujmidup: "Ixta, uxep tujkp xa je'e ve'e je Cristo", ka'ats miits je'e ve'e xjaanchjávadat. ²⁷ Kux ve'em ax jo'n to'k je vitsuk yak'ix jetse'e y'ajaj y'atu'kx jem joma ve'e je xaaj pyísum jets jeja paat joma ve'e je xaaj tyaka, yak'ixpap tse'e oy ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ²⁸ Va'ajts xa ve'e yaknujávát pan joma ve'e je jayu ve'em yakvin'aa'nút, kux joma ve'e y'it je tánuk aa'k, jem tse'e je no'op ñay'amókajada.

Vintso myiinnuvat je Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Ku ve'e ñaxút je tsaachpaatun, tun jatyi tse'e je aampa xaaj vyinkoo'tsat, ka'a tse'e je aampa po'o' y'uk'aannuvat, kustákadap tse'e je maatsa; jets je mákk juu' ve'e ya tsajmit it, xyituyo'oyups je'e ve'e je Nte'yam. ³⁰ Van'it tse'e jem tsajviinn xpajktinit je nuja'vin jets miimp atse'e, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp; yaxpáktape'e je jayu pan joma ve'e chaanada yaja naxviijn jets atse'e x'ixtat ku atse'e nmiinnuvat jem vínuts joom je kutojknit maat jets ooy je majin maat. ³¹ Van'ite'e ku ve'e je trompeta mákk xyo'oxut, nkéxupts atse'e je n'angelestajk, yaknay'amojkidinuups je'e ve'e pan pan jatye'e nvinkoon vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

³² Ixta je higo kup. Ku ve'e je y'axén y'a'onuktaka jetse'e je y'aajy pyísumnua, mnuja'vidupts miits je'e ve'e jets támani ve'e je xakopk. ³³ Ax nay ve'empa tse'e ku ve'e x'ixtat jets toojnup kojtsjup'e juu' atse'e nkajts, nujávadats jets támani je'e ve'e vye'nat ku atse'e nmiinnuvat. ³⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta ya jayu juu' ve'e uxym joointykidup. ³⁵ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'itats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³⁶ 'Ka'a tse'e je jayu dñunujávada vin'ite'e je xajj dupaa'tut ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ni je aangelesa tse'e dukanujávada juu' ve'e jem tsapjootm, ni átsa tse'e nkanuja'viva, áts, je Nte'yam je y'Onuk, je Dios Tee'ji ve'e dñunja'vip.

³⁷ 'Ve'em ax jo'n tyooinji kyoitsji ku ve'e je Noé jyoojntyki, nay ve'empa tse'e tyooin-jinuvat van'it ku áts'e nmiinnuvat, áts, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ³⁸ Ku ve'e je ñaakukóma kyanaxyna vye'na, kaaydup ootkup tse'e je jayu, yaa'vyajktup ta'axpajktup, van'it paat tse'e ve'em dutoondi ku ve'e je Noé jep arca jaatp tyajkini. ³⁹ Ax ka'a tse'e dñunja'vidi vin'ite'e myínut je xajj ku ve'e ñaakukómadat, van'itnume'e dñunja'vidi ku ve'e je ñaakukóma jye'y jetse'e y'oo'kkajxtini. Nay ve'empa tse'e van'it jyajtpat ku áts'e nmiinnuvat jado'k nax. ⁴⁰ Je xajj, ñumejtsk tse'e je yaa'tyajk vye'nadat jem kam jootm, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit; ⁴¹ ñumejtsk tse'e je ta'axtajk jajtsp vye'nadat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit.

⁴² 'Nakuyoojntykajada miits, kux ka'a xa ve'e xñujávada vin'it áts'e nmiinnuvat jado'k nax. ⁴³ Nujávada ya'a, pan kudunujava xa ve'e je kutajk pan vin'ite'e koo'ts je mee'tspa tyakava'añ, joojntyk tse'e ñaajk'ítjut jetse'e dukayakjút jetse'e je tyajk duyak'ava'atsut jetse'e je pyaamdúk yakmee'tsjat. ⁴⁴ Apaamdúka ve'e mnaajk'ítjadat, kux kavinmaaype'e mve'nadat ku áts'e nmiinnuvat jado'k nax, áts, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Je oy ix'ijtpa jets je ko'oy ix'ijtpa

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ 'Je jáyuda juu' ve'e kuvij jetse'e oy dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k juu' ve'e je toonk oy du'ix'ijtp jetse'e je vyintsán tyukkatákaja jetse'e du'ix'ítut je toompatajk. Van'it tse'e je vyintsán chaa'n. ⁴⁶ Ax ku tse'e je vyintsán jye'yni, van'it tse'e du'ix jets oye'e dukutyún je ayook juu' ve'e yakta'nuxju. Xoonts je'e ve'e je ix'ijtpa ku ve'e ve'em je vyintsán pyaa'tyju. ⁴⁷ Tyúvam xa áts miitse'e nnaajmada jets je vyintsane'e tukkatájkikáxjup jetse'e du'ix'ítut ñujom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp. ⁴⁸ Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n to'k je ix'ijtpa juu' ve'e dñasja'vip jets tánape'e je vyintsán, ⁴⁹ jetse'e dujomton'ukva'añ dutiton'ukva'añ je vyintsán je tyoompada, jetse'e je mookjuva dumaatákay dumaat'uu'k. ⁵⁰ Kavinmaayp tse'e vye'nat je xajj ku ve'e je vyintsán jye'ynit jetse'e ve'em yakkupaadat. ⁵¹ Van'it tse'e je vyintsán je tsaachpaatun myo'ojut jetse'e pyámjút joma ve'e je jayu juu' ve'e mejts'aajax mejtsjootax. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

25

Numajk je kiixatá'qx tukmu'a'ixmojkin

¹ 'Jidu'um xa ve'e jyátut maat je jayu pan pan jatye'e ituvaandup jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n jyjaty numajk je kiixata'axta juu' ve'e je tya'kxpa dukoondu jetse'e ñajkxti jeja je navyajkjuva tyak'aajy, je ta'axpajkpa ve'e ojts du'a'ixta. ² Numugooxk tse'e je kiixata'axta ovyintsova juu' dutonda, jets je janumugooxk, oy tse'e juu' dupayo'oyda. ³ Juu' tse'e ovyintsova juu' dutoondup, ka'a tse'e je aceite dukoondu munyoyk jetse'e je tya'kxpa kudujaa'kpaajmjidi; ⁴ ax juu' tse'e oy juu' dupayo'ydup, kyoondup tse'e je aceite munyoyk, apuke'e juu' ve'e je tya'kxpa myaat. ⁵ Ku ve'e je ta'axpajkpa tya'ni, manajxtinu tse'e ñujom je kiixata'axta. ⁶ Tso'm jo'n tse'e je jayu mákk kyajts jidu'um: "iuxeme'e myets je ta'axpajkpa; najkxu xmaatnavyaa'tjada!" ⁷ Van'it tse'e je kiixata'ax pyojtukti jetse'e je tya'kxpada du'apaajmtkidi. ⁸ Van'it tse'e je numugooxk juu' ve'e ovyintsova juu' dutoondup, je'e tse'e dñunujmidu je numugooxk juu' ve'e oy juu' dupayo'ydup: "Mooyk aats to'k aaj je m'acéiteda kux pi'tsnupe'e aats ya nta'kxpa." ⁹ Ax jidu'um tse'e je numugooxk y'atsoojvjidi: "Ka'ase'e, kux ka'a xa ve'e xñupaadijimat; ñojk'óye'e najkxu mje'e xjoyda." ¹⁰ Ax namvaat tse'e ojts dujoyda je y'acéiteda, van'it tse'e jye'y je ta'axpajkpa. Je kiixata'axta juu' ve'e apaamdúkani ve'ndup, myaattajkiduts je'e ve'e xajjiva je ta'axpajkpa. Van'it tse'e je tajk y'atojkni. ¹¹ Ku ve'e jye'ydinuva je numugooxk kiixata'axta juu' ve'e ovyintsova juu' dutoondup, van'it tse'e vyaandi: "iTe', te', yak'avaatsjik aats to'k aaj ya mtajk!" ¹² Van'it tse'e yak'atsoovdi: "Tyúvam xa áts miitse'e nnaajmada jets ka'a áts miitse'e n'ixada."

¹³ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Nakuyoojntykajadats, kux ka'a ve'e xñujávada ti xajj ti hora áts'e nmiinnuvat jado'k nax.

Je meen tukmu'a'ixmojkin

¹⁴ 'Je Nte'yam xa ve'e je jayu duyakkutojkjip. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jékum najkxuvaan jetse'e duvatsaajv je tyoompatajk jetse'e je myeen dutukkatájkí jetse'e duyaktóndat.

¹⁵ Nuto'k tse'e dutukkatajki mugooxk je meen juu' ve'e va'ajts tsóvax, jets jado'k mejtsk je meen, jets jado'k to'k je meen. Ax akijpxa tse'e chov je meen. Ve'eme'e to'k jado'k dutukkatajki jetse'e duyaktóndat pan vintso ve'e je vijin je kejun duyajepta. Van'it tse'e chaa'n jetse'e jékum ñujkx. ¹⁶ Je toompa juu' ve'e mugooxk je meen yaktukkatajki, yaktompajkkojts je'e ve'e je vyintsán je myeen jetse'e duyaknuyojki jamugooxk je meen. ¹⁷ Nay ve'empa tse'e je toompa juu' ve'e yaktukkatajki mejtsk je meen, je'e tse'e duyaknuyojki jamejtsk je vyintsán je myeen. ¹⁸ Ax je toompa juu' ve'e to'k je meen yaktukkatajki, je'e tse'e je vyintsán je myeen dutaji.

¹⁹ Ta'ni tse'e je vyintsanda jetse'e vyimpijtnuva. Van'it tse'e nuto'k jaty je tyoompa duvatsoajv jetse'e du'amotutúvidi vintso ve'e je myeen duyaktoondi. ²⁰ Too'vajkp tse'e jye'y je'e juu' ve'e yaktukkatajki mugooxk je meen. Myooy tse'e je vyintsán majk je meen; jidu'um tse'e dunuujmi: "Vintsán, mugooxk xa ats mitse'e je mmeen xtukkatajki, uxyájats je'e ve'e jamugooxk juu' atse'e mpajk." ²¹ Van'it tse'e je vyintsán ña'muxji: "Oyse'e, oy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsak. Oy tse'e xyaktún juu' ve'e vee'n, mayts ats mitse'e juu' ntukkátakat. Tukputukxoojntkikts ats joma ve'e ats je nxoojntkun." ²² Van'it tse'e jye'y je'e juu' ve'e yaktukkatajki mejtsk je meen, myooy tse'e je vyintsán maktaaxk je meen, jetse'e vyaajñ: "Vintsán, mejtsk xa ats mitse'e je mmeen xtukkatajki, uxyájats je'e ve'e jamejtsk juu' atse'e mpajk." ²³ Van'it tse'e je vyintsán ña'muxji: "Oyse'e, oy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsak. Oy tse'e xyaktún juu' ve'e vee'n, mayts ats mitse'e juu' ntukkátakat. Tukputukxoojntkikts ats joma ve'e ats je nxoojntkun." ²⁴ Ax ku tse'e jye'y je toompa juu' ve'e to'k yaktukkatajki je meen, van'it tse'e je vyintsán dunuujmi: "Vintsán, nuja'vip xa atse'e jets ka'a mitse'e je tukmo'tun xjajep, je'e ve'e m'amótop juu' ve'e mkanupujkp jets je'e ve'e mpakmujkp juu' ve'e mkatuump. ²⁵ Je'e kajxts ats mitse'e ntsa'ki jets atse'e ojts ya mmeen ntaja. Ax uxyájats ya'a ve'e juu' ats mitse'e xtukkatajki." ²⁶ Van'it tse'e je vyintsán y'atsoogvjji: "Mits, ko'oy toompa, ni vinxupa xa ats mitse'e xkatuujnja. Ve'em xa mitse'e mva'añ jets je'e atse'e n'amótop juu' atse'e nkanupujkp jets je'e atse'e mpakmujkp juu' atse'e nkatuump. ²⁷ Kuxtukkatajki xa ve'e je jayu ats je nmeen jetse'e kuduyaknuyojki; ax kuts atse'e kunvimpijtni, van'itts atse'e kunyavimpijt je meen maat je myunuyojin." ²⁸ Van'it tse'e yaknuujmida pan pan jatye'e jem ve'nidup: "Pajkjada ya'a to'k je meen jetse'e xtukkátakadat je'e juu' ve'e dumaat majk je meen. ²⁹ Kux pan pan xa ve'e juu' duyajejpp, jaa'kyakmo'op tse'e, ax ve'em tse'e ooy juu' dutunjayéput; ax pan pan tse'e juu' dukajajejpp, yakpajkjav tse'e nujom, je'e paate'e juu' ve'e yu'u'n vee'n jyajejpp. ³⁰ Ax ya toompa juu' atse'e xkatoojnjp, yakpítsumdinits jets pamda jem akoo'ts ítum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatatskaa'tjidinit." Jidu'um tse'e je toompa je vyintsán vyaajñ.

Ku anañujoma je jayu yaktókimpayo'ynit

³¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku xa atse'e je va'ajts aangelestajk nmaatmínut je majin maat, ajxtukupts atse'e jeja nkutojkn tsuujntkun kujx, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³² Nujom tse'e je jayu juu' ve'e tsuunidup vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e nay'amojkikáxjadap jeja ats nvinkujk; ats tse'e apuk mpaamdinup to'k jado'k, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva apuk dupum je carnero jets apuk je chivo. ³³ Je jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je carneroda, jéjats ats je'e ve'e mpámdat ats n'aka'yun pa'ayi; jets je jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je chívoda, jéjats ats je'e ve'e mpámdat ats n'anajapa'ayi. ³⁴ Van'itts atse'e, je Yakkutojka, nnaajmadat pan pan jatye'e jeja ats n'aka'yun pa'ayi: "Mindats miits. Ats je nTee' je kyunoo'kxun maat tse'e m'itta. Tákada yam ats nkutojkn jootm, myak'apaajmtkijidu xa miits ya'a ve'e ka'anume'e je it choo'nduk vye'na. ³⁵ Kux ku atse'e nyu'oo'kji, xyakkaayduts atse'e; ku atse'e ntaatsi, xmooyduts atse'e je tsoxk naaj; ku atse'e najxpa jayu nve'na, xyakmataanduts atse'e; ³⁶ ku atse'e je vit je xox xka'ijtji, xxoxtuts atse'e; ku atse'e pajkjp nve'na, xku'ixtuts atse'e; ku atse'e jep poxuntujkp nve'na, xku'ixtuvats atse'e." ³⁷ Van'it tse'e y'atsóvdad je'eda pan pan jatye'e tuv jáyuvidup joointykidup: "Maja Vintsán, ¿vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e myu'oo'kji, jets aats mitse'e nyakkaaj? ¿vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e mtaatsi, jets aats mitse'e je tsoxk naaj nmooy? ³⁸ ¿vin'itts aats mitse'e n'ix jets najxpa jayu mitse'e, jets aats mitse'e nyakmataajñ? ¿vin'it tse'e je vit je xox mka'ijtxuji, jets aats mitse'e nxajx? ³⁹ ¿vin'itts aats mitse'e n'ix pajkjp ukpu jep poxuntujkp, jets aats mitse'e ojts nku'ix? ⁴⁰ Van'itts atse'e n'atsóvdad: "Tyúvam xa ats miits'e nnaajmada jets nujome'e juu' ve'e mtoojnjidu ats je n'utsatajk, vinxupe'e dukanumaja je jayu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e viinm miits kuxtoojnjidi."

⁴¹ Van'itts atse'e nnaajmadat pan pan jatye'e jeja ats n'anajapa'ayi: "Vinva'kva'atsta ats, ko'oñukótsada, najkxta jem janjootm juu' ve'e xa'ma kajx tooyp, je'e juu' ve'e apaamdukani ijtp jetse'e jem chaachpaattinit je ko'oyjáyuvap maat je kyo'oy aangelestajkta. ⁴² Kux ku

atse'e nyu'oo'kji, ka'ats atse'e xyakkaaydi; ku atse'e ntaatsi, ka'ats atse'e je tsoxk naaj xmooydi; ⁴³ ku atse'e najxpa jayu nve'na, ka'ats atse'e xyakmataandi; ku atse'e je vit je xox xka'ijti, ka'ats atse'e xxoxti; ku atse'e pajkjuv nve'na jets ku atse'e jep poxuntuikp nve'na, ka'ats atse'e ojts xku'ixta." ⁴⁴ Van'itts atse'e x'atsóvdat: "Maja Vintsán, zvin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e myu'oo'kji, uk mtaatsi, ukpu najxpa jayu mve'na, ukpu je vit je xox mka'ijtuixji, uk pajkjuv mve'na, ukpu jep poxuntuikp mve'na, jets aats mitse'e nkaputajki?" ⁴⁵ Van'itts atse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e juu' ve'e mkatoojnidi je jayu, vinxupe'e dukanumaja je jayu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e viinm miits kuxkatoojnidi." ⁴⁶ Je'eda tse'e najkxtap joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit; ax je'eda juu' ve'e tuv jáyuvidup joointykidup, je'e tse'e najkxtap joma ve'e xa'ma kajx jyoointykidinit.

26

Ku je israeejlit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Ku ve'e je Jesús vyankujx, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

² —Ax jo'n miitse'e xnujávada jo'n, vajxkm xa ve'e je pascua xaaj dupaa'tut. Je xaajts atse'e jem je jayu kya'm nyakpámut juu' atse'e txso'oxpajktup, jets atse'e cruuzpét n'it'ut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

³ Van'it tse'e ñay'amojkijidi je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jets je israeejlit je myújit jáyuda. Jep tse'e ñay'amojkijidi je Caifás tyak'ap, je'e tse'e ijt tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. ⁴ Jep tse'e dukojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús dumátstat je taay maat, jetse'e duyakjay'oo'kjadat.

⁵ Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Ka'a tse'e nmajtsumdat ku ve'e je xaaj tyunju vye'nat kux ku ve'e je numay jayu yoojmuktat y'ajxuktat.

To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jem tse'e betániait kyajpun kajxm je Jesús vye'na jem je Simón tyak'am, je'e juu' ve'e leprapajkjuv y'ijt. ⁷ Kaayp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je ta'axtajk maat to'k je poo'p tsaa'apajkin juu' ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat juu' ve'e tsóvax aa'k. Van'it tse'e je Jesús dutukxakteejmukujx. ⁸ Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, jotma'ttu tse'e, jetse'e vyaandi:

—¿Tyajxts ya'a ve'e kooyji duyakvintoki? ⁹ Kuyaktaa'k xa ya'a ve'e tsóvax jetse'e je ayooova jayu je meen yakmo'ot.

¹⁰ Ñuja'vits je'e ve'e je Jesús vintso ve'e vyaandi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e xvinma'yunmo'oda ya ta'axtajk? e Oy xa je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e tuxtuu'nja. ¹¹ M'ittap xa miitse'e xa'ma maat je ayooova jayu; ax ka'ats atse'e xa'ma n'uk'ijtnit miits maatta. ¹² Juu' xa ve'e ya ta'axtajk tudutún ku atse'e tuxtuknutem ya pa'ajk xoo'kpa naaj, y'apaajmtkipts ya'a ve'e ats je nnunaxtajkin. ¹³ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, pan joma ve'e yaktukka'amáy je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxvijn, yakkjotspapts je'e ve'e juu' atse'e ya ta'axtajk tuxtuu'nja, ve'em tse'e yaktukjaa'myejtsnit.

Ku je Judas dukojtsmojkti maat je tee'tajk je vyintsanda

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Je Judas Iscariote, nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e ojts dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda, ¹⁵ jetse'e dunuujmidi:

—¿Tis atse'e xmo'odap pan mpuump atse'e je Jesús jem miits mka'mda?

Van'it tse'e tyukvinva'nijidi iipx majk je meen juu' ve'e plata. ¹⁶ Van'it tse'e je Judas du'ixti pan vintso ve'e je Jesús dupámut jem je'e kya'mda.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Ku ve'e je mutok xaaj dupaaty ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Jómase'e xtsak jets aatse'e najkx nyak'oya jetse'e nyaknajxumdat je pascua xaaj a'ox?

¹⁸ Van'it tse'e y'atsaajv jetse'e najkxtat jem kajpun kajxm. Ku ve'e du'ixtat to'k je jayu juu' ve'e tyijp, jeja tse'e je'e tyak'aajy najkxtat. Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Jetse'e xnaajmadat: "Jidu'ume'e je yak'ixpajkpa vya'añ: Táminup xa ve'e ats je n'oo'kun. Jeja ve'e mtak'aajy ats je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox ntukmaatyaknaxuva'añ."

¹⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dutoondi ax jo'n je Jesús tyukpavaajnjidi, y'apaajmtkidu tse'e je pascua xaaj a'ox.

²⁰ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpatajk dumaatnajxti a'óxiva. ²¹ Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nuto'ke'e miitsta juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²² Van'it tse'e ogy tyuntsaachvinmapyajkti jetse'e to'k jado'k je Jesús du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, ¿ats je'e vine'e?

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Nuto'k je'e ve'e juu' ve'e je kya'aj tudupum yam plato jootm ats maat, je'ets je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup. ²⁴ Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' ve'e javyet ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ¡Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup! Nuyojk oy xa ve'e kuy'ijituxji je jayu ku ve'e kúkyake'x.

²⁵ Van'it tse'e kyajts je Judas juu' ve'e paajmjninup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjüdup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Yak'ixpajkpa, ¿ats je'e vine'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits xa je'e ve'e, ve'em ax jo'n viinm tumva'añ.

²⁶ Kaaydup tse'e vye'nada, jetse'e je Jesús dukaajñ je tsapkaaky, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dutojkva'kxjidi je y'ixpajkpatajk. Van'it tse'e vyaajñ:

—Kayda, ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk.

²⁷ Van'it tse'e dukooempa je tuk'a'ooguin, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, jetse'e vyaajñ:

—Oo'kta juu' ve'e ya tuk'a'ooguin myaat. ²⁸ Ya'a je'e ve'e ats je nnuu'pun. Kux ku atse'e n'oo'kut, nyaktaajnjadaps ats miitse'e to'k je nam kojstán. Je numay jáyuts atse'e nku'oo'kap jetse'e ve'em je tyokin yakmee'kxjadat. ²⁹ Ax nmuujmidupts ats mitse'e jets ka'a atse'e n'uk'ooknuvat je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku ats miitse'e ntukmaat'oo'ktat je ñam je'e jem ats je nTeel' kyutojkun jootm.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ Van'it tse'e to'k je uv du'aavdi jetse'e ñajxkti jem Olivos Kopk viindum. ³¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Nujom xa ats miitse'e xmaso'oktat uxym ya tsooj, kux jidu'ume'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Nyak'oo'kup xa atse'e je carnero vinténiva jetse'e je carnero y'anomva'kxtat.” ³² Ax kuts atse'e njoojntykpajknuvat, najkxuupts atse'e jem galiléait y'it jootm; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat.

³³ Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvji:

—Mjamaso'okjada ve'e anañujoma, ka'ats ats mitse'e nmaso'okut.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, jets uxym ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³⁵ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Kunja'ag'k xa atse'e mits maat, ka'ats ats mitse'e nkanatyukpákjut.

Tum ve'em tse'e vyaanduva nujom je myu'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaatje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e Getsemaní duxaaj; jem tse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tsaanada yaja namvaat atse'e xim tso najkx ntsapkats.

³⁷ Pyavogv tse'e je Pedro jets numejtsk je y'ixpajkpa juu' ve'e je Zebedeo je myajntktajk. Van'it tse'e chaachvinmapyujk jetse'e ñavynma'yunmoogyji, ³⁸ jetse'e dunuujmidi je'e juu' ve'e pyavogvdu:

—Tsaachvinmaayp xa ve'e ats ya njoot ya nja'vin oo'kun am paat. Tanda yaja jetse'e joojntyk m'ittat ats maat.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús javee'n jyaa'knujkx jetse'e je vyiijn je y'aaj dutukpaaty je naax jetse'e chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, pan m'o'yixjup xa ve'e, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun; ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp, je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

⁴⁰ Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e dumasookti je y'ixpajkpada; maadup tse'e dupaatti. Van'it tse'e je Pedro dunuujmi:

—¿Ka'a ve'e tum'o'yixjada jetse'e ats maat joojntyk kum'itta otyo'k hora?
⁴¹ Nakyujoojntykajada jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp. Je jayu je jyoot je jya'vin, chajkpts je'e ve'e jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp; ax ayonuktáakats je'e ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk.

⁴² Van'it tse'e mumejtsk nax ñajkxnuva jetse'e jidu'um chapkajts:

—Tata, pan ka'a xa ve'e m'o'yixju jets atse'e xkatukkada'akut ya tsaachpaatun, va'an tse'e ve'em dutunju ax jo'n mitse'e xtsak.

⁴³ Van'it tse'e vyimpijtnuva; maadup tse'e dupaatnuva je y'ixpajkpada kux ka'a ve'e je tsooj du'ukmuténidini. ⁴⁴ Van'it tse'e dumasookti jetse'e mutoojk nax ojts chapkojtsnuva. Nay vanxúpyam tse'e chapkajts. ⁴⁵ Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e je y'ixpajkpada jetse'e dunuujmidi:

—¿Mmaadup mpoo'kxtpuna ve'e? Ta xa ve'e je tiempo dupaatni jets atse'e nyakpámut jem je tókinax jayu kya'm, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ⁴⁶ Pojtuakta jets duja'mda. Jeja xa ve'e myejsni juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

Ku je Jesús yakmajch

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e je Judas jye'y, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. Jem tse'e numay je jayu dumaatje'yada je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jayutajk, je'e tse'e kejjjudup. ⁴⁸ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je'e kya'm dupaamnup, myooydu tse'e je nuja'vin vintso ve'e dunujávatat pan pan je'e ve'e je Jesús, ax ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu je myujayu ooy dutuntsak. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Pan pants atse'e ntsuu'kxp, je'ets je'e ve'e, je'e tse'e mmátstap.

⁴⁹ Kojtskajxpna tse'e je Judas vye'na, van'it tse'e dvinikutami je Jesús jetse'e dunuujmi:

—¡Dios meep Yak'ixpajkpa!

Van'it tse'e dutsuu'kx. ⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Amigo, ¿tise'e mnumejtsp?

Van'it tse'e je jayu je Jesús dvinikutámididi jetse'e dumajtsti.

⁵¹ Van'it tse'e to'k je jayu juu' ve'e je Jesús maat ve'nip, je'e tse'e je yajkxy tsojx duyapítsum jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je tyatsk juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ⁵² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Paamnuba je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp; kux nujome'e pan pane'e je jayu duyak'oo'kp je tsojx maat, nay je'ejjyam tse'e tyuk'oo'knuvap. ⁵³ ¿Ka'a ve'e xnujava jets pan kun'amotu atse'e je nTee', tun jatys atse'e xtuknúkexut nutoogupxuk majk miijl naxy je ángeles? ⁵⁴ Ax pan ve'em tse'e kujyaty, ¿vintsose'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp ats kajx?

⁵⁵ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunuujmi:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, jets atse'e xmátstat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijit? Jóvum xaaj xa atse'e tunyak'ixpuk jep maja tsaptujkp; ka'ats atse'e xmajtsti van'it. ⁵⁶ Úyam tse'e ve'em jyaty jetse'e tyónjut juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka.

Van'it tse'e to'k ka'ajji je y'ixpajkpatajk kyukeekjidi, naaydume'e duyaktaandi.

Ku je Jesús dvinteni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Van'it tse'e je'e pan pan jatye'e je Jesús dumajtstu, je'e tse'e duyaknajkxtu jeja je Caifás vyinkujk, je tee'je'e ve'e y'ijit juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Jepe'e ñay'amojkijidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je israeejlit je myújit jáyuda. ⁵⁸ Ax jékumji tse'e je Pedro pya'ux'ookaja jep je tee' Caifás tyak'aagup paat. Jeps je'e ve'e tyajki jetse'e dumaat'ajxtkti je tsaptakmutoompatajk, je'e ve'e y'ixuvaampy pan vintso ve'e kyukaxa maat je Jesús.

⁵⁹ Je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda jets nujom pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e je Jesús kudunvampetta jetse'e ve'em duyakjay'oo'kjadat. ⁶⁰ Ax ka'a tse'e dupaatti vintso ve'e kudunvampejtti óyame'e numay je jayu myajva'kti juu' ve'e januvampetuvaajnjudup. Ux'ooknum tse'e myajva'kti numejtsk ⁶¹ juu' ve'e vaandu:

—Ya'a xa ve'e vaan: “X'o'yixjup xa atse'e jets atse'e ya maja tsaptajk nyakkutókiyut; toojk xaajts atse'e mpaamnuvat.”

⁶² Van'it tse'e tyeni je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, jetse'e je Jesús dunuujmi:

—¿Ni vinxupa ve'e mkah'atsav? ¿Vintso ve'e mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?

⁶³ Ama'at tse'e je Jesús tyaajñ. Van'it tse'e je tee' ña'muxji:

—Je joojntyk Nte'yam kajx, je'e kajx tse'e juu' tyúvam avana, vaajnja aats pan mitse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e je y'Onuk.

⁶⁴ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Vaampapts atse'e jets x'ixtap atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jets atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. Ve'emts atse'e x'ixtuvat ku atse'e nkada'akut jem vinuts joogtm.

⁶⁵ Van'it tse'e je tee' je vyit ñatyuknukaa'tsvaatsji, je'e ve'e duyaknukexnatajkip jets kyo'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:

—Ta xa ya'a ve'e je Nte'yam dūvinkojtspét ku ve'e ve'em vya'añ. ¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkumdat pane'e dū'ixtu dūmótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? Ta tse'e x'amotunaxta vintso ya'a ve'e viinn tūvyaa'añ. ⁶⁶ ¿Vintsose'e xpayo'oyda?

Van'it tse'e y'atsooovdi:

—Jep tokin jaatp xa ya'a ve'e, vyinmajtsjup tse'e jetse'e y'oo'kut.

⁶⁷ Van'it tse'e dūvinkutsójidi, dutsii'kti, jetse'e dūvimpá'kxti dūjapa'kxti, ⁶⁸ jetse'e jidu'um dūnuujmidi:

—Pan je Cristo mitse'e, inukótsuts n'it pan pane'e tūmtsii'kju!

Ku je Pedro dukanatyukpajkji je Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Namvaate'e ve'em dūtōnda dūnaajmada, jep tse'e je Pedro vye'na taagujkp chuuna. Van'it tse'e to'k je jajtspa je Pedro dūvinkutami jetse'e dūnuujmi:

—Mmaatvítppap xa mits ya'a ve'e tuy'it ya Jesús, ya galiléait jayu.

⁷⁰ Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkji je Jesús jeja nujom je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan ti mitse'e mkajtsp.

⁷¹ Van'it tse'e je Pedro dūjaa'kmujékumi je Jesús jetse'e jye'y jep joma ve'e je zaguán. Van'it tse'e y'ixji jado'k je jajtspa. Jidu'um tse'e dūnuujmidi pan pan jatye'e jep ve'nidup:

—Jem xa ya'a ve'e dūmaatvítppa xi Jesús, xi nazarétit jayu.

⁷² Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkjinuva je Jesús, je Nte'yam duyaknajxy, jetse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa.

⁷³ Ax ku tse'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e vyinkutámijidi pan pan jatye'e jep ve'nidup jetse'e jidu'um je Pedro dūnuujmidi:

—Tyúvam xa ve'e jets xi jyáyuva mitse'e, kux ve'eme'e je mkojtsun.

⁷⁴ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Y'ixp xa je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijtp. Ñuja'vinupts je'e ve'e je Nte'yam jets ko'oy nukotsa atse'e ntaannit pan ka'a atse'e tyuva juu' nkats.

Tun je'yji tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy. ⁷⁵ Van'it tse'e je Pedro dūjaa'myejts juu' ve'e je Jesús kyojts ku ve'e ña'muxji: “Ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.” Van'it tse'e je Pedro jep pyítsumni jetse'e ooy tyuntsaachvinma'yūnyaaxy.

27

Ku je Jesús jem je Pilato kya'm yakpuujm

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Ku ve'e je it jyajt, van'it tse'e nujom je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda, je'e tse'e dukojtsmojkto pan vintso ve'e duyakjay'oo'kjadat je Jesús, ² tsum tse'e je Jesús duyaknajkxti jetse'e jem je Poncio Pilato kya'm dupaamdi. Je római yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip van'it, je'e tse'e je Poncio Pilato dūmooy y'ijit je kutojkun.

Ku je Judas ñaajk'oo'kji

³ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je jayu kya'm dupaamnu juu' ve'e tso'oxpajkjūdup, ku ve'e dū'ixni jets nupaamdukanani je'e ve'e jetse'e je Jesús y'oo'kut, van'it tse'e ooy jyoo'ktunnakyo'oyja'vijini jetse'e ojts je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda dū'ukyavimpituvaaajjini je il'px majk plata meen juu' ve'e yakmooy. ⁴ Jidu'um tse'e dūnuujmidi:

—Ta xa atse'e ntokintún ku atse'e jem miits mka'm tūmpum jetse'e y'oo'kut to'k je jayu juu' ve'e ka tókinaxap.

Van'it tse'e y'atsoojvji:

—¿Tisna aats je'e ntoonka? ¡Mits xa ve'e mtoonk!

⁵ Van'it tse'e je Judas dūnasvaji je meen jep maja tsaptujkp jetse'e ojts ñachaptaajjini.

⁶ Kyõnmojktu tse'e je tee'tajk je vyintsanda je meen jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun jetse'e mpa'mumdat ya meen joma ve'e je yax yakpum, kux ya'a ve'e je jayu tuyakma'a jetse'e je jayu y'oo'kut.

⁷ Van'it tse'e dukojtsmojkti jets je meene'e tyukjõydpad to'k viijn je naax juu' ve'e je to'tspaampa jye'e, jem tse'e duyaknaxtakadat je viijnk tsõvit jayu. ⁸ Je'e kajx tse'e je naax uxyam paatna duxaaja Nu'u'pun Naax. ⁹ Ve'em tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jeremias. Jidu'um tse'e dujaajy: "Kyoõndu tse'e je ii'px majk plata meen, je meen juu' ve'e je israeejlit jayu ve'em tyuksõvidu, ¹⁰ je'e tse'e tyukkujooydu je to'tspaampa je ñaax, ve'em ax jo'n atse'e je Maja Vintsan xtukpavaajñ." Jidu'um tse'e je Jeremias dujaajy.

Ku je Jesús dvinteni je Pilato

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Ku ve'e je Jesús yakvaajv jeja je Pilato vyinkujk, van'it tse'e je Pilato y'amõtutúvjidi:

—¿Mitse'e je Israeejlit jayu Yakkutojkpa?

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

¹² Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda ñuvampejtjidi, ni vinxupa tse'e je Jesús kyah'atsaajv.

¹³ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a ve'e xmo'tu vinxup ti jatye'e myaktuknuxa'aa?

¹⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús jyaa'k'atsaajv, ni to'ka je ayook. Atuva atoki tse'e je yakkutojkpa tyuntaajñ.

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ Ax vimpascula xaaj tse'e je Pilato dumasa'ak y'ijt to'k je poxuntakjayu, jyapana pan pane'e je numay jayu y'amõtup. ¹⁶ Jep tse'e vye'na poxuntujkp to'k juu' ve'e Barrabás duxaaj; ñuja'vi tse'e je numay jayu jets je maja tokin je'e ve'e tyoon. ¹⁷ Ku tse'e je numay jayu jem vye'nada, van'it tse'e je Pilato y'amõtutúvjidi:

—¿Pan tse'e mtsojktup jets ats miitse'e nmasoõkjadat: je Barrabás, ukpu ya Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?

¹⁸ Je'e kajx tse'e je Pilato ve'em vyaajñ kux je Jesuuse'e jyamaso'okuvaampy; ñuja'vip je'e ve'e jets je ejkun kajxe'e je Jesús jem je'e kya'm yakpuujm.

¹⁹ Jem tse'e chuuna vye'na je Pilato joma ve'e tyokimpayo'oy, van'it tse'e je ñuda'ax jidu'um kyatsunukejxi: "Kadi vintso xtun je jayu juu' ve'e ka tokin maatap, kux ooy atse'e tso'y ntunvinmaayni je nkuma'aj je'e kajx."

²⁰ Ax je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'e tse'e du'akojtsidu je numay jáyuda jetse'e du'amõtudat jetse'e je Barrabás yakmaso'okut jetse'e je Jesús y'oo'kut.

²¹ Mukojtsjadinuva tse'e je Pilato. Jidu'um tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—¿Pan tse'e ya'a ya numejtsk mtsojktup jets ats miitse'e nmasoõkjadat?

Van'it tse'e y'atsoõvdi:

—Je Barrabaase'e.

²² Van'it tse'e je Pilato y'amõtutúvjidi:

—¿Ax tits ats vine'e ntõnup maat ya Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?

Van'it tse'e anañujoma y'atsoõvdi:

—¡Yakruuzpétu!

²³ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka õyap ya'a ve'e tudutún?

Van'it tse'e nuyojk makx y'aa'mitaakti:

—¡Yakruuzpétu!

²⁴ Ku ve'e je Pilato du'ix jets ka'a ve'e y'o'yixju jetse'e je numay jayu kuduyakvinmatyiktsti, y'ukvaandupe'e yoojmukta y'ajxukta, van'it tse'e je tsoxk naaj dunukejxi, jetse'e jeja je'e vyinkujkta kyapuj. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nni'kxmat pan oo'kpe'e ya jayu juu' ve'e ka tokin maatap; miits xa ve'e mtoonkta.

²⁵ Van'it tse'e nujom je jayu y'atsoõvdi:

—¡Aatsam xa je'e ve'e nni'kxminup maat aats je ntsaan je nkooy ku ya'a ve'e y'oo'kut!

²⁶ Van'it tse'e je Pilato je Barrabás dumasaak; ax je Jesús, yakjavoyoppu tse'e maat je po'o vojpun je pojxun japtsum, jetse'e je jyayu dutukkatajki jetse'e duyakruuzpéttat.

²⁷ Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús duyaknajxkti jep jado'k tujkp joma ve'e ñamyáyada, jetse'e nujom je tojpatajk je Jesús dunaa'va'kvitti. ²⁸ Van'it tse'e dunujeendi jetse'e je tsapts vit dutukxoixti. ²⁹ Van'it tse'e to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e

dutukxakjeejnukti jem kyuvajkm, jetse'e jem y'aka'yun ka'm dupaamdi to'k je kapy. Je'e kajx tse'e ve'em dutoondi kuxe'e dutijta jets vyintsak'idupe'e je yakkutojkpa. Van'it tse'e duvinkoxkténidi jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yakmájats mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa!

³⁰ ņutsójuduva tse'e, jetse'e je kapy dukajpti jetse'e dutukxakvojpukti ka to'k náxap. ³¹ Távani tse'e dunuxi'ikta dutukxi'ikta vye'na, van'it tse'e dupajjkidi je tsapts vit jetse'e dupaajmjidini je vyítam. Van'it tse'e duyaknajkxiti cruuzpejtpa.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² Ku ve'e duyaknajkxiti vye'na cruuzpejtpa je Jesús, van'it tse'e dumaatnavyaatjidi to'k je ciréneit jayu, Simón je'e ve'e xyaaj, je'e tse'e je tojpatajk y'akee'yidu jetse'e dupakaajjyat je Jesús je cryuuz. ³³ Ve'em tse'e jye'ydi joma ve'e je it duxaaja Gólgota. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Gólgota, Kuxútum.) ³⁴ Jem tse'e je Jesús du'uktuk'oo'kuvaandi je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoojy dumaat jetse'e mákk dukajávát je tsaachto'nun. Ax ku tse'e je Jesús dujaa'kyajpy, ka'a tse'e du'uuk.

³⁵ Ku ve'e duyakcruuzpejt, van'it tse'e je tojpatajk duyakva'kxiti je Jesús je vyit, je vyitupa'tk tse'e ñukoo'yidu. Ve'em tse'e tyooinji juu' ve'e jyaay to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujaajy: “Yakva'kxtinu xa ve'e ats je nvit jetse'e dunukoo'yidi ats je nvitupa'tk.” Jidu'um tse'e dujaajy. ³⁶ Van'it tse'e jem y'ajxtkti jetse'e du'ix'ittat. ³⁷ Jem tse'e je Jesús cryuuz pojim dupaamdi to'k je jatyan juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: “Ya'a xa ve'e je Jesús, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.”

³⁸ Yakcruuzpejtjuva tse'e numejtsk je mee'tspa, to'k jeja je Jesús y'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja y'anajapa'ayi. ³⁹ Pan pan jaty tse'e je Jesús vinnaxjdup, vyinkojtspejttup tse'e jetse'e je kyuvajk duvivuyo'oyda. ⁴⁰ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¿Ka mitsape'e mtunvaan jets myakkutókiyupe'e je maja tsaptajk jetse'e toojk xaaj xpaamnuvat? Naajkts'o'okjts n'it. Pan je Nte'yam je y'Onuk xa mitse'e, naajkvánukjts jem cruz kajxm.

⁴¹ Nuxiikjuduva tukxiikjuduva tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk maat je israeejlit je myújit jáyuda. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

⁴² —Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; ka'a tse'e ñay'amaadaagaja jetse'e ñaajkts'o'okjut. Pan je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa xa ya'a ve'e, va'an tse'e dunaajkvánukju jem cruz kajxm, van'it tse'e njaanchja'vimdat. ⁴³ Ve'eme'e vya'añ jets napyaaajmjupe'e jem je Nte'yam kya'm, va'ants n'it je Nte'yam yaktsa'akju pan tyúvame'e jets tsojkupe'e, kux ve'em ya'a ve'e vya'añ jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁴⁴ Je'e paat tse'e vinkojtspejtjudu je mee'tspada juu' ve'e myaatcruuzpejtta.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ Ku ve'e kujk xaaj dupaaty, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijt koo'ts. ⁴⁶ Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na jetse'e mákk je Jesús kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapítsum, Ats je nNte'yam, ats je nNte'yam, ¿tyajxts ats mitse'e xmasa'ak?)

⁴⁷ Jem tse'e tyénada juu' ve'e du'amotunajxtu, je'e tse'e vaandu:

—Je Eliastam xa ya'a ve'e yaaxjp.

⁴⁸ Van'it tse'e to'k je jayu ñomkaj jetse'e ojts to'k je tukna'oktaatsun duyakxaa'k maat je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e dupuujm jem kapy jajm jetse'e je Jesús dutukvinoxoo'tsut. ⁴⁹ Ax jidu'um tse'e je viijnk jayu vyaandi:

—Mas'o'ku, va'an du'ixumda pan miimpe'e je Eliás yaktsa'akju.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús jado'k nax mákk kyojtsnuva jetse'e je jya'vin tyukvaatsji. ⁵¹ Van'ityam tse'e je atatyok kajojk kyaa'tsva'kxy ayojk ava't juu' ve'e jep maja tsaptujkp tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. Ojxi tse'e je it, po'ova'kxtu tse'e je mújit tsaaaj, ⁵² avaastuva tse'e je oo'kpa jot, jetse'e jyoojntypajktinuva numay je Nte'yam je jyayu juu' ve'e oo'ktu. ⁵³ Pítsumduts je'e ve'e jep jyótufta. Távani ve'e je Jesús jyoojntypajknuva vye'na, van'it tse'e tyajkidi jem kunuu'kx jerusalemnit kyajpun kajxm joma ve'e numay je jayu y'ixjidi. ⁵⁴ Ku ve'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk jets pan pan jatye'e du'ix'ijttup je Jesús, je'e tse'e du'ixtu ku ve'e je it y'ojxi jets juu' jatye'e jaa'ktooinju jaa'kkojtsju, ooy tse'e tyuntsa'kidi jetse'e ñavyaajnjidi:

—Tyúvamdám xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e tuy'it.

⁵⁵ Numay tse'e jem je ta'axtajk vye'nada juu' ve'e dupanajkxiti je Jesús ku ve'e jem galiléait y'it jootm chaa'n jetse'e je putajkin dumoooydi, jékum jaty tse'e tyaandi jetse'e

du'ixti juu' jatye'e toojnju kojtsju. ⁵⁶ Ax nutoojk tse'e je ta'axtajk: to'k tse'e je María Magdalena, jado'k tse'e je María juu' ve'e je Santiago jets je José je tyaak, jado'k tse'e je Zebedeo je ñuda'ax, je Santiago jets je Juan je tyaakta.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Ku ve'e je it tyánayini, van'it tse'e to'k je kumeen jayu jye'y, José je'e ve'e xyaaj, arimatéait jayu je'e ve'e, pyanajxapaps je'e ve'e je Jesús. ⁵⁸ Van'it tse'e ojts je Pilato du'ix jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. Ax pyavaan tse'e je Pilato jetse'e yakmo'ot. ⁵⁹ Van'it tse'e je José je ñi'kx je kopk duyakvajntyk jem cruz kajxm jetse'e to'k je va'ajts vit dutukvimpitt, ⁶⁰ jetse'e duyaknaxtajki jep jótup juu' ve'e je José jye'e, juu' ve'e yakjapyaajmju jep tsajaatp. Ku ve'e je jot aak dutuk'akaayni to'k je tsaa juu' ve'e va'ajts maj, van'it tse'e ñajxkni. ⁶¹ Jem tse'e ñuvintsaañada vye'na je jot je María Magdalena jets je jado'k María.

Ku yak'ix'ijt joma ve'e je Jesús ñaxtajki

⁶² Ku ve'e je xaa'j tyajkini, távani ve'e yak'apaamduka vye'na je poo'kxtkun xaa'j, van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je fariseotajk ojts du'ixta je Pilato ⁶³ jetse'e dunuujmidi: —Njaa'myejtsp xa aatse'e ku ve'e joojntykipna vye'na je vin'aa'mpa, jets ve'eme'e vyaajñ jets kutoojk xaa'j ve'e joojntykpajknuvat. ⁶⁴ Je'e kajx tse'e pava'anu jetse'e je jot oy yak'ix'itut ku ve'e to'mayji je y'ixpajkpatajk koo'ts najkx je ñi'kx je kopk dume'e'tsta jetse'e ux'ook je jayu dunuujmidini: “Ta xa je'e ve'e joojntykpajknuva.” Pan ve'em xa ve'e kujyaty, nuyojk tse'e je jayu ñuvin'aa'ndat jets ni ka'a ve'e ku ve'e joojntykipna vye'na.

⁶⁵ Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Uxeja xa ve'e je tojpada jetse'e du'ix'ittat; najkxtats miits jep x'ixta jetse'e oy xyaktándat.

⁶⁶ Van'it tse'e ñajkxti jetse'e je jot oy duyaktaandi je ixta'nun maat, ve'em tse'e nujava tyánut pan yak'avaatstupe'e uk pan ka'a. Van'it tse'e jep dumasookti je tojpada.

28

Ku je Jesús jyojntykpajknuva

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Távani tse'e je poo'kxtkun xaa'j ñaxy vye'na, kujajnupe'e domingo, muto'k xaa'j je semana, van'it tse'e je María Magdalena jets je jado'k María ojts du'ixta je jot joma ve'e ñaxtajki je Jesús. ² Tun to'mayji tse'e je it mak'k tyun'o'xi jetse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles jem tsapjootm cha'a'n jetse'e kyadaaky joma ve'e je jot, van'it tse'e je tsaa'j duyakkeek juu' ve'e y'akaajyup, jetse'e dutuk'ajxtk. ³ Qoye'e tyun'ajaj tyun'atu'kx je ángeles, ve'em ax jo'n je vítsuk; jets je vyit, va'ajts poo'pts je'e ve'e, ve'em ax jo'n je tsap'aa'pk. ⁴ Ku ve'e je tojpa du'ixti, ooy tse'e tyuntsa'kidi jetse'e tyunmíptini, mukaxux tse'e tyaandi, ve'em ax jo'n aa'kani kuy'ijtti. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dunuujmi je ta'axtajka:

—Kadi mtsa'agada, nnuja'vip xa atse'e jets je Jesuuse'e m'ixtidup, je'e juu' ve'e cruuzpejt.

⁶ Ka'a xa je'e ve'e yaja pan, ta je'e ve'e jyojntykpajknuva ax jo'n vyaajñ jo'n. Minu x'ixta je it joma ve'e yakpuujm. ⁷ Jatyji tse'e mnajkxtat jetse'e je y'ixpajkpatajk xnaajmadat: “Ta xa ve'e jyojntykpajknuva je'e juu' ve'e aa'kani tuy'uk'it; najkxuups je'e ve'e jem Galilea, ux'ookts miitse'e jem mje'yadat, jem tse'e x'ixtat.” Ta tse'e nvaajnada —jidu'um tse'e je ta'axtajk yaknuujmidi.

⁸ Van'it tse'e je ta'axtajk tun jatyji choo'ndi joma ve'e je jot, tsakidu'e'e jetse'e nay ve'empa ooy tyunxoojntktuva. Je'e tse'e noomp najkxtu jetse'e je ixpajkpatajk ñuvaajnadat. ⁹ Jem tse'e ñajkxta vye'na ku ve'e je Jesús dumaatnavyaatjidi jetse'e kyojtspoo'kxjidi. Van'it tse'e je Jesús ñuvinkutámidi jetse'e ñuvinja'vidi ñuvintsá'kidi, jetse'e jem tyékum dutsee'ndi. ¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Kadi mtsa'agada, najkxu xvaajnada ats je n'utsatajk jets jeme'e Galilea ñajkxtat, jemts atse'e x'ixtat.

Ku je tee'tajk je meen dumooydi je tojpada jetse'e tyaayadat

¹¹ Namvaate'e je ta'axtajk ñajkxti, van'it tse'e jem kajpun jootm ñajkxti aje'e'jyji je tojpada juu' ve'e je jot du'ix'ijttup jetse'e ojts ñuvaajnajakáxta je tee'tajk je vyintsanda ti jatye'e tutyunju tuckyatsju. ¹² Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda ojts ñukojtsmókta maat je israee'jlit je myújit jáyuda pan ti ve'e tyóndap. Van'it tse'e may je meen dumooydi je tojpada ¹³ jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ve'em miitse'e mva'andat jets maadu'e'e tumve'nada, van'it tse'e ojts je Jesús je y'ixpajkpatajk tudume'e'tsta je ñi'kx je kyopk. ¹⁴ Pan myótup tse'e je kats je yakkutojkpa jets maadu'e'e tumve'nada, kádits xtivinmayda, aatsts miitse'e nkukótstap jetse'e mkayakv-intsotóndat.

¹⁵ Van'it tse'e je tojpada je meen dukuvajkti jetse'e ve'em ojs dutonda ax jo'n yaknuujmidi. Uxyam paatna tse'e numay je israeejlit jayu vya'anda jets ve'emame'e jyajty.

*Je pava'nun juu' ve'e je Jesús yaktaajnjidu je y'ixpajkpatajk
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

¹⁶ Najkxtu tse'e jem Galilea je Jesús je ñumakto'k ixpajkpatajk, jeme'e ñajkxti joma ve'e je kopk juu' ve'e je Jesús tukna'muxjudu. ¹⁷ Ku ve'e je Jesús du'ixti, vyinja'vidu vyints'a'kidu tse'e, oyame'e jem juu' ve'e mejtsvinmaaydup pan tyúvam je'e ve'e je Jesús. ¹⁸ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dūvinkutami jetse'e dunuujmi:

—Yakmooynu xa atse'e nujom je kutojkun juu' ve'e jem tsapjootm jets yaja naxviijn. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, najkxta miits to'k it to'k naxviijn jetse'e je jayu xyakvimpjittinit ats je n'ixpajkpatajkta, jetse'e xyaknapéttat je Dios Tee' kajx, ats, je'e je y'Onuk kajx, jets je Espiritu Santo kajx, ²⁰ jetse'e xtuk'ixtat jetse'e dukutyoondinit nujom juu' ats miitse'e tuntukpava'anda. Nujá vadats jets xa'ma kajx atse'e n'ijtnit miits maatta je itakax paat.

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Marcos Jyaay

Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kyapantsuuna
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'ets je'e ve'e jye'e juu' ve'e ya nak ñukajtsp, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e. Jidu'um tse'e cho'nduk. ² Ve'emts je'e ve'e ax jo'n dujatyaajñ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujaajy: Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyo'yva juu' mitse'e mvintoo'vákajap, je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut.

³ Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um makx kyats joma ve'e kyapantsuuna: "Yak'o'yijada, yaktaajvada je too' joma ve'e je Maja Vintsán náxut."

⁴ Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji ax jo'n je Isaías dujatyaajñ. To'k je jayu juu' ve'e Juan duxaaji, je'e tse'e je jayu duyaknapejt joma ve'e kyapantsuuna, jetse'e dunuujmidi jetse'e vinyinmayumpijittini, jetse'e dumasooktini je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapétat, ve'em tse'e yaktokinmë'e'kxtat. ⁵ Nunajkxjudu tse'e amotunajxpa nujom juu' ve'e tsuunidup jem jerusalemni kyajpun kajxm jets viijnk tsov juu' ve'e jem judéat y'it jootm. Vintsots je'e ve'e je tyokin dumavyatsta, ve'em tse'e je Juan yaknapétjada jem Jordán maja najootm. ⁶ Juu' tse'e je Juan vyítip, je camello pajk pumts je'e ve'e; je ak tse'e tyiintsoojmjup. Je paach tse'e jyu'kxp jets je maja pa'ajk. ⁷ Tyukka'amaay tse'e jidu'um:

—Xpa'ux'ookip xa atse'e to'k pane'e nuyojk dunumájjip jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e nnay'uxnoo'mjut jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjijat. ⁸ Je tsoxk naaj ats miitse'e ntukyaknapéjtup; ax je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, je'e tse'e jem mja'vin kajxmnda mtukyaknapéjtadap je Espiritu Santo.

Ku je Jesús ñapejt
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Ku ve'e je Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je Jesús chaa'n jem Nazaret, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm. Ku ve'e jye'y, van'it tse'e je Juan yaknapejtji jem Jordán maja najootm. ¹⁰ Pitsumnup tse'e vye'na je Jesús, van'it tse'e du'ix je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e je Espiritu Santo ñukada'akyju je pak jo'n. ¹¹ Van'it tse'e yakmótu to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Mits xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Qoyts ats mitse'e ntuntukxoonduk.

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajnji
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Van'it tse'e je Espiritu Santo duyaknujxk je Jesús jem vinva'ajts it kajxm. ¹³ Jem tse'e y'ijit vujxtkupx xaaj; je Satanás tse'e ukyaktokimpakuvaajnju. Ijtpa tse'e je Jesús je mu'uk tánuk maat. Van'it tse'e je aangelestajk je Jesús dununajkxti jetse'e ojts dupattónada.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan yakpoxuntakpuujm. Van'it tse'e je Jesús ñujxk jem galiléait y'it jootm jetse'e dutukka'amaajy je oy kats je oy ayook. ¹⁵ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ta xa ve'e je xaaj dupaatni. Myaaxuxjudupts miits je'e ve'e je Nte'yam jetse'e m'ijttini jem y'am kya'm. Vinyinmayumpijittini, masooktini je mko'oy joojntykinda, jets jaanchjávada ya oy kats ya oy ayook.

Ku je Jesús duvaajv numaktaaxk je ajkx maakpada
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Najxp tse'e je Jesús vye'na je galiléait myaja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e du'ix numejtsk je ajkx maakpada, je Simón Pedro maat je y'uts Andrés, je'e tse'e je tyuk'ajxk'amaakin xuum dunavájdup vye'na jem maja na'akaya jootm. ¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pamiindini ats. Ajkx maakx xa ve'e mtoondup; ax uxayamts ats miitse'e je toonk nmo'odat jets atse'e je jayu xtuknumíndat.

¹⁸ Van'it tse'e dumasooktini je tyuk'ajxk'amaakin xuumda jetse'e dupanajkxtini.

¹⁹ Javee'n tse'e je Jesús jyaa'kyo'y, jetse'e du'ix je Santiago maat je y'uts Juan, je Zebedeo je myajntkajk je'e ve'eda, jem tse'e barco jootm je tyuk'ajxk'amaakin xuum du'ataagada

vye'na. ²⁰ Van'it tse'e je Jesús vyoojvjidi. Van'it tse'e dumasooktini je tyee' Zebedeo jem barco jootm maat je tyoompatajk, jetse'e je Jesús dupanajkxtini.

*To'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap
(Lc. 4.31-37)*

²¹ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk jye'ydi jem capernaau mit kyajpun kajxm. Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e je Jesús tyajki jep tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajk'ukvaajñ. ²² Atuva atoki tse'e je jayu dutuktaandi je y'ixpajkun kux je kutojknun maate'e kyats, ka ve'emap ax jo'n je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. ²³ Jep tse'e tsaptujkp vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jidu'um tse'e makk vyaajñ:

²⁴ —¿Ti katsts mitse'e mjayejpp aats maat?, nazarétit Jesús. ¿Je'e ve'e mnumejtsp jets aatse'e xyakkutókiyut? N'ixa xa ats mitse'e, je Nte'yam je Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Amo'otu jets tukvaatsni ya yaa'tyajk.

²⁶ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap je yaa'tyajk duxituyoy' jetse'e pyítsumni, jetse'e makk tyun'akaa'stk. ²⁷ Ax nujom tse'e tyaandi atuva atoki jetse'e ñavyaajñjidi:

—¿Tis ya'a ve'e? ¿Nam ixpajkun ya'a ve'e? Jyayejpptam xa ya'a ve'e ya jayu je kutojknun jetse'e je ko'oyjáyuvap paat kyatsapukju.

²⁸ Jatyji tse'e je jayu du'akojsva'kxy jetse'e je Jesús yaknuja'vi jem nujom galiléait y'it jootm.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)*

²⁹ Van'it tse'e je Jesús pyítsum jep tsaptujkp jetse'e tyajki jep je Simón Pedro maat je Andrés tyujkp, myaagdiduva tse'e je Santiago jets je Juan. ³⁰ Jep tse'e je Simón Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj, jampajkp. Ax jatyji tse'e je Jesús yakvaajñji jets pajkjupe'e. ³¹ Van'it tse'e je Jesús dūvinkutami je pa'am jayu, jetse'e jem kya'n dumajch, jetse'e duyakpojtk. Tun jatyji tse'e je jaajñ ñuvaatsjini. Van'it tse'e je ta'axtajk pyatto'nijidi.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)*

³² Ku ve'e je xaaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús dutuknunajkxti pan pan jatye'e pajkjjudup jets pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmnda je ko'oyjáyuvap. ³³ Jep tse'e tak'aagup nujom je jayu ñay'amojkijidi. ³⁴ Yakjotkadaaknu tse'e je Jesús numay je jayu, may viijn tse'e je pa'am dūjayepta jetse'e numay je ko'oyjáyuvap duyakpítsumni jem je jayu jya'vin kajxmnda. Ka'a tse'e je Jesús duyakjajti je ko'oyjáyuvap jetse'e du'avánadat jets je Jesús, je'e je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkooñ jetse'e yakkutojknit.

*Ku je Jesús kya'amaaj je Galilea
(Lc. 4.42-44)*

³⁵ Koo'ts jatyna tse'e vye'na, ka'anume'e jyajvív, van'it tse'e je Jesús pyojtuk jetse'e je kajpun dutukvaach, jetse'e ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Jem tse'e chapkajts. ³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro jets pan pan jatye'e myaatve'nidu, je'e tse'e najkxtu jetse'e je Jesús du'ixtidi. ³⁷ Ku ve'e dupaatti, van'it tse'e dūnuujmidi:

—Anañujoma xa ve'e m'ixtajada.

³⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ja'mda jem viijnk kajpun kajxmpa juu' ve'e tamanaat jets atse'e jem ntukka'amaayvat je oy kats je oy ayook, je'e kajts atse'e nmín.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús dutuknajxy dutuktajki jem nujom galiléait y'it jootm, jetse'e kajpun kajpun kya'amaaj jep chaptujkpta jetse'e duyakpítsumni je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmnda.

*Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkp
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)*

⁴⁰ Van'it tse'e to'k je jayu juu' ve'e leprapajkp, je'e tse'e je Jesús dūvinkutami jetse'e dūvinkoxkteni. Jidu'um tse'e dūmunoo'kxtk:

—Pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

⁴¹ Tukmo'tju tse'e je Jesús. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukoonji jetse'e vyaajñ:

—Ntsajkp xa atse'e; va'ajts tse'e mtaanni.

⁴² Ku xa ve'e ve'em vyaajñ, tun jatyji tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini je jayu jetse'e jyotkadaakni. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús makk pyavaajñji, ka'anume'e dupakejxni vye'na:

⁴⁴ —Amotunaxu, ka'ats mitse'e pan xvaajñat pan pane'e tumyakjotkada'akyju. Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets jotkada'akyani mitse'e, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e

je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu dukoo'kjayejptini je lepra pa'am, ve'em tse'e nujom dunujá vadat jets távani ve'e je pa'am mnuvaatsjini.

⁴⁵ Ax najkx tse'e je jayu jetse'e du'avanva'kxy nujom juu' ve'e tutyunju tukyatsju. Ku ve'e je jayu du'amotunajxti, van'it tse'e ooy dutuntsojkti jetse'e y'ittat je Jesús maat, je'e kajx tse'e kyoo'k'o'yixjini je Jesús jetse'e ixna ke'xna tyákat jyajuu'kajpункujxa, myujékumip tse'e je kajpunda jetse'e y'iit joma ve'e kyapantsuuna, jem tse'e je jayu ñuje'yajada pan vinxup je kajpun juu' ve'e tamanaat.

2

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús tyajkinuva jem capernaamit kyajpun jootm. Yakmotu tse'e je kats jets jepe'e tujkp vye'na. ² Jatyji tse'e numay je jayu ñay'amojijidi; ni jeja tak'aaka tse'e kyoo'knupaadini. Tyukka'amaayp tse'e vye'na je Jesús je Nte'yam je kyats je y'ayook, ³ van'it tse'e dutuknuje'ydi to'k je mojkpa jayu, numaktaaxke'e je jayu pyavitsjida. ⁴ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e jye'yadat jeja je Jesús vyinkujj je numay jayu kajx, je'e kajx tse'e pyejtti jem takni'kxm, jetse'e duyakkeeki vee'n je taknupam je Jesús myutuv, jetse'e dukustaaydi je mojkpa jayu maat je myaaajntkun. ⁵ Ku tse'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupee, van'it tse'e je mojkpa jayu dunujjimi:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

⁶ Van'it tse'e vyinmaaydi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jep tsuunidup vye'na: ⁷ ¿Tyajxts ya'a ve'e ve'em vya'añ? Je Nte'yam xa ya'a ve'e vyinkojtspejtp ku ya'a ve'e ve'em vya'añ. Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e tyokinmee'kxut, je Nte'yamji ve'e to'k.

⁸ Ax ñuja'vips je'e ve'e je Jesús vintso je'e ve'e vyinmayda, je'e kajx tse'e du'amotutúvidi: —¿Tyajxts mütse'e ve'em mvinmayda? ⁹ ¿Tise'e ka tso'oxap, ku atse'e je mojkpa jayu nnuujma: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e nnaajmat: “Pojtukni, pakmojkni xi mmaaajntkun jets jaamni”? ¹⁰ Jetse'e xnujávadat jets njayejpp atse'e je kutojkun yaja naxviijn jets atse'e je jayu ntokinmee'kxut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunujjimi:

¹¹ —Mits atse'e nnuujmip, pojtukni, pakmojkni xi mmaaajntkun, jets najkxni jem mtak'am.

¹² Van'it tse'e je jayu pyojtukni, jetse'e je myaaajntkun dupakmojkni, jetse'e duvinva'kvaatsni je numay jayu. Atuva atoki tse'e nujom je jayu tyankajxti, jetse'e je Nte'yam duyakmáidi duyakjaanchidi, jetse'e vyaandi:

—Ni vin'itna xa ya'a ve'e jidu'um nka'ixumda.

Ku je Jesús duvaajv je Levi juu' ve'e duxaajiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Van'it tse'e je Jesús ñajkxnuva jeja maja na'akaya pa'ayi. Ku ve'e nujom je numay jayu vyinkutámijidi, van'it tse'e duyak'ixpuj. ¹⁴ Távanits ya'a ve'e ñaxy vye'na, van'it tse'e je Jesús choo'nni. Najxp tse'e vye'na jeja too' aajy, van'it tse'e je Levi du'ix, je Alfeo je myajntk, jeja tse'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e je Levi tyeni jetse'e dupanajkxni.

¹⁵ Jem tse'e je Levi tyak'am je Jesús jets je y'ixpajkpatajk dumaatkáy dumaat'uu'k numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tyijp tókinax jáyuda, kux numayda ve'e juu' ve'e je Jesús dupanajkxtup. ¹⁶ Ax ku tse'e du'ixti je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk jets je'e ve'e myaatkaaydup myaat'ooktup je Jesús, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk yak'amotutúvidi:

—¿Myaatkaayp myaat'uu'k ya'a ve'e je kupa'mun pakmojkpa jets je viijnk tókinax jayu?

¹⁷ Y'amotunajx tse'e je Jesús, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makatsots; je'eda ve'e pan pan jatye'e pajkjudup. Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joointykidup, je'e atse'e nnumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijititit jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joointykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojidi
(Mt. 9.14-15; Lc. 5.33-35)

¹⁸ To'k nax tse'e ku ve'e je Yalnapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk jets je fariseo je y'ixpajkpatajk y'ayoojada vye'na, van'it tse'e je jayu je Jesús duvinkutámidi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajx tse'e y'ayoojada je Juan je y'ixpajkpatajk jets je fariseo je y'ixpajkpatajk; ax ka'a tse'e mits ya m'ixpajkpatajk y'ayoojada?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáya pan pan jatye'e miindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'axpajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'a tse'e chaachvinmaayduva ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. ²⁰ Ax pyaa'tup tse'e je xaaj ku atse'e nkoo'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix

(Mt. 9.16-17; Lc. 5.36-39)

²¹ Ni pana xa ve'e je nam vit dukatuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa ve'e kudutún, van'it tse'e je nam aka'yun duvaq'nmókut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaq'tsnit. ²² Ni pana ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa ve'e kudutún, mupájinuups je'e ve'e je ak, ax koojyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. Juu' tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj, jem tse'e nam ak apajkin jootm yakpum.

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na jetse'e je Jesús dutuknaxy je trigo kam maat je y'ixpajkpatajk, jetse'e je y'ixpajkpatajk duyuktajti je trigo. ²⁴ Van'it tse'e je fariseotajk je Jesús dunuujmidi:

—¿Tyajx tse'e poo'kxtkun xaaj ya m'ixpajkpatajk dutonda juu' ve'e je pava'nun kyayak-jajtyp?

²⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tis, ka'anum miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e to'k nax tyoondú je David maat je myujatyoo'tajk ku ve'e kya'ijtxjidi ti ve'e kyáydap jya'kxtap jets ku ve'e yu'oo'kjup vye'nada? ²⁶ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujk ku ve'e je Abiatar y'ijt tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, jetse'e dukaajy je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dumoooyduva je myujatyoo'da. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e opyana dukáayut, je tee'tajkji ve'e tuknuvánada. Ta miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja?

²⁷ Vaampa tse'e je Jesús:

—Je jayu je y'o'yin kajx xa ve'e je Nte'yam dupuujm je poo'kxtkun xaaj; ka je poo'kxtkun xaaj kajxap tse'e dupuujm je jayu. ²⁸ Je'e kajxts atse'e je kutojkun njayep pan ti ve'e poo'kxtkun xaaj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka ljtp.

3

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Jetse'e je Jesús tyajkinuva jep tsaptujk. Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om. ² Je numay jayu tse'e du'ixtu oy pan yakjotkada'akupe'e je Jesús je pa'am jayu ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na, je'e ve'e jya'ixtidup pan ti ve'e kudutukpakta jetse'e dunu'aa'nadat kuxe'e dukakutyún je'e je pyava'nunda. ³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om:

—Tena yaja ya jayu vyínkujkta.

⁴ Van'it tse'e du'amotutuvi je jáyuda:

—¿Juu' tse'e je pava'nun yakjajtyp jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu dutónut: je'e juu' ve'e oy, ukpu je'e juu' ve'e ka óyap; ku ve'e je jayu duyakjoointykat, ukpu ku ve'e je jayu duyak'oo'kut?

Ax ama'at tse'e tyaandi. ⁵ Van'it tse'e je Jesús vyin'ix'apitsumkajxjidi, jot'aajnup jets tsaachvinmaayp kux ka'a ve'e je jayu dukuvakta juu' ve'e je Nte'yam chajkp, makke'e je kyo'oy vinma'yun dupaamdi. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je pa'am jayu:

—Yakyajxku je mka'aj.

Van'it tse'e je pa'am jayu je kya'aj duyakyajkxy, jetse'e jyotkadaakni. ⁶ Van'it tse'e pyítsumdi je fariseotajk jetse'e du'ukkojtsmojkti maat je Herodes je jyáyuda pan vintso ve'e je Jesús kuduyakjaty'oo'kjidi.

Ku numay je jayu y'ijt jeja maja na'akaya pa'ayi

⁷ Myaatnajkxts je'e ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jeja maja na'akaya pa'ayi; numay tse'e je galiléait jayu pyanajxjidi. ⁸ Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'ndu jem jerusaleenit kyajpun kajxm jets juu' ve'e tsoo'ndu jem iduméait y'it jootm. Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am jets juu' ve'e tsoo'ndu jem tirovit jets sidoonit y'it jootmda; numay tse'e ojs je Jesús du'ixta ku ve'e je kats dumótudi jets ti ve'e je Jesús tyuump. ⁹ Je'e kajx tse'e je Jesús dupavaajñ je y'ixpajkpatajk jetse'e apaamdúka duyak'ittat to'k je barco joma ve'e tyákat, ve'em tse'e je numay jayu kyah'atijmókjadat. ¹⁰ Numáyani ve'e ooy je

pa'am jayu duyakjotkadaakni vye'na. Je'e kajx tse'e pan pan jatye'e pajkjjudup, je'e tse'e du'atijmojkutp je Jesús kux tyonuvaandupe'e. ¹¹ Ax je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, ku tse'e du'ixti je Jesús, van'it tse'e dUVinkoxkténidi jetse'e mákk dUmukojtsi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—iMitse'e je Nte'yam je y'Onúk!

¹² Van'it tse'e je Jesús mákk pyavaajnjidi jetse'e dukah'avánadat jets pan je'e ve'e.

Ku je Jesús dUVinkaajn je numakmejtsk kukátsivada

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ Van'it tse'e je Jesús pyejt jem tonun viinm jetse'e duvaajv pan pan jaty je'e ve'e vyinkonuvaampy. Nunajxjuduts je'e ve'e. ¹⁴ Numakmejtsk tse'e dUVinkaajn juu' ve'e ittap je'e maat, jetse'e dukéxtat ka'amaayva, ¹⁵ jetse'e je kutojkun dUmoojydi jetse'e je pa'am jayu duyakjotkadaaktat jetse'e duyakpítsumduvat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda. ¹⁶ Ya'ats je'e ve'e je numakmejtskta: je Simón juu' ve'e tyukmumejtsxaaji Pedro, ¹⁷ je Santiago jets je y'uts Juan, je Zebedeo je'e ve'e je myajntktajk, je'eda tse'e tyukmumejtsxaaji Boanerges. (Jidu'ums je'e ve'e kyatsapítsum je Boanerges, jáyuda juu' ve'e ve'em ax jo'n je aña pyuj.) ¹⁸ Jempa tse'e je Andrés jets je Felipe, je Bartolomé jets je Mateo, je Tomás jets je Tadeo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, ¹⁹ jets je Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun moojyju

(Mt. 12.22-28; Lc. 11.14-20)

To'k nax tse'e je Jesús jets je y'ixpajkpatajk jep tujkp vye'nada, ²⁰ van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidinuva; ni je'e tse'e je Jesús kyoo'k'o'yixjini jetse'e kyáyut maat je y'ixpajkpatajk. ²¹ Ku tse'e je Jesús je y'utsatajk dUmótudi juu' ve'e toojnju kojtsju, van'it tse'e dU'uknúnajxkti jetse'e kudúvoovdi, kux ve'eme'e je jayu vya'anda jets ta ve'e vyinma'yuntókini.

²² Ax je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu, je'e tse'e vaandu:

—Jem xa ya'a ve'e jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta. Je Beelzebú ya'a ve'e moojyju je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

²³ Van'it tse'e je Jesús duyaaxji je numay jayu jetse'e ya tukmu'a'ixmojkin duvaajnjidi:

—¿Vintsqse'e y'o'yixjut jetse'e je Satanás viinm ñaajkpítsumjut jem je jayu jya'vin kajxm?

²⁴ Pan nacho'oxpajkjjudup xa ve'e je jayu juu' ve'e to'kji je kyutojkunda, ka'a tse'e y'o'yixju jetse'e je kyutojkun jyékut. ²⁵ Jets pan nacho'oxpajkjjuduvap tse'e je jayu juu' ve'e tsuunip to'k jaajn to'k tajk, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e jyejkat. ²⁶ Jets pan nacho'oxpajkjjuduvaps je'e ve'eda pan pan jatye'e ijtup jem je Satanás y'am kya'm, ka'a tse'e y'o'yixjuva jetse'e jyékut je kyutojkun, kutókiyupts je'e ve'e.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás

(Mt. 12.29-32; Lc. 11.21-23; 12.10)

²⁷ Ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e tyákat jep je tsots yaa'tyajak tyujkp jetse'e je pyaamduk dupajkjat pan ka'a ve'e too'vajkp dutsum. Ku ve'e tsúmani vye'nat, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e je pyaamduk dupajkjat.

²⁸ Tyúvam xa atse'e nva'añ: Pan pan xa ve'e je Nte'yam dUVinkojtspejtp ukpu je viijnk tokin dutún, o'yipts je'e ve'e jetse'e yaktokinmee'kxut. ²⁹ Ax pan pan tse'e je Espíritu Santo dUVinkojtspejtp, ni je vin'ítats je'e ve'e kyayaktokinmee'kxut, tyókinavam je'e ve'e xa'ma kajx.

³⁰ Ve'em tse'e je Jesús vyaajñ kux je Espíritu Santo ve'e je kutojkun moojyju jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumnit jem je jayu jya'vin kajxmda, ax ve'em tse'e je jayu vyaandi jets je ko'oyjáyuvap je'e ve'e je kutojkun moojyju jetse'e ve'em dutuujn.

Je'e pane'e je Jesús tyaakja'vip

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Van'it tse'e jye'ydi je Jesús je tyaak jets je y'utsatajk, jep tse'e tak'aagup tyaandi. Jep tse'e je Jesús dunukejxidi. ³² Pan pan jaty tse'e je Jesús dunaa'tsuunivíttup vye'na, je'e tse'e na'muxju:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjjudup.

³³ Ax van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Pants atse'e ntaakip, jets pants atse'e n'útsidup?

³⁴ Van'it tse'e dUVin'ix'apaa'vikujx pan pan jatye'e jep naa'tsuunivíttjudup, jetse'e vyaajñ:

—Ya'a xa je'e ve'eda juu' atse'e ntaakja'vip jets juu' atse'e nja'vip ax jo'n kuy'ijtti ats je n'uts je n'ajch jets ats je n'uts je ntsa'a. ³⁵ Kux pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e je

Nte'yam chajkp, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti, jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

4

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Jado'k nax tse'e je Jesús yak'ixpajknuva jeja maja na'akaya pa'ayi; numay tse'e je jayu ñay'amojkijidinuva joma ve'e je'e. Va'ajts numayda ve'e tyun'ijtti. Jem tse'e vye'na to'k je barco. Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jo'otm, jetse'e jem y'ajxtk; jeja tse'e maja na'akaya pa'ayi je numay jayu tyaandi. ² Van'it tse'e may viijn duyak'ixpajkti je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

³ —Amotunaxta. To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaa'n. ⁴ Ku ve'e ðuvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk, van'it tse'e jye'ydi je jeyyva tánuk jetse'e dupiivdini. ⁵ Jem tse'e je taamt juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax; jatyji tse'e yee'k kux peji ve'e je naax. ⁶ Ax ku tse'e xyanu'aanni, van'it tse'e tyaatsni kuxe'e je y'aa'ts kyakaaktajki. ⁷ Jempa tse'e je taamt juu' ve'e naxkadaak jeja ápit akujk. Van'it tse'e je ápit yee'k jetse'e dukoo'k'itamooyni je oy ojts jetse'e yee'kut, je'e kajx tse'e kyata'mi. ⁸ Nay jempa tse'e je taamt juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx, je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk taajm, jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, nay jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm.

⁹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e ðu'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Ku ve'e je Jesús naaydum vye'na, van'it tse'e yak'amotutúvi pan vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki, je'e ve'e ðu'amotutúvidu juu' ve'e mutámijidup vye'na, nay ve'empa je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpatajk. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Nte'yam tse'e mtuknuja'vijidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup. ¹² Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat, kux jya'ixtup xa ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e ðuvinjávada; jyah'amotunajxtup tse'e juu' atse'e nkajtsip, ka'a tse'e ðuvinmótuda. Je'e kajx ku ve'e ve'emda, ka'a tse'e ðumasoo'kta je kyo'oy joojntykinda, je'e kajx tse'e kyayaktokinme'e'kxtat.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kna'muxjidi:

—¿Ka'a ve'e xvinmótuda ya tukmu'a'ixmojkin juu' atse'e tunkats? Pan ka'a ve'e xvinmótuda, ¿vintso'ts miits je'e ve'e xvinmótudat nujom je tukmu'a'ixmojkin? ¹⁴ Je taamt vajpa, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ðu'ava'nip. ¹⁵ Ax jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ðu'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax ku tse'e je jayu ðumótuda, jatyji tse'e je Satanás jye'ya jetse'e dupajkjini jem jya'vin kajxmnda je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu. ¹⁶ Ax jeja tse'e tsakujx joma ve'e je peji naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ðu'amotunajxtup jetse'e jatyji dukuvakta je xoojntkun maat, ¹⁷ ve'em tse'e y'itta ax jo'n je naax joma ve'e je taamt vee'nji yee'k kuxe'e je y'aa'ts kyakaaktáka. Ux'ook, ku ve'e chaachpat'ukva'anda ukpu yakjomtonda yaktitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, ax jatyji tse'e ðumasooktini je kats je ayook. ¹⁸ Ax jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ðu'amotunajxtup, ¹⁹ je'e tse'e ooy ðutunvinmaaydup je naxviijnit je'e jets vintso ve'e ñaajkkumeenajadat, jetse'e je viijnk kaxin ðujayepta. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyaty ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat naxkadaak jetse'e kyata'mi. ²⁰ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ðu'amotunajxtup jetse'e ðukatsapakta, vimpijtnuups je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e je taamt juu' ve'e naajknuma'yiju ii'px majk taajm, jets juu' ve'e naajknuma'yiju toogupx taajm, jets juu' ve'e naajknuma'yiju mókupx taajm.

Je tq'xpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.14-16; Lc. 8.16-18)

²¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku ve'e je jayu je ta'kxpa duyakmín, ¿yaktuknaxjojpts n'ite'e pan tii, ukpu jepe'e maaajntkún pat'kup duyuu'uts? ¿Ka'a n'ite'e kajxm dupum joma ve'e ty'a'kxva'kxut? ²² Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanuke'xnatákat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dukanujávat. ²³ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

²⁴ Jaa'kvaan tse'e jidu'um:

—Payo'oyda oy juu' ve'e m'amotunajxtup. Ve'em pan vintso ve'e mjáyuvada, nay je mjáyuvín tse'e vimpítap. Pan oy xa ve'e je mjáyuvinda, mja'a'kyakmo'odap tse'e juu' nuyojk. ²⁵ Pan pan tse'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'opts je'e ve'e; jets pan pan tse'e juu' yuu'n ve'e'n dumaat, yakpajkinup tse'e nujom.

Je taamt juu' yee'kp tukmu'a'ixmojkin

²⁶ Vaampa tse'e je Jesús:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkún ax jo'n to'k je jayu je taamt duvuj jeja naxkujx. ²⁷ Ku ve'e ya it ñaxy, ya it kyujaj ya it kyutso'oa, moixpts je'e ve'e jetse'e y'aa'ch. Ka'ats je'e ve'e je jayu dunujava vintso je'e ve'e myux jets pan vintso ve'e y'aa'ch. ²⁸ Kux viinme'e je naax duyakyee'k, too'vajke'e je y'aa'jy dupum, van'it tse'e je kyojk, jetse'e ux'ook je tyaajm. ²⁹ Ax ku tse'e je tyaajm myaju, van'it tse'e yakpakmojkin kux ta ve'e je pakmok aats dupaa'ty.

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaampa:

—¿Vintso jo'nts je'e ve'e je Nte'yam je kyutojkún, ukpu ti jo'n tse'e ntukmu'a'ixmojkinmap? ³¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja naxkujx. Ku ve'e yakvuj, je'e tse'e je taamt dunutsayikajxp yaja naxviijn; ³² ax ku tse'e yee'k, ñumajikujxpts je'e ve'e jets ka'a ve'e je viijnk aajy ojts juu' ve'e yakja'kxp, maja vaamp tse'e ooy, o'yixjadap tse'e je jeyyva tánuk jetse'e je pye'en dupámdat jem y'axén akojkm joma ve'e je ep.

Vintso je Jesús duyaktuujn je tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.34-35)

³³ Ax may tse'e je Jesús dutukmu'a'ixmojki je kats je ayook ax jo'n ya'a, ve'em vintso ve'e je jayu y'o'yixjidi jetse'e dvinmótudat. ³⁴ Jets nujom juu' jatye'e tyukmukajtsp, tum tyukmu'a'ixmojkip tse'e. Ku ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadi aje'ejyjida, va'ajts tse'e du'ava'nikujx.

Ku je Jesús duyak'atuví je mákk poj

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Ku ve'e je it tyánayini, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmídi:

—Ja'mda jem jado'k ado'om napa'am.

³⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk yaknajxjidi jem barco jootm, je barco joma ve'e vye'na, jetse'e je numay jayu dumujékumídi. Jem tse'e vye'nada jamejtsk jatoojk je barco maat je'eda. ³⁷ Van'it tse'e mákk pyoj'ukvaajñ jetse'e je naaj ooy tyunkajxmpojtuk jetse'e tyajki jem barco jootm. Van'it tse'e je barco y'o'jts'ukvaanni. ³⁸ Jep tse'e barco naadup mya'aj vye'na je Jesús jem kuka'va n'ikxm. Van'it tse'e duyoyxti jetse'e dunuujmídi:

—¡Yak'ixpajkpa! ¿Ka'a ve'e xvinmay ku ve'e n'oo'kumdat?

³⁹ Van'it tse'e je Jesús pyojtuk, jetse'e je poj dutuknuujmí. Van'it tse'e je maja na'akaya dumukajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tukviijn'ítu, ka'a ve'e mjo'tma'aty.

Van'it tse'e je poj y'atuví jetse'e je naaj tyu'ujkajty.

⁴⁰ Van'it tse'e dunuujmí je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxse'e mtsa'agada? ¿Ka'anume'e je jaanchja'vin xjayepta?

⁴¹ Qoyts je'e ve'e tyuntsa'kidi jetse'e vimpit atuj ñavyaajnjidi:

—¿Vintso ya'a vine'e ya jayu je mákkín ooy dutunjayep? ¡Katsupajkjp xa ve'e je poj paat jets je maja na'akaya paat!

5

Ku je Jesús duyakpítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxm

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Van'it tse'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am joma ve'e je it duxaaja Gadara. ² Ku ve'e je Jesús pyítsum jem barco jootm, van'it tse'e to'k je yaa'tyajk vyinkutámiji juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jem tse'e chaa'n joma ve'e je oo'kpa ñaxtákada.

³ Ax jep tse'e oo'kpa aajntkup chuuna y'ijit; ni je cadena maata tse'e pan kya'o'yixju jetse'e tsum duyak'itut, ⁴ kux may naxani ve'e jiyakcadenatsum vye'na jem kya'm jets jem tyékum, jetse'e dutukpojitkux je cadena; ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyakyójut. ⁵ Ijtp tse'e jóvum xaaj jóvum tsooj y'aya'axy vyidut jem tonun viinm tonun kajxm jets joma ve'e je oo'kpa aajntk, jetse'e je tsaaj natyuknaajkxa'ajkaja. ⁶ Jékum jatyna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je yaa'tyajk y'ixji jetse'e noomp je Jesús divinkutami jetse'e divinkoxkteni. ⁷ Van'it tse'e makk dumukajts, jetse'e dunujjimi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayeypump?, Jesús, je Kajxmit je y'Onuk, je Nte'yam je Myajntk. Je Nte'yam kajx ats mitse'e nmunoo'kxtuk, kadi ats xtsaachtún.

⁸ Jidu'um tse'e vyaajñ kux nuujminupe'e je Jesús je ko'oyjáyuvap jidu'um:

—¡Ko'oyjáyuvap, pítsumdini jem ya jayu jya'vin kajxm!

⁹ Van'it tse'e je Jesús je yaa'tyajk du'amotutuvi:

—¿Tise'e mxaaj?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Miijl Am atse'e nxaaj kux va'ajts numay aatse'e.

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ooy dutunmunoo'kxtk jets ka'a ve'e jékum dukéxut je ko'oyjáyuvaptajk. ¹¹ Tamji tse'e jya'kxta vye'na numay je keem jem tonun viinm, ¹² jetse'e je ko'oyjáyuvaptajk je Jesús dumunoo'kxtkti:

—Pakexu aats to'k aaj xim joma ve'e je keem jets aats je'e ve'e ntuktákat.

¹³ Yakjajtuxjudu tse'e je Jesús. Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap pyítsumdini jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm jetse'e je keem dutuktajkidi; numejtsk miijl jo'n tse'e y'ijiti je keem. Van'it tse'e nujom je keem kyusnoomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

¹⁴ Ku ve'e du'ixti je keem íxpada, noomp tse'e ñajkxti jetse'e ojts du'avanva'kxta jem kajpun jootm jets jem kam jootm. Je numay jayu tse'e ojts du'ixta juu' ve'e toojnu kojtsju. ¹⁵ Ku ve'e jye'ydí joma ve'e je Jesús, van'it tse'e du'ixti je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm tuy'it je ko'oyjáyuvap. Jem je'e ve'e chuuna xaxani jets óyani je vyinma'yun. Van'it tse'e cha'kidi. ¹⁶ Pan pan jatye'e du'ixtu, je'e tse'e tukmumaajntykjudu vintso ve'e jyajtti je keem jets je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap tuñuvaatsjini. ¹⁷ Van'it tse'e je jayu dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e dutukvaatsnit je y'itta je ñaaxta.

¹⁸ Ku ve'e je Jesús tyajki jem barco jootm, van'it tse'e je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm tuy'it, je'e tse'e munoo'kxtkju jetse'e dumaadat. ¹⁹ Ax ka'a tse'e je Jesús duyakajty. Jidu'um tse'e dunujjimi:

—Najkxu jem mtak'am joma ve'e je mjayu, jem tse'e xtukumumaaydukut ti maa'yune'e je Maja Vintsán tumto'nuxju jets vintso je'e ve'e tumtukma'atju.

²⁰ Jem kajpun kajxmdu juu' ve'e jem decápolisit y'it jootm, jem tse'e je yaa'tyajk ñujkx jetse'e du'amaajntykva'kxy nujom juu' ve'e je Jesús tyoon je'e kajx. Atuva atoki tse'e dutuktaandi.

*Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon
(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)*

²¹ Ku ve'e je Jesús vyimpijtnuva jem barco jootm jeja jado'k maja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e. ²² Van'it tse'e to'k je jayu ñuje'yji juu' ve'e jep tsaptujkp dunuvintsánip, Jairo je'e ve'e xyaaj. Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e divinkoxkteni, ²³ jetse'e ooy dutunmunoo'kxtk. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Oo'kuvaannupe'e ats je mpi'k naax. Ja'mu to'k aaj jetse'e je mka'aj xtuknukónut, ve'em tse'e jyotkada'akut, jetse'e jyaa'kjoojntykat.

²⁴ Van'it tse'e dumaadi. Je numay jayu tse'e je Jesús myaatnajkx jetse'e dutun'atijmojkini. ²⁵ Jem tse'e to'k je ta'axtajk vye'na juu' ve'e makmejtsk joojntani duyajejpp je vinnujkxju pa'am. ²⁶ Távani tse'e je ta'axtajk ooy tyunyaktsaachpaatjada numay je tso'yivatajk jets távani ve'e dutukmujokyajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp, ax ni vinxupa tse'e kyajotkada'aky, nuyojke'e y'oo'ktúv. ²⁷ Ta tse'e dumotu vye'na ti ve'e je Jesús tyuump kyajtp, jetse'e je ta'axtajk jye'y joma ve'e je Jesús jep ñaadup tsoy jeja numay jayu akujk, jetse'e je vyit dutoojnji. ²⁸ Jidu'um tse'e ñaña'muxji: Tun kooyji xa ijk atse'e kuntán xi vyit, jotkada'akupts atse'e. ²⁹ Ku ve'e je vyit dutaajn, tun jatyi tse'e je pya'am y'atúvini jetse'e je ñi'kx je kyopk duja'vi jets ta ve'e je pa'am ñuva'achju. ³⁰ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi jets ta ve'e je myakkin duyaktún, van'it tse'e vya'kumpijt joma ve'e je numay jayu, jetsse'e vyaajñ:

—¿Pan tse'e ats ya nvit tudután?

³¹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—M'ixp xa mitse'e jets je numay jayu ve'e m'atijmojkup, jetse'e mva'añ: “¿Pants atse'e tuxtán?”

³² Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duvin'ix'apitsumkujx, je'e ve'e y'ixuvaampy pan pane'e toojnju. ³³ Van'it tse'e je ta'axtajk tyuntsa'kini jetse'e nunmíppnup je Jesús duvinkoxkteni, jetse'e tyúvam juu' duvaajnji kux ñuja'vipe'e vintso ve'e jyotkadaakni. ³⁴ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ta xa ve'e mjoťkadaakni je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva. Najkxni to'k aaj to'k joť. Tsotse'e m'ijtnit.

³⁵ Koťtspna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je jayu ñuje'yjidi, jeme'e je tsaptujkpit je ñuvintsán tyak'am choť'ndi, jetse'e vyaandi:

—Távani xa ve'e je mnaax y'aa'k. ¿Tyajxse'e xjaa'k'atsu'ux ya yak'ixpajkpa?

³⁶ Ax tun koťjyji tse'e je Jesús dumotu jets ti ve'e yakvaajnjip je tsaptujkpit je ñuvintsán, van'it tse'e dunuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Koťjyji atse'e xjaanchjávat.

³⁷ Ax ni pana tse'e dukayakajtji jetse'e pyanajkxjut, je Peedroji ve'e jets je Santiago maat je Juan juu' ve'e je Santiago je y'uts. ³⁸ Ku ve'e je Jesús jy'e'y jem je tsaptujkpit je ñuvintsán tyak'am, van'it tse'e du'ix jets jeme'e je jayu ooy tyunne'emda, tyunya'axta, tyuntsaachvinmáya. ³⁹ Ku ve'e je Jesús tyajki jep tujkp, van'it tse'e ña'muxjidi:

—¿Tyajx tse'e mne'emda jetse'e mya'axta? Kux ya kiix ónuk, ka'a xa ya'a ve'e y'aa'ka, maapji ya'a ve'e.

⁴⁰ Jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Van'it tse'e je Jesús duyakpitsumkujx je jayu. Van'it tse'e dumaadi je ónuk je tyee' je tyaa' jets je y'ixpajkpatajk juu' ve'e myaadidu, jetse'e tyajki joma ve'e je kiix ónuk mya'aj. ⁴¹ Van'it tse'e je kiix ónuk je kya'aj dukoojnukji jetse'e dunuujmi:

—Talita, cumi. (Ax jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, kiix ónuk, mits atse'e nnuujmip, pojťukni.)

⁴² Ax tun jatyi tse'e je kiix ónuk pyojťukni jetse'e yo'y'ukvaanni, kux makmeťtsk joťntani ve'e. Atuva atoki tse'e tyuntaandi je jáyuda. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús mak' ña'muxjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat, jetse'e dupavaajñ jetse'e je kiix ónuk duyakkáydat.

6

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Ku ve'e je Jesús chaan jem, van'it tse'e vyimpíjtni jem tyak'am, panajkxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. ² Ku ve'e je poť'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e yak'ixpaj'ukvaajñ jep tsaptujkp. Je numay jayu tse'e amotunajxjudu jetse'e atuva atoki tyaaandi. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Jomas ya'a ve'e ya jayu ya nuja'vin dupuk jetse'e ve'em kyats? ¿Ti nuja'vin ya'a ve'e tuyakma'a? ¿Vintso ve'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún? ³ Ya'a xa ve'e je tseťtspa juu' ve'e je María je myajntk, je Santiago maat je José je y'ajch, je Judas maat je Simón je y'ajch. Yaja tse'e chaanada ya'a ya kyiiix utsta uu'm maatta.

Je'e kajx tse'e duviiñk'ixti je Jesús. ⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Qtyun joma tsova xa ve'e yakvints'a'aga je Nte'yam je y'ayook koťtsnajxpa, jeejyji ve'e kyayakvints'a'aga joma ve'e je y'it je ñaax, joma ve'e je jyuuť je myugo'ok, jets joma ve'e je jyaajñ je tyajk.

⁵ Ax ka'a tse'e je Jesús y'o'yixji jetse'e jem je majin dutónut, je'ejyji ve'e ku ve'e je kya'aj dutuknukaajñ vinkex je pa'am jayu jetse'e duyakjotkadaakni. ⁶ Atuva atoki tse'e tyaaajñ je Jesús ku ve'e du'ix jets ka'a ve'e jyaanchjávajada; kajpun kajpun tse'e ñujkx jetse'e je jayu duyak'ixpuk.

Ku je Jesús du'akejxva'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je ñumakmeťtsk ixpajkpada, jetse'e du'akejxva'kxti numeťtsk jatj, jetse'e dumoojy je kutoj'kun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda. ⁸ Van'it tse'e dutukpavaajñ je y'ixpajkpatajk:

—Ka'a tse'e ti xmutsoť'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoť'ndat je tsapkaaky, ka'a tse'e je apajkin, ni ka'ava tse'e je meen. Je mtajkji ve'e mpakáptap ⁹ jetse'e je mka'ajk xtukva'agadat, jets to'k ni'kxi ve'e je mvit xmunajkxtat juu' ve'e mjayeťptup.

¹⁰ Van'it tse'e dujaa'knúujmi:

—Kujyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyáyjadat pan vinxup xaaj ve'e mtánada.

¹¹ Ax pan pan tse'e mkakuvajkjudup uk mkah'amotunaxuvaajnjudup, mtsooť'ndinup tse'e jem jetse'e xvinxittat je mtektá jetse'e vyánukut je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem kyajpun joťtm, ve'em tse'e dunujávadat jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup.

Tyúvám xa atse'e nva'añ, nuýojke'e je jayu je tsaachpaatun yakmooydinit ku ve'e je jayu yaktokimpayoydinit jets ni ka'a ve'e je sodómaít jets je gomoorraít jáyuda.

¹² Van'it tse'e chqo'ndi je y'ixpajkpatajk ka'amaayva jetse'e je jayu dunaajmada jetse'e vyinmayumpijitini, jetse'e dumasookitini je kyo'oy joojntykinda. ¹³ Yakpítsumduva tse'e je ko'oyjáyuvap jem numay je jayu jya'vin kajxmda jetse'e dupaajmjada je olivos aceite jem numay je pa'am jayu ñi'kxmda kyojmda jetse'e duyakjotkdaaktini.

Ku je Yalnapejtpa Juan y'oo'kni

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Ku ve'e je Jesús je myajin vya'kxtk, van'it tse'e je yakkutojkpa Herodes dumotu. Jeme'e je jayu juu' ve'e vaandu:

—Je Yalnapejtpa Juan xa je'e ve'e, je'e tse'e joojntykpajknuva jetse'e Jesús ñatyijju, je'e kajx tse'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún.

¹⁵ Jempa tse'e pan pane'e vaanduvap:

—Je Elías xa je'e ve'e.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap:

—Je'e xa ve'e nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, ve'em ax jo'n je jujpit jáyuda juu' ve'e ijtú je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada.

¹⁶ Ax ku tse'e je yakkutojkpa Herodes je kats dumotu, van'it tse'e vyaajñ:

—Je Juan xa je'e ve'e juu' atse'e nyakjauyukpoixjnu, je'e tse'e joojntykpajknuva.

¹⁷ Ve'em tse'e vyaajñ kux viinne'e je Herodes je Juan duyakjamyaitsji jetse'e duyakjapyoxtakpaajmji, jetse'e duyakjachoojmji. Ve'em tse'e dutuujn je ta'axtajk Herodías kajx juu' ve'e pyajknu, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijt. ¹⁸ Jidu'um tse'e je Juan je Herodes dunuujmi:

—Ka'a xa ve'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpákut je m'uts je ñuda'ax.

¹⁹ Ax je ta'axtajk, myu'eijkupts je'e ve'e je Juan, chajkpts je'e ve'e jetse'e je Juan y'oo'kut; ax ka'anum tse'e y'o'yixju ²⁰ kux cha'kipe'e je Herodes je Juan. Kux ñuja'vipe'e jets je Nte'yam je jyayu je'e ve'e jets tuv je'e ve'e je jyáyuvin je jyoojntykin, je'e kajx tse'e dukayakjaty jetse'e je Juan y'oo'kut. Chojk tse'e je yakkutojkpa jetse'e du'amotunaxut juu' ve'e je Juan kyojts; ax ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji vinnaajknáx ku ve'e ve'em dutuujn.

²¹ Ax je'y tse'e je xaaj ku ve'e y'o'yixji je ta'axtajk jetse'e je Juan y'oo'kut, van'it je'e ve'e jayty ku ve'e je Herodes je kye'xtkun xaaj dumaja tun vye'na. Yakjaukaay tse'e je Herodes. Jem tse'e je ñuvinténivatajk, jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kakmiijl jaty je tojpatajk, jempa tse'e pan pan jatye'e dunumájidup jem galiléait y'it jootm.

²² Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e tyajki je Herodías je ñaax jetse'e y'ejts. Ooy tse'e dutuntsoja'vidi je yakkutojkpa Herodes jets pan pan jatye'e myaatkaaydup myaat'ooktup vye'na. Van'it tse'e je yakkutojkpa dunuujmi je kiixuta'ax:

—Amótuvu ats pan ti ve'e mtsajkp, kux nyákup atse'e.

²³ Van'it tse'e je Nte'yam duyaknajxy jetse'e vyaannuva:

—Nujom tse'e pan vinxup atse'e x'amotu, nyákupts atse'e, jyakojkmam atse'e nyákut je nkutojkun.

²⁴ Van'it tse'e je kiixuta'ax vya'kpítsum jetse'e ojts je tyaak dumaatnakyaátsju, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tis atse'e kun'amotu?

Van'it tse'e je tyaak y'atsaajv:

—Amótuvu je Yalnapejtpa Juan je kyuvajk.

²⁵ Jaty aa'k tse'e je kiixuta'ax tyajkinuva joma ve'e je yakkutojkpa. Van'it tse'e du'amotu: —Ve'e atse'e ntsajkp jetse'e uxyam jaty xyákut jem plato jootm je Yalnapejtpa Juan je kyuvajk.

²⁶ Van'it tse'e je yakkutojkpa tyuntsaachvinmapyujk. Ax ka'a tse'e dukojststikutsuva'añ kux távani ve'e je Nte'yam duyaknaxy vye'na jets távani ve'e je jayu du'amotunaxta juu' ve'e myaatkaaydup myaat'ooktup vye'na. ²⁷ Je'e kajx tse'e tun jatyi to'k je tyojpa dukejx jetse'e najkx je Juan je kyuvajk duyaktsaa'n. ²⁸ Van'it tse'e je tojpa ñujkx jetse'e ojts duyukpux jep poxuntujkp, jetse'e duyaknujx je kyuvajk jem plato jootm, jetse'e dumoojy je kiixuta'ax. Van'it tse'e je kiixuta'ax je tyaak dumoojy je Juan je kyuvajk.

²⁹ Ax ku tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk dumótudi, van'it tse'e jye'ydi jetse'e ojts duyaktsoo'ndini je ñi'kx je kyopk, jetse'e duyaknaxtajkidini.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Van'it tse'e je kukatsivatajk vyimpijitini joma ve'e je Jesús jetse'e duvaajnidi pan ti jatye'e ojts dutonda jets vintsq ve'e je jayu duyak'ixpajkti. ³¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda apuk jetse'e vee'n mpo'o'kxumdat.

Ve'em tse'e vyaajñ kux je numay jayu ve'e navyinnajxjup navyintajkijup, ka'a ve'e y'avaatsuvada jetse'e kyáydát. ³² Ax van'it tse'e aje'ejyida dupajkti to'k je barco jetse'e ñajxkti joma ve'e kyapantsuuna. ³³ Numay tse'e du'ixti ku ve'e choo'ndi jetse'e du'ixkajpti je Jesús. Van'it tse'e noomp ñajxkti je numay jayu, jem tse'e may kajpun kajxm choo'nda, jetse'e too'vajkp jye'ydi je numay jayu jets ux'oók juu' ve'e jem barco jootm najxktu. ³⁴ Ku ve'e je Jesús jem barco jootm vya'kpítsum, van'it tse'e du'ix je numay jayu, yaktukmo'ttu tse'e kux ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je carnero juu' ve'e je vyinténiva ka'ijtuxjudup. Van'it tse'e je jayu duyak'ixpuj, may viijn tse'e juu' jaty du'vaajnjidi. ³⁵ Ax ku tse'e je it tyánayini, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tánani ve'e uxyam ya it jets ka'a tse'e yaja pyantsuuna. ³⁶ Pakejxtini to'k aaj ya jáyuda jetse'e ñajkxtat jem kam jootm jets jem kajpun kajxm juu' ve'e tamanaat, ve'em tse'e je kyaaky je tyojkx dujóydát, kux ka'a ve'e dumaadada ti ve'e kyáydap jya'kxtap.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Miits ya'a ve'e myakkáydap.

Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'atsoojvjidi:

—iMejtsk mókupx xaaj numutún jo'n xa ve'e je meen dutsak jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e ya jayu kyáydát!

³⁸ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—éVinxup tse'e jep je mtsapkaakya? Ixta n'it.

Ku tse'e dunuja'vidi, van'it tse'e vyaandi:

—Mugooxk xa jepe'e je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús dutukpavaandi jetse'e je jayu duyak'ajxtuktat jem tsoots kajxm to'k jaka'a jaty. ⁴⁰ Ajxtktu tse'e je jayu to'k jaka'a jaty, numókupx jaty jets nuvujxtkupxuk majk jaty. ⁴¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e jem tsajm tso pyat'ix jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e je tsapkaaky dutojkva'kxy jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk jetse'e je jayu dutukvinkukáyadat. Yakva'kxpa tse'e je Jesús mejtsk je ajkx, jetse'e je y'ixpajkpatajk anañujoma dumokuyjx. ⁴² Ax nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. ⁴³ Ku ve'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax juu' ve'e vintaannu. ⁴⁴ Juu' jaty tse'e kaaydu, numugooxk miijlts je'e ve'e y'ijtti je yaa'tyajkta.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵ Jatyji tse'e je Jesús dupavaajñ je y'ixpajkpatajk jetse'e tyákadat jem barco jootm jetse'e ñajkxtat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am joma ve'e je kajpun juu' ve'e Betsaida duxaaj, je'e tse'e najkxtap namvaate'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini. ⁴⁶ Távani tse'e je numay jayu dupakejxtini vye'na, van'it tse'e je Jesús dujaa'kvimpejt je tonun jetse'e ojts chapkats. ⁴⁷ Ku ve'e je it kyoo'tsini, jem tse'e vye'na je barco maja na'akaya jootm; ax je Jesús, jéjats je'e ve'e naxkujx naaydum. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús du'ix jets noo'kxtinupe'e ku ve'e dujapakaa'pta je barco, kux je makk poj ve'e vinkumi'niijidup. Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e je Jesús pyanajkxjidi, jem tse'e nani'kxm yo'oy, ukvinnauxuvaajnjidup tse'e. ⁴⁹ Ax ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti jets jeme'e nani'kxm yo'yp myets, ve'em tse'e vvinmaaydi jets jado'k itumit jayu je'e ve'e. Van'it tse'e y'akaa'stkti, ⁵⁰ kux anañujoma ve'e du'ixti jetse'e cha'kidi. Ax jatyji tse'e je Jesús myukojsjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—iJo'tamájada, ats xa jeja, kadi mtsa'agada!

⁵¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki je'e maatta jem barco jootm. Tun jatyji tse'e pyoj'atúvi. Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk atuva atoki tyuntaandi, ⁵² ka'a ve'e duvinmótudi ti ve'e je Jesús tyoon ku ve'e dutojkva'kxy je tsapkaaky jetse'e je numay jayu duyakkaajy, kux makke'e je kyuvajkta.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je pa'am jáyuda jep Genesaret

(Mt. 14.34-36)

⁵³ Ku ve'e dutuknajxti je maja na'akaya, van'it tse'e jye'ydi jem genesaréti y'it jootm. Jem tse'e je byaarco dukuvaa'ndi jeja napa'ayi. ⁵⁴ Ax ku tse'e pyitsumdi jem barco jootm, jatyji tse'e je jayu je Jesús du'ixkajpti. ⁵⁵ Van'it tse'e y'anomva'kxti jem tsov jetse'e je Jesús je pa'am jayu dutuknunaajkxti jem maajntkun kajxm pan joma tso ve'e dumótuda jets jeme'e je Jesús vyídyt. ⁵⁶ Jyajomakajpunkujxa tse'e je Jesús tyajki ukpu joma ve'e ñajxy jem kam jootm, jem tse'e dupaamdi too' am je pa'am jayu jetse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e duyakjátut jetse'e yaktoojnjat kujyavitupaa'vjya. Ax pan pan jaty tse'e dutoqndu je Jesús je vyit, jotkadaaktinu tse'e.

7

Kyo'oyja vipe'e je Jesús ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun
(Mt. 15.1-9)

¹ Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ñay'amojikijidi joma ve'e je Jesús, jem tse'e Jerusalén choo'nda. ² Ax jem tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk juu' ve'e kaaydu, ka'ats je'e ve'e too'vajkp kyapojti joma vaat je kyatajks ax jo'n je juipit jayu je pyava'nunda, yaktijpaps je'e ve'e je jáyuda jets ka'a ve'e vya'ajtsada je kya'aj. Ixjudu tse'e je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. ³ Kuxe'e je fariseotajk jets nujom je israeejlit jayu duyak'itta je pava'nun juu' ve'e je juipit jayu yakta'nuxjudu; pan ka'a ve'e kyapojta je kyatajks paat ax jo'n je juipit jayu je pyava'nunda, ka'a tse'e kyayda. ⁴ Ax ku tse'e vyimpijtini jep maa'y jaatp, pan ka'a ve'e too'vajkp ve'em kyapojta, ka'a tse'e kyayda. Ax ve'em tse'e duyak'itta ti jaty viijnk pava'nun, ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je oo'y yakpuj, je pojxun to'ts jets je maajntkun. ⁵ Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Tyajx tse'e ya m'ixpajkpatajk dukatonda ax jo'n je juipit jayu je pava'nun xyaktaaj-njimi jetse'e ve'emji kyayda? Ka'a tse'e je kya'aj duyakva'atsta.

⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Mejts'aahta mejtsjootta. Oye'e miits kajxta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías du'ava'ni. Jidu'um tse'e dujatyaañ juu' ve'e je Nte'yam kyojts:

Y'amji xa ve'e ya jayu ats xvinjávida xvintsá'agada,
ax xtukmujékumiduups atse'e je jyoota je jya'vinda.

⁷ Tónaji xa je'e ve'e ñatyijjada jets xvinja'vidup xvintsá'kidup ats je'e ve'e,

tyuk'ixtuups je'e ve'e je jayu je pyava'nunda ax jo'n ats je mpava'nun kuy'ijt jo'n.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaañ. ⁸ Mpanajxtup xa ve'e je jayu je pyava'nunda, ve'em ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je oo'y yakpuj, jets juu' jatye'e viijnk pava'nunda. Kux tse'e ve'em xtonda, mmasoóktup tse'e je Nte'yam je pyava'nun.

⁹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¿Ooy xa miitse'e xtunajta vintso ve'e je Nte'yam je pyava'nun xyakma'atta je'e kajx jetse'e ve'em xpanajkta je pava'nun juu' ve'e je juipit jayu myakta'nuxjudu! ¹⁰ Kux jidu'ume'e vya'añ je Moisés je pyava'nun: “Vintsá'agada je mtee' je mtaak.” Vaampap tse'e jidu'um: “Pan pan tse'e je tyee' ukpu je tyaaak dvin'kojtspejtp, kutúkanits je'e ve'e je y'oo'kun.” ¹¹ Jets miitse'e mvaandup jets o'yipe'e jetse'e je jayu je tyee' ukpu je tyaaak dunaajmat: “Ka'a xa atse'e x'uk'o'yixjini jets ats mitse'e mputákat, kux nujome'e juu' atse'e n'ixp njayejpp, je Corbaants je'e ve'e.” (Jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, je Nte'yam yaktukmuyax.) ¹² Ax ve'emts miitse'e xkayak'óyada jetse'e je jayu je tyee' ukpu je tyaaak duputákat, ¹³ myaktaandupe'e je Nte'yam je y'ayook ax jo'n kukyatuuñ ku ve'em xpanajkta je juipit jayu je y'avintso pava'nunda. Jéjava tse'e may viijn juu' ve'e nay ve'em mtoondup.

¹⁴ Jado'k nax tse'e je Jesús duyaxmojknuva je numay jayu, jetse'e dunuujmidi:

—Amotunaxta anañujoma jetse'e xvinmótudat. ¹⁵ Pan ti ve'e je jayu kyaayp jyu'kxp, ka je'e kajxaps je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp. Juu' tse'e jem je jayu jya'vin kajxm tsoo'mp ka óyap, je'e kajxts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁶ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaaatsk, van'an tse'e du'amotunaxta.

Ka je ka'yun je ja'kxun kajxape'e je jayu y'it jep tokin jaatp
(Mt. 15.10-20)

¹⁷ Ku ve'e je Jesús pyítsum jem numay jayu akojkm, van'it tse'e jep tujkp tyajki, jetse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúvidi pan vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki. ¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nay ve'emipats miitse'eda, ¿ka'a ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xnujávada jets jyatía pan ti ve'e je jayu kyaayp jyu'kxp, ka je'e kajxaps je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp?, ¹⁹ kux ka jémap je'e ve'e jya'vin kajxm ñujkx, jeme'e jyootm, jetse'e ñaxy.

Ax ve'em tse'e je Jesús dukojtsvaach jets nvaate'e je jayu dukáydat duja'kxtat nujom je kaaky je ju'kx, va'ajtsanits je'e ve'e.

²⁰ Vaampa tse'e jidu'um:

—Juu' tse'e je jayu jem jya'vin kajxm tsoo'mp ka óyap, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp, ²¹ kux jeme'e jya'vin kajxm cha'a'n je ko'oy vinma'yun, van'it tse'e je jayu je navyajkun duyakvintsá'kintókida, je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, yakjayu'oo'kta, myee'tsta, ²² juu' dúnas'ayóvada, je kyo'oy je'e dutonda, je jayu dvin'aa'nda, dukatuktso'otyónda juu' ve'e tyoondup ka óyap, vyintókada, vyinkojtspétta, ñamyájajada, ka vintúvap y'itta. ²³ Jem tse'e je jayu jya'vin kajxm nujom ya ka óyap cha'a'n, je'e kajxts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp.

*To'k je sirofeníciat ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vi
(Mt. 15.21-28)*

²⁴ Jem tse'e je Jesús choo'nni jetse'e ñujkx jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda. Van'it tse'e jep tujkp tyajki, ka'a ve'e du'uktsajk jetse'e je jayu kuy'ixji kuñja'viji. ²⁵ Jatyji ve'e dumotu to'k je ta'axtajk juu' ve'e jem je ñaax jya'vin kajxm je ko'oyjáyuwap. Van'it tse'e je ta'axtajk je Jesús dvinikutami jetse'e dvinokxkteni. ²⁶ Ax ka'a tse'e je ta'axtajk y'israeilitjáyuwa, sirofeníciat jayu je'e ve'e. Je'e tse'e je Jesús dumunoo'kxtk jetse'e je ko'oyjáyuwap duyakpítsumut jem je ñaax jya'vin kajxm. ²⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan mputákap ats mitse'e jets ka'a ve'e je israeilit jáyuda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k ónuk je kyaaky yakpujka jetse'e je ok yakma'a.

²⁸ Ax van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Ve'emam xa je'e ve'e. Jyave'ema tse'e, kyamyojkupts je'e ve'e je ok jep mesa pa'tkup juu' ve'e je pi'k ónuk y'uxkaaydup.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Najkxni, oy xa ve'e tum'atsav. Távani tse'e je ko'oyjáyuwap pyítsumni jem je mnaax jya'vin kajxm.

³⁰ Ax van'it tse'e ñajkxni jem tyak'am, jetse'e dupaaty je ñaax myaanni jem maajntkun kajxm, távani ve'e je ko'oyjáyuwap pyítsumni jem jya'vin kajxm.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e nat jets atán

³¹ Van'it tse'e je Jesús choo'nni jem Tiro, jetse'e jem sidoonit kyajpun kajxm ñajxy. Van'it tse'e tyajki jem decápolisit y'it jootm jetse'e jye'y jeja galiléait myaja na'akaya pa'ayi.

³² Van'it tse'e to'k je jayu duyakje'ydi juu' ve'e nat jets atán, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kya'aj dutuknuónut. ³³ Van'it tse'e je Jesús duyaknujx apuk je jayu, je numay jayu ve'e vyinva'kvaats, jetse'e je kya'ónuk du'akoo'pi jep je jayu tyaatskup. Van'it tse'e je chuj dutuktaajn jem je jayu tyotskajxm, ³⁴ jeme'e tsajm tso pyat'ix, myajxej, jetse'e vyaajñ:

—¡Efata! (Jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, ava'atsü.)

³⁵ Ax jatyji tse'e je tyaatsk va'an mejtsk ado'om y'avaach jetse'e yónukiva je tyoots, jetse'e oy kyojtsni. ³⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu makk dutuknuujmidi jets ni pana ve'e dukavaajnadat. Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi, nuyojke'e dutun'avanva'kxtini. ³⁷ Atuva atoki tse'e je jayu dutuntuktaandi jetse'e vyaandi:

—Nujom xa ya'a ve'e oy dutún, yakmotupujkpts ya'a ve'e je nat jayu jetse'e je oom jayu duyakkojtspúk.

8

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numaktaaxk miijl naxy

(Mt. 15.32-39)

¹ Ve'em tse'e jyaajpa van'it, jetse'e numay je jayu ñay'amojkijiduva, ka'a ve'e tii ti ve'e kyáydap jya'lxatap. Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

² —Ntukmo'ttup xa atse'e ya numay jayu kux toojk xaajani ve'e y'itta ats maat, ka'a tse'e tii ti ve'e kyáydap jya'lxatap. ³ Jets pan mpakejxtinuups atse'e ve'emji jem tyak'amda yu'oo'kjup, jeja tse'e too' aajy je yooj yaknoo'kxjidinit, kux jeme'e je jayu juu' ve'e jékum tsqo'ndu.

⁴ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'atsqojviji:

—¿Jómase je tsapkaaky choo'nut jets ya'a ve'e kyáydat?, kux ka'a xa ve'e yaja pyantsuuna.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya?

Jetse'e y'atsqovdi:

—Vuxtojtyk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupavaajñ jetse'e y'ajxtuktat jeja naxkujx. Ku ve'e y'ajxtkti, van'it tse'e dukaaajy vuxtojtyk je tsapkaaky. Van'it tse'e je Nte'yam dukukojsji jetse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky, jetse'e je y'ixpajkpatajk dumoojy, je'e tse'e je numay jayu dutukvinkuka'yidu. ⁷ Jeppa tse'e to'k mejtsk je pi'k ajkx dumaadiduva vye'na. Van'it tse'e dukunuu'kx, jetse'e dupavaajñ jetse'e je ajkx dumoojyduvat je numay jayu. ⁸ Kaaydu tse'e je jayu, jetse'e kyooxjidi. Van'it tse'e dupakmojktini javuxtojtyk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax; ⁹ ax numaktaaxk miijl jo'n tse'e y'ijtti je yaa'tyajk juu' ve'e kaaydu. Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini, ¹⁰ jetse'e tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk; jem tse'e dalmanútait y'it jootm ñajkxti.

Ku je fariseotajk du'amótudi je tsajmit maja nujav'in

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Van'it tse'e je fariseotajk je Jesús dūvinkutámidi jetse'e du'amótudi jetse'e tyo'nuxjadat je tsajmit maja nuja'vin, ve'em tse'e duyaknuke'xnatákat jets je Nte'yam maat je'e ve'e je Jesús. ¹² Van'it tse'e je Jesús myajxej jetse'e vyaajñ:

—¿Tyajxts ya'a ve'e ya jayu du'amótuda jets atse'e ntoojnajat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjavadat? Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'a ve'e ya jayu je maja nuja'vin du'ixtat.

¹³ Van'it tse'e dumasookti je numay jayu jetse'e tyajkinuva jem barco jootm, jetse'e ñujkx jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am.

Je fariseo je y'ixpajkun tse'e je jayu duyakvinmama'yp

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ax jyaa'tyókido tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jetse'e je tsapkaaky kudupaamdi jem barco jootm, tun to'kji tse'e dumaadada. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús tyukpavaajnjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Mnay'ixjadap tse'e jetse'e xkakuváktat je levadura juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je yakkutojkpa Herodes jye'e.

¹⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyaajnjidi:

—Je'e kajx xa ya'a ve'e ve'em vya'añ kuxe'e je tsapkaaky tunkayakmejtsumda.

¹⁷ Ax ku tse'e je Jesús dunuja'vi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunujjidi:

—¿Tyajxse'e mva'anda jets ka'a ve'e je tsapkaaky tuxyakmetsta? ¿Ka'a ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xvinjávada? ¿Makke'e je mkuvajkta? ¹⁸ ¿Jeme'e je mvijjnda jetse'e xka'ixta? ¿Jeme'e je mtaatskta jetse'e xkamótuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta? ¹⁹ Ku atse'e ntojkva'kxy mugooxk je tsapkaaky jetse'e numugooxk miijl naxy je jayu kyaaydi, ¿vinxup kach tse'e xpakmojkini je tsapkaaky kunax?

Jetse'e y'atsoqvdi:

—Makmejtsk kachse'e.

²⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Ax ku tse'e vuxtojtk je tsapkaaky vye'na jets numaktaaxk miijl naxy je jáyuda, ¿vinxup kach tse'e xpakmojkini?

Jetse'e y'atsoqvdi:

—Vuxtojtk kachse'e.

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tyajx tse'e xkavinmótuda?

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je viints jayu jep Betsaida

²² Je'ydu tse'e jem betsaidait kyajpun kajxm. Van'it tse'e to'k je viints jayu dutuknynajkxti je Jesús jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e dutónut je viints jayu. ²³ Van'it tse'e je Jesús je viints jayu je kya'aj dumajch jetse'e duyaknujx jem kajpun pa'am, jetse'e je chuj dupaajmji je vyijjn. Van'it tse'e du'amotutúvi je viints jayu pan y'ixpe'e oyvinxupa. ²⁴ Van'it tse'e y'ixva'kxy, jetse'e vyaajñ:

—N'ixp atse'e je jayu yo'oyda; ve'em tse'e kye'exta ax jo'n je kup kuyo'ydí jo'n.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús vyinkuto'nijinuva, jetse'e je viints jayu je vyijjn y'o'yikajxni, jyotkadaakni, va'ajts tse'e je vyijjn dutuk'ixni nujom juu' jaty. ²⁶ Van'it tse'e jem tyak'am dupakejxni jetse'e dunujjimi:

—Ka'a tse'e mtákat jem kajpun jootm; ni pana tse'e jem xkavaajnjat.

Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Van'it tse'e je Jesús chaa'n maat je y'ixpajkpatajk jetse'e ñajkxti jem Cesarea de Filipo. Jeena ve'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk du'amotutúvidi:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?

²⁸ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets mitse'e je Yaknapejtpa Juan, jem tse'e pane'e vaanduvap jets je Elías mitse'e, ax nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap jets mitse'e nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e jujpani oo'ktinu, ax je'ek tse'e joojntypajknuva.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Jets miitsta, ¿vintso's miitse'e mva'anda jets pan atse'e?

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús tyukpavaajnjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jidu'um duyak'ixpajk'ukvaajñ:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e ooy ntuntsaachpaa'tut. Ka'ats atse'e xkuváktat je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta; xyak'oo'ktapts atse'e je jayu, ax joojntypajknuvaps atse'e kutoojk xaa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

³² Va'ajts tse'e dukajts ya ayook. Van'it tse'e je Pedro je Jesús apuk dujavaajv jetse'e dutuknuujmi kuxe'e ve'em vyaajñ. ³³ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e du'a'ixtk je y'ixpajkpatajk, jetse'e je Pedro dunuujmi:

—iVinva'kva'atsú ats! Mmaatnavyaa'njup xa mitse'e je Satanás ku ve'e ve'em xkats, ka'a xa mitse'e ve'em je vinma'yun xjayep ax jo'n je Nte'yam, ve'em mitse'e je vinma'yun xjayep ax jo'n je jayu.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dyaaxjidi maát je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maát, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintso vinma'yun, je jyoot je jya'vin dumakpámut jetse'e chaachpaa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit. ³⁵ Kux pan pan atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga je y'oo'kun, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyame'e y'oo'kut ats kajx jets je oy kats je oy ayook kajxpa, je'e dujayejpnpup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁶ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjút ku ve'e duje'eikáxut nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókinít je jayu je jyoot je jya'vin. ³⁷ Ax ku tse'e je jayu vintoki y'it, ka'a xa ve'e tii ti ve'e je jayu kuduyaky jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁸ Kux pan pan xa atse'e xtuktso'otyoomp jetse'e dutuktso'otyoompa juu' atse'e nkajtsp yaja ya tókinax jayu vyinkujkta juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, ntuktso'otyoompaps ats je'e ve'e ku atse'e nmiinnuvat je nTee' je myajin maát jets maát je va'ajts aangelestajk, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

9

¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e yaja je jayu juu' ve'e ka'oo'ktup, van'itnume'e ku ve'e távani du'ixta vye'na je Nte'yam je kyutojkun mákk dumumiinni.

*Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atu'kx
(Mt. 17.1-9; Lc. 9.28-36)*

² Kutojtuk xaa je tse'e je Jesús duvovutsaa'n je Pedro maát je Santiago jets je Juan, jetse'e je'ejjyida duvaajv apuk joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm. Van'it tse'e tyikts jeja je'e vyinkujkta, ³ jetse'e je vyit ojts jyaajni ajajp ata'kxp, va'ajts po'o'p, ve'em ax jo'n je tsap'aa'pk, ve'em ax jo'n ni pana kya'o'yixju jetse'e dupojpoo'pat yaja naxxviji. ⁴ Van'it tse'e vya'kke'xti jeja je'e vyinkujkta je Elías maát je Moisés, jetse'e je Jesús dumaatnakyojtsjidi.

⁵ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, oy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it. Va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

⁶ Ve'em tse'e vyaajñ kux ka'a ve'e dunujava vye'na jets ti ve'e kyajtsp, tsá'kidu ve'e ooy.

⁷ Van'it tse'e to'k pak je vínuts ñuje'yjidi jetse'e yo'tsjidi; jep tse'e vínuts jaatp du'amotunajxti to'k je ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onúk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

⁸ Ax ku tse'e jyoo'k'ix'avittini, ka'a tse'e du'ukpan'ixpaattini, naaydume'e je Jesús.

⁹ Ku ve'e jem kopk viinn kyadaaktini, van'it tse'e je Jesús mákk tyukna'muxjidi:

—Ka'a tse'e pan xvaajnajat ti ve'e tux'ixta, van'itnume'e ku ve'e távani ats n'oo'kni vye'na jets atse'e njoojntypajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

¹⁰ Ax kyutyoondu tse'e je Jesús je y'ayook ax jo'n yaknuujmidi. Jetse'e ñay'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu joojntypajknuvat.

*Je Yaknaejtpa Juan tse'e je jayu duyakvimpijit je Nte'yam maát
(Mt. 17.10-13)*

¹¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e too'vajkp je Elías myiinnuvat jets ka'a ve'e je Cristo?

¹² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets miinnuvape'e too'vajkp je Elías jetse'e nujom duyak'o'yinuvat. ¿Ax vintso tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ ats kajx?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. Ve'em xa ve'e vya'añ jets tsaachpaa'tup atse'e ooy jets atse'e nyakjomtónut nyaktitónut. ¹³ Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada, ojts xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e ve'em ax jo'n je Elías, ax tyoonduts je'e ve'e ax jo'n dutsojkti, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ je'e kajx.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap (Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ku ve'e je Jesús jye'y joma ve'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e kapanajxjudu jem kopk viinm, van'it tse'e du'ix jets jeme'e numay je jayu tuñaa'va'kvídujtada. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ñakyojtsvintsóvjada. ¹⁵ Ax ku tse'e je numay jayu je Jesús du'ixti, van'it tse'e atuva atoki tyaandi jetse'e noomp du'anajkxidi, jetse'e dukojtsppo'kxti. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e mkajtstap maat ya'ada?

¹⁷ Van'it tse'e to'k y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, ta xa atse'e je nmajtnt nyakmín juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, je'e tse'e yak'oo'mjup. ¹⁸ Jetse'e je ko'oyjáyuvap ats je n'ónuk jyajoma dumach jetse'e duyakkitu, jetse'e jep ats je n'ónuk y'ávup pyítsum je na'a aa'pk, jetse'e je mex ñatyatskaa'tyju, jetse'e tyunkupikux. Tats atse'e njanuujma ya m'ixpajkpatajk jets jeme'e jya'vin kajxm duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mjup ats je n'ónuk; ax ka'a tse'e y'o'yixjada.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¡Miits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvup je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaat atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminda je pa'am jayu.

²⁰ Van'it tse'e duyaknajkxti. Ax ku tse'e je Jesús je ko'oyjáyuvap y'ixji, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap je pa'am jayu mak k dútunxituyoy jetse'e duyaknaxvipp, jetse'e je pa'am jayu tyunnep tyunte'px jetse'e je aa'pk pyítsum jep je pa'am jayu y'ávup. ²¹ Van'it tse'e je Jesús je pa'am jayu je tyee' du'amotutúvi:

—¿Vin'itts ya'a ve'e ve'em jyajt'ukvaajñ?

Jetse'e y'atsaajv:

—Namyootsk xa ya'a ve'e ve'em jyajt'ukvaajñ. ²² Ax may náxani tse'e tyunjanvívupaja jetse'e tyunyak'oo'kuva'añju. Pan m'o'yixjupts mitse'e jetse'e xtónut oyvinxupa, tukmo'tkts aatse'e to'k aaj jets aatse'e xputákat.

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¡Pan x'o'yixjupts atse'e! Nujom tse'e juu' y'o'yixju pan pane'e je Nte'yam dujaanchja'vip.

²⁴ Ax tun jatyji tse'e je pa'am jayu je tyee' je Jesús mak dumukajts:

—Njaanchja'vip ats je'e ve'e; putáka ats to'k aaj jets ats je'e ve'e nuyojk njaanchjávát.

²⁵ Ku tse'e je Jesús du'ix jets nay'amojkijidupe'e je numay jayu, van'it tse'e mak dútuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Ko'oyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mp yaknajtp, ats mitse'e mpavaampy, pítsumu jem ya jayu jya'vin kajxm, ka'a tse'e x'uktuktajkinit.

²⁶ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap y'akaa'stk jetse'e jado'ma duxituyoy mak, jetse'e pyítsumni, je oo'kpa jo'n tse'e dútunyaktaajñ. Ax numay tse'e vyaandi:

—Ta xa ya'a ve'e y'aa'k.

²⁷ Van'it tse'e je Jesús jem kya'm myajtsji jetse'e yakpojtkuji, jetse'e tyeni.

²⁸ Ax ku tse'e je Jesús jep tujkp tyajki, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi apuk:

—¿Tyajxs aatse'e xka'o'yixji jets aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxm?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka oyvin'ítap xa ya'a ve'e pyítsumda, van'itji ve'e ku ve'e je jayu chapkats jetse'e je jayu y'ayooja.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva (Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ Ku ve'e jem choq'ndi, van'it tse'e ñujkx jem galiléait y'it jootm. Ka'a tse'e je Jesús dujatsajk jetse'e je jayu kudunuja'vi pan joma ve'e vyíduť ³¹ kux yak'ixpujke'e je y'ixpajkpatajk. Jidu'um tse'e dunaajmada:

—Yakpámupts atse'e jem je jayu kya'm, xyak'oo'ktaps atse'e, ax kutoojk xaajts atse'e njoointykpajknuvat, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

³² Ax ka'a tse'e je y'ixpajkpatajk duvinmótudi juu' ve'e kyojts, tsá'kidup tse'e jetse'e du'amotutúvi'oyadat pan vintso ve'e dutij.

Je'e pane'e dunumájip (Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Van'it tse'e jye'ydi jem capernaumit kayjpun kajxm. Ku tse'e je Jesús jep tujkp vye'na, jetse'e du'amotutúvi je y'ixpajkpatajk:

—¿Tise'e tumnatyukkótsjada jeja too' aajy?

³⁴ Ama'at tse'e tyaandi kux távani ve'e ñatuykkótsjada vye'na jeja too' aajy pan pane'e dunumajikajxp aje'ejyida. ³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'ajxtk, jetse'e dyaaxjidi je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmida:

—Pan pane'e dutsojpk jetse'e dunumajikáxut amiitsjida, va'an tse'e dunapyumju ax jo'n to'k juu' ve'e dunupi'kikajxp jetse'e anañujoma dupattónat.

³⁶ Van'it tse'e je Jesús dumajch jem to'k je pi'k ónuk kya'm jetse'e jeja y'ixpajkpatajk akujk dupuujm. Van'it tse'e dutsee'nmuik je pi'k ónuk jetse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

³⁷ —Je jayu pan pane'e ats kajx oy jayu napyaaajmup maat to'k je pi'k ónuk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapaaajmji ats maat. Ax je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmup ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapaaajmji maat je'e pan atse'e xkejxp.

“Pan pan uu'me'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e”

(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸ Van'it tse'e je Juan je Jesús dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, n'ix xa aatse'e to'k je jayu juu' ve'e mits je mxaaj dukojtspaatp jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsum jem je jayu jya'vin kajxm. Ax ve'emts aatse'e nnuujma jets ka'a ve'e ve'em jyátukat, je'e kajx ku ve'e uu'm maatta kyavíduť.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaañ:

—Ka'a xa mütse'e ve'em kuxnuujmida, kux pan pane'e je majin dutoomp ats je nku-tojkun kajx, ka'a tse'e y'o'yixju jets atse'e jatyji xko'ónukótsat. ⁴⁰ Pan pan uu'me'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e. ⁴¹ Jets je'e juu' ve'e mmooyjudup otyo'k vaasova je tsoxk naaj kuxe'e ats xjaanchjávada, ats, je Cristo, tyúvam xa atse'e nva'añ jets yaktónumpijjinuvap je'e ve'e juu' ve'e oy.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasoókumda je Nte'yam je tyoo'

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Jyapana pan pane'e dutukmasoók je Nte'yam je tyoo' to'k je pi'k ónuk juu' atse'e xjaanchja'vip, nuyojk oy tse'e kuy'ijtxuj je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jetse'e yakmaaxynavíppini. ⁴³ Ax pan to'k tse'e je mka'aj juu' ve'e myaktokintoojnup, tunkuspóxuts; kux nuyojk oye'e kanoon m'ítut jetse'e xjajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om ka'ajax jem janjoót, ⁴⁴ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuuntpi'its. ⁴⁵ Jets pan to'k tse'e je mtek juu' ve'e myaktokintoojnup, tunkuspóxuts; kux nuyojk oye'e paknoón m'ítut jetse'e xjajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om tékax jem janjoót, ⁴⁶ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuuntpi'its. ⁴⁷ Jets pan to'k tse'e je mviijn juu' ve'e myaktokintoojnup, tunyakpítsumuts; kux nuyojk oye'e to'k ado'om viijnax m'ítut jetse'e mtákat jem je Nte'yam y'am kya'm jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om viijnax jem janjoót, ⁴⁸ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuuntpi'its.

Je kaan tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.13; Lc. 14.34-35)

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je tánuk yax yakkaana jetse'e tya'mutsat, nay ve'empa tse'e je jayu je tsaachpaatun duyaknaxta jetse'e dutuk'óyadat. ⁵⁰ Oy xa ve'e je kaan. Ax pan tókinup tse'e je tya'mutsin, ni vintsova tse'e kya'óyat jetse'e tya'mutsinuvat. Ve'em itta ax jo'n je oy kaan jets joojntykada oy joót to'k jado'k.

10

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki

(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ku ve'e je Jesús cha'a'n jem Capernaum, van'it tse'e jye'y jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, myutámip tse'e jem judéait y'it joót. Jem tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jetse'e je numay jayu duyak'ixpujk ax jo'n dutún y'ijt. ² Van'it tse'e je fariseotajk dunuje'ydi je Jesús jetse'e dutukkats'ixtada. Jidu'um tse'e dunuujmida:

—¿Yakjatype'e je pava'nun jetse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasooknit?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Vintsose'e je Moisés dupavaañ?

⁴ Jetse'e y'atsoqvdi:

—Yakajt tse'e je Moisés jetse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasooknit pan too'vajkpe'e je nak dumoogynit jetse'e yak'ixut yaknujávats jets ka'a je'e ve'e du'uknúda'axini.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'eme'e je Moisés dujaajy kux makke'e je jayu je vinyinma'yunda. ⁶ Ax ku tse'e je jayu choo'ntk, je Nte'yam tse'e dupaam to'k je yaa'tyajk jets to'k je ta'axtajk. ⁷ Je'e kajx tse'e je yaa'tyajk je tyee' je tyaaak dumasooknit jetse'e dumaatnamyobjkinit je ñuda'ax, ⁸ ve'em tse'e numejtsk y'ijttinit ax jo'n to'k jáyui. Ax ka'a tse'e y'ukmejtskini, to'kji je'e ve'e tujyajtini. ⁹ Je'e kajx tse'e, juu' xa ve'e je Nte'yam tudyaknamyukju, ka'a tse'e pan nvaat du'ukyaknavya'kxjinit.

¹⁰ Ku tse'e jep tujkp vye'nada, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp juu' ve'e kyojts. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dumasooknup jetse'e je viijnk ta'axtajk dupuk, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. ¹² Jets pan je ta'axtajk tse'e dumasooknup je ñuyaa'y jetse'e je viijnk yaa'tyajk dupuk, yakvintsa'kintókivapts je'e ve'e je navyajkun.

Ku je Jesús dukunuu'kx je pi'k ónukta
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Van'it tse'e dutuknunajxiti je pi'k ónukta je Jesús jetse'e je kya'aj dutuknuókónut; ax je y'ixpajkpatajk tse'e dukayakajitjidup, jetse'e je jayu dutuknuujmidi.

¹⁴ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e y'eikji jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Masó'okta miits ya pi'k ónukta jets atse'e xnumíndat, ka'a tse'e xkayakajitjadat, kux je'eda pan pan jatye'e itjup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n ya pi'k ónukta. ¹⁵ Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan xa ve'e kanapyaajmjup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n je pi'k ónuk, ka'ats je'e ve'e jem tyákat.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dutsee'n je pi'k ónukta, jetse'e je kya'aj dutuknukaajin, jetse'e dukunuu'kx.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsji to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Távani tse'e je Jesús tyoo'púk vye'na, van'it tse'e to'k je jayu noomp vyinkutámiji. Van'it tse'e je Jesús dvincoxkteni, jetse'e dunuujmi:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. ¹⁹ Mnuja'vip xa mitse'e je pava'nun: “Ka'a tse'e myakjaju'o'okut, ka'a tse'e je navyajkun xyakvintsa'kintókiyut, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, ka'a tse'e je jayu xvín'aa'nút, vintsa'aga je mtee' je mtaak.”

²⁰ Van'it tse'e je jayu y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún.

²¹ Van'it tse'e je Jesús vinyin'ixji je tsojkun maat, jetse'e dunuujmi:

—Jado'k viijn tse'e mka'ijtuxju. Najkxu xtoo'kkajxni nujom juu' ve'e m'ixp mjayejpnp jets mooyini je meen je ayooova jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapjootm. Makkpamú je mjoot je mja'vin jetse'e mtsaachpaa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, van'itts atse'e xpamiinnit.

²² Van'it tse'e je jayu viijnk duja'vi juu' ve'e je Jesús kyojts, va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñajkxni, kux maye'e ooy juu' ve'e y'ixp jyayejpnp.

²³ Van'it tse'e je Jesús dvin'ix'apaa'vikujx pan pan jatye'e naa'ténijidup, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—i'Tso'ox xa je'e ve'e ooy jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm!

²⁴ Ax ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'amotunajxti, atuva atóki tse'e tyaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi nuva:

—i'Tso'oxe'e ooy jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm! ²⁵ Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñáxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjut jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk atuva atóki dutuntuktaandi, jetse'e ñavyaajnidi:

—Pan ve'em xa ve'e, ¿pánts vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁷ Van'it tse'e je Jesús vinyin'ixjidi nuva jetse'e vyaañ:

—Ka'a xa ve'e je jayu y'o'yixjada jetse'e ñaajkpítsumjadat jep tokin jaatp; ax je Nte'yam, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e je jayu duyakpítsumut jep tokin jaatp, kux nujome'e je Nte'yam juu' y'o'yixkúxju.

²⁸ Van'it tse'e je Pedro vyaañ:

—Nmasókkajx xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayejpnp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn.

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Tyúvnam xa atse'e nva'añ, pan pan tse'e ats kajx jets je oy kats je oy ayook kajx dumasookp je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je ñuda'ax, je y'ónuk, ukpu je ñaax, ³⁰ yakmo'opts je'e ve'e uxym mókupx nax je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je y'ónuk, jets je ñaax. Ax ku tse'e yakmo'ot, yakjomtónup yaktitónupts je'e ve'e. Jets ku ve'e je nam it choo'ndukut, joojntykinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ³¹ Ax numay tse'e juu' ve'e uxym dunumájidup, je'e tse'e dunupi'kidinup.

Ku je Jesús du'ava'ñinuva je y'oo'kun
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Jeja tse'e too' aajy vye'nada, jeme'e Jerusalén ñajkxta, jetse'e je Jesús vyintoo'vákajada. Ax atyva atoki tse'e tyanda je y'ixpajkpatajk, tsa'kidup tse'e dupa'ux'ookada. Van'it tse'e je Jesús duyaknay'amojkijidi je ñumakmejsk ixpajkpatajk joma ve'e to'k je apuk it, jetse'e dutuk'ixnuva juu' ve'e tónjup kótsjup je Jesús maat. ³³ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jemts atse'e nyakpámut jem je tee'tajk je vyintsán kya'mda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kya'mda, je'ets atse'e xtuknuvánadap je n'oo'kun, je'ets atse'e xpámdap jem je viijnk jayu kya'm ³⁴ juu' atse'e xnuxi'iktap xtukxi'iktap jets atse'e xvóptat, xnutsójadapts ats je'e ve'e jets atse'e xyak'oo'ktat. Ax joojntypajknuvaps atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Ku je Santiago maat je Juan to'k je maa'yun du'amótudi je Jesús
(Mt. 20.20-28)

³⁵ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi je Santiago maat je Juan, je Zebedeo je myajntktajk je'e ve'eda, jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Yak'ixpajkpa, uk mtónupe'e je maa'yun juu' aatse'e n'amótuvup.

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'amótutúvijidi:

—¿Tise'e mtsojktup jets ats miitse'e ntsojnjadat?

³⁷ Van'it tse'e vyaandi:

—Xmooyrup aatse'e to'k aaj jets aatse'e n'ajxtknit joma ve'e je mkutojknun, to'k jeja m'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja m'anajapa'ayi.

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa ve'e xnújávada juu' ve'e m'amótudup. ¿M'o'yixjudupe'e jets je tsaachpaatun xyaknáxtat juu' atse'e nyaknáxup, uk m'o'yixjudupe'e jetse'e xmuténadat ve'em je tsaachpaatun ax jo'n atse'e nmuténat?

³⁹ Jetse'e y'atsoqvdi:

—X'o'yixjup xa aatse'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvnam xa ve'e, je tsaachpaatun juu' atse'e nyaknáxup, myaknajxtuvaps miits je'e ve'e; jets je tsaachpaatun juu' atse'e nmuténap, mmuténiduvaps miits je'e ve'e. ⁴⁰ Ax je'e tse'e juu' ve'e mtijup jetse'e m'ajxtktinit jeja ats n'aka'yun pa'ayi ats n'anajapa'ayi, ka átsapts je'e ve'e xtukkadaakp jets ats miits je'e ve'e nmo'odat, je'e je'e ve'e yakmo'odap juu' ve'e ats je nTee' tyuknupaajmtki.

⁴¹ Ax ku tse'e du'amótunajxti je janumajk ixpajkpa, van'it tse'e dumujotma'tti je Santiago maat je Juan. ⁴² Van'it tse'e je Jesús duyaaxjidi je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Mnuja'vidup xa miitse'eda jets je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, mákk tse'e je kyutojknun dupamda, ax je'eda pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, je'e tse'e dupavaandup jetse'e jatyi yaktónut ax jo'n du'oyjávada.

⁴³ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e dunumájat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je patto'niva kuy'ijit; ⁴⁴ pan pan tse'e dutsojpk jetse'e dunuvintsánat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je toompa kuy'ijit. ⁴⁵ Ve'em ax jo'n ats; ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakpattónat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, je'e ve'e jets atse'e je jayu mpattónat jets atse'e je numay jayu je tyokin nkuvejtjadat ku ats je'e ve'e nku'oo'kat, ve'em tse'e dujayejtinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku je Jesús duyajotkadaaky to'k je viints jayu juu' ve'e Bartimeo duxaqaj
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk jye'ydí jem jericoojit kyaipun kajxm. Ku ve'e choo'ndini maat je numay jayu, jem tse'e chuuna vye'na too' pa'am to'k je viints jayu juu' ve'e je putajkin du'amotu, Bartimeo je'e ve'e xyaaaj, je Timeo je myajntk. ⁴⁷ Ku ve'e je viints jayu dumotu jets naxuvaampe'e je Jesús, je nazarétit jayu, van'it tse'e mákk dumukajts, jetse'e vyaajñ:

—Jesús, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁸ Je numay jayu tse'e na'muxju jetse'e y'amo'otut. Ax nuyojk mákts je'e ve'e tyun-jaa'kvaajñ:

—Jē David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús vya'ktaajñ jetse'e dunuujmidi jetse'e duyakmíndat. Ku ve'e ojts duyaaxjada je viints jayu, van'it tse'e dunuujmidi:

—Jot'amaja, tena, uxem xa ve'e mnukéxaja.

⁵⁰ Van'it tse'e je viints jayu je vyitani'kx dúnas'ojti, jetse'e yejtsuk, jetse'e je Jesús dunuujkx. ⁵¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoonjat?

Van'it tse'e je viints jayu y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa atse'e ntsajkp jets ats mitse'e xyakvin'ixpákut.

⁵² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxn, ta xa ve'e mjoťkadaakni kux atse'e atse'e tuxjaanchjáva.

Ax jatyji tse'e vyin'ixpajkni jetse'e je Jesús dupanujkx.

11

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Myutámidup tse'e vye'nada jem Jerusalén. Jeme'e ñaxta vye'na joma ve'e je kajpunda juu' ve'e duxaajta Betania jets Betfagé, jempa ve'e je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx nemejtsk je y'ixpajkpatajk, ² jetse'e dunuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Ku ve'e mje'yadat, jeja tse'e xpaat'tat to'k je burro kuvuu'n, ni pánanumts je'e ve'e kyatuktsuunaja; mukéjadats jetse'e xyakmíndat. ³ Pan m'amotutúvijidup tse'e je jayu pan tyajxe'e xmukéjada, ve'em tse'e xnaajmadat: “Je Maja Vintsane'e dutsojpk, ax jatyji tse'e dukejxumpijtnuvat.”

⁴ Van'it tse'e ñajkxti jetse'e dupaati je burro kuvuu'n jeja tak'aagui, jeja ve'e too' kujk tyena. Myukéjidup tse'e vye'nada, ⁵ van'it tse'e ña'muxjidi je jayu juu' ve'e jem ve'nidup:

—¿Tyajx tse'e xmukéjada xi burro?

⁶ Jetse'e y'atsoovdi ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Yakmasook tse'e. ⁷ Van'it tse'e duyakje'ydi je burro joma ve'e je Jesús, jetse'e je vyit dutukjape'ndi. Van'it tse'e je Jesús dutukpejt je burro. ⁸ Ax je numay jayu tse'e duye'ptu je vyitta jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ; viijnk tse'e dupojxtuvap je tuuxux aajy jetse'e jeja to'k too' aajy duvajva'kxta.

⁹ Ax juu' tse'e vintoo'vajkijidup jets juu' ve'e pa'ux'ookijidup, je'e tse'e makk vaandú:

—¡Yakmaja yakjaanchats ya'a ve'e y'ijtnit! Jē Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajk! ¹⁰ ¡Kunuu'kx xa ve'e je kutojkun juu' ve'e miimp, je kutojkun juu' ve'e ve'em ijt ax jo'n je nujpit jáyuvamda David jye'e y'ijt! ¡Yakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit!

¹¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem jerusaleenit kyajpun jootm jetse'e ñujkx jep maja tsaptaktaagujk. Ax ku tse'e jep du'ixkujx, ta tse'e je it tyánayini vye'na, van'it tse'e ñujkx jem betániait kyajpun kajxm, jetse'e dumaadi je ñumakmejtsk ixpajkpatajk.

Ku je Jesús duk'oñukojtsi to'k je higo kup

(Mt. 21.18-19)

¹² Je ku'óxi tse'e choo'ndi jem betániait kyajpun kajxm; yu'oo'kjup tse'e vye'na je Jesús. ¹³ Ax ku tse'e du'ix to'k je higo kup juu' ve'e jékum jaty jets juu' ve'e aajyax ve'nip, van'it tse'e tyami jetse'e najkx du'ix pan jeme'e je tyaaajm. Ax ku tse'e jye'y joma ve'e je higo kup, ka'a tse'e dutipaaty, tum je y'aajyji ve'e, kux ka'a ve'e du'aatsa vye'na. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús je higo kup dunuujmi:

—Ni je vin'ita tse'e mkoo'ktá'minit.

Myótudu tse'e je y'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jerusaleenit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaktaagujk jetse'e duvojppitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, jetse'e duyakvippumpijtkujx je meen vinkukoompatajk je myeesada jets je chuujntkunda pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak. ¹⁶ Ka'a tse'e je Jesús duyakajjtjidi je jayu jetse'e duvvtisanáxtat duvvtutákadat je pyaamduk jep maja tsaptaktaagujk. ¹⁷ Van'it tse'e duyak'ixpajkti jidu'um:

—Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e to'k ka'ajyji je jayu chapkats”; ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n “je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada”.

¹⁸ Ku ve'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, van'it tse'e dujapayo'ydi vintso ve'e je Jesús kuduyakjay'oo'kjidi; ax cha'kidup tse'e kux

nujome'e je jayu atuva atoki dutuktaajñ vintso ve'e yak'ixpujk. ¹⁹ Ax tánayinup tse'e, jetse'e je Jesús cháa'n jem kajpun kajxm.

Ku je higo kup tyaatsni
(Mt. 21.20-22)

²⁰ Ax je kujápit tse'e ñajxtinuva joma ve'e je higo kup, jetse'e du'ixti jets ta ve'e je kup tyaatsni je y'aa'ts paat. ²¹ Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts vintso ve'e je Jesús vyaajñ, jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, ixu je higo kup juu' ve'e mko'oñukojtsi, ta tse'e tyaatsni.

²² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Jaanchjávada je Nte'yam, ²³ kux tyúvam atse'e nva'añ jets pan pane'e dunuujmip ya kopk: “Ke'eku jets nay'apómaja jem maaxy najootm”, ve'em tse'e tyónjut pan ka'a ve'e myejtsvinmáj jem jya'vin kajxm jets ve'eme'e jyátut. ²⁴ Je'e kajxts atse'e nva'añ, pan ti ve'e m'amótudup ku ve'e mtsapkotsta, jaanchjávada jets tónjup je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup. Ax tónjupts je'e ve'e.

²⁵ Ax ku tse'e mtsapkótstat, mee'kxjada tse'e je tyokin pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup, ax ve'em tse'e mtokinmee'kxjuduvat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁶ Pan ka'a tse'e xtókinmee'kxta pan pan jatye'e mmutókintoojnjudup, nay ka'a tse'e mtókinmee'kxjuduvat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyayejp
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷ Van'it tse'e vyimpijti jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Yo'yp tse'e je Jesús vye'na joma ve'e je maja tsaptajk, van'it tse'e vyinkutámijidi je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, maat je israeejlit je myújit jáyuda, ²⁸ jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut? ¿Páne'e ya kutojkun mmooyjyup?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoqvduvat. Pan x'atsoqvdupts atse'e, van'itts ats miitse'e nvaajnjuduvat pan ti kutojkun kajx ats ya'a ve'e ntun. ³⁰ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyju jetse'e je jayu duyaknapétut? ¿Je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e? Vaajnjidikts ats.

³¹ Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnjudi:

—¿Vintsose'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: “¿Tyajx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?” ³² ¿Ukpu va'numdaps vine'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyju?

Ax jidu'um tse'e ñavyaajnjudi kux cha'kidupe'e je numay jayu je'e kajx ku ve'e dunuja'vidi jets nujome'e je jayu dujaanchja'vidi jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Yaknapajtpa Juan y'ijt. ³³ Je'e kajx tse'e je Jesús du'atsoqvdi jets ka'a ve'e dunujávada pan pane'e je kutojkun mooyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut.

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets atse'e ve'em ntun.

12

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ Van'it tse'e je Jesús dumukojtsti je jáyuda ya tukmu'a'ixmojkin maat:

—To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam, jetse'e duyaknaa'tujk, jetse'e je jot dupuujm jep tsajaatp joma ve'e je tsaaydum yakvinmaa'kxut, jetse'e to'k je pats kajxm dupuujm joma ve'e je chaaydum kam yaknu'ixat. Van'it tse'e je yoova toompatajk dutukmaatkojtsmojkti pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'it tse'e jékum ñujkx.

² Ku ve'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e to'k je kyukátsiva dukejx joma ve'e je yoova toompa jetse'e du'amótuvut pan juu' ve'e tukkadaakjup. ³ Van'it tse'e je yoova toompa dumajtsti je kukátsiva jetse'e duvojpti; ve'emji tse'e duyakvimpijitini. ⁴ Van'it tse'e je kam je vyintsán je viijnk kukátsiva dukejxnuva. Je'e tse'e chaka'tstu jetse'e je kyuvajk duyakxa'ajkidi, jetse'e dujomtoondi dutitoondi. ⁵ Van'it tse'e jado'k dukejxnuva. Ax je'e tse'e yak'oo'ktinu. Ax ve'em tse'e je viijnk kukátsiva dutitoonduva: jem tse'e juu' ve'e vyojptu, jempa tse'e juu' ve'e yak'oo'ktu.

⁶ Ax jem tse'e je vintsán to'k je myajntk juu' ve'e ooy tyuntsajkp, je'e tse'e kyejxpa tun ux'ookani joma ve'e je yoova toompada. Jetse'e vyaajñ: “Vyints'a'agadap xa ijk je'e vine'e ats ya n'ónuk.” ⁷ Ku ve'e jyey joma ve'e je yoova toompada, van'it tse'e je yoova toompa ñavyaajnjudi: “Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e

nje'eimdat ya tsaaydum kam." ⁸ Van'it tse'e dumaajtsti jetse'e duyak'oo'kti. Yakpítsumdu ve'e joma ve'e je tsaaydum kam.

⁹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Tise'e tyónup je tsaaydum kam je vyintsán?

Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Je'yap xa ve'e jetse'e je yoova toompa duyakjay'oo'kkáxjadat jetse'e je viijnk yoova toompa dupámüt.

¹⁰ Ta miits ya'a ve'e xkotsta juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooqktinu,

je'e tse'e ojts yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.

¹¹ Je Maja Vintsán xa ya'a ve'e dutoon,

ax je maja atúvats ya'a ve'e juu' ve'e n'ixumdup.

Ta miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja?

¹² Ax jya'ixtidup tse'e vintso ve'e je Jesús kudumaajtsti kux ñuja'vidupe'e jets je'e kajxta ve'e ya tukmu'a'ixmójkin dukajts. Cha'kidupe'e je numay jayu, je'e kajx tse'e dukamajtsti, jetse'e ñajxktini.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Van'it tse'e yakkejxti je fariseotajkta maat je Herodes je jyáyuda joma ve'e je Jesús, jyayaktontokiyuvaandu jyayakkjstokiyuvaandu tse'e je Jesús jetse'e kuy'o'yixjidi vintso ve'e dunuxa'aadat. ¹⁴ Jidú'um tse'e dunujjimi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets tuve'e mits je mjáyuvín je mjoojntykin jets ka'a mitse'e xtsa'aga jetse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, ka'a tse'e xvinmay pan vintso ve'e je jayu mkatsju, tyúvam mitse'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix. ¿Yakjajtype'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e? ¿Nmo'op aatse'e, ukpu ka'a aatse'e nmo'ot?

¹⁵ Ax ñuja'vip tse'e je Jesús vintso ve'e je ko'oy joót dujayepta, jetse'e ña'muxjidi:

—¿Tyajts atse'e xkatsuvaa'nda? Yakminda to'k je meen jets atse'e n'ixut.

¹⁶ Ku ve'e duyaknajkxti je meen, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaa' yukja'a?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip, jets mooydovats je Nte'yam juu' ve'e je

Nte'yam jye'eip.

Ku tse'e du'amotunajxti, atúva atóki tse'e tyaandi.

Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntykpajknuvape'e je jayu

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Van'it tse'e je saduceotajk je Jesús dūvinkutámidi. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntykpajktinuvat.) Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

¹⁹ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaajñ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax dumasá'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyéjat; ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijit jo'n. ²⁰ Ax nuvuxtojtk tse'e y'ijiti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je koop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni, ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk duyakjeji. ²¹ Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk. Nay ka'ava tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'knuva. Ax nay vanxúpyam tse'e jyjajpa je myumejtsk uts. ²² Ax va'an nuvuxtojtk tse'e dupajkti je ta'axtajk; ka'a tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'ktini. Ux'ook tse'e je ta'axtajk y'oo'knuva. ²³ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyojntykpajktinuvat jado'k nax, ¿pánukts vine'e tyuva dunuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an nuvuxtojtk tse'e dupajkti.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Mtoo'tókidup xa miitse'e kux ka'a ve'e xnujávada vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam maat. ²⁵ Ku xa ve'e je oo'kpatajk jyojntykpajktinuvat, ka'a tse'e je jayu y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e je jayu y'ukta'axpajktinit, ve'em xa je'e ve'e y'ijittinit ax jo'n je ángeles juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁶ Ax je'e tse'e ku ve'e je oo'kpatajk jyojntykpajktinuvat, ta miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e je Moisés jyaay, jep joma ve'e je Nte'yam myukojsji jem ápit kup akojkm, ¿ve'em xaja? Jidú'um tse'e je Nte'yam vyaajñ: "XNte'yamidup atse'e je Abraham, je Isaac, maat je Jacob." ²⁷ Je'e kajx tse'e, Nte'yamivapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vijidi ku ve'e y'oo'ktini, ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'ka, joojntykidupts je'e ve'eda. Ax ve'em tse'e, ooyts miitse'e mtuntoo'tókida.

Je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp
(Mt. 22.34-40)

²⁸ Jem tse'e vye'na to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa juu' ve'e du'amotunajx vintso ve'e ñavyaajnidi. Ku ve'e dunuja'vi jets oye'e je Jesús y'atsoojviji, van'it tse'e je Jesús duvinkutami jetse'e du'amotutuvi:

—Juu's je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp, ya'ats je'e ve'e: “Israeejlit jáyuda, amotunaxta. Je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, to'kjits je'e ve'e dunuMajaVintsana, ³⁰ jets mtsóktape'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je mvinma'yun maat, jets nujom je mmaju maat.” ³¹ Je mumejtsk pava'nun, ve'em játypats je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ: “Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.” Ka'a xa ve'e jado'k je pava'nun juu' ve'e dunumájip ax jo'n ya mejtsk pava'nun.

³² Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, óyame'e tuxkats, tyúvam, kux to'kji xa ve'e je Nte'yam jets ka'a ve'e pan viijnk, je'ejiyi ve'e to'k. ³³ Jets je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktsókut nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je vinma'yun maat, jets nujom je maju maat, jets ku ve'e je jayu dutsak je myujantam je myutaktam ve'em ax jo'n viinm ñachakju, je'e tse'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e nujom je tánuk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukvinta'skip jets nujom je viijnk yax juu' ve'e yaktóoyp jem yojxpejtun kajxm.

³⁴ Ax ku tse'e je Jesús dumotu jets oy yakxone'e du'atsaajv, van'it tse'e dunuujmi:

—Ka'ats mitse'e xmujúkuma je Nte'yam je kyutojkun.

Ax juu' tse'e je Jesús dutso'oxpajktup, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ Ku ve'e je Jesús je jayu duyak'ixpujk jep maja tsaptujkp, van'it tse'e vyaajñ:

—¿Vintso'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets je David je'e ve'e je chaan je kyooj je Cristo?, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ³⁶ Je Espíritu Santo xa ve'e moojyju je David je vinma'yun ku ve'e je David vyaajñ:

Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup.”

³⁷ Jidu'um tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaja Vintsampa je'e ve'e.

Ax numay tse'e je jayu dutukxoointkti ku ve'e du'amotunajxti.

Ku je Jesús duvintso'y je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ku ve'e je Jesús je jayu duyak'ixpujk, jidu'um tse'e vyaajñ:

—Yakkópkada ooy je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kux mvin'aa'nuvaajnjudup miits je'e ve'e. Je'e xa ve'e dumuvidutvaandup je yaajnit vit jetse'e dutsokta jetse'e yakkojtspoó'kxtat je vinta'skin maat jep maa'y jaatp. ³⁹ Tum je'e ve'e chojktup jetse'e dutuksaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp jets joma ve'e je maja kay je maja uu'k. ⁴⁰ Je tyajk paat tse'e dupajkjada juu' jatye'e y'ixtup jvayeiptup je ku'aa'k ta'axtajk; ax jek tse'e chapkotsta, ve'em tse'e dukayaknuke'xnatakava'anda je kyoo'y je'e juu' ve'e tyoondup. Je'e tse'e nuyojk je tsaachpaatun yakmo'odap.

Je yax juu' ve'e pyaam to'k je ku'aa'k ta'axtajk
(Lc. 21.1-4)

⁴¹ Tsuunip tse'e je Jesús vye'na jep maja tsaptujkp jeja je yax apajkin vyinkujk. Jep tse'e du'ix vintso ve'e je jayu je meen dupamda. Ax numay tse'e je kumeen jayu juu' ve'e may je meen dupaamdud. ⁴² Van'it tse'e to'k je ayoova ku'aa'k ta'axtajk jye'y jetse'e dupuujm mejtsk je pi'k cobre meen. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk duyaaxji jetse'e dunuujmi:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuyojk ya'a ve'e ya ayoova ku'aa'k ta'axtajk tudupum je yax jets ni ka'a ve'e nujom je viijnk jáyuda; ⁴⁴ kux je'eda, je'e je'e ve'e tudupamda juu' ve'e vinta'nuxjudup; ax ya ayoova, tats ya'a ve'e dupamkajxni je tyukjoojntykin.

13

Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Ku ve'e je Jesús pyítsum vye'na jep maja tsaptujkp, van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—¡Yak'ixpajkpa, ixu vintso ve'e ya tsaaj jets ya tajkta!

² Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿M'ixp ya'a ve'e ya mújit tajkta? Ni to'ka ya'a ve'e ya tsaaj kyoo'ktaannit nukavyet, nujom ya'a ve'e kyutokikajxnit.

Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit

(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Van'it tse'e ñajxkti jem Olivos Kopk viindum. Jem tse'e je Jesús chuuna vye'na jem je maja tsaptajk myu'avinkojkm, van'it tse'e je Pedro maat je Santiago, je Juan jets je Andrés, je'e tse'e du'amotutúvidu je Jesús:

⁴ —Vaajnjik aats to'k aaj vin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nuja'vints aatse'e njayépup pan vin'it ya'a ve'e tyónjut.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Yakkópkada ooy ku ve'e pan mnunvin'aa'njadat, ⁶ kux míndape'e numay je jayu juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: “Áts xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.” Ax numay tse'e yakvin'aa'ndat.

⁷ Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnup jets je atso'ox kats, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdukani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax, ⁸ kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojkn jets jado'k kutojkn, jéjap tse'e je mákk ojx may viijn, jéijap tse'e je yooj. Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anut.

⁹ Mnay'ixjadaps miitse'eda, kux myakvóptape'e jep tsaptujkpta, myakvatsóvdap tse'e jeja je yakkutojka vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávada. Jem tse'e je tuvakojsun xpámdat ats kajx. ¹⁰ Jajtyka'amáyupts je'e ve'e too'vajkp je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn. ¹¹ Ax kuts miitse'e myakmátstat jetse'e myakje'yajadat jeja je yakkutojka vyinkujkta, ka'ats miitse'e too'vajkp xvinnáydat ti ve'e mkótstap, ni ka'a tse'e xpayo'oydat vintso ve'e m'atsóvdap, je'ets miitse'e mkótstap juu' ve'e myakmo'odap van'it, kux ka'a ve'e xkotsta vye'nat je m'avintsó vinma'yunda, je Espíritu Santo ve'e kótsup miits kajxta.

¹² Ñuxa'ainup tse'e je jayu je y'uts jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva, je ónuk tee', ñuxa'ainupts je'e ve'e je y'ónuk jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva, jets je ónuk, ñuxa'ainidunvaps je'e ve'e je tyee' je tyaak jetse'e y'oo'ktat kuxe'e ats xjaanchjávada.

¹³ Nujom tse'e je jayu mmu'ejkjídinit mmujot'aajnjdinit kuxe'e ats xjaanchjávada. Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e dujayejpnp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁴ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyavintsá'kintókiyup. (Va'an duvinmótuvu pan pane'e nakákojtsp.) Ku miitse'e x'íxtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kyapaa'tyju, van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinn kopk viinn. ¹⁵ Jets pan pan jatye'e ve'nadap jem azotea ni'kxm, ka'a tse'e jep tyujkp y'uktajkídinit jetse'e ti duyakpítsumdat. ¹⁶ Pan pan jatye'e ve'niduvap jem kam jootm, ka'a tse'e dunuvimpíttat je vyit. ¹⁷ Ayooov je'e ve'e je jyoota je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuksit'stup vye'nat! ¹⁸ Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjut ku ve'e je xox aats, ¹⁹ kux van'ite'e je jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'itna ve'em kyatunju ku ve'e ya it choo'ntk jets uxyam paat, jetse'e ni je vin'ita ve'em kyoo'ktoojnínit. ²⁰ Ax ñupaajmtki tse'e je Maja Vintásn jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat. Pan kujyek xa ve'e je tsaachpaatun, ni pana tse'e kyatso'okut van'it. Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat, yakkónapts je'e ve'e je jayu kajxta juu' ve'e vyinkoon.

²¹ Ax pan myaknujmidup tse'e: “Ixta, uxyaya tse'e je Cristo”, ukpu “Ixta, uxxim tse'e je Cristo”, ka'a tse'e xjaanchjávadat. ²² Kux míndape'e juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jets juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, tyóndape'e je majin jets je mújit nuja'vin jetse'e je jayu dutukvin'aa'ndat, pan kuy'o'yixjada ve'e jetse'e duvin'aa'ndat pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon. ²³ Ax mnay'ixjadaps miitse'eda kux ta xa ats miitse'e ntukvinkótsada ku ve'e ka'anum ve'em tyunju kyatsju.

Vintso je Cristo myiinnuvap

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ 'Ku ve'e ñáxut je tsaachpaatun, tun jatyi tse'e je aampa xaa j vyinkoo'tsat, ka'a tse'e je aampa po'o y'uk'aannuv, ²⁵ kustakadape'e je maatsa, jets je makkin juu' ve'e ya tsajmit it, xytuy'o'oyupts je'e ve'e je Nte'yam. ²⁶ Van'itts atse'e x'ixtat, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jets jem atse'e nkada'aky vintus jootm ooy je kutojkun maat jets je majin maat. ²⁷ Van'itts atse'e nkéxut je n'aangelestajk jetse'e duyaknay'amókajadat je jayu juu' atse'e nvinkoon vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

²⁸ 'Ixta je higo kup. Ku ve'e je y'axén y'a'onuktaka jetse'e je y'aaj pyitsumnuva, mnuja'vidupts miits je'e ve'e jets támami ve'e je xakopk. ²⁹ Nay ve'empa tse'e ku ve'e x'ixtat jets toojnup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajts, nujávadats jets támami je'e ve'e vye'nat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ³⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta vye'nat je jáyuda juu' ve'e uxym joojntykidup. ³¹ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijn it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'itats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³² 'Ka'a tse'e je jayu dunujávada vin'ite'e je xaa dupaa'tut ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ni je aangelesa tse'e juu' ve'e jem tsapjootm, ni átsats je'e ve'e nkanuja'viva, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je Dios Tee'ji ve'e dunuja'vip.

³³ 'Nay'ixjada, nakyujoojntykajada, tsapkotsta, kux ka'a ve'e ti nujav'vin vin'it atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ³⁴ Ve'em xa atse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k je kutajk juu' ve'e jékom najkxp jetse'e je tyajk dumas'a'ak, je tyoompatajk dutukkataka ti ve'e nuto'k jat tyóndap, jetse'e je y'ix'ijtpa dutukpava'añ jetse'e ñakyujoojntykaj. ³⁵ Nakyujoojntykajada miits, kux ka'a ve'e xnujávada vin'it atse'e nmiinnuvat. Ve'emts atse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k je kutajk ku ve'e jye'yni tánani, ukpu tso'm jo'n, ukpu je tseev ayaaxp, ukpu ku ve'e ya it jyajtukuvaanni. ³⁶ Nakyujoojntykajada, ve'emts ats miitse'e manax nkapaa'ttat ku atse'e tun to'mayji nmiinnuvat. ³⁷ Juu'ts ats miitse'e nvaajnjidup, anañujoma je jayu kajxpat je'e ve'e, nakyujoojntykajada.

14

Ku je israeejit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Jamejtsxaa j tse'e dukapaa'ty vye'na je pascua xaa, van'it ku ve'e yakkay je tsapa-kaaky juu' ve'e je levadura dukamaat. Ax y'ixtidup tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vintso ve'e je Jesús dumátstat je taay maat jetse'e duyakjay'oo'kjadat. ² Jetse'e ñavya'anjada:

—Ka'a tse'e nmajsumdat ku ve'e je xaa tyunju vye'nat kux ku ve'e je numay jayu yoojmuktat y'ajxuktat.

To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Jem tse'e betániait kyajpun kajxm je Jesús vye'na jem je Simón tyak'am, je'e juu' ve'e leprapajkup y'ij. Kaayp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e jye'y to'k je ta'axtajk maat to'k je poo'p tsaaj apajkin juu' ve'e tum je nardo pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat juu' ve'e tsóvax aa'k. Van'it tse'e dupu'uj je poo'p tsaaj apajkin jetse'e je Jesús dutukxakteejmukkuj. ⁴ Ax jem tse'e je jayu juu' ve'e duko'oyja'vidu juu' je'e ve'e tyoon, jetse'e ñavyaajnjidi:

—¿Tyajxts ya'a ve'e kojyji duyakvintoki ya pa'ajk xoo'kpa naaj? ⁵ Kuyaktaa'k ka ya'a ve'e ax jo'n je meen juu' ve'e to'k joojnt numutún jetse'e je ayoo'va jayu yakmooynit.

Ax myujotma'ttu tse'e je ta'axtajk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Mas'o'kta. ¿Tyajxse'e xvinma'yunmo'oda ya ta'axtajk? Oy xa je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e tuxtuujnja. ⁷ M'ittap xa miitse'e xa'ma maat je ayoo'va jayu, jets pan vin'ite'e xtsokta, m'o'yixjadap tse'e jetse'e oy xtoojnjadat; ax ka'ats atse'e xa'ma n'uk'ijtnit miits maatta. ⁸ Ta ve'e ya ta'axtajk dutún vinxupe'e tuy'o'yixju, ta ya'a ve'e myin jets atse'e tuxtuknutem ya pa'ajk xoo'kpa naaj ats je nnunaxtajkin. ⁹ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets pan joma ve'e yaktukka'amáy je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn, yakkojtsapats je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e ya ta'axtajk tuxtuujnja, ve'em tse'e yaktukjaa'myejtsnit.

Ku je Judas maat je tee'tajk je vyintsanda dukojtsmojkti

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Van'it tse'e ñujkx je Judas Iscariote, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejts ijttu, je'e tse'e ojs dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda pan vintso ve'e dupámut je Jesús jem je'e kya'mda. ¹¹ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsán du'amotunajxti, ooy tse'e tyunxoojntkti jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'odape'e je meen. Van'it tse'e je Judas du'ixti'ukvaajñ vintso ve'e y'óyat jetse'e je Jesús dupámut jem je'e kya'mda.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Ku ve'e je muto'k xaaj dupaaty ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat jetse'e yakju'kx je carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xaaj, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—¿Jomase'e xtsak jets aatse'e najkx nyak'oya jetse'e nyaknajxumdat je pascua xaaj a'ox?

¹³ Van'it tse'e je Jesús numejtsk je y'ixpajkpatajk dukejx jetse'e dunuujmi:

—Najkxta jem kajpun kajxm. Jem tse'e xmaatnavyaa'tjadat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k tsiv je naaj dupavijtsip. Je'e tse'e mpanajkxtap. ¹⁴ Pan joma tujkts je'e ve'e tyaka, naajmada je kutajk: “Je Yak'ixpajkpa ve'e vaamp: ¿Joma ve'e je it joma atse'e ntukmaatyaknaxtat je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox?” ¹⁵ Van'it tse'e mtuk'ixjadat to'k je maja cuarto juu' ve'e jep mumejtsk nukavyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e x'apaamdukadat je a'ox.

¹⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpa ñajkxti jetse'e jye'ydi jem kajpun kajxm, jetse'e dupaatti ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Jetse'e du'apaajmtkidi je pascua xaaj a'ox.

¹⁷ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús jye'y maat je ñumakmejtsk ixpajkpatajk.

¹⁸ Van'it tse'e y'ajxtkti kaayva. Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuto'ke'e miitsta juu' ve'e uxyam je kya'aj dupaamp yam plato jootm ats maat, je'ets je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xts'o'oxpajktup.

¹⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk chaachvinmapyajkti jetse'e to'k jado'k je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Ats je'e vine'e?

²⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Juu' ve'e numakmejtsk miitsta, nuto'kts je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xts'o'oxpajktup, nmaatkaaypts ats je'e ve'e uxyam. ²¹ Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' ve'e javyet ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ¿Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xts'o'oxpajktup! Nuyojk oy tse'e kuy'ijtxji je jayu ku ve'e kukyake'x.

²² Kaaydup tse'e vye'nada, jetse'e je Jesús je tsapkaaky dukaañ, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dutojkva'kxy, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e vyaajñ:

—Ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk.

²³ Van'it tse'e dukoompa je tuk'a'ooguin, jetse'e je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk. Ax anañujómts je'e ve'e du'ookti. ²⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Ya'a je'e ve'e ats je nnuu'pun. Kux ku atse'e n'oo'kut, nyaktaajnjadapts ats miitse'e je nam kojstán. Je numay jayu atse'e nku'oo'kap. ²⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'uk'ooknit je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku atse'e n'oo'kut je ñam je'e jem je Nte'yam kyutojkun jootm.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ Van'it tse'e to'k je uv du'aavdi jetse'e ñajkxti jem Olivos Kopk viindum. ²⁷ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Nujom xa ats miitse'e xmaso'oktat uxyam ya tsooj, kux jidu'ume'e javyet y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Nyak'oo'kup xa atse'e je carnero vinténiva jetse'e je carnero y'anomva'kxtat.” ²⁸ Ax kuts atse'e njoojntykajknuvat, najkxuupts atse'e jem galiléait y'it jootm; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat.

²⁹ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Mjamaso'okjada ve'e anañujoma, ka'ats ats mitse'e nmaso'okut.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma jets uxyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat mejtsk nax, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³¹ Ax nuyojk mákk tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Kunja'aa'k xa atse'e mits maat, ka'ats ats mitse'e nkanatyukpákjut.

Tum ve'em tse'e vyaanduva nujom je myu'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² Je'ydu tse'e joma ve'e je it duxaaja Getsemaní, jetse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tsaanada yaja namvaat atse'e najkx ntsapkats.

³³ Van'it tse'e duvaajv je Pedro maat je Santiago jets je Juan. Van'it tse'e je Jesús chaachvinmapyujk jetse'e ooy tyunnavyinma'yunmoojyji.

³⁴ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tsaachvinmaayp tse'e ats ya njoot ya nja'vin oo'kun am paat. Tanda yaja jets nakyujoojntykajada.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús javee'n jyaa'knukx jetse'e je vyiiin je y'aaj dutukpaaty je naax, jetse'e je Nte'yam dumunoo'kxtk pan kuy'oyame'e jetse'e kukyatsaachpaa'ty. ³⁶ Jidu'um tse'e chapkajts:

—Tata, nujom xa mitse'e juu' jaty m'o'yixkúxju, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun; ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp, je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús vyimpijt joma ve'e je y'ixpajkpatajk; maadup tse'e dupaatti. Van'it tse'e je Pedro dunuujmi:

—Simón, ¿mmaap mits je'e ve'e? ¿Ka'a ve'e tum'o'yixju jetse'e otyo'k hora joojntyk kum'it?

³⁸ Nakyujoojntykajada jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp. Je jayu je jyoot je jya'vin, chajkpts je'e ve'e jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ax ayonuktáats je'e ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús ñajkxnuva tsapkojtspa, nay vanxúpyyam tse'e chapkajts. ⁴⁰ Ku ve'e vyimpijtnuva, maadupjyam tse'e dupaattinuva jado'k nax kux makke'e je tsooj tyumpaatiidini. Ax ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e du'atsóvdat. ⁴¹ Van'it tse'e ñajkxnuva tsapkojtspa mutoojk nax. Ku ve'e vyimpijtnuva, van'it tse'e dunuujmidinuva:

—¿Maaadup mpoo'kxtupna ve'e? Ta xa ve'e je tiempo dupaatni jets atse'e nyakpámut jem je tókinax jayu kya'mda, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ⁴² Pojtukta jets duja'mda. Jeja xa ve'e mye'jtsni juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'mda juu' atse'e xtso'oxpajktup.

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e je Judas jye'y, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtisk ijttu. Ax je'e maat tse'e numay je jayu je yajkxy tsojx maat jets je kup maat; je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajka, maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'ets je'e ve'e kejxjudup. ⁴⁴ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je jayu kya'm dupaamnup, myooydu tse'e je nua'vin vintso ve'e dunujávadat pan pan je'e ve'e je Jesús, ax ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu je myujayu ooy dutuntsak. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Pan pants atse'e ntsuu'kxp, je'ets je'e ve'e, matsta jets yaknajkxta. Ooy tse'e xtun'ixtat ku ve'e mka'ekva'atsjadat.

⁴⁵ Kojtspna tse'e je Judas vye'na, van'it tse'e je Jesús dunuje'y jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa.

Van'it tse'e dutsuu'kx. ⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús yakmajch.

⁴⁷ Van'it tse'e to'k juu' ve'e jem ténip, je'e tse'e duyakpítsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je tyaatsk juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta.

⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús je jayu dunuujmidi:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, jets atse'e xmátstat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijt? ⁴⁹ Jóvum xaaj xa atse'e tun'it miits maatta ku atse'e je jayu tunyak'ixpuk jep maja tsaptujkp, ka'ats atse'e xmajtsti van'it. Je'e kajxts ya'a ve'e jidu'um jyaty jetse'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

⁵⁰ Van'it tse'e to'k ka'ajjji je y'ixpajkpatajk kyukeekjidi, naaydum tse'e duyaktaandi.

To'k je mootsk ónuk juu' ve'e keeknu

⁵¹ Ax jem tse'e vye'na to'k je mootsk ónuk juu' ve'e je Jesús dupa'ux'ookip, je sávana kákvapij, jetse'e yakmajch. ⁵² Van'itts je'e ve'e dumasak je sávana jetse'e kyeek nuva'ajts axva'ajts.

Ku je Jesús duntveni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Van'it tse'e duyaknajkxti je Jesús joma ve'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Jetse'e ñay'amojkikajjidi je tee'tajk je vyintsanda, je israeejlit je myújit jáyuda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajka. ⁵⁴ Jékum tse'e je Pedro pya'ux'ookaja. Paje'yjuts je'e ve'e je Pedro jep je tee' tyaagujkp, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Van'it tse'e je Pedro y'ajxtk xaampa maat je tsaptakmutoompatajk.

⁵⁵ Je tee'tajk je vyintsanda maat nujom pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e je Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e dumutaayvaa'tta. ⁵⁶ Numay tse'e y'ijiti pan pan jatye'e je Jesús dunuvampejttu, ax ka'a tse'e ñay'akeegaja juu' ve'e kyojtstup to'k jado'k. ⁵⁷ Ax jem tse'e juu' ve'e ténidup jetse'e je Jesús dunuvampejtti jidu'um:

⁵⁸ —Nmotü xa aatse'e ku ve'e jidu'um vya'añ: “Nyakkutókiyup xa ats ya'a ve'e ya maja tsaptajk juu' ve'e jayu pum; toojk xaajts atse'e mpaamnuvat juu' ve'e ka jayu púmap.”

⁵⁹ Ax ni ve'ema tse'e kyanay'akeegaja juu' ve'e kyojtstüp.

⁶⁰ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e teni jeja je jayu vyinkujk jetse'e du'amotutüvi je Jesús:

—¿Ni vinxupa tse'e mkah'atsav? ¿Vintso tse'e mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?

⁶¹ Ax ama'at tse'e je Jesús tyaañ, ni vinxupa ve'e kyah'atsaajv. Van'it tse'e je tee' y'amotutüvijinuva:

—¿Mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je Kunuu'kx Nte'yam je y'Onuk?

⁶² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. M'ixtaps miitse'e ku atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, je'e juu' ve'e nujom duka'mikajxp, x'ixtuvaps ats miitse'e ku atse'e jem tsapjoom nkada'akut jem vinuts joom.

⁶³ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je vyit natyuknukaa'tsvaatsju, je'e ve'e duyaknuk'e'xnatajkip jets kyo'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:

—¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkumdat pane'e du'ixtu dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? ⁶⁴ Ta xa ve'e x'amotunaxta vintso ve'e je Nte'yam divinkojtspét. ¿Vintsose'e xpayo'oyda?

Ax nujomda tse'e je oo'kun je Jesús dutuknuva'nidi.

⁶⁵ Van'it tse'e dunutsójidi jetse'e duntvintsoomdi, jetse'e dutsii'kti, jetse'e dunujmidi:

—Nukótsuts n'it pane'e tumtsii'kju.

Van'it tse'e je tsaptakmutoompatajk vyimpa'kxjidi jyapa'kxjidi.

Ku je Pedro dukanatyukpajki je Jesús

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Ax ava't tso tse'e je Pedro vye'na jep taagujkp, jetse'e to'k je jajtspa ñuje'yji, je tee'ts je'e ve'e jyajtsjip vye'na juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ⁶⁷ jetse'e du'ix jets jeme'e je Pedro dumaagtámy je tsaptakmutoompatajka. Ku ve'e dvin'ix, van'it tse'e dunujmi:

—Mmaatvittpap xa mits ya'a ve'e tuy'it ya Jesús, ya nazarétit jayu.

⁶⁸ Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajki. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e n'ixa, ni ka'ats atse'e nnujava pan ti mitse'e mkajtsp.

Van'it tse'e je Pedro ñujkx joma ve'e je zaguán, jetse'e je na'atseev y'ayaaxy. ⁶⁹ Van'it tse'e je jajtspa je Pedro du'ixnuva jetse'e dunujmi je jáyuda juu' ve'e jep ve'nidup:

—Je'e xa ya'a ve'e nuto'k juu' ve'e xi Jesús dumaatvitt tuy'it.

⁷⁰ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dukanatyukpajkinuva. Jetse'e vee'n je it ñajxy jetse'e je'e juu' ve'e jep ténidup, je'e tse'e dunujmikojtinuva je Pedro:

—Tyúvam xa ve'e jets ya'a jyáyuva mitse'e kux galiléait jayu mitse'e, nay ve'em tse'e je mkojtsun.

⁷¹ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Y'ixp xa ve'e je Nte'yam jets ka'a atse'e ntaaya. Ñuja'vinuups je'e ve'e jets ko'oy nukotsa atse'e ntaannit pan ka'a atse'e tyúva juu' nkats. Ka'a xa ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijtup.

⁷² Van'it tse'e mumejtsk nax je na'atseev y'ayaaxy. Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts vintso ve'e je Jesús ña'muxji ku ve'e vyaajñ: “Ka'anum tse'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat mejtsk nax, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.” Ax je'e tse'e je Pedro vvinmaay jetse'e yaaxy.

15

Ku je Jesús je Pilato duntvinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Ax tun japyji tse'e je tee'tajk je vyintsanda dukojtsmoykti maat je israeejlit je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajka jets nujom juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Jesús tsum duyaknajxti jetse'e jem je Pilato kya'm dupaamdi.

² Van'it tse'e je Pilato du'amotutüvi je Jesús:

—¿Mitse'e je Israeejlit jayu Yakkutojka?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

³ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán ñuxa'ajjidi jetse'e ñuvampejtjidi may viijn. ⁴ Van'it tse'e je Pilato je Jesús du'amotutüvinuva:

—¿Ni vinxupa ve'e mkah'atsav? Ixu vinxupji ti jaty myaktuknuxa'aa.

⁵ Ax ka'a tse'e je Jesús jyaa'h'atsaajv, je'e kajx tse'e je Pilato atüva atóki tyaanni.

Ku je Jesús je y'o'o'kun kyutujk

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ Ax vimpasua xaa' tse'e je Pilato dumasak'ak y'ijit to'k je poxuntakjaju, iyapana pan pane'e je jayu y'amotudup. ⁷ Jep tse'e vye'na poxuntujk to'k je jayu juu' ve'e Barrabás duxaa' maat je myujatyoo'da, je'e kajx ku ve'e je jayu duyak'o'o'kti ku ve'e dunupojtukti je yakkutojkpa. ⁸ Van'it tse'e je numay jayu je Pilato dunuje'ydí jetse'e du'amotudi jetse'e dutónut juu' ve'e tyuump vinjooint. ⁹ Van'it tse'e je Pilato je numay jayu du'amotutúvi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasookjadat ya Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

¹⁰ Je'e kajxts je'e ve'e ve'em vyaajñ kux je Jesuuse'e myaso'okuvaampy, ñuja'vip je'e ve'e jets je ejkun kajxe'e je tee'tajk je vyintsán dupaamdi je Jesús jem je'e kya'm. ¹¹ Ax je tee'tajk je vyintsanda tse'e du'akojtsidu je numay jayu jets ñojk'óye'e du'amotudat jetse'e je Barrabás yakmasookjadat. ¹² Van'it tse'e je Pilato y'amotutúvijnuva:

—¿Ax vintso tse'e xtsokta jets atse'e ntónut maat je'e juu' ve'e mtijup Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

¹³ Van'it tse'e y'aa'mitaakti:

—¡Yakcruuzpétu!

¹⁴ Van'it tse'e je Pilato je numay jayu dunuujmi:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudutún?

Van'it tse'e je numay jayu tyunjaa'k'aa'mitaaktinuva:

—¡Yakcruuzpétu!

¹⁵ Kux tse'e je Pilato oy ñaajktanuva'añju maat je numay jayu, je'e kajx tse'e je Barrabás dumasak. Van'it tse'e je Jesús duyakjavoyopji maat je po'o vojpun je pojxun japtsum, jetse'e je iyayu dutukkatajki jetse'e duyakcruuzpétat.

¹⁶ Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús duyaknajkxti jea jado'k tujk joma ve'e ñamyáyjada, jetse'e duyaxmojjkajxti je tojpatajk juu' jatye'e jem ve'nidu. ¹⁷ Van'it tse'e je tso'ojmk vit dutukxoxti je Jesús, jetse'e to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Ve'em tse'e dujatiji jets vyintsá'kidupe'e je yakkutojkpa. ¹⁸ Van'it tse'e jidu'um dukojtspo'o'kxti:

—¡Yakmaja mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa!

¹⁹ Jetse'e dutukxakjo'pukti to'k je kapy jetse'e dunutsóji, jetse'e dvincoxkténidi. ²⁰ Ax ku tse'e dunuxikkajxti dutukxikkajxti, van'it tse'e dupajkjidini je tso'ojmk vit jetse'e dutukxoxtini je vyitam. Van'it tse'e duyaknajkxti cruuzpejtapa.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹ Jeja tse'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e to'k je jayu jem ñajxy, jeme'e kam joomt chaa'n, Simón je'e ve'e xyaaj, ciréneit jayu, je Alejandro jets je Rufo je tyee'. Je'e tse'e y'akee'yidu jetse'e dupakaajyjat je Jesús je cryuuz.

²² Van'it tse'e je Jesús duyaknajkxti joma ve'e je it duxaaja Gólgota. (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapítsum je Gólgota, Kuxútum.) ²³ Van'it tse'e dumoo'gydi je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsooj dumaat jetse'e dukamakjávát je tsaachto'nun; ax ka'a tse'e je Jesús du'uuk.

²⁴ Távani tse'e duyakcruuzpétta vye'na, van'it tse'e je tojpatajk duyakva'kxti je Jesús je vyit; ñukoo'yidu'e je'e du'ixtat pan juu' ve'e tukkada'akjadap nuto'k jaty.

²⁵ Taaxtojtuk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je Jesús duyakcruuzpejtti. ²⁶ Van'it tse'e dupaamdi to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e je jatyán vya'añ: “Ya'a xa ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.” ²⁷ Yakcruuzpejttuva tse'e je'e maat numejtsk je mee'tspa, to'k je y'aka'yun pa'ayi jets jado'k jea y'anajapa'ayi. ²⁸ Van'it tse'e tyoojnji je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Ve'eme'e yakpuujm ax jo'n je maja tokín kudutuujn.” Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁹ Jets pan pan jatye'e najxtu, je'e tse'e je Jesús dvinxojspejttup jetse'e je kyuvajk dvinvyo'oyda, jetse'e dunuujmídi:

—¿Ka mitsape'e mtunvaan jets myakkutókiyupe'e je Nte'yam je myaja tsaptajk jetse'e toojk xaa' xpaamnuvat? ³⁰ Naajktso'okjuts n'it jets vánuku jem cruz kajxm.

³¹ Nuxiikjeduva tukxiikjeduva tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpít yak'ixpajkpatajk. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; ka'a tse'e y'o'yixju jetse'e viinn ñaajktso'okjut.

³² Ya'a juu' ve'e natyijjup Cristo, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa, va'an ya'a dunaajkváñukju jem cruz kajxm jets aatse'e n'ixut, van'itts aatse'e njaanchjávát —jidu'um tse'e ñavyaajnjidi.

Je'e paat tse'e vinkojspejttu'va juu' ve'e je Jesús myaatcruuzpejttu.

Ku je Jesús y'o'o'kni

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ Ku ve'e kujk xaaj dupaaty, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijt koo'ts. ³⁴ Toojk yaaxp tse'e vye'na jetse'e makk je Jesús kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ax jidu'umts ya'a ve'e kyatsapitsum, ats je nNte'yam, ats je nNte'yam, ¿tyajxts ats mitse'e xmasa'ak?)

³⁵ Jem tse'e vye'nada juu' ve'e du'amotunajxtu, je'e tse'e vaandu:

—Mótuda, je Elíastam xa ve'e yaaxjip.

³⁶ Van'it tse'e nuto'k ñuujm jetse'e ojts to'k je tukna'oktaatsun duyakxaa'k maat je tsaaydum pa'ajk na'ook, jetse'e dupuujm jem kapy jajm, jetse'e dutuk'atiji jetse'e je Jesús duvinxoo'tsut. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Va'an du'ixumda pan miimpe'e je Elías yakváñukju.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús makk kyajts jetse'e je jya'vin tyukvaatsji. ³⁸ Je atatyok juu' ve'e jep maja tsaptujkp tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, viinn tse'e kyaa'tsava'kxy kakojk, ayojk ava't. ³⁹ Ax jem tse'e je Jesús vyinténaja vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Ku ve'e je tojpatajk je vyintsán du'ix vintso ve'e je Jesús makk kyajts jetse'e y'aa'k, van'it tse'e vyaajñ:

—Tyúvamdax xa ve'e jets je Nte'yam ya'a ve'e je y'Onuk tuy'it.

⁴⁰ Ax jem tse'e vye'niduva je ta'axtajk juu' ve'e jékum jaty taandu jetse'e du'ixti juu' ve'e toojnu kojtsju. Jem tse'e je María Magdalena jets je Salomé, jempa tse'e je María juu' ve'e je mootsk Santiago jets je José je tyaak. ⁴¹ Ax ya'a tse'e dupanajxtu je Jesús ku ve'e jem Galilea vye'na jetse'e je putajkin dumooydi. Je'e maat tse'e numay je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dumaatvimpejttu jem jerusaleenit kyajpun kajxm.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Tánani tse'e je it vye'na ku ve'e je poo'kxtkun xaaj du'apaajmtkidini, ⁴³ van'it tse'e je José je jyoot je jya'vin dumakpuujm jetse'e ojts du'ix je Pilato jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. Arimateait jayu je'e ve'e y'ijt je José, vintsa'kijidup je'e ve'e y'ijt je jayu juu' ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, je'e tse'e du'a'ixpa ku ve'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁴⁴ Atuva atoki tse'e je Pilato dutuktaajñ ku ve'e dumotu jets ta ve'e je Jesús y'aa'k. Van'it tse'e duyaaxji je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk jetse'e du'amotutuyi pan ve'emame'e. ⁴⁵ Ku ve'e duvaajñji, van'it tse'e je Pilato duyakajty jetse'e je José duyaktsoo'nnit je Jesús je ñi'kx je kyopk. ⁴⁶ Van'it tse'e je José dujoojy to'k je maja vit, jetse'e duyakvajntkni jem cruz kajxm je Jesús je ñi'kx je kyopk. Van'it tse'e dutukvimpittni je vit, jetse'e dupuujm jep jótup juu' ve'e púmani ve'nip jep tsajaatp. Van'it tse'e to'k je tsaa'j juu' ve'e va'ajts maj, je'e tse'e tyuk'akaaynu je jot aak. ⁴⁷ Y'ixtu tse'e joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk yakpuujm je María Magdalena jets je María juu' ve'e je José je tyaak.

16

Ku je Jesús jyoojntypajknuva

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Ax ku tse'e je poo'kxtkun xaaj ñajxy, van'it tse'e je pa'ajk xoo'kpa dujooydi je María Magdalena, je Salomé, jets je María juu' ve'e je Santiago je tyaak. Je'e tse'e jyoojntypajk je najkx dupaajmjada je Jesús je ñi'kx je kyopk. ² Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, van'it tse'e jye'ydi japyji joma ve'e je jot, távani ve'e je xaaj pyitsum vye'na, ³ jetse'e ñavyaajñjidi:

—¿Pants vine'e duyakke'ekup je tsaa'j juu' ve'e je jot y'akaajjyup?

⁴ Ax ku tse'e y'ixukti, van'it tse'e du'ixti jets yakke'ekani ve'e je tsaa'j juu' ve'e va'ajts maj.

⁵ Ku ve'e tyajkidi jep jótup, van'it tse'e jep du'ixti to'k je ángeles chuuna jeja aka'yun pa'ayi, poo'p xax, yan vitax. Jetse'e cha'kidi. ⁶ Ax van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—Kadi mtsa'agada. Je Jesús xa miitse'e m'ixtidup, je nazarétit jayu juu' ve'e cruuzpejt. Ta tse'e jyoojntypajknuva, ka'a xa je'e ve'e yaja pan. Ixta je it joma ve'e yakpuujm. ⁷ Ax najkxuts xnaajmada je Pedro jets je viijnk ixpajkpatajk: “Najkxup xa ve'e je Jesús jem Galilea; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat. Jem tse'e x'ixtat ax jo'n myaknuujmidi” —jidu'um tse'e je ángeles vyaajñ.

⁸ Ax jatyi tse'e je ta'axtajk pyitsumdi jetse'e noomp choo'ndi joma ve'e je jot, kux tsá'kidupe'e jetse'e atuva atoki tyaandi. Ax ka'a tse'e dupanvaajñjidi kux tsá'kidu ve'e.

Ku je Jesús ñaajknyke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk

(Jn. 20.11-18)

⁹ Muto'k xaaj tse'e je semana vye'na, jetse'e je Jesús jyoojntypajknuva japyji, jetse'e mutoo'vajkp yak'ixji je María Magdalena, juu' ve'e yakpitsumuxjinu nuvuxtojtk je

ko'oyjáyuwap jem jya'vin kajxm. ¹⁰ Van'it tse'e je ta'axtajk ñujkx jetse'e dutuknuja'vidi pan pan jatye'e je Jesús myaatvittu, pane'e ve'nidup yaaxtup tsaachvinmaaydup. ¹¹ Ku ve'e dumótudi jets ta ve'e jyoojntykpajknuva je Jesús jets távani ve'e je María y'ixjinuva, ka'a tse'e dujaanchja'vidi.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja numejtsk je y'ixpajkpa vyinkujkta
(Lc. 24.13-35)

¹² Ux'ook tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva, ka ve'emape'e je ñi'kx je kyopk y'ixuva ax jo'n y'ixuva y'ijt ku ve'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk. Je'e tse'e ixjudu jeja too' aajy numejtsk je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem Jerusalén. ¹³ Van'it tse'e vyimpijiti jetse'e duvaajnjidi je jáyuda juu' ve'e je Jesús myaatvittu. Ax ni je'e tse'e kyayakjaanchja'vidi.

Juu' ve'e je Jesús tyukpavaan je kyukatsivatajk
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Ax tun ux'ookani tse'e yak'ixjadinuva je ñumakto'k ixpajkpatajk, kaaydup tse'e vye'nada. Van'it tse'e yaktuknuujmidi kuxe'e dukajaanchja'vidi je jayu juu' ve'e du'ixtu jets távani je'e ve'e jyoojntykpajknuva, makke'e je kyuvajk dupaamdi. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Najkxta vinxup to'k it to'k naxviijn jets vaajnjada je jayu anañujoma je oy kats je oy ayook. ¹⁶ Pan pan tse'e dujaanchja'vip je oy kats je oy ayook jetse'e ñapet, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit; ax pan pan tse'e dukajaanchja'vip, xa'ma kajxts je'e ve'e chaachpaatnit. ¹⁷ Ax juu' tse'e dujaanchja'vidup, je'e tse'e je mujit nuja'vin dutóndap, ats je nkutojkun kajx tse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuwap jem je jayu jya'vin kajxmda, je viijnk aaj je viijnk ayook tse'e kyótstap, ¹⁸ myátstapts je'e ve'e je tsaa'n, jets pan y'ooktupts je'e ve'e pan ti ve'e je jayu tuk'atso'yijidup, ka'ats je'e ve'e vyintsotónjadat, tyuknu'kóndapts je'e ve'e je kya'aj je pa'am jayu, jets je'e ve'e jyotkadaaktinit.

Ku je Jesús chajpejtni
(Lc. 24.50-53)

¹⁹ Ku ve'e je Jesús myukojskajxjidi, van'it tse'e choo'nni yaja naxviijn je Nte'yam je kyutojkun kajx jetse'e chajpejtni, jetse'e y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ²⁰ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk choo'ndi jetse'e je jayu duvaajnjada je oy kats je oy ayook to'k it to'k naxviijn, je Maja Vintsán tse'e putajkijidup, yakjay'ixjudupts je'e ve'e je mujit nuja'vin jetse'e je jayu dutuknujávada jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstap.

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Lucas jyaay

Jidu'um tse'e je Lucas dunuja'yi je Teófilo

¹ Numay tse'e je jayu dunupaajmtkidi jetse'e duja'adat ti ve'e toojnju kojtsju joma ve'e aats je n'it je nnaax. ² Je'e tse'e dujaaydu ax jo'n aatse'e xtuk'ixti xtuknuja'vidi je'eda juu' ve'e je jayu dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook jetse'e du'ixti dumótudi vintso ve'e tyoojnji kyojtsji van'itani ku ve'e ve'em tyon'ukvaajnji kyojts'ukvaajnji. ³ Numájiva Teófilo, nay ve'e'empa ats, ta atse'e nyaktuv nyaktooda'aky jets atse'e oy nmujava pan vintso ve'e nujom juu' jaty tyoojnji kyojtsji van'itani ku ve'e je Cristo kajx choo'ntk'ukvaajñ. N'oyja'vips atse'e jets ats mitse'e ntuknujaya pan vintso ve'e to'k nax jado'k nax jyajty, ⁴ ve'em tse'e oy xnujávát jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e myaktuk'ix.

To'k je ángeles du'ava'ni jets ke'exupe'e je Yaknapajtpa Juan

⁵ Ku ve'e je Herodes yakkutojpk vye'na jem judéait y'it jootm, jem tse'e y'ijt to'k je tee' juu' ve'e duxaaj Zacarías. To'k je jaka'a juu' ve'e Abías duxaaj, je'e tse'e je tee'tajkta juu' ve'e je Zacarías myaattoon. Je tee' juu' ve'e duxaaja Aarón, je'e tse'e je chaan je kyojij itpa je Zacarías je ñuda'ax. Elisabet je'e ve'e xyaaj y'ijt. ⁶ Tuv tse'e je jyáuvinda je jyoojntykinda y'ijt va'an numejtsk jeja je Nte'yam vyinkujk, kyutyoonduup tse'e y'ijt je Maja Vintsán je pyava'nun, ka'a tse'e pan ti tokin pyaatuxjada. ⁷ Ax ka'a tse'e pan y'ónukta kux pum je'e ve'e jetse'e je Elisabet je ónyk dukajayéput, ve'empa na'avani amájani ve'eda.

⁸ Ku ve'e je Abías je jyaka'a tyukkadaakji jetse'e je Nte'yam dumutóndat dumupáktat jep maja tsaptujkp, ax jo'n dutónda y'ijt je tee'tajkta, ⁹ je Zacarías tse'e tukkadaakju jetse'e tyákat jep maja tsaptujkp yakpoomjojkpa joma ve'e je kunuu'kx it. ¹⁰ Ax namvaatts je'e ve'e duyakjaj je poom jetse'e je numay jayu chapkotsta jep maja tsaptaktaagujkp, ¹¹ van'it tse'e je Zacarías du'ixpaaty to'k je Nte'yam je y'aangeles tyena jeja je poom jojkpejtun y'aka'yun pa'ayi. ¹² Ku tse'e je Zacarías du'ix je ángeles, ka'a tse'e du'ukmutaayvaatni vintso ve'e jyátukat, ooy tse'e tyuntsa'ki. ¹³ Van'it tse'e je ángeles ña'muxji:

—Zacarías, kadi mtsa'aga. Mkats'amotunajxju xa ve'e je Nte'yam, jyayéput tse'e je mnuda'ax Elisabet to'k je pi'k mix ónyk, Juaants je'e ve'e xtukxaajat. ¹⁴ Mjayéput tse'e je xoojntkun, nay ve'empa tse'e numay je jayu ooy tyunxoondúktat ku ve'e kye'exut. ¹⁵ Je m'ónuk, ñumájapts je'e ve'e ooy jeja je Nte'yam vyinkujk, ka'a tse'e je tsaaydum pa'ajk naaj du'oo'kut, ni ka'ava tse'e je viijnk mákk naaj du'oo'kut; jakye'exna ve'e vye'nat, van'it tse'e je Espíritu Santo myo'ojut je mákkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁶ Je'e kajx tse'e numay je israeejlit jayu ñapyaajmjidinuvaat je Maja Vintsán maat, je'e je Nte'yamda. ¹⁷ Je Juan tse'e je Maja Vintsán duvintoo'vákup, jyayépupts je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo jets je mákkin ax jo'n je'e juu' ve'e je Elías jyajejp, ve'em tse'e duyaknamyujot'óyajat je tee' je taak maat je y'ónukta; jets je jayu juu' ve'e kakatsvinmótudup, je'e tse'e dutukvinmótudap. Ve'em tse'e je jayu apaamduka du'a'ixtinit je Maja Vintsán ku ve'e myiinnit.

¹⁸ Van'it tse'e je Zacarías je ángeles du'amotutuvi:

—¿Vintso atse'e nnujávát jets ve'emame'e? Na'avani xa ats, amájanivats ats je nnuda'ax.

¹⁹ Van'it tse'e je ángeles y'atsoojvji:

—Atse'e je Gabriel, jem atse'e je Nte'yam vyinkojkm n'it, je'ets atse'e xkejxp jets ats mitse'e ntuknujávát ya oy ayook. ²⁰ Kuxe'e tuxkajaanchjáva ax jo'n atse'e nva'añ, oom tse'e mtaannit, ka'a ve'e m'uk'o'yixjinit jetse'e mkótsut, van'itnume'e mkojts'ukvaannuvát ku ve'e tyónjut ax jo'n atse'e nkats, kuunume'e je m'ónukta kye'exut.

²¹ Je numay jayu, jepts je'e ve'e du'a'ixta je Zacarías maja tsaptaktaagujkp, je'e tse'e kyanuja'vidup pan tyajxe'e tyana jep maja tsaptujkp. ²² Ku ve'e je Zacarías pyítsum, ka'a tse'e y'uk'o'yixjini jetse'e kyótsut, koojyji ve'e je y'aaaj je kya'aj duyakyo'y kux oome'e tutyáñ. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti je numay jayu jets jepe'e ti ve'e tuyak'ixju.

²³ Ku ve'e duyakpuuk vinxup xajj ve'e je Nte'yam dumutuujn dumupujk jep maja tsaptujkp, najkxnu tse'e jem tyak'am. ²⁴ Van'it tse'e je ñuda'ax Elisabet tyaañ kanuva'ajtsap. Ka'a tse'e y'ukpítsumni, mugooxk po'o ve'e tyun'ijt jep tujkpji. ²⁵ Jetse'e vyaañ:

—Je Maja Vintsants atse'e je maja maa'yun tuxtuujnja jets atse'e je jayu xkoq'kvijink'ixtinit.

To'k je ángeles du'vaajnji je María jets ke'exupe'e je Jesús

²⁶ Tojtuk po'o ve'e je Elisabet je y'ónuk dutsam'it vye'na, van'it tse'e je Nte'yam dukejx to'k je y'aangeles juu' ve'e Gabriel duxaaj; jem Nazaret tse'e dukejx, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, ²⁷ jetse'e ojts du'ix to'k je kiixuta'ax juu' ve'e María duxaaj, yaa'vyajknuts

je'e ve'e, Joseepts je'e ve'e xyaaj je ñuyaa'y, je David je chaan je kyooj. ²⁸ Je aangelese'etajki joma ve'e je María jetse'e dunuujmi:

—Dios meep María, ooy xa ve'e je Nte'yam mtuntsakju, mits maatts je'e ve'e y'it. Mits tse'e to'k tumto'nuxju je maa'yun nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk ta'axtajkta.

²⁹ Ax ku tse'e du'amotunajxy vintsq ve'e je ángeles ña'muxji, atuva atoki tse'e dutuktaajñ jetse'e ojs dutunvinmay pan tyajxe'e ve'em myukatsju. ³⁰ Van'it tse'e je ángeles ña'muxji:

—María, kadi mtsa'aga. Ta ve'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju, ³¹ onuk maate'e mtánut jetse'e to'k je pi'k mix xyakke'exut, Jesús tse'e mtukxaajap. ³² Numaajaps je'e ve'e ooy, yakkótsupts je'e ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e. Ve'em ax jo'n je Nte'yam, je Maja Vintsán, juupani dupuujm je David jetse'e duyakkutojkjat je Nte'yam je jyayu, ³³ nay ve'empa tse'e je Nte'yam je pi'k mix dupámut jetse'e duyakkutojkjat je Nte'yam je jyayu. Xa'ma kajxts je'e ve'e duyakkutojkjini je israeejlit jayu, ni je vin'ita ve'e je kyutojkun kyakukáxat.

³⁴ Van'it tse'e je María du'amotutuvi je ángeles:

—Ka'a xa atse'e pan nyaa'tyajk. ¿Vintsqs je'e ve'e ve'em tyónjut?

³⁵ Van'it tse'e je ángeles y'atsoojvji:

—Je Espíritu Santo xa ve'e mnukada'akjup jetse'e je Nte'yam je myakkin mtuknujoo'xjut ax jo'n je vínuts. Paaty tse'e je pi'k mix juu' ve'e myakke'exup, va'ajts jootts je'e ve'e, yakkótsupts je'e ve'e jets je'e je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk. ³⁶ Je mmugo'ok Elisabet, ज्याह'amañanam je'e ve'e, tojtuk po'oani tse'e kanuva'ajtsap y'it, je'e juu' ve'e yaktijp jets pum je'e ve'e jetse'e je onuk dukajayéput. ³⁷ Ka'a xa ve'e tii ti ve'e je Nte'yam nunka'o'yixjup.

³⁸ Van'it tse'e je María vyaajñ:

—Uxyats atse'e. Napyaañmup atse'e jem je Nte'yam y'am kya'm. Va'an dutunju ve'em ax jo'n ats mitse'e tuxnuujma.

Ku tse'e ve'em yaknuujmi je ángeles, jetse'e ñajxni.

Ku je María ojs duku'ix je Elisabet

³⁹ Ka'a tse'e tya'ni jetse'e je María ñujkx joma ve'e to'k je pi'k kajpun joma ve'e ooy je tonun jem judéait y'it jootm. ⁴⁰ Ku ve'e jem jy'e'y, van'it tse'e tyajki jep je Zacarías tyujkp jetse'e dukojtspaa'kx je Elisabet. ⁴¹ Ku tse'e dumotu jets je María ve'e kojtspoo'kxjup, jetse'e je Elisabet je y'onuk yejtsuk jem jyootm. Van'it tse'e je Elisabet je Espíritu Santo myoojyji je makkín jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ⁴² jetse'e makk vyaajñ:

—Ta xa ve'e je Nte'yam nuyojk mkunuu'kxju jets ka'a ve'e je viijnk ta'axtajkta; ve'empa je m'onuk juu' ve'e mjayéput, ta je'e ve'e dukunoo'kxpa. ⁴³ Nnupánipts atse'e jets atse'e min xku'ix ats je nMaja Vintsán je tyaak. ⁴⁴ Tun kojyjiats atse'e tunmotu jetse'e mkojtspaa'kx, je xoojntkun kajx tse'e ats ya n'onuk tuyejtsuk yam ats njootm. ⁴⁵ Xoon xa mitse'e kuxe'e tuxjaanchjáva juu' ve'e myaktuknuujmi, kux tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tudukats.

⁴⁶ Van'it tse'e je María vyaajñ:

Yakmájp yakjaanchipe'e ats ya n'aaj ya njoot je Maja Vintsán,

⁴⁷ xoojntkp tse'e ats ya nja'vin je Nte'yam kajx, ats je nYaktsookpa,

⁴⁸ kux ta atse'e je Nte'yam xnu'ixkada'aky, ats, je myutoompa je myupajkpa.

Uxyam tse'e je jayu vyan'ukva'anut jets xoon atse'e vinxup je naske'exa,

⁴⁹ kux ta atse'e je maja maa'yun xtuujnja je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp.

Je va'ajts aaj je va'ajts joot je'e ve'e jyajejpp.

⁵⁰ Xa'ma kajxts je'e ve'e dunu'ixkada'aky je jayu pan pan jatye'e vintsá'kijidup.

⁵¹ Makts je'e ve'e jetse'e je majin dutún,

y'amaadaagui ve'e pan pan jatye'e dunutúvidup,

pan pan jatye'e namyaaguejxjudup,

⁵² je'e tse'e dupajkji je kutojkun je yakkutojkpada jetse'e je nuu'k jayu duyakmaji,

⁵³ je'e tse'e je ayoo'va jayu dumoo'y juu' ve'e oy,

jetse'e ve'emji duyaktaajñ je kumeen jáyuda,

⁵⁴ je'e tse'e duputajki je myutoompada je myupajkpada, je israeejlit jáyuda,

ka'a tse'e dūjaa'tyóki jetse'e dunu'ixkada'akta.

⁵⁵ Xa'ma kajx xa je'e ve'e dutún ax jo'n dutukvinva'nidi je nujipit jáyuvamda,

je Abraham maat je chaan je kyooj.

Jidu'um tse'e je María vyaajñ.

⁵⁶ Toojk po'o jo'n tse'e je María y'ijit je Elisabet maat, van'it tse'e vyimpijtñi jem tyak'am.

Ku je Yaknapajtpa Juan kye'x

⁵⁷ Ku ve'e je xaaj dupaaty vin'ite'e je Elisabet je y'onuk duyakke'exut, pi'k mix tse'e yakke'x. ⁵⁸ Ku ve'e je myujantam je myutaktam jets je jyuu't je myugo'ok je kats dumótudi

jets ta ve'e je Elisabet je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxju, van'it tse'e ñajxxti vinkukojsiva, putukxojojtikiva. ⁵⁹ Kutoodojtuk xaa j tse'e kye'ex vye'na, van'it tse'e ojs je ita'nun duyakjapyámjada je pi'k mix jetse'e duni'kxmat dukojmat, ve'em tse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu je'e ve'e. Je'e tse'e du'uktsojktu jetse'e je tyee' Zacarías je xyaaj kudupujk.

⁶⁰ Ax je pi'k mix je tyaak tse'e vaan:

—Ka'a, Juaane'e xyaajap.

⁶¹ Van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tajxse'e? Ka'a xa mitse'e pan mjuu't mmugo'ok ve'em duxaaja.

⁶² Van'it tse'e je kya'aj maat du'amotutúvidi je pi'k mix je tyee' pan ti ve'e chajkp jetse'e duxaajat. ⁶³ Van'it tse'e je tyee' du'amotu to'k je pi'k pu'u joma ve'e yukja'at. Ax jetse'e dujaajy jets Juaane'e xyaaj. Atuva atoki tse'e dutuktaandi je jáyuda. ⁶⁴ Ax je'yji tse'e je Zacarías kyojtspajknuva jetse'e dukukojsji'ukvaajñ je Nte'yam. ⁶⁵ Ku ve'e kyojtspajknuva, je'e tse'e je myujantam je myutaktam tyuktaandu atuva atoki. Ax yakkojtsva'kxst ya'a ve'e jem nujom judéait y'it jootm. ⁶⁶ Pan pan jaty tse'e du'amotunajxtu, tum je'e tse'e vvinmaaydup, pyayo'ydup, jetse'e ñay'amotutúvajada vimpit atuj pan vintso ve'e je pi'k mix dunumájat, kux nujávani je'e ve'e jets je Nte'yam maat je'e ve'e y'it.

Ku je Zacarías je Nte'yam dukukojsji

⁶⁷ Je pi'k mix je tyee', je Zacarías, je Espíritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je Nte'yam je y'ayook tse'e kyojtsnajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁶⁸ Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Maja Vintsán,

je israeejlit jayu je Nte'yam,

kux je'e uu'me'e tuxnu'ixkadaakumda jetse'e naspaka tuxyakta'numda,

je'e je jyáuts uu'me'eda.

⁶⁹ Je'e ve'e tuxmo'yumda to'k juu' ve'e xyaktsookumdinup,

je myutoompa je myupajkpa David je chaan je kyooj je'e ve'e.

⁷⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam dukajts je vya'ajts jayu kajxta juu' ve'e ijtto je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, juup xupe'e ve'em du'ukvaandi.

⁷¹ Ve'eme'e vyaandi jets xtuknuvaatsumdape'e je Nte'yam pan pan jatye'e txso'oxpajkumdup jets nujom pan pan jatye'e xmu'ejkumjudup,

⁷² jetse'e dujayeput je nu'ixkadaakun,

tyónupts ya'a ve'e ax jo'n dutukvinva'ni je nuujpit jáyuvamda,

ka'a tse'e dujaa'tyókiyut je kunuu'kx kojstán juu' ve'e masookuxjudu.

⁷³ Ya'a xa ve'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaajnju je nuujpit jáyuvamda Abraham,

⁷⁴ je kojstán jets xtuknuvaatsumdinupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e txso'oxpajkumdup

jetse'e ve'em nvinja'vimdat nvintsa'kimdat to'k aaj to'k joot,

⁷⁵ tuve'e jets je'e je myajin kajxe'e njoointykimdat vinxup xaa vinxup joojnte'e xtuknupaajmtkimda.

⁷⁶ Jets mits, pi'k mix, to'kts mitse'e m'itut je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa,

kux mitse'e najkx je Maja Vintsán je tyoo' xyak'o'yija,

⁷⁷ ve'em tse'e je jyayu xtuknujávats jets yakmee'kxjadape'e je tyókinda

jetse'e ve'em dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt.

⁷⁸ Je Nte'yam je chojkun kajx jets je'e je nu'ixkadaakun kajx tse'e je nam xaa jyaajtukut,

⁷⁹ jetse'e je ajajt dum'o't je jáyuda juu' ve'e ijtup jeja akoo'ts it jaat,

je jáyuda juu' ve'e tsa'kip ijtup je oo'kun kajx,

ax ve'em tse'e xtuknuja'vimdat je nnaa'amda je ntoo'amda,

oy joot tse'e n'ijtumdinut je Nte'yam maat.

Jidu'um tse'e je Zacarías vyaajñ.

⁸⁰ Yee'kp tse'e je pi'k mix jetse'e je Espíritu Santo myoy'atu'utsju je myakkin. Jem tse'e y'ijt joma ve'e kyapantsuuna. Kuunum tse'e je xaa dupaaty, van'itnum tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je myu'israeejlit jayu vyinkujkta.

2

Ku je Jesús kye'x

(Mt. 1.18-25)

¹ Távani tse'e je Yknapejtpa Juan kye'ex vye'na, van'it tse'e je Augusto César je kyutojkn dupuujm jetse'e je jayu yaknuja'adat anañujoma. Augusto César je'e ve'e xyaaj juu' ve'e je maja kutojkn duka'mip van'it. ² Muto'k nax ya'a ve'e ku ve'e je jayu yaknujaajy, je Cirenio ve'e yakkutojkp vye'na jep je Augusto César kya'p pya'tkup jem siiriait y'it jootm.

³ Ax kakje'e tse'e je jyujpit jayu je kyajpun du'anajxidi jetse'e najkx jem yakjavettya. ⁴ Kux

je David je chaan je kyooj je'e ve'e y'ijit je José, paaty tse'e dutukvaach je kajpun juu' ve'e duxaaj Nazaret, jem galiléait y'it jootm, jetse'e ñujkx jem Belén, je David je kyajpun, jem judéait y'it jootm. ⁵ Jem tse'e ñujkx yakjavvejtpa kijpx maat je ñuda'ax María. Onuk maatani tse'e je María vye'na. ⁶ Jem tse'e Belén vye'nada ku ve'e dupaatni je ke'ex aats. ⁷ Ax jem tse'e duyakke'x je kyooj onuk, jetse'e je vit dutukvimpittni, jetse'e duyakma'vi jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm kux ka'a ve'e van'it y'uk'itupaattini jep je jayu tyujkp joma ve'e kumyataandi.

Ku je ángeles jye'y joma ve'e je carnero vinténivada

⁸ Joma tse'e je Belén, tamji tse'e vye'nada je carnero vinténivada juu' ve'e tsonajxtup jem tsoots jootm joma ve'e ñuvintsaanada je kyarneeroda. ⁹ Tun to'mayji tse'e vyinkuva'kijidi to'k je Maja Vintsán je ya'angeles jetse'e je Maja Vintsán je mayjin tya'kxva'kxy joma ve'e je carnero vinténiva vye'nada, jetse'e ooy tyuntsa'kidi. ¹⁰ Van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—Kadi miits mtsa'agada, kux je oy kats je oy ayook atse'e nyakmiimp juu' ve'e je jayu anañujoma ooy tunyaxxoondukjadap. ¹¹ Uxyam tse'e tumke'xujada jem je David kyajpun kajxm to'k je Yaktsookpa, je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je Maja Vintsán. ¹² Ya'ats je'e ve'e mtuknujávajadap: Vit vimpídu't tse'e xpaat'at je pi'k maax mya'aj jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm.

¹³ Tun to'mayji tse'e ñujaa'k'ixpaatti je ángeles maat numay aa'k je aangelesta juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'ndup, jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada jetse'e vya'anda:

¹⁴ Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit, juu' ve'e jem tsapjootm, jetse'e yaja naxviijn oy joot tsoj joot je jayu y'ijtnit juu' ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun maat.

¹⁵ Ku ve'e je ángeles ñajkxtinuva jem tsapjootm, van'it tse'e je carnero vinténiva ñavaajnjidi:

—Ja'mdas jem Belén ñu'ixumda juu' ve'e uxyam toojnup kojtsjup, juu' ve'e je Maja Vintsán tuxtuknuja'vimda.

¹⁶ Jatyi tse'e ñajkxti, jetse'e dupaatti je María maat je José, jets je pi'k maax mya'aj jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm. ¹⁷ Ku ve'e ñu'ixi, van'it tse'e ñu'ava'nidi vintso ve'e je ángeles tuxvya'nujxada je pi'k mix kajx. ¹⁸ Pan pan jatyi tse'e ñu'amotunajxtu, atuva atoki tse'e dutuktaandi ti jatye'e kyojstsup. ¹⁹ Ax nujomts ya'a ve'e je María jem jya'vin kajxm duyaktáñ jetse'e dupayo'oy. ²⁰ Vimpijttinu tse'e je carnero vinténivada joma ve'e je kyarneeroda jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada jetse'e je kukojtsun dumo'oda je'e kajx ku ve'e ñu'ixi dumotudi juu' ve'e toojnju kojtsju, kux ve'em je'e ve'e y'ijit ax jo'n je ángeles ña'muxjidi.

Ku je pi'k mix Jesús duyaknajkxti jep maja tsaptujkp

²¹ Kutoodojtuk xaaj tse'e je ixta'nun dupaajmiji je pi'k mix jetse'e duxapaajmji. Jesús tse'e tyukxaajidu, je xaajiyam juu' ve'e je ángeles tukna'muxju je María ku ve'e ka'anum vye'na onuk maat. ²² Ku tse'e je xaaj pyuuk joma ve'e je María ñaajkvaatsjini ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, van'it tse'e je pi'k mix dupakoondi jem Jerusalén jetse'e je Maja Vintsán dutukkatákadat. ²³ Ve'em tse'e dutoondi kux ve'eme'e je Maja Vintsán je pyava'nun vya'añ jets nujome'e pan nuvinxupe'e je mix onuk juu' ve'e mutoo'vajkp ke'xtup, je Nte'yamts je'e ve'e jye'e. ²⁴ Ojsttu tse'e jetse'e dupaamdi je Maja Vintsán je vyintsá'kin ax jo'n vya'añ jep pava'nun kujxp: numejtsk je muu'x ukpu numejtsk je pak.

²⁵ Ax jem tse'e Jerusalén jyoointyka vye'na to'k je jayu juu' ve'e duxaaj Simeón. Tuvts je'e ve'e je jyáuvín je jyoojntyin y'ijit jetse'e je Nte'yam ñuvínjava ñuvintsa'aga, ya'ixpts je'e ve'e ku ve'e je israeejlit jayu je Nte'yam yakjot'amájajadat. Myaatts je'e ve'e je Espíritu Santo; ²⁶ yaktuknuja'vi tse'e jets ka'a ve'e y'oo'kut pan ka'anume'e ñu'ix je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁷ Je Espíritu Santo tse'e yajnaxkxju jep maja tsaptujkp. Ku ve'e je María jets je José duyaknajkxti je Jesús jep maja tsaptujkp jetse'e dutóndat je pi'k mix maat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, ²⁸ van'it tse'e je Simeón dutsee'ntsaa'jv je pi'k mix jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²⁹ Maja Vintsán, ax nvaatanis je'e ve'e jets atse'e n'oo'knit to'k aaj to'k joot, ta xa ve'e xkutyún ax jo'n ats mitse'e xtukvinva'ni,

³⁰ ta atse'e ya nviijn ntuk'ix je Yaktsookpa

³¹ juu' mitse'e mnupaajmtki jetse'e anañujoma je jayu duyaktso'okut.

³² Yaknuke'xnatákapts je'e ve'e mits je mto'o' pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e je israeejlit jayu je majin dumo'ot. Jidu'um tse'e je Simeón vyaajñ.

³³ Atuva atoki tse'e je Jesús je tyee' je tyaak tyaandi ku ve'e du'amotunajxti ti jatye'e je Simeón kyojts je pi'k mix kajx. ³⁴ Van'it tse'e je Simeón kyunoo'kxjidi jetse'e je María dunuujmi, je Jesús je tyaak:

—Ya pi'k mix, nupaamdukanits ya'a ve'e jetse'e ya'a kajx numay je israeejlit jayu kya'adat jep tokin jaatp, numayva tse'e juu' ve'e napyámjadap je Nte'yam maat. Ya pi'k mix tse'e je nuja'vin duyákup, numay tse'e je jayu kyakuvákjüt, ³⁵ ax ve'em tse'e yaknujávát pan ti ve'e to'k jado'k vinyinmaayp jem jya'vin kajxm. Jets mits, ve'emts mits ya'a ve'e xjávát ax jo'n je tsojx kudutuknajxy je mja'vin —jidu'um tse'e je Simeón je María dunuujmi.

³⁶ Jep tse'e vye'niva to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Ana je'e ve'e xyaaj, je Fanuel je'e ve'e tyee'ip, je Aser je chaan je kyooj. Amájanits je'e ve'e ooy. Vuxtojtuk joojnt tse'e dumaagtsuuni je ñuyaa'y; ³⁷ ax uxyam, ku'aa'k ta'axtajkanits je'e ve'e majktupxuk maktaaxk joojnt. Jépyamts je'e ve'e maja tsaptujkp kyatsaa'n, ijtpts je'e ve'e jep je Nte'yam duvinjava dūvintsa'aga jóvum xaaj jóvum tsooj, ijtpts je'e ve'e jep y'ayooja jetse'e chapkats. ³⁸ Jepna tse'e vye'nada je Jesús maat je tyee' je tyaak ku ve'e je Ana ñunajxjidi. Van'it tse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi jetse'e je Jesús dunukajts jeja je numay jayu vyinkujkta juu' ve'e du'a'ixtup ku ve'e je jerusaleenit jayu cho'oktat.

Ku je Jesús maat je tyee' je tyaak jye'ydí jep Nazaret

³⁹ Távani ve'e dukutyonda je Maja Vintsán je pyava'nun, van'it tse'e ñajkxtinuva jem galiléait y'it jootm joma ve'e kyukajpunada, jem Nazaret. ⁴⁰ Je pi'k mix, yee'kpts je'e ve'e, majuvajkpts je'e ve'e, vij'ataatspts je'e ve'e, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

Ku je pi'k mix Jesús vye'na jep maja tsaptujkp

⁴¹ Vinjooint tse'e je Jesús je tyee' je tyaak ñajkxta y'ijt jem Jerusalén, je pascua xaaj du'anajxkada. ⁴² Ku ve'e je Jesús makmejtsk joojnt vye'na, nujom tse'e ñajkxti jem Jerusalén, ve'em ax jo'n dutonda y'ijt. ⁴³ Ku tse'e je xaaj ñajxy, jetse'e vyimpijttini, taannu tse'e je Jesús jem Jerusalén. Ka'a tse'e je tyee' je tyaak dunuja'vi jets jeme'e tuy'uktaanni, ⁴⁴ ve'eme'e vinyinmaaydi jets jem je'e ve'e pyamétsjada je numay jayu maat. Ve'em tse'e to'k xaaj yo'ydí. Ku tse'e dujoo'k'ixtidini joma ve'e je jyuu'tta je myugo'okta jets joma ve'e je jayu juu' ve'e mya'atnay'ixajada, ⁴⁵ ka'a tse'e dupaatti. Van'it tse'e vyimpijttinuva jado'k nax jem Jerusalén jetse'e ojts du'ixtada.

⁴⁶ Kutoojk xaajnum tse'e dupaattini jep maja tsaptujkp, jep tse'e dumaagtsaanada vye'na je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, jetse'e du'amotutuva jets du'amotunaxy pan ti jaty je'e ve'e kyojstsup. ⁴⁷ Atuva atoki tse'e tyaandi je jáyuda pan pan jatye'e du'amotunajxtp ku ve'e du'ixti dumótudi vintso ve'e vyija jets vintso ve'e du'atsaajv. ⁴⁸ Ku tse'e je tyee' je tyaak y'ixpaatjidi, atuva atoki tse'e tyaandi. Van'it tse'e je tyaak ña'muxji:

—N'ónuk, žtyajxts aatse'e ve'em xtun? Tá xa aats mitse'e nja'ixta, ya mtee' jets ats, myaknūtsaachvinmaaypts mitse'e ooy.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—žTyajxs ats mitse'e x'ixtada? žKa'a ve'e xnujávada jets tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e je nTe'e' je tyoonk ntónut?

⁵⁰ Ka'a tse'e dūvinmótudi je ayook juu' ve'e tukmukojsjudu. ⁵¹ Van'it tse'e kyutajkini maat je tyee' je tyaak jetse'e jye'ydini jem Nazaret, jep tse'e je'e kya'p pya'tkup ñaaj'ijtti. Nujomts ya'a ve'e je tyaak jem jya'vin kajxm duyak'it. ⁵² Vintso tse'e je it ñaxy, yee'kpts je'e ve'e, vjipts je'e ve'e, tyukxoojntkpts je'e ve'e je Nte'yam jets anañujoma je jayu.

3

*Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kyapantsuuna
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)*

¹ Jidu'um tse'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e je Tiberio César makmoxk joojntani duka'ma vye'na je maja kutojkn; yakkutojktup tse'e vye'nada jep je'e kya'pupa'tkup je Poncio Pilato, je Herodes, je Felipe, jets je Lisantias. Je Poncio Pilato tse'e yakkutojkp vye'na jem judéait y'it jootm, je Herodes tse'e yakkutojkp vye'na jem galiléait y'it jootm, je Felipe tse'e yakkutojkp vye'na jem ituréait jets traconíteit y'it jootmda, je Lisantias tse'e yakkutojkp vye'na jem abilínait y'it jootm, ² je tee' Anás jets je tee' Caifás, je'e tse'e ijtta tee' juu' ve'e dūnvintsanikajxtup je tee'tajkta. Ve'em tse'e jyajty van'it, jetse'e je Yaknapejtpa Juan, je Zacarías je y'ónuk, je'e tse'e tukje'yju je Nte'yam je kyats je y'ayook jem joma ve'e kyapantsuuna. ³ Van'it tse'e je Juan nujom je it dūtuknajxkujx juu' ve'e myutámip je jordanit maja naaj, jetse'e nujom je jayu dunuujmi jetse'e vinyinmayimpijttinit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat, ve'em tse'e yaktókinmee'kxtat. ⁴ Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaias jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um:

Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um makk kyats joma ve'e kyapantsuuna:

“Yak'o'yijada, yaktaajvjada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut.

⁵ Je Nte'yam tse'e duyaktuk'ótsup joma ve'e je it tukjov jetse'e duyakvánukut je kopk je keets. Je'e tse'e duyaktávup je too' juu' ve'e atajp a'ojtsp, je'e tse'e duyakkijpax je too' juu' ve'e je kaak je moo'kx.

⁶ Ax nujom tse'e je jayu yaja naxviiyn yaktuknujávadat jets je Nte'yame'e je jayu duyaktsookp.”

Jidu'um tse'e je Isaías dujaajp.

⁷ Ku ve'e je numay jayu je Yaknapajtpa Juan dununajkxti jetse'e yaknapétjadat, van'it tse'e je Juan ña'muxjidi:

—Miitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, ikuxe'e je kats tuxmótuda jets táminupe'e je tsaachto'nun, je'e kaxj tse'e xkuke'ekta! ⁸ Tonda juu' ve'e oy jetse'e ñuke'xnatákat jets tá ve'e xmasooktini je mko'oy joojntykinda. Kádits xnutúvada ku ve'e mva'anda: “Ka'a tse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kux je Abraham je chaan je kyooj xa uu'me'eda”, kux nvaajnjidup xa ats miitse'eda jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e ya tsaaj duyakvimpítut je Abraham je chaan je kyooj. ⁹ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip. Ta tse'e jye'ya je xaa' ku ve'e ve'em mjátjadat ax jo'n je jayu je pojxun dumach jetse'e je kup dupojxukut. Ax nujom tse'e je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip, yakpojxukupts je'e ve'e jetse'e yakjanvívupat.

¹⁰ Ax van'it tse'e je numay jayu y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e tsojkjud jets aatse'e ntónut?

¹¹ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Pan pan xa ve'e jep mejtjk je ñuxoya, ax myo'op tse'e to'k pan pane'e katih'ijtuxjup. Pan pan tse'e jep je kyaaky je tyojkx, ax nay ve'empa tse'e je jayu dumo'ot pan pane'e katih'ijtuxjuvap.

¹² Ax van'it tse'e ñuje'yjyduva je kupa'mun pakmoijkpada jetse'e je Juan yaknapétjadat, jetse'e je Juan du'amotutúvijidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿tise'e tsojkjud jets aatse'e ntónut?

¹³ Ax van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Pan vinxupe'e je kupa'mun myaktukpava'anda, vanxupji tse'e xpakmókat.

¹⁴ Van'it tse'e je tojpatajk ñuje'yjyduva jetse'e y'amotutúvijiduva:

—¿Tise'e tsojkjud jets aatse'e ntónut?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Ni pana xa ve'e juu' xkapajkjadat je atsa'kin maat ukpu je nuvampejtun maat, jets tukjotkada'akta je mjo'yunda.

¹⁵ Ax ve'em tse'e je jayu jem jya'vin kajxm vyinmayda jets je Yaknapajtpa Juan je'e vine'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ¹⁶ Ax van'it tse'e je Juan y'atsoojvjidi:

—Je tsoxk naaj xa ats miitse'e ntukyaknapajttup; ax mejtsp tse'e to'k juu' ve'e jem mja'vin kajxmnda mtukyaknapétjadap je Espiritu Santo jetse'e je jayu dutókimpayo'oyut. Ñumájipts je'e ve'e nuyojk jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat. ¹⁷ Ku ve'e je jayu dutókimpayo'oyut, ve'em tse'e dutónut ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je tukjee'pun dumats'ijtp jetse'e dūvimpaj je trigo. Pyakmujkp tse'e je trigo pajk; ax je po'ox juu' ve'e pyajkjip, je'e tse'e jem janjoottm pyagmnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

¹⁸ Ax ve'em tse'e je Juan may viijn ax jo'n ya'a dutukvinja'vidi je jayu jetse'e dūvaajnjidi je oy kats je oy ayook. ¹⁹ Ax nay ve'empa tse'e dutuknuujmi je yakkutojkpa Herodes kux pyajke'e je Herodías, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijit; tyuknuujmiva tse'e juu' jatye'e viijnk tyoon juu' ve'e ka óyap. ²⁰ Ax tunjaa'knuyojki tse'e je Herodes je tyokin ku ve'e je Juan duyakjapyoxuntakpaajmji.

Ku je Jesús ñapejt

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Ka'anum tse'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na, van'it tse'e je Jesús duyaknapajtp. Tsapkojtp tse'e vye'na je Jesús, van'it tse'e je tsapjoottmit it y'avaach ²² jetse'e je Espiritu Santo ñukadaakji, ve'eme'e kye'ex ax jo'n to'k je pak. Van'it tse'e yakmótu to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjoottm kadaakp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Mits xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats mitse'e ntuntukxoonduk.

Je Jesucristo je jyujpit jayu

(Mt. 1.1-17)

²³ Ii'px majk joojnt jo'n tse'e vye'na je Jesús ku ve'e kya'amay'ukvaajñ. Ax ve'em tse'e vya'anda y'ijit jets je José ve'e tyee'i. Je José tse'e je Elí je myajntk, ²⁴ juu' ve'e je Matat je myajntk, juu' ve'e je Leví je myajntk, juu' ve'e je Melqui je myajntk, juu' ve'e je Jana je

myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, ²⁵ juu' ve'e je Matatías je myajntk, juu' ve'e je Amós je myajntk, juu' ve'e je Nahum je myajntk, juu' ve'e je Esli je myajntk, juu' ve'e je Nagai je myajntk, ²⁶ juu' ve'e je Maat je myajntk, juu' ve'e je Matatías je myajntk, juu' ve'e je Semei je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, ²⁷ juu' ve'e je Joana je myajntk, juu' ve'e je Resa je myajntk, juu' ve'e je Zorobabel je myajntk, juu' ve'e je Salatiel je myajntk, juu' ve'e je Neri je myajntk, ²⁸ juu' ve'e je Melqui je myajntk, juu' ve'e je Adi je myajntk, juu' ve'e je Cosam je myajntk, juu' ve'e je Elmodam je myajntk, juu' ve'e je Er je myajntk, ²⁹ juu' ve'e je Josué je myajntk, juu' ve'e je Eliezer je myajntk, juu' ve'e je Jorim je myajntk, juu' ve'e je Matat je myajntk, ³⁰ juu' ve'e je Leví je myajntk, juu' ve'e je Booz je myajntk, juu' ve'e je Salmón je myajntk, juu' ve'e je Josá je myajntk, juu' ve'e je Jonán je myajntk, juu' ve'e je Eliaquim je myajntk, ³¹ juu' ve'e je Melea je myajntk, juu' ve'e je Mainán je myajntk, juu' ve'e je Matata je myajntk, juu' ve'e je Natán je myajntk, ³² juu' ve'e je David je myajntk, juu' ve'e je Isai je myajntk, juu' ve'e je Obed je myajntk, juu' ve'e je Booz je myajntk, juu' ve'e je Salmón je myajntk, juu' ve'e je Naasón je myajntk, ³³ juu' ve'e je Aminadab je myajntk, juu' ve'e je Aram je myajntk, juu' ve'e je Esrom je myajntk, juu' ve'e je Fares je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, ³⁴ juu' ve'e je Jacob je myajntk, juu' ve'e je Isaac je myajntk, juu' ve'e je Abraham je myajntk, juu' ve'e je Taré je myajntk, juu' ve'e je Nacor je myajntk, ³⁵ juu' ve'e je Serug je myajntk, juu' ve'e je Ragau je myajntk, juu' ve'e je Peleg je myajntk, juu' ve'e je Heber je myajntk, juu' ve'e je Sala je myajntk, ³⁶ juu' ve'e je Cainán je myajntk, juu' ve'e je Arfaxad je myajntk, juu' ve'e je Sem je myajntk, juu' ve'e je Noé je myajntk, juu' ve'e je Lamec je myajntk, ³⁷ juu' ve'e je Matusalén je myajntk, juu' ve'e je Enoc je myajntk, juu' ve'e je Jared je myajntk, juu' ve'e je Mahalaleel je myajntk, juu' ve'e je Cainán je myajntk, ³⁸ juu' ve'e je Enós je myajntk, juu' ve'e je Set je myajntk, juu' ve'e je Adán je myajntk, juu' ve'e je Nte'yam je myajntk.

4

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajnji

(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Van'it tse'e je Jesús chaa'n jem Jordán maja napa'am, je Espíritu Santo tse'e moojyju je vinma'yun jets je makkin jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e je Jesús duyaknajkx jem vinva'ajts it kajxm. ² Jem tse'e je Jesús y'ijit vujxtkupx xaa; ukyaktokimpakuvaajnju tse'e je Satanás, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta. Ka'a tse'e van'it dutikaajy dutijukx, jetse'e je yooj pyaatjini. ³ Van'it tse'e je Satanás vyinkutámiji jetse'e ña'muxji:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, mukótsuts n'it ya tsaaj jetse'e vyimpitú tsapkaaky.

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka tun je'e kajxyap xa ve'e je jayu jyoojntyka kuxe'e juu' dukay dujú'kx, je ayook kajxe'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp.”

⁵ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxji joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm aa'k; jatyji tse'e je Jesús dutuknu'ixikujx nujom je jayu juu' ve'e yakkutujkja ijtup yaja naxviijn.

⁶ Van'it tse'e dunuujmi:

—Nmókyajxnup xa ats mits ya'a ve'e nujom xi kutojkun jets vinxupe'e je majin xi jayu dujayepta, kux ats xa ya'a ve'e nujom xtukkatajkikajxnu je Nte'yam, ax nmooynupts ats ya'a ve'e pan pan atse'e ntsajkp. ⁷ Pan xvinkoxkténipts ats mitse'e jets ats mitse'e xvinjávat xvints'a'agat, nujomts ats mits ya'a ve'e nmókyajxnit.

⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Najkxni, Satanás, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: “Vinjávida vints'a'agada je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, tun je'ejyji ve'e to'k mvinjávadap mvints'a'agadap.”

⁹ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxjuva jem Jerusalén jetse'e je Jesús duyakpejt jem maja tsaptakkojm, jetse'e dunuujmi:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, naajkkustákajats n'it, ¹⁰ kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e dupava'anup je y'aangelestajk jetse'e m'ixjut mjayépjut,

¹¹ jetse'e je kya'aj mtuk'amátsajat jetse'e je mtek je tsaaj kyayaktsaachajat.

¹² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Vaampap tse'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán: “Ka'a tse'e x'ixtat joma vaate'e juu' dukuvuk je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda.”

¹³ Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap ñajav'iji jets ka'a ve'e myaada'aky vintso ve'e je Jesús kuduyaktokimpukj, van'it tse'e dukukeek. Ku tse'e je it jyaa'knajxy, van'it tse'e du'avimpijtinuva.

*Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)*

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtinuva jem Galilea je makkin maat juu' ve'e je Espíritu Santo mooyjyup. Tum je'e tse'e je jayu kyojststap myaajntyktup, jetse'e nujom je jayu ñujav'iji juu' ve'e jem tso tsuunidup. ¹⁵ Yak'ixpujpkpts je'e ve'e je jayu nujom je it joma tso ve'e ñaxy; ax nujom tse'e je jayu yakmájajada yakjaanchajada.

*Ku je Jesús vye'na jep Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)*

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús jye'y jem Nazaret, je kajpun joma ve'e yee'k. Ax poo'kxtkun xaaj tse'e vye'na, van'it tse'e tyajki jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún y'ijt, jetse'e tyeni, jetse'e je Kunuu'kx Jatyán dukotsuva'añ. ¹⁷ Van'it tse'e yakmooyj juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Ku tse'e duyak'avaach, jetse'e dupaaty juu' ve'e kyotsuvaampy, van'it tse'e dukajts:

¹⁸ Yamts je'e ve'e ats nja'vin kajxm je Espíritu juu' ve'e ijtj jem je Maja Vintsán jya'vin kajxmpa, je'ets atse'e xvinkoon jets atse'e ntukka'amáyut je oy kats je oy ayook je ayooova jáyuda, je Nte'yamts atse'e xkejxp jets atse'e ntuknujávadat jets jatyji atse'e je jayu nyaktánut ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e pítsumdud jep poxuntujkp, ve'em ax jo'n je viints jayu juu' ve'e vin'ixpajktup, atse'e naspaka nyaktaandinup pan pan jatye'e maaydup tajtup;

¹⁹ n'ava'nivapts atse'e jets ta ve'e je joojnt jye'ya jetse'e je Nte'yam je jyayu dukunoo'kxut.

²⁰ Ku ve'e dukojtskujx, van'it tse'e je nak du'axaa'tsni joma ve'e yukja'a je Kunuu'kx Jatyán, jetse'e dumoojy je tsaptujkpit patto'niva. Van'it tse'e y'ajxtk jetse'e je jayu duyak'ixpáktat. Ax nujom tse'e je jayu pan nuvinxupe'e jep tsaptujkp vye'nada, tum jem tse'e je Jesús ñi'kxm je vyijjn dupaamdí. ²¹ Van'it tse'e je Jesús yak'ixpajkjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Uxyam ya xaaj tse'e yaja miits mvinkujka ya Kunuu'kx Jatyán tutyunju tukyatsju.

²² Nujom tse'e je jáyuda y'oñukojtsiji, atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e je Jesús va'ajts tsoj myukojtsjidi, jetse'e ñay'amotutúvijidi:

—¿Ti ka je Joseejap ya'a ve'e je y'oñuk?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa miits n'ite'e xkótstat ya tukmu'a'ixmojkin: “Tso'yiva, nachóyaja viinm. Tonu yaja mkajpun kujx juu' aatse'e nmoju jetse'e xtuijn jem Capernaum.”

²⁴ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'a ve'e oy yakkuvákut joma ve'e je y'it je ñaax ni to'ka je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ²⁵ Vaampamts atse'e jets jeja xa ve'e numay je ku'aa'k ta'axtajk vye'nada yaja israeejlit y'it jaat ku ve'e je Elías jyoojntyki, ku ve'e ya it kyatuuj toojk joojnt jagojkm jetse'e makk je yooj tyunnajxy yaja nujom israeejlit y'it jaat. ²⁶ Ax ka'a tse'e je Nte'yam je Elías dutuknukejx ni to'ka je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsuunidup y'ijt yaja israeejlit y'it jaat; je'e ve'e ñojk'óy tyuknukejx to'k je viijnk tsóvit jayu juu' ve'e tsuunip y'ijt jem Sarepta, je sidoonit kajpun mutam. ²⁷ Jeja xa ve'e vye'niduva yaja israeejlit y'it jaat numay je jayu juu' ve'e leprapajkjudup van'it ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Eliseo. Ax ni to'ka tse'e dukayakjotkadaaky je israeejlit jayu juu' ve'e leprapajkjudup, je'ejyji ve'e yakjotkadaaknu to'k je viijnk tsóvit jayu, je Naamán juu' ve'e tsuunip y'ijt jem siiriat y'it jootm.

²⁸ Ax ku tse'e du'amotunajxti ti ve'e kyajtsj, ooy tse'e tyunotma'tti nujom je'eda juu' ve'e jep tsaptujkp ve'nidup. ²⁹ Van'it tse'e tyénidi jetse'e je Jesús duyakkajpumpísumdi, jetse'e duyaknajxkti jem kets'am, jem ketskojm joma ve'e je kajpun. Jem tse'e ojts du'ukkusvivupuva'anda. ³⁰ Van'it tse'e je Jesús jeja numay jayu akujk ñajxy jetse'e ñajxkni.

*To'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap
(Mr. 1.21-28)*

³¹ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Capernaum, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyak'ixpujk ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na. ³² Atuva atoki tse'e je jayu dutuktaandi je Jesús je y'ixpajkun kux je kutojken maate'e kyajts.

³³ Jep tse'e tsaptujkp vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jetse'e makk vyaajñ:

³⁴ —Mas'o'oku aats, Jesús, nazarétit jayu. ¿Ti katsts mitse'e mjayejpp aats maat? ¿Je'e ve'e mnumejtsp jets aatse'e xyakkutókiyut? N'ixa xa ats mits, je Nte'yam je Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Amo'otu jets tukvaatsni ya yaa'tyajk.

Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap duyakkitu je yaa'tyajk jeja je'e vyinkujkta, ni vinxupa tse'e kyayaktsaachiji ku ve'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap. ³⁶ Ax nujom tse'e tyaandi atuva atóki jetse'e ñavyaajñjidi:

—¿Ti ayookts ya'a ve'e? ¡Ya jayu xa ve'e dupavaamp je kutojkun maat je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e pyítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmnda, van'it tse'e pyítsumda!

³⁷ Nujom tse'e je kajpun juu' ve'e jem namyutámijidup, ñuja'vidupts je'e ve'e juu' ve'e je Jesús tyuump kyajtsp.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e pyítsum jep tsaptujkp, jetse'e ñujkx jem je Simón Pedro tyak'am. Jem tse'e je Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj vye'na, makke'e jyampukju. Van'it tse'e je Jesús dumunoo'kxtkti jetse'e duyakjotkada'akut. ³⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuvijntk je ta'axtajk jetse'e je jampa'am dupavaajñ jetse'e je ta'axtajk dunuvaatsnit. Van'it tse'e je jampa'am ñuvaatsjini. Jatyji tse'e je ta'axtajk pyojtuk jetse'e pyatto'ñijidi.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu

(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Taka xaaajani tse'e vye'na, jetse'e nujom je pa'am jayu duyaknajkxti joma ve'e je Jesús vye'na; may viijn tse'e je pa'am juu' ve'e jyajejptup. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj dutuknukaajin nujom je pa'am jáyuda jetse'e duyakjotkadakkajxtini. ⁴¹ Ax jem tse'e numay je jayu jya'vin kajxmnda pyítsumdini je ko'oyjáyuvapta. Aa'mitaaktu tse'e, jetse'e vyaandi:

—Mits xa je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Van'it tse'e je Jesús tyukna'muxjidi, ka'a ve'e duyakajtjidi je ko'oyjáyuvap jetse'e kyótstat kux ñuja'vidu ve'e jets je'e je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús kya'amaajy jep Galilea

(Mr. 1.35-39)

⁴² Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e je Jesús pyítsum jem kajpun kajxm jetse'e ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Íxtijidu tse'e je jayu. Ku tse'e dupaatti, jetse'e du'ukyaktanuvaandi, ka'a tse'e dutsoкта jetse'e ñajkxnit. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jets atse'e je jayu jem viijnk kajpun kajxmndava nvaajñadat pan vintso ve'e y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm, kux je'e kajx atse'e nyakkex.

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jetse'e je jayu duyak'ixpuk jem je galiléait chaptajkmda.

5

Je majin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e je y'ixpajkpatajk je ajkx dumaakti

(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ To'k nax tse'e je Jesús vye'na jeja genesarétit myaja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e va'ajts numay je jayu jye'ydi jetse'e tyun'atijmojkjidini kux je Nte'yam je y'ayooke'e y'amotunaxuvaandup. ² Jetse'e je Jesús du'ix mejtsk je barco jeja maja na'akaya pa'ayi, távani ve'e pyítsumda vye'na je ajkx maakpada jetse'e duyakva'atsta je tyuk'ajkx'amaakin xuumda. ³ To'k je barco, je Simón Peedrots je'e ve'e jye'e. Jem tse'e je Jesús tyajki jetse'e je Simón dunuujmi jetse'e je barco dujaa'kyaknatákat. Van'it tse'e je Jesús y'ajxtk jem barco jootm jetse'e je numay jayu duyak'ixpuk juu' ve'e jeja naxkujxta. ⁴ Ku ve'e je jayu dumukojtskujx, van'it tse'e je Simón dunuujmi:

—Yaktaka ya barco joma ve'e ya naaj kaak. Avájada ya mxuumda jetse'e mma'aktat.

⁵ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, tsonaxy xa aatse'e tunjatún, ka'ats aatse'e tuntipuk; ax pan mits tse'e mvaamp, va'ants atse'e du'avájinuva ya xuum.

⁶ Ku ve'e ve'em dutoondi, ooy tse'e je ajkx may tyuntaajñ. Van'it tse'e myupojti'ukvaanni je tyuk'ajkx'amaakin xuumda. ⁷ Jem tse'e vye'niva jado'k je barco tam jaty joma ve'e vye'nada je myujatyoo'da. Van'it tse'e duyeejmjidi jetse'e pyutákajadat. Kuts je'e ve'e myejtsi, van'it tse'e duyak'oijtsti ooy mejtsk je barco, jave'e'n tse'e jep najaatp iyakunajxtini. ⁸ Ku ve'e du'ix je Simón Pedro, van'it tse'e dvinkoxkteni je Jesús jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, mujékuma ats mits to'k aaj, kux tókinax jayu xa ats.

⁹ Je'e kajx tse'e ve'em dñuujmi kux atuva atoki ve'e je Simón Pedro jets je myujatyoo'tajk tyuntaandi kuxe'e ooy je ajkx dutunyakpítsumdi. ¹⁰ Je'e maatta tse'e je Santiago jets je Juan, je Zebedeo je myajntkajk, je Simón tse'e myaatmaaktu. Van'it tse'e je Jesús dñuujmi je Simón Pedro:

—Kadi mtsa'aga. Je ajkx maakka ve'e mtuump; ax uxayamts ats mitse'e je toonk nmo'ot jets atse'e je jayu xtuknuminut.

¹¹ Ku tse'e je barco duyakpítsumdini jep najaatp, van'it tse'e dumasooqtini nujom juu' ve'e y'ixtup jyayeiptup jetse'e je Jesús dupanjxtini.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkjp
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na je Jesús jetse'e ñuje'yji to'k je jayu juu' ve'e leprapajkjp. Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e ñvinkoxkteni jetse'e dñunoo'kxtk:

—Vintsán, pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

¹³ Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknuqoojnji jetse'e vyaajñ:

—Ntsajkp xa atse'e, va'ajts tse'e mtaanni.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús pyavaajni jets ni pana ve'e dukavaajnat. Van'it tse'e dujaa'kñuujmi:

—Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets ta ve'e mtojtkada'aky, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu kyoo'kpajkjini je lepra pa'am, ve'em tse'e nujom je jayu dñujávatat jets távani ve'e je pa'am mñuvaatsjini.

¹⁵ Ax nuyojk tse'e je Jesús je myajin tyunva'kxtk'atuuts. Numay tse'e je jayu juu' ve'e nay'amojkijidu jetse'e du'amotunáxtat juu' ve'e je Jesús kyajtsp jets je'e ve'e yakjotkada'akjadat pan pan jatye'e pajkjudup. ¹⁶ Ax may nax tse'e je Jesús ñujkx joma ve'e kyapantsuuna, kyukeekpe'e je numay jayu jetse'e ñujkx tsapkojtspa.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ To'k nax tse'e je Jesús yak'ixpuk vye'na. Jem tse'e chuuniduva vye'na je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk; jem je'e ve'e choo'nda may viijn kajpun kajxm juu' ve'e jem galiléait jets judéait y'it jootmda. Jem tse'e juu' ve'e tsoo'nduvap jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Je Nte'yam tse'e je makkin mooyjuu je Jesús jetse'e je pa'am jayu duyakjotkada'akut. ¹⁸ Van'it tse'e jye'ydi vinkex je yaa'tyajkta, jeme'e maajntkun kajxm dupavitsta to'k je mojkpa jayu. Yaktakavaandup tse'e jep tujkp, je Jesús tse'e tyukvinkuvitsavaandup, ¹⁹ ax ka'a tse'e y'uk'itupaattini vintso ve'e tyákadat kux ooye'e je jayu tyunve'nada. Van'it tse'e pyejti jem takni'kxm jetse'e duyakkeeki vee'n je taknapam, jetse'e je mojkpa jayu dukustaaydi je myaajntkun maat jeja numay jayu akujk jets jeja je Jesús vyinkujk. ²⁰ Ku tse'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupee'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dñuujmi:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

²¹ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk vvinmaaydi: “¿Pants ya'a ve'e ya jayu juu' ve'e je Nte'yam ñvinkojtspejtp? Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e tyokinmee'kxut, je Nte'yamji ve'e to'k.”

²² Ku tse'e je Jesús dñuja'vi vintso ve'e vvinmayda, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajts miitse'e ve'em mvinmayda? ²³ ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku atse'e je jayu nñuujma: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e je jayu nnaajmat: “Pojtukni jets jaamni”? ²⁴ Jetse'e xnujávadat jets njayepp atse'e je kutojkun yaja naxviijn jets atse'e je jayu ntokinmee'kxut, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dñuujmi:

—Mits atse'e nñuujmip, pojtuksi, pakmojkni xi mmaajntkun, jets najkxni jem mtak'am.

²⁵ Jatyi tse'e pyojtuksi jeja je numay jayu vyinkujkta, jetse'e dupakmojkni je myaa-jntkun, jetse'e ñajkxni jem tyak'am, jetse'e je Nte'yam dukukojsji jetse'e duyakmaji duyakjaanchi. ²⁶ Atuva atoki tse'e nujom je jayu tyankajxti jetse'e je Nte'yam duyakmáji duyakjaanchidi, va'ajts tsa'kidup tse'e ñavyaajnjidi:

—Atuva xa ya'a ve'e juu' ve'e uxayam n'ixumdup.

Ku je Jesús ñuvaajv je Leví juu' ve'e ñuxaajiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Ku ve'e je Jesús kyajpumpítsum, van'it tse'e du'ix to'k je kupa'mun pakmojkpa juu' ve'e ñuxaaj Leví, jeja ve'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk, jetse'e dñuujmi:

—Pamiinni ats.

²⁸ Van'it tse'e je Leví tyeni jetse'e dumasokkajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyayejpp jetse'e je Jesús dupanajkxni.

²⁹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e jem je Leví tyak'am je maja kay je maja uu'k duyak'avaadi je Jesús kajx. Jem tse'e je Jesús dumaatkaajy dumaat'uuk numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda. ³⁰ Ax van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk duko'oyja'vidi, je'e kajx tse'e dunuujmidi je Jesús je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxts miitse'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda?

³¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makkatsots; je'eda ve'e pan pan jatye'e pajjudup. ³² Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joointykidup; je'e atse'e nnumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vvinmayumpijitnit jetse'e dumasokkinit je kyó'oy joointykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojada

(Mt. 9.14-15; Mr. 2.18-20)

³³ Van'it tse'e je Jesús yak'amotutúvi:

—¿Tyajx tse'e may nax chapkotsta je Yalnapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk, nay ve'empa je fariseo je y'ixpajkpatajk? Ax mits ya m'ixpajkpatajk, kaaydup ookupts ya'a ve'eda.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáda pan pan jatye'e miindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'axpajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e chaachvinmáda ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. ³⁵ Ax pyaa'tup tse'e je xajj ku atse'e nkoo'k'ijitnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix

(Mt. 9.16-17; Mr. 2.21-22)

³⁶ Van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin dūvaajnjidi:

—Ni pana xa ve'e dukapuke'e je nam vit jetse'e dutuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa ve'e kudutún, van'it tse'e je nam aka'yun dūvaa'nmókut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaa'tsnit. ³⁷ Ni pana xa ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa ve'e kudutún, mupájinupts je'e ve'e je ak, ax koojyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. ³⁸ Je'e kajx tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj yakpum jem nam ak apajkin jootm; ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintókiyut. ³⁹ Pan pan tse'e du'ookp je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e potsnaxy, ka'a tse'e du'uktsojkni ux'ook juu' ve'e nam, kux jidu'ume'e vya'añ: “Nuyok oy xa je'e ve'e juu' ve'e potsnaxy.” Nay ve'empa tse'e je jayu dukatsokta je nam ixpajkun juu' atse'e ntuk'ixp.

6

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ To'ke'e je poo'kxtkun xajj vye'na, jetse'e je Jesús dutuknajxy je trigo kam maat je y'ixpajkpatajk. Ku ve'e jem ñajxti, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk duyuktajti je trigo jetse'e dūvinxajsti jem kya'm, jetse'e dupajkjidi je pyo'ox jetse'e duja'xkti je trigo pajk. ² Van'it tse'e je fariseotajk dū'amotutúvidi je Jesús maat je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxts miitse'e poo'kxtkun xajj xtonda juu' ve'e je pava'nun kyayakajtyp?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tis, ka'ana miitse'e je Kunuu'kx Jatyán xkotsta juu' ve'e to'k nax tyoondú je David maat je myujatyoo'tajk ku ve'e yu'oo'kjudup vye'na? ⁴ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp jetse'e dukaajy je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dukaajy, myooyduva tse'e je myujatyoo'tajk. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e opyana dukáyut, je tee'tajkji ve'e tuknvánada. Tā miits je'e ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja?

⁵ Jetse'e je Jesús jyaa'kvaajji:

—Ax njayejppts atse'e je kutojkun pan ti ve'e poo'kxtkun xajj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Jado'k tse'e je poo'kxtkun xajj vye'na, jetse'e je Jesús tyajki jep tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpuj. Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj. ⁷ Jep tse'e vye'niduva je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajkta, y'ixtupts je'e ve'e pan yakjotkada'akupe'e je Jesús je jayu ku ve'e poo'kxtkun xajj vye'na, ve'em tse'e y'o'yixjadat vintso ve'e dūnuxa'aadat kux ka'a ve'e dukutyún je'e je pyava'nunda. ⁸ Ax ñaja'vips je'e

ve'e je Jesús vintso ve'e vyinmayda. Van'it tse'e dunuujmi je jayu juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj:

—Tena jets minü yaja ya jayu vyinkujkta.

Van'it tse'e je jayu ñujkx joma ve'e tyukna'muxji. ⁹ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunuujmi:

—To'kts atse'e je ayook n'amotutuvava'añ. ¿Juu' tse'e je pava'nun yakajtyp jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu dutónut: je'e juu' ve'e oy ukpu je'e juu' ve'e ka óyap, ku ve'e je jayu duyakjoojntkyat ukpu ku ve'e je jayu duyak'oo'kut?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ñvin'ix'apitsumkujx je jáyuda, jetse'e je pa'am jayu dunuujmi:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e je pa'am jayu je kya'aj duyakyajkxy jetse'e jyotkadaakni.

¹¹ Ax ogy tse'e tyun'eijkjidi je cho'oxpajkpada jetse'e ñay'amotutúvijidi to'k jado'k pan vintso ve'e kudutonda je Jesús.

Ku je Jesús ñvinkaajin je ñumakmejsk kukátsivada

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun viinm tsapkojtspa. Tsonaxy tse'e chapkajts. ¹³ Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e ñvinkaajin je y'ixpajkpatajk, ñumakmejsk tse'e ñvinkaajin, je'e tse'e tyukxaajidu kukátsivada. ¹⁴ Ya'a tse'e je xyaajta: Simón juu' ve'e tyukxaaji Pedro, jets je y'uts Andrés, Santiago jets Juan, Felipe jets Bartolomé, ¹⁵ Mateo jets Tomás, Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, Simón juu' ve'e je cananista partido ñumaat y'ijit, ¹⁶ Judas juu' ve'e je Santiago je myajntk, jets Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjup.

Ku je Jesús je numay jayu duyak'ixpujk

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ñumaat je y'ixpajkpatajk vyajntkti jem tonun viinm jetse'e tyaandi jem joy it kajxm. Jem tse'e vye'ñiduva numay je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem jersaleenit kya-jpun kajxm jets viijnk tsqv juu' ve'e jem judéait y'it jootm. Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda. Je'ets je'e ve'e ñuje'ydu kux y'amotunaxuvaandupe'e je Jesús jets je'e ve'e duyakjotkada'akut je pya'am jáyuda. ¹⁸ Jem tse'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmde je ko'oyjáyuvap; pyajki tse'e je ko'oyjáyuvapta. ¹⁹ Nujom tse'e je jayu dutónuva'anda je Jesús kux je'e ve'e nujom je jayu duyakjotkadaak ñumaat je myakkin.

Pan pan jaty xoonda pan pan jaty ka xoónapta

(Mt. 5.1-12)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús ñvin'ix je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmide:

—Xoon xa miitse'eda, ayoo'va jáyuda, m'ittapts miitse'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

²¹ 'Xoon xa miitse'eda pan pan jatye'e uxyam yu'oo'kjup, m'ittapts miitse'e ku'ux.

'Xoon xa miitse'eda pan pan jatye'e uxyam yaaxup, mxoonduktapts miitse'e ux'ook.

²² 'Xoon xa miitse'eda ku ve'e je jayu mmu'ékjada mmujot'ánjada kuxe'e ats xjaanchjávida, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka ljt, ku ve'e je jayu apuk mpámjada, mvinkojtspétjada, jets ku ve'e mjávajada ax jo'n ko'oy jayu kum'ijiti. ²³ Xoonduktatse'e ogy ku ve'e ve'em myaktonda, kux myakmooydinupe'e je maja o'yin jem tsapjootm. Ve'em je'e ve'e je jyujpit jayu dutoonduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

²⁴ 'Ayoo'v xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e kumeenda, mxoointktuts miitse'e yaja taav.

²⁵ 'Ayoo'v xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e ku'uxta, myu'oo'kjadapts miitse'e ux'ook.

'Ayoo'v xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e uxyam xoojntktup, mtsaachv-inma'yunyaaxtinupts miitse'e ux'ook.

²⁶ 'Ayoo'v xa ve'e miits je mjootta ku ve'e je jayu anañujoma mkukótsajada, kux ve'eme'e je jyujpit jayu dukukojtsidi pan pan jatye'e natyijjudu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada.

"Tsokta je jayu pan pane'e mtso'oxpajkjup"

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ 'Ax nujom tse'e miitsta pan pan jatye'e uxyam x'amotunaxup, jidu'umts atse'e nva'añ: Tsokta je jayu pan pane'e mmu'eijkjudup. Oy tse'e xtoojnjadat pan pane'e mkatsojkjudup. ²⁸ eñukótsada pan pane'e mko'oñukojtsijidup. Nutsapkotsta pan pane'e mvinkojtspejtjudup. ²⁹ Pan pane'e m'akupa'kxijidup to'k ado'om aaj, mooyduvats jado'k ado'om jetse'e mjaa'k'akupa'kxajadat. Pan pan tse'e mpajkuxjudup je mvituni'kx, masooktuvats jetse'e je mvitupa'tk mpajkuxjudup. ³⁰ Pan m'amótujjudup tse'e je jayu juu', ax mmu'odap tse'e. Pan mpajkuxjudup tse'e juu' miitse'e mje'eidup, ka'a tse'e x'amótudat

jetse'e mmoyumpijitjadinuvat. ³¹ Pan vintso xa ve'e xtsokta jetse'e je jayu mto'nuxjadat, ve'emts miits je'e ve'e xtoojniduvat.

³² 'Pan je'ejyji xa miitse'e mtsojktup je jayu juu' miitse'e mtsojkjudup, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup? Je ko'oy jayu paat xa ve'e ve'em jyátukada. ³³ Ax pan je'ejyjis miitse'e je maa'yun mtoojnjidup juu' miitse'e je maa'yun mto'nuxjudup, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup? Je ko'oy jayu paat xa ve'e ve'em jyátukada. ³⁴ Ax pan je'ejyji tse'e juu' m'anuu'kxmooydup pan pane'e m'a'ixtup jetse'e mmoyumpijitjadinuvat, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup? Kux natyuk'anoo'kxjuduvap xa ve'e juu' je ko'oy jáyuda jetse'e ñay'a'ixjada jetse'e juu' ñamyoyumpijitjadinuvat. ³⁵ Tsokta pan pan jatye'e mtso'oxpajjudup, oy tse'e xtoojnjadat jetse'e xmo'odat juu', ka'a tse'e x'a'ixtat jetse'e mmoyumpijitjadinuvat, kux ve'em xa ve'e je maja o'yin xjayéptat jem tsapjootm, je Nte'yam je y'ónukts miitse'e m'ittat. Kux je Nte'yam tse'e je maa'yun to'nuxjudup je ko'oy jáyuda jets pan pan jatye'e je kukojsun dukamooydup je Nte'yam. ³⁶ Jayéptats miitse'e je tukmo'tun, ve'em ax jo'n je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e tse'e je tukmo'tun dujayejpp.

*Ka'a uu'm je jayu ntókimpayoyumdat
(Mt. 7.1-5)*

³⁷ 'Ka'ats miitse'e je jayu xtókimpayoydat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatókimpayoyjuduvat. Ka'ats miitse'e je jayu xtókimpámdat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatókimpaaajmjuduvat. Mee'kxjada je tyókinda pan pan jatye'e mto'nuxjudup juu' ve'e ka óyap, ve'em tse'e je Nte'yam mtókinmee'kxjuduvat. ³⁸ Mo'oda je jayu juu', ve'em tse'e je Nte'yam mmo'ojadat nuyojk, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e kijpxtup je oy kijpxun maat, tsu'kx, ojts, atajp ako'op. Pan oy xa ve'e je mjáyuvinda je mjoointykinda, mjaa'kyakmo'odap tse'e juu' nuyojk.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi:

—¿Óyap n'ite'e jetse'e je viints jayu je myuviints jayu dupavítsut? Pan ve'em xa ve'e kuy'it, va'an nimejtsk tse'e najkx tyun'avivupada jep jótup. ⁴⁰ Ni to'ka ve'e je xipajkpa dukanumaja ax jo'n je'e juu' ve'e yak'ixpajkjudup; óyam tse'e vye'ema, pan taamp xa ve'e jep je xipajkpa kyuvajkyp jetse'e dujayep jem jya'vin kajxm je xipajkun juu' ve'e tuk'ixjudup, jyayejpapts je'e ve'e je majin ax jo'n je yak'ixpajkpa.

⁴¹ '¿Vintsos je'e ve'e y'o'yixjut je'e juu' ve'e je maja tokin dumaat jetse'e duputákát je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e jep vyiimp to'k je kup juu' ve'e va'ajts maj jetse'e dutsak jetse'e duputákát je y'uts juu' ve'e je pi'k po'ox tnyvintákaja. ⁴² Van'it tse'e je y'uts dunujma: "Va'an ats duyakpitsumu je pi'k po'ox juu' ve'e jep mviimp." ¡Mejts'aaj mejtsjoot xa je'e ve'e juu' ve'e je maja tokin dumaat! Yaknuva'ache'e too'vajkp dutsak je maja tokin juu' ve'e jyayejpp, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e duputákát je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat.

*Yaknuja'vips je'e ve'e je kup vintso ve'e tyá'ma
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ 'Ka'a xa ve'e ti oy kup juu' ve'e duyakta'mip je ko'oy ju'kx; ka'ava tse'e ti ko'oy kup juu' ve'e duyakta'mip je oy ju'kx. ⁴⁴ Je tyaaajm kajxe'e yaknujava pan vintso ve'e je kup. Ka'a tse'e je higo taajm ka'a tse'e je tsaaydum taajm yaktuk jem ápit kajxm. ⁴⁵ Je oy jayu, oyts je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je y'oy je'e; ax je ko'oy jayu, ka óyapts je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je kyo'oy je'e. Juu' xa ve'e je jayu kyajtsp, jemts je'e ve'e jya'vin kajxm cha'a'n.

*Je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jeja tsakujx jets je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jem naxviinmji
(Mt. 7.24-27)*

⁴⁶ '¿Tyajxts ats miitse'e xtijta: "Vintsán, Vintsán"? ax ka'a tse'e xtonda juu' ats miitse'e nvaajnjidup. ⁴⁷ Uxyam ats miitse'e nvaajnjadat vintso je'e ve'e je jayu juu' atse'e nxumiimp, juu' atse'e x'amotunajxp jetse'e dutún juu' atse'e nkajtsp. ⁴⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e to'k je tajk dupaam. Ax too'vajkp tse'e dutaji kaak jetse'e dutsoo'ntk je tajk jeja tsakujx. Ku tse'e je nakom ñajxy, jetse'e ojts makx je tajk dupati'its, ka'a tse'e y'o'yixju vintso ve'e duxinut kux jeja ve'e tsakujx je tajk choo'ntk. ⁴⁹ Ax je jayu juu' atse'e x'amotunajxp jetse'e dukatún juu' atse'e nkajtsp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukataji joma ve'e dutsoo'ntk je tyajk, jemji ve'e naxviinm dupuujm. Ku tse'e je nakom ñajxy, jetse'e ojts makx je tajk dupati'its, játyjits je'e ve'e kyituni. Vintókikajxts je'e ve'e.

7

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je tojpa je vyintsán je tyoompa
(Mt. 8.5-13)

¹ Ku ve'e je Jesús dumukojtskujx je numay jayu, van'it tse'e tyajki jem capernaau mit kyaipun jootm. ² Jem tse'e vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Qoy tse'e dutuntsak y'it to'k je tyoompa juu' ve'e pajkju, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. ³ Ku tse'e je tojpatajk je vyintsán je kats dumotu jets jeme'e je Jesús vye'na, van'it tse'e dukejx je israeejlit je myújit jáyuda juu' ve'e dumunoo'kxtuktap je Jesús jetse'e ñunajxjut jetse'e je toompa duyakjotkada'akut. ⁴ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je tojpatajk je vyintsán je maa'yun xtoojnat ⁵ kux ooyts je'e ve'e uu'm je njáyuvamda dutuntsak jetse'e duyakjapyaajmji aats je ntsaptajk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús dumaadi je jáyuda. Ax ku tse'e támani vye'nada joma ve'e je tajk, van'it tse'e je tojpa tajk je vyintsán dukejx je jayu juu' ve'e myaatnayja'vijidup jetse'e ojts je Jesús dunaajmada:

—Vintsán, kadi ve'em xpayo'oy jetse'e mmínut yam ats nták'am, kux ka'a xa atse'e nvinmachju jetse'e yap ats ntujkp mtákat. ⁷ Je'e kajxts atse'e tunkanayjáwaja jets atse'e viinn mits nmunajxkut. Koojyji mits va'anu jetse'e jyotkada'akut ats je ntoompa, ax jotkada'akupts je'e ve'e. ⁸ Kux jem xa ve'e pan atse'e xyakkutojtkip; jempa tse'e ats je nttojpa juu' atse'e nyakkutojkiwap. Ku atse'e to'k nmujjima jetse'e ñajxkut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmujjima jetse'e myínut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoompa juu' ntukpava'añ, tyuumpts je'e ve'e.

⁹ Ku tse'e je Jesús du'amotunajxy, atuva atoki tse'e yaktaajnji je kats juu' ve'e je tojpatajk je vyintsán kyejx. Van'it tse'e vya'kumpijit jetse'e dunujjimi je numay jayu juu' ve'e panajxjudup:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets yaja nujom israeejlit y'it jaat, ni to'ka atse'e tunkapaa'ty juu' atse'e xjaanchja'vip ax jo'n to'k je jayu juu' atse'e xnukejxip.

¹⁰ Ku ve'e je kukátsiva vyimpjittini jem tyák'am, jotkada'akyani tse'e dupaattini je tojpatajk je vyintsán je tyoompa.

Ku je Jesús duyakjoontykpajknuva to'k je ku'aa'k ta'axtajk je myajntk

¹¹ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem naiinit kyaipun kajxm. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk jets je numay jayu myujatyoo'ajada. ¹² Ku ve'e je Jesús dumutami je pats aka'a joma ve'e je naiinit jayu duyaknaa'tojkkáxta je kyaipunda, van'it tse'e du'ix jets jeme'e duka'anajkxta yaknaxtajkiva to'k je oo'kpa, je ku'aa'k ta'axtajks je'e ve'e je myajntk, to'kamts je'e ve'e dumajntka. Qoyts je'e ve'e je myukukajpun jayu tyunmujatyoo'ajada. ¹³ Ku tse'e je Maja Vintsán du'ix je ku'aa'k ta'axtajk, jetse'e dutukma't, van'it tse'e dunujjimi:

—Kadi mya'axy.

¹⁴ Van'it tse'e jyaa'ktámi, jetse'e dutaajni je ka'yun, jetse'e yo'y'atúvidi je jayu juu' ve'e dupakaaydup. Van'it tse'e je Jesús dunujjimi je oo'kpa:

—Atse'e vaamp, pojtu'kni.

¹⁵ Je jayu juu' ve'e aa'kani ukve'nip, pojtu'knu tse'e jetse'e y'ajxtkni, jetse'e kyojtspajknuva. Van'it tse'e je Jesús dutukkatajkini je tyaak. ¹⁶ Ku ve'e du'ixti je numay jayu, májum aa'k tse'e dutuntuk'atúvidi jetse'e je Nte'yam duyakmájadi duyakaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'adam xa ve'e je Nte'yam dujaa'tyóki je jyayu.

¹⁷ Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon, va'kxtk tse'e je ayook. Yaknuja'vits je'e ve'e jem nujom judéait y'it jootm jets je naax je kajpun juu' ve'e tamanaat.

Je'eda pan pan jatye'e je Yakaapejtpa Juan kyejx
(Mt. 11.2-19)

¹⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, van'it tse'e je Yakaapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk tyukmumaajntkjidi nujom juu' jatye'e je Jesús tyoon kyojts. ¹⁹ Van'it tse'e numejtsk je y'ixpajkpa duyaaxji jetse'e dunujjimi jetse'e najkx je Jesús du'amotutúvada pan je'em je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, uk pan yak'a'ixupnum je'e ve'e. ²⁰ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e vyaandi:

—Je Yakaapejtpa Juan aatse'e xkejxp jets aats mitse'e n'amotutúvat pan je Criistovam mitse'e, uk pan n'a'ixupnum aats je'e vine'e.

²¹ Ku tse'e jye'ydi, yakjotkadaakyp tse'e vye'na je Jesús numay je jayu, je pa'am dutuknuvaatsni je jayu jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpitsumni jem je jayu jya'vin kajxmnda, nay ve'empa tse'e je viints jayu duyakvin'ixpajkni. ²² Ax jidu'um tse'e je Jesús je kukátsiva du'atsaajv:

—Najkxu xtukmumaayduktá je Juan juu' ve'e uxayam m'ixtup mmótudup. Tukmu-maayduktá vintso ve'e je viints jayu vyin'ixpakta, je uxket jayu oy yo'pyáktá, ñuva'atsjada je pa'am pan pan jatye'e leprapajkjudup, je nat jayu myotupakta, jyoojntykpajktinuva pan pan jatye'e aa'kanda, jets vintso ve'e je ayoova jayu yaktuknujáva je oy kats je oy ayook.
²³ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jaty atse'e ijtp xjaanchja'vidup.

²⁴ Ku ve'e je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpa ñajkxtini, van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunuujmide je Yaknapejtpa Juan kajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnajkxti joma ve'e kyapantsuuna, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k je kapy juu' ve'e oyvintsova pojuyo'yp? ²⁵ Pan ka je'e kajxape'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e va'ajts oy xax? Mnuja'vidup xa miitse'e jets jem je yakkutojka tyak'am je'e ve'eda juu' ve'e va'ajts oy naxyojxjudup jetse'e oy ñaajk'itjada. ²⁶ Pan ka je'e kajxape'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa? Ax je'e tse'e. Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets jyaa'knumájiip je'e ve'e nuyojk je Yaknapejtpa Juan jets ka'a ve'e pan viijnk je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ²⁷ Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e juu' ve'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip: Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyoy'va juu' ve'e mvintoo'vákajap, je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut. Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

²⁸ 'Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets nujom je jayu juu' ve'e joojntykidu jets juu' ve'e uxayam joojntykidup, ni pana tse'e dukanumaja ax jo'n je Yaknapejtpa Juan; ax jyaa'knumájipts je'e ve'e ni ka'a je Juan jyapana juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam y'am kya'm —jidu'um tse'e je Jesús vyaajñ.

²⁹ Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je numay jayu maat je kupa'mun pakmojkpada du'amotunajxti juu' ve'e kyojts, kyuvajktu tse'e jets pyaatyp y'akeeguip'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets je'e ve'e dutóndat, yaknuke'xnatajkidu tse'e ku ve'e ñapejtti je Yaknapejtpa Juan je ñapejtun kajx. ³⁰ Ax je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, ka'ats je'e ve'e dukuvajkti juu' ve'e je Nte'yam tukmutsojkjudu, je'e kajx tse'e kyayaknapejtjidi.

³¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán jyaa'kvaajñ:

—Ya'ats atse'e ntukmu'a'ixmojkidup je jáyuda juu' ve'e uxayam joojntykidup. ³² Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e ajxtktup koo'yíva jep maa'y jaatp jetse'e dunaajmada je myujatyoo'da: "Ñjavinxooxtu ve'e taav jetse'e m'étstat, ka'a tse'e tum'etsta; njatukvin'aavdu tse'e taav je tsaachvinma'yun uv jetse'e mya'axtat, ka'a tse'e tumya'axta." ³³ Miin xa ve'e je Yaknapejtpa Juan, ka'a tse'e je tsapkaaky dukaaaj, ka'a tse'e je tsaaydum pa'ajk naaj du'uuk; ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. ³⁴ Van'itts atse'e nmiimpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, kaayp ookp atse'e, jets miitse'e mva'anda jets munuyojk atse'e nkay n'uu'k jets nmaatnayja'vijidup atse'e je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda. ³⁵ Ax je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam myooyp je vijin je kejun, ñuja'vidinupts je'e ve'e jets pyaatyp y'akeeguip je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp.

Ku je Jesús vye'na jep je fariseo Simón tyak'ap

³⁶ To'k nax tse'e to'k je fariseo duvaajv je Jesús jetse'e ojts dumaatkáy jem tyak'am. Van'it tse'e ñujkx je Jesús jetse'e dumaatnajxy kaayva. ³⁷ Ku tse'e dunuja'vi to'k je ta'axtajk juu' ve'e tókinax jayu, juu' ve'e jémit kukajpun, jets jeme'e je Jesús vye'na jem je fariseo tyak'am, van'it tse'e dukaajv to'k je poo'p tsaaj apajkin juu' ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat, jetse'e je Jesús dunuujkx. ³⁸ Ku ve'e jye'y jep je Jesús ñaadup tsoy, van'it tse'e yaaxy, je vyinnaaj tse'e tyuknuta'kxi je Jesús je tyek, jetse'e je vyaajy dutukpo'ttaatsni, jetse'e je tyek dutsuu'kx, jetse'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dupaajmji. ³⁹ Ku tse'e je kutajk du'ix jets ti ve'e je ta'axtajk tyuump, van'it tse'e ña'ña'muxji: "Pan je'em ya'a ve'e kuy'it je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, kudunujávats ya'a ve'e vintso ya'a ve'e jyáyuva pane'e toojnup majtsjup, kux tókinax jayu xa ya'a ve'e xi ta'axtajk." ⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús je fariseo dunuujmi:

—Simón, jepe'e juu' atse'e nkotsuvaampy.

Van'it tse'e je fariseo y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, kotsu n'it.

⁴¹ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Numejtsk xa ve'e je yaa'tyajk to'k je yakmeen'anoo'kxpa dumuyójada y'ijit. To'k tse'e myuyójaja y'ijit mugooxk mókupx je denario meen jets jado'k vujxtkupxuk majk. ⁴² Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e dumukuvéttat. Van'it tse'e je yakmeen'anoo'kxpa myee'lkxuxjidi je vojta. Nukótsuts n'it, ¿pane'e nuyojk dutsojpk je yakmeen'anoo'kxpa?

⁴³ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Ve'em xa atse'e ntij jëts je'e ve'e juu' ve'e nuyojk je meen duyóijp y'ijt.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Oy xa ve'e xtij.

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús duvin'ix je ta'axtajk, jetse'e je Simón dunuujmi:

—¿M'ixpe'e ya ta'axtajk? Ku xa atse'e yaja mtujk tuntaka, ka'ats atse'e je mtsoxk naaj tuxma'a jëts atse'e ya ntek taa kumpuj; ax ya ta'axtajk, je vyinnaajts ats ya'a ve'e tuxtupakpaj jetse'e tuduyaktu'uts maat je vyaajy. ⁴⁵ Ka'ats ats mitse'e tuxtsuu'kx; ax jëts ya'a, ka'anats ya'a ve'e ats ya ntek dutsoo'kx'atúva ku ve'e tutyaka. ⁴⁶ Ni ka'avats atse'e yam nkuvajkm tuxpuujmja je olivos aceite; ax pyaajmjts ya'a ve'e taav je pa'ajk xoo'kpa naaj ats ya ntek. ⁴⁷ Ax je'e kajts ats mitse'e nnuujma, óyam ya'a ve'e ooy tyuntokinaxjáyuva tuy'it, je tsojkun tse'e juu' ve'e jyayejpp, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jëts ta ve'e je Nte'yam tyokinmee'kxju. Je jayu juu' ve'e yuu'nam yaktokinmee'kxp, yuu'namts je'e ve'e je tsojkun dujayep.

⁴⁸ Van'it tse'e dunuujmi je ta'axtajk:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

⁴⁹ Van'it tse'e je javyaa'kxtajk ñavyaajnidi:

—¿Pants ya'a ve'e ya jayu ñatyijju jëts ya'a ve'e je jayu dutokinmee'kx?

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús dunuujminuva je ta'axtajk:

—Je Nte'yame'e tumyaktsa'akju kux atse'e tuxjaanchjáva. Najkxni mits oy aaj oy joot.

8

Je ta'axtajkta juu' ve'e duputajkidup y'ijt je Jesús

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñajxy tyajki jem may kajpun kajxm je mujit je muutskit, jetse'e je jayu dutuk'ix je oy kats je oy ayook, je'e tse'e tyuk'ixp vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm; mujatyoo'ijidup tse'e vye'na je ñumakmejtsk xpaajkpatajk. ² Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e mujatyoo'ijidu, je'e juu' ve'e je Jesús yakpitsumuxjidiinu je ko'oyjáyuva jem jya'vin kajxmda jetse'e duyakjotkadaakni juu' ve'e pajkjuv ijtju. Nuto'k tse'e je'e'eda je María Magdalena, jeme'e jya'vin kajxm y'ijt nuvuxtojtuk je ko'oyjáyuva; ³ jado'k tse'e je Juana; jado'k tse'e je Chuza je ñuda'ax, je Chuza juu' ve'e duyakkutojkijp je toompatajk jep je Herodes tyujkp; jado'k tse'e je Susana; jëts je viijnk ta'axtajkta juu' ve'e putajkjidup y'ijt maat je joojntykin juu' ve'e y'ixtup jyayejptup.

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Numay tse'e je jayu choo'ndi jem kyajpun kajxmda jetse'e je Jesús najkx du'ixta. Ku ve'e je numay jayu ñay'amokijidi, van'it tse'e je Jesús vya'nujixdi ya tukmu'a'ixmojkin:

⁵ —To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaa'n. Ku tse'e duvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too'kujk. Van'it tse'e je jayu dutuktee'ndi jetse'e je jeyyva tánuk dupiivdini.

⁶ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax. Ku ve'e távani myux vye'na, taatsnu tse'e je'e kajx ku ve'e je naax kyanika. ⁷ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja ápit akujk. Van'it tse'e je ápit yee'k jetse'e dukoo'k'itumooyini je oy ojts jetse'e yee'kut.

⁸ Nay jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx. Je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm.

Van'it tse'e je Jesús mak'k kyajts:

—Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpaajkpatajk y'amotutúvijidi pan vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki. ¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Nte'yam tse'e mtuknuja'vijidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm; ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'e'eda juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup. Je'e kajts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat kux jya'ixtup xa je'e ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e duvinjávada, jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajts, ka'a tse'e duvinmótuda.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ Ax jidu'um tse'e ya tukmu'a'ixmojkin yakkojtsva'ach. Ve'em xa je'e ve'e je taamt ax jo'n je Nte'yam je kyats je y'ayook. ¹² Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Van'it tse'e jye'ya je ko'oyjáyuva juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e dupajkjini

jem jya'vin kajxm je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu jets ka'a ve'e dujaanchjavadat, ve'em tse'e dukajayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹³ Jeja tse'e tsakujx joma ve'e peji je naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukuvakta je xoojntkun maat, jyaanchja'vidup tse'e ku ve'e vee'n ya it ñaxy. Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap du'ix vintso ve'e duyaktokintóndat, van'it tse'e dukoo'kmaja paamini je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtu. ¹⁴ Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup. Ku ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e ooy tyunvinmaaydup je naxviijnit je'e, chojktup tse'e jetse'e kumeen y'ittat, jetse'e xoojntkp ñaajk'ituvan'anjada. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi. ¹⁵ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj jetse'e ñaajkma'yiji, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dumaja pamda je oy aaj je oy joot maat jets je tuv jáyuvin maat. Je yuj vinma'yun maat tse'e je jyáyuvin je jyoojntykin vyimpitta ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.14-16; Mr. 4.21-25)

¹⁶ 'Ni pana xa ve'e je ta'kxpa dukana'ak jetse'e juu' dutuknaxjóput ukpu jep maajntkun pa'tkup duyó'otsut; ña'kp je'e ve'e jetse'e kajxm dupum jetse'e ve'em dukuta'kxut anañujoma je jayu juu' ve'e tajkidup jep tujkp. ¹⁷ Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanuke'xnatákat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dukanujávat.

¹⁸ 'Payo'oyda oy juu' ve'e m'amotunajxtup. Pan pan tse'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'op tse'e; jets pan pan tse'e juu' yuu'n vee'n dumaat, yakpajkinup tse'e nujom.

Je'e juu' ve'e je Jesús tyaakja'vip

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús je tyaak jets je y'utsatajk jye'ydi joma ve'e je'e; ka'a tse'e y'o'yixjidi vintso ve'e dvinikutámadat kux numaye'je je jayu ooy tyunve'na. ²⁰ Van'it tse'e je Jesús je jayu vya'nuxji:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjidup.

²¹ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Pan pan jaty xa ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukutyonda, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti, jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

Ku je Jesús duyak'atuyi je makk poj

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² To'k nax tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmidi:

—Ja'mda jem jado'k ado'om napa'am.

Jetse'e ñajkxti. ²³ Yo'ydup tse'e vye'nada jetse'e je Jesús myanajxy. Van'it tse'e makk pyoj'ukvaajn jetse'e je naaj kyajxmpojtúk jetse'e tyajki jem barco jootm. Ojts'ukvaannup tse'e vye'na, javée'n jakunajxni, ²⁴ van'it tse'e duyoxji je Jesús, jetse'e dunuujmidi:

—¡Yak'ixpajkpa! ¡Yak'ixpajkpa! ¡Kunajxumdinuptam xa ve'e na'aakp!

Van'it tse'e je Jesús jyotvij jetse'e dutuknuujmi je poj jets je naaj. Van'it tse'e je poj y'atuyi jetse'e je naaj tyu'ujkajty. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Tyajxse'e je jaanchja'vin xkajayepta?

Tsa'kidup tse'e jetse'e atuva atoki tyuntaandi je y'ixpajkpatajk, jetse'e ñay'amotutúvijidi:

—¿Vintsoq ya'a vine'e ya jayu je makkín ooy dutunjayep? ¡Je poj paat je naaj paat tse'e dupava'añ, ax kátsupajkjúdup tse'e!

Ku je Jesús duyakpítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxm

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Van'it tse'e choo'ndi jem galiléait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am jem gadaarait y'it jootm. ²⁷ Ku tse'e je Jesús pyítsum jem barco jootm, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem tso kukajpunip; jékanits je'e ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jékani tse'e kyanaxyaxju. Ka'ats je'e ve'e jep tujkp chuuna; jepe'e aajntkup tyun'it joma ve'e je oo'kpa ñaxtákada. ²⁸ Ku ve'e du'ix je Jesús, van'it tse'e dvincoxkteni, jetse'e makk dunuujmi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayeypump?, Jesús. Je'e xa mitse'e je y'Onuk, je Nte'yam, juu' ve'e dunukajxmikajxp. Nmuno'o'kxtkpts ats mitse'e jets atse'e kadi xtsaachtún.

²⁹ Ve'em tse'e vyaajñ kux pyavaampye'e je Jesús je ko'oyjáyuwap jetse'e pyítsumnit. May náxanits je'e ve'e je ko'oyjáyuwap tyukkoo'yaja vye'na, nay ve'empa tse'e cadenatum jem kya'm jets jem tyékum je jayu jyayak'itju; ax vinnaajknáxts je'e ve'e jyayaktsum, ve'emts je'e ve'e dutukpojítikúx je cadena jetse'e je ko'oyjáyuwap yaknajkxjini joma ve'e kyapantsuuna.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Tise'e mxaaj?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Miijl Am atse'e nxaaj.

Je'e kajxts je'e ve'e ve'em vyaajñ kux numaye'e je ko'oyjáyuwap tutyuntuktajkijini vye'na. ³¹ Ax je ko'oyjáyuwap tse'e dumunoo'kxtktu je Jesús jetse'e kadi pyakéxjada jep kaak jótup.

³² Jem tse'e tonun viinm vye'niduva numay je keem jya'kxta. Van'it tse'e je ko'oyjáyuwap dumunoo'kxtktu je Jesús jetse'e myaso'okjadat jetse'e najkx je keem dutuktákada. Yakja-jtuxjudu tse'e je Jesús. ³³ Van'it tse'e je ko'oyjáyuwap pyítsumdinim je je yaa'tyajk jya'vin kajxm jetse'e je keem dutuktáki. Van'it tse'e nujom je keem kysnoomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

³⁴ Ku tse'e je keem ixpa du'ixti jets vintso ve'e juu' jaty jyaity, tsa'kidu tse'e. Jatyji tse'e ñajxiti jem kajpun kajxm jetse'e du'ava'nidi juu' ve'e toonju kojtsju. ³⁵ Van'it tse'e je numay jayu pyítsumdi, jetse'e najkx du'ixta pan ti ve'e tutyunju tuckyatsju. Ku tse'e jye'ydidi joma ve'e je Jesús, jem tse'e dupaatti je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuwap tuy'it. Jemts je'e ve'e chuuna je Jesús je tyek mutam, xáxani jets óyani je vyiinma'yun. Tsa'kidu tse'e je jáyuda ku ve'e du'ixti. ³⁶ Pan pan jatye'e du'ixtu pan vintso ve'e je Jesús duyakjotkadaaky je jayu, vyaajniju tse'e je jayu juu' ve'e jeydu. ³⁷ Van'it tse'e nujom je jemit jayu ooy tyuntsa'kidi, je'e kajx tse'e dumunoo'kxtktu je Jesús jetse'e jem choo'nnit. Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm jetse'e vyimpijtni jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am. ³⁸ Je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuwap jem jya'vin kajxm tuy'it, jyamunoo'kxtk tse'e je Jesús jetse'e kuduyakjaty jetse'e kudumaadi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji jetse'e tyánu. Jidu'um tse'e vyaajñ:

³⁹ —Vimpijtni jem mtak'am jets avana ti maa'yune'e je Nte'yam tumto'nuxju.

Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e je kajpun duvaajnijkujx nujom juu' ve'e je Jesús tyoon je'e kajx.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon
(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Ku tse'e je Jesús jye'ynuva jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem tse'e numay je jayu ooy tyun'a'ixjidini vye'na, ooye'e tyunxoondukta ku ve'e jye'ya. ⁴¹ Van'it tse'e to'k je yaa'tyajk jye'y juu' ve'e jep tsaptujkp dunuvintsánip, Jairo ve'e xyaaj. Van'it tse'e je Jesús dúvinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk jetse'e jem tyak'am ñajkxut ⁴² kux jeme'e to'k je ñaax juu' ve'e makmejtsk joojnt jo'n ve'nip, to'kamts je'e ve'e dúnaaxa, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. Ku tse'e je Jesús ñujkx, numay tse'e je jayu tyumpanajkxji jetse'e tyunyak'atijmojkn.

⁴³ Jem tse'e numay jayu akojkm ñajkxpa to'k je ta'axtajk juu' ve'e makmejtsk joojntani dújayeipp je vinnujkxju pa'am, távani tse'e je tso'yivatajk dutukmujokyaixni nujom juu' ve'e y'ixp jyayeipp, ni pana tse'e kya'o'yixji jetse'e yakjotkada'akjut. ⁴⁴ Van'it tse'e jep naadup tsov je Jesús je vyitupaa'v dutoojnji. Tun jatyji tse'e y'atúvini je vinnujkxju pa'am.

⁴⁵ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pants atse'e tuxtán?

Ku tse'e ni pana dukakuvujk, van'it tse'e je Pedro jets je myujatyoo'da vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, ya numay jayu xa mitse'e m'atijmojkjup, jetse'e x'amotutuva pan pane'e tumtanju!

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Jeja xa ve'e je jayu pan pan atse'e tuxtán, kux nja'vi atse'e taav jets ta atse'e je nmakkin nyaktún.

⁴⁷ Ku tse'e je ta'axtajk ñajja'viji jets nuke'xnataka ve'e tyaañ, van'it tse'e tyuntsa'kini jetse'e nunmippnup dununujkx je Jesús, jetse'e dúvinkoxkteni, jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk du'ava'ni jets tyajxe'e dutaajn jets vintso ve'e tun jatyji jyotkadaakni. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mjotkadaaknu xa ve'e taav je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva. Najkxni oy aaj oy joot.

⁴⁹ Kojtsjna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e to'k je jayu jye'y, jem tse'e je Jairo tyak'am chaa'n, jetse'e je Jairo dunujjmi:

—Távani xa ve'e je mnaax y'aa'k. Kadi xjaa'k'atsu'ux ya yak'ixpajkpa.

⁵⁰ Ku tse'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsa'aga. Koojyji xa atse'e xjaanchjávat jetse'e je mnaax jyotkadaaknit.

⁵¹ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je tajk, ni pana tse'e je Jesús dukayakjajti jetse'e dumaattakat, je Peedroji ve'e, je Santiago, je Juan, jets je kiix ónuk je tyee' je tyaak. ⁵² Tum ñuyaaxtup tum ñutsaachvinmaaydup tse'e je jayu vye'nada je kiix ónuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Kadi mya'axta. Ka'a xa ya'a ve'e ya kiix ónuk y'aa'ka, maapji ya'a ve'e.

⁵³ Yaktukxiik tse'e kux ñuja'vidup je'e ve'e jets aa'kani je'e ve'e vye'na. ⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús je kiix ónuk je kya'aj dukoojnuk, jetse'e mak kyaajts, jetse'e dunuujmi:

—Kiix ónuk, pojtukni.

⁵⁵ Van'it tse'e je kiix ónuk jyoojntypajknuva jetse'e jatyi pyojtukni. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ jetse'e duyakkáydat je kiix ónuk. ⁵⁶ Atuva atoki tse'e je tyee' je tyaak tyuntaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets ti ve'e tutyunju tkyatsju.

9

Ku je Jesús du'akejxva'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Van'it tse'e je Jesús duyaknay'amojiki je ñumakmejsk ixpajkpatajk jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e je ko'oyjáuvap duyakpitsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda jetse'e je jayu dutuknuva'atstat jyajuu'pa'ama juu' ve'e myaatta. ² Van'it tse'e dukejxti ka'amaayva, jetse'e je jayu dutuknujavadat jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaajmjidini jem je'e y'am kya'm, jetse'e duyakjotkada'aktat pan pan jatye'e pajkjudup. ³ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je tajk, ka'a tse'e je apajkin, ka'a tse'e je tsapkaaky, ni ka'ava tse'e je meen. To'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat juu' ve'e mjajejptup. ⁴ Ku jayajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyájadat pan vinxup xajj ve'e mtanava'anda jem kajpun kajxm. ⁵ Pan joma tse'e je jayu mkakuvákjada, mtssoo'ndinup tse'e jem jetse'e xvinxittat je mtektat jetse'e vyánykut je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem kyajpun jootm, ve'em tse'e dunujáavadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup.

⁶ Najkxtuts je'e ve'e jem nujom pi'k kajpun kajxmda, ve'em tse'e duvaajnjada je jayu je oy kats je oy ayook, yakjotkadaaktuvap tse'e pan pan jatye'e pajkjudup jyajomatsova.

Ku je Yaknapejtpa Juan y'oo'kni

(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ Ku ve'e je yakkutojkpa Herodes je kats dumotu ti ve'e je Jesús tyuump, ooy tse'e je vinma'yun dutunjajej kux jeme'e juu' ve'e vaandup jets joojntypajknuva ve'e je Yaknapejtpa Juan. ⁸ Jempa tse'e pan pane'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajpa Elias je'e ve'e, je'e ve'e joojntypajknuva jetse'e ñaajknuke'xnatajkijinuva. Nay jempa tse'e pan pane'e vaandup jets joojntypajknuva ve'e je viijnk juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ⁹ Ax je Herodes tse'e vaan:

—Nyakjajyukpojxjinu xa atse'e je Juan. ¿Pants je'e n'it vine'e juu' atse'e ooy je jayu xtuntukmumaajntyktup?

Yak'ixuvaan tse'e je Jesús.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Ku ve'e je kukatsivatajk vyimpijtini, van'it tse'e je Jesús duvaajnjidi pan ti jatye'e ojs dutonda. Van'it tse'e pyavoojviji jetse'e ñajkxti joma ve'e to'k je apuk it, je betsaídait kajpun mutam. ¹¹ Ku ve'e je numay jayu dunuja'vidi, van'it tse'e dupanajkxti je Jesús. Van'it tse'e kyuvajkjidi, jetse'e vya'muxjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, jetse'e duyakjotkadaakni pan pan jatye'e pajkjudup.

¹² Ku ve'e tánani je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejsk ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e ña'muxjidi:

—Pakejxtini to'k aaj ya jáyuda jetse'e najkx du'ixtada je kyaaky je tyojkx jem pi'k kajpun kajxmda jets jem kam jootm jets je it joma ve'e pyoo'kxtat, kux ka'a xa ve'e yaja tii ni tía joma uu'me'e yájada.

¹³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Miitse'e myakkáydap.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aatse'e uxym ntimaada, mugooxkji aatse'e yap je tsapkaaky nmaada jets mejtskji je ajkx. ¿Ukpú najkxp aats vine'e njoy je kaaky je tojkk jetse'e nujom kyáydat?

¹⁴ Ax je jayu tse'e juu' ve'e jem ve'ndup, numugooxk miijl jo'n tse'e y'ijiti je yaa'tyajk. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpada:

—Pajkva'kxtats ya jayu nuvujtkupxuk majk jaty jo'n jetse'e xyak'ajxtuktat.

¹⁵ Ve'em tse'e dutoondi. Jetse'e nujom y'ajxtkti. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejsk je ajkx. Van'it tse'e jem tsajm tso pyat'ix jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e duyakva'kxy, jetse'e dumooydi je y'ixpajkpatajk, jetse'e je numay jayu dutukvinkuka'yidi. ¹⁷ Ax nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. Ku ve'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax.

Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ To'k nax tse'e je Jesús naaydum chapkajts. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk dumaadada vye'na. Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvjidi:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?

¹⁹ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets mitse'e je Yknapejtpa Juan, jempa tse'e pane'e vaanduvap jets je Elías mitse'e, nay jempa tse'e pane'e vaanduvap jets mitse'e nuto'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je'ek tse'e joojntypajknuva.

²⁰ Van'it tse'e du'amotutúvjidi:

—Jets miitsta, ¿vintsots miitse'e mvaanduva jets pan atse'e?

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

²¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dutukpavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo. ²² Jetse'e dunuujmidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jets atse'e ooy ntuntsaachpaa'tut. Ka'ats atse'e xkuváktat je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. Xyak'oo'ktapts atse'e je jayu; ax joojntypajknuvaps atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

²³ Van'it tse'e dunuujmidi nujom je jáyuda:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintso vinma'yun, jetse'e jóvum xaaj je jyoot je jya'vin dumakkpámut jetse'e chaach-paa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpmiinnit. ²⁴ Kux pan pan xa atse'e xkaaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga jetse'e y'oo'kut, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyame'e y'oo'kut ats kajx, je'e tse'e dujajejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁵ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjút ku ve'e duje'eikaxút nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókiyut je jayu je jyoot je jya'vin. ²⁶ Kux pan pan xa atse'e xtuktso'otyoomp jetse'e ats je nkats je n'ayook dutuktso'otyoompa, ntuktso'otyoompaps ats je'e ve'e ku atse'e nmiinnuvat ats je nmajin maat, ats je n'Tee' je myajin maat, jets je va'ajts ángeles je myajin maat. ²⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e je jáyuda juu' ve'e yaja ijttup jetse'e kya'oo'ktat pan ka'ana ve'e du'ixta je Nte'yam je kyutojknun myin.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atu'kx
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Toodojtúk xaaj jo'nani tse'e je it ñaxy vye'na ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e ñujkx tsapkojtspa, je'e tse'e duvovutsoo'n je Pedro, je Santiago, maat je Juan. Van'it tse'e pyejtti joma ve'e to'k je kopk. ²⁹ Tsapkojtsp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je vyiiin je y'aa'j tyikts jetse'e je vyit ojts tyumpoo'pikúx jetse'e y'ajaj y'atu'kx. ³⁰ Van'it tse'e vya'kke'xti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumaatnakyojtsjidi je Jesús. Je Moisés jets je Elías je'e ve'e ijttu. ³¹ Naa'vittjudupts je'e ve'e je tsapjootmit majin; je'ets je'e ve'e kyojtsstup ku ve'e je Jesús y'oo'kut jem Jerusalén. ³² Manajxtu tse'e je Pedro maat je myujatyoo'tajk. Ku tse'e jyotvijti, van'it tse'e du'ixti je Jesús je myajin maat jets janumejtsk je yaa'tyajk juu' ve'e je Jesús myaatténidup. ³³ Najkxtinup tse'e vye'nada numejtsk je jayu, van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, oy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it. Va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

Ax ka'a tse'e je Pedro dunujava pan ti ve'e kyajts. ³⁴ Kojtsdna tse'e vye'na ku ve'e to'k pak je vinuts ñuje'yjidi jetse'e yo'tsjidi. Ax tsá'kidu tse'e je ixpajkpatajk ku ve'e yo'ts'ukvaajnjidi je vinuts. ³⁵ Jep tse'e vinuts akujkp myotu to'k je ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onúk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Amotunaxta juu' ve'e kyajts.

³⁶ Ku ve'e je ayook y'atuv, van'it tse'e du'ixti jets naaydume'e je Jesús vye'nini; ama'at tse'e tyaandi. Ka'a tse'e dupanvaajnidi juu' ve'e y'ixtu, van'itnume'e ku ve'e je Jesús jyoojntypajknuva.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap (Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Je ku'oxit tse'e, jeme'e kopk viinm kyadaaktini vye'na, van'it tse'e numay je jayu je Jesús du'anajxidi. ³⁸ Jem tse'e numay jayu akojkm to'k je yaa'tyajk vye'na juu' ve'e makk dumukojts je Jesús, jetse'e vyaajñ:

—Yak'ixpajkpa, ixu to'k aaj ats je nmajntk kux je'ejyji ve'e to'k ats nmajntkip. ³⁹ Ax to'k tse'e je ko'oyjáyuvap ats je n'ónuk dumach jetse'e duyakya'axy, jetse'e duxituyo'oy jetse'e jep ats je n'ónuk y'avup pyitsum je aa'pk. Ax tsaachpaatp tse'e ats je n'ónuk, ka'a tse'e je ko'oyjáyuvap myaso'okuva'añju. ⁴⁰ Távani xa atse'e njamunoo'kxtukta ya m'ixpajkpatajk jetse'e duyakpitsumdat je ko'oyjáyuvap, ax ka'a tse'e y'o'yixjidi.

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iMiits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! Joma vaatts atse'e njaa'kja'itút miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminu je m'ónuk.

⁴² Ax ku tse'e je mix ónuk duyaknajkxti jeja je Jesús vyinkujk, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yakkituji jetse'e xyituyo'yji. Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakjotkadaakni je mix ónuk, jetse'e je tyee' dutukkatajkinuva. ⁴³ Ax nujomda tse'e je jayu atuva atoki je Nte'yam je myajin dutuktaandi.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva (Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Atuva atókina tse'e vye'nada je jayu maat juu' ve'e je Jesús tyuump, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmide:

⁴⁴ —Amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy, ka'a tse'e xjaa'tyókidat. Yakpámup xa atse'e jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

⁴⁵ Ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi je y'ixpajkpatajk juu' ve'e je Jesús kyajtsp kux kyayaknuke'xnatajkipnume'e vye'na jetse'e duvinmótudat; tsá'kidup tse'e jetse'e du'amotutuví'óyadat pan vintso ve'e dutij.

Je'e juu' ve'e dunumájip (Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Van'it tse'e je ixpajkpatajk ñakyojtsvintso'v'ukvaajnidi pan pane'e dunumajikajxp aje'ejyida. ⁴⁷ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi vintso ve'e vyinmayda, van'it tse'e dupuujm jeja pya'ayi to'k je pi'k ónuk, ⁴⁸ jetse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmup maat to'k je pi'k ónuk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyumju ats maat. Ax je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmup ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyumju maat je'e pan atse'e xkejxp. Kux pan pan xa ve'e miitsta naajkpi'kikajxup, je'ets je'e ve'e juu' ve'e dunumájip.

“Pan pan xa ve'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e” (Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Van'it tse'e je Juan ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, n'ix aatse'e to'k je jayu juu' ve'e mits je mxaaj dukojtspaatp jetse'e duyakpitsum jem je jayu jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap; ax ve'emts aats je'e ve'e nnuujma jets ka'a ve'e ve'em jyátukat, je'e kajx ku ve'e uu'm maatta kyavídut.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e ve'em kuxnuujmide, kux pan pan xa ve'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e.

Ku je Jesús dutuknuujmi je Santiago maat je Juan

⁵¹ Ku ve'e tyámini vye'na jetse'e je Jesús chajpejtnit, van'it tse'e je makk aaj je makk joot dupuujm jetse'e jem Jerusalén ñujkx. ⁵² Kyejx tse'e je kyukátsivada jetse'e vyin-too'vákajadat. Ax je'e tse'e je'ydu joma ve'e to'k je pi'k kajpun juu' ve'e jem samaariait y'it jootm. Jem tse'e duja'ixtidi je it joma ve'e je Jesús kuñamyaajyji. ⁵³ Ax ka'a tse'e je jémit jayu dutsojkti jetse'e jem tyánut kux y'ixtupe'e jets jeme'e Jerusalén ñajkxta. ⁵⁴ Ku ve'e ve'em du'ixti numejtsk je y'ixpajkpa, je Juan maat je Santiago, van'it tse'e je Jesús dunuujmide:

—Maja Vintsán, çmtsajkpe'e jets aatse'e je Nte'yam n'amótuvut jetse'e je jaajn duyakkustákat jem tsajviinm jets ya'a ve'e kyutókidat?

⁵⁵ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi jetse'e tyukna'muxjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e xnujávada ti vinma'yune'e mjaeyejtup, kux ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtonumpituvandup. ⁵⁶ Ka je'ep xa atse'e nnumimp jets atse'e je jayu nyakkutókiyut, je'e ve'e jets atse'e je jayu nyaktsó'okut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Van'it tse'e ñajxkti joma ve'e jado'k je pi'k kajpun.

Nutoojk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajxvuandu
(Mt. 8.19-22)

⁵⁷ Jeja tse'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e je Jesús to'k je yaa'tyajk ña'muxji:

—Mpanajxvuampy xa ats mitse'e pan joma ve'e mnujkx.

⁵⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jep xa ve'e je vaax je y'aajntk joma je'e ve'e chuuna, jempa tse'e je jeyyva tánuk je pye'en, ax ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ni je'ets atse'e xka'ijtia joma atse'e ya nkuvajk nko'okut.

⁵⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi jado'k je jayu:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vintsán, masoqk ats to'k aaj jets atse'e je ntee' nyaknaxtákat, van'itts ats mitse'e mpanajxni.

⁶⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je'eda pan pan jatye'e dukajayejtup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtákada je y'oo'kpada; jets mits, najkxuts jetse'e je jayu xvaajnat vintso ve'e y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁶¹ Van'it tse'e jado'k ña'muxjuva:

—Mpanajxvuampy xa ats mitse'e. Masoqk ats to'k aaj jets atse'e too'vajkp najkx du'avana jem njan'am ntak'am.

⁶² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pane'e ijtp ax jo'n je jayu juu' ve'e je kaaj yo'on ka'aj dumaajsp, van'it tse'e y'ixumpit ku ve'e yu'uj, ka'ats je'e ve'e dvinmachju jetse'e y'itut jem je Nte'yam y'am kya'm.

10

Ku je Jesús du'akejxva'kxy nutoogupxuk majk je y'ixpajkpatajk

¹ Távani tse'e je Maja Vintsán ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e dvinakaajjanutoogupxuk majk je y'ixpajkpatajk jetse'e nemejtsk jaty dukejx juu' ve'e vintoo'vákajadap jeja nujom kajpun kujx joma je'e ve'e ñajkxut. ² Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ooy xa ve'e je jayu juu' ve'e dukah'amotunajxtupna je oy kats je oy ayook. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je trigo taajm juu' ve'e pakmojkp. Ax nu'eejji tse'e je toompada. Je'e kajx tse'e, amótuda je Kam je Vyintsán jetse'e je toompa dujaa'kkéxut jetse'e je jayu dutuknujávadat je oy kats je oy ayook. ³ Najkxtats miits. Mpokejxtup xa ats miitse'e jetse'e m'ittat ax jo'n je carnero ónukta juu' ve'e najxtup jeja numay lobo akujk. ⁴ Ka'a tse'e xpavítstat je m'apajkinda, ka'a tse'e xpavítstat je mmeenda, ni ka'ava tse'e je mka'ajkta. Ka'a tse'e mtánadat jeja too' aajy ku ve'e je jayu xkojtsppo'kxtat. ⁵ Ku ve'e jep tujkp mtákadat, kojtsppo'kxtats jidu'um: “Je Nte'yam je y'oy joót maát tse'e y'ijttinit pan pan jatye'e tsuunidup yaja tujk.” ⁶ Pan mkuvajjudup tse'e je oy joót maát, mo'ojadapts je'e ve'e je Nte'yam je'e je y'oy joót. Ax pan ka'a tse'e mkuvákjada, vaajnjada tse'e je jayu jets ka'a ve'e je Nte'yam myo'ojadat je y'oy joót. ⁷ Jyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyájjadat jetse'e xkáydát x'oo'ktat juu' ve'e myakmo'odap. Tukkadaakjudupts je'e ve'e je jayu jetse'e mmo'ojadat je mtukjoojintykinda, kux je toompa, vyinmajtsjup je'e ve'e jetse'e yakmujóyut. Ka'a tse'e tajkm tajkm mkáydát. ⁸ Ku ve'e mtákadat jem kajpun joót m joma ve'e myakkuváktat, mkáydap m'oo'ktap tse'e pan ti ve'e myakmooydyp, ⁹ yakjotkáda'akta pan pan jatye'e pajkjudup aajnjudup jem, jetse'e xnaajmadat: “Je Nte'yam xa ve'e myaaxujjudup jetse'e m'ijttinit jem y'am kya'm.” ¹⁰ Ax pan mtajkidup tse'e jem kajpun joót m jetse'e mkayakkuváktat, najkxtats jeja tyoo' aajy jetse'e je jayu xnaajmadat: ¹¹ “Nvinxijtp aatse'e ya ntek jets aatse'e mpujkja ya ñaxvay juu' ve'e yaja miits mkajpun kujxta aats tumpava'aky, ve'em tse'e je nuja'vin xjayéptat jets ka'a ve'e mnapyámjada jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax nujávada tse'e jets távani ve'e je Nte'yam myaaxujjada jetse'e m'ijttinit jem y'am kya'm.” ¹² Ve'emts atse'e nva'añ jets ku ve'e dupaatnit je xaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e jem kajpun kajxm tsuunidup jets ni ka'a ve'e je sodómaít jáyuda.

*Je'eda pan pan jatye'e dukakatsupajktup je Nte'yam
(Mt. 11.20-24)*

¹³ 'Ayoov xa ve'e miits je mjootta, coraziinit jáyuda! 'Ayoov xa ve'e miits je mjoottava, betsaidait jáyuda! Pan kuyaktuujn xa ve'e jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda je majin juu' atse'e yaja ntuump uxyam paat miits maatta, kuvyinmayumpijitnits je'e ve'e, kudumasogktinits je'e ve'e je kyo'oy joojntykinda, kuduyaknuk'e xnatajkidits je'e ve'e jets ñutsaachvinmaaydupe'e je tyókinda ku ve'e je koompa yo'tspa vit kuñatyukxojxjidi jetse'e kuñapya'muxjidi je jaajm jem ñi'kxmda kyojmda. ¹⁴ Ku ve'e dupaatnit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun myakmooydinits jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda. ¹⁵ Jets miitsta, capernaamit jáyuda, ¿ve'eme'e mvinmayda jets mtsajpéttape'e? Ax ka'a tse'e, myakpakejxtinupe'e jem joma ve'e je it juu' ve'e dunu'ava'tikajxp.

¹⁶ 'Pan pan xa miitse'e mkats'amotunajxjudup, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n atse'e kuxkats'amotunajxti. Pan pants miitse'e mkakuvajjudup, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n atse'e kuxkakuvajkti. Ax pan pan jatys atse'e xkakuvajktup, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukuvajkti je'e pan atse'e xkejxp.

Ku vyimpijitini je nutoogupxuk majk ixpajkpada

¹⁷ Ku ve'e vyimpijitini je nutoogupxuk majk ixpajkpada, van'it tse'e dunuujmidi je Jesús: —Maja Vintsán, ku xa aatse'e mits je mxaaj nkojtsapa'ty, je ko'oyjáyuvap paatts aatse'e xkatsupajktup.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—N'ix xa atse'e je Satanás kysvívup, jeme'e tsapjootm chaa'n ax jo'n to'k je vítsuk ñaxkàda'aky. ¹⁹ Atsts miitse'e nmooydu je kutojkun jetse'e xtuktee'ndat je tsaa'n jets je kaa'pyk, je'e paat jetse'e yakkutojxadat je Satanás viinm, je'e juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajkp. Ka'ats miitse'e ti mjàtjadat mnáxjadat. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, ka je'e kajxyap tse'e mxoonduktat kuxe'e je ko'oyjáyuvap mkatsapájkada, je'e miitse'e nuyojk mtukxoonduktat kux javyétani ve'e je mxaajta jem tsapjootm.

Ku je Jesús xyoojntk

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Ku tse'e van'it, jetse'e je Jesús xyoojntk je Espíritu Santo kajx, jetse'e vyaajñ:

—Tata, mits xa ve'e mka'mikujxp je tsapjootmit it jets ya naxviiñit it. Nkukojsjip ats mitse'e kux je jayu juu' ve'e je pi'k ónuk jo'n ijtup, je'ets mitse'e mtuknuja'vidu juu' ve'e myo'tsju je'eda pan pan jatye'e natyijjudup kuvij jáyuda jets juu' ve'e ooy juu' jaty dutunnuja'vidup. Ve'em tse'e, Tata, kux ve'em xa mitse'e xtsak.

²² 'Nujom xa atse'e je nTee' xtukkatajkikujx. Ni pana xa atse'e xka'ixa; ats je nTee'ji atse'e x'ixa. Ax ni pana tse'e duka'ixaiva ats je nTee'; atsji ve'e n'ixa, ats, je'e je y'Onuk, jets je'eda pan pan jatye atse'e ntsajkp jets atse'e je nTee' ntuk'ixut.

²³ Van'it tse'e duvin'ixti je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi aje'ejyjida:

—Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyiiñ dutuk'ixtup juu' miitse'e uxyam m'ixtup, ²⁴ kux ve'em xa ats miitse'e nvaajnada jets numaye'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajka jets numaye'e je yakkutojkpa duja'ixuvaandi juu' miitse'e uxyam m'ixtup, ax ka'ats je'e ve'e du'ixti, jyah'amotunaxuvaanduts je'e ve'e juu' miitse'e uxyam m'amotunajxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'amotunajxti.

Je oy samaariait jayu tukmu'a'ixmojkin

²⁵ Van'it tse'e to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa tyeni jetse'e je Jesús dutukkats'ixti. Jidu'um tse'e du'amotutuvi:

—Yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpñit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtup?

²⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Vintsose'e javyet jep je Moisés pyava'nun kujxp? ¿Vintso ve'e xkats?

²⁷ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa y'atsaajv:

—“Tsokta je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je mmaju maat, jets nujom je mvinma'yun maat. Tsojktuvats je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.”

²⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Oy xa ve'e tum'atsav. Tonu ve'em jetse'e xjayejpñit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtup.

²⁹ Kanatyokimpamuvaañjup tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—¿Pants je'e ve'e ats je nmujantam je nmutaktam?

³⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—To'k nax xa ve'e to'k je jayu jem Jericó ñujkx, jeme'e Jerusalén chaa'n. Jeja tse'e too' aajy kyada'aky vye'na, van'it tse'e je mee'tspa myajtsjidi jetse'e pyajkuxjidi nujom je pyaamdúk juu' ve'e myaat vye'na, je vyit paat tse'e pyajkjidu, jetse'e duvojpti, dutsiik'ti, jetse'e dumasookti oo'kun ámani. ³¹ Ve'em tse'e jyajty jetse'e jem ñajxpa to'k je tee'. Ku tse'e du'ix, jetse'e dujakeek. ³² Nay ve'empa tse'e ñajxpa je tso'v to'k je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e duputajkip je tee'tajk. Ku tse'e du'ixpa, nay ve'empa tse'e dujakeekpa. ³³ Ax jem tse'e ñajxpa to'k je samaariat jayu. Ku tse'e du'ix, tyukmo't tse'e. ³⁴ Van'it tse'e dumutami je jayu jetse'e je xya'ajka dutuktso'yi je pa'ajk tsaaydum naaj jets je olivos aceite. Van'it tse'e je vit dutuknupijt je xya'ajka. Van'it tse'e duyakpejt jem byuurro ni'kxm jetse'e duyaknujkk joma ve'e to'k je tajk joma ve'e je jayu myatán. Jem tse'e to'k tsooj du'ix. ³⁵ Ku tse'e je samaariat jayu choo'nni je kujápit, van'it tse'e duyakpítsum mejtsk je denario meen jetse'e dumoojy je kutajk, jetse'e dunuujmi: “Nvaate'e to'k aaj ya jayu xjaa'kpa'am'ixut. Pan mjaa'kyaktuump tse'e je meen, nmukuvejtnupts ats mitse'e ku atse'e nvimpijtnuvat.”

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je tsaptujkpit yak'ixpajkpa du'amotutuvi:

—¿Pan tse'e mnasja'vip nutoojk ya jayu juu' ve'e oy dumutoon je jayu juu' ve'e yakmee'ts?, ve'em ax jo'n je myujantam je myutaktam oy kudumutuujn jo'n.

³⁷ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Aaj, je'e xa ve'e juu' ve'e tukmo'tju.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxni, jetse'e nay ve'em je jayu xtoompat.

Ku je Jesús vye'na jep je Marta jets je María tyak'ap

³⁸ Ku ve'e je Jesús je tyoo' dupajknuva, van'it tse'e tyajki jem pi'k kajpun jootm. Jem tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e Marta duxaaj, je'e tse'e takmoojyju. ³⁹ Jempa tse'e to'k je y'uts juu' ve'e María duxaaj, je'e tse'e jeja je Jesús vyinkujk ajxtk jetse'e du'amotunaxy juu' ve'e je Jesús kyajtsp. ⁴⁰ Je Marta tse'e duyakkayuvaamp oy je Jesús, je'e tse'e ka'itumoojyju, je'e kajx tse'e je Jesús duvinkutami jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, ¿ka'a mitse'e xvinmay vintso atse'e ya n'uts xmasa'ak naaydum maat ya toonk? Naajma to'k aaj jets atse'e min xputaka.

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Marta, Marta, may viijn je'e ve'e juu' ve'e mvinmaayp jetse'e mvinma'yunma'aju, ⁴² ax to'k viijn tse'e juu' ve'e mka'ituxjup; ya María xa ve'e tuduvinkán juu' ve'e nuyojk oy. Ax ni pana tse'e kyapajkuxjut.

11

Ku je jayu chapkats

(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ku ve'e je Jesús to'k nax chapkojtskujx, van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj vintso aatse'e ntsapkótsut, ve'em ax jo'n je Yaknapajtja Juan dutuk'ix je y'ixpajkpatajk.

² Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ku miitse'e mtsapkótstat, jidu'um tse'e xkótstat:

Aats je nTee',

tsapjootm xa mits jeme'e,

va'ajts aaj va'ajts jootts mitse'e, jetse'e myakvinjávát myakvintsa'agat.

Yakmiinni to'k aaj je mkutojkun.

Ve'em ax jo'n jem tsapjootm tyunju juu' mitse'e mtsajkp,

ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.

³ Mooyk aats uxym je kaaky je naaj juu' aatse'e jóvum xaaj ntukjoointykip.

⁴ Mee'kxjik aats je ntokin,

ve'em ax jo'n aatse'e ntokinmee'kxpa pan pan jaty aatse'e xmutokintoomp.

Kadi aats to'k aaj xmasa'ak jets aatse'e nka'at jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm;

mitsts aatse'e x'ixup xjayépup, x'axajtókup,

ve'emts aatse'e xkah'amaadaagat je kyo'oy je'e.

⁵ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¿Pants miits n'ite'e nuto'k, jetse'e ñajkxut tso'm jo'n jeja je'e tyak'aajy juu' ve'e myaatnayja'vijup jetse'e dunaajmat: “Tuk'anoo'kxus ats to'k aaj toojk je mtsapkaaky?, ⁶ kux to'k xa ve'e juu' atse'e nmaatnayja'vijuvap, je'e tse'e tumyatán jeja ats ntak'aajy, ax ka'a tse'e tii ti atse'e nmo'op.” ⁷ Van'it tse'e jepji y'atsaajv tyujkp: “Kadi ats xyakpojtuk kux távani xa atse'e ya ntajk nyak'atojkni jets tats atse'e ya n'ónyk nmaatma'vidini; ax ka'ats atse'e x'uk'o'yixjini jets ats mitse'e juu' nmo'ot.” ⁸ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets pojtukup je'e ve'e jetse'e dumo'ot pan ti je'e ve'e chajkp, ka je'e kajxape'e ku ve'e

dumaatnayjávaja, je'e kajxe'e jetse'e kadi jyaa'k'atsu'uxju. ⁹ Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Amótuda juu' je Nte'yam, jetse'e myakmo'odad; íxtada, jetse'e xpaa'ttat; kojtspo'o'kxta jeja tak'aagui, jetse'e je Nte'yam myak'avaatsuxjadat. ¹⁰ Kux pan pan xa ve'e je Nte'yam juu' du'amótup, yakmo'oyp tse'e; pan pan tse'e juu' du'íxtip, pyaatyp tse'e; pan pan tse'e kojtspo'o'kxp jeja tak'aagui, yak'avaatsuxjup tse'e je Nte'yam.

¹¹ 'Miitsta, ónuk tee'da ónuk taakta, ku ve'e je m'ónukta m'amótujadat je tsapkaaky, ¿je tsaaj tse'e mmo'odap? Ku ve'e m'amótujadat je ajkx, ¿je tsaan tse'e mmo'odap? ¹² Ku ve'e m'amótujadat je tseetu'ut, ¿je kaa'pyk tse'e mmo'odap? ¹³ Mjako'oyjáyuvada xa miitse'eda, mnuja'vidup tse'e jetse'e je m'ónukta xmo'odad je y'oy je'e; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, nuyojkts je'e ve'e dumo'ot je Espíritu Santo pan pan jatye'e amótujadup.

*Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun mooyju
(Mt. 12.22-28; Mr. 3.19-26, 30)*

¹⁴ Yakpítsumnu tse'e je Jesús jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm to'k je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je yaa'tyajk oom duyaktaannu. Ku tse'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap, van'it tse'e kyojtspakjni je yaa'tyajk. Atúva atoki tse'e tyaandi je numay jayu juu' ve'e du'ixtu. ¹⁵ Ax jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Je Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e xa ya'a ve'e mooyjup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmada.

¹⁶ Jempa tse'e pan pan jatye'e amótujadu to'k je tsajmit nuja'vin, ve'em tse'e dutukkats'íxtada. ¹⁷ Njuja'vípts je'e ve'e je Jesús jets ti ve'e vyinmaaydup, je'e kajx tse'e dunujjimi:

—Nujom tse'e je kutojkun juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjudup, vintókiyupts je'e ve'eda. Pan nacho'oxpajkjudup tse'e je jayu juu' ve'e to'k jaajn to'k tajk, vintókiyvaps je'e ve'e. ¹⁸ Nay ve'empa tse'e, pan nacho'oxpajkjudupts je'e ve'eda pan pan jatye'e íjttup jem je Satanás y'am kya'm, ka'a tse'e je kyutojkun jyejkat. Je'e kajx xa atse'e ve'em nva'añ kuxe'e miits mva'anda jets je Beelzebú atse'e je kutojkun xmo'oyp jets atse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmada. ¹⁹ Pan je'ets atse'e kuxma'a je kutojkun jets atse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmada, ¿pan tse'e dumo'oyp je kutojkun je mjáyuda jetse'e duyakpítsumut je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmada? Je'e kajx tse'e je mjáyuda duyaknuke'xnatákada jets ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ²⁰ Ax je Nte'yamts atse'e xmo'oyp je kutojkun jets atse'e nyakpítsumut je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmada, je'e tse'e va'ajts duyaknuke'xnatajkip jeja miits mvinkujkta jets ats kajxe'e je jayu y'íitta jem je Nte'yam y'am kya'm.

*Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás
(Mt. 12.29-32; Mr. 3.27-29; Lc. 12.10)*

²¹ 'Ku xa ve'e to'k je tsots yaa'tyajk jep dumaada juu' ve'e natyukkuvaajnup, jetse'e je tyajk du'ix'it, ka'ats je'e ve'e je pyaamdúk tyijatyju tyinaxyju juu' ve'e jep tyujkp. ²² Ax pan mejts tse'e jado'k juu' ve'e nuyojk tsots ni ka'a ve'e je'e, jetse'e du'amaadaaga, van'it tse'e dupujkja nujom juu' ve'e myákkip jetse'e ñatyukkuva'anjut, jetse'e je pyaamdúk duyakva'kxy juu' ve'e pyajkji.

²³ 'Pan pan xa ve'e ats maat ka'íjtp, xtso'oxpajkpats ats je'e ve'e; pan pants atse'e xkamaattoomp, xmutokintoompts ats je'e ve'e.

*Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap
(Mt. 12.43-45)*

²⁴ 'Ku xa ve'e to'k je ko'oyjáyuvap je jayu dutukva'ach, ve'em tse'e vyimpavidut jem ta'ajts it jootm, y'íxtip tse'e joma ve'e pyoo'kxut. Ka'a tse'e dupaa'ty. Van'it tse'e ñaña'muxju: "Va'an ats du'avimpijtinuva joma atse'e n'ukpítsum." ²⁵ Ku tse'e vyimpijtinuva, ve'em tse'e je jayu je jya'vin dupaa'ty ax jo'n to'k je tajk juu' ve'e pe'etapúk jets avaatsuva. ²⁶ Van'it tse'e ñajxnuva jetse'e duyaktsaa'n januvuxtojuk je myuko'oyjáyuvap juu' jatye'e nuyojk ka óyap jets ka'a ve'e je'e. Van'it tse'e tyajkikáxta tsuuniva jem je jayu jya'vin kajxm. Nuyojk ka óyapts je'e ve'e je jayu tyaannuva jets ka'a ve'e ku ve'e to'k dumaada y'íjt.

Je'eda pan pan jatye'e xoon

²⁷ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e to'k je ta'axtajk kyojtspítsum jeja numay jayu akujk. Jidu'um tse'e je Jesús dunujjimi:

—Xoon xa je'e ve'e je ta'axtajk juu' ve'e myakke'xju jetse'e myaktsi'tsjj.

²⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Xoon xa je'e ve'eda nuyojk pan pan jatye'e je Nte'yam je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dukutyonda.

Ku je ko'oy jayu du'amótudi je maja nuja'vin
(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ Jaa'knay'amokijidu tse'e je numay jayu joma ve'e je Jesús. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ: —Ko'oy jáyuts je'e ve'e je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, y'amótudup tse'e jetse'e du'ixtat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjávadat. Ax ka'a tse'e je nuja'vin yakmo'odat; je nuja'vinji ve'e yakmo'odap juu' ve'e yaktaan je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa Jonás. ³⁰ Kux ve'em ax jo'n je Jonás je nuja'vin duyaktaajñ maat je jayu juu' ve'e jem níniveit kyajpun kajxm tsuunidu, ve'emts atse'e je nuja'vin nyaktaajñjiduvat maat je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ³¹ Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákaps je'e ve'e je yakkutojkpa ta'axtajk juu' ve'e tsoo'n jem joma ve'e je poj ñujkx jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux va'ajts jékum je'e ve'e chaa'n jetse'e ojts du'amótunaxy je Salomón je vyijin je kyejun. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Salomón. ³² Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákaps je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem níniveit kyajpun kajxm jets vyinmajtsjudup je'e ve'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux myasooktu ve'e je kyo'oy joojntykinda je níniveit jayu ku ve'e je Jonás tyukka'amaajyjidi je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Jonás.

Ve'em xa ve'e je jayu je vyijin ax jo'n je jayu je jyoqt je jya'vin
(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ni pana xa ve'e dukana'ak to'k je ta'kxpa jetse'e dupum joma ve'e yu'uts y'ítut ukpu ti dutuknaxjópút, kajxm je'e ve'e dupum jetse'e kyuta'kxjadat pan pan jatye'e tajkidup jep tujkp.

³⁴ 'Ve'em xa ve'e miits je mvijinda ax jo'n je mjootta je mja'vinda. Pan oy xa ve'e je mvijinda, m'ixtup tse'e oy. Ax pan ma'at tse'e je mvijinda, koo'ts tse'e juu' jaty tyañ. Nay ve'empa tse'e maat je mjootta je mja'vinda. Pan va'ajts tse'e je mjootta je mja'vinda, je y'oy je'e tse'e mtoondup; ax pan m'ajootidup tse'e je kyo'oy je'e jetse'e vintok m'itta, je kyo'oy je'e tse'e mtoondup. ³⁵ Mnay'ixjadaps miitse'e jetse'e kyavimpítut kyo'oy je'e je y'oy je'e juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxm. ³⁶ Ax pan ijtp tse'e tum je y'oy je'e jem mja'vin kajxm, tum je y'oy je'e tse'e mtoondup mkojststap, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je ta'kxpa juu' ve'e je jayu dukuta'kxp.

Ku je Jesús dutuknuujmi je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, van'it tse'e to'k je fariseo vyoogvji kaayva jem tyak'am. Van'it tse'e je Jesús tyajki jetse'e ñajxy kaayva. ³⁸ Atuva atoki tse'e je fariseo tyaañ ku ve'e du'ix jets ka'a ve'e je Jesús too'vajkp kyapuj joma vaat je kyatajks ve'em ax jo'n je jupjit jayu je pava'nun duyaktaandi. ³⁹ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Miitsta, fariseotajka, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakvaatstup jeñi'kxmji je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojkkxin; ax je jyoqt, ojts je'e ve'e juu' ve'e mee'tsmúk jets juu' ve'e je ko'oy to'nun kajx jéjip. ⁴⁰ ¡Ka'a miitse'e oy juu' xpayo'oyda! ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets je'e pane'e dupaam juu' ve'e ijtp jeñi'kxm, nay je'ejyam tse'e dupaam juu' ve'e jep akujkp? ⁴¹ Toojnada je jayu je y'oy je'e, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojkkxin juu' ve'e to'k ka'ajyji va'ajts ijtp, ka'a jeñi'kxmji.

⁴² ¡Ayogv xa ve'e miits je mjootta, fariseotajka! Mmooydup xa ve'e je Nte'yam je diezmo je muxo'ojkin paat, ax jo'n je menta, je xoo'kpa ojts, jets juu' jatye'e viijnk aajy ojts; ax ka'a tse'e xmaja pamda vintso ve'e je Nte'yam yaksak jets vintso ve'e yaktún juu' ve'e pyaatyp y'akeegup. Oy xa je'e ve'e jetse'e xpámdat je diezmo; ax nuyojk vinkopkts je'e ve'e jetse'e je Nte'yam xtsóktat jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeegup.

⁴³ ¡Ayogv xa ve'e miits je mjootta, fariseotajka! Mtoojktup xa ve'e jetse'e xtuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp, mtoojktuvap tse'e jetse'e jeja too' aajy myakkojtspoo'kxtat je vintsa'kin maat.

⁴⁴ ¡Ayogv xa ve'e miits je mjootta, mejts'aahta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je it joma ve'e je oo'kpa ñaxtaka. Jeja tse'e je jayu ñaxy; ka'a tse'e dunujávada jets jepe'e je oo'kpa, kux ka'a ve'e kye'ex.

⁴⁵ Van'it tse'e y'atsoogvji to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa:

—Yak'ixpajkpa, ku xa ve'e ve'em mva'añ, xvinkojtspejtpaps aats mitse'e.

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¡Ayogv xa ve'e miits je mjoottava, tsaptujkpit yak'ixpajkpa! Mpaajmjidup xa ve'e je jayu je pava'nun juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxupa tse'e xkaputákada jetse'e dukutyóndat je Nte'yam je pyava'nun.

⁴⁷ 'Ayoov xa ve'e miits je mjootta! Mnapyaajmjudup xa ve'e ax jo'n kuxvintsa'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, mnupojtspejtup tse'e je'e je ñaxtajkin itta, je'eda juu' ve'e miits je mjujpit jáyuda yak'oo'ktu. ⁴⁸ Ax ve'emts miitse'e xyaknuke'xnatákada jets mnuja'vidupe'e juu' ve'e je mjujpit jayu tyoondú, m'oyja'vidupts miits je'e ve'e ku je'e ve'e duyak'oo'kti. Je'eda xa ve'e duyak'oo'ktu, miitsta tse'e mnupojtspejtidup je ñaxtajkin itta!

⁴⁹ 'Je Nte'yam je vyijin kajx tse'e vyaajñ: "Ntuknukéxtapts ats je'e ve'e ats je n'ayook kojtsnajxpatajka jets ats je nkukátsivada, yakjomtónadp yaktitónadp je'e ve'e, jem tse'e juu' ve'e yak'oo'ktuvap." ⁵⁰ Ax ve'em tse'e je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup, y'amótudapts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e dunu'atsóvadat je'e je y'oo'kun kajxta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka ku ve'e ya it choo'ntk jets vintso ve'e myin vyimpep, ⁵¹ van'it ku ve'e je Abel y'aa'k jets je Zacarías paat, je Zacarías juu' ve'e yak'oo'ktu jep maja tsaptaaktaagujkp je ja maja tsaptajk jets yojxpejtun itakujk. Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada jets je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, myooydinupts je'e ve'e je cuenta jem je Nte'yam vyinkojkm je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka je y'oo'kun kajxta.

⁵² 'Ayoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkp it yak'ixpajkpada! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e dukonyo'tstup je avaatsun juu' ve'e duyak'avaatsp joma ve'e je jayu dvinmótuda je Kunuu'kx Jatyán. Ka'a tse'e jem mtákada, ka'a tse'e xyakajttuva jetse'e tyákadat je jayu juu' ve'e jatakavaandup.

⁵³ Ku ve'e je Jesús ve'em ña'muxjidi, ooy tse'e tyunmujotma'tjidi je tsaptujkp it yak'ixpajkpatajka maat je fariseotajka. Van'it tse'e dutso'oxpajkti jetse'e du'amótutuvi'ukvaandi pan ti jaty, ⁵⁴ ve'em tse'e du'uktukkáts'ixtidi jetse'e kuy'o'yixjidi vintso ve'e kudunuxa'aidi.

12

Ku je jayu y'it mejts'aaj mejtsjoot

¹ Ku ve'e numay ooy je jayu tyunje'myojktini, kamachoo'vna, tyunnañutee'njidini tyun-natyuktee'njidini, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Ve'em xa ve'e je fariseo je y'ixpajkunda ax jo'n je levadura. Mnay'ixjadapts miitse'e je'e kajxta, kux tuktajkikajxjup xa je'e ve'e je jayu je'e je y'ixpajkun jetse'e je jayu duyakvimpitpa mejts'aaj mejtsjoot. ² Kux ka'a xa ve'e tii ni tia juu' ve'e uxyam kayaknuja'vip jetse'e kyanuke'xnatákata, ka'a tse'e tii ni tia juu' ve'e uxyam yu'uts ijt jetse'e kyayaknujávát. ³ Je'e kajx tse'e, nujome'e juu' miitse'e tuxkotsta ka je numay jayu maatap, myótuvupts je'e ve'e je numay jayu; jets nujome'e juu' ve'e ayu'uts tuxkotsta jets aku'u je mtajka, natyukmumaaydukjadapts je'e ve'e je jayu ixna ke'xna.

Je'e juu' ve'e yaktsa'agap

(Mt. 10.28-31)

⁴ 'Miits, juu' atse'e nmaatnayja'vijidup, ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e xtsa'agadat pan pan jatye'e ka'o'yixjudup jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin duyakvintókiyut. Kux ku xa ve'e je jayu myak'oo'kjadat, ka'a tse'e tii vintso ve'e mjaa'kjatónjadat. ⁵ Nojk'óye'e xtsa'agadat juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam jetse'e dutónut, je'e tse'e je kutojkun dujayepp jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin dupajkjinit jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin je ñi'kx je kyopk dupaamnit jem janjoott. Ve'em tse'e, tsa'agada je'e.

⁶ 'Yakto'kp xa ve'e numugooxk je pi'k jeyyva tánuk mejtsk je pi'k meen ónuk, z've'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je pi'k jeyyva tánuk. ⁷ Machave'e je Nte'yam dujayep to'k to'k je mvaajyta juu' ve'e jem mkuvajkmda. Kádis miits mtsa'agada, mnumájidup xa miitse'eda jets ni ka'a ve'e numay je pi'k jeyyva tánukta.

Je'eda pan pan jatye'e napaajmjudup je Jesucristo maat

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ 'Ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e napaajmjudup ats maat je ja je jayu vyinkujk, je'e maatts atse'e nnapyaajmjuvat jem je Nte'yam je y'aangeles vyinkojkm; ⁹ ax pan pan tse'e vaamp je ja je jayu vyinkujk jets ka'a atse'e xjaanchjáva, va'anupts atse'e jem je Nte'yam je y'aangeles vyinkojkmda jets ka átsap je'e ve'e je njayu.

¹⁰ 'Opyana pan pan atse'e xvinkojtspejtp, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, o'yipts je'e ve'e jetse'e yakmee'kxjat je tyokin. Ax pan pan tse'e je Espiritu Santo dvinkojtspejtp, ni je vin'itats je'e ve'e kya'óyat jetse'e yakmee'kxjat je tyokin, ni uxyama, jets ni van'ita ku ve'e je nam it choo'ndukut.

¹¹ 'Ku xa miitse'e myakvóvdat jep tsaptujkp ukpu jep kumoon tujkp, ka'ats miitse'e xvinmáydát pan vintso ve'e m'atsóvdat uk pan ti ve'e mkótstap, ¹² kux je Espiritu Santo ve'e mmo'ojadap ti ve'e mmótstap van'it.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu je jya'vin dupum joma ve'e je meen

¹³ To'k tse'e juu' ve'e jep nūmay jayu akujkp ve'nip, je'e tse'e dūnuujmi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, naajma to'k aaj ats je n'ajch jets atse'e xmo'ot juu' atse'e xtukkadaakp, je'e juu' ve'e aats je ntee' y'ix jyajejp.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—ǂPants atse'e xtiǂ tokin payo'yva uk paamdúk yakva'kxpa?

¹⁵ Vaampa tse'e jidu'um:

—Nay'ixjada jetse'e juu' xkanas'ayóvadat, kux ka je'e kajxap xa ve'e je jayu jyoojntyka ku ve'e juu' ooy dutun'ix dutunjayep.

¹⁶ Van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin dūvaajnjidi:

—Jem xa ve'e to'k je kumeen jayu y'ijt. Ooy tse'e tyun'o'yi pan ti ve'e ñūyo'oi ñuto'ni.

¹⁷ Van'it tse'e vyinmaajy: “ǂTis ats vine'e ntónup? Ka'a xa ve'e tii joma atse'e njayéput juu' atse'e tumpakmuk.” ¹⁸ Van'it tse'e vyaajñ: “Ta xa atse'e mpayoy'oy jets jidu'um atse'e ntónut. Va'an ats duyakkkekkuu ya tajk juu' ve'e muutskit jets atse'e mpámút juu' ve'e mújit, ax jepts atse'e njayéput nujom juu' atse'e tumpakmuk. ¹⁹ Van'itts atse'e nnañǂmúxjut: Yámani xa atse'e n'ix njayep ooy je paamdúk juu' atse'e may xaaj may joojnt ntukjoojntykap. Va'ants ats dupoo'kxni, dukaayni, du'ookni, jets ats duxoojntkni.” ²⁰ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam ñǂmúxji: “Mits, ka'a ve'e juu' oy xpayo'oy. Uxyam ya tsooji xa ve'e m'o'o'knit. ǂAx pan tse'e duje'einup juu' ve'e m'ixp mjayejpp?” ²¹ Ax ve'em tse'e jyaty je jayu juu' ve'e je y'avintsó o'yinji dunupajkpejtp juu' jaty yaja naxviijn jetse'e ti o'yin dukajayep jeja je Nte'yam vyinkujk.

*Y'ixp jyajejpp tse'e je Nte'yam pan pan jatye'e je y'ónuk
(Mt. 6.25-34)*

²² Van'it tse'e je Jesús dūnuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada, ka'a tse'e xvinmáydát je mkaakyta je mnaajta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinmaayduvat je mvitta je mxoxta juu' ve'e mjayéptap.

²³ Nūmájip tse'e nuyojk ku ve'e je jayu jyoojntyka jets ka'a ve'e je kyaaky je ñaaj; ñūmájip tse'e nuyojk je jayu je ñǂ'kx je kyopk jets ka'a ve'e je vyit je xyox. ²⁴ Ixta vintsó ve'e je jaa'k kyani'ipta, ka'a tse'e je tyaaǂm dupakmokta, ka'a tse'e juu' dumaadada joma ve'e duyak'ittat je tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidupts je'e ve'e je Nte'yam. Kadi xvinmayda, nuyojk xa miitse'e ooy xtunjaa'knumájada jets ni ka'a ve'e je jeyyva tánukta. ²⁵ Jyatunvinmay je'e ve'e, ǂpants miitse'eda juu' ve'e o'yixjup jetse'e ñaajkyónjut jado'k noox? ²⁶ Ax pan ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e ve'em xtóndat juu' ve'e vee'nji, ǂtyajx tse'e xvinmayda oyyjuu'a?

²⁷ Ixta vintsó ve'e je ojts jaatit puj yee'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyii'tta kyojta; ax ve'emts atse'e nva'añ jets óyame'e je yakkutojkpa Salomón va'ajts tsoj tyunnaxyaxju y'ijt, ka'a tse'e dumuvaaty ax jo'n je puj. ²⁸ Pan ve'em tse'e je Nte'yam duyaktsojapuk je aajy je ojts juu' ve'e uxyam yee'kp jetse'e kep je jaajp pyaatjinit, ǂvintsots n'ite'e je Nte'yam mkamo'ojadat pan ti ve'e mnatyukxóxadap? ǂVee'nji xa ve'e je Nte'yam xjaanchjáxada! ²⁹ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e xvinmáydát pan joma ve'e xpáktat ti ve'e mkáydap m'oo'ktap, ka'a tse'e je vinma'yun jootm mnaajk'itjadat, ³⁰ kux je'ejyji ve'e vyinmaaydup pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. Ax ñuja'vip tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, jets ti ve'e chajkp jetse'e ntukjoojntykimdat. ³¹ Nnoj'óye'e xyakvinkópkadat jetse'e m'ijittinit jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'em tse'e myakmooyduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap jets juu' ve'e mnatyukxóxadap.

*Je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm
(Mt. 6.19-21)*

³² Ka'ats miitse'e mtsa'agadat, miits juu' atse'e xpamiindup je carnero jo'nda, óyam xa miitse'e nu'eeyjida, y'oyja'vips je'e ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, jets jeme'e kyutojkun jootm m'ijittinit. ³³ Too'kkajxtini pan ti ve'e m'ixtup mjayejptup, mooydinits juu' je jayu pan pane'e katih'ijtuxjudup, ax ve'em tse'e xjayéptat jem tsapjootm je o'yin juu' ve'e ni je vin'ita katókup kakáxup, joma ve'e je mee'tspa kyatákada jets joma ve'e je tótuk dukatukkaya. ³⁴ Kux pan joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'ixtup mjayejptup, nay jeejyam tse'e y'ijtpa je mjootta je mja'vinda.

Tun vinkopk xa ve'e jetse'e apaamduka nnaajk'ijtumjadat

³⁵ Apaamduka ve'e mnaajk'ijtidinit, nakyujoojntykajada, ³⁶ itta ve'em ax jo'n je toompatajk juu' ve'e du'a'ixtup je vyintsanda juu' ve'e tuñijx jem je navyajkjuva tyak'am, na'ak tse'e dujayepta je ta'kxpa jets apaamduka tse'e y'itta ku ve'e vyimpijtnit je vyintsán jetse'e duyak'avaatsjadat je tyak'aka'a ku ve'e kyojtspo'o'kxjadat. ³⁷ Xoon xa je'e ve'e je toompada pan pan jatye'e yakpaattup joojntyk ku ve'e jye'ynit je vyintsanda. Tyúvam xa atse'e nva'añ, je'e xa ve'e viinn dupatónap je tyoompa jetse'e duyaknáxtat kaayva.

³⁸ Xooŋts je'e ve'e je toompada ku ve'e yakpaa'ttat joojntykta, jyatso'm jo'na ve'e jye'ynit je vyintsanda ukpu jajviip. ³⁹ Ax nujávadats ya'la ve'e: Pan kudunujava xa ve'e je kutajk pan vin'ite'e je mee'tspa tyakava'añ, joojntyk tse'e ñaajk'itjut jetse'e dukayakjútut jetse'e je tyajk duyak'ava'atsut jetse'e je pyaamduk yakmee'tsajat. ⁴⁰ Nay ve'empats miitse'eda, apaamduka tse'e mnaajk'ijtidiniit, kux kavinmaaype'e mve'nadat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je oy ix'ijtpa jets je ko'oy ix'ijtpa
(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, zaats kajxji ve'e tuxkats ya tukmu'a'ixmojkin, ukpu anañujoma je jayu kajxe'e?

⁴² Van'it tse'e je Maja Vintsán y'atsaajv:

—Je jáyuda juu' ve'e kuvijta jetse'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je toonk oy du'ix'ijtp jetse'e je vyintsán tyukkatákaja jetse'e du'ix'itút pan pan jatye'e jeja tyak'aajy jetse'e duyakkáydat je vyintsán je tyoompa pan vin'ite'e tyukkada'akjada. Van'it tse'e je vyintsán chaa'n. ⁴³ Ax ku tse'e je vyintsán jye'yni, van'it tse'e du'ix jets oye'e dukutyún je ayook juu' ve'e yaktaan. Xooŋts je'e ve'e je ix'ijtpa ku ve'e ve'em dutún. ⁴⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je vyintsane'e tukkatajikikáxjup jetse'e du'ix'itút nujom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp. ⁴⁵ Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n to'k je ix'ijtpa juu' ve'e dunasja'vip jets tánape'e je vyintsán, jetse'e dujomtún dutitún je vyintsán je tyoompada, jetse'e je mookjuva dumaatkáy dumaat'uu'k. ⁴⁶ Kavinmaayp tse'e vye'nat je xaaj ku ve'e je vyintsán jye'ynit jetse'e ve'em yakkupaadat. Van'it tse'e je vyintsán je tsaachpaatun myo'ojut jetse'e dupámut joma ve'e je jayu juu' ve'e kakatsupajktup.

⁴⁷ 'Je toompa juu' ve'e dujanuja'vip pan ti ve'e je vyintsán jyatsajkp, jetse'e kyanay'apaamduka, jetse'e kyakatsapuk, ooy tse'e tyunyakvóput. ⁴⁸ Ax je toompa juu' ve'e dukanuja'vip pan ti ve'e je vyintsán chajkp, jetse'e dutún juu' ve'e je tsaachpaatun dujavinmajtsjup, vee'nji tse'e yavkóput. Pan pan xa ve'e juu' ooy tunyakmooy, ooy tse'e juu' tyunyak'amótunuvat; jets pan pan tse'e ooy juu' tunyaktukkatajkip, nuyojk tse'e juu' yak'a'ixjinuvat.

Je Jesús kajx tse'e je jayu yaktso'oxpúk
(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ 'Je'e atse'e nnumiín yaja naxviijn jets atse'e je jaajñ njapno'okát. ¡Jéjani je'e ve'e kutyooyñi! ⁵⁰ Nyaknáxupts atse'e je tsaachpaatun, ooyts atse'e ntunnavyinma'yunnma'aju kuxe'e je xaaj kyatúnjuna. ⁵¹ ¿Ve'emts miitse'e mvinmayda jets je'e atse'e nnumiín jetse'e kya'itút je muvaampa je tso'oxpákta yaja naxviijn? Ax ka'a tse'e. Je'e atse'e nnumiín jetse'e je jayu yaktso'oxpákut. ⁵² Kux uxyame'e du'ukva'anut jets joma ve'e numugooxk je jayu chaanada to'k jaajñ to'k tajk, pyajkva'kxadap tse'e je tee' je taak maat je y'ónukta; nutoojk tse'e dutso'oxpáktat juu' ve'e numejtsk, numejtsk tse'e dutso'oxpáktat juu' ve'e nutoojk. ⁵³ Je ónuk tee', cho'oxpákupts je'e ve'e je myajntk; nay je majntk, cho'oxpákupts je'e ve'e je tyee'. Je ónuk taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je ñaax; nay je naax, cho'oxpákupts je'e ve'e je tyaaak. Je xákix taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix naax; nay je xákix naax, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix taak.

Ku je jayu dukavinmótudi juu' ve'e je Nte'yam tyoon joma ve'e je'e'eda
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Nuujmiva tse'e je Jesús je numay jayu:

—Ku xa miitse'e x'ixta je vínuts pyojtuk jem joma ve'e je xaaj tyaka, jatyi tse'e mva'anda jets to'ojuvaampe'e ya it, ax ve'em tse'e jyaty. ⁵⁵ Ku ve'e xjávada jets mejtspe'e je ta'ajts poj jem joma ve'e je vinva'ajts it, ve'em tse'e mva'anda jets ooye'e ya it tyun'ampakuva'añ, ax ampajkp tse'e ya it. ⁵⁶ ¡Mejts'aahta mejtsjootta! ¿Tyajx tse'e xkanujávada juu' ve'e je Nte'yam yam tyuump?

Ku je jayu ñamyujtma'atjada
(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ ¿Tyajx tse'e viinm xkapyo'oyda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui? ⁵⁸ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e mnuxa'ajidup jetse'e xmaatnajkxta jeja je yakkutojka vyinkujk, ixta pan vintso ve'e xmaatnamyujot'oyajadat jeja too' aajy, ve'em tse'e mkavóvjadat jeja je tokin payo'yva vyinkujk. Kux pan mvoojvjdupe'e, van'it tse'e je tokin payo'yva mtukkatakajadat je poxuntakpaampa. Ax je poxuntakpaampa tse'e mpoxuntakpámjadap. ⁵⁹ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'ajame'e mpítsumdat jep poxuntujkp vi'name'e xkakuve'tta nujom juu' ve'e myójidup.

13

Tun vinkopk xa ve'e jetse'e je jayu dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda

¹ Ve'em tse'e jyaajty van'it, jetse'e je jayu jye'ydi jetse'e je Jesús dutukmumaajntykti vintso ve'e je Pilato je galiléait jayu duyakjaj'oo'kji jetse'e je ñuu'punda yo'myúk maat je tánuk nuu'pun juu' ve'e yojxtup vye'na. ² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Ve'em miitse'e mvinmayda jets je'e kajxe'e ve'em jyaajti je galiléait jáyuda kux nuyojk tókinax jayu je'e ve'e y'ijiti jets ni ka'a ve'e pan viijnk je myugaliléait jayu? ³ Ve'em atse'e nva'añ jets ka'a ve'e. Ax pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, mvintókikajxtuvapts miitse'eda. ⁴ Ukpú je numaktoodojt juu' ve'e oo'ktu ku ve'e jem je'e ñi'lxmda ñaxkadaaky je kajxm pats juu' ve'e Siloé duxaaj, ¿ve'em tse'e mvinmaayduva jets nuyojk tókinax jayu je'e ve'e y'ijiti jets ni ka'a ve'e pan viijnk juu' ve'e tsuunidu jem Jerusalén? ⁵ Ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e. Ax pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, mvintókikajxtuvapts miitse'eda.

Je higo kup juu' ve'e kata'mip tukmu'a'ixmojkin

⁶ Van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin:

—Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk je hyligo kup jem kyex jootm. Jetse'e ojts du'ix pan jémani ve'e je tyajim. Ax ka'a tse'e dutipaaty. ⁷ Van'it tse'e dunuujmi je tyoompa juu' ve'e du'ix'ijtp je ñaax: “Úxyam tse'e dumutoojkjoointa jets atse'e vinjooint tunmets jets atse'e nja'ixta je higo taajm yam higo kup kajxm; ni vin'itats atse'e nkapaa'ty. Pojxuknits mits ya'a. ¿Tyajx ya'a ve'e koojyji ya it duyakvintuk?” ⁸ Van'it tse'e je toompa y'atsoojvji: “Vintsán, maso'okus jado'k jooint. Va'an ats dukayu'uju jets atse'e ntsóyat ya naax, ⁹ nunjajtp ku ve'e kuñintá'mipúk. Ax pan ka'ajyam tse'e tyá'ma juktá'm, van'it tse'e yakpojxuknit.”

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je ta'axtajk ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na

¹⁰ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na jetse'e je Jesús yak'ixpuk jep tsaptujkp. ¹¹ Ax jep tse'e vye'na to'k je ta'axtajk juu' ve'e maktoodojt joointani pajkjp vye'na, jakox tse'e yaktaajnjini to'k je ko'oyjáuyav, ax ni vintsova tse'e kya'o'yixju jetse'e ñaajkyajxjtu. ¹² Ku ve'e je Jesús tyuk'ixpejtji, van'it tse'e vyaaxji jetse'e dunuujmi:

—Ntaa'm, tá xa ve'e je mpa'am mnuvaatsjini.

¹³ Van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajn. Tun jatyi tse'e je ta'axtajk yajkxy tyaanni jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi.

¹⁴ Ku tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsán du'ix jets yakjotkadaake'e poo'kxtkun xaaj je Jesús je ta'axtajk, jotma't tse'e, jetse'e dunuujmi je numay jayu:

—Tojtuk xaaj xa ve'e dutsak jetse'e je jayu tyónut; ax méstats miits van'it jetse'e myakjotkada'akjadat. Ka'a tse'e poo'kxtkun xaaj mmétstat jetse'e myakjotkada'akjadat.

¹⁵ Van'it tse'e je Maja Vintsán y'atsoojvji:

—Miitsta, mejts'aaaja mejtsjootta, ¿ka'a miitse'e poo'kxtkun xaaj xmukéjada je mjaachta je mkaajta jetse'e xyaknajxta tsoxk na'lookpa? ¹⁶ Jets ya ta'axtajk, je Abraham je chaan je kyoj juu' ve'e je Satanás pajkjp tuyak'itju maktoodojt joointani, ¿ka'ats je'e ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e poo'kxtkun xaaj je pya'am ñuvaatsjuvat?

¹⁷ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, ooy tse'e tyuntso'otyoondu juu' ve'e tso'oxpajkjudup. Ax ooy tse'e je numay jayu tyunxoointktu ku ve'e du'ixti je mújit atuva juu' ve'e je Jesús tyoon.

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¿Vintso jo'n tse'e je Nte'yam je kyutojkun, ukpu tits ats je'e ve'e ntukmu'a'ixmókap?

¹⁹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja y'it jaat. Ax ve'em tse'e yee'k maj ax jo'n to'k je kup; je'ydup tse'e jem je jeyyva tánuk jetse'e je pye'en dupamda jem y'axén kajxm.

Je levadura tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.33)

²⁰ Vaampa tse'e je Jesús jidu'um:

—¿Tits atse'e njaa'ktukmu'a'ixmókap je Nte'yam je kyutojkun? ²¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je ta'axtajk je levadura dutukmupama toojk arroba je tsapkaaky juts. Van'it tse'e je levadura dutuktaka nujom je tsapkaaky juts jetse'e ooy tyun'oo'kuk. Mújit tse'e ooy tyumpítsum.

Je tak'aka'a juu' ve'e mootskji je vyijn tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² Namvaate'e je Jesús ñujkx jem Jerusalén, yak'ixpujtp tse'e je jayu joma jatj kajpune'e ñaxy. ²³ Jem tse'e pan pane'e amotutúvijup:

—¿Nú'eejyji je'e vine'eda pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx?

Van'it tse'e y'atsaajv:

²⁴—Ixta jetse'e mtákadat joma ve'e je tak'aka'a juu' ve'e mootskji je vyijin, kux vaamp xa atse'e jets numayda ve'e dutuntsóktat jetse'e je tso tyákadat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat. ²⁵Ku ve'e je kutajk pyojtukut jetse'e je tyajk du'akaaynit, jepts miitse'e mtándat tak'aagup, jep tse'e mkojtspoo'kxtat jetse'e mva'andat: “Vintsán, Vintsán, yak'avaatsjik aats to'k aaj ya mtajk.” Van'it tse'e m'atsóvjadat: “Ka'a xa ats miitse'e n'íxada.” ²⁶Van'it tse'e mva'andat: “Aats xa mitse'e nmaatkaay nmaat'ook, mits tse'e myak'ixpajk jeja aats ntóo' aajy.” ²⁷Van'it tse'e m'atsoojvjadinuvat: “Ta xa atse'e nva'añ jets ka'a ats miitse'e n'íxada. Vinva'kva'atsta ats miits nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap.” ²⁸Ax jem tse'e mya'axtat jem tse'e mnatyatskaa'tjadat ku ve'e x'íxtat je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, jets nujom je Nte'yam je y'ayook koijsnajxpatajka, jem tse'e y'ijttinit je Nte'yam y'am kya'm jets miitse'e myakpavojptinit. ²⁹Métstap xa ve'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndup je it joma ve'e je poj ñujkx, joma ve'e je poj chaa'n, joma ve'e je xaa'j pyítsum, joma ve'e je xaa'j tyaka, jetse'e y'ajxtukta kaayva jem je Nte'yam kyutojkin jootm. ³⁰Ax jemap tse'e je jayu juu' ve'e uxyam dunupi'kidinup, je'e tse'e dunumájadap. Ax jemap tse'e je jáyuda juu' ve'e uxyam dunumájidinup, je'e tse'e dunupi'kidinup.

Ku je Jesús dunuyaaxy je jerusaleenit jáyuda

(Mt. 23.37-39)

³¹Ax je xaa'jyam tse'e jye'ydi je fariseotajk jetse'e dunuujmide je Jesús:

—Tsoo'nni yaja kux je Herodes xa ve'e myakjay'oo'kuvaajinup.

³²Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Najkxu xnaajmada je vin'aa'mpa jets nyakpítsump atse'e uxyam ya tiempo je ko'oyjáyuvapta, nyakjotkadaakpaps atse'e pan pan jatye'e pajjudup, ax ux'ookts atse'e je ntóonk nyak'avaadinit. ³³Ax tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je nnaa' je ntóo' njaa'kyo'oyut uxyam ya tiempo, jets ats je'e ve'e ux'ook nyakkukáxat, ikux yaajyji ve'e jerusaleenit kyajpun kujx duyak'oo'kta nujom je Nte'yam je y'ayook koijsnajxpatajka!

³⁴Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miits xa ve'e myak'oo'ktup je Nte'yam je y'ayook koijsnajxpatajka jetse'e xtsaka'atsta pan pan jatye'e je Nte'yam mtuknukejxjudup! ¡May nax xa ats miitse'e njapakmokuvaandi, ve'em ax jo'n je tseedaak jep kyeekun pa'tkup je pyi'k ónuk dumu'ux; ax ka'a tse'e xkuvajkti! ³⁵Íxtats n'it, masa'ake'e tyaannit je mmaja tsaptajka. Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a atse'e x'uk'íxtinit, van'itnume'e ku ve'e je xaa'j dupaatnit jetse'e mva'andat: “Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa je'e ve'e juu' ve'e miimp je Nte'yam kajx.”

14

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je yaa'tyajk juu' ve'e kiixnup

¹To'k tse'e je poo'kxtkun xaa'j vye'na, jetse'e je Jesús y'ats kaayva jem tyak'am to'k juu' ve'e je fariseo dunuvintsánip, tyukkats'íxtidup tse'e je fariseotajk. ²Jem tse'e vye'niva je Jesús vyinkojkm to'k je yaa'tyajk juu' ve'e kiixnup. ³Van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada maat je fariseotajka:

—¿Yakjatype'e je Moisés je pyava'nun jetse'e poo'kxtkun xaa'j je jayu je pa'am jayu duyakjotkada'akut?

⁴Ax ama'at tse'e tyaandi. Van'it tse'e je Jesús je pa'am jayu dumajch jetse'e duyakjotkadaakni. Van'it tse'e dunuujmi jetse'e ñajkxnit. ⁵Van'it tse'e je fariseotajk dunuujmide:

—¿Pants miitse'eda juu' ve'e poo'kxtkun xaa'j je jyaach ukpu je kyaaj kákvippip jep vok jótop, ka'ats je'e vine'e je xaa'ji duyakpitsumkójut?

⁶Ax ka'a tse'e y'o'yixjada pan vintso ve'e kudukojtsumpijitti.

Je javyaa'kxtajk juu' ve'e yakvoovdu jem je navyajkjuva tyak'am

⁷Ku ve'e je Jesús du'ix vintso ve'e je javyaa'kxtajk divinkoondi je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit joma ve'e je jayu kyay, van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin dupuujm:

⁸—Pan myakvoovdup xa miitse'e kaayva joma ve'e je navyajkjuva ñamyajatónjada, ka'a tse'e xtuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'em tse'e mijáttat ax jo'n yajty to'k je javyaa'kx juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dunu'óyip. ⁹Van'it tse'e jye'y jado'k je javyaa'kx juu' ve'e nuyojk dunumájp jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dunu'óyip. Jets je'e juu' ve'e duyakjavvoovdu numejtsk, je'e tse'e dunuujmi je'e juu' ve'e tsuunip: “Tena to'k aaj jets mo'ó ya mtsuujntkun jado'k ya javyaa'kx.” Van'it tse'e tso'otyoomp ñujkx jetse'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dunuh'ux'ookikajxp. ¹⁰No'k'óy tse'e jidu'um xtóndat.

Ku ve'e myakvóvdat kaayva, tuktsaanadats je tsuujntkún juu' ve'e dúnúh'ux'óokikajxp. Pan ve'em tse'e xtonda, ve'em tse'e mjáttat ax jo'n jyajty to'k je javyaa'kx juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkún juu' ve'e dúnúh'ux'óokikajxp. Ax ku tse'e jye'y je'e juu' ve'e yakjavyoovju, van'it tse'e du'ix, jetse'e dúnúujmi: "Naxu to'k aaj joma ve'e je tsuujntkún juu' ve'e dúnú'óyip jetse'e mtsaanat." Ax ve'em tse'e myakmájajadat jeja je numay jayu vyinkujkta pan pan jatye'e mmaagtsuunidup kaayva. ¹¹ Kux pan pan xa ve'e namyájjijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dúnúmajap.

¹² Núnújmiva tse'e jidu'um je yaa'tyajk juu' ve'e je javyaa'kx duyajakjavyoovju:

—Ku ve'e myakjayukayuva'anut, ka'a tse'e xvóvut pan pan jatye'e mmaagtnayja'vijup, ka'a tse'e xvóvut je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a ukpu je mjuu't je mmugo'ok, ka'a tse'e xvóvut je mmujantam je mmutaktam uk pan pan jatye'e kumeenda. Pan mvaap tse'e je'eda, ax mmoyumpijtidinuvapts mits je'e ve'eda. ¹³ Ax kuts mitse'e xaaj xtónut ukpu je jayu xyakkáyut, je'e tse'e mvóvup pan pan jatye'e ayooop jets pan pan jatye'e je kya'aj je tyek ka óyap, je uxket jayu, jets je viints jayu. ¹⁴ Xoon xa mitse'e ku ve'e ve'em xtónut, kux ka'a xa ve'e y'o'yixjadat jetse'e mmoyumpijtidinuvat. Ax myakmoyumpijtnupts mitse'e van'it ku ve'e jyoojntykpajktinuvat pan pan jatye'e tuv jáyuvudup joojntykidup.

Je maja kay je maja uu'k tukmu'a'ixmojkin

¹⁵ Ku ve'e du'amotunajxy to'k juu' ve'e tsuunip vye'na kaayva, van'it tse'e dúnúujmi je Jesús:

—Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e káydap jem je Nte'yam kyutojkún jootm!

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—To'k xa ve'e je yaa'tyajk je maja kay je maja uu'k dunupaajmtki; numay tse'e je jayu dutunvaajv. ¹⁷ Ku tse'e je kay aats dupaaty, van'it tse'e dukejx to'k je tyoompa jetse'e dunaajmadat je jayu pan pan jatye'e vyaap: "Jámda, kux avaadani ve'e jep nujom je kaaky je naaj." ¹⁸ Van'it tse'e je tyoompa dúnúujmi juu' ve'e yaktuknukejxtu; to'k ka'ajyi tse'e ñañukojtsaatsjidi. Jidu'um tse'e je muto'k vyaaji: "Tun taaynum xa atse'e je n'it njoy, ax je'ets atse'e uxyam najkx n'ixuva'añ, ve'eme'e to'k aaj xnaajmat jets ooy atse'e xtunmee'kxjat." ¹⁹ Jidu'um tse'e jado'k vyaampa: "Tun taaynum xa atse'e mugoogx yunta je yoova kaaj njoy, ax je'ets atse'e uxyam najkx n'ixuva'añ pan vintso ve'e yo'ojta. Ve'eme'e to'k aaj xnaajmat jets ooy atse'e xtunmee'kxjat." ²⁰ Jidu'um tse'e jado'k vyaampa: "Tun taaynum xa atse'e nta'axpúk, ax ka'ats atse'e x'o'yixju vintso atse'e nnajkxut." ²¹ Ku tse'e je toompa vyimpijtni jetse'e duvaajnji je vyintsán vintso ve'e to'k jado'k y'atsav, van'it tse'e je vyintsán jyotma'ty jetse'e dúnúujmi je tyoompa: "Jatyji najkxu jets najkxu mvidutu jem kajpun jootm jeja mujit too' jets muutskit too' aajy, jetse'e xyakmétsut je jayu pan pan jatye'e ayooovdup, pan pan jatye'e je kya'aj je tyek ka óyap, pan pan jatye'e uxketta, jets pan pan jatye'e viintsta." ²² Úx'ook tse'e je toompa vyaaji: "Vintsán, ta xa atse'e ntun ax jo'n tuxpava'añ, ax jeenum tse'e je it." ²³ Van'it tse'e je vintsán dúnúujmi je tyoompa: "Najkxkojnuvats n'ite'e jeja to'k too' aajy jets jem kam jootm tsov, jetse'e je jayu xmunoo'kxtuktat jetse'e myíndat jetse'e ats ya ntajk y'ótsut." ²⁴ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets juu' atse'e too'vajkp tunvóvda, ni pana ve'e dukakáyut juu' atse'e tun'apaamduka."

Pan pane'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit je Cristo je y'ixpajkpa

²⁵ Numay tse'e je jayu dupanajkxti je Jesús, van'it tse'e je Jesús y'ixumpijit jetse'e ña'muxjidi:

²⁶ —Pan pan xa atse'e xpaminuvaamp, ax myasokkajxnup tse'e je tsojkún juu' ve'e jyajejpiip je tyee' je tyaaq, je ñuda'ax, je y'ónuk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, jets je tsojkún juu' ve'e viinm nayjajepxujup, ka'a xa ve'e pan viijnk ve'em dutsókut ax jo'n ats. Ax pan ka'a tse'e dumaas'ak ax jo'n atse'e nkats, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut. ²⁷ Pan pan xa atse'e xkapaniimp jetse'e kyanayjáva jets ats kajxe'e je y'oo'kún du'anajkxat ax jo'n je jayu juu' ve'e je cryuuz dupakaayp, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut.

²⁸ ¿Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je pats dupamuvaamp juu' ve'e kajxm, ka'ats n'ite'e y'ajxtukut jetse'e too'vajkp dupayo'oyut pan vinxupe'e je meen duyaktónut jetse'e dúnújavat pan nupaadixupe'e juu' ve'e myaat jetse'e dupojtsukúxat? ²⁹ Kux pan ka'a xa ve'e oy dupayo'oy, jetse'e koojyji dupam'ukva'añ je pats, jetse'e ux'ook dukayakkukáxat, tukxi'ikjadapts je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e ixjudup, ³⁰ jetse'e vya'andat: "Pyam'ukvaan xa ve'e to'k je pats xi yaa'tyajk, ax ka'a tse'e duyakkukajxi."

³¹ Úk pan to'ke'e je yakkutojka juu' ve'e dumaat numaj miijl je tyojpa jetse'e y'atso'oxtonuva'añ maat jado'k je yakkutojka juu' ve'e dumaat nu'ii'px miijl je tyojpa, ¿ka'ats n'ite'e too'vajkp y'ajxtukut jetse'e oy dupayo'oyut pan y'amaadaagape'e? ³² Ax pan ka'a tse'e y'o'yixju, jékumna tse'e vye'nat jado'k je yakkutojka, jetse'e je kyukátsiva dukéxut jetse'e dukojts'óyadat maat jado'k je yakkutojka. ³³ Ax ve'em tse'e, pan pan xa

ve'e dukamasookp nujom juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'itüt.

Je kaan tuk'a'ixmojkin
(Mt. 5.13; Mr. 9.49-50)

³⁴ 'Oy xa je'e ve'e je kaan. Ax pan tókinup tse'e je tya'mutsin, ni vintsova tse'e kya'oya jetse'e tya'mutsinuvat. ³⁵ Pan ka'ats je'e ve'e y'ukta'mutsini, ka'a tse'e y'uktoonni, ni ka'a tse'e tyun jetse'e je naax dutsóyat, yak'uxko'ónupe'e. Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

15

Je carnero juu' ve'e tokih'ijt tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 18.10-14)

¹ Nay'amokijidu tse'e numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tyiyp tókinax jayu, y'amotunaxuvaandupts je'e ve'e je Jesús je y'ayook, ² je'e kajx tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk duvinkojtsti dūnaa'kojtsti je Jesús. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—iKyuvujkptam ya'a ve'e je tókinax jayu jetse'e dumaatkáy dumaat'uu'k!

³ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi:

⁴ —Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e numókupx je carnero dujayejpp jetse'e nuto'k tuyo'tyóki, myasaakpts je'e ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt carnero joma ve'e jya'kxta jetse'e najkx du'ixta juu' ve'e to'k tuyo'tyóki, ¿ve'em xaja? Ku tse'e dupaatni, van'it tse'e du'ixti'atúvini ⁵ jetse'e va'ajts xoojntkp jem kyejk am duyukvijsni. ⁶ Ku tse'e jeja tyak'aajy duyakje'yni, van'it tse'e dūvomuk juu' ve'e myaatnayja'vijidup jets je myujantam je myutaktam, jetse'e dūvaajnjada: “Tukputukxoojntkidik ats kux ta atse'e mpaatnuva je carnero juu' atse'e tux'uktókjini.” ⁷ Ax nay ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets nuyojke'e je xoojntkun jem tsapjootm je'e kajx ku ve'e to'k je tókinax jayu vyinmayumpit jets ni ka'a ve'e numajktupxuk maktaaxtojt je jayu kajxta juu' ve'e tunnapyaajmjudup jets tuv je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda jets je'e kajxe'e kyatukkada'akjada jetse'e dumasó'oktat je kyo'oy joojntykinda.

Je meen juu' ve'e tokih'ijt tukmu'a'ixmojkin

⁸ 'Pan jeme'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e dumaat majk je meen juu' ve'e plata, jetse'e to'k tuduyaktoki, ña'kpts je'e ve'e je kyandiijl jetse'e je tyajk oy dupe'et, jetse'e du'ixta anoox ka'ook, ¿ve'em xaja? Ku tse'e dupaatni, van'itnum tse'e du'ixti'atúvini. ⁹ Van'it tse'e dūvomuk juu' ve'e myaatnayja'vijidup jets je myujantam je myutaktam, jetse'e dūvaajnjada: “Tukputukxoojntkidik ats kux ta atse'e mpaatnuva ya plata meen juu' atse'e tūn'ukyaktókini.” ¹⁰ Ax nay ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets xoojntktupe'e je Nte'yam je y'aangeles ku ve'e to'k je tókinax jayu vyinmayumpit jetse'e dumasookni je kyo'oy joojntykin.

Je mex juu' ve'e ko'oyjoojntyki tukmu'a'ixmojkin

¹¹ Van'it tse'e je Jesús vyaannuva:

—Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk, numejtsk tse'e je myajntk. ¹² Juu' tse'e mootsk, jidu'um tse'e je tyee' dūnuujimi: “Tata, tun mooyk ats je mpuk juu' atse'e xtukkadaakp.” Van'it tse'e je tyee' mooyji vinxupe'e tyukkada'akyju. ¹³ Ax vee'n tse'e je it ñajxy, van'it tse'e dutoo'kkajxni juu' ve'e je tyee' mooyju; ax je meen tse'e to'nuxju jetse'e ñujkx jado'k naax jado'k kajpun joma ve'e nujom je myeen duyakvintókikujx ku ve'e je y'avintso vinma'yūn duyaktuujn. ¹⁴ Távani tse'e nujom duyakvintókikux vye'na, jetse'e je yooj myiijn joma ve'e chuūna, van'it tse'e yu'oo'kji. ¹⁵ Van'it tse'e ojts dutuujnja to'k je jémit yaa'tyajk; ax je'e tse'e kejjxu keem ixpa. ¹⁶ Ax jyatsojk tse'e je tse'e duja'kxut je kuputaajm juu' ve'e je sejtst taajm jo'n y'ixuvip, juu' ve'e je keem jya'kxtup. Ax ni pana tse'e kyatima'aju. ¹⁷ Van'it tse'e ojts dupayo'oy jetse'e ña'ña'muxji: “iVinxúpjits n'ite'e jem ats je ntee' je tyoompatajk juu' ve'e oy kaaydup ooktup jetse'e tya'nuxjada kyunajxuxjada; ax xyak'oo'kuvaannupts atse'e yaja ya yooj! ¹⁸ Va'ants atse'e dūvimpijtnuva joma ve'e ats je ntee' jets atse'e nnaajmat: Tata, ta xa atse'e je Nte'yam nmutókintūn jets mits, ¹⁹ ax ka'ats atse'e n'ukvinmajtsjini jets ats mitse'e x'onukjávát, mtoompa xa ats mitse'e xtíjut.” ²⁰ Van'it tse'e je tyoo' dupujk jetse'e jem je tyee' tyak'am vyimpjtni.

Jékumna tse'e vye'na ku ve'e je tyee' y'ixpaatji, jetse'e tyukmo'tji. Noomp tse'e y'anajkxiji je tyee', jetse'e chee'nmojkji jetse'e choo'kxji. Van'it tse'e je ónuk tee' je myajntk vyaajñ: ²¹ “Tata, ta xa atse'e je Nte'yam nmutókintūn jets mits; ax ka'ats atse'e n'ukvinmajtsjini jets ats mitse'e x'onukjávát.” ²² Ax je tyee', jidu'um tse'e dūnuujimidi je tyoompatajk: “Yakpitsumda jatyi je vit juu' ve'e dūnu'oyikajxp, jets xoxta. Paajmjiduvats to'k je kakujena

jetse'e xpaajmjiduvat je ka'ajk. ²³ Yakminda je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp, jetse'e xyak'o'o'ktat, jetse'e nka'yumdat n'ookumdat, jetse'e nxaajto'numdat. ²⁴ Kux ats ya n'ónuk, ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n aa'kani kuy'ijtni, ax uxyam, ve'emts ya'a ve'e ax jo'n taa kujyoojntypajknuva; ve'emts ya'a ve'e ax jo'n tókiyani kuy'ijtni, ax uxyam, ta tse'e jye'ynuva." Van'it tse'e xyaa'itoondi.

²⁵ Jem tse'e kam jootm vye'na je ónuk tee' je myajntk juu' ve'e dunumájip. Ax ku tse'e vyimpijtni jetse'e jeja tyak'aajy jye'yni, van'it tse'e du'amotunajxy jets jeme'e je ejtspa. ²⁶ Van'it tse'e dyaaxji to'k je toompa jetse'e du'amotutuvi pan ti ve'e toojnup kojtsjup. ²⁷ Van'it tse'e je toompa ña'muxji: "Je'e xa ve'e ku ve'e je m'uts tsvyimpijtni. Ta xa ve'e je mtee' duyakjay'aa'kju je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp kuxe'e je m'uts tsvyimpijtni makatsots." ²⁸ Ax jotma't tse'e je ónuk tee' je myajntk juu' ve'e dunumájip, ka'a tse'e jep tyujkp tyakava'añ. Van'it tse'e je tyee' pyitsum jetse'e ojs myunoo'kxtukju jetse'e tyakat. ²⁹ Van'it tse'e dunujmi je tyee': "Mnuja'vip xa mitse'e vinxup joojntani ats mitse'e ntuijnja, ni vin'itats atse'e mits je mpava'nun nkatuktee'n, ax ni vin'itats ats mitse'e xkama'a jyato'ka je pi'k chivo ónuk jets atse'e xaj ntónut maat je'eda pan pan jaty atse'e nmaatnayja'vijidup. ³⁰ Ax uxyam tse'e tujye'yni ya mmaajntk juu' ve'e duyakvintokikajxp juu' ve'e mmoo'y ku ve'e je ko'oty'a'axap dumaatnayjayépu, jax myak'o'o'kjipts mitse'e je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp."

³¹ Van'it tse'e je tyee' ña'muxji: "N'ónuk, mits maat xa atse'e xa'ma n'it, ax mje'eip tse'e nujom juu' atse'e n'ixp njayejpp; ³² ax uxyam, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e xaj nto'numdat jetse'e nxoojntkumdat. Kux ya m'uts, ve'em ya'a ve'e ax jo'n aa'kani kuy'ijtni, ax uxyam, ve'emts ya'a ve'e ax jo'n taa kujyoojntypajknuva; ve'em ya'a ve'e ax jo'n tókiyani kuy'ijtni, ax uxyam, ta tse'e jye'ynuva."

16

Je meen yakyo'yva juu' ve'e duyakvints'a'kintóki je vyintsán

tukmu'a'ixmojkin

¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunujmi:

—Jem xa ve'e to'k je kumeen jayu y'ijit jets to'k je myeen yakyo'yva. Jetse'e je jayu vya'nuxji jets yakvintókijupe'e juu' ve'e y'ixp jyayejpp, je myeen yakyo'yva ve'e ve'em játkip. ² Van'it tse'e je vyintsán vyatsoojvi jetse'e ña'muxji: "¿Tits ya'a ve'e juu' atse'e nmótup mits kaj? Va'an dunatyukvinja'vimju je mceuenta kux ka'a xa ats mitse'e x'uktoojninit." ³ Van'it tse'e je myeen yakyo'yva ña'ña'muxji: "¿Tits ats vine'e ntónup ku atse'e je nvintsán ya toonk xpajkjinit? Ka'a xa atse'e je maju njayep jets atse'e nyo'ojut; ax tso'otyoompts atse'e jets atse'e je jayu juu' nunve'emji n'amótuvut. ⁴ Tats atse'e npayo'oy jets ti atse'e ntónup jets atse'e je jayu xkuvákut jeja tyak'aajy ku atse'e ya toonk nyakpajkjinit."

⁵ Van'it tse'e dyaaxji nuto'k jaty je jáyuda juu' ve'e je vyintsán dumuyójidup. Van'it tse'e muto'k du'amotutuvi: "¿Vinxup tse'e ats je nvintsán xmuyoja?" ⁶ Van'it tse'e y'atsoojvi: "Mókupx barriijl je olivos aceite atse'e nmuyoja." Van'it tse'e je meen yakyo'yva vyaajñ: "Uxyaja xa ve'e ya mnak, játyjits ajxtukju jetse'e xpámút jado'k juu' ve'e vujxtkupxuk majkji myójipt." ⁷ Van'it tse'e du'amotutuvi jado'k je jayu juu' ve'e je vyintsán dumuyójipt: "Jets mits, ¿vinxupts mitse'e je myoj?" Van'it tse'e ña'muxji: "Tojtuk miiijl almudo je trigo atse'e nmuyoja." Van'it tse'e dunujmi: "Uxyájats ya'a ya mnak; pámut's jado'k juu' ve'e mugooxk miiijli myójipt." ⁸ Ku ve'e je meen yakyo'yva je vyintsán dunuja'vi ti ve'e je myeen yakyo'yva tyoon, van'it tse'e du'oñukojsi kux kuvij ve'e jetse'e ve'em dutuujn.

Van'it tse'e je Jesús yaa'kvaajñ:

—Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets vij ve'e ñapyámjada to'k jado'k aje'ejyida juu' ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup; ax ka'a tse'e ve'em dutonda juu' ve'e ijtup jeja ajajtk it jaat. ⁹ Ve'emts atse'e nva'añ jetse'e xyaktóndat je meen jetse'e je jayu xmaatnayjávajadat, je meen juu' ve'e je jayu yaktoondup ka óyap. Ax ku tse'e mkoo'k'ijitnit yaja naxviijn, mkuvajkjidinup tse'e je Nte'yam jem tsapijootm, jem joma ve'e je jayu xa'ma kajx jyojntykidinit. ¹⁰ Pan pan xa ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt ku ve'e vee'n yakma'a, tyoompaps je'e ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt ku ve'e may yakma'a; ax pan pan tse'e dutoomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguipt ku ve'e vee'n yakma'a, nay vanxúpyamts je'e ve'e dutoompa ku ve'e may yakma'a. ¹¹ Ax pan ka'ats miitse'e je meen yaja naxviijn xyaktonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ¿ax vintsots je'e ve'e myakmo'odat je o'yin juu' ve'e dunu'oyikajxp? ¹² Ax pan ka'ats miitse'e xtonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega juu' ve'e mkaje'eidup, ¿ax vintso tse'e myakmo'odat juu' ve'e mje'eidup?

¹³ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e mejtsk je vyintsán dujayéput, kux to'ke'e dutsókut, jado'k tse'e dutso'oxpákut, to'ke'e dumutónut dumupákut, jado'k tse'e duviijnk'ixut. Nay

ve'empa tse'e je jayu juu' ve'e jem je meen kya'm naajk'ijitup, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e je Nte'yam dupanajkxut.

¹⁴ Ax tyukxiiktu tse'e je fariseotajk je Jesús ku ve'e du'amotunajxti, kux ooy je'e ve'e je meen dutunnas'ayóvada. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'e miitse'e mtunnapyámjada jets tun tɔv miitse'e je mjáyuvinda je mjoointykinda, ax ñuja'vip tse'e je Nte'yam jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Je ko'oy joot xa miitse'e mjayeiptup. Ax juu' tse'e je jayu tyuknumájidup, kyo'oyja'vips je'e ve'e je Nte'yam.

Je Moisés je pyava'nun jets je Nte'yam je kyutojkun
(Mt. 5.17-18)

¹⁶ Juu' jatye'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, van'it paat tse'e tyuujn ku ve'e je Yaknapejtpa Juan jyoojntyki. Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy, van'it tse'e je jayu yakvaajnji'ukvaandi jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu y'ijitnit jem je Nte'yam y'am kya'm. Ooy tse'e je jayu dutuntsokta jetse'e jem y'ijitnit, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n numay je jayu to'k naxji tyakava'anda nujom joma ve'e to'k je mootsk tak'aka'a.

¹⁷ Ax ve'emts atse'e nva'añ: Ka'a xa ve'e cho'oxa vintsq ve'e ya tsajp ya naax kyáxut ñáxut; je'e ve'e tso'ox ku ve'e kyoo'ktoonit jyajuu'a je Nte'yam je pyava'nun.

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsq'kintóki
(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

¹⁸ Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dumasooknup jetse'e je viijnk ta'axtajk dupuk, yakvintsq'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Jets pan pan tse'e dupajkp je ta'axtajk juu' ve'e je ñuyaa'y tumyasookjini, nay yakvintsq'kintókiavaps je'e ve'e je navyajkun.

Je kumeen jayu jets je Lázaro

¹⁹ Jem xa ve'e to'k y'ijit je kumeen jayu juu' ve'e va'ajts oy va'ajts tsoj tunnaxyojxjup, je tso'ojmk vite'e tyukni'kxip; jóvum tse'e oy ñaajkkáju ñaajk'uu'kju. ²⁰ Jem tse'e tyak'aagumpa to'k je ayooova jayu juu' ve'e Lázaro duxaaj; tats je'e ve'e ñupotsvatskajxni. ²¹ Je'ejiyi ve'e y'uktsojk je ayooova jayu jetse'e kudukaajy je tsapkaaky kunax juu' ve'e kustajkip jem je kumeen jayu myeesa kajxm; ax nuve'e'yjudup tse'e je ok je pyo'ojts kajx. ²² Je'y tse'e je xaaj ku ve'e je ayooova jayu y'oo'kni; yaknajkxjudu tse'e je ángeles jetse'e y'ijitnit je Abraham maat. eo'knuva tse'e je kumeen jayu jetse'e ñaxtajkini. ²³ Tsaachpaatp tse'e vye'na je kumeen jayu jem janjoottm, van'it tse'e du'ix jékum je Abraham, jeme'e je Lázaro dumaáda. ²⁴ Van'it tse'e mak'k kyajts, jetse'e dunuujmi: “Tata Abraham, tonu je maa'yun, tukmo'tk ats. Kexu to'k aaj je Lázaro jetse'e duyakxoo'kut je kya'ónuk maat je tsokx naaj jetse'e min ats ya ntoots duyakxee'mu kux ooy atse'e yam janjoottm ntuntsaachpaat'y.” ²⁵ Van'it tse'e je Abraham ña'muxji: “N'ónuk, jaa'myétsu jets mtukkadaakju ve'e juu' ve'e oy ku ve'e mjoointyki jem naxviinm; ax ya Lázaro, ka'ats ya'a ve'e tyukkadaakji juu' ve'e oy ku ve'e jyoojntyki jem naxviinm. Ax uxyamts ya'a ve'e yaja je jo'amajin dupaatin jets mitse'e jem mtsaachpaatni. ²⁶ Ax nay ve'empa tse'e, jem xa ve'e to'k je maja tukjov juu' ve'e apuk xyak'ijitumdud. Ax pan pan jatye'e juu' ve'e yáada jetse'e jem jyanajkxuva'anda joma ve'e miitsta, ka'a tse'e y'o'yixjada; ax pan pan jatye'e jemda joma ve'e miitsta jetse'e yaja jyaminuva'anda, ni ka'a tse'e y'o'yixjuduva.” ²⁷ Van'it tse'e je kumeen jayu y'atsaajv: “Tata Abraham, jem xa ve'e numugooxk ats je n'utsatajk. Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e jetse'e to'k aaj xkéxut je Lázaro jem ats je ntee' tyak'am, ²⁸ jetse'e duvaajnjadat, ax ve'emts je'e ve'e kyamejststuvat yaja tsaachpaatun jaat.” ²⁹ Van'it tse'e je Abraham y'atsoojvji: “Jem xa je'e ve'e dumaadada je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e jyaaydu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, va'ants je'e ve'e dumaja pamda.” ³⁰ Van'it tse'e y'atsaajv je kumeen jayu: “Ka'a xa je'e ve'e vye'ema, tata Abraham, ax pan nunajkxjupts je'e ve'e to'k juu' ve'e tuy'oo'kni, vinmayumpittaps je'e ve'e jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda.” ³¹ Van'it tse'e je Abraham ña'muxji: “Pan ka'a xa ve'e dumaja pamda juu' ve'e jyaaydu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ka'ats je'e ve'e dujaanchja'viduvat kujyajoointykpajknuva ve'e jado'k nax to'k je oo'kpa.”

17

Kutsq'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasookumdat je Nte'yam je tyoo'
(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:
—Ka'a xa ve'e ñunka'itut je yaktokintoompa yaja; iax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' ve'e je myujayu dutukmasookp je Nte'yam je tyoo'! ² Nuyojk oy xa ve'e kuy'ijituxju je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jetse'e yakmaaxnavíppini jets ni ka'a ve'e ku ve'e dutukmasa'ak je Nte'yam je tyoo' to'k je jayu juu' ve'e je mootsk joot je mootsk ja'vin

dujayejpp. ³ Ixta tse'e oy pan ti ve'e mtoondup. Pan mmutokintoojnup x'a ve'e je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je m'tsa'a, tuknaajmats. Pan vinmayumpijtp tse'e, mme'e'kxjap tse'e je tyokin. ⁴ Pan mmutokintoojnupts mitse'e vuxtojtuk nax to'k xaaj jetse'e vuxtojtuk nax mna'muxjut: "Ta atse'e nvinmayumpit, to'kin mee'kxus ats to'k aaj", mjaitymee'kxjap tse'e.

Vintso ve'e dunumaja je jaanchja'vin

⁵ Van'it tse'e je kukátsivatajk dunuujmídi je Maja Vintsán:

—Putajkik aats to'k aaj jets aatse'e nuyojk njaanchjávat.

⁶ Van'it tse'e ña'muxjidi je Maja Vintsán:

—Pan mjaiejptup x'a ve'e je jaanchja'vin jem mja'vin kajxmda oyvinxupa ax jo'n to'k je mostaza taamt, kum'o'yixjada tse'e jetse'e xnaajmadat ya kup: "Navyixju joma ve'e yaja m'it jets najkxu mnakyexju jem maaxy najootm", kumkatsapákjada tse'e ya kup.

Je vinma'yun juu' ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e njayejpumdinit

⁷ P'ants miits n'ite'e juu' ve'e dujayejpp to'k je toompa, ku ve'e je toompa jye'yni, ta ojs yu'uj ukpu je carnero tuduvintena, ¿ñuujmípts vine'e: "Naxu mkayu"? ⁸ Ax ka'a tse'e; jidu'um x'a je'e ve'e dunuujma: "Yak'oya ats je n'a'ox jets nay'apaamdúkaja jets atse'e xyakkáyut, ux'ookts mitse'e m'a'óxat." ⁹ ¿Kyukojsjpts je'e vine'e je toompa ku ve'e dutún juu' ve'e yaktukpavaamp? Ax ka'a tse'e. ¹⁰ Nay vanxúpyjamts miitse'edava, ku ve'e xtonkáxtat nujom juu' ve'e je Nte'yam mtukpavaajnjudup, va'anda tse'e jidu'um: "Ka'a x'a aatse'e nvinmachju jets aatse'e nyakkukojsjat, je'ejyji aatse'e tuntún ax jo'n je toompa dutún juu' ve'e tukkádaakjup."

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numajk je yaa'tyajkta juu' ve'e leprapajkjudup

¹¹ Ku ve'e je Jesús je too' dujaa'kyo'y ku ve'e jem Jerusaleñ ñujkx, van'it tse'e pyítsum jem galiléait y'it jootm jetse'e tyajki jem samaariait y'it jootm. ¹² Ku tse'e jye'yava'añ joma ve'e to'k je pi'k kaipun, van'it tse'e y'anañkxiidi numajk je yaa'tyajk juu' ve'e leprapajkjudup. Ax jékumji tse'e tyaañdi ¹³ jetse'e mákk dumukojtsti je Jesús:

—Jesús, Yak'ixpajkpa, tukmo'tk aats to'k aaj!

¹⁴ Ku ve'e je Jesús y'ixjidi, van'it tse'e vyaajñ:

—Najkxta jeja je tee'tajk vyinkujk jetse'e xtuk'íxtat jets ta ve'e mjojtkadaaktini.

Namvaate'e ñajkxti, nuvaatsjidinu tse'e je pya'amda. ¹⁵ Ku tse'e nuto'k ñajja'viji jets jotkada'akyani ve'e, van'it tse'e vyimpjít, mákk tse'e kyajts jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dvinokoxkteni jetse'e je vyiiñ je y'aaj dutukpaaty je naax je vintsá'kin maat, jetse'e je Jesús dukukojsjti. Ax samaariait jáyuts je'e ve'e y'ijit.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Tis, ka numajkape'e tuy'itta pane'e tuyjotkada'akta? ¿Joma tse'e jyaa'k'itta je janútaaxtojtk? ¹⁸ ¿Ya'ajyji ve'e to'k tủyvimpit juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e je Nte'yam duyakmaja duyakjaancha?

¹⁹ Van'it tse'e dunuujmídi je yaa'tyajk:

—Pojtuku jets najkxni. Je'e kajx x'a ve'e tumjotkadaakni kux atse'e tuxjaanchjáva.

Ku je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidi je Jesús pan vin'ite'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit. Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Ka'a x'a ve'e yak'ixpaa'tut ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit. ²¹ Ka'a tse'e je jayu vya'anút: "Uxyaja x'a je'e ve'e", ukpu "Uxximts je'e ve'e", kux ta je'e ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinni joma ve'e miitsta.

²² Van'it tse'e dunuujmídi je y'ixpajkpatajk:

—Je'yap x'a ve'e je xaaj jetse'e xjatsóktat jets atse'e n'ítut miits maatta otyun jado'k xaaja; ax ka'a tse'e ve'em tyónjút. ²³ Ax myaknaajmadap tse'e: "Ixta, uxyaja x'a je'e ve'e", ukpu "Ixta, uxximts je'e ve'e"; ax ka'ats miits je'e ve'e xpanajkxtat, ²⁴ kux ve'em ax jo'n to'k je vítsuk yak'ix jetse'e y'ajaj y'atú'kx jem tsajviinnm ado'om ado'om, yak'ixpax tse'e oy ku atse'e nmiinnuvat. ²⁵ Ax tun vinkopk tse'e jets atse'e too'vajkp ooy ntuntsaaachpaa'tut jets atse'e xkakuváktat je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup. ²⁶ Ve'em ax jo'n tyoojnji kyojtsji ku ve'e je Noé jyojntyki, nay ve'em tse'e tyoojnjinuvat je xaaj ku atse'e nmiinnuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka lítpt. ²⁷ Kaaydup ooktup tse'e vye'nada, yaa'vyajktup ta'expajktup. Van'it paat tse'e ve'em dutoondi ku ve'e je Noé tyajkini jep arca jaatp jetse'e je naakukóma jye'y jetse'e nujom y'oo'kkajxtini. ²⁸ Nay ve'empa tse'e jyajtpa jem Sodoma ku ve'e je Lot jyojntyki. Kaaydup ooktup tse'e je jayu vye'nada, jooydup, to'oktup, yoodup, takpaamdú; ²⁹ ax ku tse'e je Lot jem sodómaít kyajpun kajxm pyítsumni, van'it tse'e je jaajñ maat je azufre kyustajki jem tsajviinnm, ve'em ax jo'n kutyuuj jo'n, jetse'e nujom je jayu

duyak'oo'kkajxtini. ³⁰ Ax nay vanxúppjam tse'e je jayu vye'nidinuvat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax.

³¹ Ku ve'e je xaaj jye'yat, pan pan jatye'e ve'nadap jem azotea ni'kxm jetse'e jep tyujkp je pyaamdúk, ka'a tse'e y'uktajkidinit jep tyujkp jetse'e ti duyakpitsumat. Pan pan jatye'e jem kam jootm ve'nadap, ka'a tse'e dunuvimpittat pan ti jatye'e jem tutyáñ. ³² Jaa'myétsta je Lot je ñuda'ax. ³³ Pan pan xa ve'e nuyojk dutsojpk je ñaxviiñit joojntykin jets ka'a ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, vintókiyupts je'e ve'e xa'ma kajx; ax pan pan tse'e dumasookp je ñaxviiñit joojntykin kux chajkpe'e nuyojk je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, joojntykinuups je'e ve'e xa'ma kajx.

³⁴ Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets je tsooj, numejtsk tse'e maap vye'nadat joma ve'e to'k je maajntkún, ax to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit; ³⁵ numejtsk tse'e je ta'axtajk jajtsp vye'nadat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit; ³⁶ numejtsk tse'e je yaa'tyajk jem kam jootm vye'niduvat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit.

³⁷ Juu' tse'e du'amotunajxtu, je'e tse'e du'amotutúvidu:

—Maja Vintsán, zjómats je'e ve'e ve'em jyátut?

Van'it tse'e y'atssojvjidi:

—Va'ajts xa ve'e yaknujávát pan joma ve'e, kux pan joma ve'e y'it je tánuk aa'k, jem tse'e je no'op ñay'amókajada.

18

Je ku'aa'k ta'axtajk jets je ka óyap tokin payo'yva tukmu'a'ixmojkin

¹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi jetse'e je jayu dutuk'ixtat jets tsapkoístape'e xa'ma, ka'a ve'e ñoo'kxtat. ² Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Jem xa ve'e kajpun kajxm vye'na to'k je tokin payo'yva; ax ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dutsa'aga, ni pana ve'e dukamaja pum. ³ Jempa tse'e to'k je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e vane'em najkx myuxu'uju, je'e tse'e chojk jetse'e je tokin payo'yva dutokimpayo'oyut to'k je jayu juu' ve'e je ta'axtajk dutso'oxpajkp. ⁴ Jek tse'e je tokin payo'yva dukamaja puujm je ku'aa'k ta'axtajk; ax ux'ooknum tse'e vvinmaajy: “Oyam atse'e nkatsa'aga je Nte'yam ukpu atse'e ni pana nkamaja pum, ⁵ va'ants ats dutokimpayo'oyu je'e juu' ve'e dutso'oxpajkp je ku'aa'k ta'axtajk, ax ve'emts atse'e min xkoo'kne'mni.”

⁶ Van'it tse'e je Maja Vintsán jyaa'kvaajñ:

—Yakvinkópkada vintso ve'e vvinmay je ka óyap tokin payo'yva. ⁷ ¿Ax vintsots n'ite'e je Nte'yam dukamaja pámut je jáyuda juu' ve'e vyinkoondú jetse'e jóvum xaaj jóvum tsooj yaaxp aaj yaaxp joot dumunoo'kxtukta jetse'e pyutákajadat? ¿Ax yak'a'ixtaps je'e n'ite'e? ⁸ Ve'emts ats miitse'e nvaajnjada jets ka'a ve'e tyánat jetse'e duputákadat. Oyam tse'e vye'ema, ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, ¿njaa'kpaa'tuups ats vine'e je jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Nte'yam?

Je fariseo jets je kupa'mun pakmojkpa tukmu'a'ixmojkin

⁹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin dutukmukajts je jáyuda juu' ve'e nayja'vijidinup jets ka'a ve'e je Nte'yam tyokimpámjada jetse'e je myujayu duviijnk'ixta. Jidu'um tse'e vyaajñ:

¹⁰ —Najkxtu xa ve'e jem maja tsaptajkm numejtsk je yaa'tyajk tsapkojtspa; to'k tse'e je fariseo, jado'k tse'e je kupa'mun pakmojkpa. ¹¹ Ax ténipji tse'e je fariseo jidu'um chapkajts: “Nte'yam, nkukojsjip xa ats mitse'e kux ijk atse'e ve'em nkajáyuva ax jo'n juu' ve'e mee'tstup, juu' ve'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, jets juu' ve'e je navyajkún duyakvinta'kintókidup. Ka'a xa atse'e ve'em njáyuva ax jo'n xi kupa'mun pakmojkpa. ¹² Mejtsk nax xa atse'e n'ayooja vinvuxtojtuk xaaj, ax nmooypts ats mitse'e je diezmo.” Jidu'um tse'e je fariseo chapkajts. ¹³ Ax je kupa'mun pakmojkpa, jékumjits je'e ve'e tyaajñ, ka'a tse'e ñayjávaja jetse'e y'ixukut jem tsapjootm, kooyji ve'e je kyak dukax kux natyukja'vijupe'e je tyokin, jetse'e vya'añ: “Nte'yam, tukmo'tk ats to'k aaj, tókinax jáyuvam xa atse'e.”

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e je Nte'yam dutokimpuujm je kupa'mun pakmojkpa; ax tyokimpaam tse'e je fariseo. Kux pan pan xa ve'e namyjáijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumájap.

Chajkpts je'e ve'e je Jesús je pi'k ónukta

(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Van'it tse'e dutuknúnajkxti je pi'k ónukta je Jesús jetse'e je kya'aj dutuknukónut, je maax ónuk paat tse'e tyuknúnajkxtu. Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, van'it tse'e dutuknuujmídi je jáyuda pan pan jatye'e duyakje'ydup je pi'k ónukta. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk duyaaxjidi jetse'e dunuujmídi:

—Maso'okta je pi'k ónuk jets atse'e xnumíndat, ka'a tse'e xkayakajjtadat, kux je'eda pan pan jatye'e ijtup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n ya pi'k ónukta. ¹⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan jatye'e kanapyaajmjudup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n je pi'k ónuk, ka'a tse'e jem tyákadat.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsi to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ Van'it tse'e y'amotutúviji to'k je israeejlit jayu juu' ve'e dunumájip:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njayeipnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. ²⁰ Mnuja'vip xa mitse'e je pava'nun: “Ka'a tse'e xyakv-intsa'kintókiyut je navyajkun, ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, vintsa'aga je mtee' je mtaak.”

²¹ Van'it tse'e je jayu ña'muxji:

—Ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún.

²² Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e dunuujmi:

—Jado'k viijn tse'e mka'ijtxju. Too'kkajxni nujom juu' ve'e m'ixp mjayeipp jets mooyini je meen je ayooava jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapjootm. Van'itts atse'e xpamiinnit.

²³ Ax ku tse'e je jayu du'amotunajxy, ooy tse'e tyuntsaachvinmapyujk, kux va'ajts kumeene'e y'ijit. ²⁴ Ku tse'e je Jesús ve'em y'ixji, van'it tse'e vyaajñ:

—¡Va'ajts tso'ox xa je'e ve'e jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm! ²⁵ Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñáxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjut jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁶ Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e du'amotunajxup:

—Pan ve'em xa ve'e, ¿pants vine'e o'yixjup jetse'e dujayeipnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Juu' xa ve'e je jayu ka'o'yixjup jetse'e dutónut, je Nte'yamts je'e ve'e dutónup.

²⁸ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nmasokkajxni xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayeipp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets pan pan jatye'e je Nte'yam je kyutojknun kajx dumasookp je tyajk, je tyee', je tyaa, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je ñuda'ax, ukpu je y'ónuk, ³⁰ nuyojk tse'e ooy tyunyakmo'ot juu' ve'e yaja naxviijn jetse'e xa'ma kajx jyojntykinit ku ve'e je nam it cho'o'ndukut.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun

(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ Van'it tse'e je Jesús apuk du'vaajv je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dunuujmidi:

—Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jem tse'e tyonkájjut kyojtskájjut ats kajx nujom juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

³² Yakpámupts atse'e jem je viijnk jayu kya'm jets atse'e xnuxi'iktat xtukxi'iktat jets atse'e xvinokjtspéttat, xnuťsójadapts atse'e ³³ jets atse'e xvóptat, van'itts atse'e xyak'oo'ktat. Ax joojntypajknupats atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

³⁴ Ax ka'a tse'e duvinmótuda pan ti ve'e tyijp kuxe'e je Nte'yam dukayakjaty vye'na jetse'e duvinmótudat.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je viints jayu jep Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ Ku ve'e je Jesús dumutami je jericoojit kajpun, jem tse'e to'k je viints jayu chuuna vye'na jeja too' pa'ayi jetse'e je putajkin du'amotu. ³⁶ Ku ve'e dumotu jets je numay jayu ve'e najxp, van'it tse'e du'amotutúvi pan ti ve'e toojnjup kojtsjup. ³⁷ Ku ve'e yakvaajnji jets je'e ve'e najxp vye'na je Jesús, je nazarétit jayu, ³⁸ van'it tse'e makk vyaajñ:

—¡Jesús, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

³⁹ Ax pan pan jatye'e je Jesús vintoo'vajkjup, tukna'muxju tse'e jetse'e y'amotut. Ax nuyojk makk tse'e tyunjaa'kkajts:

—¡Je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vya'ktaañ jetse'e dunuujmidi je jayu jetse'e duyakmíndat. Ku tse'e je viints jayu jye'y, van'it tse'e yak'amotutúvi:

⁴¹ —¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnjat?

Van'it tse'e je viints jayu y'atsaajv:

—Vintsán, je'e xa atse'e mtsajkp jets ats mitse'e xyakvin'ixpákut.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—iVin'ixpakuts n'it! Ta xa ve'e mjoťkadaakni kux atse'e tuxjaanchjáva.

⁴³ Tun jatyi tse'e je jayu vyin'ixpajkni. Van'it tse'e je Jesús dupanujkx jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi. Ax nujom tse'e je jayu pan pan jatye'e du'ixtu, yakmájiduva yajjaanchiduvats je'e ve'e je Nte'yam.

19

Je Jesús maat je Zaqueo

¹ Van'it tse'e je Jesús jye'y jem jericoojit kayjpun kajxm jetse'e je kajpun dutuknajxy. ² Jem tse'e vye'na to'k je kumeen jayu juu' ve'e Zaqueo duxaaj, je kupa'mun pakmojkpats je'e ve'e ñuvintsánip, ³ je Jesuusts je'e ve'e y'ixuvaampy. Ax ka'a tse'e y'o'yixju vintso ve'e du'ixpaa'tut kux pi'k kónaji je'e ve'e je Zaqueo jets ooye'e jem je jayu. ⁴ Van'it tse'e noomp tyoo'vujk jetse'e pyejt jem sicómoro kup kajxm juu' ve'e dumutámip je too' joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ vye'na, ax ve'em tse'e y'o'yixjut vintso ve'e du'ixpaa'tut.

⁵ Ku ve'e je Jesús ñajxy je tsqv, van'it tse'e pyat'ix, jetse'e dunuujmi:

—Zaqueo, vánuku jatyi, tunjajtnajkxp xa atse'e uxyam jem mťak'am.

⁶ Van'it tse'e je Zaqueo jatyi vyajntk jetse'e je Jesús dumaadi jem je'e tyak'am je xoojntkun maat. ⁷ Ku ve'e je numay jayu du'ixti, van'it tse'e duvinkotsta dunaa'kótsta je Jesús kux ve'eme'e vyaandi jets jem je'e ve'e je tókinax jayu tyak'am ñujkx.

⁸ Tujkpani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Zaqueo tyeni jetse'e dunuujmi je Maja Vintsán:

—Uxyamts atse'e nmoonyit je ayqova jayu kojkm juu' atse'e n'ixp njayepp; ax pan tats atse'e jyapana je meen mpujkja je vin'aa'nun kajx, maktaaxk naxts ats je'e ve'e nyaknuojkijat.

⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Uxyam xa ve'e tujye'ya je nutsookun yaja tujk, kux je Abraham je chaan je kyooj xa mitse'eva. ¹⁰ Kux je'e xa atse'e nnumiimp jets atse'e n'ixtat jetse'e nyaktso'oktat pan pan jatye'e tokih'ijttup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je majk meen juu' ve'e tsóvax tukmu'a'ixmojkin

¹¹ Namvaate'e je jayu du'amotunajxti, van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin je'e kajx ku ve'e tãmami vye'nada joma ve'e je Jerusalén jetse'e vyinmaaydi jets jatyi ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit. ¹² Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

—Jem xa ve'e y'ijt to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je oy ke'xtkun dumaat, jetse'e jékum ñujkx, je'e tse'e ñunajkx jetse'e yakpámut yakkutojkpa, ux'ook tse'e vyimpitnuvat. ¹³ Ka'anum tse'e chaa'n vye'na, van'it tse'e duyaxtsaajv numajk je tyoompa jetse'e kakje'e dutukkatajkidi to'k je meen juu' ve'e tsóvax. Van'it tse'e dunuujmidi: “Yaktonda ats ya nmeen van'it paat ku atse'e nvimpijtnuvat.”

¹⁴ Ax ka'a tse'e je jyayu chakju y'ijt, mu'ejkjudup mujot'aajnjudupe'e jetse'e dukejxti je kukátsivada jetse'e jidu'um vya'andat: “Ka'a xa aatse'e ntsak jets aatse'e je yaa'tyajk xyakkutojkjat.”

¹⁵ Ax yakpaamjyamts je'e ve'e yakkutojkpa. Van'it tse'e vyimpitnuva joma ve'e je jyayu. Ku tse'e jye'yni, van'it tse'e dunukejxi je tyoompatajk juu' ve'e tyukkatajkidu je myeen jetse'e dunujávat pan vinxupe'e je meen tuduyaknuýokada kakje'e.

¹⁶ Juu' tse'e muto'k, jidu'umts je'e ve'e vyaajñ: “Vintsán, majk nax xa ve'e tuñyoka je mmeen juu' atse'e xtukkatajki.” ¹⁷ Van'it tse'e je yakkutojkpa y'atsoojvji: “Oy xa ve'e, oy toompats mitse'e. Oyame'e vee'nji myaktukkatajki, ve'em tse'e juu' xtun ax jo'n yaksak, je'e kajxts ats mitse'e mpámüt jetse'e xyakkutojkjat majk kajpun.”

¹⁸ Van'it tse'e jado'k vyaampa: “Vintsán, mugooxk nax xa ve'e tuñyoka je mmeen juu' atse'e xtukkatajki.” ¹⁹ Van'it tse'e y'atsoojvji: “Mugooxk kajpunts mitse'e xyakkutojkjivat.”

²⁰ Van'it tse'e jado'k ñuje'yji jetse'e vyaajñ: “Vintsán, uxaya xa ve'e ya mmeen juu' atse'e xtukkatajki. Jepts atse'e paayu jaatp nvintsoomni ²¹ kux ntsa'kip ats mitse'e je'e kajx ku ve'e makk myakkutuk; je'e xa mitse'e m'amótup juu' ve'e mkapuump, je'ets mitse'e mpakmujkp juu' ve'e mkavujp.” ²² Van'it tse'e je yakkutojkpa ña'muxji: “Mits, ko'oy toompa, je m'ayook ats mitse'e ntuktokimpayoyup. Pan mnuja'vip xa mitse'e jets makk atse'e nyakkutuk jets je'e atse'e n'amótup juu' atse'e nkapuump, jets je'e atse'e mpakmujkp juu' atse'e nkavujp, ²³ jtyajx tse'e ats je nmeen je viijnk jayu xkatukkatajki jetse'e duyaknuýokat?, ax ve'emts atse'e kunyakmooy je meen maat je myunuyojkin ku atse'e yaja nťak'aajj tunvimpitnuva.”

²⁴ Van'it tse'e dūnuujmi juu' ve'e jem ve'nidup: “Pajkjada ya'a je meen jetse'e xmo'odat juu' ve'e majk je meen dumaat.” ²⁵ Van'it tse'e y'atsoojvjidi: “Vintsán, ¿ti ka jépap ya'a ve'e dumaada majk je meen?” ²⁶ Van'it tse'e je yakkutojkpa y'atsaajv: “Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'opts je'e ve'e. Pan pan tse'e juu' dukajayepp, pan vinxup tse'e dumaada, yakpajkajpts je'e ve'e nujom, je'e paat juu' ve'e yuu'n vee'n jyayepp.” ²⁷ Ax je'eda juu' atse'e xto'oxpajktup jetse'e dukatsokta jets atse'e nyakkutojkjadat, yakminda jetse'e yaja ats nvinkujk xyak'oo'kkáxtat.”

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e je tyoo' dupajknuva jetse'e jem Jerusalén jyaa'knujkx. ²⁹ Je'yavaandup tse'e vye'nada joma ve'e je kajpunda juu' ve'e duxaajta Betfagé jets Betania, jempa ve'e je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpada ³⁰ jetse'e dūnuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujk juu' ve'e xi avinkujk. Ku tse'e mje'yadat, jeja tse'e xpaa'ttat kuvuu'n to'k je burro. Ni pánanumts je'e ve'e kyatuktsuunaja. Mukéjadats jetse'e xyakmíndat. ³¹ Pan m'amotutúvíjidup tse'e je jayu pan tyajxe'e xmukéjada, ve'em tse'e xnaajmadat: “Je Maja Vintsane'e dutsojpk.”

³² Van'it tse'e je y'ixpajkpa ñajkxti jetse'e dupaatti ax jo'n je Jesús ña'muxjidi.

³³ Myukéjidup tse'e vye'nada je burro, van'it tse'e je burro je vyintsanda y'amotutúvíjidi:

—Tyajx tse'e xmukéjada xi burro?

³⁴ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsán dutsak.

³⁵ Van'it tse'e duyaknajkxti joma ve'e je Jesús jetse'e dujape'ndi je burro maat je vyitta. Van'it tse'e je Jesús duyakpejtí. ³⁶ Vintsó tse'e je Jesús ñaxy, ve'em tse'e je jayu duyé'pta je vyit jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ. ³⁷ Ax ku tse'e dumutámidi jeja Olivos Kopk vañuk viijn, van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e je Jesús dumaatvíttu, je'e tse'e mak kójs'tukvaandup je xoojintkun maat jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx ku ve'e du'ixti je majin juu' ve'e je Jesús tyuump. ³⁸ Jidu'um tse'e vyaandi:

—je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e ya yakkutojkpa juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! je oy joót maat jets je majin maat tse'e y'ijtnit je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm!

³⁹ Van'it tse'e ña'muxjidi je fariseotajk juu' ve'e je numay jayu myaatve'nidup:

—Yak'ixpajkpa, tuknaajma to'k aaj xi jáyuda juu' ve'e mmaatvíttup jetse'e y'amó'ottat.

⁴⁰ Ax jidu'um tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets pan amo'ttup xa ya'a ve'eda, je tsaaj tse'e mak kójs'páktap.

⁴¹ Ku ve'e dumutámidi jem Jerusalén, jetse'e je Jesús du'ix je kajpun, van'it tse'e dūnuyaaxy je jerusaleenit jáyuda, ⁴² jetse'e vyaajñ:

—Pan kuxvinmótuda xa ve'e, uxyam ya xaaj, juu' ve'e kumyak'ítjada oy joót! Ax ka'a tse'e xvinmótuda, yu'uts je'e ve'e y'it jeja miits mvinkujkta. ⁴³ Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je mto'oxpajkpa duyaknaa'tóktat je mkajpun jetse'e je naax juu' ve'e je mkajpun dūnaa'víttup, je'e tse'e tyuktajva'atstap joma ve'e ñayyo'otsjadat, ⁴⁴ myak'oo'kjadapts miits je'e ve'e maat je m'ónukta, jetse'e je mjaajinda je maktajka dutukja'vikajxtinit, ni to'ka tse'e je tsaaj kyatánut nukavyet, je'e kajx ku ve'e xkanujávada ku ve'e je Nte'yam mnumínjida jetse'e kumyaktsookjidi.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaakgajk jetse'e duvojppitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, ⁴⁶ jetse'e dūnuujmidi:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyan vya'añ: “Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e je jayu chapkats.” Ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n “je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada”.

⁴⁷ Jóvum xaaj tse'e je Jesús yak'ixpuk y'ijt jep maja tsaptujk; ax je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajka jets pan pan jatye'e dūnumájidup je israeelit jayu maat, je'e tse'e dupayo'ydup vintsó ve'e kuduyakjay'oo'kjidi je Jesús, ⁴⁸ ax ka'a tse'e dumutaayvaatti pan vintsó ve'e kudutoondi, kux nujome'e je jayu oy du'amotunajxti juu' ve'e je Jesús kyojts.

¹ To'k naxe'e je Jesús je numay jayu duyak'ixpuk vye'na jep maja tsaptujkp jetse'e duvaajnjidi je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jye'ydi je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je israeejlit je myújit jáyuda, ² jetse'e dunuujmidi:

—Vaajnja aats pan pane'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut. ¿Pane'e ya kutojkun mmoqoyju?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoqjviji:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoqovduvat. ⁴ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun moqoyju jetse'e je jayu duyaknapétut, je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e?

⁵ Ax van'it tse'e dukojtsmojkoti. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintose'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e moqoyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimat: “¿Tyajx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?” ⁶ Ax pan va'numdup tse'e jets je jayu ve'e je kutojkun moqoyju, xka'ts'oo'kumdapts uu'm ya'a ve'e ya numay jayu kux nayja'vijidinup ya'a ve'e tyuva jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa je'e ve'e je Juan y'ijt.

⁷ Van'it tse'e y'atsoqvdi jets ka'a ve'e dunujávada jets pan pane'e je kutojkun moqoyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmoqoyp jets atse'e ve'em ntun.

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹ Van'it tse'e je Jesús duvaajnji je jáyuda ya tukmu'a'ixmojkin:

—To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam. Van'it tse'e je yoova toompatajk dutukmaatkojtsmojkoti pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'itts je'e ve'e cha'a'n, ta'niva tse'e ñujkx. ¹⁰ Ku tse'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e to'k je kyukátsiva dukejx joma ve'e je yoova toompa jetse'e du'amótuvut pan juu' ve'e tukkadaakjup. Ax van'it tse'e je yoova toompa dutsii'kti jetse'e ve'emji duyakvimpijttini. ¹¹ Van'it tse'e je kam je vyintsán dukejxnuva jado'k je kyukátsiva; ax nay vanxúpyam tse'e dutsii'ktuva jetse'e dujomtoondi dutitoondi, ka'a tse'e dutimoogydi, jetse'e dupakejxtini. ¹² Jyaa'kkejx tse'e jado'k je tsaaydum kam je vyintsán jado'k je kyukátsiva; ax yakxa'ajkiduva tse'e je yoova toompa jetse'e dupavojptini.

¹³ Van'it tse'e je tsaaydum kam je vyintsán vyaajñ: “¿Tis ats vine'e ntónup? Va'an xa ats n'ite'e dukexu ats ya n'ónuk juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ax kuts je'e ve'e du'ixtat, vyintsá'agadapts ijk je'e vine'e.” ¹⁴ Ax ku tse'e je yoova toompa du'ixti, van'it tse'e ñavyaajnjidi: “Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam.” ¹⁵ Van'it tse'e duyakpítsumdini jem tsaaydum kam joqtm jetse'e duyak'oo'kti.

Van'it tse'e je Jesús y'amótutúviji:

—¿Vintose'e tyónjadat je tsaaydum kam je vyintsán?

¹⁶ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Je'yap xa je'e ve'e jetse'e duyakjay'oo'kkáxjadat jetse'e je viijnk yoova toompa dupámút.

Ku ve'e je jayu du'amótunajxti, jidu'um tse'e vyaandi:

—¿Kudukayakjatye'e je Nte'yam!

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús je jáyuda duvin'ix, jetse'e dunuujmidi:

—Pan kudukayakjatye'e je Nte'yam, ¿ti tse'e tyijp juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatján kujxp? Jidu'um tse'e vya'añ:

“Je oy tsaa' juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, je'e tse'e ojs yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.”

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Pan pan xa ve'e kitup jeja tsakujx, tuktajikáxup tse'e; ax pan pan tse'e jem ñi'kxm je tsaa'j naxkadaakp, je naxvay jo'n tse'e tyaannit je jayu.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'amótunajxti, van'it tse'e du'ukmatsuvaandi tun jatyi je Jesús kux ñuja'vidi ve'e jets je'e kajxe'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts; ax ka'a tse'e ve'em dutoondi kux cha'kidupe'e je numay jayu.

²⁰ Y'uk'ixtidup tse'e pan vintso ve'e kuy'o'yi jetse'e je Jesús kudupaamdi jem je yakkutojka kya'm, je'e kajx tse'e du'ukkejxti je katsuvaa'mpa juu' ve'e natyijjudup jets tuv je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda, y'uk'ixtidu ve'e pan vintso ve'e kuduyakkojtsókidi je Jesús.

²¹ Jetse'e du'amótutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' mitse'e mkajtsp jets juu' ve'e je jayu mtuk'ixp, ka'ats mitse'e pan xvijnk'ix, tyúvam xa mitse'e je jayu

je Nte'yam jye'e xtuk'ix. ²² ¿Yakjajtype'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e?

²³ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús vintso ve'e je ko'oy joot dujayepa, je'e kajx tse'e dunuujmide:

—¿Tyajxts atse'e xkatsuvaa'nda? ²⁴ Tuk'ixta ats to'k je meen.

Ku ve'e dumoooydi, van'it tse'e du'amotutuvi:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaaj yukja'a?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip jets mooydUvsat je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.

²⁶ Ax ka'a tse'e y'o'yixjidi pan vintso ve'e kuduyakkojstókidi ku ve'e kyats y'ijt jeja je jayu vyinkujk; atuva atoki tse'e dutuktaandi je y'atso'vun, jetse'e y'amot'tini.

*Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntykpajknvape'e je oo'kpa
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)*

²⁷ Jeme'e je saduceotajk juu' ve'e je Jesús dunuje'ydu. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntykpajktinuvat jado'k nax.) Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

²⁸ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax dumasa'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyéjat, ax je myuto'k mix ónyk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijt. ²⁹ Ax nuvuxtojtuk tse'e y'ijtti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je koop ónyk, van'it tse'e y'oo'kni. Ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk duyakjeji. ³⁰ Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk, ka'ava tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'knuva. ³¹ Van'it tse'e je myumejtsk uts dupajkpa je ku'aa'k ta'axtajk. Nay ve'empa tse'e jyajttuva je utsta juu' ve'e taandu, oo'kkajxtinu tse'e nuvuxtojtuk je yaa'tyajk. Ax ni pana tse'e je y'ónuk dukatuyakjeji je ta'axtajk. ³² Ux'ook tse'e je ta'axtajk y'oo'knuva. ³³ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk joojntykpajktinuvat jado'k nax, çpanuks vine'e tyuva dunuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an nuvuxtojtuke'e dupajkti.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Yaa'vyajkp ta'axpajkp xa ve'e je jayu yaja naxviijn; ³⁵ ax je'eda pan pan jatye'e duvinmajtsjudup jetse'e joojntykpajktinuvat jado'k nax ku ve'e je nam it choo'ndukut, ka'a tse'e y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e y'ukta'axpajktinit, ³⁶ je Nte'yam je y'ónuk xa je'e ve'eda. Ka'ats je'e ve'e y'uk'o'yixjidinit jetse'e y'oo'ktat kux ve'em xa je'e ve'e y'ijttinit ax jo'n je Nte'yam je y'aangeles. ³⁷ Ax je'e ku ve'e je oo'kpatajk joojntykpajktinuvat jado'k nax, mkojstuts miits je'e ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e je Moisés jyaay, joma ve'e je Nte'yam myukojsji jem ápit kup akokm. Jep tse'e dukats jets je Maja Vintsane'e duNte'yamip je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ³⁸ Je'e kajx tse'e, Nte'yamivapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini; ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'ka, joojntykidupts je'e ve'eda. Je Nte'yam je kyutojkun kajx tse'e nujom joojntykada.

³⁹ Jeme'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e na'muxjudu:

—Yak'ixpajkpa, oy xa ve'e tuxkats.

⁴⁰ Ax je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Jesús, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'kamotutúvat.

*Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo
(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)*

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda jets je David je chaan je kyooj je'e ve'e je Cristo?, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ⁴² Viinm xa ve'e je David dujatyaañ jep Salmo kujxp:

Je Nte'yam xa ve'e dunuujmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi

⁴³ namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjjudup.”

⁴⁴ Jidu'um tse'e je David vyaañ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaja Vintsampa je'e ve'e.

*Ku je Jesús duvintso'y je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)*

⁴⁵ Ax nujom tse'e je jayu y'amotunáxjada vye'na ku ve'e je Jesús dunuujmidi je y'ixpajkpatajk:

⁴⁶—Myakkópkadape'e ooy je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta kux mvin'aa'nuvaajjudup miits je'e ve'e. Je'e xa ve'e dumuvidutuvaandup je yaajnit vit jetse'e dutsokta jetse'e yakkojtspoókxtat je vintsá'kin maát jep maa'y jaatp. Tum je'e ve'e chojktup jetse'e dutuktsaanadat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkpit jets joma ve'e je maja kay je maja uu'k. ⁴⁷ Je tyajk paat tse'e dupajkjada juu' jatye'e y'ixtup jyajejptup je ku'aa'k ta'axtajkta; ax jek tse'e chapkotsta, ve'em tse'e dukayaknuxe'xnatákava'anda je kyó'oy je'e juu' ve'e tyoondup. Je'e tse'e nuyojk je tsaachpaatun yakmooydinup.

21

Je yax juu' ve'e pyaam to'k je ku'aa'k ta'axtajk

(Mr. 12.41-44)

¹ Jep tse'e maja tsaptujkpit je Jesús vye'na jetse'e du'ix vintso ve'e je kumeen jayu dupamda je myeen jem yax apajkin jootm; ² y'ixpa tse'e je Jesús ku ve'e to'k je ayoova ku'aa'k ta'axtajk dupuujm mejtsk je pi'k cobre meen. ³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuyojk ya'a ve'e ya ayoova ku'aa'k ta'axtajk tudupum je yax jets ni ka'a ve'e nujom je viijnk jáyuda; ⁴ kux je'eda, je'e je'e ve'e tudupamda juu' ve'e vinta'nuxjudup; ax ya ayoova, tats ya'a ve'e dupamkajxni je tyukjoojntykin.

Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Jem tse'e je Jesús je y'ixpajkpa juu' ve'e dunukojtsu je maja tsaptakpats, vintso je'e ve'e tsújit je tsaaj juu' je'e ve'e myaát jets je paamduk juu' ve'e yakmooy je yax kajx. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

⁶—Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e kyutókiakajxnit ya'a juu' miitse'e uxym m'ixtup, ni to'kats ya'a ve'e ya tsaaj kyoo'ktaannit nukavyet.

Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿vin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nuja'vints aatse'e njayépup pan vin'it ya'a ve'e tyónjut kyótsjut?

⁸ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Myakkópkadape'e ooy ku ve'e pan mnunvin'aa'njadat, kux míndape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: “Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutójkni. Ta tse'e je xaaj jye'yni juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki.” Jidu'um tse'e vya'andat. Ax ka'a tse'e xpanajkxtat. ⁹ Ax ku tse'e xmótudat jets je ato'oxe'e toojnup jetse'e je jayu ñañojtojtkjada, ka'a tse'e mnayvinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdukani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax.

¹⁰ Van'it tse'e dujaa'knuujmidi:

—Nacho'oxpákjadap xa ve'e je jayu to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojknun jets jado'k kutojknun, ¹¹ mákk tse'e ooy tyun'ojxat, jéjap tse'e je yooj jets je pa'am may viijn, yak'ixup tse'e jem tsajviinm je aja'vin je atsa'kin jets je mújit nuja'vin.

¹² Ax ka'anum tse'e ya'a tyunju vye'nat, myakmátstaps miitse'e jetse'e myakjomtónat myaktitónat, myaknajkxadap tse'e jep tsaptujkpit joma ve'e myaktokimpayoydat, myakpoxuntakpámdap tse'e jetse'e myaknajkxadat jeja je yakkutójkpa vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávida. ¹³ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, je'e tse'e m'itumo'ojadat jetse'e je tuvakojsun xpámdat ats kajx. ¹⁴ Ax ka'a tse'e too'vajkp xpayoydat pan ti ve'e mkótstap, ¹⁵ kux ats miitse'e nmo'odap je vinnayun jets je ayook juu' ve'e mkótstap, ka'a tse'e je mtso'oxpajkpa dupaa'ttat ti ve'e mtuknu'aa'najadap, ka'a tse'e dumutaayvaattuvat vintso ve'e mkojtsumpijtuxjadat. ¹⁶ Mnuxa'aajadap tse'e je mtee' je mtaak, mnuxa'aajidinuup tse'e je m'uts je m'ajch, je m'uts je mtsa'a, je mjuu't je mmugo'ok, jets pan pan jatye'e mmaatnayja'viidup, jetse'e je jayu myak'oo'kjadat. ¹⁷ Nujome'e je jayu mmu'ejkjidanit mmujot'ajnjidinió kuxe'é ats xjaanchjávida. ¹⁸ Ka'a tse'e xvinmáydát, je Nte'yam tse'e m'ixjadap majyéjpadap, ni vintsova xa ve'e mkavintókidat. ¹⁹ Pan mmuténidup tse'e je tsaachpaatun, m'ijttinupts miitse'e je Nte'yam maát.

²⁰ Ku ve'e x'ixtat ya Jerusalén ñaa'vidutut maát je tojpatajk, nujávadats jets jatyi ve'e kyutókiyut. ²¹ Van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk viinm. Jets pan pan jatye'e ve'nadap jem kam jootm, ka'a tse'e y'uktajkidinit jem kajpun jootm, ²² kux tsaachpaatunani je'e ve'e vye'nat van'it. Ve'em tse'e jyátut jetse'e tyonkájxut kyojtskájxut nujom juu' ve'e

ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ²³ ¡Ayooov xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuktsi'tstup vye'nat!, kux ooye'e je tsaachpaatun dutunyaaknáxtat juu' ve'e yaja naxviijn ve'nadap, ooye'e je Nte'yam je tsaacht'o'nun dutumpámút van'it. ²⁴ eo'ktap tse'e numay jep atso'ox jaatp, jempa tse'e pan pane'e yakmajtstinup jetse'e duyaknajxtinit viijnk it viijnk naax pan vinxupe'e ya naxviijn it. Jets je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ñute'e'ndinup tyuktée'ndinupts je'e ve'e ya Jerusalén. Ve'em tse'e dutoondinit van'it paat ku ve'e kyukáxat je tiempo juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e dujayéptat je majin pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

Vintso je Cristo myiinnuvat

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ Van'it tse'e je mújit nuja'vin jyéjat je aampa xaaj kajx, je aampa po'o kajx, jets je maatsa kajx. Ku tse'e je jayu ve'em du'ixtat, van'it tse'e ooy tyuntsaachvinmapyáktat, atuva atoki tse'e tyándat mukaxux; namyu'ukpaajmjúduvap tse'e je maaxy naaj jetse'e pyoo-jmuknit pyo'kxuknit. ²⁶ Ax ve'em tse'e je tsa'aga kajx je vyiijn je y'aaj duyakma'tkajxtinit je jayu ku ve'e duvinmáydát pan ti ve'e tonuvaajnjup kotsuvaajnjup yaja naxviijn, kux je Nte'yam, xyituyyo'oyupts je'e ve'e je makkin juu' ve'e ya tsajmit it. ²⁷ Van'itts atse'e x'ixtat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, jets jem atse'e nkada'aky vínuts jootm je kutojkun maat jets ooy je majin maat. ²⁸ Ax ku tse'e ve'em du'ukva'anút, pámdats mák aaj mák joot jetse'e mpat'ixtat jem tsajm tsov, kux táminup je'e ve'e je tiempo jetse'e mts'o'oktat.

²⁹ Va'nuxjúduva tse'e ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ixta je higo kup, ukpu otyi viijnk kupa. ³⁰ Ku xa ve'e je y'aaj pyitsum'ukvaannuva, mnuja'vidupts miitse'e jets támani ve'e je xakopk. ³¹ Ax nay ve'empats je'e ve'e ku ve'e x'ixtat jets toojnup kojtsupe'e juu' atse'e nkajts, nujávadats jets táminup je'e ve'e jetse'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

³² Tyúvamts ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup. ³³ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijn it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'itats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³⁴ M'nay'ixjadapts miitse'eda, ka'a tse'e mkañáxtat m'oknáxtat, ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, ka'a tse'e xtsóktat je naxviijn je kyo'oy je'e. ³⁵ Pan ka'a tse'e m'ay'ixjada, kavinmaayp tse'e mve'nadat je xaaj ku atse'e nmiinnuvat, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutyay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anajkxip. Ve'em tse'e y'ittat nujom je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn je xaaj ku atse'e nmiinnuvat. ³⁶ Ijtp tse'e mnakyujoojntykajadat jetse'e mtsapkótstat, jetse'e ve'em je mák aaj je mák joot xjayéptat ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut jets atse'e xvinténadat to'k aaj to'k joot, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

³⁷ Xuujun tse'e je Jesús yak'ixpuk y'ijt jep maja tsaptujkp, ax tso'op tse'e ñujkx jem Olivos Kopk viindum. ³⁸ Ax jóvum tse'e je numay jayu japyji jy'e'yada jep maja tsaptujkp jetse'e du'amotunáxtat.

22

Ku je israeejlit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ Táminup tse'e vye'na je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, je pascua xaajts je'e ve'e. ² Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'ixti dupayo'ydi pan vintso ve'e je Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi jeja je jayu vyinkujk kux cha'kidupe'e je numay jayu.

³ Van'it tse'e je Satanás tyajki jem je Judas jya'vin kajxm, je'e juu' ve'e duxaajiva Iscariote, je'ets je'e ve'e nuto'k je xipajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. ⁴ Je'e tse'e ojts dumaatnakyoótsjada je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk pan vintso ve'e dupámút je Jesús jem je'e kya'mda. ⁵ Ax ooy tse'e dutuntukxoojntkti jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'odape'e je meen. ⁶ Ñu'atso'vi tse'e je Judas. Van'it tse'e du'ixti'ukvaajñi pan vintso ve'e y'óyat jetse'e je Jesús dupámút jem je'e kya'mda ku ve'e numay je jayu maat kyave'nat je Jesús.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Ku ve'e je xaaj dupaaty ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat jetse'e yakju'kx je carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xaaj, ⁸ van'it tse'e je Jesús dukejx je Pedro maat je Juan, jetse'e vyaajñi:

—Najkxu x'apaamdúkada uu'm je mpaascua xaaj a'ox.

⁹ Van'it tse'e y'amotutúvijidi:

—ǂJómase'e xtsak jets aatse'e n'apaamdúkat?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoǂvjidi:

—Ku ve'e mtákadat jem kajpun joǂtm, van'it tse'e xmaatnavyaa'tjadat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k tsiv je naǂ dupaviǂtsp. Panajkxtats je'e. Pan joma tujk tse'e tyaka, ¹¹ jeja tse'e je kutajk xnaǂmadat: “Je yak'ixpajkpa ve'e vaamp: ǂJoma ve'e je it joma atse'e ntukmaatyaknáxtat je n'ixpajkpatajk je pascua xaǂj a'ox?” ¹² Van'it tse'e mtuk'ixjadat to'k je maja cuarto juu' ve'e jep mumejtsk nukavyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e x'apaamdúkadat je a'ox.

¹³ Van'it tse'e ñajxkti jetse'e dupaatti nujom ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Jetse'e du'apaǂmtkidi je pascua xaǂj a'ox.

¹⁴ Ku ve'e dupaatni je a'ox aats, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk kukátsivada dumaatnajxy kaayva. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Qoy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e ntukmaatkáydat ya pascua xaǂj a'ox namka'ana atse'e n'aa'k, ¹⁶ kux ve'em xa ats miitse'e nnaǂmadat jets ka'a atse'e n'ukkaaynit ya pascua xaǂj a'ox, van'itnume'e ku ve'e jado'k nax nka'yumdinuvat je a'ox jem je Nte'yam kyutojǂkun joǂtm.

¹⁷ Van'it tse'e to'k je tuk'a'ooguin dukaǂjn, jetse'e je Nte'yam dukukoǂtsji, jetse'e vyaǂñ:

—Matsta ya tuk'a'ooguin jets tuk'oogada, ¹⁸ kux ve'em xa ats miitse'e nnaǂmadat jets ka'a atse'e n'uk'ooknuvat je tsaaydum pa'ajk naǂj, van'itnume'e ku ve'e je Nte'yam je kyutojǂkun duyakmiinnit.

¹⁹ Van'it tse'e dukaǂjn je tsapkaaky jetse'e je Nte'yam dukukoǂtsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy, jetse'e dutoǂoydi, jetse'e vyaǂñ:

—Ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk juu' atse'e nmaso'okup miits je m'o'yin kajxta ku atse'e n'oo'kut. Tonda tse'e ve'em jets atse'e xjaa'myétstat.

²⁰ Ku ve'e y'a'oxikajxti, van'it tse'e dukooǂpa je tuk'a'ooguin, jetse'e vyaǂñ:

—Juu' ve'e ya tuk'a'ooguin myaat, je nam koǂtstánts ya'a ve'e. Kux ku atse'e nmaso'okup ya nnuǂ'pun, ku ats miitse'e nku'oo'kadat, nyaktaajnjadapts ats miitse'e je nam koǂtstán.

²¹ Ax je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, je'ets atse'e nmaatkaayp. ²² Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' atse'e je Nte'yam xtuknupaǂmtki, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka lǂtp; ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²³ Van'it tse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj pan pan je'e n'ite'e.

Ku ñatyukkoǂtsvintsoǂvjidi pan pane'e dūnumájip

²⁴ Van'it tse'e ñakyoǂtsvintsoǂvjidi pan pane'e aje'eǂyjida dūnumájip. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeeǂlit jáyuvapta, makǂ tse'e je kyutojǂkun dupamda; jets je'e pan pan jatye'e dūnumáǂidup je'e maatta, vaandup tse'e jets oy jayu je'e ve'eda. ²⁶ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Kux pan pane'e miitsta dujaa'knumájip, ve'emts je'e ve'e ñapámǂut ax jo'n je toompa kuy'ǂit. ²⁷ Kux ǂpane'e dujaa'knumájip, je'e juu' ve'e ajxtkp kaayva, ukpu je'e juu' ve'e mutooǂnjup? ǂKa je'ep n'ite'e juu' ve'e ajxtkp kaayva? Ax yáats atse'e n'it miits maatta, nmutoondupts ats miitse'eda.

²⁸ Miits xa ve'e m'ǂttup ats maat ku atse'e je ko'oyjáyuvap x'ukyaktokimpakuva'añ.

²⁹ Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xmoǂjy je kutojǂkun, nay ve'emts ats miitse'e nmoǂyduva je kutojǂkun jetse'e m'ǂttinit jem ats nkutojǂkun joǂtm, ³⁰ jets atse'e nmaatkáydat nmaat'oo'ktat, m'ajxtktuvapts miitse'eda jem kutojǂkun tsuǂjntkun kajxmada jetse'e xtokimpay'ooydat je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeeǂlit jáyuda.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Ñuǂjmiva tse'e je Jesús je Simón Pedro:

—Simón, Simón, amotu xa miitse'e je Satanás mǂayépjada jetse'e du'ixut pan vintso ve'e myaktokintónjadat. ³² Ax tats ats miitse'e nnuǂsapkats jets makǂ mitse'e je Nte'yam xjaanchjávat. Ax kuts mitse'e mnapyaǂmjnuvat ats maat, koǂtsmákksats je m'utsta je m'ajchta.

³³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxji:

—Maja Vintśán, nnayja'vijup xa atse'e jets atse'e nnajkxut mits maat jep poxuntujkp jets ats mitse'e nmaat'oo'kut.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pedro, ve'emts ats mitse'e nnuǂjma jets uxyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Ku ats miitse'e mpakejxti ka je apajkin maatap, ka je meen maatap, ka je ka'ajk maatap, ħmka'ijtxjudu tse'e juu'?

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa aatse'e ti xka'ijti.

³⁶ Van'it tse'e yaknuujmidi:

—Ax uxyam, pan pan tse'e jep je y'apajkin, va'an tse'e dūvitsu, nay ve'empa tse'e pan pane'e jep je myeen, va'an tse'e dūvijtspa. Pan pan tse'e dukamaat je yajkxy tsojx, va'an tse'e dutaa'ku je vyitani'kx jetse'e dūjōyut. ³⁷ Kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyōnjut juu' ve'e je Kunuu'kx Jatyān kyajtsp ats kajx. Jidu'um tse'e vya'añ: "Ve'em tse'e yaktuujn ax jo'n je maja tokin kudutuujn." Nujom vinxupe'e javyet ats kajx, tōnjup kōtsjupts je'e ve'e.

³⁸ Van'itts je'e ve'e vyaandi:

—Maja Vintsān, uxyaja xa ve'e mejtsk ya yajkxy tsojx.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nvaatani vanxup.

*Ku je Jesús chapkajts jep Getsemani
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)*

³⁹ Van'it tse'e je Jesús pyitsum jep jetse'e ñujkx jem Olivos Kopk viindum, ve'em ax jo'n dutún y'ijt, panajkxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. ⁴⁰ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je it, van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.

⁴¹ Van'it tse'e apuk ñujkx jado'k ka'achum, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. ⁴² Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, pan mtsajkp xa mitse'e, kadi xyakjaty jets atse'e ya tsaachpaatun xtukkada'akut. Ax ka je'ep tse'e mtōnup juu' atse'e ntsajkp; je'e ve'e mtōnup juu' mitse'e mtsajkp.

⁴³ Van'it tse'e to'k je tsapjootmit ángeles kyadaaky jetse'e kyojtsmákkiji. ⁴⁴ Ax ku tse'e ooy tyun'anoo'kxini, van'it tse'e nuyojk mákk chapkajts, yaaxp aaj yaaxp joot, ve'em tse'e je pyuxuk ñaxkadaaky ax jo'n je mujit nuu'pun ta'kxy kuy'ijt jo'n.

⁴⁵ Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e vyimpijt joma ve'e je y'ixpajkpatajk, tádamts je'e ve'eda je tsooj pyatkajxidini vye'na je'e kajx ku ve'e je tsaachvinma'yun yak'ayonuktajkijidini. ⁴⁶ Van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e mma'ajta? Pojtukta jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.

*Ku je Jesús yakmajch
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)*

⁴⁷ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e numay je jayu jye'ydi. Ax juu' tse'e Judas duxaaj, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijtto, je'e tse'e dūvintoo'vajkip je jáyuda. Van'it tse'e je Jesús dūvinkutami jetse'e dūtsuu'kx. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Judas, žto'k je tsuu'kx maat atse'e xpaamnit jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup?, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdūka Ijtp.

⁴⁹ Ku ve'e dū'ixti ti ve'e toojnup kojtsjup je jáyuda juu' ve'e ijtto je Jesús maat, van'it tse'e dū'amotutūvidi:

—Maja Vintsān, žntso'oxpajkumdupe'e ya jáyuda maat ya tsojx?

⁵⁰ Van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa dukuspojxi to'k je y'aka'yun taatsk juu' ve'e dūtoojnjip je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta. ⁵¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—Masō'okta, nvaatani ve'e vanxup.

Van'it tse'e je Jesús dūtaajñ je toompa je tyaatsk jetse'e dūyakjotkadaakni. ⁵² Van'it tse'e dūnuujmi je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptakmutoompatajkta, maat je israeejlit je myūijt jáyuda, je'e juu' ve'e je'ydu jetse'e myajtsjidinit:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijt? ⁵³ Jōvum xaaj xa atse'e tun'it miits maatta jep maja tsaptujkp, ka'ats atse'e xmajtsi van'it; ax uxyam tse'e je Nte'yam myakjajtxjada jets atse'e xmátstat, uxyam tse'e tyōnjut kyōtsjut ax jo'n dūtsōkta pan pan jatye'e yakkutojktup jeja akōo'ts it jaat.

*Ku je Pedro dūkanatyukpajkji je Jesús
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús dūmajtsi jetse'e dūyaknajkxti jep je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta tyak'ap, ax jékum tse'e je Pedro pya'ux'ookaja. ⁵⁵ Jep tse'e je tsaptakmutoompatajk taagujkp dupaamdi je jaajñ jetse'e dūnaa'ajxtkvitti, ax jep tse'e je Pedro dūmaatxámda. ⁵⁶ Van'it tse'e to'k je jajtspa y'ixji ku ve'e xyamy jetse'e dūmu'ix dūmupejt, jetse'e vyaajñ:

—Myaatvittpap xa ya'a ve'e tuy'it ya Jesús.

⁵⁷ Ax ka'a tse'e je Pedro dūnatyukpajki je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e n'ixa.

⁵⁸ Vee'n tse'e je it ñajxy jetse'e jado'k je jayu y'ixjuva. Van'it tse'e je jayu vyaajñ:

—Mmaatvittpap xa mits ya'a ve'e tuy'it.

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a xaja, ka'a xa ats ya'a ve'e nmaatvídut tuy'it.

⁵⁹ To'k hora jo'n tse'e je it jyaa'knajxy, van'it tse'e jado'k je jayu vyaampa:

—Tun nujava xa ve'e, jemam xa ya'a ve'e tudumaatvídut, kux galiléait jáyuva ya'a ve'e.

⁶⁰ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan ti ve'e mkajtsp.

Kojtspna tse'e je Pedro vye'na, van'it tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy. ⁶¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán y'ixumpijt jetse'e je Pedro dūvin'ix. Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts jets jidu'ume'e je Maja Vintsán ña'muxji: “Ka'anume'e je na'atseev uxyam ya tsooj y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.” ⁶² Van'it tse'e je Pedro pyitsumni jetse'e ooy tyuntsaachvinma'yunyaaxy.

Ku je Jesús yaknuxiik yaktukxiik

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Je jáyuda pan pan jatye'e je Jesús du'ix'ijttu, ñuxiiktu tyukxiiktu tse'e, jetse'e dutsii'kti, ⁶⁴ dūvintsoomdi, jetse'e du'akupa'kxidi, jetse'e vyaandi:

—Nukótsuts n'it pane'e tumtsii'kju.

⁶⁵ May nax tse'e dujaa'kvinkojtspejtti.

Ku je Jesús dūvinteni pan pan jatye'e dūnumájidup jep tsaptujkp

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e ñay'amojkijidi je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, jetse'e duyaknajkxti je Jesús joma ve'e ñay'amókajada. Jep tse'e dūnuujmidi:

⁶⁷ —Vaajnja aats pan mitse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Jetse'e y'atsaajv:

—Pan vaamp xa atse'e jets ve'em, ka'ats atse'e xjaanchjávadat. ⁶⁸ Pan n'amotutúviduups ats mütse'e juu', ka'ats atse'e x'atsóvdat jets ka'ats atse'e xmaso'oktat. ⁶⁹ Uxyamts atse'e ntsuuni'ukva'anut jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, juu' ve'e nujom duká'mikajxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

⁷⁰ Van'it tse'e anañujoma y'amotutúvijidi:

—¿Tits, mits je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvijidi:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkotsta.

⁷¹ Van'it tse'e vyaandi:

—¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkumda pane'e dū'ixtu dūmótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? Uu'mam xa ve'e tun'amotunajxumda ku ve'e viinm tūvya'añ.

23

Ku je Jesús je Pilato dūvinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Van'it tse'e tyenikajxti jetse'e duyaknajkxti je Jesús jem je Pilato vyinkojkm. ² Jem tse'e dūnuxa'ai'ukvaandi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ta aats ya'a ve'e n'ix mpaa'ty jetse'e aats je njayu duyakyoojmuk duyak'ajxuk, ve'em tse'e vya'añ jets ka'a aatse'e je kupa'mun nmo'ot je rómaait yakkutojkpa, vaampap tse'e jets je Criistuk ya'a ve'e, yakkutojkpuk ya'a ve'e.

³ Van'it tse'e je Pilato dū'amotutúvi je Jesús:

—¿Mitse'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

⁴ Van'it tse'e je Pilato dūnuujmi je tee'tajk je vyintsanda jets je numay jayu:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja.

⁵ Ax nuyojk tse'e dujaa'knuvampejtti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yakyoojmukp yak'ajxukp xa ya'a ve'e nujom aats je njayu maat juu' ve'e tyuk'ixp. Jem tse'e ve'em dūtun Galilea jets yaja paat tse'e ve'em dūtoompa.

Ku je Jesús je Herodes dūvinteni

⁶ Ku ve'e je Pilato dū'amotunajxy, van'it tse'e dū'amotutúvi pan galiléait jayu je'e ve'e je Jesús. ⁷ Ku ve'e yaknuujmi jets ve'em, van'it tse'e dukejx joma ve'e je Herodes, je

galiléait yakkutojkpa je'e ve'e y'ijit, jemts je'e ve'e Jerusalén vye'niva van'it ku ve'e je xaaj tyunju. ⁸ Qoy tse'e tyunxoointk je Herodes ku ve'e je Jesús du'ix, kux jémani ve'e duja'ixuva'añ ku ve'e je kats dumotu jets ti ve'e tyuump kyajtsp jets je'e ve'e y'ixuvaampy jetse'e je Jesús je majin dutónut. ⁹ May viijnts je'e ve'e juu' jaty du'amotutuvi; ax ni vinxupa tse'e je Jesús kyah'atsoojvji. ¹⁰ Jem tse'e vye'niduva je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, je'e tse'e makk tunnyvampejtjudup. ¹¹ Van'it tse'e je Herodes maat je tyojpatajk dujomnuujmidi dutinuujmidi je Jesús jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Van'it tse'e duxojxti maat je oojyit vit ax jo'n je yakkutojkpa ñaxaxju. Van'it tse'e je Herodes dutuknukejxumpijtnuva je Pilato. ¹² Je xaajyam tse'e je Pilato jets je Herodes ñajya'vi'ukvaajnidi, kux namyu'ejkjdupe'e y'ijiti.

*Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)*

¹³ Van'it tse'e je Pilato duyakjyaxmojkjidi je tee'tajk je vyintsanda maat pan pan jatye'e je kutojkun dujajeyptup, maat je numay jayu, ¹⁴ jetse'e dunuujmidi:

—Miits xa atse'e tuxtuknuminda ya jayu ku ve'e mva'anda jets yakyoojmukp yak'ajxukp ya'a ve'e je numay jayu. Ax yáats ats ya'a ve'e juu' tun'amotutuvikux miits mvinkujkta, ax ta tse'e xmótuda jets ka'a ats ya'a ve'e ti tokin tumpaatyja juu' miits ya'a ve'e mtuknuxa'aidup; ¹⁵ ka'ava ve'e je Herodes, kux ta xa atse'e xtuknukejxumpijtnuva. Uxeja tse'e xmótuda, ka'ats ya'a ve'e tudutún juu' ve'e je o'o'kun dvinmajtsjup. ¹⁶ Nyakjachaachpaa'tjupts ats ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaso'okut.

¹⁷ Ax vimpaa'scua xaaj tse'e je Pilato dujajtymasa'ak y'ijit to'k je poxuntakjaju. ¹⁸ Van'it tse'e je jayu y'aa'mitaakti, jetse'e vyaandi:

—Va'an du'aa'ku, je'e xa aatse'e ntsajkp jets aatse'e xmaso'okjat je Barrabás.

¹⁹ Je'e kajx tse'e je Barrabás yakpoxtakpuujm kuxe'e je jayu duyaknañpojtukju jem kajpun kajxm jets je'e kajx ku ve'e yakjaju'aa'k. ²⁰ Jyatsojk tse'e je Pilato jetse'e dumas'o'okut je Jesús, je'e kajx tse'e dumukojtsnuva je jayu jado'k nax. ²¹ Ax nuyojk tse'e y'aa'mitaakti:

—Yakcruuzpétu, yakcruuzpétu.

²² Ax mutoojk nax tse'e je Pilato jidu'um ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudutún? Ka'a xa ats ya'a ve'e mpaatyja je tokin ti ya'a ve'e kyu'oo'kap. Nyakjachaachpaa'tjupts ats ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaso'okut.

²³ Ax nuyojks je'e ve'e dutun'amótudi jetse'e cryuuzpétut je Jesús. Kux makke'e ooy tyunkojtsi je jáyuda jets je tee'tajk je vyintsanda, o'yixjudu tse'e juu' ve'e y'amótudu, ²⁴ je'e tse'e je Pilato tyoon juu' ve'e je jayu chojktu. ²⁵ Ax ve'em tse'e dumas'aak naspaka je jayu juu' ve'e poxuntaktsuuni je'e kajx ku ve'e je jayu duyaknañpojtukji jets je'e kajx ku ve'e yakjaju'aa'k; ax je Jesús, jem tse'e je tojpa kya'm dupaamdini jetse'e duyakcruuzpéttat.

*Ku je Jesús cryuuzpejt
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)*

²⁶ Jem tse'e cruuzpejtpa duyaknajkxta vye'na je Jesús, van'it tse'e dumajtsi to'k je ciréneit jayu, Simón je'e ve'e xyaa, jemts je'e ve'e kam jootm chaa'n, jetse'e dutukpakaaydi je Jesús je cryuuz, jetse'e je Jesús duyaktoo'vajkti, jetse'e duyak'ux'o'okidi je Simón maat je Jezus.

²⁷ Numay tse'e je jayu pyanajkxjidi jets numay je ta'axtajk juu' ve'e yaaxtup tsaachvin-maaydup je Jesús kajx. ²⁸ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e ña'muxjidi:

—Jerusaleenit ta'axtajkta, kadi ats miits xnuya'axta, nañuya'axjada miits viinm jets nuya'axta je m'ónukta, ²⁹ kux je'yape'e je xaaj ku ve'e je jayu vya'anut: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e pum jetse'e je ónu'k dukajayéptat jets pan pan jatye'e je ónu'k dukatsamkojkidup jets pan pan jatye'e ni vin'ita kayak'onuktsi'tstup.” ³⁰ Van'it tse'e je jayu je kopk je keets dunaajmadat: “Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xyo'otsut.” Jidu'um tse'e dunaajmadat. ³¹ Pan ve'eme'e jyátukada ku atse'e n'it miits maatta, ¿ax ti tse'e jyaa'któndap ku atse'e nkoo'k'ijtnit miits maatta? Ve'em tse'e jyátukadat ax jo'n yaktún ku ve'e je tsokx kup tyagtsnit.

³² Yajnajakxtuva tse'e maat je Jesús numejtsk juu' ve'e je maja tokin dutoondu, ve'em tse'e dutukmuyak'oo'kadat. ³³ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je it juu' ve'e duxaaj Kuxútum, jem tse'e je Jesús duyakcruuzpejtti maat numejtsk je tokin toompada, to'k jeja je Jesús y'aka'yun pa'ayi jets jado'k y'anajapa'ayi. ³⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajji:

—Tata, mee'kxjada to'k aaj je tyokin kux ka'a ya'a ve'e dunujávada ti ve'e tyoondup.

Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús je vyit dupajkva'xkti jetse'e dunukoo'yidi. ³⁵ Jem tse'e numay je jayu vye'niduva jetse'e du'ixti juu' ve'e toojnju kojtsju. Pan pan jatye'e yakkutojktup, je'e tse'e dvinkojtspejttu je Jesús, jetse'e vyaandi:

—Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; va'ants n'ite'e viinm dunaajksa'akju pan tyúvame'e jets ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁶ Nay ve'empa tse'e je tojpatajk je Jesús dunuxiikti dutukxiikti, dujomnuujmidi dutinuujmidi, jetse'e duvinkutámidi, jetse'e dutuk'ookti je tsaaydum pa'ajk na'ook, ³⁷jetse'e dunuujmidi:

—Pan je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa xa mitse'e, inajktso'okjuts n'it!

³⁸ Ax jem tse'e je Jesús cryuuz kojn dupaamdi to'k je jatyan. Toojk ayookts je'e ve'e ja'a: je griego, je latin, jets je hebreo. Jidu'ume'e vya'añ: “Ya'a xa ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.”

³⁹ Nuto'k tse'e je jayu juu' ve'e jem cruz kajxm, vyinkojspejtpa tse'e je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Pan mitsam xa je'e ve'e je Cristo, naajktso'okjuts n'it, jets yaktsookpa aats.

⁴⁰ Ax tukna'muxju tse'e jado'k je myujatyoo'. Jidu'um tse'e ña'muxji:

—Ka'a mitse'e je Nte'yam xtsa'aga? Nay je tsaachpaatun mitse'e mpaatpap.

⁴¹ Nvinmajtsumjuvam xa uu'me'e ya tsaachpaatun juu' ve'e uxyam nyaknajxump kux je'e xa ve'e nkuvejump ku ve'e nto'num juu' ve'e ka óyap; ax ya jayu, ni ti tókinats ya'a ve'e dukatún.

⁴² Van'it tse'e je Jesús dunuujmi:

—Jesús, jaa'myétsu ats mits to'k aaj ku ve'e myakkutojk'ukvaannit.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma jets uxyam mitse'e m'ijtnit ats maat joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaajna dutajka.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ Kujk xaaj jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsikujx. Toojk yaaxp paatts je'e ve'e je it y'ijj koo'ts. ⁴⁵ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty kux vinkoo'tsi ve'e je aampa xaaj. Kakojk tse'e kyaa'tsa'kxy je atatyok juu' ve'e jep maja tsaptujkp tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. ⁴⁶ Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Jesús mak kkyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, jem xa atse'e mits mka'm ya nja'vin mpum.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jya'vin tyukvaatsji.

⁴⁷ Je tojpa juu' ve'e dunvintsánip numókupx je tojpatajk, ku je'e ve'e du'ix juu' ve'e tutyunju tukyatsju, van'it tse'e je Nte'yam duyakmajj duyakjaanchi jetse'e vyaajñ:

—Tyúvdamdax xa je'e ve'e jets ka'a ya'a ve'e ya jayu ti tokin tudutún!

⁴⁸ Nujom tse'e je jayu juu' ve'e jem ve'nidup jetse'e du'ixti juu' ve'e toonju kojtsju, kyojxtu tse'e je kyak kuxe'e dujoo'k'ama'tjidini. Ve'em tse'e ñajkxtini. ⁴⁹ Ax nujom tse'e je jayu juu' ve'e je Jesús du'ixada y'ijj, je'e maatta je ta'axtajkta juu' ve'e panajxjudu ku ve'e jem galiléait y'it jootm chaa'n, jékum jaty tse'e tyaandi jetse'e du'ixti juu' jatye'e toonju kojtsju.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Jem tse'e y'ijj to'k je yaa'tyajk juu' ve'e oy jayu jets tuv je jyáyuvín je jyoojntykin, José je'e ve'e xyaa, arimatéait jayu. Jem je'e ve'e judéait y'it jootm je arimatéait kajpun. Je'evats je'e ve'e je José nuto'k je'eda juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ⁵¹ Je José, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit, kyoo'oyja'vits je'e ve'e juu' ve'e tyoondú je myujatyoo'tajk. ⁵² Van'it tse'e ojts du'ix je Pilato jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. ⁵³ Ku ve'e jem cruz kajxm duyakvajntkni, van'it tse'e to'k je vit dutukvimpitni. Van'it tse'e ojts duyaknaxtaká jep jótpu juu' ve'e púmani ve'nip jep tsajaatp; ni pananum tse'e jep kyayakpum vye'na. ⁵⁴ Je xaaj tse'e vye'na ku ve'e je jayu du'apaamduka je poo'kxtkun xaaj juu' ve'e javée'n dukapaatp.

⁵⁵ Je ta'axtajkta juu' ve'e je Jesús dumaattsoo'ndu jem Galilea, je'e tse'e dupanajkxtu je José jetse'e ojts du'ixta joma ve'e duyaknaxtajkidi je Jesús je ñi'kx je kyopk jetse'e du'ixti vintso ve'e dupaamdi. ⁵⁶ Ku ve'e jye'ydiini jem tyak'am, y'apaajmtkidu tse'e je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e kudupaajmjidi je Jesús je ñi'kx je kyopk. Ax y'amaa'yidu tse'e je poo'kxtkun xaaj ax jo'n vya'añ je Moisés je pyava'nun.

24

Ku je Jesús jyoojntypajknuva

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Domingo xaaj tse'e vye'na japyji, muto'k xaaj je semana, van'it tse'e je ta'axtajk juu' ve'e du'ixtu je jot joma ve'e je Jesús du'ukyaknaxtajkidi, je'e tse'e duyaknajkxtu jem je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e y'apaajmtkidu. ² Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je jot, viijnk tso tse'e je tsaaj dupaattini juu' ve'e y'akaajjyup y'ijj. ³ Van'it tse'e tyajkidi. Ax ka'a tse'e du'ukpaattini

je Maja Vintsán Jesús je ñi'kx je kyopk, ⁴ jetse'e atúva atóki tyuntaandi, ax ka'a tse'e du'ukmutaavyaattini vintso ve'e jyátukadat. Tun to'mayji tse'e du'ixpaatti numejtsk je ángeles vyinténajada, ajajp ata'kxpe'e xyáxada. ⁵ Ooy tse'e tyuntsa'kidi je ta'axtajk, je'e kajx tse'e vyiiijntkti jeja naxkujx paat. Van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e x'ixtada yap oo'kpa jókup je'e juu' ve'e joojntykip? ⁶ Ka'a xa je'e ve'e yaja pan. Ta je'e ve'e jyoojntykpajknuva. Jaa'myéstsa vintso ve'e mna'muxjidi ku ve'e jem Galiléana vye'na. ⁷ Jidu'um tse'e vyaajñ: “Yakpámupts atse'e jem je tókinax jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, ax joojntykpajknuvaps atse'e kutoojk xaaj, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

⁸ Van'it tse'e dujaa'myegtsti je Jesús je kyats je y'ayook. ⁹ Ku ve'e choo'ndi joma ve'e je jot, van'it tse'e dutuknumaajntykkajxti je Jesús je y'ixpajkpatajk juu' ve'e numakto'k taandinu jets pan pan jatye'e myaatve'nidup. ¹⁰ Je ta'axtajkta tse'e juu' ve'e dutuknuja'vidu je kukátsivatajk, je'e tse'e ijttu je María Magdalena, je Juana, je María juu' ve'e je Santiago je tyaak, jets je viijnk ta'axtajkta. ¹¹ Ax ka'ats je'e ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dujaanchja'vidi juu' ve'e je ta'axtajk kyojsttu, ve'eme'e vyinmaaydi jets oyvintsova ve'e juu' dukojtsti.

¹² Oyam tse'e ve'em vyinmaaydi, noomp tse'e ñujkx je Pedro joma ve'e je Jesús du'ukyaknaxtajkidi. Ku ve'e vyiiijntk jetse'e kyak'ixi, van'it tse'e du'ix jets jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpittu. Van'it tse'e vyimpijtni joma ve'e ñamyajju jetse'e dupayo'y pan ti ve'e tutyunju tukyatsju.

*Juu' ve'e toojnju kojtsju jeja emauusit tyoo' aajj
(Mr. 16.12-13)*

¹³ Je xaajji tse'e numejtsk je Jesús je y'ixpajkpatajk ñajkxti jem kajpun kajxm juu' ve'e Emaús duxaaj, mejtsk legua jagojkm jo'ne'e dumujékuma je Jerusalén, ¹⁴ je'e tse'e myaajjntyktup juu' ve'e tutyunju tukyatsju. ¹⁵ Namvaate'e ñakyótsjada, van'it tse'e je Jesús ñaajktámiji jetse'e dumaagtnamyujatyoo'ijidi. ¹⁶ Oyam tse'e dumaagtnamyujatyoo'ijidi, ka'anum tse'e je Nte'yam duyajakjty jetse'e je numejtsk kud'u'ixkajpti je Jesús. ¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotútúvijidi:

—¿Tise'e jem mmaajjntyktup namvaate'e myo'oyda? ¿Tyajxse'e mtsaachvinmáydá?

¹⁸ Nuto'k tse'e y'atsaajv juu' ve'e Cleofas duxaaj:

—¿Tis, tun mitsjidamts n'ite'e to'k juu' ve'e je'y jem Jerusalén jetse'e xkanujava ti ve'e námnum jem tutyunju tukyatsju?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tise'e tutyunju tukyatsju?

Jetse'e dunujjmi:

—Je'e juu' ve'e tujyatyju tuñaxju je Jesús, je nazarétit jayu. To'k je'e ve'e tuy'it je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, ñumájijts je'e ve'e tuy'it maat juu' ve'e tyoon kyojts jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja nujom je jayu vyinkujk, ²⁰ jets vintso ve'e je tee'tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dunumájidup uu'm maatta, je'e tse'e jem je Pilato kya'm tudupamda jetse'e dutókimpayo'oyut jetse'e duyajakcryuuzpétjut. ²¹ Ve'emts aatse'e n'uk'a'ix jets je'e ve'e kuxyaktsookumdi nuvinxup uu'm'e'eda, je israeejlit jáyuda. Maaaxk je'e ve'e ve'em tyunju kyatsju. ²² Oyam tse'e vye'ema, vinkex je ta'axtajk juu' aatse'e nmaagtnayja'vijup, je'ets aatse'e atúva atóki tuxyaktán je'e kajx ku ve'e tudunujkxta tun japyji joma ve'e je Jesús y'uknaxtajki. ²³ Ax ka'akts je'e ve'e jep je ñi'kx je kyopk tudu'ukpaattini, je'e kajx tse'e tumyetsta jets aatse'e tuxtuknumaayduktá jets je aangesuk tse'e jep tuyak'ixjada juu' ve'e tuña'muxjada jets taak je'e ve'e je Jesús jyoojntykpajknuva. ²⁴ Van'it tse'e tuñajkxta vinkex aats je nmujatyoo' joma ve'e naxtaka tuy'it, ve'emukts je'e ve'e tudupaattuva je it ax jo'n je ta'axtajk tudu'avánada jo'n. Ax ka'akts je'e ve'e je Jesús du'uk'ixpaattini.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e oy juu' xpayo'oyda, ooye'e mtunjekta jetse'e xjaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajktá. ²⁶ ¿Tis, ka'a je'e vine'e vyinkopka jetse'e je Cristo ve'em chaachpaa'tut, van'it tse'e je myajin dupajknit?

²⁷ Van'it tse'e dutukvinja'vidi juu' ve'e je'e kajx jatyañ ijtp jep Kunuu'kx Jatyañ kujxp, je Moisés je jyatyán maat du'ukvaajñ jetse'e dujaa'ktukvinja'vidi nujom juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajktá.

²⁸ Ku ve'e jye'ydiini joma ve'e je kajpun joma ve'e ñajkxta, van'it tse'e je Jesús jyatki ax jo'n je tyoo' kudujaa'kyo'y. ²⁹ Van'it tse'e dumunoo'kxtkti jetse'e myaattánjadat, jetse'e vyaandi:

—Tanu aats maat kux tánani xa ve'e ooy. Vee'nji ya'a ve'e ya it ñaxut jetse'e cho'oinit.

Van'it tse'e je Jesús tyajki jep tujkp ax jo'n kudumaattaandi. ³⁰ Tsuunidup tse'e vye'nada jetse'e ya'óxadat, van'it tse'e je Jesús je tsapkaaky dukaañ, je Nte'yam dukukojtsji, jetse'e

dutojkva'kxjidi. ³¹ Ax je'yji tse'e je Nte'yam je jayu dutojk'ixkajpti jets je Jesús je'e ve'e. Ax van'it tse'e je Jesús ve'emji tyoki. ³² Van'it tse'e ñavyaajnidi:

—¿Ka ve'emape'e ooy xtunyakxoojntkum yam nja'vin kajxmam ku ve'e tuxtukmukojtsum jeja too' aajy jetse'e je Kunuu'kx Jatyán tuxtukvinja'vim?

³³ Ka'a tse'e tya'nidi, van'it tse'e vyimpijttinuva jem Jerusalén. Jem tse'e to'k muk dupaatti je numakto'k kukátsivada jets je myujatyoo'da. ³⁴ Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, ta xa ve'e je Maja Vintsán jyoojntypajknuva jado'k nax, ya Simón Pedro tse'e tudu'ixnuva.

³⁵ Van'it tse'e je'e juu' ve'e je'ydu, je'e tse'e tukmumaajntykjudu vintsq ve'e jyajti jeja too' aajy jets vintsq ve'e du'ixkajpti je Jesús ku ve'e je tsapkaaky dutojkva'kxj.

Ku je Jesús ñaajknuk'e'xnatajkiji jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ Ax je'e tse'e kyojstsup vye'na, tun to'mayji tse'e je Jesús jeja vyinténajada. Van'it tse'e je Jesús kyojtsqoo'kxjidi. Jidu'um tse'e vyaajn:

—Je oy joot maate'e m'ittat.

³⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ooy tyuntsa'kidi, ve'em tse'e vvinmaaydi jets jado'k ítumit jayu je'e ve'e y'ixtup. ³⁸ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e mnavynma'yunmo'ojada? ¿Tyajxe'e je mejtsvinma'yun xjayepta? ³⁹ Ixta ats ya nka'aj ya ntek; átsam xa je'e ve'e. Tonda matsta ats jets ixta. Ka'a tse'e jado'k ítumit jayu chu'utsaxa pyajkaxa ax jo'n ats miitse'e yaja nvinténada.

⁴⁰ Ku ve'e ve'em vyaajn, van'it tse'e dutojk'ixti je kya'aj je tyek. ⁴¹ Ax ka'ajyam tse'e dujaanchja'vidi van'it jets joointypajknuva je'e ve'e, je'e kajx ku ve'e xyoojntkti jetse'e atuva atoki tyuntaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Jepe'e xmaadada je kaaky je ju'kx?

⁴² Van'it tse'e dumoooydi je ajkx tsa'a. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús dumajch jetse'e jeja je'e vyinkujkta duju'kx. ⁴⁴ Van'it tse'e dunujjimi:

—Juu' xa atse'e tuxjaty, je'ets je'e ve'e juu' ats miitse'e nvaajnidi ku atse'e nve'nana miits maatta, vaants atse'e jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut nujom juu' ve'e jatyañ ijtj ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp; jepe'e je Moisés pyava'nun kujxp du'ukva'añ jets juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkt, nay ve'empea jep salmos kujxp.

⁴⁵ Van'it tse'e je Nte'yam vvinma'yunmooyjidi jetse'e dvinmótudat juu' ve'e tyijp je Kunuu'kx Jatyán. ⁴⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'em xa ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets atse'e n'oo'kut, ats, je Cristo; ax kutoojk xajts atse'e njoointypajknuvat. ⁴⁷ Jep tse'e vyaampa jets ats kajxe'e je jayu yaktuknujávadat pan nvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, yaja tse'e jerusaleenit kyajpun kujx yak'ukva'anut, jets ats kajxe'e yaknaajmadat jetse'e vvinmayumpijttinit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, ve'em tse'e je Nte'yam myee'kxuxjadat je tyókinda. ⁴⁸ M'ixtu tse'e taav ku ve'e ve'em tujaty, vaajnada tse'e ve'em je jáyuda. ⁴⁹ Ntuknukéxtap ats miitse'eda je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n ats je nTee' je vaanduk duyaktaajñ. Ax tándats miits yaja Jerusalén kuunume'e myakmo'odat je makkin juu' ve'e kajxm kada'akup.

Ku je Jesús chajpejtni

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk pyítsumdi jem kajpun jootm jetse'e jye'ydi joma ve'e je it juu' ve'e je betániait kajpun mutam. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj dukoojnuk jetse'e je y'ixpajkpatajk dukunuu'kx. ⁵¹ Namvaat tse'e dukunuu'kx, van'it tse'e je Jesús je Nte'yam je kyutojkun kajx choo'nni yaja naxviijn jetse'e chajpejtni. ⁵² Van'it tse'e je jayu je Jesús dvinja'vidi dvintsa'kidi, xoojntkp tse'e ooy vyimpijttini jem Jerusalén.

⁵³ Tun'ijttupts je'e ve'e jep maja tsaptujkp je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada. Amén.

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Juan jyaay

Je Kats je Ayook tse'e jayuvimpijt

¹ Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, jéjanits je'e ve'e vye'na je Kats je Ayook; je Nte'yam maatts je'e ve'e y'it van'itani, je'ets je'e ve'e je Nte'yam. ² Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, je Nte'yam maatts je'e ve'e. ³ Je Kats je Ayook maat tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujx. Ni tia xa ve'e juu' ve'e je ja jetse'e je'e maat nunkayakpuujm. ⁴ Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin duka'mip. Ax je joojntykin juu' je'e ve'e kya'mip, je'e tse'e je jayu dumooyp je ajajtk. ⁵ Je ajajtk tse'e dukujajp dukuta'kxp je akoo'ts it; ka'a tse'e je akoo'ts it du'amaadaaga jetse'e duyakkoo'tsat je ajajtk.

⁶ Jeji xa ve'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Nte'yam kejjxu, Juaants je'e ve'e xyaa. ⁷ Je'e tse'e nūmiin jetse'e je tuvakojsun dupámut jetse'e je jayu duvaajnjat jets ta ve'e je Nte'yam duyaknukexnatáka je'e pane'e ijt ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, ve'em tse'e anañujoma je jayu je'e dujaanchjavadat. ⁸ Ka je Juaanaps je'e ve'e je'e pane'e ijt ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, je'e je'e ve'e pane'e je tuvakojsun dupaam je'e kajx pane'e ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa. ⁹ Je'e pane'e ijt ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, je'e tse'e miin yaja naxviijn, je'e tse'e anañujoma je jayu duyakviijp duyakkejp. Yáats je'e ve'e naxviijn myiijn, ¹⁰ yáats je'e ve'e naxviijn vye'na, je'e maat tse'e ya naxviijnit it yakpuujm, ka'a tse'e je jayu y'ixaiji. ¹¹ Je jyayu ve'e nūmiin, ka'a tse'e kyuvajkjidi. ¹² Natyukpitsumvaatsjudu tse'e juu' ve'e kuvajkjudu jetse'e jyaanchja'vijidi, je'eda tse'e kyutojkunmooy jetse'e y'ittat je Nte'yam je y'ónukta. ¹³ Ax ka je'e kajxap tse'e y'itta je Nte'yam je y'ónukta kuxe'e kye'xti ax jo'n je naxviijnit jayu, ni ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e ve'em je jayu dunupaaajmtkidi, nay ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e je yaa'tyajk ve'em dutsak, je'e kajxe'e y'itta je Nte'yam je y'ónukta kuxe'e je Nte'yam je nam joojntykin myoojyjidi.

¹⁴ Ax je'e pane'e je Kats je Ayook, je'e tse'e jayuvimpijt, je'e tse'e joojntyki uu'm maatta, tum je kunoo'kxun maat jets je tyuv je'e je'e ve'e. N'ixts aats je'e ve'e, je'e tse'e je Nte'yam tun to'k y'Onukip, ooye je je majin dutunjayep. ¹⁵ Jidu'umts je'e ve'e je Juan je tuvakojsun dupuujm, makk tse'e kyajts jetse'e vyaajñ:

—Ya'ats je'e ve'e juu' ats miitse'e ntukmukojtstu ku atse'e nvaajñ jets je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, nuyojkts je'e ve'e dunumaja jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anum ats —jidu'um tse'e vyaajñ.

¹⁶ Anañujoma xa ve'e xkunoo'kxumda jetse'e xtoojnjimda je maa'yun kamachooovna. ¹⁷ Yakmo'yumdu tse'e je pava'nun juu' ve'e je Moisés yaktukkatajki, ax je Jesucristo tse'e duyaknukexnatajki jets tuv je'e ve'e je too' juu' ve'e je Nte'yam kyojts jets chajkpe'e jetse'e anañujoma je jayu je maa'yun dutoojnjat. ¹⁸ Ni pana ve'e je Nte'yam duka'ix; je Jesús, je'e je y'Onuk, juu' ve'e ijt je'e maat, je'e tse'e je Nte'yam duyaknukexnatajki.

Ku je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajnjidi jets pane'e je Jesucristo
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Jidu'um tse'e je Juan je tuvakojsun dupuujm ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e dukejxtu je tee'tajk jets je viijnk jáyuda juu' ve'e ijtuvva je Leví je chaan je kyooj, je'e tse'e najkx je Juan du'amotutuvada pan pan je'e ve'e ñatyijju. ²⁰ Ka'a tse'e je Juan tyaayi, va'ajts tse'e ñay'ava'niiji. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka átsap xa je'e ve'e je Cristo.

²¹ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mitsaptam je'e ve'e, ¿pants mitse'e? ¿Mitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Elías?

Van'it tse'e vyaannuva:

—Ka átsap xa je'e.

Jetse'e du'amotutúvikojtinuva:

—¿Místam n'ite'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn?

Jetse'e y'atsaajv:

—Ka'a.

²² Van'it tse'e dunuujmidinuva:

—¿Ax pants mitse'e? Njajtyaknajkxap xa aatse'e je mkojtsumpijtun pan pan aatse'e xkejxp. ¿Ti mitse'e mnatyijju aats maat?

²³ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías, je'e tse'e du'ava'ni to'k je jayu juu' ve'e jidu'um makk kótsup joma ve'e kyapantsuuna: “Yaktaajvada je Maja Vintsán je tyoo’.” Ax atsts je'e ve'e je jayu juu' ve'e kojtsj joma ve'e kyapantsuuna —jidu'um tse'e je Juan vyaajñ.

²⁴ Juu' tse'e ojts dūmukotsta je Juan, je fariseotajkts je'e ve'e kejxjūdu. ²⁵ Jetse'e du'amotutūvidinuva:

—Pan ka mitsap je'e ve'e je Cristo ukpu je Elías, ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit, ζtyajxts mitse'e je jayu xyaknapet?

²⁶ Jetse'e je Juan ña'muxjidi:

—Je tsoxk naaj xa atse'e je jayu ntukyaknapajt. Jemts mitse'e to'k xmaadada pane'e mka'ixada. ²⁷ Xpa'ux'ookipts ats je'e ve'e, je'e tse'e nuyojk dūnumájip jets ka'a ve'e ats, ni je'e paata atse'e nkavinmachju jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjijat.

²⁸ Ve'ets ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jem joma ve'e je it duxaaja Betania, jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, jem joma ve'e je Juan je jayu duyaknapajt.

Ve'em je'e ve'e je Jesús ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e vintsá'kin

²⁹ Je ku'óxit tse'e je Juan du'ix je Jesús vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit. Ve'em tse'e dutónut ku ve'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip. ³⁰ Ya'a atse'e nnujkojts ku atse'e nvaajñ: “Xpa'ux'ookipts atse'e to'k pane'e nuyojk dūnumájip jets ka'a ve'e ats, kux ijtuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anume'e ats.” ³¹ Ka'ats atse'e nnujava tuy'it jets ya'a je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Je'e kajxts atse'e je jayu nyaknapetta jetse'e ve'em nujava tyánut je israeejlit jayu maat jets ve'em ya'a ve'e ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip.

³² Jetse'e je Juan je tūvakojtsun dujaa'kpuujm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ats je'e ve'e nyaknapajtiku, van'its atse'e n'ix je Espiritu Santo ñukadaakji ax jo'n to'k je pak, jem tse'e tsapijootm chaá'n. ³³ Ku ats je'e ve'e nkayaknapetna vye'na, ka'ats atse'e nnujava vye'na jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Ax je'e pan atse'e xkejx jets atse'e je jayu nyaknapétut je tsoxk namaat, je'ets atse'e xnuujmi: “Ku ve'e x'ixut je Espiritu Santo jetse'e to'k je yaa'tyajk dunukada'aky, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu dutukyaknapajt jem jya'vin kajxm je Espiritu Santo.” ³⁴ Ax n'ixts ats je'e ve'e ku ve'e ve'em jyajty, mpuumpts atse'e je tūvakojtsun jets je'e je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Je Jesús je myutoo'vajkp ixpajkpada

³⁵ Je ku'óxit tse'e je Juan jem tyena maat numejtsk je y'ixpajkpada. ³⁶ Ku ve'e je Juan du'ix jetse'e je Jesús ñaxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'a xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip.

³⁷ Ku ve'e numejtsk je Juan je y'ixpajkpa du'amotunajxti, van'it tse'e dupanajxxti je Jesús.

³⁸ Pyanajxxtup tse'e vye'nada je Jesús ku ve'e y'ixumpijt jetse'e du'ix jets jepe'e yakpamets, van'it tse'e dūnuujmidi:

—ζTise'e mtsojktup?

Van'it tse'e y'atsoqjviji:

—Yak'ixpajkpa, ζjomas mitse'e mtsuuna?

³⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda jets ixta.

Van'it tse'e ñajxxti jetse'e du'ixti joma ve'e chuuna. Jem tse'e je Jesús maat y'ijtti je xaaj, maktaaxk yaaxpani ve'e vye'na.

⁴⁰ Nuto'k tse'e je ixpajkpa juu' ve'e du'amotunajx je Juan jetse'e je Jesús dupanujkx, je Andreests je'e ve'e, je Simón Pedro je y'uts, ⁴¹ je'e tse'e najkx jetse'e ojts je y'ajch Simón du'ixta, jetse'e dūnuujmi:

—Ta xa aatse'e mpaa'ty je Mesías. (Jidu'um tse'e kyatsapitsum je Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

⁴² Van'it tse'e je Andrés dūvaajv je y'ajch Pedro joma ve'e je Jesús. Ku ve'e je Jesús je Pedro du'ix, van'it tse'e dūnuujmi:

—Mits xa ve'e je Simón, je Jonás je myajntk, Céfasts mitse'e myaktukxaajinup. (Ax jidu'um tse'e kyatsapitsum je Cefas, tsaa, je'e tse'e je Pedro.)

Ku je Jesús dūvaajv je Felipe jets je Natanael

⁴³ Je ku'óxit tse'e je Jesús ñajkxuva'añ jem Galilea, van'it tse'e je Felipe dūpaaty jetse'e dūnuujmi:

—Pamiinni ats.

⁴⁴ Je Felipe, jem je'e ve'e Betsaida kyukajpuna, nay jempa ve'e je Andrés jets je Pedro.
⁴⁵ Van'it tse'e je Felipe ojs je Natanael du'ixta jetse'e dunuujmi:

—Ta xa aatse'e mpaa'ty je jayu juu' kajxe'e je Moisés jyaajy jep pyava'nun kujxp jets juu' kajxe'e jyaayduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Je Jesuusts je'e ve'e, je José je y'ónuk, nazarétit jayu.

⁴⁶ Ax jidu'um tse'e je Natanael y'atsaajv:

—¿Nazarétit jayu? ¿Pítsumuptam vine'e jem juu' ve'e oy?

Jetse'e je Felipe y'atsoojvji:

—Ja'mu jets ixu.

⁴⁷ Ku ve'e je Jesús du'ix je Natanael vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—¿Uxyaja tse'e to'k myets je israeejlit jayu juu' ve'e ni vinxupa kataayip!

⁴⁸ Van'it tse'e je Natanael du'amotutuvi je Jesús:

—¿Vintsose'e xnujava jets ve'em atse'e?

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—N'ix xa ats mitse'e ku ve'e mve'na jep higo kupupa'tkup, ka'ana ve'e je Felipe mvavju tuvve'na.

⁴⁹ Van'it tse'e je Natanael ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, mits xa ve'e je Nte'yam je y'Onuk, mitsts je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Xjaanchja'vip atse'e kux ats mitse'e tunnuujma jets n'ix ats mitse'e jep higo kupupa'tkup? M'ixupnum xa mits je'e ve'e juu' ve'e tónjup kótsjup. Jyaa'knunájijts je'e ve'e ka je'ep ku atse'e tun'avana vintso mitse'e mjáyuva.

⁵¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets m'ixtap miitse'e ku ve'e je tsapjootmit it y'ava'atsut jetse'e je Nte'yam je y'aangeles pyéttat kyada'aktat joma ve'e ats, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

2

Ku je jayu ñavyajkji jep Caná

¹ Kutoojk xaa'j tse'e je jayu ñavyajkji jem kajpun kajxm juu' ve'e Caná duxaa'j, jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e vye'na je Jesús je tyaak, ² yakvoovduva tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk. ³ Ku tse'e kyujx je tsaaydum pa'ajk naaj, van'it tse'e je Jesús je tyaak ña'muxji:

—Ta xa ve'e kyajxujxidini je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nana, ¿tyajxs ats mits je'e ve'e xvaajñja? Ka'anum xa atse'e xtukkada'aky.

⁵ Van'it tse'e je tyaak dunuujmi je patto'nivatajk:

—Tonkaxta nujom vintso ya'a ve'e mna'muxjadat.

⁶ Jem tse'e vye'na tojtuk je maja to'ts juu' ve'e je israeejlit jayu yaktoondup ku ve'e ñaajkva'atsjada, majktupx uk mókupx litro jo'nts je'e ve'e je jyoot to'k jaty. ⁷ Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi je patto'nivatajk:

—Yak'otsta ya to'tsta maat je tsoxk naaj.

Yak'ape'tstu tse'e. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Jee'ptats n'it vee'n jets mo'oda je'e juu' ve'e ya xaa'j dunuvinténip.

Ve'em tse'e dutoondi. ⁹ Jyaa'kyajp tse'e je xaa'j je ñuvinténiva je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoxk naaj uk'ijit, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e pyítsum, je patto'nivatajks je'e ve'e dunuja'vidu kux je'e ve'e ojs myajta. Van'it tse'e je xaa'j je ñuvinténiva duvatsoajv je ta'axpajkpa ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—¿Tis mitse'e mtuump? Too'vajkp xa ve'e anañujoma je jayu dutuk'uu'k je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip, ax ku tse'e je javyaa'kxtajk távani y'oo'kta vye'na, van'it tse'e yakmo'oda je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ka'ajty'óyap; ax vimpitts mitse'e tuxtún, myak'ux'ookits mitse'e taav je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip.

¹¹ Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, je'e tse'e je myuto'k maja nuja'vin; ax ve'em tse'e duyaknuke'xnatajki je myajin, jetse'e je y'ixpajkpatajk jyaanchja'vijidi.

¹² Ku tse'e ve'em dutuujn, van'it tse'e ñujkx jem Capernaum maat je tyaak jets je y'utsatajk maat je y'ixpajkpatajk. Jem tse'e y'ijtti mejts toojk xaa'j.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Ku ve'e tyami je pascua xaa, van'it tse'e je Jesús vyimpejt jem jerusaleenit kyaipun kajxm. ¹⁴ Jem tse'e dupaaty jep maja tsaptaktaagujkp je'eda pan pan jatye'e je tánuk yax dutoo'ktup: je tsapkaaj, je carnero, jets je pak. Jem tse'e chuuniduva pan pan jatye'e je meen dvininkukoondup jetse'e dunupakta. ¹⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e to'k je tujpx vojpn dupuujm jetse'e duyakpitsumkujx jep maja tsaptaktaagujkp nujom pan pan jatye'e dutoo'ktup je carnero jets je tsapkaaj. Pan pan jatye'e dvininkukoondup je meen, vyajva'kxkajxts je'e ve'e je meen jetse'e duyakvippumpijtkujx je myeesada. ¹⁶ Ax jid'u'm tse'e dunuujmi pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak:

—¡Yakpitsumdini ya'a! ¡Ka'a xa ve'e ats je nTee' ya chaptajk xyakva'andat maa'tyajk!

¹⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Qoy xa atse'e ntun'ekju ku ve'e mits je mtsaptajk kyayakvints'aga.”

¹⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu y'amotutúvijidi:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmoogyp jets mtukkadaakjupe'e jetse'e ve'em mjátukat?

¹⁹ Ax je maja tsaptajk juu' ve'e je Jesús y'atsoqjviji:

—Yakkutókida ya maja tsaptajk, toojk xaafts ats ya'a ve'e nyakpojtuknuvat.

²⁰ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjedinuva:

—Vujxtkupxuk tojtuk joojnt xa ve'e tya'ni jetse'e dupaamdi ya maja tsaptajk, ¿ax myakpojtuknuvaps mits ya'a n'ite'e toojk xaa?

²¹ Ax je maja tsaptajk juu' ve'e je Jesús ñukojs, je ñi'kx je kyopkts je'e ve'e tyijp. ²² Ku ve'e je Jesús y'uk'aa'k jetse'e jyoojntypajknuva, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti ya'a juu' ve'e je Jesús kyojts. Van'it tse'e dujaanchja'vidi juu' jatye'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets juu' ve'e je Jesús kyojts.

Y'ixp ñuja'vips je'e ve'e je Jesús je jayu je y'aaj je jyoot

²³ Jem tse'e Jerusalén je Jesús vye'na ku ve'e dupaaty je pascua xaa. Jem tse'e numay je jayu jyaanchja'vijidi ku ve'e du'ixti je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon. ²⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús je jayu dujotma'a kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e je jayu je y'aaj je jyoot anañujoma, ²⁵ ka'a tse'e vyinkopka jetse'e pan vya'nuxjut vintsq ve'e to'k jado'k je jayu je jyáyuvin, kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e oy jets vintsq ve'e je jayu je y'aaj je jyoot.

3

Je Jesús maat je Nicodemo

¹ Jem tse'e vye'na to'k je fariseo juu' ve'e Nicodemo duxaa, ñumájijts je'e ve'e y'ijt joma ve'e je israeejlit jayu. ² Je Nicodemo tse'e koo'ts ojts duku'ix je Jesús, jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aatse'e juu' xtuk'ixut xtuknujávát, kux je'e xa ve'e juu' ve'e ijtp je Nte'yam maat, je'ejyji tse'e o'yixjup jetse'e je kyutojkn duyaknuke'xnátakat maat je mújit nuja'vin ax jo'n mitse'e xtun.

³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e kake'xnuvap jado'k nax, ka'a tse'e y'o'yixjut jetse'e du'ixut je Nte'yam je kyutojkn.

⁴ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijidi:

—¿Vintsos'e y'óyat jetse'e kye'xnuvat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e májani? ¿Jadi o'yip vine'e jetse'e tyajkinuvat jado'k nax jem je tyaak jyootm jetse'e kye'xnuvat?

⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoqjviji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka ve'ejyap xa ve'e je jayu kye'exut ax jo'n yaja naxviijn je jayu kye'ex, tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo kajx kye'xnuvat. Pan pan tse'e ve'em kake'xp, ka'a tse'e y'o'yixjut jetse'e tyákat jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁶ Pan pan xa ve'e yakke'xjup je jayu, jáyuvams je'e ve'e; ax pan pan tse'e je Espíritu Santo kajx ke'xp, jojt ja'vints je'e ve'e. ⁷ Kadi atuva atoki xtuktáñ ku atse'e jid'u'm nva'añ: “Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e anañujoma je jayu kye'xnuvat jado'k nax.” ⁸ Jeja xa ve'e je it pyaj pan joma tso ve'e dutsak. M'amotunajxypts mits je'e ve'e ku ve'e y'amu'u, ax ka'a tse'e xnujava pan joma tso ve'e chaag'n uk pan joma tso ve'e ñujkx; nay ve'empa tse'e anañujoma pan pan jatye'e ke'xtup je Espíritu Santo kajx, va'afts tse'e yaknujava jets je Nte'yam maat je'e ve'eda, ax ka'a tse'e yaknujava pan vintsq ve'e je Espíritu Santo je nam joojntkin myoojyjidi.

⁹ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijinuva:

—¿Vintsos ya'a ve'e y'ixuva?

¹⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoqjviji:

—¿Ka'a ve'e xnujava?, mits, israeejlit jayu yak'ixpajkpa. ¹¹ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, je'e aatse'e nkajtsp juu' aatse'e nnuja'vip, jets je'e aatse'e je tuvakojsun mpuump juu' aatse'e n'ixp; ax ka'a tse'e xkuvakta je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump. ¹² Pan ka'a xa atse'e xjaanchjávada ku ats mitse'e nvaajnjada juu' ve'e yaja

naxviijn, žvintsoṭs ats miitse'e xjaanchjávadat ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e jem tsapjootm?

¹³ Ni pana xa ve'e kyatsajpétna, ax jemts atse'e tsapjootm n'ijt jets atse'e yaja nkadaaky, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je Moisés jujpani duyakkajxmpojtuk je tsaa'n apamnax jem vinvvaajts it kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je jayu xyakkajxmpojtukpat; ¹⁵ ax ve'em tse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e vyintókiyut, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinít —jidu'um tse'e je Jesús vyaajñ.

Chajkpe'e je Nte'yam je naxviijn jayú

¹⁶ Tyuntsojk'oo'k xa ve'e je Nte'yam je naxviijn jayu, paaty tse'e dukejx pane'e tun to'k y'Onukip. Ve'emts je'e ve'e dutuujn jets pan pane'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, jetse'e kyavintókiyut, je'e ve'e jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁷ Ka je'e kajxpa xa ve'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk yaja naxviijn jetse'e je jayu dumooṭynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e kajxe'e jets je jayu duyaktso'okut.

¹⁸ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e yakmoṭynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax pan pan tse'e kajaanchja'vijup, nupaamdukanits je'e ve'e y'it jetse'e yakmoṭynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ¹⁹ Je'e kajx tse'e yakmoṭynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka'a ve'e dujaanchjáva je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e kyejx yaja naxviijn. Ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa duyaknuke'xnatáka nujom juu' jatye'e ijtp joma ve'e kyujaj kyutu'kx, nay ve'empa tse'e je Nte'yam je y'Onuk je jayu je tyokin duyaknuke'xnatájkiva. Ax ka'a tse'e je jayu dutsokta jetse'e je tyokin nuke'xnatáka y'itut kux je'e ve'e tyoondup juu' ve'e ka óyap. ²⁰ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e dytoondup juu' ve'e ka óyap, ka'ituvaaandupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ka'a ve'e ñaajktámajada jeja ajajtk it jaat kux ka'a ve'e duyaknuke'xnatákava'anda je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup. ²¹ Ax pan pan tse'e dytoomp je tyuv je'e, naajktámijupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ax ve'em tse'e kye'exut jets je Nte'yam kajxe'e juu' dytún.

Ku je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajnjinuva jets pane'e je Jesús

²² Ku ve'e je it ñaxy, van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk ñajkxti jem judéait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyaknapetta. ²³ Nay ve'empa tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapajt jem Enón, je saliimit kajpun mutam, kux jeme'e vye'na ooy je tsoxk naaj. Jem tse'e je jayu jye'ydi jetse'e ñapejtti. ²⁴ Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ka'anume'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na.

²⁵ Jem tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk juu' ve'e dumaatnakyojtsvintsoy'ukvaajnjudu to'k je israeejit jayu pan vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu ñaajkva'atsjadat. ²⁶ Van'it tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk ñunajkxjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa ve'e juu' ve'e mmaatve'nip jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, juu' mitse'e je tuvakojsun mmooy ku aatse'e xmukajts, jemts je'e ve'e je jayu duyaknapet, ax nunajkxjudupts je'e ve'e anañujoma.

²⁷ Van'it tse'e je Juan y'atsojvjidi:

—Ni pana xa ve'e je kutojkun dukajayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets ka je Criistovap atse'e, m'o'yixjadap tse'e jetse'e je tuvakojsun xpámdat jets van atse'e jets ats je'e ve'e juu' ve'e yakkejx jetse'e je Cristo duvintoo'vákat. ²⁹ Ku ve'e je jayu ñavyukju, pan pan tse'e dumaat je yaa'vyajkpa, je ta'axpajkpats je'e ve'e; jets je'e juu' ve'e myaatnayja'vijup je ta'axpajkpa, jemts je'e ve'e du'x'amotunaxy juu' ve'e je ta'axpajkpa kyajtsp. Ax nay ve'empats atse'e uxayam ooy ntunxoonduk ku atse'e n'amotunaxy juu' ve'e je Cristo kyajtsp. ³⁰ Pan vintso ve'e ya it ñaxy, tun vinkopkts je'e ve'e jets je'e ve'e dunumájat jets atse'e nnumootskat —jidu'um tse'e je Yaknapejtpa Juan vyaajñ.

Je'e pane'e kajxm tsoq'n

³¹ Je'e pane'e kajxm tsoq'n, je'e tse'e dunumájjip dunujaanchip. Je'e pane'e yaja naxviijn, naxviijn jáyuvamts je'e ve'e, je'e je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e yaja naxviijn; ax je'e pane'e tsoq'n jem tsapjootm jetse'e yaja kyadaaky, ñumajikujxp ñujaanchikujxpts je'e ve'e. ³² Je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp juu' ve'e du'ix du'amotunajx, ax ka'a tse'e je jayu dujaanchjáva je tuvakojsun juu' ve'e pyuump. ³³ Natyukpitsumvaatsjudup tse'e juu' ve'e dujaanchja'vidup je tuvakojsun juu' ve'e pyuump, je'e tse'e vaajts duyaknuke'xnatájkidup jets tyúvame'e je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁴ Je'e pane'e je Nte'yam kejjxu, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e kyajtsp, ka'a tse'e je Nte'yam vyintoka ku ve'e je Espiritu Santo duyaky. ³⁵ Chajkpts je'e ve'e je Dios Tee' je y'Onuk jetse'e dytukkatájkikujx nujom juu' jaty. ³⁶ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk,

jiyaejpppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e dukatsojkip jetse'e jyaanchjávajat, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'it.

4

Je Jesús maat to'k je samaariait ta'axtajk

¹ Myótudu tse'e je fariseotajk jets nuyojke'e je jayu y'ijtti juu' ve'e je Jesús dupanajkxtu jetse'e yaknapejtjidi jets ni ka'a ve'e je'eda juu' ve'e je Juan dupanajkxtu jetse'e yaknapejtjidi; ² óyame'e je Jesús je jayu dukayaknapejti, je y'ixpajkpatajka ve'e je jayu duyaknapejtju. ³ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem Judea jetse'e jem Galilea vyimpijtnuva.

⁴ Tunjajtnajxpts je'e ve'e jem samaariait y'it jootm. ⁵ Ve'em tse'e jye'y jeja kajpun pa'ayi juu' ve'e Sicar duxaaj, jem samaariait y'it jootm, je naax mutam juu' ve'e jupani je Jacob myooyu je myajntk José. ⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jot joma ve'e je naaj duyakpítsumda juu' ve'e tyijutp je Jacob je myo'ot. Ax noo'kxp tse'e je Jesús jye'y, je'e kajx tse'e y'ajxtk jeja jot aagui, kujk xaaj jo'nani ve'e vye'na, ⁷⁻⁸ je kaaky je tojkk jooyva ve'e ñajkxti je y'ixpajkpatajka jem kajpun kajxm. Van'it tse'e jye'y to'k je samaariait ta'axtajk joma ve'e je naaj duyakpítsumda, je tsoxk naajts je'e ve'e vyaaj'nuvaampy. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mooyk ats to'k aaj je mtsoxk naaj.

⁹ Van'it tse'e y'atsoojvji:

—Israeejlit jayu xa mitse'e. ¿Vintsots ats mitse'e x'amotu je tsoxk naaj?, kux samaariait jayu xa atse'e. (Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ kux ka'a ve'e ñayjávajada je Israeejlit jayu maat je samaariait jayu.)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan kuxnujava ve'e juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, jets kuxnuja'viva ve'e pane'e uxyam m'amótujup je tsoxk naaj, mits ts atse'e kux'amotu je tsoxk naaj, jets ats mitse'e kunma'a je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp.

¹¹ Van'it tse'e vyaajñ je ta'axtajk:

—Ka'a xa mitse'e xtimaada juu' ve'e mtukyakpítsumup je tsoxk naaj, jets kaak ya'a ve'e ya jot, ¿jomase'e xpákut je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp? ¹² Je nujipit jáyuvamda Jacob, je'e tse'e dupaam ya jot, joma ve'e viinn choxkna'uuk, nay ve'empa je y'ónukta jets je jyaach je kyaaj, ¿ax mjaa'knúmájipts mits vine'e jets ni ka'a ve'e je'e?

¹³ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Nujomda xa ve'e pan pane'e du'ooktup ya tsoxk naaj, taatsidinuvaps je'e ve'e jado'k nax; ¹⁴ ax pan pan tse'e du'ookp je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ni je vin'itats je'e ve'e kyoo'ktaatsinit, kux je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ve'emts je'e ve'e pyitsumuxjut jem jyoot jya'vin kajxm ax jo'n to'k je maja mo'ot jetse'e myoojyjiniit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁵ Van'it tse'e je ta'axtajk ña'muxji:

—Uk nvaat atse'e xmo'ot je mtsoxk naaj, ve'emts atse'e ni je vin'ita nko'o'ktaatsinit jets atse'e yaja nko'o'kmejtsnit majpa.

¹⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxu xva'vu je mnuyaa'y jetse'e xmaatmínut.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsoojvji:

—Ka'a xa atse'e pan mnuyaa'y.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ve'e xkats ku ve'e mva'añ jets ka'a ve'e pan mnuyaa'y. ¹⁸ Numugooxk xa ve'e je mnuyaa'y tuxyaknaxy, ax je'e pane'e uxyam mmaatstunip, ka'ats mits je'e ve'e xnuyaa'ya. Tyúvame'e juu' ve'e tuxkats.

¹⁹ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Ta atse'e vinjava ntañ jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa mitse'e. ²⁰ Yaja joma ve'e ya kopk, yajats aatse'e je nujipit jayu duvinjávada duvinta'sagada y'ijit je Nte'yam, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e Jerusalén je it joma ve'e dujayitysák jetse'e je jayu je Nte'yam duvinjávadat duvinta'sagadat.

²¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jaanchjáva ats, pyaatnup xa ve'e je xaaj ku ve'e xkavinjávadat xkavinta'sagadat je Dios Tee' yaja joma ve'e ya kopk ukpu jem Jerusalén. ²² Ka'a xa miitse'e xnujávada juu' ve'e mvinja'vidup mvinta'sakidup; ax nmuja'vinupts aatse'e juu' aatse'e nvinja'vip nvinta'sakip, kux je Israeejlit jayu kajxe'e jye'ya je'e pane'e je jayu duyaktsookp. ²³ Ax pyaatnup tse'e je xaaj, ax ta tse'e jye'ya, van'it ku ve'e je'eda pan pan jatye'e duvinja'vidup duvinta'sakidup je Dios Tee', je'e tse'e duvinjávadap duvinta'sagadap je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv

je'e maat, kux ve'eme'e dutsak je Dios Tee' jetse'e dutóndat pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsa'kijidup. ²⁴Ja'vin xa ve'e je Nte'yam, ax pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsa'kijidup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em dutóndat je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat.

²⁵Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets miinnupe'e je Mesías; ax kuts je'e ve'e myiinnit, je'e tse'e nujom juu' jatye'xtukvinja'vikajxumdinup. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

²⁶Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e juu' mitse'e uxyam mmukojtsjup.

²⁷Ve'em tse'e vya'añ vye'na ku ve'e je y'ixpajkpatajk jye'ydi. Atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e du'ixti jets jeme'e je Jesús dumaatnakyátsju to'k je ta'axtajk. Ax ni pana tse'e dukah'amotutuvi je Jesús pan ti ve'e chajkp uk pan tyajxe'e dumaatnakyátsju je ta'axtajk.

²⁸Van'it tse'e je ta'axtajk dumaasaak je chiv jetse'e ñujkx jem kajpun jootm. Jidu'um tse'e jem je jayu dunuujmidi:

²⁹—Ja'mda jetse'e x'ixtat to'k je yaa'tyajk juu' atse'e tuxvaajnikúx pan ti jatye' atse'e tuntún tunkáts. Jje'edam n'ite'e je Cristo!

³⁰Van'it tse'e choo'ndi jem kajpun kajxm jetse'e ñajkxti joma ve'e je Jesús. ³¹Namvaate'e je ta'axtajk ñujkx jem kajpun jootm, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk myunoo'kxtkjidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, kayu to'k aaj.

³²Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Jep xa atse'e nmaada juu' atse'e nkáyup; ka'ats miits je'e ve'e xnujávada.

³³Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñay'amotutúvjidi:

—Jep vine'e je jayu tumya'aju juu' ve'e kyáyup?

³⁴Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e xa atse'e nkaakyp ntobjkxp ku atse'e ntun juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e kxejxp jets atse'e je tyoonk ntónut jets atse'e nyak'avaadat.

³⁵Jidu'um xa miitse'e mva'anda: “Jamaktaaxk po'oxa xa ve'e kya'it jetse'e je trigo taajm yakpakmojknit.” Ax jidu'umts ats miitse'e nnaajmada: Ixta je jáyuda, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je kam joma ve'e je trigo taajm, ax nvaatani tse'e yakpakmojknit. ³⁶Pan pan xa ve'e je taajm dupakmojkp, yakmujooypts je'e ve'e. Ax je taajm juu' ve'e pyakmujkp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'ijtnit. Kux juu' ve'e je taamt duvajp jets juu' ve'e je taajm dupakmojkp, kijnxpts je'e ve'e xyoondukta. ³⁷Kux je tuvukáts je'e ve'e ku ve'e je jayu vya'añ jets to'k je'e ve'e juu' ve'e je taamt duvajp, jado'kts je'e ve'e juu' ve'e je taajm dupakmojkp. ³⁸Ats xa miitse'e nkejxup jetse'e m'ittat ax jo'n je jayu juu' ve'e je taajm dupakmojktup joma ve'e tukyayo'ojta tukyatonda; miits tse'e tuxmutanda juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

³⁹Numay tse'e je jayu juu' ve'e jem samaariait kyajpun kajxm tsuunidu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús je'e kajx ku ve'e je ta'axtajk ña'muxjidi: “Ta xa atse'e xvaajnikúx pan ti jatye' atse'e tuntún tunkáts.” ⁴⁰Ax ku tse'e je samaariait jayu jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e myaattánjadat. Jem tse'e tyaañ je Jesús mejtsxaaj, ⁴¹jetse'e jyaa'knuma'yi je jayu juu' ve'e jaanchja'viju ku ve'e du'amotunajxti juu' je'e ve'e kyajtsp. ⁴²Van'it tse'e je samaariait jayu dunuujmidi je ta'axtajk:

—Njaanchja'vip xa aats ya'a ve'e uxyam, ka je'e kajxjyap tse'e kux aats mitse'e juu' tuxvaajña, je'e kajxpa ve'e ku aatse'e viinnm tun'amotunaxy juu' ya'a ve'e kyajtsp. Ax nmuja'vinupts aatse'e jets je'e ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e juu' ve'e je jayu duyaktso'okup to'k it to'k naxviijn.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je yakkutojka je tyoompa je myajntk

⁴³Kumejtsxaaj tse'e je Jesús jem Samaria chaa'n jetse'e je tyoo' dujaa'kyo'y jem galiléait y'it jootm paat, ⁴⁴kux viinne'e je Jesús vyaajñ: “Ka'ats je'e ve'e yakvintsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa joma ve'e je y'avintso it je y'avintso naax.” ⁴⁵Ku ve'e jem Galilea jye'y, oy tse'e y'a'ixjidi je jayu kux ojtstuva ve'e je pascua xaaj jem Jerusalén, jeme'e du'ixti nujom juu' ve'e tyoon kyojts van'it.

⁴⁶Van'it tse'e je Jesús vyimpjtnuva jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, jem joma ve'e je tsoxk naaj duyakvimpjti tsaaydum pa'ajk naaj. Jem tse'e vye'na to'k je yakkutojka je tyoompa juu' ve'e dunumájp, pajkjp tse'e vye'na je myajntk jem Capernaum. ⁴⁷Ku ve'e je toompa je káts dumotu jets ta ve'e je Jesús jye'ya jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n, van'it tse'e ojts du'ix, jetse'e dumunoo'kxtk jetse'e jem tyak'am ñajxut jetse'e je y'ónuk duyakjotkada'akut, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. ⁴⁸Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ka'a xa ats miitse'e xjaanchjávada ku ve'e xka'ixta je mújit nuja'vin jets je mújit atuva.

⁴⁹Van'it tse'e y'atsaajv je yakkutojka je tyoompa:

—Ja'mu to'k aaj jatyi namka'ana ve'e ats je n'ónuk y'a'a'k.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vimpijtni jem mta'k'am; joojintykip je'e ve'e je m'ónuk.

Jyaanchja'vi tse'e je yaa'tyajk vintso ve'e je Jesús ña'muxji, jetse'e ñajxni jem tyak'am.
⁵¹ Jeena tse'e too' aajy vye'na, jetse'e dumaatnavyaatjidi je tyoompatajk, van'it tse'e je tyoompatajk ña'muxjidi:

—Joojintykip xa je'e ve'e je m'ónuk.

⁵² Van'it tse'e yak'amotutúvidi pan vin'ite'e je y'ónuk jyotkadak'ukvaanni. Jetse'e dunuujmidi:

—Ox, to'k yaaxpe'e vye'na ku ve'e je jaajn ñuvaatsjini.

⁵³ Van'it tse'e je ku'ónuk dunuja'vi jets nay van'itji ve'e ve'em jyajty ku ve'e je Jesús ña'muxji: “Joojintykip je'e ve'e je m'ónuk.” Van'it tse'e je'e jets nujom vinxupe'e je jayu jep jyuump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús.

⁵⁴ Ya'a tse'e ijt je mumejtsk maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e vyimpijtnuva jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n.

5

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu jep Betesda

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je israeejlit jayu xyaajtoondi; vimpejtnuva tse'e je Jesús jem Jerusalén. ² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na to'k viijn je naaj naa'páts, Betesda je'e ve'e xyaaj, je hebreo aajts je'e ve'e. (Myutámip tse'e vye'na je kajpun naa'páts aka'a juu' ve'e tyukxaajidu Je Carnero je Ñaa'páts Aka'a.) Joma ve'e je naaj, jem tse'e vye'niva mugooxk vits je eputsooktkun joma ve'e je jayu y'eputsa'ak. ³ Jep tse'e eputsooktkun pa'tkup mya'ajta vye'na numay je pa'am jáyuda: jem tse'e je viints jáyuda, jem tse'e je uxket jáyuda, jem tse'e je'eda juu' ve'e pajkjjudup je pata'ajts pa'am, jempa tse'e juu' ve'e je kya'ajta je tyekta tutyuntaatsni. Je'ets je'e ve'e y'a'ixtup ku ve'e je tsoxk naaj jyeputsyo'oyut, ⁴ kux ve'eme'e je jayu vyinmaaydi jets to'ma jatye'e to'k je ángeles vyáñuk y'ijt joma ve'e je naaj naa'páts jetse'e dujeputsyo'oy je naaj. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets pan pane'e mutoo'vajkp tajkip jem najoortm ku ve'e tujyeputsyo'oy vye'na, jotkadaakp tse'e, jyatipa'ama ve'e dumaada.

⁵ Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ii'px maktoodojt joojntani pa'am'ijtp. ⁶ Ku ve'e je Jesús y'ixji jetse'e dunuja'vi jets jékani ve'e pya'am'it, van'it tse'e dunuujmi:

—¿Mtsajkpe'e jetse'e mjojkada'akut?

⁷ Van'it tse'e je pa'am jayu y'atsaajv:

—Ka'a xa ve'e pan pan pan atse'e xyaktákap yam najoortm ku ve'e ya naaj jyajeputsyo'oy. Ku xa atse'e njatakava'añ, viijnk tse'e tajkikojp.

⁸ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pojtukni, pakmojkni ya mmaajntkun, jets jaamni.

⁹ Tun jatyi tse'e je yaa'tyajk jyotkadaakni, je myaajntkun dupakmojkni, jetse'e yo'pyajkni. Ax po'o'kxtkun xaajts je'e ve'e vye'na van'it, ¹⁰ je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dunuujmidi je yaa'tyajk juu' ve'e jotkadaaknu:

—Po'o'kxtkun xaaj xa ve'e uxayam, ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpapákut ya mmaajntkun.

¹¹ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Je'e juu' atse'e tuxyakjotkada'aky, je'ets atse'e tuxnuujma: “Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni.”

¹² Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Pants je'e ve'e juu' ve'e tumna'muxju: “Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni”?

¹³ Ax ka'ats je'e ve'e dunujava pan pan je'e ve'e yakjotkadaakjinu kux távani ve'e du'ixtókini vye'na je Jesús jem numay jayu akojkm juu' ve'e jem ve'nidup. ¹⁴ Ux'o'ok tse'e je Jesús pyaatji jep maja tsaptujkp, jetse'e ña'muxji:

—Ixu, ta xa ve'e mjojkada'aky. Ka'a tse'e m'uktokintoonnit, ve'em tse'e mkapaat'tjut nuyojk je tsaachpaatun.

¹⁵ Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e ojts duvaajnada je myu'israeejlit jayu jets je Jesús je'e ve'e yakjotkadaakju. ¹⁶ Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dujomtoondi dutitoondi je Jesús jetse'e du'ukyak'oo'kuva'anda je'e kajx ku ve'e ve'em dutuujn ku ve'e po'o'kxtkun xaaj vye'na.

¹⁷ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Toomp xa ve'e ats je nTee' uxayam paat, toompapts atse'e.

¹⁸ Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu nuyojk dutunjaa'ktsojkti jetse'e duyak'oo'ktat, ka je'e kajxyape'e ku ve'e dukah'amaa'yi je po'o'kxtkun xaaj, je'e kajxa ve'e ku ve'e ñaajk'akijpxaja maat je Nte'yam ku ve'e vya'añ jets Tyee'am je'e ve'e je Nte'yam.

Je kutojkun juu' ve'e jyayejpp je Nte'yam je y'Onuk

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e juu' ntónut ya n'avintso nnaajmada kajx, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je'ejyji atse'e ntuump juu' atse'e n'ixp juu' ve'e ats je nTee' tyuump. Nujom tse'e juu' ve'e je Dios Tee' tyuump, ntoompapts ats je'e ve'e, ²⁰ kux xtsojkip atse'e je nTee' jets atse'e xtuk'ix nujom juu' je'e ve'e tyuump, xjaa'ktuk'ixupts atse'e jets atse'e ntónut juu' ve'e dujaa'knumájip jets ni ka'a ve'e juu' atse'e uxym ntuump nkajtsp, ve'em tse'e atuva atoki myaktánjadat. ²¹ Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' duyakjoojntypúk je oo'kpatajk jetse'e je joojntykin duma'a, nay ve'empa tse'e ats, je'e je y'Onuk, nmooyvaps atse'e je joojntykin pan pan atse'e ntsajkp. ²² Je Dios Tee', ka'ats je'e ve'e pan dutokimpayoy, atse'e xmooy nujom je kutojkun jets atse'e ntokimpayoyut, ²³ ax ve'emts atse'e nujom je jayu xmooyvat je vintsa'kin juu' ve'e myooydup je Dios Tee'. Pan pan xa atse'e xkavintsa'kip, ka'ats je'e ve'e dvintsa'kiva je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp.

²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e dujaanchjáva je'e pan atse'e xkejxp, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, ax ka'a tse'e yakmo'ot je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijt, je'e ve'e je oo'kun tuñva'achju jetse'e tutyaka joma ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ²⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pyaatype'e je xaaj, uxymts je'e ve'e, ku ve'e je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkajtsp; pan pan jaty tse'e du'amotunajxtup, joojntykidinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²⁶ Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' je joojntykin duyakjeja, nay ve'empats atse'e je kutojkun xmooyva jets atse'e je joojntykin nyakjéjivat, ²⁷ nay je'ets atse'e xmooyva je kutojkun jets atse'e ntokimpayoyut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka ijt. ²⁸ Ka'ats ya'a ve'e atuva atoki xtuktándat. Pyaa'tupe'e je xaaj ku ve'e nujom je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkótsup ²⁹ jetse'e pyítsundinit joma ve'e tuñaxtákada. Pan pan jaty tse'e dutoondu juu' ve'e oy, joojntypajktinuvaps je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx joojntykidinit; ax pan pan jaty tse'e dutoondu juu' ve'e ka óyap, joojntypajktinuvaps je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx chaachpaattinit.

³⁰ Ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e viinm juu' ntónut, tokimpayoyyp xa atse'e ax jo'n atse'e nyaktukpava'añ. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' atse'e ntokimpayoyyp, kux ka je'ep atse'e n'ixtip vintso atse'e ya n'avintso vinma'yun nyaktónut, je'e atse'e n'ixtip juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³¹ Pan atsjí xa ve'e je n'ayook nmukojspejtp jets je'e ve'e tuntoomp, ka'ats je'e ve'e tyun. ³² Jem tse'e jado'k pane'e ats je n'ayook dunukojspejtp, ax nmuja'vinupts atse'e jets je'e juu' ve'e kyajtsp ats kajx, toompts je'e ve'e. ³³ Miits xa ve'e je jayu mtuknukejxtu je Yakanapejtpa Juan jetse'e najkx du'amotunáxada; vintso je'e ve'e je tuvakojsun dupuujm, tyúvamts je'e ve'e. ³⁴ Ka je'epts atse'e nyaktónut juu' ve'e je jayu kyajtsp oy ats kajx, je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada vintso ve'e je Juan kyajts ats kajx jets ve'eme'e mtsó'oktat. ³⁵ Ve'em xa ve'e je Juan y'ijt ax jo'n to'k je ta'xkpa juu' ve'e tooyj jetse'e kyutu'kx, ax mnayja'vijiduts miitse'eda jetse'e je kona it mxoojntkti joma ve'e je'e. ³⁶ Ax nmaatts atse'e je tuvakojsun juu' ve'e nuyojk toomp jets ni ka'a ve'e juu' ve'e je Juan kyojts, je'ets je'e ve'e juu' jaty atse'e ntuump, nay je'ejyams je'e ve'e juu' atse'e je Dios Tee' xtuknukejxp jets atse'e ntónut jets atse'e nyak'avaadat. Ax juu' jaty atse'e ntuump, je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp jets je Dios Tee' atse'e xkejxp. ³⁷ Nay ve'empa tse'e je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, yajkpapts je'e ve'e je tuvakojsun. Ni vin'ita xa je'e ve'e xkah'amotunaxta, ni vin'itats je'e ve'e xka'ixta, ³⁸ ka'a tse'e mtuktákajada je kyats je y'ayook kux ka'a atse'e xjaanchjávada, jets viinme'e je Dios Tee' ats xkex. ³⁹ Qoy xa ve'e xtuntoonkada je Kunuu'kx Jatyán kux ve'eme'e mvinmayda jets je'e kajxe'e xpaattinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt; óyame'e je Kunuu'kx Jatyán du'avana jets pan atse'e, ⁴⁰ ka'ats ats miitse'e xnuminuva'anda jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt.

⁴¹ Ka'a xa atse'e nyaktún je majin juu' ve'e je jayu yajkyp. ⁴² N'ixada xa ats miitse'eda, nnuja'vipts atse'e jets ka'a miitse'e je Nte'yam xtsoкта. ⁴³ Ats je nTee' kajx xa atse'e nmijin, ka'ats ats miitse'e xkuvákta; pan miimp tse'e jado'k je y'avintso je'e kajx, je'e tse'e tuuv mkuváktap. ⁴⁴ Vintsots ats miitse'e xjaanchjávadat pan mnakyuvajkuxjudupe'e je majin vimpit atuj jetse'e xka'ixtada je majin juu' ve'e to'k je Nte'yam yajkyp? ⁴⁵ Ka'a miitse'e mvinmaydat jets nmu'aa'nadap ats miitse'e jem ats je nTee' vyinkojkm, viinme'e je Moisés mnu'aa'najadat, je'e juu' miitse'e mmákkidup. ⁴⁶ Pan kuxjaanchjávada xa ve'e juu' ve'e je Moisés jyaay, kuxjaanchja'viduvats atse'e, kux ñukojs'e je Moisés jets pan atse'e ku ve'e jyaajy. ⁴⁷ Ax pan ka'a tse'e xjaanchjávada juu' je'e ve'e jyaay, vintsose'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsp?

6

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem jado'k ado'om galiléait myaja na'akaya pa'am, yaktijpaps je'e ve'e tibeeriasit maja na'akaya. ² Numay tse'e je jayu pyanajxjidi kux y'ixtu ve'e je mujit nuja'vin juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je pa'am jáyuda duyakjotkadaakni. ³ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun viinm jetse'e jem dumaat'ajxtkti je y'ixpajkpatajk; ⁴ táminup tse'e vye'na je pascua xaaj. ⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numay jayu ve'e panajxjup, van'it tse'e dunujjmi je Felipe:

—¿Jómase'e njo'yumdat je kaaky je tojix jetse'e anañujoma kyáydat?

⁶ Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ jetse'e du'ixut pan vintso ve'e y'atsqvumpítjut, kux ñuja'vip je'e ve'e ti ve'e tyónup. ⁷ Van'it tse'e je Felipe y'atsoojvji:

—Ka'a xa ve'e ñupaadat mejtsk mókupx xaaj je meen numutún jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e yuu'n vee'n kakje'e yakmo'odat.

⁸ Van'it tse'e je Andrés, nuto'k je Jesús je y'ixpajkpa, je Simón Pedro je y'uts, je'e tse'e dunujjmi je Jesús:

⁹ —Yam xa ve'e to'k je mix ónuk, mugooxk tse'e je tsapkaaky dumaada jets mejtsk je ajkx, ¿ax vinxupts ya'a n'ite'e jyaa'kjanupaadat, kux va'ajts numay xa ya'a ve'e ya jáyuda?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Yak'ajxtkkáxta ya jáyuda.

Jetse'e y'ajxtkkajxti jeja tsoots jaat je numay jayu, numugooxk miijl jo'nts je'e ve'e y'ijtti juu' ve'e je yaa'tyajkta. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk je tsapkaaky, jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dumoooydi je y'ixpajkpatajk jetse'e duyakva'kxjadat je jayu juu' ve'e tsuunidup. Nay ve'empa tse'e dutoompa maat je ajkx, jetse'e je jayu yakmooydi pan vinxupe'e dutsojkti. ¹² Ku'uxani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús dunujjmi je y'ixpajkpatajk:

—Pakmoka je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax, ni tía ve'e kyavintókiyut.

¹³ Van'it tse'e dupakmoiktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax juu' ve'e mugooxk je tsapkaaky uk'ijit. ¹⁴ Ku tse'e je jayu du'ixti je maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon, van'it tse'e vyaandi:

—Tyúvamdax xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

¹⁵ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets yakkutojka ve'e akee'y dupamuva'anda, je'e kajx tse'e apuk ñapyaajmji jetse'e jyaa'kvimpejt jem tonun viinm.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Tánani tse'e je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyajntkti joma ve'e je maja na'akaya ¹⁷ jetse'e tyajkidi jem barco jootm, jetse'e dutinajx'ukvaandi, jem tse'e Capernaum ñajkxta. Ta tse'e je it kyoo'tsini vye'na, ka'anum tse'e je Jesús kyada'aky vye'na joma ve'e je y'ixpajkpatajk, ¹⁸ van'it tse'e makk pyoj'ukvaajñ, jetse'e je naaj makk je poj jyeputsyo'yji. ¹⁹ Ku ve'e to'k legua naxy jo'n dupakaa'pti je barco, van'it tse'e du'ixti jets jeme'e je Jesús ñumétsjada, jem tse'e nani'kxm yo'oy. Van'it tse'e cha'kidi. ²⁰ Ax jidu'umts je'e ve'e ña'muxjidi:

—Áts xa jeja, kadi mtsa'agada.

²¹ Van'it tse'e xoonduk joot duyaktajkidi je Jesús jem barco jootm. Tun jatyi tse'e jye'ydi jem joma ve'e ñajkxta.

Ku je jayu du'ixtidi je Jesús

²²⁻²³ Je numay jayu tse'e juu' ve'e taandu jeja maja na'akaya pa'ayi joma ve'e je Jesús yakkaajyidi, távani ve'e je Jesús dukukajtsja vye'na je Nte'yam je tsapkaaky kajx, je'e tse'e du'ixtu jets to'kji je'e ve'e je barco vye'na jets ka'a ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaattajki jem barco jootm, je'ejyji ve'e tsoo'ndu je y'ixpajkpatajk. Je ku'óit tse'e du'ixti jets ka'añupe'e ti barco joma ve'e je Jesús kutyajki. Van'it tse'e je barco jye'ydi jeja napa'ayi tamji joma ve'e je Jesús je jayu duyakkaaydi, jem tse'e tibeeriasit kyajpun kajxm choo'ndi. ²⁴ Ku ve'e du'ixti jets ka'a ve'e jem pan y'ukve'nini je Jesús jets ni ka'ava ve'e je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tyajkidi jem barco jootm juu' ve'e jem je'ydu, jetse'e jem Capernaum ñajkxti, je Jesuuse'e ojts du'ixtada.

²⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, van'it tse'e dypaatti, jetse'e dunujjmi:

—Yak'ixpajkpa, ¿vin'itts mitse'e yaja tumje'ya?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je'e kajxap atse'e x'ixxada kuxe'e tux'ixta je mújit nuja'vin, je'e kajxe'e kuxe'e tumkayda jetse'e tumko'oxjada. ²⁷ Kadi nuyojk xnutonda je kaaky je tojkk juu' ve'e káxup jets ni ka'a ve'e je kaaky je tojkk juu' ve'e jejkp jetse'e mmo'ojadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je kaaky je tojkk juu' ats miitse'e mmo'odap, kux je Dios Tee' atse'e ve'em je kutojkun xmoqyp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

²⁸ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tis je'e ve'e juu' aatse'e ntónup jets aatse'e ve'em ntónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp?

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtóndat, je'ets je'e ve'e jets atse'e xjaanchjávadat, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmo'op jets aatse'e nnujávát jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aats mitse'e njaanchjávat? ¿Ti ve'e mtuump? ³¹ Je Moisés xa ve'e dumooy je maná je njujpit jáyuvamda jem vinva'ajts it kajxm, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Yakmooydu tse'e je jayu je tsapjootmit tsapkaaky jetse'e dukaaydi.”

³² Jetse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je Moisesap je'e ve'e mooyjjudu je mjujpit jáyuda je tsapkaaky jem vinva'ajts it kajxm; ats je nTee' xa je'e ve'e mooyjjudu. Kajx xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e yakmooydu je mjujpit jáyuda; ax je tsapkaaky juu' ve'e ats je nTee' uxyam yajkyp, je'e tse'e nuyojk oy. ³³ Kux je tsapkaaky juu' ve'e je Nte'yam uxyam yajkyp, je'ets je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak jetse'e je jayu dujoojntykinma'a.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mooyk aats to'k aaj xa'ma kajx je tsapkaaky.

³⁵ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Aats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. Pan pants atse'e xnumiimp, pan pants atse'e xjaanchja'vip, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ti dukaayp du'lookp jetse'e ni je vin'ita kyoo'ktaatsinit kyoo'kyu'oo'kjin. ³⁶ Ax tats atse'e nva'añ, óyame'e tuxja'ixta je mújit nuja'vin juu' ve'e duyaknuxe'xnatajkip jets pan atse'e, ka'ats atse'e xjaanchjávida. ³⁷ Pan pan jaty atse'e je nTee' xmooy, ats tse'e xnumiindup, jets pan pants atse'e xnumiimp, ka'ats ats je'e ve'e mpavóput. ³⁸ Kux ka je'e kajxap xa atse'e jem tsapjootm nkadaaky jets atse'e ntónut juu' atse'e ntsajkp, je'e kajxe'e jets atse'e ntónut juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³⁹ Aats je nTee', juu' atse'e xkejxp, chajkpts je'e ve'e jets atse'e ni to'ka nkayaktókiyut juu' ats je'e ve'e xmooy, je'e ve'e chajkp jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajktinuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁰ Kux je'e ve'e chajkp ats je nTee' jets pan pane'e je nuja'vin dupajkp jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e, jets atse'e xjaanchjáva, je'e tse'e dujayejpnap je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajktinuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit.

⁴¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu duvinkojtsti dunaa'kojtsi je Jesús je'e kajx ku ve'e vyaajñ: “Aats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak.” ⁴² Jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Ka ya'aap je'e je Jesús, je José je myajntk? N'ixamda xa uu'm ya'a je tyee' je tyaak, ¿vintsose'e vya'añ jets jem ya'a ve'e tsapjootm kyadaaky?

⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e x'ukvinkojtstinit x'uknaa'kojstinit. ⁴⁴ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnuminut pan ka'a ve'e yakminju ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. Ax pan pants atse'e xnumiimp, nyakjoojntykpajktinuvat ats je'e ve'e je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁵ Jidu'um tse'e dujatyaaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Je Nte'yame'e dutuk'ixup anañujoma je jayu.” Ax ve'em tse'e, pan pan jaty tse'e dukats'amotunajxtup ats je nTee' jetse'e dujatta juu' je'e ve'e tuk'ixjudup, xnumiindupts ats je'e ve'e.

⁴⁶ Ni pana xa ve'e ats je nTee' duka'ix, je'ejiyi ve'e du'ix pane'e miin yaja naxviijn ku ve'e je Nte'yam maat y'ijit, ax je'ets atse'e. ⁴⁷ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan atse'e xjaanchja'vip, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Aats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁴⁹ Oyam tse'e je mjujpit jayu dujakaaydi je maná jem vinva'ajts it kajxm, oo'ktinuts je'e ve'e; ⁵⁰ ax je tsapkaaky tse'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak, ku ve'e pan dutukmajuvuk, ka'a tse'e y'oo'kut. ⁵¹ Aats xa ve'e viinn je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp, je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Pan pan tse'e dutukmajuvajkp ats kajx, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit. Jets je tsapkaaky juu' atse'e nyákup, ats je ntsu'utsts ya'a ve'e, je'e juu' atse'e nmaso'okup je'e kajx jetse'e je jayu dujayejpntit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu ñavyaajnidi:

—¿Vintsos ya'a vine'e dutij jets ya'a ve'e ntso'tsumdat?

⁵³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pan ka'a ve'e xtukmajuvakta ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ka'a tse'e xjayeptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵⁴ Pan pan xa ve'e dutukmajuvajkp ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ats tse'e nyakjoojntykpajknupav ku ve'e jye'yat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁵⁵ Kux je kaaky je tojx juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ats ya ntsu'utsts je'e ve'e; jets je uu'k juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ats ya nnuu'punts je'e ve'e. ⁵⁶ Pan pan tse'e dutukmajuvajkp ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, yamts je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'it, jets atse'e n'it jem je'e jya'vin kajxmpa. ⁵⁷ Je joojntyk Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, je'e kajxts atse'e njoojntyka; nay ve'empa tse'e pan pan atse'e xtukmajuvajkp, ats kajx tse'e jyoojntykivat. ⁵⁸ Ats xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak; ka ve'emaps atse'e ax jo'n je maná juu' ve'e kyaaydu je mjujpit jáyuda, oo'ktu tse'e óyame'e dujakaaydi. Ax pan pan tse'e dutukmajuvajkp ya tsapkaaky, xa'ma kajx tse'e jyoojntykinit.

⁵⁹ Jemts ya'a ve'e Capernaum je Jesús je jayu dutuk'ix ku ve'e ñay'amojkijidi jep tsaptujkp.

Je kats je ayook kajx tse'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

⁶⁰ Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e tuk'ixjudu, van'it tse'e vyaandi numay je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajxtu:

—Tso'ox xa ve'e ooy jetse'e yakkuvákut juu' ya'a ve'e kyajtsp. ¿Pan ya'a n'ite'e majapámjup?

⁶¹ Nja'vi tse'e je Jesús jets vinkojtsjudup naa'kojtsjudupe'e, van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Mko'oyja'vidup miits je'e ve'e juu' atse'e tunkats? ⁶² Jets pan kux'ixta ve'e jets atse'e kumpet joma atse'e n'ijt, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ¿vintsots miits n'ite'e mva'andat? ⁶³ Ka'a xa miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e ntijp jetse'e xtso'otstat ats ya ntsu'uts, ni ka'a tse'e mvinmaayduvat jets je'e atse'e ntijp jetse'e x'oo'ktat ats ya nnuu'pun, je'e atse'e ntijp jets atse'e xjaanchjávadat. Ax juu'ts ats miitse'e tunvaajnada, je Espíritu Saantots je'e ve'e jye'e, je'e tse'e je joojntykin duyakjéjip. ⁶⁴ Ax jemts miitse'eda juu' atse'e xkajaanchja'vidup.

Nja'vinup tse'e je Jesús van'itani ku ve'e choo'nduk jets pan pan jatye'e kajaanchja'vijup, nay nja'vivapts je'e ve'e jets pan je'e ve'e juu' ve'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. ⁶⁵ Jetse'e vyaajñ:

—Je'e kajx xa atse'e tunva'añ jets ni pana ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnumínut pan ka'a ve'e je Dios Tee' yakminju.

⁶⁶ Van'it tse'e myasookjini numay je jayu juu' ve'e panajkxjup y'ijt, ka'ats je'e ve'e du'ukmaatvittini. ⁶⁷ Van'it tse'e je Jesús du'amotutuví je ñumakmejtsk ixpajkpada:

—¿Mnajxuvaanduvapts miitse'eda?

⁶⁸ Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoojvji:

—Maja Vintsán, ¿pants aatse'e mpanajkxup? Juu' xa mitse'e mkajtsp, je'ets aatse'e xtuknuja'vip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁶⁹ Ta aatse'e njaanchjáva, nnuja'vip aatse'e jets mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

⁷⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Ka átsap miitse'e numakmejtsk nvinkoondu? Jyave'ema tse'e, jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁷¹ Je Judas Iscariote tse'e tyijp, je Simón je myajntk, kux nja'vip je'e ve'e je Jesús jets je Júdase'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup, óyame'e je Judas jya'ijt nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijtta.

7

Ku je Jesús je y'utsatajk kyajaanchja'vijidi

¹ Távani tse'e ve'em jyaty, van'it tse'e je Jesús vyíduť jem galiléait y'it jootm; ka'a tse'e dutsak jetse'e jem judeait y'it jootm y'itút kux je jémit jáyuda ve'e yak'oo'kuvaajnjudup. ² Támani tse'e vye'na je xaaj ku ve'e je israaeilit jayu ñay'ojs'tatyaknupaajmjidi, ³ van'it tse'e je Jesús je y'utsatajk ña'muxjidi:

—Kadi yaja mtañ, najxju jem Judea, jets je'e pan pan jatye'e mpanajkxjudup, jetse'e du'ixtuvat juu' jatye'e mtuump. ⁴ Kux pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e kye'exut juu' ve'e tyuump, ka'ats je'e ve'e ayu'uts juu' dutún. Pan ti jatye'e mtuump, tónuts jeja anañjoma je jayu vyinkujk.

⁵ Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux ni je y'utsatajka ve'e kyajaaanchja'vijidi. ⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'anum atse'e xtukkada'aky; ax miitsta, oyvin'itats miitse'e mtukkada'akjada. ⁷ Ka'a xa ve'e nvaat jets miitse'e mkatsokjadat je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxvi-ijnit je kyo'oy je'e; ax ka'ats ats je'e ve'e xtsokta je'e kajx ku atse'e je tuvakojsun mpum jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. ⁸ Najkxtats miitse'e xaajiva; ka'a atse'e uxyam nmujkx kux ka'anum atse'e xtukkada'aky.

⁹ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e jyaa'ktaajñ jem galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús vye'na joma ve'e je myu'israeejlit jayu ñay'ojs'atyaknupaajmji

¹⁰ Távani tse'e ñajkxta vye'na je y'utsatajk, van'it tse'e je Jesús ñajkxpa xaajiva. Ka'a tse'e ñajknuke'xnatajkiji jeja je jayu vyinkujk, apuke'e ñujkx jets ka'a je numay jayu maat. ¹¹ Jem tse'e Jerusalén je israeejlit jayu y'ixtiji. Jidu'um tse'e ñavyaajmji:

—¿Jomas je'e vine'e y'it je Jesús?

¹² Jem tse'e je numay jayu ñukatsju. Jem tse'e juu' ve'e vaandup: “Oy jayu xa je'e.” Jem tse'e juu' ve'e vaandup: “Ka'a xa je'e ve'e y'oyjáyuva, je numay jayu ve'e vyin'uu'mp.”

¹³ Ax ni pánats je'e ve'e ixna ke'xna kyanukatsju, je'e kajx ku ve'e dutsa'agada je israeejlit jayu juu' ve'e jem tso tsuunidup.

¹⁴ Kojk va'kxy tse'e je xaaj tyunju vye'na, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e yak'ixpajk'ukvaajñ. ¹⁵ Atuva atoki tse'e je israeejlit jayu tyaandi jetse'e ñavyaajmji:

—¿Vintsos ya'a vine'e ooy juu' dutunnujjava?, ka'a tse'e y'ixpuka.

¹⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, ka átsapts je'e ve'e nje'e, je'e je'e ve'e jye'e pan atse'e xkejxp. ¹⁷ Pan pan xa ve'e dutonuvaamp juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ñujávapts je'e ve'e oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp uk pan ya n'avintso vinma'yun kajx atse'e juu' nkats. ¹⁸ Pan pan xa ve'e je y'avintso vinma'yun kajx juu' dukojtsp, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dukats jetse'e je jayu vyints'a'agajat; ax pan pan tse'e dutojokp jetse'e vinta'aga y'itut je'e pane'e kejjup, tyúvamts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ni vinxúpats je'e ve'e kyataaya.

¹⁹ 'Mooyjjudu xa ve'e je mjupit jáyuda je Moisés je pava'nun. Ax ni pánats mi-itse'e juu' ve'e dukutyoomp je pava'nun. Pan kuxkutiyonda xa ve'e, ka'ats atse'e kuxxaj'oo'kuva'anda.

²⁰ Van'it tse'e je numay jayu y'atsoojvji:

—Je ko'oyjáyuva xa ve'e jem mja'vin kajxm. ¿Pánam ijk myak'oo'kuvaajnpup?

²¹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Atuva atoki xa ve'e mtuntanda je'e kajx ku atse'e to'k je jayu nyakjotkadaaky. ²² Ax je Moisés tse'e mpavaajnjudu jetse'e je mpi'k mix ónuk dñi'kxmadat dukojmadat je ixta'nun. Ka je'ep je'e ve'e ve'em du'ukvaan, je jyupit jayu ve'eda. Je'e kajxts miitse'e je ixta'nun xpaajmjada je pi'k mix ónukta kujyapoo'kxtkunxaajam je'e ve'e. ²³ Pan je'e kajxts miitse'e xpaajmjada je ixta'nun je mpi'k mix ónukta jetse'e ve'em je Moisés je pyava'nun xkutýondat, kujyapoo'kxtkunxaajam je'e ve'e, ¿tyajxts atse'e xmu'ekjada ku atse'e pogo'kxtkun xaaj tunyakjotkada'aky to'k je yaa'tyajk? ²⁴ Ka'a xa ve'e mtokimpayoydat pan vintso ve'e juu' jaty kye'ex, ku ve'e mtokimpayoydat, oy tse'e mtokimpayoydat, ve'em pan vintso ve'e juu' jaty y'ixuva.

Ku je Jesús du'ava'ni pan vintso ve'e myiijn

²⁵ Jeme'e juu' ve'e jem Jerusalén tsuunidup juu' ve'e nay'amotutúvijidi:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e yak'ixtip jetse'e duyak'oo'kuva'anda? ²⁶ Uxyaja xa ve'e je jayu vyinkujk kyats, ni pana tse'e kyavintsona'muxju. ¿Ñuja'viduptam vine'e je yakkutojkpatajk jets je Cristo ya'a ve'e? ²⁷ Ax ka je'epts ya'a ve'e je Cristo, kux nmuja'vimdinup uu'me'eda jets jómit jayu ya'a ve'e; ax ku tse'e je Cristo myiinnit, ni pánats je'e ve'e dukanujávat pan jómit jayu je'e ve'e.

²⁸ Jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na je Jesús. Ku ve'e dumotu vintso ve'e je jayu vya'anda, van'it tse'e makk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—X'ixada xa ats miitse'eda, jets mnuja'viduvap tse'e jets jómit jayu atse'e. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxap xa atse'e nmiiijn, je Nte'yam atse'e xkejxp, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dutuomp dukojtsp. Ka'ats miits je'e ve'e x'ixada; ²⁹ ax n'ixats ats je'e ve'e kux jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'ukmatsuvaandi; ax ni pana tse'e kyanuxájiji, kux ka'anume'e je Jesús tyukkada'akyju vye'na. ³¹ Numay tse'e je jayu jyaanchja'viji jetse'e vyaandi:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, kux je nuja'vin juu' ve'e tyuump, ka'a ve'e pan viijnk y'o'yixju jetse'e dutónut nuyojk je mújit nuja'vin.

Ku je fariseotajk du'ukkejxti je tsaptakmutoompatajk

jetse'e je Jesús kudumajtsti

³² Y'amotunajxtu tse'e je fariseotajk juu' ve'e je numay jayu kyajtsp, je Jesús dunukotsta, van'it tse'e je'eda maat je tee'tajk je vyintsanda dukejxti je tsaptakmutoompatajk jetse'e je Jesús dumátstat.

³³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Javee'n xa atse'e n'itut miits maatta, van'itts atse'e nvimpijtnuvat joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp. ³⁴ X'ixtadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujxk.

³⁵ Van'it tse'e je israeejlit jayu ñay'amotutúvijidi:

—¿Jomas ya'a vine'e ñajkxut jetse'e nkapaatumdat? ¿Jem ya'a vine'e ñajkxut joma ve'e je njáyuvamda chaanada muxim muyam jem je viijnk jayu y'it jootmda jets je'e ve'e duyak'ixpajktuvat? ³⁶ ¿Tis ya'a vine'e tyijp ku ve'e xnuujmimda jidu'um: "X'ixtadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujxk"?

Je'e pane'e je maja naaj jo'n jetse'e je joojntykin duyaky

³⁷ Je xaa' juu' ve'e tun'ux'ookip ku ve'e xyaajtoondi, je'e tse'e dujaa'knunájip, van'it tse'e je Jesús tyeni, jetse'e mak' kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa ve'e taatsip, va'ants atse'e xnuminu jetse'e y'oo'kut. ³⁸ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, jem tse'e je'e jyoot jya'vin kajxm pyítsumuxjut je maja naaj jo'n juu' ve'e je joojntykin duyajkp."

³⁹ Je'ets je'e ve'e tyijp je Jesús jets pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, jyayéptapts je'e ve'e je Espiritu Santo jem jya'vin kajxmda, kux ka'anume'e myin vye'na je Espiritu Santo je'e kajx ku ve'e ka'ana je Jesús yakmaja yakjaancha vye'na, je'e je'e ve'e ku ve'e y'oo'kni.

Ku je jayu kippx je vinma'yun dukajayejpti

⁴⁰ Ku ve'e je Jesús je y'ayook yak'amotunajxy, jem tse'e pan pane'e vaandu:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

⁴¹ Jem tse'e pan pane'e vaanduva:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduva:

—¿Vintsos'e je Cristo gyalileaitjáyuvat? ⁴² Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je yakkutojka David je chaan je kyooj ve'e Criistovap jets jeme'e Belén kyukajpunat, nay je'e je kajpumpa ve'e jómit jayu ve'e je David y'ijt.

⁴³ Ax ve'em tse'e je numay jayu kippx je vinma'yun dukajayejpti je Jesús kajx. ⁴⁴ Jem tse'e juu' ve'e matsuvaajjudup; ax ni pana tse'e kyanuxájiji.

Ku je yakkutojpkada je Jesús dukajaanchja'vidi

⁴⁵ Vimpijttinuva tse'e je tsaptakmutoompatajk joma ve'e je fariseotajkta jets je tee'tajk je vyintsanda, van'it tse'e yak'amotutúvijidi:

—¿Tyajx tse'e tuxkayakmetsta?

⁴⁶ Van'it tse'e y'atsqovdi:

—¿Ni pana xa ve'e ve'em kyakátsna ax jo'n je'e!

⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—¿Myakvin'aa'nduva miitse'e taav? ⁴⁸ ¿Jadi ta ve'e dujaanchjávada jyapana juu' ve'e xyakkutojkjimdud upku je fariseotajk? ⁴⁹ Ax je numay jayu juu' ve'e dukanuja'vidup je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukótsanits je'e ve'eda.

⁵⁰ Je Nicodemo juu' ve'e ojts duku'ix koo'ts je Jesús, fariséovats je'e ve'e y'ijtpa. Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

⁵¹ —Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets ka'a ve'e nvaat je jayu yaktokimpayoyut pan ka'a ve'e yak'amotunaxy jetse'e yaknujávát pan ti ve'e tudutún tudukats.

⁵² Van'it tse'e du'atsqovdi:

—¿Tis, galiléait jáyuva mitse'e? Toonka je Kunuu'kx Jatyán, ve'em tse'e xnujávát jets ni to'ka ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa kyapítsum jem galiléait y'it jootm. ⁵³ Van'it tse'e kakkje'e jem tyak'am ñajxktini.

8

Je ta'axtajk juu' ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki

¹ Je Jesús, jemts je'e ve'e ñujxk Olivos Kopk viindum. ² Je kujápit tun japyji tse'e vyimpijt jep maja tsaptujkp, jep tse'e nujom je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jets je'e ve'e

y'ajxtk, jetse'e duyak'ixpajk'ukvaajñ. ³ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk dutuknuje'ydi je Jesús to'k je ta'axtajk juu' ve'e kyupaadidu ku ve'e je navyajkun dutukmaat'yakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. Van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujk ⁴ jetse'e je Jesús dunuujmídi:

—Yak'ixpajkpa, ya ta'axtajk xa ve'e tuyakkupaada ku ve'e je navyajkun dutukmaat'yakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. ⁵ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets yakka'ts'oo'kup je'e ve'e je ta'axtajk pan pane'e ve'em játkip, çax vintsots mitse'e mva'añ?

⁶ Ve'em tse'e vyaandi kux y'uktukkats'ixtidupe'e jetse'e ve'em je Jesús kudunuxa'aidi. Van'it tse'e je Jesús vyijintk jetse'e je kya'ónuk dutukjaajy jeja naxkujx. ⁷ Ku ve'e je Jesús dujaa'kamotutúvidi, van'it tse'e tyeni jetse'e ña'muxjidi:

—Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e ka tókinax jáyuvap, va'an tse'e muto'k je tsaaj duvjitsuku jets ya ta'axtajk duka'achu.

⁸ Van'it tse'e vyijintknuva jetse'e jyaaynuva jeja naxkujx. ⁹ Ku tse'e du'amotunajxti, van'it tse'e jem jya'vin kajxm duja'vidi jets tókinax jayu je'e ve'edava. Van'it tse'e choq'n'ukvaandini nuto'k nuto'k, je'e tse'e najkx'ukvaandinu juu' ve'e nuyojk mújit jayu. Távani tse'e choq'nakajxtini vye'na, jetse'e je Jesuusi tyaañ maat je ta'axtajk, ¹⁰ van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e dunuujmí je ta'axtajk:

—¿Jómase'e y'itta juu' ve'e mnu'aa'nijidup? ¿Ni pana ve'e kyava'añ jetse'e m'oo'kut?

¹¹ Van'it tse'e y'atsoojvjji:

—Ni pana xa ve'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ni atsa ve'e nkavaampa jetse'e m'oo'kut, najkxniits n'it, ka'a tse'e m'uktókontoonnit.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa

¹² Myukojsnuva tse'e je Jesús jado'k nax je jayu, jetse'e dunuujmidinuva:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa juu' ve'e dukujajp dukuta'kxpa ya naxvijnit it. Pan pants atse'e xpamiimp, jyajejpnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajj ijt, ni je vin'ita tse'e jeja akoo'ts it jaat kya'itit.

¹³ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—Viinm xa mitse'e je m'ayook xnukojspté; ka'ats je'e ve'e tyun.

¹⁴ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Oyam atse'e viinm je n'ayook nmukojspté, toompts je'e ve'e, kux nmuja'vinup atse'e joma atse'e ntsaa'n jets joma atse'e nnujkx; ax miitsta, ka'ats miitse'e xnujávada joma atse'e ntsaa'n, ni ka'a tse'e xnuja'viduva joma atse'e nnujkx. ¹⁵ Ni pana xa atse'e nkatókimpayo'oy; ax mtókimpayo'ydupts miitse'e pan vintso ve'e juu' jaty kye'ex. ¹⁶ Ax pan tokimpayoypts atse'e, pyaaty y'akeeguipts je'e ve'e, kux ka átsjyape'e tokimpayoy, ats je nTee' ve'e juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e nmaattókimpayoy. ¹⁷ Ve'em xa ve'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets pan jerne'e numejtsk juu' ve'e du'ixtup, toompts je'e ve'e je nukojtspejtun. ¹⁸ Numejtsks je'e ve'eda juu' ve'e ats je n'ayook dunukojspejtup; ats tse'e to'k, jets ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, je'e tse'e jado'k.

¹⁹ Van'it tse'e y'amotutúvjidi:

—¿Jómase'e y'it je mTee'?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ats miitse'e x'ixada, ni ka'ava tse'e ats je nTee' x'ixada. Pan kux'ixada xa atse'e, m'ixaiduvaps miitse'e je xyup ats je nTee'.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na, jep joma ve'e y'ijt je yax apajkinda; ax ni pana tse'e kyamaajtsji kux ka'anume'e tyukkada'akyju vye'na.

“Ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx”

²¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujminuva je jáyuda:

—Najkxup xa atse'e, x'ixtadapts ats miitse'e, jep tse'e mtókin jaatp m'oo'ktat; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx.

²² Van'it tse'e je israeelit jayu vyaandi:

—¿Tis, naajk'oo'kuvaajnjup ya'a vine'e ku ve'e vya'añ jets ka'a ve'e x'o'yixumjada jetse'e nja'mdat joma ya'a ve'e ñajkxut?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yájit xa miitse'eda, ax kajxmíits atse'e; naxvijníits miitse'eda, ax ka naxvijnitapts atse'e. ²⁴ Vaants atse'e jets jepe'e tokin jaatp m'oo'ktat, kux pan ka'a xa ats miitse'e xjaanchjávada, ats, juu' ve'e je jayu je tyókin dutuknuvaatsp, jep tse'e tokin jaatp m'oo'ktat.

²⁵ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Pants mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Van'ítani atse'e n'avana ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ. ²⁶ Jep xa ve'e may viijn joma kajx ats miitse'e nvaajnjadat jette'e ntokimpayoydat. Je'e pan atse'e xkejxp, tyúvamts je'e ve'e juu' dukats. Ax juu'ts atse'e nkajtsp yaja naxviijn, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts jets atse'e n'amotunajxy.

²⁷ Ka'a tse'e je jayu dvinmótudi jets je Dios Tee' je'e ve'e tyiyp, ²⁸ je'e kajx tse'e je jayu dunuujmidi:

—Ku xa ats miitse'e xyakkajxmpojtuktat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, van'it tse'e xnujávadat jets je'e atse'e juu'am atse'e, jets ka'a atse'e juu' ntun nkats ya n'avintso vinma'yun kajx, je'ejiy atse'e nkajtsp juu' atse'e je nTee' xtuk'ix, ²⁹ je'e atse'e xkejxp. Ats maat je'e ve'e y'it, ni vin'ita xa atse'e xkamasá'ak, kux je'e atse'e ntuump xá'ma juu' je'e ve'e y'oyja'vip.

³⁰ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, numay tse'e je jayu jyaanchja'viji.

Je Nte'yam je y'ónukta jets je ko'oyjáyuvap je y'ónukta

³¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je israeejlit jayu juu' ve'e jaanchja'vjidu:

—Miits xa ve'e ats je n'ixpajkpada pan mjaa'kpanajktupe'e juu' atse'e nkajtsp,

³² mnujávadapts miits je'e ve'e je tyuv je'e, jets je tyuv je'e, je'e tse'e myak'itjadap naspaka.

³³ Van'it tse'e y'atsoojvjidi je cho'oxpajkpada:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj, ni vin'ita xa aatse'e pan xkayakkutujkja, ¿vintsose'e mva'añ jets naspaka aatse'e n'itut?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e tokintoomp, jem tse'e je tokin kya'm y'it. ³⁵ Ax je toompa, ka'ats je'e ve'e je kutojkun dujayep jette'e tyánut jem je kutajk tyak'am, je kutajk je y'ónuke'e je kutojkun dujayepp jette'e xá'ma kajx jem tyaanit. ³⁶ Pan ats xa miitse'e nyak'ijttup naspaka, ats, je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats miitse'e je tokin m'ukka'mijidini. ³⁷ Nnuja'vip xa atse'e jets je Abraham je chaan je kyooj miitse'eda; ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'e je'e kajx ku ve'e xkakuvakta juu' atse'e nkajtsp. ³⁸ Je'e xa atse'e nkajtsp juu' atse'e n'ix ku atse'e je nTee' maat nve'na; ax je'ets miitse'e mtoondup juu' jatye'e je mtee'da mtukna'muxjudu.

³⁹ Van'it tse'e y'atsoqvdi:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Abraham je chaan je kyooj xa miitse'e kum'itta, je'e tse'e je xyup mtoondup juu' je'e ve'e tyoon. ⁴⁰ Njavaajnjidupts ats miitse'e je tyuv je'e juu' atse'e n'amotunajx juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'eda. ¿Ni vin'ita tse'e je Abraham ve'em juu' dukatuujn! ⁴¹ Nay je'ejiyamts miitse'e mtoondup juu' ve'e je mtee'da tyuump.

Van'it tse'e dunuujmidi:

—Ka naaydum ónukap xa aats, to'kji ve'e aats je nTee', je Nte'yamts je'e ve'e.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Nte'yam xa ve'e kuxTee'ada, kuxtsóktats ats miitse'e, kux jem atse'e ntsaa'n jets atse'e yaja n'it. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxapts atse'e nmiijn, je Nte'yam atse'e xkejx. ⁴³ ¿Tyajx tse'e xkavinmótuda juu' atse'e nkajtsp? Je'e kajx xa ve'e kux ka'a atse'e x'amotunaxuva'anda. ⁴⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'ets miitse'e mtee'idup, je'ets miitse'e mtoondup juu' je'e ve'e chajkp. Yakjaju'oo'kpa xa je'e ve'e myin vyimpet van'ítani ku ve'e je jayu jyeji'ukvaajñ jets uxyam paat, ni vin'ítats je'e ve'e juu' tyuva dukakats. Ku ve'e tyaaaya, jye'emts je'e ve'e kyajtsp, kux taayip je'e ve'e, je'e tse'e duyak'éjip nujom juu' jatye'e taay. ⁴⁵ Ax je'ets atse'e nkajtsp je tyuv je'e, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. ⁴⁶ ¿Pants miits n'ite'e duyaknyuke'xnatákap jets tokin maat atse'e? Pan tyúvats atse'e juu' nkats, ¿tyajxts atse'e xkajaanchjávada? ⁴⁷ Pan pan xa ve'e je Nte'yam je jyayu, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e y'amotunajxyp, je'e kajxts ats miitse'e xkah'amotunaxuva'anda kux ka je Nte'yamap miitse'e je jyáyuda.

Jéjanam je Cristo vye'na ka'ana ve'e je Abraham

⁴⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjidi:

—Ve'emam xa je'e ve'e ax jo'añ aatse'e nva'añ jets samaariait jayu mitse'e jets jeme'e mja'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e ti ko'oyjáyuvap yam ats nja'vin kajxm, nvintsa'kip xa ats je'e ve'e je nTee', ax ka'ats ats miitse'e xvintsa'agada. ⁵⁰ Ka je'ep atse'e n'ixtip vintso atse'e je jayu xyakmájat, jeme'e to'k pane'e du'ixtip vintso atse'e xyakmájat, ax je'e tse'e tokimpayoy'yp. ⁵¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Uxyamts aatse'e va'ajts nmujava jets jeme'e je ko'oyjáyuvap mja'vin kajxm. eo'k xa ve'e je Abraham jets nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajka, ax jidu'umts mitse'e mva'añ: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajts, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.”⁵³ ¿Mjaa'knunájip mits vine'e nuyojk jets ka'a ve'e je nujuipit jáyuvamda Abraham? eo'knu xa je'e ve'e; oo'ktinuvats je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajka. ¿Pants mitse'e mnatyijju?

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoqjviji:

—Pan namyájiip xa atse'e viinm, ka'a tse'e ats je nmajin tyun; je'e pan atse'e xyakmájiip, ats je nTee'ts je'e ve'e, nay je'ejam tse'e juu' miitse'e mtijtup jets mNte'yamidu'e.⁵⁵ Ka'ats miits je'e ve'e x'íxada, n'íxats ats je'e ve'e. Pan kunva'añ xa atse'e jets ka'a ats je'e ve'e n'íxa, taayipts atse'e, ve'em ax jo'n miitsta. N'íxamts ats je'e ve'e jets nkutyuumpts atse'e je'e je y'ayook. ⁵⁶ Je Abraham, je mjuipit jáyuda, xoojntkts je'e ve'e ku ve'e dunuja'vi jets minup atse'e, ax xoojntkts je'e ve'e ooy ku ve'e du'ix jets atse'e nmiiin.

⁵⁷ Van'it tse'e je israeejit jayu dunuujmidi je Jesús:

—Ka'anum xa mitse'e mvujxtkupxukmajkjoointa, ¿m'ixts mits je'e ve'e je Abraham?

⁵⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoqjviji:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'ana ve'e je Abraham vye'na, ijtampats atse'e.

⁵⁹ Van'it tse'e je tsaaj duvijsukti jetse'e du'ukka'ts'oo'kuvaandi; ax ka'a tse'e je Jesús ñaajkke'xji, jeja tse'e je'e y'akujka ñajxy jetse'e pyítsum jep maja tsaptujkp.

9

Ku je Jesús duyakvin'ixpajkni to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x

¹ Najxp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x. ² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúviji:

—Yak'ixpajkpa, ¿pan je tyokin kajx tse'e ya yaa'tyajk viints kye'x, je y'avintsq tokin kajx vine'e, ukpu je tyee' je tyaa'k je tyokin kajx vine'e?

³ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka je y'avintsq tokin kajxap xa ve'e jets ka je tyee' je tyaa'k je tyokin kajxap tse'e jetse'e viints kye'x, je'e kajx ya'a ve'e ve'em jetse'e ñuke'xnatakat juu' ve'e je Nte'yam tyuump.

⁴ Namvaat xa ve'e ya it xyuuujuna, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e ntónut je'e je tyoonk pan atse'e xkejxp; je'ynupe'e je ako'ots it ku ve'e ni pana kyo'o'k'o'yixjinit jetse'e tyónut.

⁵ Namvaat atse'e n'it yaja naxviijn, ve'emts atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa.

⁶ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús chuj jeja naxkujx jetse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupuujm maat je chuj. Van'it tse'e je viints jayu je vyijn dutukjaa'xy, ⁷ jetse'e dunuujm:

—Najkxu mnavyimpojini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaj. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Siloé, Yakkatsuyo'yva.)

Ojts tse'e je viints jayu ñavyimpojini, van'it tse'e vyin'ixpajkni jetse'e vyimpijt. ⁸ Pan pan jaty tse'e myujantam myutaktam jets je'eda juu' ve'e ixajidu viints, je'e tse'e vaandu:

—¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e tsuunip je meen du'amótup y'ijt?

⁹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Je'e xa ya'a ve'e.

Nay jempa tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ve'em xa ya'a ve'e kye'ex jets je'e ya'a ve'e, ax ka je'epts ya'a ve'e.

Ax viinm tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Átsam xa je'e.

¹⁰ Van'it tse'e du'amotutúviji:

—¿Vintsose'e tumvin'ixpajkni?

¹¹ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsaajv:

—Je jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'e tse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupaam jetse'e ats ya nviiin dutukjaa'xy, van'itts atse'e xnuujmi: “Najkxu mnavyimpojini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaj.” Najkxts atse'e; ax kuts atse'e mnavyimpojini, vin'ixpajknuts atse'e.

¹² Van'it tse'e du'amotutúviji:

—¿Jómase'e y'it je jayu?

Van'it tse'e ña'muxjidi:

—Ka'a xa atse'e nnujava.

Ku je fariseotajk duyakmaajntykti je jayu juu' ve'e viints ke'x

¹³ Van'it tse'e duyaknajkxti jeja je fariseotajk vyinkujka je jayu juu' ve'e viints ke'x, ¹⁴ poo'kxtkun xaajts je'e ve'e vye'na ku ve'e je Jesús je mo'ots dupuujm jetse'e

duyakvin'ixpajkni je viints jayu. ¹⁵ Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidinuva je yaa'tyajk pan vintso je'e ve'e vyin'ixpajkni. Van'it tse'e y'atsaajv:

—Je mo'ots xa atse'e ya nvijn tyukjaa'x jets atse'e ojs nmavyimpojjini, ax íxnupts atse'e uxym.

¹⁶ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e vaandu:

—Je jayu juu' ya'a ve'e dutoon, ka je Nte'yamap xa je'e ve'e je jyayu kux ka'a ve'e du'amaa'ya je pgo'kxtkún xaaj.

Jetse'e viijnk vyaanduva:

—Ka'a je'e ve'e tyokinaxjáyuva. Pan tókinax jayu xa ve'e kuy'it, ka'ats je'e ve'e kuy'o'yixju jetse'e je mújit nuja'vin dutónut.

Ax ve'em tse'e kijpx je vinma'yun dukajayepti. ¹⁷ Van'it tse'e du'amotutúvikojtinuva je'e juu' ve'e viints ke'x:

—¿Vintsos mitse'e mnunvaampa je jayu kajx juu' ve'e tumyakvin'ixpajkjini?

Jets je'e ve'e vyaajñ:

—To'k xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa.

¹⁸ Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu dujaanchja'vidi jets viints je'e ve'e y'ijt, van'itnume'e dujaanchja'vidi ku ve'e duvatsoovdi je tyee' je tyaak ¹⁹ jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Ya'a ve'e je m'ónuk juu' ve'e mtijup jets viints kye'x? ¿Vintsos ya'a ve'e uxym y'ixni?

²⁰ Van'it tse'e je tyee' je tyaak y'atsoojvjidi:

—Nnuja'vinup xa aatse'e jets je n'ónuk aats ya'a ve'e, nay ve'empa jets viintsam ya'a ve'e kye'x; ²¹ ax ka'ats aatse'e nnujava pan vintso ya'a ve'e uxym y'ixni, ni ka'ats aatse'e nnuja'viva pan pan je'e ve'e je jayu juu' ve'e tyakvin'ixpajkjini. Amotutúvada viinm, májani xa ya'a, viinm tse'e mtuknujávajadat.

²² Je tsá'aga kajx tse'e ve'em je tyee' je tyaak vyaandi kux ñuja'vidupe'e jets nay'akojtsijidu ve'e je israeejlit jayu jets ka'a ve'e du'ukkuvajktinit jep tsaptujkp opyana pan pane'e dukuvajktup jets je Jesuuse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ²³ je'e kajx tse'e je tyee' je tyaak jidu'um vyaandi: “Amotutúvada viinm, májani xa ya'a.”

²⁴ Ux'ook tse'e je israeejlit jayu duvatsoovdinuva je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, jetse'e dunuujmidi:

—Yakmaja yakjaancha je Nte'yam, ka'a tse'e mtaayat, nnuja'vinup xa aatse'e jets tókinax jayu je'e ve'e.

²⁵ Van'it tse'e du'atsaajv:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan tókinax jayu je'e ve'e uk pan ka'a, je'ejyji xa atse'e nnuja'vip jets viints atse'e tun'it, ax íxnupts atse'e uxym.

²⁶ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Vintsos'e tumyakvin'ixpukju?

²⁷ Jetse'e y'atsoogvnuva:

—Ta xa atse'e njah'avana, ka'ats atse'e xjaanchjávada. ¿Tyajx tse'e xtsokta jets atse'e n'ava'ninuvat? ¿Mpanajkxuvaanduvap miits je'e vine'e?

²⁸ Van'it tse'e dumukojts'anajxti jetse'e dunuujmidi:

—Je jayu xa mitse'e mpanujkxp, ax je Moisés jye'ets aatse'e mpanujkxp. ²⁹ Nnuja'vinup xa aatse'e jets mukojtsju ve'e je Moisés je Nte'yam; ax je jayu, ni je'ets aatse'e nkanujava pan jómit jayu je'e ve'e.

³⁰ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Atuva xa je'e ve'e. Ka'a xa miitse'e xnujávada pan jómit jayu je'e ve'e, jets ats je'e ve'e tuxyakvin'ixpajkni. ³¹ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam du'amotunaxy je tókinax jayu, je'e ve'e y'amotunajxyp pan pan jatye'e vinja'vijup vintsa'kijup jetse'e dutún juu' ve'e chajkp. ³² Ni vin'itana xa ve'e kyayakmotu jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e duyakvin'ixpajknup pane'e viints ke'x. ³³ Pan ka je Nte'yam kajxap xa ve'e kumyiijn je jayu, ni tiats je'e ve'e kukya'o'yixju jetse'e dutónut.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mits, juu' ve'e ooy je tokin maat ku ve'e mke'x, ¿mitsts aatse'e juu' xtuk'ixuvaamp? Ve'em tse'e dukoo'kkuvajktini jep tsaptujkp.

Je'eda pan pan jatye'e viints jem jya'vin kajxmda

³⁵ Ku ve'e je Jesús je kats dumotu jets ka'a ve'e y'ukyakkuvajkni jep tsaptujkp je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, van'it tse'e ojs dupaa'ty jetse'e dunuujmi:

—¿Mjaanchja'vip mitse'e je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp?

³⁶ Jetse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Vaajnjk ats to'k aaj pan pan je'e ve'e jets atse'e njaanchjávát.

³⁷ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ta mits je'e ve'e x'ix, je'e xa atse'e juu' ve'e uxyam mmaatnakyojtsjup.

³⁸ Van'it tse'e je yaa'tyajk je Jesús dvinja'vi dvinjsa'ki. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, njaancha'vip xa ats mitse'e.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e xa atse'e nnumiin yaja naxviijn jets atse'e je jayu je tyokin nyaknuke'xnatákat, ve'em tse'e je jayu juu' ve'e dukuvajktup jets ijtpe'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, je'e tse'e dumasogkatinup je kyo'oy joojntykinda jetse'e y'ijtnit oy joot je Nte'yam maat, ve'em tse'e y'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e íxtup. Ax je jayu juu' ve'e dukakuvajktup jets ijtpe'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, nuyojk makk tse'e je vyinma'yun vyimpijtnit jetse'e dukakuváktat jets ijtpe'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, ve'em tse'e y'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e viints.

⁴⁰ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e myaatta vye'na jetse'e du'amotunajxti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Tis, viintspa aats vine'e?

⁴¹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Jem xa miitse'e mviintsada mja'vin kajxmda kux ka'a ve'e xkuvakta jets ijtpe'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda. Pan ka'ats miitse'e kuxnujávada jets ve'em miitse'eda, ka'a tse'e kum'itta jep tokin jaatp. Je'e kajx ku ve'e xkakuvakta jets ijtpe'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda, jep tse'e tokin jaatp m'itta.

10

Je naa'tók tukmu'a'ixmojkjin

¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e katajkip joma ve'e je naa'tók aka'a jetse'e tyaka viijn tsov, je mee'tspa je katyee'yvats je'e ve'e. ² Ax pan pan tse'e tajkip joma ve'e je naa'tók aka'a, je carnero vinténivats je'e ve'e. ³ Je jayu juu' ve'e du'ix'ijtp je naa'tók aka'a, je'e tse'e yak'avaatsuxjup jetse'e tyákat. Ax yukmotukajptup tse'e je carnero je vyinténivada, je xyaajamts je'e ve'e tyukmukajtsp je kyarneeroda jetse'e pyítsumda jep naa'tók jaatp. ⁴ Vyintoo'vajkipts je'e ve'e je kyarneeroda ku ve'e duyakpítsum, jetse'e je kyarneero pyanajxjada kux yukmotukajptupe'e je vyinténivada. ⁵ Ka'a tse'e dupanajxta pane'e kya'ixada, ñojk'óye'e dukuke'ekta, kux yukmotukajptupe'e jets viijnk jayu je'e ve'e.

⁶ Jidu'um tse'e je Jesús tyukmu'a'ixmojkijidi; ax ka'a tse'e dvinmótudi ti ve'e tyijp.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva

⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidiuva:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a joma ve'e tyaka je carneeroda. ⁸ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e miindu too'vajkp jets ka'a ve'e ats, je mee'tspa jo'nts je'e ve'e y'ijti, ax ka'a tse'e myajapaajmjidi ats je njáyuda. ⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a. Pan pan tse'e tajkip joma ve'e ats, tsa'ak tse'e y'ítut, ve'em tse'e y'ítut ax jo'n je carnero juu' ve'e pítsup tajkip joma ve'e je naa'tók jetse'e je jyu'kx dupaa'ty.

¹⁰ Je'ejiyi xa ve'e je mee'tspa ñumiimp jetse'e myee'tsut, yak'oo'kut, jetse'e yakv-intókiyut; ax je'ets atse'e nnumiimp jetse'e je jayu dujajejptinit je joojntykin, pu'uk avaada ve'e dujajejptinit. ¹¹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva. Je oy carnero vinténiva, kyu'oo'kaps je'e ve'e je kyarneeroda. ¹² Ax pan pan tse'e mutoomp je meen kajx, je'e juu' ve'e dukaje'ip je carneeroda, myasooknupts je'e ve'e je carneeroda jetse'e kye'ek ku ve'e du'ix jets jeme'e myets je lobo. Van'it tse'e je lobo je carnero dumach. Juu' tse'e kyamajchp, je'e tse'e yak'anomva'kxyp. ¹³ Je'e kajx xa ve'e je jayu kye'ek kux je meenji je'e ve'e ñjtuump, ka'ats je'e ve'e dutoonka je carneeroda.

¹⁴⁻¹⁵ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva juu' ve'e du'ixa je kyarneeroda jetse'e je kyarneero y'ixajiduva. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' x'ixa, jets ats je'e ve'e n'ixaiva, nay vanxúpyamts atse'e je njayu n'ixada, jets ats je'e ve'e x'ixaiduva. Ve'em ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva duku'oo'ka je kyarneeroda, ve'emts atse'e nku'oo'kat ats je njáyuda. ¹⁶ Njajejpp xa atse'e je viijnk jáyuda juu' ve'e yaja ka'ijttupna. Tun vinkopkts je'e ve'e jets ats je'e ve'e nyakmiinduvat, xkats'amotunajxtuvaps ats je'e ve'e, ve'emts atse'e n'ijtnit je'e maat ax jo'n je vinténiva juu' ve'e to'k muk ijtpe'e je kyarneeroda.

¹⁷ Xtojkipts atse'e je nTee' kux nmasaakp atse'e je njoojntykin, ve'emts atse'e ntun jets atse'e njoojntypajknuvat. ¹⁸ Ni pana xa atse'e je njoojntykin xkapajkjat pan joojntykavaamp atse'e, átsamts je'e ve'e nmaso'okup. Njajejpp xa atse'e je kutojkun jets atse'e nmaso'okut, jets njajejppaps atse'e je kutojkun jets atse'e njoojntypajknuvat. Je nTee' atse'e xmooy ya pava'nun.

¹⁹ Ku ve'e je israeejlit jayu du'amotunajxti juu' ve'e kyojts, ka'a tse'e kippx je vinma'yun duyajejpti. ²⁰ Numay tse'e vyaandi:

—¿Tyajxse'e x'amotunaxta? Je ko'oyjáyuvap xa ve'e jem jya'vin kajxm jetse'e tuvyinma'yuntókini.

²¹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ni pana xa ve'e ve'em kyakats juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. ¿e'yixjup n'ite'e je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakin'ixpákut je viints jayu?

Ku je israeejlit jayu je Jesús dukakuvajkti

²² Xox aats tse'e vye'na ku ve'e jem Jerusalén dunuxaajtónada je maja tsaptajk. ²³ Jep tse'e maja tsaptajkp je Jesús ñaxy tyaka vye'na joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e Salomón duxaaj, ²⁴ van'it tse'e je israeejlit jayu ñaa'vittjidi jetse'e ña'muxjidi:

—¿Vin'it paatts aats mitse'e xyakmejtsvinmáyt? Pan mitsam xa ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, nukotsu tse'e oy.

²⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Njavaajnjidu xa ats miitse'eda, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. Je'e juu' jaty atse'e ntuump ats je nTee' je kyutojkun kajx, va'ajtsts je'e ve'e ñuke'xnatáka jets pan atse'e. ²⁶ Ax ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada kux ka'a ats miitse'e njáyuvada, ve'em ax jo'n atse'e tunva'añ, ²⁷ ka'a ve'e ve'em m'itta ax jo'n je carneeroda juu' ve'e duyukmotukajptup je vyinténivada. N'ixats atse'e je njáyuda; xpaamiindupts ats je'e ve'eda. ²⁸ Nmooydupts atse'e je joojntykn juu' ve'e xa'ma kajx ijt, ni je vin'ita tse'e kyavintókidat, ni pánats ats je'e ve'e xkapajkaj. ²⁹ Ats je nTee', juu' ve'e dunumajikajxp, je'ets ats je'e ve'e xmooy, ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e pyajkuxjut. ³⁰ Ats jets ats je nTee', to'kjits aatse'e.

³¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu je tsaa'j dviijtsuktinuva jetse'e du'ukka'ts'oo'kuvaandi.

³² Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—May viijnani xa atse'e ntun juu' ve'e oy ats je nTee' je kyutojkun kajx, ¿ax juu' ya oy to'nun kajxts atse'e xtsaka'atsuva'anda?

³³ Jetse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Kuxe'e je Nte'yam tuxvinkojtspét, je'e kajx xa aats mitse'e ntsaka'atsuva'añ, ka je'e kajxap ku ve'e juu' oy tuxtún. Jayu xa mits, Nte'yam tse'e mnatijyju.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Kunuu'kx Jatyán xa ve'e vaamp jets jidu'ume'e je Nte'yam vyaajñ: “Nte'yamda xa miitse'eda.” ³⁵ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets je'e juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ka'ats je'e ve'e nvaat kyatónjút, jajtytónjup je'e ve'e. Vaan tse'e je Nte'yam jets nte'yamda je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e yakmooydu je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁶ Ax je Nte'yamts atse'e apuk xpaam jets atse'e ntónut juu' je'e ve'e chajkp, je'ets atse'e xkejx yaja naxviijn. ¿Vintsots miitse'e mva'anda jets ta atse'e nvinkojtspét je Nte'yam je'e kajx ku atse'e tunva'añ jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e? ³⁷ Pan ka'a xa atse'e ntun juu' ve'e ats je nTee' tyuump, ka'ats atse'e xjaanchjávadat; ³⁸ ax pan ntuumpsts atse'e, óyam atse'e xkajaanchjávada, jaanchjávadats je'e juu' atse'e ntuump, ve'em tse'e oy xnujávadat jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm ats je nTee', jets jem atse'e je'e jya'vin kajxmpa.

³⁹ Jado'k naxts je'e ve'e du'ukmatsuvaandinuva, ax va'któki tse'e.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am. Jem tse'e tyaañ joma ve'e je Juan yaknapet y'ijt too'vajkp. ⁴¹ Numay tse'e je jayu ñunajkxjidi jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e je Juan je maja nuja'vin dutuujn, ax nujom tse'e juu' ve'e kyojts ya jayu kajx, tyúvams je'e ve'e.

⁴² Jem tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Jesús.

11

Ku je Lázaro y'oo'kni

¹ Pajkjup tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Lázaro duxaaj, jem Betania je'e ve'e kyukajpuna, jem judéait y'it jo'otm, je y'uts María jets je y'uts Marta je kyajpunda. ² Je Mariats je'e ve'e juu' ve'e ux'ook dupaajmji je Maja Vintsán jem tyékum je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e je vyaajy dutukpa't; je Lázaro, je'ets je'e ve'e y'ajchip. ³ Ax pajkjup tse'e vye'na je Lázaro, je'e kajx tse'e numejtsk je y'uts dukatsunukejxti je Jesús jidu'um:

—Maja Vintsán, pajkjup xa je'e ve'e juu' mitse'e ooy mtuntsajkp.

⁴ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka yak'oo'kpa pa'amap xa je'e ve'e tummyachju, je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty jetse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin ñuke'xnatákat jetse'e je pa'am kajx ñuke'xnatajkivat ats je nmajin, ats, je Nte'yam je y'Onuk.

⁵ Ax je Jesús, ooy tse'e dutuntsokta y'ijit je Marta maat je y'uts jets je Lázaro. ⁶ Oyam tse'e je kats dumotu jets pajkjupe'e je Lázaro, jaa'ktaan tse'e jamejtsxaa joma ve'e vye'na. ⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Ja'mdinuva jem Judea.

⁸ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, uxya námnum xa ve'e je jémit jayu m'ukka'ts'oo'kuvaajnidi, ¿ax mnajxuvaannuvapts mitse'e jem?

⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tis, ka makmejtsk hoorape'e to'k xaa jumaada? Pan nto'numdup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp xuujun, ka'a tse'e jye'pxténa kux yo'ype'e jeja ajajtk it jaat juu' ve'e yaja naxviijn; ¹⁰ ax pan ka'a tse'e nkuty'o'numda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, je'pxténip tse'e kux je ajajtk'e ka'ijtxujup.

¹¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Je Lázaro, juu' ve'e nmaatnayja'vimjudup, ta tse'e myanaxy, ax najkxuts ats duyakjotviju.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Maja Vintsán, pan ta xa ve'e myanaxy, jotkada'akup tse'e.

¹³ Ax je'lets je'e ve'e je Jesús tyijp jets távani ve'e je Lázaro y'aa'k; ax ve'em tse'e je y'ixpajkpatajk vyinmaaydi jets je'e je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu myanaxy.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús va'ajts vya'nuxjidi:

—Ta xa je'e ve'e y'aa'k je Lázaro. ¹⁵ Xoojntkpts atse'e ku atse'e jem tunkave'na ku ve'e tuy'aa'k, kux ve'eme'e nuyojk oy miits kajxta jetse'e ñuyókat je mjaanchja'vinda. Ax ja'muts du'ixumda.

¹⁶ Je Tomás juu' ve'e tyijtup Xeen Onuk, jidu'um tse'e dunuujmi je myu'ixpajkpatajk:

—Ja'mda jetse'e ya Jesús nmaat'oo'kumdat.

Je Jesús xa je'e ve'e pane'e je jayu dujoojntykinmooyp

¹⁷ Ku ve'e je Jesús jye'y, maktaxxaa itanits je'e ve'e je Lázaro ñaxtajkini vye'na. ¹⁸ Je Jerusalén tse'e myutámip je Betania, kojkm legua naxyts je'e ve'e dumujékuma. ¹⁹ Ax numay tse'e je israeejlit jayu ojts duku'ixta je Marta jets je María, kojtsjot'amájivats je'e ve'e ñajkxti ku ve'e je y'ajchta y'aa'k. ²⁰ Ku tse'e je Marta je kats dumotu jets je'ype'e je Jesús, van'it tse'e du'anajkxi; je María, jéats je'e ve'e tyak'aaj tyaañ. ²¹ Ku ve'e je Marta dumaatnavyaatji je Jesús, van'it tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k. ²² Ax nnuja'vinuups atse'e jets pan ti ve'e m'amótup je Nte'yam, mmoojyjupts mits je'e ve'e.

²³ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Joojntypajknupap je'e ve'e je m'ajch.

²⁴ Jetse'e je Marta y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets joojntypajknupap je'e ve'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat, je xaa j ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'ynit.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e pane'e je oo'kpatajk duyakjoojntypajktup, nay atsts je'e ve'eva juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp. Pan pants atse'e xjaanchja'vip, jya'aa'kanamts je'e ve'e, joojntypajknupavts je'e ve'e jado'k nax. ²⁶ Nujom tse'e pan pan jatye'e joojntypajk jets atse'e xjaanchjávada, ni je vin'itats je'e ve'e kyoo'k'oo'ktinit. ¿Mjaanchja'vripts mitse'e ve'em?

²⁷ Van'it tse'e je Marta y'atsaajv:

—Ve'em, Maja Vintsán, njaanchja'vip atse'e jets je Cristo mitse'e, je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e vyinkoon jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

²⁸ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Marta ojts duxav je y'uts María. Jidu'um tse'e ayu'uts dunuujmi:

—Ta xa ve'e myets je yak'ixpajkpa, uxem tse'e mnukéxaja.

²⁹ Koojyji tse'e du'amotunajxy, van'it tse'e je María tyeni jetse'e je Jesús dununujkx.

³⁰ Jeena tse'e kajpun pa'ayi vye'na je Jesús, jem joma ve'e je Marta dumaatnavyaatji. ³¹ Ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukojtsjot'amájidup je María jem tyak'am, je'e tse'e du'ixtu je María tyeni jetse'e jatyi pyitsum, van'it tse'e dupanajkxti, ve'eme'e dúnasja'vidi jets je Lázaro ve'e najkx dunuya'axy joma ve'e ñaxtajki.

³² Ku tse'e je María jye'y joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dvincoxkteni, jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k.

³³ Ku tse'e je Jesús du'ix jets yaaxtupe'e je María jets je israeejlit jayu juu' ve'e myaatmejtstu, tsaachvinmaay tse'e jetse'e ñavyinma'yunmoogyji. ³⁴ Van'it tse'e du'amotutuyvi:

—¿Jómase'e tuxyaknaxtajkidini?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Maja Vintsán, ja'mu jem jetse'e x'íxut.

³⁵ Yaax tse'e je Jesús. ³⁶ Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—Ixta vintso ve'e dutuntsak y'íjt.

³⁷ Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Ya'a juu' ve'e je viints jayu duyakvin'ixpajknu, ¿ka'a tse'e kuy'o'yixji jetse'e je maa'yun kudutuujn jetse'e je Lázaro kúkyaa'ak?

Ku je Lázaro jyoojntypajknuva

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ñavyinma'yunmooyjyinuva jetse'e ñaajktámiji joma ve'e ñaxtajki je Lázaro. Aajntkts je'e ve'e y'íjt jetse'e to'k je maja tsaa' du'aku'uju. ³⁹ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Yakke'ekta je tsaa'.

Van'it tse'e je Marta ña'muxji, je jamya'aju je y'uts:

—Maja Vintsán, ita xa je'e ve'e xyoo'kpajkni!, kux maktaxxaaj itani je'e ve'e y'aa'k.

⁴⁰ Ax jidú'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Ka ve'emap atse'e tunva'añ jets pan mjaanchja'vipe'e, m'íxupts mitse'e je Nte'yam je myajin?

⁴¹ Van'it tse'e je tsaa' duyakkeekti. Van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, nkukojsjip ats mitse'e kux atse'e tuxkats'amotunaxy. ⁴² Nnuja'vip atse'e jets xa'ma ats mitse'e xkats'amotunaxy. Je'e kajxts atse'e nva'añ ya numay jayu je y'o'yin kajxta juu' ve'e yájada, jetse'e dujaanchjávadat jets mits atse'e xkejxj.

⁴³ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e makk kyajts:

—¡Lázaro, pítsumni jep!

⁴⁴ Van'it tse'e pyítsumni je Lázaro juu' ve'e uk'oo'k; vimpíduys je'e ve'e je kya'aj je tyek maat je vit jets je vyiijn je y'aaj vituvinmats. Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nukejva'atsta jetse'e xmaso'oktat jetse'e ñajkxnit.

Ku je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Jesús kudumajtsi

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Ya'a kajx tse'e numay je israeejlit jayu juu' ve'e je María ojts dukojtsjot'amájada, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús ku ve'e du'ixti juu' ve'e tyoon. ⁴⁶ Jem tse'e viijnktava juu' ve'e ojts du'ixta je fariseotajk jetse'e dutukmumaaajntykti juu' ve'e je Jesús tyoon. ⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ñay'amokijidi maat je tee'tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, jetse'e vyaandi:

—¿Vintsose'e njátkimdat? Tyuump xa ve'e may je mújit nuja'vin je jayu. ⁴⁸ Pan nyak-jajtjimdudup xa ve'e, anañujoma tse'e jyaanchjávajadat, van'it tse'e je római yakutojka myétsat jetse'e duyakkutókidat ya nmaja tsaptajkamda jetse'e xpajkjimdinit ya n'ítamda ya nnaaxamda.

⁴⁹ Ax to'kts je'e ve'e juu' ve'e Caifás duxaaaj, je'e juu' ve'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e vaan:

—Ka'a xa miitse'e xtinujávada, ⁵⁰ ka'a tse'e xpayo'yduva jets uu'm je n'o'yinamda je'e ve'e ku ve'e to'kji je jayu duku'oo'kat je njáyuvamda jets ka'a ve'e ku ve'e kyutókiyut nujom je israeejlit jayu.

⁵¹ Ax ka je y'avintso vinma'yunapts je'e ve'e ve'em vyaajñ, je'e kajxe'e kuxe'e je joojnt vye'na tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e kajx tse'e vyaajñ kuxe'e je Nte'yam myoojyji ve'em je vinma'yun, vaan tse'e jets kyu'oo'kape'e je Jesús je israeejlit jayu. ⁵² Ax ka je'eiyap tse'e kyu'oo'kap, kyu'oo'kivap je'e ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e duyaknay'amókatat nujom je Nte'yam je y'ónukta juu' ve'e tsuunidup muxim muyam yaja naxviijn. ⁵³ Je xaaaji tse'e du'uknupaajmtkidi je israeejlit jayu juu' ve'e dunumájidup jetse'e kuduyak'oo'kti je Jesús.

⁵⁴ Je'e kajx tse'e je Jesús kyoo'knaajkke'xjini joma ve'e je israeejlit jayu, ñojk'óye'e chaa'n jem judeait y'it jootm jetse'e ñujkx jem kajpun kajxm juu' ve'e Efraín duxaaaj, je vinva'ajts it mutam. Jem tse'e y'íjt je y'ixpajkpataj maatta.

⁵⁵ Tuntáminup tse'e vye'na ku ve'e je israeejlit jayu je pascua xaa' dutóndat. Numay je jayu juu' ve'e tsoo'ndu may viijn, jem tse'e Jerusalén vyimpejti jetse'e ñaajkva'atsjadat namka'anume'e je pascua xaa' dupaa'ty. ⁵⁶ Y'íxtiduys je'e ve'e je Jesús. Ku ve'e jep maja tsaptujkp vye'nada, jetse'e ñay'amotutúvjidi:

—¿Vintso's miitse'e mva'anda? Ka'a xa vine'e je Jesús myínut xaa'jiva.

⁵⁷ Távani tse'e je fariseotajk jets je tee'tajk je vyintsanda dupava'anda jets pan pane'e dunuja'vip joma ve'e y'it je Jesús, jetse'e du'avánadat, ve'em tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kudumajtsi.

12

*To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ Jatojtuk xaaj tse'e kya'it vye'na jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Betania, jem joma ve'e chuuna je Lázaro juu' ve'e yakjoojntykpajknuva. ² Jem tse'e je a'ox duyak'o'yidi je Jesús kajx, je Marta tse'e patto'nip; je Lázaro jets je javyaa'kxtajk, jem tse'e dumaat'a'óxi di je Jesús. ³ Van'it tse'e je María duyaknujx kojkm litro jo'n je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e dupaajmji jem je Jesús tyékum. Va'ajts tsóvaxts je'e ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj jets tum je nardo aajy ojts pum. Van'it tse'e je vyaajy dutukpa't je Jesús je tyek. Nujom tse'e je tajk pya'ajkxoo'kpajkkujx. ⁴ Van'it tse'e je Judas Iscariote kyajts, je Simón je myajntk, nuto'k je numakmejtsk xpaajkpada, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjdup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —¿Tyajx tse'e nuyojk oy tukyayaktaa'k ya pa'ajk xoo'kpa naaj ax jo'n je meen juu' ve'e to'k jooint numutún jetse'e je ayoo'va jayu kuyakmooydi?

⁶ Ax ve'em tse'e je Judas ñatyijji jets je'e kajxe'e ve'em vyaajñ kux je ayoo'va jayu ve'e tyukma'tp; ax ka'a tse'e, ve'em tse'e vyaajñ kux mee'tspe'e, je'e tse'e duka'mip je apajkin joma ve'e je meen dujayepta, jepji tse'e dupukán juu' ve'e jep pyaamdud. ⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Masó'oku, kyoojnuk xa ya'a ve'e taav jetse'e tudu'apaamduka ats je nnunxtajkin. ⁸ M'ittap xa miitse'e xa'ma je ayoo'va jayu maatta; jets ats, ka'ats atse'e n'itut xa'ma miits maatta.

Ku je tee'tajk du'ukkojtsmojkti jetse'e je Lázaro kuduyak'oo'kti

⁹ Numay tse'e je israeejlit jayu dunuja'vidi jets jeme'e Betania je Jesús; najkxtu tse'e jem, ka je Jesús kajxyap, je'e kajxa ve'e jetse'e je Lázaro du'ixtuvat, je'e juu' ve'e je Jesús yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ¹⁰ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán dukojtsmojkti jetse'e kuduyakjay'oo'kjduva je Lázaro ¹¹ je'e kajx ku ve'e numay je israeejlit jayu myasookjidini jetse'e je Jesús dujaanchja'vidi.

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Je ku'óxit tse'e je numay jayu juu' ve'e ojtstu jem Jerusalén pascua xaajiva, je'e tse'e je kats dumótudu jets je'yavaampe'e je Jesús jem jerusaleenit kyajpun kajxm, ¹³ van'it tse'e dupapajkti je tuuxux aajy jetse'e du'anajkxidi je Jesús, mañk tse'e jidu'um kyojtssti:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! ¡Yak'óñukojtsip xa ya'a ve'e ya israeejlit jayu Yakkutojka juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx!

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús duyakjay'ixtiji to'k je burro, jetse'e dutuktsuuni, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¹⁵ Kadi mtsa'agada, jerusaleenit jáyuda, ixta jets jeme'e burro ni'kxm jye'ya je myakkutojkipada.

¹⁶ Ka'a tse'e duvinmótudi je y'ixpajkpatajk juu' ve'e toojnju kojtsju; távani ve'e je Nte'yam duyakmaja duyakjaancha vye'na je Jesús, van'it tse'e dujaa'myejtsti jets ve'eme'e tyoojnji kyojtsji nujom juu' ve'e ijtj je Jesús kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹⁷ Je numay jayu juu' ve'e ijtju je Jesús maat van'it ku ve'e duyaxpítsum je Lázaro joma ve'e y'uknaxtajkti jetse'e duyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e myaajntyktu juu' jatye'e y'ixtu. ¹⁸ Numay tse'e je jayu du'anajkxidi je Jesús kux myótudu ve'e je maja nua'vin juu' ve'e tyoon maat je Lázaro. ¹⁹ Van'it tse'e je fariseotajk ñavyaajnidi:

—Íxtats n'it jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e njatonuva'numdup, nujom xa ve'e je jayu tyumpanujkxju.

Ku je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e du'ixtidu je Jesús

²⁰ Je'yduva tse'e xaajiva je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jem Jerusalén, je Nte'yamts je'e ve'e vyinjavavaandup vyintsá'agavaandup. ²¹ Van'it tse'e je jayu duvinkutámidi je Felipe, betsaidait jayu je'e ve'e, jem galiléait y'it jootm, jetse'e dumunoo'kxtkti. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Je Jesús xa aatse'e nja'ixuvaampy.

²² Van'it tse'e je Felipe ojts duvaajña je Andrés, jetse'e numejtsk ojts duvaajnada je Jesús. ²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Távani xa ve'e je tiempo jye'yni jets atse'e ntsaachpaatnit jetse'e ats je nmajin ñuke'xnatákat, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtj. ²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan ka'a xa ve'e to'k je trigo taamt ñaxkada'aky jeja naxkujx, jetse'e myux, jetse'e vyintókini je pi'k trigo taamt juu' ve'e tuy'it, to'k je trigo pajkyamts je'e ve'e y'itút; ax pan vintókipts je'e ve'e je'e kajx ku ve'e myux, ta'map tse'e ooy. ²⁵ Pan pan xa

ve'e nuyojk dutsojpk je ñaxviijnit joojntykin jets ka'a ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, yakvintókiyupts je'e ve'e; ax pan pan tse'e dumasooknup je ñaxviijnit joojntykin kuxe'e dutsak nuyojk je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jyayejpnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁶ Pan pan tse'e dutsojpk jets atse'e xmutónut xmutópakut, va'ants atse'e xpaminu; pan jómats atse'e n'it, jéjats je'e ve'e y'ijtpat. Pan pan xa atse'e xmutoomp xmutojkpk, mo'ojupts je'e ve'e je majin ats je nTee'.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

²⁷ 'Qoy xa atse'e ntunnavinma'yunma'aju. ¿Vintsos atse'e kunva'añ? ¿Va'anup ats vine'e: "Tata, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun"? Ka'a xa atse'e ve'em nva'anut kux ya'aam atse'e nnumiimp. ²⁸ Tata, va'an tse'e dutunju jetse'e je jayu mvinjávajat mvintsá'agajat.

Van'it tse'e to'k je ayook yakmotu juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ: —Ta atse'e ntun juu' atse'e je jayu xtukvinja'vip xtukvintsá'kip, njaa'któnupts atse'e juu' atse'e je jayu xjaa'ktukvinjávap xjaa'ktukvintsá'agap.

²⁹ Je numay jayu juu' ve'e jem ijttu jetse'e du'amotunajxti, je'e tse'e vaandu jets je añu ve'e yaax, jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—To'k xa ve'e je ángeles tumyukatsju.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka ats kajxap xa ve'e ya ayook tuyakmotu, miits kajxta ya'a ve'e. ³¹ Uxyam tse'e yak'ixut pan tyajxe'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e dukakuvajktup je Nte'yam, uxyamts atse'e mpavojpnit je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ³² Ku atse'e xyakkajxmpojtuktat, van'itts atse'e nujom je jayu nvóvut jetse'e y'ijttinit joma ve'e ats.

³³ Je'e tse'e je jayu tyukvinmotu jets vintsó ve'e y'oo'kut ku ve'e vee'n je it ñáxut. ³⁴ Ax van'it tse'e je numay jayu y'atsóojvjidi:

—Ve'em xa aatse'e n'amotunajxy jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets xa'ma kajxe'e je Cristo jyoojntykinit, ¿ax vintsots mitse'e mva'añ jets tun vinkopk je'e ve'e jets mitse'e m'oo'kut ku ve'e je jayu myakkajxmpojtuktat? Pan m'oo'kp xa mitse'e, ka mitsaps je'e ve'e je Cristo. ¿Ti jayu ve'e mnatyijju juu' ve'e nupaamdúka ijtp?

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsóojvjidi:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa. Jaa'k'ítup xa atse'e miits maatta javée'n. Yo'oyda namvaate'x xmaadada je kujajpa je kutá'kxpa, ve'em tse'e mkapaa'tjadat je akoo'ts it, kux pan pane'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma tso ve'e ñujkx. ³⁶ Jaanchjávada ats namvaat atse'e n'it miits maatta, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je jayu juu' ve'e jeja ajajtk it jaat yo'yp.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e cháa'n, ka'ats je'e ve'e ñaajknúke'xnatajkiji.

Je'e pan tyajx kajxe'e je israeejit jayu je Jesús dukajaanchja'vidi

³⁷ Jyatoon tse'e je Jesús may je mujit nuja'vin jeja je jayu vyinkujkta, ax ka'a tse'e je jayu jyaanchja'vijidi. ³⁸ Van'it tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujaajy:

Maja Vintsán, ¿pan tse'e dujaanchja'vip juu' aatse'e n'ava'nip,

pane'e tuxyaknúke'xnatajkiji je mkutojkun?

Jidu'um tse'e dujaajy.

³⁹ Ax ve'em tse'e kya'o'yixjidi jetse'e dujaanchjávadat je Jesús kux jaayva ve'e je Isaías jidu'um:

⁴⁰ Je Nte'yam xa ve'e paajmjudu viints jets makk je kyuvajkta,

ve'em tse'e juu' duka'ixtat jetse'e juu' dukavinmótudat,

ka'ats atse'e xnuminuva'andat jets atse'e nyakjotkada'aktat.

⁴¹ Je'e kajx tse'e ve'em dujaajy je Isaías kux y'ixe'e je Jesús je myajin jetse'e je Jesús du'ava'ni.

⁴² Jyave'ema tse'e, numay tse'e je israeejit jayu juu' ve'e dunumájidup, je'e tse'e dujaanchja'vidi je Jesús; ax ka'a tse'e je jayu dutuknuja'vidi kux cha'kidupe'e je fariseotajk je'e kajx ku ve'e kyoo'kyakkuvajktinit jep tsaptujkp; ⁴³ nuyojke'e dutsokta je majin juu' ve'e je jayu moojyjudup jets ni ka'a ve'e je majin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp.

Je Jesús je kyats je y'ayook kajxe'e je jayu yaktokimpayó'ynit

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús makk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka átsjyapts je'e ve'e xjaanchja'vip, jyaanchja'vivapts je'e ve'e ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. ⁴⁵ Pan pants atse'e x'ixp, y'ixpaps je'e ve'e pan atse'e xkejxp. ⁴⁶ Ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, ve'emts atse'e nmiijn yaja naxviijn; pan pants atse'e xjaanchja'vip, ka'a tse'e tyánut jeja akoo'ts it jaat. ⁴⁷ Ax pan pan tse'e du'amotunajxp ats je nkats je n'ayook jetse'e dukamajepum, ka ats kajxapts je'e ve'e

yakmoogynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka je'ep xa atse'e nnumiimp yaja naxviijn jets atse'e je jayu nmoogynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e jets atse'e je jayu nmoogynit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Pan pan xa atse'e xkakuvajkp jetse'e dukakuvuk juu' atse'e nkajtsp, jemanits je'e ve'e juu' kajx je'e ve'e yakmoogynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; je'e juu' atse'e nkajtsp, je'e kajx tse'e ve'em iyajitni je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'ynit. ⁴⁹ Kux ka ya n'avintso vinma'yun kajxap xa atse'e juu' nkats, ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e xtukpavaan juu' atse'e nkajtsp. ⁵⁰ Ax nmuja'vips atse'e jets juu' ve'e ats je nTee' pyavaampy, yajkypts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ve'em tse'e, pan juu'ts atse'e nkajtsp, ve'emts ats je'e ve'e nkats ax jo'n atse'e je nTee' xnuujmi.

13

Ku je Jesús dupakpuj je y'ixpajkpatajk

¹ Jado'k xaajji tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut, je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu dujaa'myétsta vintso ve'e je Nte'yam ojs duyakpitsumni je jyujpit jáyuda jem Egipto. ņuja'vi tse'e je Jesús jets ta ve'e dupaatni pan vin'ite'e dumasooknit ya naxviijnit it jetse'e vyimpijtnuvat joma ve'e je Tyee'. Chojkam je'e ve'e je jyayu juu' ve'e yaja naxviijn, ax uxayam tse'e duyaknuke'xnatáka jets ooye'e dutuntsak.

²⁻³ Távani tse'e je Satanás duyakvinmama'yaty vye'na je Judas Iscariote, je Simón je myajntk, jetse'e je Jesús dupaamnit jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. ņuja'vi ve'e je Jesús jets jeme'e chaan joma ve'e je Nte'yam jets najkxnuvape'e jem, jetse'e je Tyee' myokyajxi je kutojkun. Ajxtktup tse'e vye'nada a'óxiva, ⁴ van'it tse'e je Jesús tyeni, je vyitani'kx duyakkeek, jetse'e natyuktiintsoojmji jado'k je vit. ⁵ Van'it tse'e je tsoxk naaj du'ate'mi jem apajkin jootm jetse'e dupakpoj'ukvaajñ je y'ixpajkpatajk, jetse'e duyaktaatsni je tyekta maat je vit juu' ve'e natyuktiintsoojmju.

⁶ Ku tse'e je Simón Pedro dutukje'y jetse'e dupakpójut, van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Mits, Maja Vintsán, ¿mits atse'e xpakpojuvaamp?

⁷ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a ve'e xnujava ti atse'e ntuump; ux'oooknum tse'e xnujávát.

⁸ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ni je vin'ita xa ats mitse'e xkapakpójut.

Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa ats mitse'e mpakpuj, ka'a tse'e tii x'ukjayejpni ats maat.

⁹ Jetse'e je Simón Pedro y'atsaajv:

—Pan ve'emame'e, Maja Vintsán, ka ats ya ntékjyap tse'e mpójup, pojpa to'k aaj ats ya nka'aj jets ats ya nkuvajk.

¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pan xa ve'e tsi'ivani, ka'a tse'e vyinkopka jetse'e jyaa'kva'atsut, je tyekji ve'e, kux va'ajtsani ve'e nujom. Mva'ajtsani xa miitse'eda, óyame'e kyah'anañujoma.

¹¹ Je'e kajx tse'e vyaajñ jets ka'a ve'e anañujoma vya'ajtsada kux ñuja'vinup je'e ve'e jets pane'e paajmjnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup.

¹² Ku ve'e dupakpojkaajti, van'it tse'e je Jesús je vyitani'kx dupaamnuva, jetse'e y'ajxtknuva a'óxiva, jetse'e dunuujmidi:

—¿Mvinmótudu tse'e taav juu' ats miitse'e tunttoojnada? ¹³ Miits atse'e xtijtup Yak'ixpajkpa jets Maja Vintsán, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em xkótstat, kux je'em xa atse'e; ¹⁴ ax pan atsts miitse'e tumpakpojta, ats, je mMaja Vintsanda jets je mYak'ixpajkpa, ve'em tse'e dutsojka jetse'e mnayakpojjuduvat to'k jado'k. ¹⁵ Ve'em ats miitse'e tunttoojnada ax jo'n je toompa dumutún je vyintsán; tonda tse'e ve'em to'k jado'k. ¹⁶ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ni pan toompa ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je vyintsán, jets ni pan kukátsiva ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je'e juu' ve'e kejjup; nay ve'empats miitse'eda, ka'a ve'e xnumájada ax jo'n ats. ¹⁷ Pan mnuja'vidup xa ya'a ve'e jetse'e xkutyóndat, xoon tse'e m'ijitniti.

¹⁸ Ka anañujomap ats miitse'e ntijta, nnuja'vinup xa atse'e pan pan jaty atse'e nvinkoon, kux nupaamdúkani je'e ve'e jetse'e tyónjut je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jets vintso atse'e njátut. Jidu'um tse'e vya'añ: “Je'e juu' atse'e nmaatkaayp nmaat'uukp, je'ets atse'e xnuva'kumpijtnup.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁹ Too'vajkp xa atse'e n'ava'ni jets je'e atse'e, jets ku ve'e tyónjut, van'it tse'e xjaanchávadat jets je'em atse'e juu' atse'e nkojts. ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e dukuvajkp je'e pan atse'e nkejxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e kuxkuvujk; ax pan pants atse'e xkuvajkp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukuvujk pan atse'e xkejxp.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Júdase'e pámjup jem je jayu kya'm

juu' ve'e tso'oxpajkjüdüp

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ku ve'e ve'em je Jesús vyaajñ, navyinma'yunmoqjyju tse'e ooy jetse'e va'ajts juu' dukajts:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets nuto'ke'e miitsta, je'ets atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyin'ix'apítsumjidi to'k jado'k kux ka'a ve'e dunujávada pan pane'e yaktijp. ²³ To'k je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsokj, jeja tse'e je'e pya'ayi kyay. ²⁴ Van'it tse'e je Simón Pedro vya'muxji jetse'e je Jesús du'amotutúvat pan pane'e tyijp. ²⁵ Van'it tse'e ñamyaj'aa'kpejtji jeja je Jesús kyakaviiñ, jetse'e du'amotutúvi:

—Maja Vintsán, ¿pants je'e ve'e?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Va'an ats ya tsapkaaky duyakmuju; ax pan pants atse'e nmooy, je'ets je'e ve'e.

Ax ku tse'e je tsapkaaky duyakmuju, van'it tse'e dumoojy je Judas, je Simón Iscariote je myajntk. ²⁷ Távani tse'e yakma'a vye'na, van'it tse'e je Satanás tyajki jem jya'vin kajxm, jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ti ve'e mtonuvaampy, jatyji tse'e tonu.

²⁸ Ax ni pana tse'e dukanuja'vi juu' ve'e jem kaaydup vye'na jets pan tyajxe'e ve'em dunujjmi. ²⁹ Je Judas tse'e je meen dukoojnukp, je'e kajx tse'e jem juu' ve'e vinmaaydu jets je'e ve'e je Jesús tyijp jets je pascua xaaj ve'e najkx dupatjoya ukpu je ayooqa jayu ve'e najkx duma'a juu'. ³⁰ Ku ve'e je Judas dukaañ je tsapkaaky, van'it tse'e pyítsumni. Koo'tsani tse'e je it vye'na.

Je nam pava'nun

³¹ Távani tse'e je Judas pyítsumni vye'na, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Uxyam tse'e nuke'xnatáka tyánut ats je nmajin, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, uxyam tse'e nuke'xnatáka tyaaampat je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx. ³² Ax pan nuke'xnatáka tse'e tyaj je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, viñm tse'e je Nte'yam duyaknuke'xnatákat ats je nmajin. Tun vee'njits ya'a ve'e ya it ñaxut jetse'e tyónjut kyótsjut. ³³ Onukta, tun javée'nji xa atse'e njaa'k'ítut miits maatta. X'ixtadap xa atse'e; ax nay vanxúpjyam tse'e ax jo'n atse'e nnuujmidi je israeejlit jayu juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup, vanxúpjyams ats miitse'e nnuujmiduva: Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx. ³⁴ Ya nam pava'nun ats miitse'e nyaktaajnjidup: Nachókjada to'k jado'k. Ve'em ax jo'n ats miitse'e tuntsokta jo'n, ve'emts miitse'e mnachókjadat to'k jado'k. ³⁵ Pan mnachojkjüdüp xa ve'e to'k jado'k, ñujávadap tse'e anañujoma je jayu jets ats je n'ixpajkpatajk miitse'eda.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, ¿jómase'e mnujkx?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Joma xa atse'e nnujkx, ka'a tse'e uxyam m'o'yixju jets atse'e xpatsoo'nut, ux'ooknume'e.

³⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, ¿tyajxts atse'e xka'o'yixjunum jets ats mitse'e mpatsoo'nut? Nayja'vijup xa atse'e jets atse'e n'oo'kut mits kajx.

³⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Mnayja'vijupe'e jetse'e m'oo'kut ats kajx? Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

14

Ni pana ve'e kyaje'ya joma ve'e je Dios Tee' pan ka'a ve'e je Jesús dujaanchjáva

¹ Kadi mnavyinma'yunmo'ojada. Jaanchjávada je Nte'yam, jaanchja'viduvats ats. ² Jem ats je nTee' tyak'am, jem xa ve'e ooy je it tyunjatyju joma ve'e je jayu chaanat; pan ka'a ve'e kuvye'ema, tats ats miitse'e je xyup nvaajnada. Ax najkxuts ats je it du'apaamduka joma ve'e m'ijttinit. ³ Ax kuts ats miitse'e najkx je it n'apaajmtkijada, van'itts atse'e nmiinnuvat jets ats miitse'e min nyaktsoo'ndini, ve'em tse'e jem m'ijttuvat joma ve'e ats. ⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e joma atse'e nnujkx, mnuja'viduvap tse'e je too'.

⁵ Van'it tse'e je Tomás ña'muxji:

—Maja Vintsán, ka'a xa aatse'e nnujava pan joma mitse'e mnujkx, ¿vintsots aatse'e nnujávát je too'?

⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je too', ats kajx tse'e je jayu jye'ya joma ve'e je Nte'yam, ats kajx tse'e je jayu dunujava je tyuv je'e, ats kajx tse'e je jayu jyojntyka, ni pana ve'e jem kyaje'ya joma ve'e ats je nTee' pan ka'a atse'e xjaanchjáva.

⁷ 'Pan kux'ixada xa ats miitse'eda, kux'ixaiduvats miitse'e ats je nTee'; ax m'ixada tse'e uxyam, jets ta tse'e x'ixta.

⁸ Van'it tse'e je Felipe ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj je mTee', je'ets aatse'e ntukjotkada'akup.

⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits, Felipe, jékani xa atse'e n'it miits maatta, ¿ka'anum ats mitse'e x'ixa? Pan pan xa atse'e x'ixp, y'ixpaps je'e ve'e ats je nTee'. ¿Ax tyajxts ats mitse'e x'amotu jets ats miitse'e ntuk'ixtat ats je nTee'? ¹⁰ ¿Ka'a mitse'e xjaanchjáva jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa? Juu' jaty atse'e nkajts, ka ya n'avintso vinma'yunapts ats je'e ve'e nkats. Ats je nTee', juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'e tse'e dutoomp juu' jaty atse'e ntuump. ¹¹ Jaanchjávada jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it, jets ats je nTee', yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa; uk pan ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada, jaanchjávadats ats je'e kajx juu' jaty atse'e ntuump. ¹² Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, je'ets je'e ve'e tyoompap juu' jaty atse'e ntuump, jetse'e dujaa'któnut juu' ve'e jyaa'knumájip, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'. ¹³ Ax pan tits miitse'e m'amótudup ats kajx, atsts je'e ve'e ntónup, ax ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, ats, je'e je y'Onuk. ¹⁴ Ats xa ve'e ntónup jyatia pan juu' miitse'e m'amótudup ats kajx.

Ku je Jesús je kojstán duyaktaajñ jets kyéxupe'e je Espíritu Santo

¹⁵ 'Pan xtsojktup xa ats miitse'e, kutyóndats ats je mpava'nun. ¹⁶ Ax n'amótuvupts atse'e je nTee' jetse'e mkejxujadat jado'k pane'e m'ix'itjadap jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit miits maatta. ¹⁷ Je Espíritu Saantots je'e ve'e, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojts. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dukuváktat je Espíritu Santo, kux ka'a ve'e du'ixta jets ni ka'a ve'e du'ixada; ax m'ixadats miits je'e ve'e, kux m'ijttup miitse'e je'e maat uxyam jets jem tse'e mja'vin kajxmdu y'ítut. ¹⁸ Ka'a xa ats miitse'e nmaso'oktat ax jo'n je ku'aa'k ónuk kum'ijitti, miinnuvap xa atse'e jets atse'e n'ítut miits maatta. ¹⁹ Vee'n ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xkoo'k'ixtinit je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e; ax miits, x'ixtaps ats miitse'eda. Mjoointykidinup xa miitse'e kux joointykip atse'e. ²⁰ Je xaaj tse'e xnujávadat jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam miitse'e ats nja'vin kajxm m'ijttuva, nay ve'empats atse'e jem miits mja'vin kajxmdu n'it. ²¹ Pan pan xa ve'e dunuja'vip ats je mpava'nun jetse'e dukutyún, je'ets je'e ve'e pan atse'e xtsojpk, tsokjuvaps je'e ve'e ats je nTee' pan pan atse'e xtsojpk, ax ntsojkpaps ats je'e ve'e jets atse'e nnaajknuke'xnatákajat jeja je'e vyinkujk.

²² Van'it tse'e je Judas ña'muxji, juu' ve'e ka je Iscarióteap:

—Maja Vintsán, ¿tyajxse'e mnaajknuke'xnatákajat ats nvinkujk jets ka'a ve'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup?

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan pan xa atse'e xtsojpk, kutyuumpats je'e ve'e juu' atse'e nkajts, tsokjuvaps je'e ve'e ats je nTee', jets aatse'e nminut, ats jets ats je nTee', jets aatse'e jem je'e jya'vin kajxm n'ítut. ²⁴ Pan pan xa atse'e xkatsojpk, ka'ats je'e ve'e dukutyún juu' atse'e nkajts. Je ixpajkun juu' ve'e m'amótunajxtup, ka átsaps je'e ve'e nje'e, ats je nTee' je'e ve'e jye'e, je'e juu' atse'e xkejxp.

²⁵ 'Nvaajnjidup xa ats miits ya'a ve'e nuvinxup miitse'e m'itta ats maat. ²⁶ Je Espíritu Santo, juu' ve'e m'ix'itjadap jetse'e ats je nTee' mtuknukéxjadat ats kajx, je'e tse'e mtuknuja'vikáxjadap jetse'e mtukjaa'myétsjadat nujom juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

²⁷ 'Oy joót ats miitse'e nyaktanda, ats je n'oy joót ats miitse'e nmoooydyp; ka ve'emap ats miitse'e nyaktanda ax jo'n duyaktanda pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. Kadi mnavyinma'yunmo'ojada jets kadi mtsa'agada.

²⁸ X'amótunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets najkxp atse'e, ax miinnuvaps atse'e jets atse'e n'ijtnuvat miits maatta. Pan kuxtsóktats atse'e, kumxoojntkti tse'e ku ve'e xmótudi jets najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee', kux jyaa'knumájip je'e ve'e jets ni ka'a ve'e ats.

²⁹ Ntunvaajnjidu xa ats miits ya'a ve'e ku ve'e ve'em kyajatyna; ku ve'e ve'em jyátut, van'itts atse'e xjaanchjávadat to'k aaj to'k joót.

³⁰ 'Ka'a xa ats miitse'e vinjo'n n'ukjaa'kmaatnakyojtsjidinit, kux miimpe'e je ko'oyáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. Ni vinxúpats ats je'e ve'e xkayakkutujkja. ³¹ Ax ntónupts ats je'e ve'e juu' ve'e ats je nTee'

xtukpavaan, ve'em tse'e je jayu dunujávatat jets ntsajkp atse'e je nTee'. Ténadats jets duja'mda.

15

Je tsaaydum aa'ts jets je y'axén tukmu'a'ixmojkin

¹ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je tsaaydum aa'ts; ax ats je nTee', ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dukayoop dukatoomp. ² Jets ats je njáyuda, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je tsaaydum aa'ts je y'axenda. Je'e juu' ve'e dukayoop dukatoomp je tsaaydum aa'ts, kyustsujkpts je'e ve'e ooyuu' axena juu' ve'e kata'mip; ax je axén juu' jatye'e ta'mip, tyuktsojkvaachpts je'e ve'e jetse'e ve'em jyaa'ktá'mat. ³ Mva'ajtsanda xa miitse'eda je kats je ayook kajx juu' ats miitse'e tunvaajnjada. ⁴ To'k muk tse'e m'ijttinit ats maat jets atse'e n'ijtpat to'k muk miits maatta. Ka'a ve'e je axén tyá'ma pan ka'a ve'e y'it to'k muk je y'aa'ts maat. Ax ve'emts miitse'eda ax jo'n je axén juu' ve'e kata'mip pan ka'a ve'e m'itta to'k muk ats maat.

⁵ Ve'em xa atse'e ax jo'n je tsaaydum aa'ts; miits tse'eda ax jo'n je axenda. Pan pan jatye xa ve'e ijtp to'k muk ats maat jets atse'e n'it to'k muk je'e maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e ooy tunta'mip, kux pan ka'a xa ve'e m'itta to'k muk ats maat, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e juu' xtóndat. ⁶ Pan pan xa ve'e ka'ijtp to'k muk ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e yaktukvijsvaatsp jetse'e tyaa'tsni, je'e tse'e yakpakmojkp jetse'e jem janjootm yakpum. Jem tse'e tyooyini.

⁷ Pan m'ijttup xa ve'e to'k muk ats maat jetse'e xyak'ittat jem mja'vin kajxmda juu' atse'e nkaajsp, amótudats pan ti ve'e mtsojktup, ax myakmo'odap tse'e. ⁸ Yakmaja yakjaancha tse'e y'it ats je nTee' ku ve'e m'ittat ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tunta'mip, ve'em tse'e mnúke'xnatákadat jets ats je n'ixpajkpa miitse'eda. ⁹ Ntsojktups ats miitse'eda, ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xtsak; jaa'kyak'itta ats je ntsojkin jem mja'vin kajxmda. ¹⁰ Pan mkutyoondup tse'e ats je mpava'nun, mnaajk'itjadaps miitse'e ats je ntsojkin maat, ve'em ax jo'n atse'e nkutyún ats je nTee' je pyava'nun jets atse'e nnaajk'itju je'e je chojkin maat.

¹¹ Nvaajnidups ats miits ya'a ve'e jetse'e xjajejptinit ats je nxoojntkun jem mja'vin kajxmda, ax ve'em tse'e pu'uk avaada mxoojntktinit. ¹² Ya'a xa ve'e ats je mpava'nun: Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n ats miitse'e tuntsokta jo'n. ¹³ Ka'a xa ve'e y'ukjéini nuyojk je tsojkin ax jo'n je tsojkin ku ve'e je jayu duku'oo'ka pan pan jatye'e myaatanayja'vijidup. ¹⁴ Miitsta xa je'e ve'eda juu' atse'e nmaatanayja'vijidup pan mtoondupe'e juu' ve'e ntukpavaandup. ¹⁵ Ka'a ats miitse'e n'uktijitnit toompada, kux je toompa, ka'a je'e ve'e dunujava pan ti ve'e je vyintsán tyuump. Je'e ats miitse'e ntijta jayu juu' atse'e ooy ntunmaatnayja'vijidup, kux ntuknuja'vidu ats miitse'e nujom juu' atse'e n'amótunajx juu' ve'e ats je nTee' kyojts. ¹⁶ Ka miitsap xa atse'e xvinkoondú; ats miitse'e nvinkoondú jetse'e mpaamdi jetse'e m'ijttinit ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tunta'mip jetse'e jyek je tyaa'jm, mtóndape'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e jékut juu' ve'e mtóndap. Pan mtoondup tse'e ve'em, mmo'ojadaps ats je nTee' pan ti ve'e m'amótudup ats kajx. ¹⁷ Ax je'ets ats miitse'e ntukpavaandup jetse'e mnachókjadat to'k jado'k.

Ku je jayu dukatsokta je Jesús jets pan pan jatye'e panajxjudup

¹⁸ Pan ka'a xa ve'e mtsókjada je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxvi-ijnit je kyo'oy je'e, nujávada tse'e jets ats je'e ve'e too'vajkp xkatsojktup. ¹⁹ Pan kuxmaatnavyaa'njadats miits je'e ve'e, kumsókjadats miits je'e ve'eda, ve'em ax jo'n dutsokta pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. Atsts miitse'e nvinkoondú ku ve'e xmaatnavyaa'njada y'ijt je naxviijnit je kyo'oy je'e. Je'e kajx tse'e mkatsókjada pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e x'ukmaatnavyaa'njidini je naxviijnit je kyo'oy je'e. ²⁰ Jaa'myétsta juu' ats miitse'e ntuknujmidu: "Ka'a ve'e je toompa dunumaja ve'em ax jo'n je vyintsán." Pan ats xa ve'e xjomtoondup xtiitoondup, nay mjomtoojnjudup mtiitoojnjuduvaps miits je'e ve'eda; ax pan kyutyoondup je'e ve'e juu' atse'e nkojts, kyutyoondupaps je'e ve'e juu' miitse'e mkojtsuvap. ²¹ Mjomtoojnjudup mtiitoojnjuduvaps miits je'e ve'e je'e kajx ku ve'e mnapyámjada ats maat, jetse'e duka'ixada je'e pan atse'e xkejxp.

²² Pan ka'a atse'e kunmijn jets atse'e kunkamukojtsi, ka'a tse'e kudujayepta je tokin juu' ve'e jyajejptup kuxe'e ats xkatsokta. Ax uxyam, ka'a tse'e tii ti ve'e natyukkukótsjadap je tokin kajx. ²³ Pan pan xa atse'e xkatsojkp, ka'ats je'e ve'e ats je nTee' dutsojktuva. ²⁴ Ka'a tse'e je tokin kudujayepta pan ka'a atse'e kuntuuin juu' ve'e ni pana kyatuumpna je'e je'e vyinkujkta; ax ka'ats atse'e xtsokta óyame'e duja'ixti juu' jatye atse'e ntoon, ka'ats je'e ve'e dutsojktuva ats je nTee'. ²⁵ Ax je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyaty jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyan kujxp jidu'um: "Ve'emji atse'e xkatsojkti." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁶ 'Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e ix'ijtp jetse'e y'it je Dios Tee' maat, nkejxadapts ats miits je'e ve'e. Je'e tse'e tsoo'mp jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e duyaknuke'xnatáka je Nte'yam je tyuv je'e. Ku ve'e myínut, pyámupts je'e ve'e je tuvakojsun ats kajx. ²⁷ Nay ve'empats miitse'e je tuvakojsun xpaamduvat ats kajx, kux ijt atse'e miits maatta van'ítani ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ.

16

¹ 'Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e myakviijnkvóvdat jets atse'e xkoo'kjaanchja'vidinit. ² Ka'a xa ve'e myakkuváktat jep tsaptujkp; je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je jayu myak'oo'kjadat jetse'e vyinmáydats jets je maa'yun je'e ve'e je Nte'yam tyoojnjidup. ³ Ve'em tse'e jyátukadat kux ni vin'íta ve'e ats je nTee' duka'ixada, ni atsa xka'ixaiduva. ⁴ Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada kux ku ve'e ve'em tyónjút kyótsjút, van'it tse'e xjaa'myétstat juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

Je'e juu' ve'e tyuump je Espíritu Santo

'Ka'a xa ats miits ya'a ve'e nvaajnidi ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ, kux ijt atse'e miits maatta. ⁵ Ax najkxpts atse'e uxayam jem joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp, ax ni pánats miits'eda nuto'k'ats xkah'amotutúvada pan joma atse'e nnujx, ⁶ mtsaachvinmaaydupe'e je'e kajx ku atse'e ve'em tunva'añ. ⁷ Ax tyúvamts ats miitse'e nnaajmada, miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e ku atse'e nnajkxut, kux pan ka'a atse'e kunnujx, ka'a tse'e myínut jetse'e y'ítut miits maatta pane'e m'ix'ítjadap; ax pan najkxpts atse'e, ntuknúkxéxtapts ats miits je'e ve'e. ⁸ Ax kuts je'e ve'e myínut, van'it tse'e je jayu je nuja'vin dumo'odat jets je tokin maat je'e ve'eda, jets jeja ve'e je tuvútoot, jets yaktokimpay'o'oydape'e. ⁹ Je tokin maatts je'e ve'eda kux ka'a atse'e xjaanchjávada; ¹⁰ ñujávadapts je'e ve'e pan juu' ve'e je tuvútoot' kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee', ax ka'ats ats miitse'e x'uk'íxtinit; ¹¹ ñuja'viduvapts je'e ve'e jets yaktokimpay'o'ydinupe'e kux kátsani je'e ve'e y'it jetse'e xa'ma kajx chaachpaatnit je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkjip je jáyuda juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam.

¹² 'Jépnum xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e njaa'kvaajnjavaandup, ax ka'anum tse'e m'o'yixjada jetse'e xvinmótudat. ¹³ Ku ve'e myínut je Espíritu Santo, juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojtsp, je'e tse'e mtuk'ixkáxadap je tyuv je'e, kux ka je y'avinto vinma'yun kajxap xa je'e ve'e kyótsut, je'e ve'e kyótsup juu' ve'e y'amotunajxyp, je'e tse'e mtuknujávajadap juu' jatye'e tónjup kótsjup. ¹⁴ Je'e xa atse'e je nmajin duyaknuke'xnatákap, kux pyákup je'e ve'e juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat. ¹⁵ Nujom tse'e juu' ve'e ats je nTee' jye'e, átspats je'e ve'e nje'e. Je'e kajxts atse'e tunva'añ jets pyákup je'e ve'e je Espíritu Santo juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat.

Ku je tsaachvinma'yun vyimpítut xoojntkun

¹⁶ 'Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xkoo'k'íxtinit; ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'íxtinuvat, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'.

¹⁷ Jeme'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e nay'amotutúvjidu:

—¿Tis ya'a vine'e tyijp? Ve'em xa ve'e xnuujmimda jets vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jetse'e nkoo'k'ixumdinut, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'it tse'e n'ixumdinuvat, kux najkxp ya'a ve'e joma ve'e je Tyee'. ¹⁸ ¿Tis ya'a ve'e tyijp ku ve'e vya'añ: “Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut”? Ka'a xa uu'me'e nvinmótumda ti ya'a ve'e tyijp.

¹⁹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets yak'amotutúvavaampe'e, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—Je'e ve'e mnujavavaandup pan tyajx atse'e jidu'um tunva'añ: “Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets ats miitse'e xkoo'k'íxtinit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'íxtinuvat”? ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, mya'axtaptts miitse'e jetse'e mtsaachvinmáydats; ax je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnít je kyo'oy je'e, xoonduktapts je'e ve'eda; óyam tse'e mtsaachvinmáydats, vimpítupts je'e ve'e je mtsaachvinma'yunda xoojntkun. ²¹ Ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk duyakjéjava'añ, tsaachvinmaayp tse'e ku ve'e tyukkadaakjini jetse'e chaachpaa'tut; ax ku tse'e kye'ex je maax ónyk, ka'a tse'e du'ukjaa'myejtsni ku ve'e tuchaachpaa'ty, kux xoojntkp je'e ve'e ku ve'e je maax ónyk tukye'ex. ²² Nay ve'empats miitse'eda, mtsaachvinmaaydupe'e uxayam; ax n'íxtinuvapts ats miitse'eda, van'it tse'e ooy mtunxoonduktat jem mja'vin kajxmnda, ax ni pana tse'e kya'o'yixjút jetse'e mpajkuxjadat je mxoojntkunda.

²³ 'Ka'ats ats miitse'e van'it x'ukti'amotutúvidinit. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets mmo'ojadape'e ats je nTee' nujom pan ti jatye'e m'amótudap ats kajx. ²⁴ Ka'anum miitse'e x'amótuda juu' ats kajx. Amótuda juu', jetse'e myakmo'odats, ve'em tse'e pu'uk avaada y'ítut je mxoojntkunda.

Je Jesucristo xa ve'e du'amaqdaagui je naxviijnít je kyo'oy je'e

²⁵ 'Je tukmu'a'ixmojkin maát ats miits ya'a ve'e nvaajnjada, je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je tukmu'a'ixmojkin maát juu' nko'o'kvaajnjidinit, va'ajtsamts ats miitse'e je nTee' ntuknujávadat. ²⁶ Van'itts miits je'e ve'e x'amótudat juu' ats kajx. Ax ka'ats atse'e nva'añ jets atse'e n'amótuvut miits kajxa ats je nTee', kux viinme'e ats je nTee' mtsókjada, ²⁷ mtsókjádupts miits je'e ve'e je'e kajx ku ats miitse'e xtsókta jetse'e xjaanchjáda jets jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e. ²⁸ Jem atse'e je nTee' vyinkojkm ntsaa'n jets atse'e nmiijn yaja naxviijn; ax nmasaakpts atse'e uxym ya naxviijn it jets atse'e nvimpijtnuvat jem joma ve'e ats je nTee'.

²⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyaandi:

—Uxym tse'e tuuv, va'ajts tse'e juu' xkojtsni, ka'a ve'e x'ukyaktoonni je tukmu'a'ixmojkin, ³⁰ uxymts aatse'e n'ix jets mnua'vikujxp mitse'e nujom juu' jaty, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e pan juu' m'amótutúvajat, je'e kajxts aatse'e njaanchjáda jets jem mitse'e mtsaa'n je Nte'yam vyinkojkm.

³¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Mjaanchja'vidupe'e uxym? ³² Pyaatsnupts je'e ve'e je xaaj, uxymts je'e ve'e, ku miitse'e m'akekva'kxkáxtat, kaknaa' kaktóo' tse'e xpáktat jets atse'e naaydum xyaktándat. Ax ka naaydumapts atse'e, kux je nTee' maát atse'e n'it. ³³ Nkojtsjidup ats miits ya'a ve'e nujom jetse'e xjayeiptinit je oy joót ats kajx. Mtsaachpaa'ttaptts miitse'e yaja naxviijn; ax pamda tse'e je mák aaj je mák joót, ta atse'e n'amaadaaga je naxviijn je kyo'oy je'e.

17

Ku je Jesús dunútsapkajts je y'ixpajkpatajk

¹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús jem tsajm tsó pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, ta tse'e je tiempo dupaatni pan vin'it ats mitse'e nyakmájat nyakjaanchat. Yakmaja ats mits to'k aaj, ats, mits je m'Onuk, ve'emts ats mitse'e nyakmájivat nyakjaanchivat. ² Mits xa atse'e xmooy je kutojkin jets atse'e nyakkutojkjat nujom je jayu, xmooyvats atse'e je kutojkin jets nujom je'eda pan pan jaty ats mitse'e xmooy, jets ats je'e ve'e nmooydinit je joointykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ³ Ax je joointykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, je'ets je'e ve'e ku ve'e m'ixajada, mits, to'kji je Nte'yam, juu' ve'e tyúvam, jets atse'e x'ixaiduva, ats, je Jesucristo, juu' mitse'e mkejx.

⁴ 'Ta xa atse'e nyaknuk'e'xnatáka mits je mmajin je mjaanchin yaja naxviijn, tats atse'e ntonkux nkojtskux juu' ats mitse'e xtukpavaan. ⁵ Ax uxym, yakmájats ats to'k aaj jem mits mvinkojkm je majin maát juu' atse'e njayeip ku ats mitse'e nmaatve'na ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na.

⁶ 'Je'e pan pan jatye'e mvinkoon yaja naxviijn, je'e pan pan jaty atse'e xmooy, nujávats ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta. Mits mje'e je'e ve'e y'ijtti, mitsts ats je'e ve'e xmooy. Kyutoonduts je'e ve'e mits je mkats je m'ayook, ⁷ ax fuja'viduups je'e ve'e uxym jets nujom juu' jaty ats mitse'e xmooy, mitsamts ats je'e ve'e xmooy. ⁸ Kux nmooydu ats je'e ve'e je kats je ayook juu' ats mitse'e xmooy, kyuvajktuts je'e ve'e, va'ajts tse'e dunujávada jets jem atse'e ntsaa'n joma ve'e mits, jyaanchja'vidu tse'e jets mits atse'e xkejxp.

⁹ 'Nmuno'o'kxtkpts ats mitse'e je'e kajxa, ka je'e kajxapta pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyo'oy je'e, je'eda ve'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, kux mits xa je'e ve'e mje'eda. ¹⁰ Nujom tse'e juu' ve'e ats nje'e, mitsts je'e ve'e mje'eva, ax juu'ts mitse'e mje'e, nay átspts je'e ve'e nje'eva, je'e kajxts atse'e yakmaja n'it.

¹¹ 'Ka'a xa atse'e n'uktaannit yaja naxviijn; ax je'eda, tándapts je'e ve'e. Ax najkxpts atse'e n'ijtni mits maát. Kunuu'kx Tee', ixu jayepu to'k aaj je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e to'kji n'ijtum. ¹² Ku atse'e n'ijt je'e maatta yaja naxviijn, n'ixtu njayeiptats ats je'e ve'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy jets atse'e nkuvaandi. Ni pana tse'e kyavintóki, je'ejyi ve'e to'k juu' ve'e nupaamdúkani ijt jetse'e vyintókit, ve'em tse'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹³ 'Ax najkxpts atse'e uxym jem joma mitse'e m'it. Jidu'umts atse'e nva'añ namvaat atse'e n'itnum yaja naxviijn, ve'em tse'e pu'uk avaada dújayeiptinit jem jya'vin kajxmda ats je nxoojntkun, nay je'e je xoojntkun juu' atse'e njayeip. ¹⁴ Ats xa je'e ve'e nmooydu je mkats je m'ayook, ax ka'ats je'e ve'e chókjada je jáyuda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e je naxviijn je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njada, ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijn je kyo'oy je'e. ¹⁵ Ka'ats ats mitse'e n'amotu jetse'e xyakpítsumdat yaja naxviijn, je'e ve'e jetse'e x'ixnit xjayeipnit jetse'e kyaka'adat jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

¹⁶ 'Ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijn je kyo'oy je'e, ve'emts je'e ve'e dukamaatnavyaa'njuduva je naxviijn je kyo'oy je'e. ¹⁷ Yak'apúkada to'k aaj je tyuv je'e kajx jetse'e y'ijttinit mits maát; mits je mkats je m'ayook, je'ets je'e ve'e je tyuv je'e. ¹⁸ Ve'em

ax jo'n ats mitse'e xkejx jets atse'e n'it'ut je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ve'emts ats je'e ve'e nkejxtuva jetse'e y'ijttuvat je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁹ Je jayu pan pan jaty mitse'e mvinkoon, je'e kajxtats atse'e nnaajk'itju mits maat jets atse'e ntónut juu' ats mitse'e xtuknukexjp, ax ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat mits maat je tyuv je'e kajx.

²⁰ Ax ka je'e kajxtajyapts ats mitse'e nmunoo'kxtuk, je'e kajxtava ve'e pan pan jaty atse'e xjaanchjavadap je ayook kajx juu' je'e ve'e kyótstap. ²¹ Tata, n'amótup ats mitse'e jetse'e nujom je'eda to'kji y'ijttinit. Ve'em ax jo'n mitse'e m'it yam ats nja'vin kajxm jets atse'e n'ijtpa jem mits mja'vin kajxm, nay ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat yam uu'm nja'vin kajxmam, ve'em tse'e dujaanchjavadat pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e jets mits atse'e xkejxp. ²² Je majin juu' ats mitse'e xmooy, nmgooyduvats ats je'e ve'e, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'm'e to'kji n'ijtum. ²³ Jemts atse'e je'e jya'vin kajxmda, jets yámpats mitse'e ats nja'vin kajxm, ax ve'em tse'e to'kji y'ijttinit jetse'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, jetse'e dunujavadat jets mits atse'e xkejxp jets ooy mitse'e xtuntsak pan pan jaty mitse'e mvinkoon, ve'em ax jo'n ats mitse'e xtsojkipa jo'n.

²⁴ Tata, mits xa ats je'e ve'e xmooydu, ax ntsajkpts atse'e jets atse'e n'ijtpat je'e maatta jem joma atse'e n'ijtnit jetse'e du'ixtat je majin juu' ats mitse'e xmooy, kux van'itanam ats mitse'e xtsak ka'anume'e ya it choq'nduk vye'na. ²⁵ Tata, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e oy juu' mitse'e mtuump. Pan pan jaty xa ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e m'ixajada; ax n'ixats ats mitse'e; jets je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ñuja'vidupts je'e ve'e jets mits atse'e xkejxp. ²⁶ Nujava xa ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta, ax njaa'któnupts ats je'e ve'e pan vintso ve'e mjaa'knujáavadat, ve'em tse'e dujayeptuvat jem jya'vin kajxmda je tsojkun juu' ats mitse'e xtukmutsojkip, jets atse'e n'ijtnit jem je'e jya'vin kajxmda.

18

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.53-50; Lc. 22.47-53)

¹ Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadidi jetse'e dutinajxti je tukjov juu' ve'e Cedrón duxaaj, jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om joma ve'e to'k je olivos kupukam. Jem tse'e tyajkidi. ² Y'ixaiva tse'e je it je Judas, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, kux may naxe'e jem je Jesús dumaat'ótsta je y'ixpajkpatajk. ³ Ax jem tse'e je Judas jye'y maat je tojpatajk jets je tsaptakmutoompatajk; je tee'tajk je vyintanda jets je fariseotajkta, je'e tse'e je kejxjudu. Jem tse'e je Jesús dununajkxta kuna'ak kutu'kx, je kup maat jets je tsojx maat. ⁴ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús nujom juu' ve'e tónjup kótsjup, je'e kajx tse'e je Jesús y'anajkxiiji jetse'e y'amotutúviji:

—¿Pan tse'e m'ixtidup?

⁵ Jetse'e y'atsoojviji:

—Je Jesús, je nazarétit jayu.

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ats xa je'e ve'e.

Je Judas juu' ve'e dupaamnup je Jesús jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, jem tse'e dumaadada je jayu juu' ve'e myaatje'ydu. ⁶ Ku ve'e je Jesús vyaajñ: “Ats xa je'e ve'e”, van'it tse'e y'uxnajkxti jetse'e ñaxkadaakti. ⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidinuva:

—¿Pan tse'e m'ixtidup?

Jetse'e vyaandinuva:

—Je Jesús, je nazarétit jayu.

⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—Ta xa ats miitse'e nnaajmada jets ats je'e ve'e. Pan ats tse'e x'ixtidup, maso'oktats ats ya njayu jetse'e ñajkxtinit.

⁹ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyooinji kyojtsji juu' ve'e viinm je Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ jets ni to'ka ve'e kyavintoki je'e pan pan jatye'e je Tyee' moojyju. ¹⁰ Myaat tse'e vye'na je Simón Pedro to'k je yajkxy tsojx, van'it tse'e duyakpitsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je y'aka'yun taatsk juu' ve'e Malco duxaaj, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'ets je'e ve'e je tyoomba y'ijt. ¹¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús dunujumi je Pedro:

—Paamnuba je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp. Pan chajkp xa ve'e ats je nTee' jets atse'e ntsaachpaa'tut, ¿ka'ats ats n'ite'e je tsaachpaatun nyaknáxut?

Ku je Jesús dūvinteni je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Je tojpatajk maat je'e juu' ve'e yakkutojkuxjudup maat je tsaptakmutoompatajk, je'e tse'e dumajstju je Jesús jetse'e dutsoomdi. ¹³ Van'it tse'e duyaknajkxti too'vajkp jep je Anás tyak'ap. Je maj onuk Anás, je Caifás je mya'vutts je'e ve'e y'ijit; jets je Caifás, je'e tse'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ¹⁴ Nay je'ejam tse'e je Caifás juu' ve'e du'akojtsi je israeejlit jáyuda jets je'e je y'o'yinda je'e ve'e jetse'e to'kji je jayu duku'oo'kat je jáyuda.

Ku je Pedro dukanatyukpajkji je Jesús
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Pyanajkxtu tse'e je Jesús je Simón Pedro jets jado'k je myu'ixpajkpa. Je myu'ixpajkpa, íxajats je'e ve'e y'ijit je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. Ax je íxpajkpa tse'e tajki jep je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta tyaagujkp, je Jesuuse'e dupa'ux'ooki. ¹⁶ Je Pedro, jékumts je'e ve'e tyaajñ. Je'e kajx tse'e pyítsum je íxpajkpa juu' ve'e íxaja je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, jetse'e dumaatnakyojtsi je ta'axtajk juu' ve'e je zaguán du'ix'ijtp, jetse'e duyaktajki je Pedro.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk dunuujmi je Pedro:

—¿Ka mitsap vine'e nuto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Jetse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

¹⁸ Xojxp tse'e van'it je it, je'e kajx tse'e je toompatajk maat je tsaptakmutoompatajk dupaamdi je jaajñ je ju'u maat, jep tse'e dvin'ténada jetse'e xyamda. Jep tse'e je Pedro tyéniva xyaampa.

Ku je tee' Anás duyaktuvi duyakto'ojntsi je Jesús juu' jaty
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, je'e tse'e du'amotutuvi je Jesús pan ti ve'e tyoondup kyojstsup je y'ixpajkpatajk jets ti ve'e je Jesús je jayu tyuk'ixp. ²⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Nuke'xnatákani je'e ve'e juu' atse'e tunkats jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ijtpts atse'e tunyak'ixpuk jep tsaptujkp jets jep maja tsaptujkp, jep joma ve'e ñay'amókajada anañujoma je israeejlit jáyuda, ka ayu'utsaps atse'e juu' tunkats. ²¹ ¿Tyajxts atse'e x'amotutuya? Je'e mits amotutuya pan pan jaty atse'e tux'amotunaxta, va'ants je'e ve'e mva'nuxjada pan ti jaty atse'e tunkats, ñuja'vidupts je'e ve'e juu' jaty atse'e tunkats.

²² Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e nuto'k je tsaptakmutoompa juu' ve'e paa'ténijup, je'e tse'e du'akupa'kxi je Jesús, jetse'e dunuujmi:

—¿Ve'eme'e x'atsav ya tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta?

²³ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa je'e ve'e y'oya juu' atse'e tunkats, nukótsuts n'it joma ve'e kya'oya; ax pan oys je'e ve'e juu' atse'e tunkats, ¿tyajxts atse'e tux'akupa'kxa?

²⁴ Van'it tse'e je Anás je Jesús tsumupukna dutuknukejx je tee' Caifás, tee' je'e ve'e y'ijtpa juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta.

Ku je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Namvaate'e je Pedro jyan'aténiva, van'it tse'e yaknuujmi:

—¿Ka mitsap vine'e nuto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

²⁶ Van'it tse'e y'amotutúvjinuva nuto'k je toompa juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e myugo'ok juu' ve'e je Pedro kyuspojxji je tyaatsk, jetse'e vyaajñ:

—¿Ka jémap ats mitse'e tun'ix olivos kupukam joottm maat ya'a?

²⁷ Ax ka'a tse'e y'uknatyukpajkinuva je Pedro je Jesús. Je'yji tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy.

Ku je Jesús je Pilato dvin'teni
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ku ve'e je Jesús duyaktsoo'ndi jep je Caifás tyak'ap, van'it tse'e duyaknajkxti jem joma ve'e je Pilato yakkutuk, jajtukuvaannup tse'e je it vye'na. Ka'a tse'e tyajkidi jep tujkp je israeejlit jayu kux va'ajts je'e ve'e ñaajk'ituva'anjada, kux pan kutyajkidi ve'e, ka'a tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kudukaaydi je pascua xaj a'ox. ²⁹ Je'e kajx tse'e je Pilato pyítsum jep tujkp joma ve'e yakkutuk. Je római yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip van'it, je'e tse'e je kutojkun moojyju. Van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—¿Tise'e mtuknuxa'aidup ya jayu?

³⁰ Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Pan ka je tokin toompap xa ya'a ve'e kuy'it, ka'ats aats mits ya'a ve'e je xyup ntukkataka.

³¹ Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets tokimpayo'oyda ax jo'n vya'añ je mpava'nunda.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aats miitse'e xyakajjtada jets aatse'e nyakjaju'oo'kut.

³² Ve'em tse'e jyajty jetse'e tyoonji juu' ve'e je Jesús kyojts pan vintso ve'e y'oo'kut.

³³ Van'it tse'e je Pilato tyajkinuva jep joma ve'e yakkutuk, jetse'e je Jesús duyatsajv, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa mitse'e?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Je m'avintso vinma'yun kajx ats mits ya'a ve'e x'amotutuva, ukpu jayu ve'e ve'em mna'muxjup?

³⁵ Van'it tse'e je Pilato y'atsoojvjidi:

—Ka je israeejlit jáyuvap xa atse'e. Je m'áyuda maat je tee'tajk je vyintsanda, je'e tse'e yam ats nka'm tumpámjada. ¿Ti mitse'e tuxtún?

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka yaja naxviijnap xa atse'e nyakkutuk. Pan yaja xa atse'e kunyakkutuk, ka'a tse'e kudukuvajkti pan pan jaty atse'e xpanajxtup jets atse'e jem je israeejlit jayu kyam nyakpámut. Ka yájaps atse'e nyakkutuk.

³⁷ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis, yakkutojkpa mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Je'e kajx xa atse'e nke'x jets je'e kajxts atse'e nmijn yaja naxviijn jets atse'e je tuvakojsun mpámut je tyuv je'e kajx. Anañujoma pan pan jatye'e dukutyoondupe je tyuv je'e, y'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp.

³⁸ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis je'e ve'e je tyuv je'e?

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Ku ve'e je Pilato ve'em vyaajñ, van'it tse'e pyítsumnuva jetse'e dumukojtstinuva je israeejlit jáyuda, jetse'e dunuujmidinuva:

—Ka'a xa atse'e ya jayu ti tokin mpaatyja. ³⁹ Ixtañ xa miitse'e xjayepta jets ats miitse'e nmasookjadat to'k je poxuntakjaju vimpaascua xajj.

Van'it tse'e je jayu du'amotutúvidi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasookjadat ya Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

⁴⁰ Van'it tse'e mak'k vyaandi:

—¡Ka'a, ka je'ep! ¡Mas'o'oku je Barrabás!

Ax mee'tspats je'e ve'e y'ijj je Barrabás.

19

¹ Van'it tse'e je Pilato je Jesús duyakjavoyoppi maat je po'o vojpun je pojxun japtsum. ² Távani tse'e yakvap vye'na, van'it tse'e je tojpatajk to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Van'it tse'e duxojxti maat je tso'ojmk vit ax jo'n je yakkutojkpa ñaxyóxjada, ³ jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¡Yakmájats mitse'e m'ítut, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa! —jetse'e du'akupa'kxidi.

⁴ Van'it tse'e je Pilato pyítsumnuva jetse'e je numay jayu dunuujminuva:

—Ixta, uxayaja xa atse'e nyakpítsum jetse'e xnujávadat jets ka'a atse'e ti tokin mpaatyja.

⁵ Van'it tse'e je Jesús pyítsum maat je tso'ojmk vit, jeme'e kyuvajkm je ápit ta'aky je corona jo'n pum dumaada juu' ve'e tyukxakjeejnuktu. Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—¡Uxyaja xa ve'e ya yaa'tyajk!

⁶ Ku ve'e du'ixti je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptakmutoompatajkt, mak'k tse'e vyaandi:

—¡Yakcruuzpétu! ¡Yakcruuzpétu!

Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets yakcruuzpétta; ka'a xa ats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja.

⁷ Ax jidu'um tse'e y'atsoovdi je israeejlit jáyuda:

—Njayeipp xa aatse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets vyinmajtsjupe'e jetse'e y'oo'kut kux ve'eme'e ñapyumju jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁸ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, nuyojk tse'e tyunjaa'ktsa'ki. ⁹ Van'it tse'e tyajkinuva jep tujkp jetse'e du'amotutuvi je Jesús:

—¿Jómit jáyuts mitse'e?

Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoojvji.

¹⁰ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a atse'e x'atsav? ¿Ka'a ve'e xnujava jets njayepp atse'e je kutojkun jets ats mitse'e naspaka nyaktánut ukpu ats mitse'e je nyakjcryuuzpétjut?

¹¹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa mitse'e je Nte'yam kummoojyji je kutojkun, ka'ats mitse'e je xyup myakkutuk ats kajx. Je'e kajx tse'e nuyojk tókinax je'e juu' atse'e jem mits mka'm tuxyakjapyumju jets ka'a ve'e mits.

¹² Van'it tse'e je Pilato du'ukjaa'kpayo'y pan vintso ve'e je Jesús naspaka kuduyaktaajñ, jetse'e pyitsumnuva jeja je numay jayu vyinkujk. Ax makk tse'e vyankojtinuva je israeejlit jáyuda:

—iPan myaktaampy xa ya'a ve'e naspaka, ka'a tse'e xmaatnayávaja je César, je yakkutojkpa juu' ve'e nuyojk je kutojkun duka'mip! iepyana pan pane'e napyaa'jmup yakkutojkpa, cho'oxpujks je'e ve'e je César!

¹³ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, van'it tse'e je Jesús duyakjapyitsumji jetse'e y'ajxtk joma ve'e tyokimpayoy. Gabata tse'e yaktukxaaja je it je hebreo aaj. (Jidu'um tse'e kyatsapitsum je Gabata, Tsavimpa'kxy.) ¹⁴ Jado'k xaa'j tse'e kya'it jetse'e je pascua xaa'j du'amaa'yadat, kujk xaa'j jo'ne'e vye'na, van'it tse'e je Pilato dunuujmida je israeejlit jáyuda:

—iUxyaja xa ve'e ya myakkutojkpada!

¹⁵ Van'it tse'e makk vyaandinuva:

—iVa'an du'aa'ku! iVa'an du'aa'ku! iYakcruuzpétu!

Jetse'e je Pilato ña'muxjadinuva:

—¿Tis, nyakjcryuuzpétjut ats ya'a vine'e ya myakkutojkpada?

Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán y'atsoojvji:

—Ka'a xa aatse'e viijnk yakkutojkpa njayep, je Césarji ve'e to'k.

¹⁶ Ku ve'e ve'em vyaandi, van'it tse'e je Pilato dutuujn juu' ve'e je numay jayu chojktup, jetse'e jem je tyojpa kya'mda dupuujm je Jesús jetse'e duyakcruuzpétat.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Van'it tse'e pyitsum je Jesús, jeme'e je cryuuz dupaku'u, jetse'e ñujkx joma ve'e to'k je it juu' ve'e yaktukxaajip Kuxútum, je'e juu' ve'e je hebreo aaj kyatsapitsump Gólgota. ¹⁸ Jem tse'e duyakcruuzpejtti. Yakcruuzpejtuvva tse'e janumejtsk je jayu, jeja tse'e itakujk je Jesús dupaamdi. ¹⁹ Yakjapyaa'jmju tse'e je Pilato jem cruz kojn to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: "Ya'a xa ve'e je Jesús, je nazarétit jayu, je Israeejlit jayu Yakkutojkpa." ²⁰ Numay tse'e je israeejlit jayu du'ixti je jatyán, kux je it joma ve'e duyakcruuzpejtti je Jesús, myutámipst je'e ve'e je kajpun jets toojk je ayookts je'e ve'e ja'a: je hebreo, je griego, jets je latin. ²¹ Je'e kajx tse'e je israeejlit tee'tajk je vyintsán dunuujmida je Pilato:

—Kadi to'k aaj xyakjayja'aju: "Je Israeejlit jayu Yakkutojkpa"; ñojk'óye'e yakjayja'aju: "Ya'a ve'e vaan: Ats xa je'e ve'e je Israeejlit jayu Yakkutojkpa."

²² Ax jidu'um tse'e je Pilato y'atsoojvji:

—Juu' xa atse'e tunyakjayja'aju, ja'anits je'e ve'e tutyáñ.

²³ Ku ve'e je tojpatajk duyakcruuzpejtti je Jesús, van'it tse'e je vyit duyakva'kxti maktaaxk viijn, kaktó'k viijn tse'e tyukkadaakjidi. Pyajktuva tse'e je vyitupa'tk. Ka'ats je'e ve'e xyomyuka, to'k ta'akyji ve'e nujom, ²⁴ je'e kajx tse'e ñavyaajnjidi:

—Ka'a tse'e nkaa'tsumdat, ñojk'óye'e dunukoo'yimda jetse'e n'ixumdat pan pane'e tukkaadakjup.

Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Yakva'kxtu tse'e ats je nvit jetse'e dunukoo'yidi ats je nvitupa'tk." Ax ve'em tse'e dutoondi je tojpatajk.

²⁵ Joma ve'e je Jesús je cryuuz, jem tse'e vye'na je tyaak, jem tse'e je tyaak je y'uts juu' ve'e tyak'ákip, jem tse'e je Cleofas je ñuda'ax juu' ve'e María duxaa', jempa tse'e je María Magdalena. ²⁶ Ku ve'e je Jesús du'ix jets jeja ve'e tyena je tyaak maat je y'ixpajkpa juu' ve'e ooy tyuntsojk, van'it tse'e dunuujm je tyaak:

—Nana, m'onukjávap ya'a ve'e.

²⁷ Van'it tse'e dunuujmiva je y'ixpajkpa:

—Mtaakjávap ya'a ve'e.

Van'it tse'e je ixpajkpa jem tyak'ámam duyaktsuunini je Jesús je tyaak.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ñuja'vinup tse'e je Jesús jets ta ve'e tyonkuxju kyojtskúxju nujom jets je'e kajxe'e jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Taatsip ats.

²⁹ Jem tse'e y'ijit to'k oo'y je tsaaydum pa'ajk na'ook, van'it tse'e duyaxxoo'kti to'k je tukna'oktaatsun maat je tsaaydum pa'ajk na'ook, jetse'e dupaamdi jem kapy jajm juu' ve'e hisopo duxaaj. Van'it tse'e dutuk'at'ijidi. ³⁰ Kyuvajk tse'e je Jesús je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ta tse'e tyonkuxju kyojtskúxju.

Van'it tse'e vyijjntk jetse'e je jya'vin tyukvaatsji.

Ku to'k je tojpa dukomjujt je Jesús je kyachupajk

³¹ Jado'k xaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut. Ka'a tse'e je israeejlit jayu dutsojki jetse'e je poo'kxtkun xaaj jem cruz kajxm je ñi'kxta je kyopkta tyánut pan pan jatye'e cruuzpejttu, kux oo'ye'e dutunnumaja je poo'kxtkun xaaj van'it. Je'e kajx tse'e je Pilato dunuujmidi jetse'e dutukpava'anut je tyoipatajk jetse'e dutajtat je pyoojyta jetse'e jatyi y'oo'ktat pan pan jatye'e cruuzpejttu, ve'em tse'e y'óyat jetse'e duyakkeekitnit je ñi'kxta je kyopkta. ³² Van'it tse'e je tojpa ñajkxti jetse'e je pyoojy dutajjidi numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús myaatcruuzpejttu; ku muto'k, van'it tse'e jado'k. ³³ Ku ve'e duvinkutámidi je Jesús, van'it tse'e du'ixti jets távani je'e ve'e y'a'a'k, je'e kajx tse'e dukoo'ktajjidini je pyoojy.

³⁴ Nuto'k je tojpa juu' ve'e jem ijttu, je'e tse'e dukomjojt je Jesús je kyachupajk. Tun je'yji tse'e pyitsum je nuu'pun jets je naaj. ³⁵ Je jayu juu' ya'a ve'e du'ix, je'e tse'e ya tuvakojsun dupaamp je'e kajx jetse'e ve'em je Jesucristo xjaanchjavadat. Ni vinxupa ve'e je taay dukamaada je tuvakojsun juu' je'e ve'e pyuump, ñuja'vripts je'e ve'e oy jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e jyaayp. ³⁶ Je'e kajxs ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Ni to'ka ve'e je pyajk kyayaktájut.” ³⁷ Jem tse'e jado'k viijn je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Y'ixtaps je'e ve'e juu' ve'e koojmjudu.”

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, van'it tse'e je José juu' ve'e arimatéait jayu, je'e tse'e du'amotu je Pilato jetse'e yakjajtxjút jetse'e duyaktsoo'nit je Jesús je ñi'kx je kyopk. Je José, je Jesuusts je'e ve'e pyanujkxp y'ijit. Oyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e ñaajknuke'xnatajkiji kux cha'kipe'e je myu'israeejlit jáyuda. Yakjajtxju tse'e je Pilato. Van'it tse'e je José y'ats jetse'e duyaktsoo'nni je Jesús je ñi'kx je kyopk. ³⁹ Nay ve'empa tse'e je Nicodemo, je'e juu' ve'e ojs dumaatnakajtsju koo'ts je Jesús, je'yvats je'e ve'e maat toojk arroba jo'n je pa'ajk xoo'kpa, je miirrats je'e ve'e jets je áloe mutaka. ⁴⁰ Ax ve'em tse'e je José maat je Nicodemo je Jesús je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit maat je pa'ajk xoo'kpa, ve'em ax jo'n dutonda je israeejlit jáyuda ku ve'e je y'oo'kpa je ñaxtajkin du'apaamdukada. ⁴¹ Jep tse'e to'k je ju'kx kupukam vye'na tamji joma ve'e duyakcruuzpejtti je Jesús. Jeja tse'e ju'kx kupukam jaat vye'na to'k je nam oo'kpa jot joma ve'e je oo'kpa kyatákana. ⁴² Jep tse'e dupaamdi je Jesús je ñi'kx je kyopk kux támani ve'e vye'na je israeejlit jayu je pyoo'kxtkun xaajta jets je'e kajxpa ve'e ku ve'e tamji y'ijit je oo'kpa jot.

20

Ku je Jesús jyoointykpajknuva

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jetse'e je María Magdalena ñujkx tun japyji jem joma ve'e je Jesús ñaxtajki, koo'ts jatyna tse'e vye'na, van'it tse'e du'ix jets yakke'ekani ve'e vye'na je tsaaj juu' ve'e y'akaajyjup je jot. ² Van'it tse'e noomp ñujkx joma ve'e vye'nada je Simón Pedro jets je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, jetse'e dunuujmidi:

—¡Ta xa ve'e duyakpítsumdini je Maja Vintsán jep jótup! ¡Ka'ats aatse'e nnujava pan joma ve'e tudupaamdini!

³ Van'it tse'e je Pedro jets jado'k je ixpajkpa noomp ñajkxti joma ve'e je Jesús ñaxtajki. ⁴ Kijpx tse'e noomp ñajkxti. Ax makx tse'e javee'n ñuujm jado'k je ixpajkpa jets ni ka'a ve'e je Pedro, jetse'e too'vajk jye'y joma ve'e je nextajkin it. ⁵ Van'it tse'e vyijjntk, jetse'e kyak'ixi, jetse'e du'ix jets jepe'e je vit pyujkna. Ax ka'a tse'e tyajki. ⁶ Ku ve'e jye'y je Simón Pedro, van'it tse'e tyajki jep oo'kpa jótup; y'ixpats je'e ve'e jets jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpitti. ⁷ Van'it tse'e du'ixpa je vit juu' ve'e tyukvinmojstu je Jesús je

kyuvajk. Ka'a tse'e tyo'kmúka maat je vit juu' ve'e tyukvimpittu, apuk je'e ve'e pum vye'na axaa'ch. ⁸ Van'it tse'e tyajkiva jado'k je xipajkpa, je'e juu' ve'e too'vajkp je'y joma ve'e je naxtajkin it, jetse'e du'ix juu' ve'e toojnju kojtsju, jetse'e dujaanchja'vi. ⁹ Ka'anum tse'e duvinmótuda vye'na je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e je Jesús jyoojntykpajknuvat ku ve'e aa'kani vye'nat. ¹⁰ Van'it tse'e je xipajkpa vyimpjittini joma ve'e ñamyájada.

Ku je Jesús ñaajknyke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk
(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ax yaaxp tse'e tyaañ je María jeja oo'kpa jot aagui. Namvaate'e ya'axy, van'it tse'e vyijntk jetse'e kyak'ixi jep jótup. ¹² Jep tse'e du'ix numejtsk je ángeles poo'p xaxta, jeja ve'e chaanada joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk y'ijt, to'k joma ve'e je kyuvajk y'ijt, jets jado'k joma ve'e je tyek y'ijt. ¹³ Jetse'e je ángeles y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e mya'axy?

Jetse'e y'atsaajv:

—Je'e kajxse'e kuxe'e je Maja Vintsán tuduyaktsqo'ndini; ka'a atse'e nnujava pan joma ve'e tudupamda.

¹⁴ Kojtskajxp tse'e vye'na ku ve'e y'ixumpijit, van'it tse'e du'ix je Jesús, ax ka'ats je'e ve'e dunujava jets je'e je'e ve'e. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e mya'axy? ¿Pane'e m'ixtip?

Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em je María vyinmaajy jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je ju'kx kupukam dukayoop dukatoomp, je'e kajx tse'e dunujumi:

—Pan mits xa ve'e ojts tuxyaktssa'n, vaajnjkts ats to'k aaj joma ve'e tuxpum, jets atse'e najkx nyaktsoo'nnuva.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¡María!

Jetse'e je María y'ixumpijitnuva jetse'e dunujumi je hebreo aaj:

—¡Raboni! (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Raboni, Yak'ixpajkpa.)

¹⁷ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Mas'o'oku ats, kux ka'anum xa atse'e nvimpijitni joma ve'e ats je nTee'. Ax najkxuts ats je n'utsatajk xnaajmada: "Pejtnup atse'e joma ve'e y'it ats je nTee' jets miits je mTee'da, ats je nNte'yam jets miits je mNte'yamda."

¹⁸ Ax ve'em tse'e je María dutuujn ax jo'n yaktukpavaajñ, ojts tse'e duvaajnjada je xipajkpatajk jets ta ve'e du'ixnuva je Maja Vintsán, je'e ve'e tukpavaajnju jetse'e ve'em du'avánat.

Ku je Jesús ñaajknyke'xnatajkiji jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Je xaajjyam tse'e, muto'k xaañ je semana, je Jesús tyajki joma ve'e je y'ixpajkpatajk ñay'amojkijidi jetse'e jeja je'e y'itakujkta ojts ñapyumju, tso'opani tse'e je it vye'na jets atuke'e je tak'aka'a dujayepta kux cha'kidupe'e je myu'israeejlit jáyuda. Van'it tse'e je Jesús dunujumi je y'ixpajkpatajk:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e dutuk'ixti mejtsk je kya'aj jets je kyach joma ve'e chaachi. Xoojntktu tse'e je xipajkpatajk ku ve'e du'ixti je Maja Vintsán. ²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi nuva:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xkejx, nay ve'empats ats miitse'e nkejxtuva.

²² Van'it tse'e ñupiixtkijidi jetse'e jyaa'kná'muxjidi:

—Jayepta jem mja'vin kajxmnda je Espíritu Santo. ²³ Pan mvaandup xa ve'e jets mee'kxe'e je jayu je tyokin, mee'kx tse'e y'it; ax pan mvaandup tse'e jets ka'a ve'e je jayu tyokinmee'kxa, ka'ats je'e ve'e tyokinmee'kxa y'it.

Ku je Tomás du'ix je Maja Vintsán ku ve'e távani jyoojntykpajknuva vye'na

²⁴ Ax je Tomás, Xeen Onuks je'e ve'e yaktij y'ijt, je'ets je'e ve'e nuto'k je xipajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijtta, ka'ijtpst je'e ve'e vye'na maat je myu'ixpajkpatajk ku ve'e je Jesús ñuje'yjidi. ²⁵ Ux'ook tse'e je viijnk xipajkpa ña'muxjidi:

—Ta xa aatse'e n'ixnuva je Maja Vintsán.

Ax jidu'um tse'e je Tomás y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa atse'e njaanchjáva. Kuunum atse'e n'ixut mejtsk ado'om je kya'aj juu' ve'e je clavos yakxa'ajkiyu, jets atse'e ya nka'ónuk n'akoo'pat joma ve'e je clavos duyakujt, jets atse'e nyaktákát ya nka'aj jep kyachupajk akujkp joma ve'e xya'ajki, van'itnumts atse'e njaanchjávat —jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁶ Kutoodojtuk xaaʒ tse'e je ixpajkpatajk ñay'amojkijidinuva joma ve'e to'k je tajk. Jep tse'e vye'niva je Tomás. Van'it tse'e je Jesús tyajki, jah'atúkame'e vye'na je tak'aka'ada, jetse'e jeja je'e y'itakujkta ñapyaajmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinít.

²⁷ Van'it tse'e je Tomás dunuujmji:

—Akoo'pa yaja je mka'ónuk jets ixu ats ya nka'aj; yaktaka je mka'aj yap ats nkachupajk akujkp joma atse'e nxa'ajki. Kadi makk je mkuvajk xpum, kadi xkajaanchjáva jets joojntypajknuva atse'e, jaanchjáva ve'e.

²⁸ Van'it tse'e je Tomás y'atsoojvji:

—iAts je nMaja Vintsán! iAts je nNte'yam!

²⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Tomás, ¿mjaanchja'vipe'e uxyam je'e kajx ku atse'e tux'ix? Xoón xa je'e ve'eda pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup óyam ats je'e ve'e xka'ixti.

Je'e pan tyajx kajxe'e ya nak yakjaajy

³⁰ Jyaa'ktoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta juu' ve'e yaja kayakjaayp; ³¹ ax juu' tse'e yaja ja'ani, je'e kajx xa je'e ve'e jetse'e xjaanchjávadat jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús, je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ve'em tse'e xjajejptinít je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtpe je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávida.

21

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja nuvuxtojtuk je y'ixpajkpa vyinkujkta

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva joma ve'e je y'ixpajkpatajk jeja maja na'akaya pa'ayi juu' ve'e Tiberias duxaaj. Jidu'um tse'e dutuujn.

² Jem tse'e vye'nada je Simón Pedro, je Tomás juu' ve'e tyitup Xeen Onuk, je Natanael juu' ve'e je canaajit, galiléait jayu je'e ve'e, jempa tse'e je Zebedeo je y'ónukta jets janumejtsk je Jesús je y'ixpajkpada. ³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxji:

—Najkxu ats je ajkx duma'akyu.

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Nmaadap aats mitse'e.

Najkxtu tse'e jetse'e jem barco jootm tyajkidi. Tsonaxye'e dujamaakti, ax ni vinxupa tse'e dukapajkti. ⁴ Ku ve'e jyavjivj, jeja tse'e napa'ayi je Jesús tyena vye'na, ax ka'a tse'e dunujávada je y'ixpajkpatajk jets je Jesús je'e ve'e. ⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mexta, ¿ka'a ve'e ti ajkx tuxpakta?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Ni vinxupase'e.

⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vajta je mxuum jeja barco aka'yun pa'ayi jetse'e je ajkx xpáktat.

Ku ve'e ve'em dutoondi, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini vintso ve'e duyakpítsumdat je tyuk'ajkx'amaakin xuumda kux jepe'e ooy je ajkx tutyuntáñ. ⁷ Van'it tse'e je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, je'e tse'e dunuujmji je Pedro:

—iJe Maja Vintsán xa ya'a!

Ku ve'e du'amotunajxy je Pedro jets je Maja Vintsán je'e ve'e, van'it tse'e dupuujm je vyitani'lx, kux yakkeke'e je vyit, jetse'e y'ayejtsi jep najaatp. ⁸ Je viijnk ixpajkpada tse'e je'ydu jeja napa'ayi je barco maat jetse'e dupavaa'ndi je tyuk'ajkx'amaakin xuum, va'ajts ojtsts je'e ve'e je ajkx maat. Je'e kajx tse'e dupavaa'nda kux vujxtkupxuk majk xajtuk jo'nji ve'e dumujékumada je napaa'v. ⁹ Ku ve'e jeja naxkujx jye'ydí, van'it tse'e dupaatti je ju'u juu' ve'e je jaajñ dumaat, jetse'e jeñi'kxm to'k je ajkx jets je tsapkaaky. ¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Yakminda oyvinxupa je ajkx juu' ve'e tuxma'akta.

¹¹ Jetse'e je Simón Pedro tyajki jem barco jootm jetse'e dupavuu'n jeja napa'ayi paat je tyuk'ajkx'amaakin xuum juu' ve'e ojts je mújit ajkx maat. Mókupx javujxtkupxuk maktoojk tse'e je ajkx y'ijt. Qyam tse'e ooy tyunmaya, ka'a tse'e je xyuum myupojti.

¹² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Minu m'ajópada.

Ax ni pana tse'e juu' ve'e je y'ixpajkpatajk kyanayja'viji jetse'e du'amotutúvat pan pan je'e ve'e, kux ñaja'vidupe'e jets je Maja Vintsán je'e ve'e. ¹³ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi, jetse'e dukaañ je tsapkaaky, jetse'e dumoooydi; ve'em tse'e dutoompa maat je ajkx.

¹⁴ Ya'ats je'e ve'e mutoojk nax ku ve'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta ku ve'e távani y'uk'aa'k vye'na jetse'e jyojntypajknuva.

Ku je Jesús dumaqtnakyojtsji je Simón Pedro

¹⁵ Ta tse'e y'ajópada vye'na, van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je Simón Pedro:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e nuyojk jets ka'a ve'e ya'ada?

Jetse'e je Pedro y'atsoqjvji:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁶ Van'it tse'e mumejtsk nax je Jesús y'amotutúvjinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e?

Jetse'e je Pedro y'atsoqjvjinuva:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Van'it tse'e ña'muxjinuva:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁷ Van'it tse'e mutoojk nax je Pedro yak'amotutúvjinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e?

Van'it tse'e je Pedro chaachvinmapyajkni je'e kajx ku ve'e y'amotutúviji mutoojk nax pan tsokjupe'e, jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, nujom xa mitse'e juu' xnuja'vikúx, mnuja'vinupts mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxjinuva:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁸ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ku ve'e mvajutyajki, mnaxyojxjup tse'e y'ijt jetse'e mnukx pan joma ve'e xtsak; ax ku tse'e mmaj'ónukinit, m'axájp tse'e jetse'e je viijnk jayu mxóxjut jetse'e myaknajkxjut joma ve'e mkanajkxuva'añ.

¹⁹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, je'e tse'e je Jesús y'ava'ni pan vintso ve'e je Pedro je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuke'xnatákat ku ve'e y'oo'knit. Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¡Pamiinni ats!

Je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk

²⁰ Ku ve'e je Pedro y'ixumpij, van'it tse'e du'ix jets jepe'e pyamétsjada je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, nay je'ejam juu' ve'e namyaj'aa'kpejtju jeja je Jesús kyakuvijjn van'it ku ve'e y'a'óxidi jetse'e du'amotutuvi pan pan je'e ve'e juu' ve'e pámpup jem je jayu kyam juu' ve'e tso'oxpajkjup. ²¹ Ku ve'e je Pedro y'ixji, van'it tse'e du'amotutuvi je Jesús:

—Maja Vintsán, jets ya'a, ¿tits ya'a ve'e játpup náxpup?

²² Jetse'e je Jesús y'atsoqjvji:

—Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoojntykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je'e ve'e?, pamiinni ats mits.

²³ Van'it tse'e yakkojts'ukvaajñ jeja uts ajch jets uts tsa'a akujk jets ka'a ve'e y'oo'kut je ixpajkpa juu' ve'e je Pedro je Jesús y'amotutuvi pan ti ve'e játpup náxpup. Ax je Jesús, ka'ats je'e ve'e dunuujmi jets ka'a je'e ve'e y'oo'kut; jidu'ume'e dunuujmi: “Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoojntykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je'e ve'e?”

²⁴ Ax mnuja'vinupts aatse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojsun juu' ve'e pyuump je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk.

²⁵ Jeja xa ve'e may viijn juu' jatye'e je Jesús tyoon kyojts juu' ve'e kayakjaay yap nak kujxp. Pan kuyakjavyejtkúx tse'e to'k viijn jado'k viijn, nnasja'vpts atse'e jets ka'a ve'e kuñupaadi ya naxviijnit it jetse'e kuyakjavyejtkúx nujom juu' jatye'e tyoon kyojts.

Jidu'um tse'e vya'kxth je Oy Kats je Oy Ayook

Ku je Jesucristo vyaajñ jets mínupe'e je Espíritu Santo

¹ Ñumájiva Teófilo, je muto'k nak juu' ats mitse'e ntuknuja'yi, jemts atse'e njavyejtkujx nujom juu' jatye'e je Jesús tyon'ukvaan jets juu' jatye'e je jayu tyukyak'ixpajk'ukvaan. ² Ve'em tse'e duton'ukvaajñ dukojts'ukvaajñ van'it paat ku ve'e chajpejtni, je Espíritu Santo tse'e putajkijup vye'na namvaate'e dutuk'ix pan ti ve'e tyóndap kyótsap je kyukátsivatajk juu' ve'e vyinkoon. ³ Ku ve'e je jayu yak'oo'kjini, van'it tse'e jyoojntykpajknuva jetse'e va'ajts ñaajknuke'xnatajkiji may nax, ñuja'vidinup tse'e je jayu juu' ve'e íxjudu mótujudu jets joojntykip je'e ve'e je Jesús. Vujxtkupx xaaj tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jetse'e dutukmukojtsi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴ Jemna tse'e je Jesús dumaadada vye'na ku ve'e ña'muxjidi:

—Ka'a ve'e yaja Jerusalén mpitsumdat, yaja tse'e x'a'ixtat ku ve'e je Dios Tee' je vyaanduk dukutyónut, ve'em ax jo'n x'amotunajxti ku ats miitse'e nvaajnjidi. ⁵ Tyúvam xa je'e ve'e jets je tsokx naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapeti, ax vee'nji tse'e ya it ñáxut, van'itts atse'e jem mja'vin kajxmda ntukyaknapéttat je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam je vyaanduk duyaktaajñ.

Ku je Jesús chajpejtni

⁶ Ku ve'e jem je Jesús dumaatve'nada, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, ¿myakvimpijtnuvape'e úxyam je israeejlit jayu je kyutojkun?

⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa miitse'e mtukkada'akjada jetse'e xnujávadat pan vin'ite'e je Dios Tee' nupaamduka dujayep jetse'e juu' dutónut; ⁸ ax mjayéptap tse'e je makkin ku ve'e je Espíritu Santo mnukada'akjadat, van'it tse'e je numay jayu xvaajnjadat jets pan atse'e. Yaja ve'e jerusaleenit kayjpun kujx du'ukva'anut, van'it tse'e nujom yaja judéait y'it jaat, jem samaariait y'it jootm, jets nujom vinxup to'k it to'k naxviijn.

⁹ Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e je Jesús pyatajkini jetse'e ñajknxi jem tsapjootm. Íxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. Van'it tse'e to'k pak je vínuts myejets jetse'e je Jesús duyó'tsni, ve'em tse'e du'ixtókidini. ¹⁰ Jemna tse'e pyat'ixta vye'na je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tun to'mayji numejtsk je ángeles pyaa'ténijidi poo'p xaxta, ¹¹ jetse'e jidu'um ña'muxjidi:

—Galiléait jáyuda, ¿tise'e mtumpat'ixtup jem tsajm tsqv? Ya Jesús, juu' ve'e úxyam tuchajpét, ya'ajyam tse'e miinnuvap jado'k nax ax jo'n úxyam tux'ixta tuchajpét.

Ku je Matías je Judas dukuteni

¹² Van'it tse'e je kukátsivatajk choo'ndi joma ve'e je Olivos Kopk jetse'e vyimpijttinuva jem Jerusalén, ni ka'ajyi kojkm legua dumujékuma je kajpun. ¹³ Ku ve'e jye'ydi jem kajpun kajxm, van'it tse'e pyejtti jep mumejtsk nukavyet kujxp joma ve'e tutyanda vye'na. Jeme'e vye'nada je Pedro jets je Santiago, je Juan jets je Andrés, je Felipe jets je Tomás, je Bartolomé jets je Mateo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, jets je Judas juu' ve'e je Santiago je y'ónuk. ¹⁴ Nujomts je'e ve'e iitp ñay'amókajada jetse'e chapkotsta. Je'e maatta tse'e je Jesús je y'utsatajk jets je María juu' ve'e je Jesús je tyaak. Jempa tse'e je viijnk ta'axtajkta.

¹⁵ Tsapkojtsip jets to'k muk tse'e y'ijtti, van'it tse'e je Pedro tyeni jeja jaanchja'vivatajk akujk, numókupx ja'ii'px jo'n tse'e vye'nada, jetse'e vyaajñ:

¹⁶ —Utsta ajchta utsta tsá'ada, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e tyónjut juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp iitp, je'e juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnax, je'ets je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Judas kajx, je'e juu' ve'e je jayu duvovje'y jetse'e je Jesús dumátstat. ¹⁷ Úu'm maatts je'e ve'e y'ijt je Judas, ntukmaatjayejpumduts uu'm je'e ve'e ya toonk. ¹⁸ (Ax je meen juu' ve'e pyajk je kyo'oy to'nun kajx, je'e tse'e yaktukjooy to'k viijn je naax. Je Judas tse'e naxkadaak jetse'e je tyiints pyajva'kxy jetse'e pyítsumni je jyoot je myee'ts. ¹⁹ Ax nujom tse'e dunuja'vidi juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e kajxjs je'e ve'e yaktukxaaji je naax juu' ve'e yakjooy Acéldama, je jerusaleenit ayookts je'e ve'e. Nuu'pun Naaxts je'e ve'e kyatsapítsum.) ²⁰ Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e jep Salmo kujxp vaamp jidu'um:

Va'an je tyajk dutaño tukva'ajts,

ni pana ve'e jem kyatsaanat.

Vaampap tse'e jidu'um:

Va'ane'e viijnk dukuténaja dukutsuunaja.

Jidu'um tse'e vya'añ.

²¹ Ax ve'em tse'e, jeja xa ve'e uu'm maatta je yaa'tyajta juu' ve'e tuy'it uu'm maatta nujom vinxupe'e je Maja Vintsán Jesús ñajxy tyajki uu'm maatta ²² van'itani ku ve'e je Juan je Jesús duyaknapajt jets van'it paat ku ve'e je Jesús chajpejni. Tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e nuto'k je yaa'tyajk mpa'mumdat juu' ve'e du'ix je Jesús ku ve'e távani jyoojntykpajknua vye'na, je'e tse'e je tuvakojsun dupámup jets ve'emam je'e ve'e.

²³ Van'it tse'e dupaamdi numejtsk jetse'e to'k yakvinkónut: je José juu' ve'e Barsabás yaktukxaajivap, yaktijpap tse'e justo, jets je Matías. ²⁴ Van'it tse'e jidu'um chapkojtsti:

—Maja Vintsán, m'ixkujxp mnuja'vikujxp xa mitse'e nujom je jayu je jyoot je jya'vin jets je vyinma'yun, tuk'ixu aats to'k aaj pan pan mitse'e mvinkoon juu' ve'e ya numejtskta ²⁵ jetse'e dutónut je kukátsiva toonk juu' ve'e je Judas myasooknu je tyokin kajx jetse'e ñajkxni joma ve'e tyukkada'akyju —jidu'um tse'e chapkojtsti.

²⁶ Van'it tse'e je suerte dutoondi jetse'e dunujávatat pan pane'e tukkada'akjup. Ax je Matías tse'e ojts tyukkada'akyju. Van'it tse'e yaktukmupa'midini maat je numakto'k kukátsivada.

2

Ku je Espiritu Santo kyqdaaky

¹ Ax ku tse'e dupaaty je pentecostés xaa, jem tse'e vye'nada nujom je jaanchja'vivatajk to'k ka'ajyi amókada. ² Van'it tse'e tun to'mayji du'amotunajxti kyada'aky jem tsapjootm tsov ax jo'n je makk poj y'amu'u, jetse'e je tajk duyaktuknojnikujx joma ve'e vye'nada.

³ Jetse'e yak'ixjidi je jan'ayee'nst jo'n juu' ve'e naxkadaak jem kyuvajkmda nuto'k nuto'k.

⁴ Van'it tse'e je Espiritu Santo je makkín jets je vinma'yun myoojyjidi anañujoma pan pan jatye'e jem ve'nidup jetse'e dutónat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, kyojtsu tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em ax jo'n je Espiritu Santo myo'ojada jetse'e dukótstat.

⁵ Jem tse'e Jerusalén vye'nada je israeejlit jáyuda juu' ve'e je'ydu xaaaja, jetse'e je Nte'yam duvinjávatat duvinta'agadat; may viijn tse'e je kajpun joma ve'e choo'ndi.

⁶ Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e mókup ax jo'n je makk poj y'amu'u, van'it tse'e ñay'amokijidi. Atuva atoki tse'e je numay jayu tyuntankajxti kux je y'aajam je y'ayookame'e y'amotunajxtu to'k jado'k ku ve'e yakmukojtsti. ⁷ Atuva atoki tse'e tyuntaandi jetse'e ñavyaajniji:

—¿Tis, ka je galileait jáyuvap ya'a vine'eda juu' ve'e uxyam kojtstup? ⁸ ¿Vintsose'e y'oya jetse'e n'amotunajxmda kakje'e ya n'aajamda ya n'ayookamda? ⁹ Jeja xa ve'e yaja juu' ve'e tsoo'ndu jem paartiait jets mediait y'it jootmda, jem Elam jets jem Mesopotamia, jem Judea jets jem Capadocia, jem Ponto jets jem Asia, ¹⁰ jem Frigia jets jem Panfilia, jem Egipto jets juu' ve'e tsuunidup jem áfricait y'it jootm juu' ve'e najxp javee'n jem Cirene. Jéjadava tse'e je israeejlit jáyuda jets je jayu juu' ve'e je israeejlit je jyaanchja'vin dupanajkstup juu' ve'e jem Roma tsoo'ndu. ¹¹ Nay jéjadava tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem Creta jets jem Arabia. Ax nujom tse'e n'amotunajxmda ya n'avintso aajamda ya n'avintso ayookamda juu' ve'e xtukmukojsumdap je Nte'yam je myajin.

¹² Atuva atoki tse'e tyuntankajxti, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat. Jidu'um tse'e ñay'amotutávajada vimpit atuj:

—¿Tis ya'a vine'e tyiip? —nay ve'empa— ¿Tis ya'a vine'e ñukajtsp?

¹³ Ax jempa tse'e juu' ve'e dunuxiiktu dutuxiiktu je jaanchja'vivatajk. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Mookjudup xa ya'a ve'e. Ta xa ya'a ve'e du'oknaxta je tsaaydum pa'ajk naaj.

Juu' ve'e je Pedro vyaajniju je jayu

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro tyeni maat je viijnk kukátsivada juu' ve'e numakto'k ijttu, jetse'e makk dumukajts je jayu. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, nujom pan pan jatye'e yájada Jerusalén, amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁵ Ka'a xa ya'a ve'e myo'okjada ax jo'n miitse'e mvinmayda, ajópum xaaajnume'e uxyam. ¹⁶ Ya'a juu' ve'e uxyam toojnup kojtsup, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Joel jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e dujaajy:

¹⁷ Vaamp xa ve'e je Nte'yam:

“Ku ve'e tyáminít je itakax, mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espiritu nujom je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup,

kyojtsnáxtap tse'e ats je n'ayook je mmajntktajta jets je mnaaxtajta,

nyak'ixtaps atse'e juu' atse'e ntsajkp je mmuutskit ónykta,

kuma'ajtap tse'e je mmújit jáyuda.

¹⁸ Mpámupts atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espíritu pan pan jatye atse'e xmutoondup xmpajktup,

je yaa'tyajk jets je ta'xtajk,
jetse'e dukojtsnaxtat ats je n'ayook.

¹⁹ Nyakjéjaps atse'e jem tsajviinm juu' jatye'e yaktuk'atúváp,
mpámupts atse'e je nuja'vin jem naxviinm:

je nuu'pun jets je jaajn, jets ooy je jok.

²⁰ Vinkoo'tsinup tse'e je aampa xaaj,

jetse'e nuu'pun jo'n je aampa po'o cháptsinit,

ka'ana ve'e dupaa'ty vye'nat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán kyadaaknit,
je xaaj juu' ve'e dunumájp jetse'e dunuvinkópkat.

²¹ Nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup,
je'e tse'e tso'oktap."

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

²² Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, amotunaxta ya ayook. Oy miitse'e xnujávada je majin jets je mújit atúva jets je mújit nuja'vin juu' ve'e jeja miits mvinkujkta je Nte'yam je kyutojkun kajx tyoon je Jesús, je nazaréit jayu. ²³ Je Nte'yam tse'e dunupaajmtki juu' ve'e je Jesús játjup náxjup, ñuja'vits je'e ve'e jets yakpámup je'e ve'e jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjúdup. Miits xa je'e ve'e myakjay'oo'kjúdu. Ko'oy jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e yakruuzpejtjúdu. Je'e tse'e tyoondú juu' miitse'e mtsojktu. ²⁴ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknúva, je oo'kune'e tuknúvaatsjínu, kux ka'a ve'e je oo'kun je kutojkun dujayep jetse'e aa'k dutunyaktánut. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jujpani je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

Nxa'ma'ixp atse'e je Maja Vintsán jeja ats nvinkujk,

je'e maatts atse'e n'it,

ve'emts atse'e nkativinmay,

²⁶ je'e kajx tse'e xyoonduk ats ya njoot ya nja'vin jets ats mitse'e nyakmaja nyakjaancha.

Je'e kajxts atse'e to'k joót n'it,

kux óyam atse'e n'oo'kut, joojntypajknúvaps atse'e.

²⁷ Ka'ats mitse'e ats ya njoot ya nja'vin xmaso'okut jem je oo'kun kya'm,

ka'a ve'e xyakjajtpat jetse'e mya'atut ats ya nni'kx ya nkopk, ats, mits je mVa'ajts jayu.

²⁸ Xtuk'ix ats mitse'e je too' juu' atse'e nyo'oyup jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit,
xyakxoondukupts ats mitse'e ku atse'e n'ijtnit mits maat.

Jidu'um tse'e je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook.

²⁹ Nmu'israeejlit jáyuda, va'ajts xa ve'e nnuja'vimda jets oo'ke'e je njupit jáyuvamda David, jetse'e ñaxtajkini, kux jeena ve'e je it joma ve'e ñaxtajki. ³⁰ Ax je David, je Nte'yam je y'ayookts je'e ve'e kyojtsnajx, ñuja'vits je'e ve'e jets tukvinva'niju je'e ve'e je Nte'yam jets to'ke'e je chaan je kyooj kyuténajat kyutsaanajat, je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e duyakkutojkjap je Nte'yam je jyayu ve'em ax jo'n je David duyakkutojkji je njupit jáyuvamda. ³¹ Y'ixts je'e ve'e je David jets joojntypajknúvape'e je Cristo, ve'eme'e vyaajñ jets ka'a ve'e je Cristo je jyoot je jya'vin tyuntánut jem je oo'kun kya'm jets ka'a ve'e je ñi'kx je kyopk mya'atut. ³² Ax je Cristo, je Jesusjyamtts je'e ve'e. Je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknúva. Je'ets aatse'e mpuump je tuvakojtsun jets n'ix aats je'e ve'e ku ve'e távani jyoojntypajknúva vye'na. ³³ Ax je Nte'yamts je'e ve'e tuknúmájjínu jeja y'aka'yun pa'ayi, jetse'e dunooyni je kutojkun jetse'e dukéxut je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam tyukvinva'niji. Ax nujomts ya'a ve'e juu' ve'e tux'ixta tux'amotunaxta, je Espíritu Saantots ya'a ve'e duyakjéjip. ³⁴ Ka je Davijape'e tsajpejt. Jidu'ume'e viinm vyaajñ: Je Nte'yam xa ve'e dunújmi ats je nMaja Vintsán:

“Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi ³⁵ namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjúdup.”

Jidu'um tse'e je David du'ava'ni juu' ve'e je Nte'yam kyojts.

³⁶ Míitsta, nmu'israeejlit jáyuda, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e va'ajts xnujávadat jets je Jesús, juu' ve'e myakjacyuuzpejtjúdu, je'ejyam tse'e je Nte'yam pyaam Maja Vintsán, je Cristo, juu' ve'e vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁷ Ku ve'e du'amotunaxti, van'it tse'e ñatyukja'vijidi je tyokin jetse'e du'amotutúvidi je Pedro maat je myukukatsivatajk:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ztis aatse'e ntónup?

³⁸ Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvjidi:

—Vinmayumpijitini, masooktini je mko'oy joojntykinda, van'it tse'e mnapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo ve'e mpanajxuvaandup, ve'em tse'e myaktokinme'e kxtat jetse'e tyákat jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo.

³⁹ Mtukvinva'nijidu xa miitse'e je Nte'yam je Espiritu Santo, yaktukvinva'niduva tse'e je m'ónukta jets nujom pan pan jatye'e jékumda, nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán vyinkaamp, uu'm je nNte'yamamda.

⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je numay jayu dujaa'kkojtsjidi, may viijn tse'e je jayu dutukmukojtsi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Masoo'ktini je mko'oy joojntykinda, ka'a tse'e xmaatvintókidat ya ko'oy jáyuda.

⁴¹ Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktu je'e je y'ayook, napejttu tse'e. Je xaa'j tse'e yaa'knuyojkidi janutoojk miijl jo'n je jáyuda pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús.

⁴² Ijtp tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je kukátsivatajk tuk'ixjudup jetse'e to'k aaj to'k joót dujayepa, ve'em tse'e chapkotsta jetse'e amoka je chapkaaky dutojkva'kxta ax jo'n je Jesús dutuujn maat je y'ixpajkpatajk ku ve'e jado'k nax dumaat'a'óxini.

Vintso je jaanchja'vivatajk oy jayu ñapyajmjidi

⁴³ Tsa'agataandu tse'e nujom je jayu juu' ve'e dukakuvajktu je ayook; ax je kukátsivatajk, ooy tse'e je majin jets je mjiit atuva dutuntoondi je Nte'yam je kyutojkun kajx. ⁴⁴ Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Maja Vintsán, ijtpts je'e ve'e ñay'amókajada, oy jayu tse'e ñapyámjada maat je myujaanchja'vivatajkta. Pan pan tse'e jep juu' dumaat, tyuknu'ayo'vidup tse'e pan pan jatye'e katih'ijtxjudup, ⁴⁵ jetse'e dutoo'kta juu' jatye'e y'ixtup jyayejptup jetse'e je meen duyaktonda pan vintso ve'e juu' kya'ijtxjada to'k jado'k.

⁴⁶ Jóvum xaa'j tse'e ñay'amókajada jep maja tsaptujkp jetse'e tajkm tajkm je tsapkaaky dutojkva'kxta jetse'e to'k muk kyayda. Xoonduk aaj xoonduk joót tse'e ve'em dutonda, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. ⁴⁷ Ijtp tse'e je Nte'yam dujaa'myétsta. Ojya'vijidu tse'e anafujoma je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Jóvum xaa'j tse'e je Maja Vintsán dujaa'kyaknuýoka pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup jetse'e ve'em dujayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

3

Ku to'k je jayu jyotkdaaky juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt

¹ Toojk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, van'it tse'e je Pedro maat je Juan ñajxkti jep maja tsaptujkp. ² Jóvum xaa'jts je'e ve'e jep maja tsaptak'aagup y'it to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutukyo'oyut, ve'emam je'e ve'e kye'x. Yakpatsaamps je'e ve'e jetse'e najxk jep yakjuk jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaa'j Tsoj. Jep tse'e je jayu je meen du'amotu pan pan jatye'e tajkidup jep maja tsaptujkp. ³ Ku ve'e je yaa'tyajk du'ix jets jepe'e maja tsaptujkp je Pedro maat je Juan tyakava'anda, jetse'e du'uk'amotu je meen. ⁴ Van'it tse'e je Pedro maat je Juan vyin'ixjidi, jetse'e je Pedro je yaa'tyajk dunuujmi:

—Vin'ixu aats.

⁵ Van'itts je'e ve'e du'a'ixtk je Pedro maat je Juan, ve'emts je'e ve'e y'ukvinmaajy jets je meene'e yakandi ovaamp. ⁶ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ka'a atse'e ti oro ka'a atse'e ti plata nmaada. Juu'ts atse'e nmaat, nyajkypst atse'e. Je Jesucristo, je nazarétit jayu, je'e tse'e myakjotkdaakjinup. Tena jets jaamni.

⁷ Van'it tse'e je Pedro je yaa'tyajk je y'aka'yun ka'aj dumaajtsi jetse'e duyakténini. Tun jatyi tse'e je tyekyoo'kt jets nujom je tyek myakkpajkni, ⁸ jetse'e yejtsuk. Van'it tse'e yo'y'ukvaanni, jetse'e je Pedro maat je Juan dumaattajkidi jep maja tsaptujkp, yo'ynup, yejtsuknup, jetse'e je Nte'yam dutunyakmájini dutunyakjaanchini. ⁹ Nujom tse'e je jayu y'ixji ku ve'e yo'yni jetse'e dutunyakmájini dutunyakjaanchini je Nte'yam. ¹⁰ Atuva atoki tse'e tyuntaandi, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyátukadat kux y'ixada je'e ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt jets ñuja'vidinupe'e jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je meen du'amótup tuy'it jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaa'j Tsoj.

Ku je Pedro kya'amaajy joma ve'e je eputsoo'ktkun juu' ve'e duxaa'j je Salomón Jye'e

¹¹ Je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'ijt, ka'a tse'e dumaasaak je Pedro maat je Juan. Nujom tse'e je jayu atuva atoki noomp ñajxkti joma ve'e je eputsoo'ktkun juu' ve'e duxaa'j je Salomón Jye'e. ¹² Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tyajxsse' xtuk'atúvada? ¿Tyajxst aatse'e xvin'ixta ax jo'n aats ya'a ve'e kunyakyoy'púk aats ya n'avintso makkin kajx aats ya n'avintso va'ajts joót kajx? ¹³ Je njujpit jáyuvamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, je'e je Ntye'yamda tse'e duyakmaji duyakjaanchi je y'Onúk Jesús, je'e juu' miitse'e mpaagminu jem je Pilato kya'm. Ku ve'e je Pilato y'ukmaso'okuvaajni naspaka, ka'ats miitse'e xyakajajti. ¹⁴ Ñojk'óy xa ve'e kux'amótudi jetse'e kuyakmasaak je Jesús, va'ajts jayu je'e ve'e jets tuv je jyáyuvín je jyoojntykin. Ax ka'a tse'e ve'em xtoondi. Je'ets miitse'e m'amótudu jetse'e tyánut naspaka to'k je yakjaju'oo'kpa. ¹⁵ Je'ets miitse'e myakjay'oo'kjudu pane'e je joojntykin

duyajkp. Ax je Nte'yam tse'e yakjoojntypajkinuva. Mpuumpts aatse'e je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e je Jesús ku ve'e távani jyoointypajkinuva vye'na. ¹⁶ Je Jesuusyam tse'e tuduyakjotkadaan, tudumajumooyini ya yaa'tyajk juu' ve'e m'ixup jetse'e m'ixada. Je'e kajx ku aatse'e njaanchjáva je Jesús, je jaanchja'vin tse'e dutoomp jetse'e ya yaa'tyajk tucha'ak, ve'em ax jo'n uxym x'ixta jo'n.

¹⁷ Miits, jáyuda, maat je myakkutojkpada, myakjay'oo'kjudu tse'e je Jesús. Ax nmuja'vips atse'e jets ka'a ve'e oy xnuja'vidi juu' ve'e mtoundu. ¹⁸ Ve'em tse'e je Nte'yam dukutyuujn juu' ve'e y'ava'ni je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets je'e ve'e jets tsaachpaa'tupe'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, vinmayumpiittini, masooktini je mko'oy joojntykinda, panajxtini je Nte'yam, ve'em tse'e je Nte'yam mtoinmee'kxjadat jetse'e xjayéptat jem mja'vin kajxmda je xoojntkun juu' ve'e je Maja Vintsán mmo'ojadap. ²⁰ Je Nte'yam tse'e dukejxnuvap je Cristo, ²¹ oyame'e vinkopk jetse'e uxym je Cristo jem tsapjootm tyánut. Ku ve'e je Nte'yam nujom juu' jaty duyak'o'yikáxut, van'it tse'e je Cristo myiinnuvat jado'k nax, ve'em ax jo'n juupani vyaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²² Jidu'um xa ve'e je Moisés dunuujmi je njujpit jáyuvamda: "Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, je nNte'yamamda, dujayep nuto'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajjn, juu' ve'e mkojtsnajxuxjadap je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e mkats'amotunáxtap. ²³ Pan pan tse'e dukamajapaamp je ayook juu' je'e ve'e kyótsup, ka'ats je'e ve'e y'itut je Nte'yam je jayyu." Jidu'um tse'e je Moisés vyaajñ.

²⁴ Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Ax ve'em tse'e, van'itani ku ve'e je Samuel jyoointyki jets pan pan jatye'e jaa'kmiindu, ñukojsu tse'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e uxym toojnup kojsup. ²⁵ Uu'm xa ve'e xtsaanimdud xkojimdud je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Xtukkadaakumdupts uu'm je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidu je njujpit jáyuvamda. Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: "Miits je mtsaan je mkoj kajx tse'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuvinxu'pe'e chaanada to'k it to'k naxvi-ijn." ²⁶ Ku ve'e je Nte'yam je y'Onuk Jesús dukejx ya'ja naxviijn, too'vujkpts uu'm'e xtuknukejxumdi jetse'e xkunoo'kxumdat, ve'em tse'e nmasookumdinit nujom juu' jatye'e ka óyap.

4

Ku je Pedro maat je Juan duntinténi pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

¹ Jemna tse'e je Pedro maat je Juan dumukotsta vye'na je numay jayu, van'it tse'e ñuje'yjidi je tee'tajk maat je saduceotajk jets je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk, ² je'e ve'e ejkjudup ku ve'e je Pedro maat je Juan je jayu duvaajnjada jets joojntypajkinuva ve'e je Jesús, jetse'e je jayu duvaajnjiduda jets joojntypajkinuvape'e je jayu je'e kajx ku ve'e je Jesús jyoointypajkinuva. ³ Van'it tse'e yakmajsti jetse'e yakpoxuntakpaamdi kux tánani ve'e van'it je it vye'nini, je kujápite'e duyakpitsumuva'anda jetse'e dutokimpay'o'ydat. ⁴ Ax numay tse'e pan pan jatye'e du'amotunajxtu je ayook juu' ve'e je Pedro tukka'amaajyjudu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús. Tunjaa'knuma'yidu tse'e pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidu, ax ve'em tse'e jye'ydi numugooxk miijl jo'n je yaa'tyajkta, apuk je ta'xtajkta maat je pi'k ónukta.

⁵ Je kujápit tse'e ñay'amojkijidi jem Jerusalén je israeelit yakkutojkpada maat je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. ⁶ Je'e maat tse'e vye'niva je Anás, je tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsánikajp je tee'tajkta, nay ve'empan je Caifás, je Juan, je Alejandro, jets nujom je tee'tajk je vyintsanda. ⁷ Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e dunukejxidi je Pedro maat je Juan. Ku ve'e duyakmiindi, van'it tse'e jeja itakujk dupaamdi, jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxjada jets ya'a ve'e xtóndat? ¿Pane'e ya kutojkun mmojyjudup?

⁸ Van'it tse'e je Pedro je Espíritu Santo myoojyji je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e vyaajñ:

—Miitsta, je kajpn je ñuvintsanda, mújit jayutajkta, ⁹ miits xa aatse'e x'amotutúvidup je y'oy je'e juu' ve'e yaktoojni to'k je jayu juu' ve'e pajkup tuy'it. Je'e ve'e mnujavavaandup vintso ve'e y'o'yini. ¹⁰ Yájats atse'e miits mvinkujkta n'avana jetse'e xnujávadat vintso ve'e ya jayu mvinténajada makkatsots. Ax ka miitsjyap tse'e mnujávadap, nay ve'empan ve'e dunuja'viduvat nujom pan joma jatye'e je israeelit jayu. Je Jesucristo, je nazarétit jayu, je'e juu' miitse'e myakjacryuuzpejtudu jetse'e je Nte'yam yakjoojntypajkinuva, je'e tse'e je kutojkun duyajk jetse'e ve'em ya majjn yaktún. ¹¹ Ve'em xa miitse'e xtónda ax jo'n je pojtspatajk juu' ve'e dumasooktu to'k je oy tsaaj kuxe'e duko'oyja'vidi. Ax ux'ook tse'e je oy tsaaj yakpuujm joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats. Ve'em tse'e xtónda kuxe'e xko'oyjávada je Jesucristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e dunuvintsánikajknit

nujom juu' jaty. ¹² Je Jesuusi tse'e o'yixjup jetse'e xmo'yumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ni pana xa ve'e je Nte'yam jado'k dukatuknuvana yaja tsajp pa'tki jetse'e je ntókinam xtuknuvaatsumdat —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹³ Ku ve'e du'ixti jets makk aaj makk joote'e je Pedro maat je Juan kyotsta, jetse'e dunuja'vidi jets ka'a ve'e y'ixpúkada, atuva atoki tse'e tyuntaandi. Van'it tse'e je nua'vin dupajkti jets je'eda ve'e je Jesús dumaatvittu. ¹⁴ Jempa tse'e vye'niva je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyo'yp y'iit, je'e kajx tse'e dukoo'kmutaayvaattini pan vintso ve'e kudunuvampejtti. ¹⁵ Van'it tse'e yakkejxpítsumdi jetse'e aje'ejyji tyaandi jetse'e dukojtsmóktat. ¹⁶ Jidu'um tse'e ñavyaajnidi vimpit atuuj:

—¿Tise'e nto'numdap maat ya jáyuda? Ñuja'vidinup xa ve'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup yaja Jerusalén jets ta ya'a ve'e ya jayu duyakjotkada'akta. Ka'a tse'e ñun'oya vintso ve'e nva'numdat jets ka'a ya'a ve'e je majin tudutonda. ¹⁷ Va'an tse'e du'atsa'kimda jetse'e ni pana dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e, ve'em tse'e kyajaa'kva'kxtukut ya ayook —jidu'um tse'e ñavyaajnidi.

¹⁸ Van'it tse'e duvatsoqvdi jetse'e dutukpavaandi jets ni vintsova ve'e je jayu dukoo'kvaajnjdinit ukpu dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e. ¹⁹ Ax van'it tse'e je Pedro maat je Juan ña'muxjidi:

—Payo'oyda n'it viinn pan oy je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk jets miitse'e myakkatsapáktat jets ka'a ve'e je Nte'yam. ²⁰ Ka'a xa ve'e nvaat jets aats je'e ve'e nkah'avánat juu' aatse'e n'ix jets juu' aatse'e n'amotunajx.

²¹ Ku ve'e dujaa'ktoondi vintso ve'e du'atsa'agadat, van'it tse'e dumasookti, ka'a tse'e dupaatti ti ve'e tyukkutsaachpaadadap, kux nujome'e je jayu je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx juu' ve'e toojnju kojtsju. ²² Je yaa'tyajk juu' ve'e jotkdaaknu, vujxtkupx joojnt náxyanits je'e ve'e vye'na.

Ku je jaanchja'vivatajk je Nte'yam du'amótudi je makk aaj je makk joot

²³ Ku ve'e yakmasookti je Pedro maat je Juan, van'it tse'e ñajxkti joma ve'e je myu-jatyo'o'tajkta, jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e ña'muxjidi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda. ²⁴ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e nujom chapkojtsiti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Maja Vintsán, mits xa ve'e je Nte'yam. Mits tse'e mpaam ya tsajp ya naax, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinn jets yaja naxviijn. ²⁵ Myajk mitse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo tyukkojtsnax je David. Jidu'umts je'e ve'e vyaajñ:

¿Tyajx tse'e ñaajkjotma'atjada je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je israeejlit jayu duvinmayda jetse'e dutóndat juu' ve'e ka'o'yixjudup?

²⁶ Nay'amojkijidu tse'e je naxviijnit yakkutojtpada jetse'e dutso'oxpáktat je Maja Vintsán maat je Cristo.

Jidu'um tse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnax.

²⁷ Tyúvam xa ya'a ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo kyojts. Navyaatju xa ve'e Herodes maat je Poncio Pilato je vvinma'yunda maat je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dutso'oxpajktu je mva'ajts ónu'k Jesús, juu' mitse'e mvinkoon jetse'e yakku-tojknit. ²⁸ Ve'emts je'e ve'e dutoondi juu' ve'e mnupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. ²⁹ Maja Vintsán, amotunaxu to'k aaj uxuyam vintso ve'e vya'anda jets aatse'e x'atsa'agadat. Mooyk aats mitse'e je makk aaj je makk joot jets aatse'e ve'em je jayu nvaajnjadat je mkats je m'ayook kaja'vina katsa'kina, aats, mits je mmutoompa je mmupajkpa, ³⁰ jets aatse'e mits je mkutojkn kajx je pa'am jayu nyakjotkada'aktat, jets aatse'e je mva'ajts ónu'k Jesús je makkín xmo'ot jets aatse'e ntónut je mújit atuva jets je majin.

³¹ Ku ve'e chapkojtskajxti, van'it tse'e y'ojxi jem joma ve'e vye'nada. Nujom tse'e je Espíritu Santo myoojyjidi je makkín jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, makk aaj makk joot tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dukojtsiti.

Vintso je jaanchja'vivatajk dutukjoojntykidi juu' ve'e y'ixtu jyayejtpu

³² Je numay jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vvinma'yunda. Ni pana tse'e kyava'añ jets y'avintso je'e je'e ve'e pan tii, nujom juu' ve'e y'ixtup jyayejtpu, ve'em tse'e dujávada jets nujome'e duje'eda. ³³ Je kutojkn maat tse'e ooy je kukatsivatajk dutun'ava'nidi jets joojntypajknua ve'e je Maja Vintsán Jesús. Ooy tse'e je Nte'yam tyunkunoo'kxjada anañujoma. ³⁴ Ka'a ve'e pan pane'e juu' nunka'ijituxjudup, kux je'eda pan pan jatye'e je naax ukpu je tajk dujayejtpu, tyoo'ktupts je'e ve'e ³⁵ jetse'e je meen je kukatsivatajk dutukkatákada, ve'em tse'e to'k jado'k yakma'a pan vintso ve'e juu' kya'ijituxjada.

³⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e je Levi je chaan je kyooj, Joseejs je'e ve'e xyaaj, chípreit jayu, Bernabé je'e ve'e je kukátsiva tyijjada. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Bernabé,

Yakjot'amájiva.) ³⁷ Je Bernabé tse'e to'k viijn je naax dutoo'k jetse'e je meen dutukkatajki je kukátsivatajk.

5

Je tokin juu' ve'e tyoondu je Ananías maat je Safira

¹ Ax jempa tse'e jado'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaj. Je'e maat je ñuda'ax Safira, je'e tse'e to'k viijn je ñaax dutoo'ktu. ² Van'it tse'e je Ananías dupajkva'kxy je naxtsov jetse'e to'k viijn dutukkatajki je kukátsivatajk, ve'em ax jo'n nujom je meen kuy'ijt. Ñuja'vips je'e ve'e je ñuda'ax jets ve'eme'e dutonuva'añ. ³ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Ananías:

—Ananías, ¿tyajxts mitse'e je Satanás tux'ituma'a jetse'e tutyaka jem mja'vin kajxm jetse'e ve'em xvin'aa'nuva'añ je Espíritu Santo? Mnapyaajmjup xa mitse'e ax jo'n to'k ka'ajyji je mnaxtsov taa kuxyakmejts; ax ta tse'e xpukán. ⁴ ¿Ka mits je mnaaxap je'e ve'e tuy'it? Ku tse'e tuxtaa'k, ¿ka mits je mmeenaps je'e ve'e tuy'it? ¿Tyajxts mitse'e ve'em tumjátuka? Ka je jáyuvap xa mitse'e mvin'uú'mp; je Nte'yame'e mvin'aa'nuvaampy.

⁵ Ku tse'e je Ananías du'amotunajxy, aa'k tse'e ñaxkadaaky. Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dumótudu vintso ve'e y'aa'k, ooy tse'e tyuntsa'kipajkkajxti. ⁶ Ku ve'e je Ananías y'aa'k, van'it tse'e je vajutyajk tyénidi, jetse'e je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit, jetse'e duyaknajxtini naxtajkiva.

⁷ Ku ve'e toojk hora jo'n je it ñaxy vye'na, van'it tse'e je Ananías je ñuda'ax jye'y. Ka'ats je'e ve'e dunujava ti ve'e toojnju kojtsu. ⁸ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Vaajnja ats, ¿vanxúpame'e tumyakmo'oda ku ve'e tuxto'o'kta je mnaax?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vanxúpam xa je'e ve'e.

⁹ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—¿Tyajx tse'e tuxkojtsmókta jetse'e xvin'aa'ndat je Espíritu Santo?, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm. Uxep xa ve'e tak'aagup myejtstini juu' ve'e ojts je mnuyaa'y tuduyaknaxtajkidini. Uxyamts mits je'e ve'e najkx myaknaxtajkijidinuva —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁰ Tun je'yji tse'e ñaxvipp jeja je Pedro vyinkujk jetse'e je jya'vin tyukvaatsjini. Ku ve'e tyajkidi je vajutyajkta, aa'kani tse'e dupaattini. Van'it tse'e duyakpitsumdi jetse'e ojts duyaknaxtajkidini jeja je ñuyaa'y pya'ayi. ¹¹ Tsa'kipajktu tse'e je jaanchja'vivatajka jets nujom pan pan jatye'e dumótudu.

Ku ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva yaktuuji

¹² Tyoondu tse'e je kukátsivatajk jeja je numay jayu vyinkujk ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun myoojyji. Jem tse'e je jaanchja'vivatajki ñay'amókajada y'ijt to'k ka'ajyji joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e, to'kji tse'e je jyootta je jya'vinda to'kji tse'e je vvinma'yunda.

¹³ Cha'kidup tse'e je numay jayu jetse'e je jaanchja'vivatajki dumaatnay'amókajadat; óyam tse'e vye'ema, vintsa'kijidup tse'e anañujoma je jayu. ¹⁴ Ax jaa'knuma'yi'ataatstini tse'e je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán, je yaa'tyajk jets je ta'axtajk. ¹⁵ Je jayu juu' ve'e jemda, je'e tse'e duyakpitsumdu jem maaajntkun kajxm je pya'am jáyuda jetse'e dupaamdi jeja too' aajy joma ve'e je Pedro ñaxuva'añ, ve'em tse'e oyje'e je y'ake'lexa pyaa'tjadat jetse'e jyotkada'aktat. ¹⁶ Je'yduva tse'e numay je jayu juu' ve'e jem viijnk kajpud kajxm tsoo'ndu juu' ve'e je Jerusalén dumutámidup, yakje'myojktu tse'e je pya'am jáyuda maat je'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. Nujom tse'e duyakjotkadakkajxtini.

Ku je kukátsivatajki yakmajtsi

¹⁷ Van'it tse'e jyotma'tti je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je saduceotajk juu' ve'e myaatve'nidup, ¹⁸ je'e kajx tse'e je kukátsivatajki duyakjamyajtsjidi jetse'e duyakjapyaajmjidi jep poxuntujkp. ¹⁹ Ax to'k tse'e je Maja Vintsán je y'aangeles koo'ts je poxuntak'aka'a duyak'avaach jetse'e je kukátsivatajki duyakpitsumdi, jetse'e dunuujmidi:

²⁰ —Najkxta jep maja tsaptujkp, jep tse'e je numay jayu xvaajnjadat pan vintso ve'e dujajeyptunit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²¹ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e je kujápit tyajkidi jep maja tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajkti.

Ax je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je jayu pan pan jatye'e myaatta vye'na, je'e tse'e duvomojktu pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp. Van'it tse'e dunukejxidi je kukátsivada jep poxuntujkp. ²² Ku ve'e je tsaptakmutoompa jye'ydi jep

poxtuntujkp, ka'ats jepe'e dupampaatti, van'it tse'e vyimpijttinuva je kats maat, ²³ jetse'e vyaandi:

—Oy atuk xa aatse'e je poxtuntajk tumpaa'ty. Jep tse'e vyinténajada pan pan jatye'e du'ix'ijitup. Ax kuts aatse'e tunyak'ava'ach, ka'ats aatse'e jep tumpampaa'ty.

²⁴ Ax ku tse'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk, ka'a tse'e duvinmótudi pan vintso je'e ve'e najkx kyukaxa. ²⁵ Van'it tse'e to'k je jayu jye'y juu' ve'e tuknuja'vijidu, jetse'e ña'muxjidi jidu'um:

—Je yaa'tyajta juu' ve'e tuxpoxuntakpamda, jepts je'e ve'e je numay jayu duyak'ixpakta maja tsaptujkp.

²⁶ Van'it tse'e je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk maat je jyayu, je'e tse'e ojts dumatsta je kukátsivada, ka'a tse'e dujomtonda dutitonda, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e je numay jayu chaka'atsjadat. ²⁷ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e ña'muxjidi je tee' juu' ve'e dunuvintsánikajxp je tee'tajkta:

²⁸ —¿Ka mákka' aats miitse'e ntukpavaandi jets ka'a ve'e je jayu x'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e? Ax íxtats n'it juu' ve'e tuxtonda. Nujom tse'e je jayu juu' ve'e yaja Jerusalén, ta tse'e dunujávada juu' miitse'e myak'ixpajktup, jets aatse'e xtukto'kinava'anda ku ve'e je Jesús y'aa'k.

²⁹ Van'it tse'e je Pedro maat je viijnk kukátsivada y'atsoojviji:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam yakkátsapákut. Ax pan pyavaampy tse'e je jayu juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeguip maat je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e yaktónut. ³⁰ Je njujpit jáyuvamda je Nte'yamda, je'e tse'e duyakjoontykpajknuva je Jesús, je'e juu' miitse'e myakjaj'oo'kjudu ku ve'e xyakjacryuuzpejtjidi. ³¹ Je Jesús tse'e tsapejtnu je Nte'yam je kyutojkun kajx jetse'e je Nte'yam je majin myoojyjini ku ve'e jeja y'aka'yun pa'ayi dupaamni, ax ve'em tse'e je Jesús y'it Yakkutojkpa jets Yaktsookpa, ve'em tse'e je israeejlit jayvinyunmyumpijttinit, je kyo'oy joointykin dumasoo'ktinit, jetse'e je tyokin yakme'e'kxjadat. ³² N'ix nmotu aatse'e je Jesús ku ve'e távani jyoointykpajknuva vye'na. Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam myooyp pan pan jatye'e katsupajkjudup, je'e tse'e je tuvakojsun dupaampap jets ve'emam je'e ve'e je Nte'yam dutuujn —jidu'um tse'e vyaandi.

³³ Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e tyun'ejkidi tyunjo'taajnidi, je'e kajx tse'e du'ukkojtsmobjkti jetse'e kuduyakjaj'oo'kjidi je kukátsivada. ³⁴ Ax je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp, jeja tse'e je'e y'akujkta vye'na to'k je fariseo juu' ve'e Gamaliel duxaaj. Je pava'nune'e tyukyak'ixpujkp. Ooy je'e ve'e je jayu tyunvintsa'agaja. Je'e tse'e teni jetse'e dupavaajji jetse'e duyakpítsumdat je kukátsivada namvaate'e vee'n je it ñaxy. ³⁵ Van'it tse'e dunujmji je myujatyoo'da:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tumpayo'oyda oy pan ti ve'e mtonuvaandup maat ya'a ya yaa'tyajta. ³⁶ Jem xa ve'e to'k je jayu y'ijt juu' ve'e Teudas duxaaj, ve'emts je'e ve'e ñapyajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e dunumájip. Numaktaaxk mókupx jo'n tse'e je jayu pyanajkxji. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidini, van'it tse'e yo'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajkxjudu. Je vaatji tse'e kyukajxini. ³⁷ Ku ve'e je it ñaxy, van'it ku ve'e je jayu yaknujaaydi, jempa tse'e je Judas, galiléait jayu. Numay tse'e je jayu pyanajkxji. Ax yak'oo'kjuduva tse'e je jayu jetse'e yo'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajkxjudu. ³⁸ Je'e kajx tse'e, kadi xvintsotonda ya'a ya yaa'tyajta, kadi xtso'oxpakta. Kux pan jayu je'e ve'e juu' ve'e ya kutojkun moojyjudup jetse'e dutóndat juu' ve'e tyoondup, kukáxapts ya'a ve'e; ³⁹ ax pan je Nte'yamts je'e ve'e juu' ve'e ya kutojkun moojyjudup, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e x'amaadagadat. Nay'íxjada kux ku ve'e je Nte'yam xtso'oxpáktat —jidu'um tse'e je Gamaliel vyaajñ.

⁴⁰ Tuktajkjidu tse'e je kats. Oyam tse'e vye'ema, ku tse'e dunukejxidi je kukátsivada, van'it tse'e duvojpti, jetse'e dupavaandi jets ka'a ve'e je jayu du'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e. Van'it tse'e dumasoo'kti. ⁴¹ Van'it tse'e je kukátsivada duvinva'kvaatsti je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp; va'ajts xoojntktup tse'e ñajxktini kux yakjajtuxjudu ve'e je Nte'yam jetse'e yakviijn'íxti je Jesús kajx. ⁴² Jóvum xaaj tse'e duyak'ixpakta jetse'e dukotsta jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ve'em tse'e dutoondi jep maja tsaptujkp jets ve'empa tajkm tajkm.

6

Ku yakvinkoondi nuvxutojtk je patto'nivada

¹ Ax ku tse'e ñuma'yi'ata'atsta je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup, van'it tse'e chaachvinmapyajkti je'e juu' ve'e dukojtstup je griego aaj. Ve'em tse'e vya'anda jets ka'a ve'e je kyu'aa'k ta'axtajk yak'ixpaa'tta ku ve'e jóvum xaaj je kaaky je naaj vya'kxy. ² Van'it

tse'e je numakmejtsk kukátsiva duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajka, jetse'e jidu'um dunuujimidi:

—Ka'a xa ve'e y'oya jets aatse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ntukka'amay'atúvat jets aatse'e je kaaky je naaj nyakva'kxut. ³ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta, vinkonda nuvuxtojtu je yaa'tyajk amiitsjida juu' ve'e oy yaknukojtstup, juu' ve'e vijta kejta jets juu' ve'e je Espíritu Santo moojyjudup je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mtukpava'andap ya toonk, ⁴ ax ve'emts aatse'e ntsapkojsténat jets aatse'e ijtp je jayu ntukyak'ixpáktu je Nte'yam je kyats je y'ayook —jidu'um tse'e vyaandi.

⁵ Y'oyja'vidu tse'e nujom je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e duvinkoondi je Esteban, to'k juu' ve'e to'k aaj to'k joót dujaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Vyinkoonduva tse'e je Felipe jets je Prócoro, je Nicanor jets je Timón maat je Parmenos, nay ve'empa je Nicolás, antioquaiit jayu, to'k juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vip duintsa'kip ax jo'n je israeejlit jáyuda. ⁶ Ku ve'e duyakmejtsti jeja je kukatsivatajk vyinkujka, van'it tse'e je kukatsivatajk je kya'aj tyuknukoojnidi jetse'e ntsapkojtsjidi.

⁷ Yakkoijsva'kx'ataatst tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, numa'yi'ataatstuvap tse'e jem Jerusalén je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. Numay tse'e je israeejlit tee'tajk dujaanchja'viduva je Jesús.

Ku je Esteban yakmajch

⁸ Je Esteban, je'e tse'e je Nte'yam je maa'yun to'nuxju jetse'e je makkin myoojyji jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk dutuujn je mújit nuja'vin jets je mújit atuva. ⁹ Van'it tse'e je Esteban dumaatnakojtsvintsoojviji juu' ve'e yaktukxaajidup Tsaptujkpit Naspaka Jayu, je'e juu' jatye'e tsoo'ndu jem Cirene jets jem Alejandria, nay ve'empa juu' ve'e tsoo'ndu jem ciliciaiit jets ásiatit y'it joótmda. ¹⁰ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e je Esteban du'amaadaagadat kux je vijin je kejun maate'e je Esteban dukats juu' ve'e je Espíritu Santo moojyjudup. ¹¹ Van'it tse'e dumujooydi je jáyuda jetse'e vya'andat jets y'amotunajxtu ve'e ku ve'e je Esteban dupakajts je Moisés je pyava'nun jets ku ve'e duvinkojtspejt je Nte'yam. ¹² Ve'em tse'e duyakyoojmukti duyak'ajxukti je numay jáyuda, je'e maata tse'e je israeejlit je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. Van'it tse'e je Esteban dumajtsi jetse'e duyaknajxtini joma ve'e ñay'amókajada je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ¹³ Van'it tse'e dupaamdi je jayu juu' ve'e tyuknuvampéttap jeja je'e vyinkujka. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu dupakojts'atúva ya maja tsaptajk jets je Moisés je pyava'nun. ¹⁴ Ve'em aatse'e n'amotunaxy ku ve'e vyaajñ jets to'ke'e je nazarétit jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'ek tse'e duyakkutókiyup ya maja tsaptajk jetse'e duyaktiktskaxut je costumbre juu' ve'e je Moisés xyaktaajnjimdu.

¹⁵ Tsuunidup tse'e vye'nada je jayu juu' ve'e nay'amojkijidup, jetse'e dvin'ixti je Esteban. Ve'em tse'e je vyiiin je y'aaj kye'x ax jo'n je ángeles kuy'ijt jo'n.

7

Ku je Esteban dvin'teni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

¹ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajka, je'e tse'e du'amotutuvi je Esteban:

—¿Ve'emam mitse'e mva'añ ax jo'n ya'a ve'e vya'anda?

² Jetse'e y'atsaajv:

—Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayutajka, amotunaxta juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, je'e tse'e naajknúke'xnatajkiju jeja je njupit jáyuvamda Abraham vyinkujk ku ve'e jem mesopotámiait y'it joótin vye'na, ka'anume'e ñujkx vye'na tsuuniva jem haraanit kayjapun kajxm. ³ Jidu'um tse'e dunuujmi: “Tunmasookni je m'it je mnaax jets nujom je mjayu, jets najkxu joma ve'e je naax juu' ats mitse'e ntuk'ixup.” ⁴ Van'it tse'e je Abraham choo'nni jem caldeait y'it joótin jetse'e ñujkx jem Harán. Ku ve'e je tyee' y'oo'kni, van'it tse'e je Nte'yam yakmiiijnini joma ve'e ya it ya naax, joma ve'e n'ijtumda ntsuunimda. ⁵ Maata tse'e yaja dumoojy je Nte'yam ya naax je Abraham, ni je'e joma ve'e ñaxva'akut; tyukvinva'ni ve'e jets myo'ope'e ya naax je chaan je kyooj, oyame'e van'it ka'a pan je Abraham je y'ónuk vye'na. ⁶ Na'muxjuva tse'e je Nte'yam jets jékumit jayu ve'e y'ittat je Abraham je chaan je kyooj jetse'e chaanadat joma ve'e dukanaaxada, jem tse'e maktaaxk mókupx jooint je jayu jyomtónjadat tyitónjadat jetse'e akee'y yaktónjadat. ⁷ Na'muxjuva tse'e jidu'um je Nte'yam: “Ats xa ve'e ntokimpay'o'yup je jayu juu' ve'e je mtsaan je mkoj akee'y duyaktóndap, van'it tse'e je mtsaan je mkoj choo'ndinit jem jets atse'e yaja min xvinjávada xvintsa'agada.” Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ. ⁸ Je Nte'yam xa ve'e je kojstán duyaktaan

maat je Abraham. Je'e tse'e tyukpavaan jetse'e je Abraham maat nujom je chaan je kyooj juu' ve'e mix ónukta, je'e tse'e yakpaajmjadap je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, ve'em tse'e duyaknuke'xnatákadat jets kyuvajktupe'e je kojstán. Ax ku tse'e je myajntk Isaac kye'x, kutoodojtok xaaj tse'e dupaajmji je ixta'nun, nay ve'empa tse'e je Isaac dutoompa maat je myajntk Jacob. Ax ve'empa tse'e je Jacob dutoompa maat je myajntktajkta, uu'm je njupit jáyuvamda, je'e tse'e duyaktsoo'ntktu je makmejtsk jáka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda.

⁹ Je Jacob je myajntktajkta, je'eda tse'e dumu'ejkjudu je y'uts José, jetse'e dutoo'ktini. Ax jem tse'e Egipto yaknajxjidini juu' ve'e joojyjudu. Y'ix jyayejp tse'e je Nte'yam je José, ¹⁰ je'e tse'e tuknuvaatsju nujom juu' ve'e tso'oxajtuxju jetse'e je vijin je kejun myoojyji. Je Nte'yam tse'e je vinma'yun dumooj je faraón, je egiptovit yakkutojkpa, jetse'e je José dujávát dutsókut. Je faraón tse'e paajmju jetse'e je egiptovit jayu duyakkutojkjat, je faraón je jyajin je tyajk paat.

¹¹ Van'it tse'e je makk yooj ñajxy jem egiptovit y'it jootm jets yaja canaanit y'it jaat. Qoy tse'e je jayu tyuntsaachpaatti van'it, ka'a tse'e je njupit jáyuvamda dupaa'tta ti ve'e tyukjoojntykadap. ¹² Ku ve'e je Jacob dumotu jets jeme'e Egipto je tukjoojntykin, van'it tse'e jem dupakejxti je myajntktajk, je njupit jáyuvamda, je'ets je'e ve'e ku ve'e muto'k nax ñajkxti. ¹³ Ku ve'e mumejtsk nax ñajkxtinuva, van'it tse'e je José ñaajknue'xnatajkiji jeja je y'uts je y'ajch vyinkujk. Ax ve'em tse'e je egiptovit yakkutojkpa dunuja'vi jets pan jayu je'e ve'e je José. ¹⁴ Van'it tse'e je José dunukejxini je tyee' Jacob maat nujom je jyáyuda. Nutoogupxuk makmoxxe'e y'ijiti. ¹⁵ Ve'em tse'e jyajty jetse'e je Jacob ñajkxni tsuuniva jem Egipto. Jem tse'e y'oo'kni; nay jempa tse'e y'oo'ktini je myajntktajkta, uu'm je njupit jáyuvamda. ¹⁶ Ku tse'e je Jacob je ñi'kx je kyopk duyaknajkxtini jem Siquem, jem tse'e duyaknaxtajkidini jep aajntkup joma ve'e je naax juu' ve'e je Abraham jyooy je plata maat, juu' ve'e je Hamor je myajntktajk tukmutoo'kjudu.

¹⁷ Ku ve'e tyámini vye'na je xaaj ku ve'e duyakpo'okut je joojnt juu' ve'e je Nte'yam tukna'muxju je Abraham jets je chaan je kyooj ve'e tsaanadap jem Egipto, numáyani ve'e ooy je israeejlit jayu tyunve'nada, ¹⁸ van'it tse'e jem Egipto yakkutojk'ukvaajñ to'k juu' ve'e dukanuja'vip jets pan pan je'e ve'e je José y'ijit. ¹⁹ Je yakkutojkpa tse'e je njáyuvamda duvin'aa'n jetse'e dujomtuujn dutituujn, jetse'e du'akee'yi jetse'e dumasooktinit je myix ónukta juu' ve'e pi'k maaxna jetse'e ve'em y'oo'ktinit. ²⁰ Van'itani tse'e kye'x je Moisés; ooye'e tyuntsoja y'ijit. Toojk po'o tse'e jem je tyee' je tyaa'k tyak'am yu'uts yak'ijiti. ²¹ Ax ku tse'e kyoo'k'o'yixjidini jetse'e yu'uts dujaa'kyak'ittat, van'it tse'e je yakkutojkpa je ñaax pyaajti jetse'e duyakyeek' ax jo'n je y'avintsó ónuk kuy'ijit jo'n. ²² Je'e kajx tse'e je Moisés dunu'ixpajki nujom juu' ve'e je egiptovit jayu jyaajttup, viji kej tse'e juu' dutuujn dukajts.

²³ Vujxtkupx joojntani tse'e je Moisés vye'na, van'it tse'e ojs du'ix je jyáyuda. ²⁴ Jem tse'e du'ix to'k je egiptovit jayu ku ve'e dujomtún dutitún to'k je Moisés je jyayu, van'it tse'e je Moisés duyak'aa'k je egiptovit jayu jetse'e ve'em dukuvaajñ je jyayu. ²⁵ Ve'eme'e je Moisés y'ukvinmaajy jets kuduvinnótudi ve'e je jyáyuda jets vyinkónup je'e ve'e je Nte'yam je Moisés jetse'e ve'em dutukyakpítsumdat je myu'israeejlit jayu; ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi. ²⁶ Je ku'óxit tse'e je Moisés du'ix jets jeme'e numejtsk je myu'israeejlit jayu ñachii'kjada. Y'ukyaknamuyot'oyavaajnjuduups je'e ve'e du'uktij, je'e kajx tse'e jidu'um dunuujmidi: "To'k jáyui xa miitse'eda. ¿Tyajxse'e mnachii'kjada?" ²⁷ Van'it tse'e je nakyutsii'kjuva je Moisés dunasti'tsi, jetse'e dunuujmi: "¿Pants mitse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtókimpayoyut?" ²⁸ ¿Xyak'oo'kuvaampap ats mitse'e ax jo'n ox xyak'aa'k je egiptovit?" ²⁹ Ku ve'e je Moisés du'amotunajxy, van'it tse'e dunuja'vi jets ñuja'vinup je'e ve'e je jayu jets je'e ve'e je jayu tudyak'aa'k, je'e kajx tse'e kyeek jetse'e ñujkx jem madaaanit y'it jootm. Ax jékumit jayu tse'e y'ijit ku ve'e jem chuuni; jem tse'e je Moisés ñamayajntkiji numejtsk.

³⁰ Vujxtkupx joojnt tse'e je it tuñajxnuva vye'na, van'it tse'e to'k je ángeles yak'ixji jem janjootm jem ápit kup akokm jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinai Kopk. ³¹ Atuva atoki tse'e je Moisés dutuktajñ juu' ve'e yak'ixju. Ku ve'e dumutami jetse'e du'ix'óyat, van'it tse'e du'amotunajxy je Maja Vintsán myukatsju. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³² "Ats xa ve'e je mujpit jayu je Nte'yamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob je Nte'yamda." Van'it tse'e je Moisés myippajkni, tsá'ki tse'e jetse'e je jaajin dujaa'k'ixut. ³³ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji: "Napyakjenju kux kunuu'kx ya'a ve'e ya naax juu' ve'e mtukténip. ³⁴ Ta atse'e n'ix vintso ve'e ats je njayu yakjomtonda yaktitonda jem Egipto, ta atse'e nmotu vintso ve'e jem ya'axta jetse'e ñañutsaachvinmáyjada, je'ets atse'e tunnukada'aky jets atse'e nyakpítsumdat. Mínuts n'it, mits atse'e mpakéxup jem Egipto."

³⁵ Ax je Nte'yamts je'e ve'e dvin'koon je Moisés jetse'e duyakkutojkjat je njupit jáyuvamda jetse'e duyakpítsumdinit jem Egipto. Je Moisés tse'e je Nte'yam kejjxu ku ve'e to'k je ángeles du'ix jem janjootm jem ápit kup akokm. Je Nte'yam tse'e je Moisés dutuknukejx

je njáyuvamda, je Moisés juu' ve'e vyijink'ixtu ku ve'e vyaandi: “¿Pan tse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkat jets aatse'e xtokimpayoyut?” ³⁶ Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e dutoon je mujit nuja'vin jets je mujit atuva jem Egipto jets joma ve'e je Tsapts Maaxy Naaj, je'e tse'e duyakpitsumnu jem Egipto je njujpit jáyuvamda jetse'e je majin dujaa'ktuujn je vujxtkupx joojnt ku ve'e yoydi jem vinva'ajts it kajxm. ³⁷ Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e je nmu'israeejlit jáyuvamda jidu'um dunuujmidu: “Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, dujayep to'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajin, je'e tse'e mkojtsnajxujadap je Nte'yam je y'ayook.” ³⁸ Je Moiseespats je'e ve'e juu' ve'e mukojtsju je ángeles jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kopk, jetse'e dukojtsnajxji je njujpit jáyuvamda. Je Moisés tse'e yakmooy je ayook juu' kajxe'e je jayu dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, yakmooyts je'e ve'e jetse'e xtuknuja'vimdat.

³⁹ Ax ka'a tse'e je njujpit jáyuvamda dukatsapajkti je Moisés, ka'a ve'e dumajapaamdi, jeme'e Egipto vyimpituvaandinuva. ⁴⁰ Van'it tse'e je Aarón jidu'um dunuujmidi: “Paajmijikts aatse'e to'k aaj to'k je apamnax juu' ve'e nyaknte'yamimnap jetse'e xvin-too'vajkimdat, kux ka'a xa ve'e nnuja'vimda ti n'ite'e tujatytyu tuñaxyju je Moisés juu' ve'e jem Egipto xyakpitsumumdu.” Jidu'um tse'e vyaandi. ⁴¹ Van'it tse'e to'k je kaaj ónyk du'apamnaxkti, je tánuk duyak'oo'kti, jetse'e dutukvintsá'kidi. Qoy tse'e dutuntukxoogjntkti juu' ve'e tyoond. ⁴² Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasokkjidi. Van'it tse'e duvinja'vidi duvintsá'kidi juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm, je maatsa, je aampa xaaj, jets je aampa po'q. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jatyañ y'it jep nak kujxp juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e jatyañ y'it:

Miitsta, israeejlit jáyuda,

¿Myak'oo'ktu vine'e je tánuk jets atse'e xtukvintsá'kidi ku ve'e xyoydi vujxtkupx joojnt je vinva'ajts it?

⁴³ Ax ka'a tse'e,

mpakaaydu ve'e jem mja'vin kajxmnda je Moloc je tyajk apamnax jets je Renfán je myaatsa apamnax,

miitsts je'e ve'e mpaamdu jetse'e xyaktanda jem mja'vin kajxmnda jetse'e xvinjávada xvintsá'agada.

Je'e kajxts ats miitse'e nyakpitsumdat joma ve'e je m'itta je mnaaxta jetse'e mpakéxtat jem Babilonia naxy.

Jidu'um tse'e jatyañ y'it.

⁴⁴ Van'it tse'e je Esteban jyaa'kvaajñ:

—Jem tse'e vinva'ajts it kajxm dujayeipti je njujpit jáyuvamda je tabernáculo joma ve'e je Nte'yam dvinjávadat duvintsá'agadat. Jem tse'e dukoojnukti je tsatsets joma ve'e je Nte'yam je pyava'nun dujatyaañ. Ve'em tse'e je tabernáculo dupum y'ijt ax jo'n je Nte'yam dutukpavaañ je Moisés ku ve'e dunuujmi jets ve'eme'e dunupamva'atsut ax jo'n yak'ixji.

⁴⁵ Ax ku tse'e je Moisés y'oo'kni, je Josué tse'e yaktukkatajkinu je kutojkun, je'e tse'e duyakje'y je njujpit jáyuvamda joma ve'e uxym n'ijtumda ntsuunimda. Je Nte'yam tse'e duputajki je njujpit jáyuvamda jetse'e duyakkutókidi je jayu juu' ve'e yaja tsuunidup y'ijt. Je njujpit jáyuvamda tse'e duyakmejtstu je tabernáculo, je'e maatta tse'e je tabernáculo y'ijt van'it paat ku ve'e je yakkutojpa David jyoojntyki. ⁴⁶ Jya'vits je'e ve'e je Nte'yam je David. Chojk tse'e je David jetse'e kudupaamdi to'k je tsaptajk joma ve'e chaanat je Jacob je Nte'yam. ⁴⁷ Ax je Salomoonts je'e ve'e juu' ve'e dupaam je Nte'yam je chaptajk, ⁴⁸ oyame'e je Nte'yam kyatsuuna jep tsaptujkp juu' ve'e je jayu pyuump, ve'em ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa dutukkojtsnajxy jidu'um:

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je kutojkun tsuujntkun,

ve'em tse'e yaja tsapjaat joma atse'e ntsuuna.

Ve'em xa ve'e jem naxviinm ax jo'n je va'kpejtun joma atse'e ya ntek kunyukkán.

¿Ti tsaptajkts je'e ve'e juu' ats miitse'e xpaajmjavaandup, ukpu joma ve'e je it joma ats miitse'e kuxyakpo'kxta?

⁵⁰ Ats xa ve'e mpamkajx nujom juu' jaty.

⁵¹ Van'it tse'e je Esteban jyaa'kna'muxjidi:

—Miitsta, ooye'e tyunmakka je mkuvajk xpmamda, ve'em ax jo'n je tsaaj, ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook mtuktákajada jetse'e xkamotuvuvu'anda. Mxa'matso'oxpajktup xa miitse'e je Espíritu Santo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je njujpit jáyuvamda. ⁵² Je njujpit jáyuvamda xa ve'e dujomtoond duitoond nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e duyak'oo'ktu pan pan jatye'e dunukojtsu jets mínupe'e je'e pane'e tuv jáyuvip joojntykip. Ax kuts je'e ve'e myiijn, miitsts je'e ve'e jem je viijn jayu kya'm mpaamdinu jetse'e xyakjay'oo'kjidini. ⁵³ Yakmo'yumdu xa ve'e je pava'nun juu' ve'e je angelestajk tukkatajkiju je Moisés; ax ka'a tse'e xkuvakta je pava'nun —jidu'um tse'e je Esteban dunuujmi je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp.

Ku je Esteban y'oo'kni

⁵⁴ Ku ve'e du'amotunajxti, jotma'ttu tse'e, je'e kajx tse'e ooy tyunnatyatskaa'tjada, je Estebane'e tyunmu'ejk'oo'kjūdūp. ⁵⁵ Ax je Esteban, je Espiritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, pat'ix tse'e jem tsapjootm tsov jetse'e je Nte'yam je myajin du'ix, jetse'e du'ixpa je Jesús tyena jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ⁵⁶ Van'it tse'e je Esteban vyaajñ:

—Ixta! N'ixp xa atse'e je Jayu Juu' ve'e Nupaamdūka Ijtp, jéjats je'e ve'e tyena je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi.

⁵⁷ Van'it tse'e dutuk'ayaaxti je Esteban, jetse'e ñatyaatsmajtsjidi, jetse'e dununajkxti. ⁵⁸ Van'it tse'e dumajtsjini jetse'e duyaknajkxtini jep kajpun pa'ap. Jep tse'e ojts duyak'oo'ktini tsaka'achji. Pan pan jaty tse'e ve'em játkidu, jep tse'e je vyit duyaktaandi joma ve'e to'k je mootsk ónuk juu' ve'e Saulo duxaaj. ⁵⁹ Namvaate'e duka'atsta, van'it tse'e je Esteban chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán Jesús, kuvaku to'k aaj ats ya njoot ya nja'vin.

⁶⁰ Van'it tse'e kyoxkteni jetse'e mak k jidu'um vyaajñ:

—Maja Vintsán, kadi ya tokin xtukkuvetta.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'oo'kni.

8

¹ Y'oyja'vits je'e ve'e je Saulo ku ve'e je Esteban duyak'oo'kti.

Ku je Saulo dujomtuujn dutituujn je jáyuda juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup

Ax van'it tse'e ooy tyunyakjomton'ukvaandi tyunyaktiton'ukvaandi jem Jerusalén je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Nujom tse'e y'ayo'vya'kxkajxti jem judeait jets samaariait y'it joōtm, je kukatsivatajkji tse'e taandu jem Jerusalén. ² Jeme'e je jayu juu' ve'e duvinja'vidup dūvintsa'kidup je Nte'yam, je'e tse'e duyaknaxtajkidinu je Esteban jetse'e ooy dutunnuyaaxti. ³ Ax je Saulo, y'ixtipts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dukoo'kjaanchja'vidin'it je Jesús, tajkm tajkm tse'e tyaka jetse'e duyakjavya'a'mpitsumjada jetse'e duyakjapoxontakpámjada pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

Ku je oy kats je oy ayook yaktukka'amaajy jep samaariait kyajpun kujxp

⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e yo'vya'kxtu, y'ava'nidupts je'e ve'e je oy kats je oy ayook nujom pan joma tso ve'e ñajkxta. ⁵ Je Felipe tse'e ojts jem samaariait kyajpun kajxm jetse'e jem je jayu duvaajnji je Cristo jye'e. ⁶ Nay'amojkiidu tse'e numay je jayu jetse'e to'k joōt du'amotunaxta juu' je'e ve'e kyajtsip; y'ixtuvapts je'e ve'e je mújit nujá'vin juu' je'e ve'e tyuump. ⁷ Yakjotkadaaktinu tse'e numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmnda je ko'oyjáyuvap, ayaaxp tse'e je ko'oyjáyuvap tyukvaatsjidini; yakjotkadaaktuva tse'e je mojkpa jayu jets je uxket jayu. ⁸ Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyunxoojntkti jem kajpun kajxm.

⁹ Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e Simón duxaaj, je'e tse'e je samaariait jayu dūvin'aa'n ku ve'e vyaajñ jets ñumájip je'e ve'e. ¹⁰ To'k joōt je'e ve'e je jayu y'amotunajxjuduva y'ijit, je mújit je muutskit. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Je Nte'yam je myaja kutojkun maat xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

¹¹ Myajapaamdūp tse'e kux jeke'e tyunvin'aa'njidi je maayk kajx. ¹² Ku ve'e je Felipe tyukmukojsjidi jinto tso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e vya'nuxjidi je Jesucristo jye'e, numay tse'e dujaanchja'vidi je Jesucristo jetse'e ñapejti, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk. ¹³ Jyaanchja'viva tse'e je Simón juu' ve'e je Felipe tukmukojsju jetse'e ñapejtpa, jetse'e je Felipe dumaatnáxy dumaattáka, je'e ve'e tyuk'atúvip je majin jets je mújit nujá'vin juu' ve'e toojnup.

¹⁴ Je kukatsivatajk juu' ve'e jem Jerusalén taandu, ku tse'e je kats dumótudi jets kyuvajktu ve'e je samaariait jayu je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jem dukejxti je Pedro maat je Juan. ¹⁵ Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunutsapkojstsi je samaariait jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup jetse'e ve'em je Espiritu Santo tyákat jem jya'vin kajxmnda, ¹⁶ kux ni pana ve'e jem jya'vin kajxmnda kya'itna vye'na je Espiritu Santo, napetji ve'e vye'nada ku ve'e vyaandi jets je Maja Vintsán Jesuse'e pyanajxkuvaandup. ¹⁷ Van'it tse'e je Pedro maat je Juan je kya'aj tyuknukoojnidi. Ku ve'e ve'em dutoondi, van'it tse'e je Espiritu Santo tyajki jem je jayu jya'vin kajxmnda.

¹⁸ Ku ve'e je Simón du'ix jets tajkipe'e jem je jayu jya'vin kajxm je Espiritu Santo ku ve'e je kukatsivada je kya'aj tyuknukoojnidi, van'it tse'e je meen dujavampejti, ¹⁹ jetse'e vyaajñ:

—Mooyduva ats to'k aaj je kutojkun jets ku atse'e opyana ya nka'aj ntuknukónut, van'it tse'e je Espiritu Santo tyákat jem je jayu jya'vin kajxmnda.

²⁰ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Kijpxe'e je mmeen xmaatvintókiyut je'e kajx ku ve'e ve'em mvinmay jets o'yipe'e jetse'e je meen yaktukjóyut juu' ve'e je Nte'yam yajkyp je myaa'yun kajx! ²¹ Ka'a xa mits ya'a ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtónut ya toonk aats maat kux ka'a ve'e je mjoot je mja'vin y'oya jeja je Nte'yam vyinkujk. ²² Vinmayumpijtni, masookni je mko'oy joojntykin, jets munoo'kxtukú je Nte'yam. Oyape'e mme'e'kxuxjút je ko'oy vinma'yun juu' ve'e mjayejpp, ²³ kux ta atse'e n'ix jets ooye'e je ko'oy joot xtunjayep, je tokin tse'e mka'mijup.

²⁴ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Nutsapkotsta ats to'k aaj, ve'emts atse'e xkajátut xkanáxut juu' ve'e tuxkotsta jets atse'e nkavintókiyut —jidú'um tse'e y'atsaajv.

²⁵ Ku ve'e je kukátsivada je jayu duvaajnidi je Nte'yam je kyats je y'ayook jets ti ve'e y'ixtu myótudu ku ve'e je Jesús dumaatvítti, van'it tse'e vyimpijttini jem Jerusalén. Namvaate'e jem ñajxktini, van'it tse'e du'ava'nidi je oy kats je oy ayook jem may kajpun kajxm juu' ve'e jem samaariait y'it jootm.

Je Felipe jets je etiopíait jayu

²⁶ Ku ve'e ve'em jyaity, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles dumukajts je Felipe. Jidu'um tse'e dunujmi:

—Pojtukú jets najkxu jem vinva'ajts it kajxm, je'e tse'e mpákup je too' juu' ve'e tsoq'mp jem Jerusalén jetse'e jem Gaza ñujkx.

²⁷ Van'it tse'e je Felipe pyojtuk jetse'e ñujkx. Jem tse'e ñujkx vye'na ku ve'e dumaatnavyaatji to'k je yaa'tyajk, etiopíait jayu je'e ve'e; je Candace, to'k je etiopíait yakkutojkpa ta'axtajk, je'ets je'e ve'e je tyoompa, je'e je myeen tse'e kya'mip. Jemts je'e ve'e Jerusalén je yaa'tyajk y'ats, ojs je'e ve'e jem je Nte'yam duvinjava duvinta'saga, ²⁸ vimpijtnup je'e ve'e vye'na jem tyak'am. Jemts je'e ve'e ñakukats vye'na carreta jootm juu' ve'e je caballo pyavuu'mp, je'e tse'e kyajtsp juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay. ²⁹ Van'it tse'e je Espíritu Santo dunujmi je Felipe:

—Mutama xi carreta.

³⁰ Ku ve'e ñaajktámiji je Felipe, van'it tse'e du'amotunajxy jets je'e ve'e kyajtsp je nak juu' ve'e je Isaías jyatyaan. Van'it tse'e du'amotutúvi:

—¿Mvinmótufts ya'a ve'e juu' ve'e mkajtsp?

³¹ Van'it tse'e y'atsaajv:

—¿Vintsos atse'e nvinmótuvut pan ka'a ve'e pan pan pan atse'e xtukvinmótuvup?

Jetse'e je Felipe yak'amotu jetse'e pyétut jem carreta jootm jetse'e dupaa'ajxtukat.

³² Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e kyajtsp vye'na, jidu'umts je'e ve'e vya'añ:

Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e je y'oq'kun yaktuk'avó'vip, ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e ama'at taamp ku ve'e yaknúkee'p, ka'ats je'e ve'e ti dukats ku ve'e je jayu yak'o'kuva'añju.

³³ Je naax je po'ox jo'nts je'e ve'e yakpuujm jetse'e kyayak'otyokimpayoy.

¿Pants vine'e va'anup jets jeme'e je chaan je kyooj?

Yak'o'kjudu xa ve'e je jayu yaja naxviijn.

Jidu'umts je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ juu' ve'e kyojts.

³⁴ Van'it tse'e je yakkutojkpa ta'axtajk je tyoompa du'amotutúvi je Felipe:

—Vaajnjkts ats to'k aaj. ¿Viinme'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ñatyijju ku ya'a ve'e dujaajy, ukpu viijnk jayu je'e ve'e tyijp?

³⁵ Van'it tse'e je Felipe vya'nuxji je oy kats je oy ayook, tyuknuja'vi ve'e je yaa'tyajk je Jesús jye'e. Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e y'ixtu jetse'e dukojtsti, je'e tse'e kyojtsvaats too'vajkp.

³⁶ Ku tse'e ñaxta vye'na jem too' am, jetse'e je tsoxk naaj du'ixpaatti, van'it tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Uxyaja xa ve'e je tsoxk naaj, ¿ax ti tse'e dukayak'o'yip jets atse'e nnapétut?

³⁷ Van'it tse'e je Felipe vyaajñ:

—Pan to'k aaj to'k joot xa ve'e je Jesucristo xjaanchjáva, o'yip tse'e.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Njaanchja'vip xa atse'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesucristo.

³⁸ Van'it tse'e je tyoompa dunujmi jetse'e duyak'atúvat je carreta. Ku ve'e y'atúvi, van'it tse'e vyajntkti je Felipe maat je yaa'tyajk jetse'e duyaknapejt. ³⁹ Ku ve'e pyitsumini jem najootm, van'it tse'e je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm, je'e tse'e je Felipe to'mayji duyaknajkx viijnk tsoq, ka'a ve'e y'uk'ixjini je yaa'tyajk. Xoojntkp tse'e je yaa'tyajk ñajkxni. ⁴⁰ Ax je Felipe, jemts je'e ve'e azótovit kyajpun kajxm ojs yak'ix, kajpun kajpun tse'e ñajxy jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jem Cesarea paat.

9

Ku je Saulo dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesús

(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ax vintso tse'e je it ñaxy, ka'ajyam tse'e je Saulo dutuk'atsa'ki'atúva je oo'kun pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. Je'e kajx tse'e ojts du'ix je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ² Je'e tse'e chajkp jetse'e myo'ojut je nak jetse'e ñajkxut jem damaascovit kyajpun kajxm jetse'e jep chaptujkpta du'ixtat pan pan jatye'e dupanajxtup je Maja Vintsán, ve'em tse'e duyakjamyátsjadat jetse'e jem Jerusalén duyaknajkxtat, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk. ³ Jeena tse'e too' aajy vye'na, je damaascovit kyajpun mutámani, van'it tse'e tun to'mayji je tsapjootmit ajajtk ooy tyunnujajji tyunnuta'kxji. ⁴ Van'it tse'e je Saulo ñaxvipp jetse'e du'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xtso'oxpúk?

⁵ Van'it tse'e je Saulo vyaajñ:

—¿Pants mitse'e?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Áts xa ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujqp. Viinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun.

⁶ Van'it tse'e je Saulo cha'kikujx jetse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ¿tise'e mtsajkp jets atse'e ntónut?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Pojtuku jets najkxu jem kajpun kajxm, ax jem tse'e myakvaajnjat pan ti ve'e mtónup.

⁷ Je Saulo je myujatyoo'da, va'ajts tsa'kidupts je'e ve'e kux myótudu ve'e je ayook; ax ka'a tse'e pan du'ixti. ⁸ Van'it tse'e je Saulo pyojtuk. Ku ve'e jvavin'ixva'kxy, ka'a tse'e y'uk'ixni. Van'it tse'e je myujatyoo' myajtsjidi jem kya'm jetse'e pyavijtsjidi jem damaascovit kyajpun kajxm. ⁹ Jem tse'e y'ijit toojk xaaj, ka'a tse'e y'ix, ka'a tse'e kyay y'uu'k.

¹⁰ Jem tse'e damaascovit kyajpun kajxm y'ijit to'k je jaanchja'viva juu' ve'e Ananías duxaaj, je'e tse'e je Maja Vintsán yak'ixju jetse'e ña'muxji:

—¡Ananías!

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Uxyaja ats, Maja Vintsán.

¹¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Pojtuku jets najkxu joma ve'e je too' juu' ve'e duxaaj Tuv, jem tse'e je Judas tyak'am x'amotutúvat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Saulo duxaaj, tsapkojtspts je'e ve'e. ¹² Ta je'e ve'e yak'ixju mta'ka joma ve'e y'it jetse'e je mka'aj xtuknúkñ jetse'e vyin'ixpajknuva.

¹³ Ku ve'e je Ananías du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ooyani xa atse'e je kats ntunmotu vintso je'e ve'e je yaa'tyajk dutsaachtún je mýajuda jem Jerusalén; ¹⁴ ax yaja tse'e tumyets je kutojkun maat juu' ve'e moojyju je tee'tajk je vyintsanda, jetse'e duyakjamyátsjut duyakjachómjut nujom pan pan jatye'e mjaanchja'vijidup.

¹⁵ Ax jidu'um tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Najkxu, kux ats je'e ve'e nvinkoon jetse'e ats nje'e duvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je yakkutojkpada, jets je israeejlit jáyuda. ¹⁶ Áts xa ve'e ntuknújávap jets ooy atse'e xtunkutsaachpaadat.

¹⁷ Van'it tse'e je Ananías ñujkx jem je jayu tyak'am joma ve'e je Saulo vye'na. Ku ve'e tyajki, van'it tse'e je kya'aj dutuknúkajñ jetse'e dunuujmi:

—Uts Saulo, je Maja Vintsán Jesús, juu' ve'e myak'ixju jeja too' aajy, je'ets atse'e tuxkex jetse'e mvin'ixpajknuvat jetse'e je Espíritu Santo mmo'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e xtónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁸ Tun jatyi tse'e je Saulo vyinvaatsji juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n je ajkx nameen, jetse'e vyin'ixpajknuva. Van'it tse'e je Saulo tyeni jetse'e ñapejt. ¹⁹ Van'it tse'e kyaajy y'uuk jetse'e myajuvajknuva. Jem tse'e vee'n je it duyaknajxy damaascovit kyajpun kajxm maat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

Ku je Saulo kya'amaajy jep Damasco

²⁰ Jem tse'e je Saulo kya'amay'ukvaajñ jep je damaascovit chaptujkpta, je'e tse'e y'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. ²¹ Nujom pan pan jatye'e amotunajjudu, atuva atoki tse'e tyuntaandi, jetse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e jem Jerusalén dujomtoomp dutitoomp tuy'it pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup? ¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e yaja miimpa jetse'e duyakjamyátsjut pan pan jatye'e dujaanchja'viduvap je Jesús jetse'e tsum duyaknajkxut joma ve'e je tee'tajk je vyintsanda? —jidu'um tse'e ñay'amotutúvijidi.

²² Ax je Saulo, yakmakpajk'ataatsnupts je'e ve'e je kya'ama'yun jetse'e duyaknuke'xnatáka jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e y'amaadaagajadat je israeejlit jayu juu' ve'e tšunidup jem Damasco.

Ku je Saulo je myu'israeejlit jayu dukukeek

²³ May xaajani tse'e je it ñaxy vye'na jetse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti, ²⁴ jóvum xaaj jóvum tsooj tse'e je Saulo yak'a'ix jeja kajpun naa'páts aka'aajy jetse'e kuduyak'oo'kti. Ku ve'e je Saulo dunuja'vi ti ve'e tyonuvaandup, ²⁵ van'it tse'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem tójum jetse'e koo'ts ñasta'yijidi jeja ne'ev viijn tsoj juu' ve'e je kajpun tuknaa'páts'ijtp, ve'em tse'e je Saulo kyeek.

Ku je Saulo jep Jerusalén vye'na

²⁶ Ku ve'e je Saulo jye'y jem Jerusalén, jyamaatnay'amokavaajnjudu tse'e je jaanchja'vivatajka; ax tsá'kidu tse'e nujomda kux ka'a ve'e dujaanchjávada jets jyaanchja'vinup je'e ve'e je Jesús. ²⁷ Ax je Bernabé tse'e dutuknuvoojv je kukátsivada, van'it tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je Saulo du'ix je Maja Vintsán jeja too' aajy, vintso ve'e je Nte'yam myukojtsji, jets vintso ve'e je Saulo makk aaj makk jojt je Jesús jye'e dutukka'amaayni jem damaascovit kyajpun kajxm. ²⁸ Van'it tse'e je Saulo tyaañ jem Jerusalén, je'e ve'e myaattajxyp myaattajkip, kaja'vina katsa'kina tse'e je Maja Vintsán jye'e je jayu dutuknujávada ²⁹ jetse'e dumaatnakyojtsvintsávju je israeejlit jayu juu' ve'e je griego aaj dukojtstap. Ax ka'a tse'e dukuvajkti je ayook juu' ve'e je Saulo kyojts, je'e kajx tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti. ³⁰ Ku tse'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e je Saulo duyaknajxkti jem Cesarea jetse'e dupakejxti jem taarsovit kyajpun kajxm.

³¹ Van'it tse'e oy jojt chuunidini nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesucristo jem judéait jets galiléait jets samaariat y'it jojtmda, ve'em tse'e ñumáyada jetse'e je jyoot je jya'vin myakkpajk'ata'atsta je Jesús maat, vyinja'vidup vyintsá'kidupts je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je Espíritu Santo yakjot'amájajada.

Ku je Eneas jyotkadaaky

³² Najkx tse'e je Pedro may viijn, je'e tse'e najkx duku'ixta je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada. Ojts tse'e duku'ixpa je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada juu' ve'e tšunidup jem lídait kyajpun kajxm. ³³ Jem tse'e dupaaty to'k je mojkpa jayu juu' ve'e Eneas dúxaaj, toodojtyk joojntanis je'e ve'e pya'amma'aj vye'na. ³⁴ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Eneas, je Jesucristo xa ve'e myakjotkadaakjinup. Pojtučni jets pakmojkni ya mmaajntkun.

Tun jatyi tse'e je Eneas pyojtučni. ³⁵ Íxjudu ve'e nujom pan pan jatye'e joojntykidup jem lídait jets saroonit kyajpun kajxmda, ve'em tse'e dúmasookti je ko'oy vinma'yunda jetse'e je Maja Vintsán dupanajxti.

Ku je Dorcas jyoojntykpaajknuva

³⁶ Jem tse'e je jópeit kyajpun kajxm y'ijtp to'k je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip, Tabita je'e ve'e xyaaj, Dorcas je'e ve'e kyatsapitsum je griego aaj. Je ta'axtajk, ooyts je'e ve'e je jayu je maa'yun dutuntuujnja jetse'e duputaka pan pan jatye'e katih'ijtxjudup. ³⁷ Ax ku tse'e je Pedro vye'na jem lídait kyajpun kajxm, van'it tse'e je Dorcas pya'ampejt jetse'e y'aa'k. Távani tse'e duyaktsi'ivda je ñi'kx je kopk, van'it tse'e dupaamdi jep mumejtsk nukavyet kujxp. ³⁸ Je Jope, myutámipst je'e ve'e je lídait kajpun, jem joma ve'e je Pedro vye'na. Myótuduts je'e ve'e je jaanchja'vivatajk jets jeme'e vye'na, van'it tse'e dutuknukejxti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumunoo'kxtuktat jidu'um:

—Uk mtonupe'e je maa'yun jetse'e nja'mdat jem Jope.

³⁹ Ku ve'e je Pedro yakvaajnji, van'it tse'e tyeni jetse'e dúmaadi. Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e duyaknajxkti jep nukavyet kujxp joma ve'e vye'na je ñi'kx je kopk. Nujom tse'e je ku'aa'k ta'axtajkta nunyaaxnup dutuk'ixti je Pedro je vit je xox juu' ve'e je Dorcas pyaam ku ve'e dúmaatve'nada. ⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je jayu duyakpitsumkujx, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. Van'it tse'e je oo'kpa duvin'ix jetse'e dunuujmi:

—Tabita, pojtučni.

Van'it tse'e je Dorcas vyin'ixva'kxni. Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e y'ajxtk. ⁴¹ Van'it tse'e je Pedro myajtsji jem kya'm jetse'e yakténiji. Van'it tse'e je Pedro duyaaxji je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada maat je ku'aa'k ta'axtajkta, jetse'e jeja vyinkujkta joojntyk dutuk'ixti je Dorcas. ⁴² Yaknuja'vits ya'a ve'e nujom jem jópeit kyajpun kajxm; numay tse'e dujaanchja'vidi je Maja Vintsán. ⁴³ Jem tse'e je Pedro tyaañ jek jaty jem je akukoo'tspa Simón tyak'am.

10

Je Pedro maat je Cornelio

¹ Jem tse'e cesaréait kyajpun kajxm vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, Cornelio je'e ve'e xyaaj. Itáliait je'e ve'e xyaaj to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je Cornelio kya'mip. ² Vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam maat nujom je jyajin je tyajk, yajkpaap tse'e ooy je meen jetse'e je israeejlit jayu yaktukputaka, ijtpts je'e ve'e tyuntsapkats. ³ To'k nax tse'e, toojk yaaxp jo'n vye'na xuujun, jetse'e je Cornelio yak'ixji to'k je Nte'yam je y'aangeles. Je'e tse'e nutajkiju joma ve'e vye'na jetse'e ña'muxji:

—¡Cornelio!

⁴ Van'it tse'e je Cornelio maj duvin'ix je ángeles, ooy tse'e tyuntsá'ki, jetse'e du'amotutuvy:

—¿Tise'e?

Van'it tse'e je ángeles vyaajñ:

—Mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkats, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup. ⁵ Pakéxuts n'it je yaa'tyajkta jem Joje jetse'e duyakmētstat je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. ⁶ Jeme'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am. Jem maaxy napa'am je'e ve'e je jayu chuuna.

⁷ Ku ve'e je ángeles ñajkxni juu' ve'e mukojtsju, van'it tse'e je Cornelio duvatsaajv numejtsk je tyoompa jets to'k je tojpa juu' ve'e to'k aaj to'k joot mutoojnup. ⁸ Van'it tse'e dutukmumaajntykti juu' ve'e toojnju kojtsju jetse'e dupakejxti jem jópeit kyajpun kajxm.

⁹ Ax je ku'óxit tse'e, jeenats je'e ve'e too' aajv vye'nada, myutámidinupe'e jem Joje, van'it tse'e je Pedro pyejt jem azotea ni'kxm tsapkojtsja, ¹⁰ ooye'e tyunyua'aa'kju vye'na jetse'e tyunkayuva'añ. Ax namvaat tse'e je kaaky je tojks y'avaada, van'it tse'e va'ajts yak'ixji ¹¹ je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e jem tso' chaa'n je'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n to'k je maja vit, maktaaxk esquina tse'e tsum, jetse'e ñukada'akyju. ¹² Jem tse'e vit jootm numay je tánuk, je eey je tikúts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyoy'dup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk. ¹³ Van'it tse'e to'k je ayook dumótu:

—Pedro, pojtku, yak'oo'ku, jets ja'kxu.

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, Maja Vintsán; ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.

¹⁵ Van'it tse'e je ayook dumótunuva, jetse'e yaknuujmi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtíjt ka va'ajtsap.

¹⁶ Toojk nax tse'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e je vit pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹⁷ Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na pan ti ve'e ñukajts juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e jye'ydi je yaa'tyajkta juu' ve'e je Cornelio ke'xjudu, y'amotutúvidup tse'e je jayu vye'nada jetse'e dunujávadat pan joma ve'e chuuna je akukoo'tspa Simón. Ax ve'em tse'e jye'ydi je'e tyak'aajy. ¹⁸ Van'it tse'e du'amotutúvidi pan jepe'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Simón duxaaj, juu' ve'e duxaajivap Pedro. ¹⁹ Je'ena tse'e je Pedro pyayo'yp vye'na juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e je Espiritu Santo ña'muxji:

—Ixu n'it, uxep xa ve'e m'íxtajada nutoojk je yaa'tyajk. ²⁰ Ténats, vánuku, jetse'e xmaádadat. Ka'a tse'e xtivinnmáyt, ats ya'a ve'e tunkexta.

²¹ Van'it tse'e je Pedro vyajntyk joma ve'e vye'nada je yaa'tyajkta juu' ve'e je Cornelio ke'xjudu, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Áts xa je'e ve'e pane'e m'íxtidup. ¿Tise'e tuxnuminda?

²² Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, juu' ve'e Cornelio duxaaj, je'ets aatse'e xkejxp. Je'e tse'e je Nte'yam duvinja'vip duvintsá'kip, tuvts je'e ve'e je jyáuvyn je jyoojntykin, nujom tse'e je israeejlit jayu jávavada chókjada. Je Nte'yam je y'aangeles tse'e tuña'nyjux jetse'e mnukéxajat, ve'em tse'e du'amotunáxut juu' mitse'e mtuknujávap.

²³ Van'it tse'e je Pedro yaktajkijidi jep tujkp jetse'e je tsooj jem myataandi. Je ku'óxit tse'e je Pedro dumaádidí, jeme'e je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem jópeit kyajpun kajxm juu' ve'e mujatyoo'ijidu.

²⁴ Je ku'óxit tse'e jye'ydi jem Cesarea. Jem tse'e je Cornelio y'a'íxjada vye'na jem tyak'am maat je jyuu'tta je myugo'okta jets juu' ve'e myaátnayja'vijidup. ²⁵ Ku ve'e je Pedro jye'y, van'it tse'e je Cornelio je Pedro du'anajkxi jetse'e duvinkoxkteni, jetse'e du'ukvinjavavaajñ du'ukvintsá'agavaajñ. ²⁶ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Tena, jáyuva xa atse'e ax jo'n mits.

²⁷ Namvaate'e dumaátnakyátsju, van'it tse'e duyaktajki jep tujkp joma ve'e amoka vye'nada numay je jayu. ²⁸ Van'it tse'e je Pedro ña'muxjidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e jets ka'a ve'e aats je mpava'nun duyakjaty jets aatse'e nku'ixtat ukpu aatse'e n'ítut je'e maatta juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax je Nte'yamts

atse'e xtuk'ix jets ni pana atse'e nkatijut ka va'ajtsap. ²⁹ Paatyts atse'e jatyi tunmín, ka'ats atse'e je it nyaknajxy jets atse'e too'vajkp mpayoyut, je'ets atse'e nnujavavaampy pan ti atse'e xtuknukejxi.

³⁰ Van'it tse'e je Cornelio y'atsaajv:

—Maktaxxaaj it atse'e yaja nve'na ntak'aajy, tsapkojts jets ayoojpts atse'e nve'na. Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, ve'em ax jo'n uxyam, van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles, va'ajts ajaajp ata'kxp je vyit je xyox. ³¹ Jidu'umts atse'e xnuujmi: “Cornelio, mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkats, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup. ³² Nukéxats jem jópeit kyajpun kajxm je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. Jem tse'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am, jem maaxy napa'am je'e ve'e chuuna.” Jidu'umts atse'e xnuujmi. ³³ Ax paatyts ats mitse'e jatyi nnukejxi. Oy tse'e tuxtún ku ve'e to'k aaj tummets. Ax uxyamts aatse'e yaja je Nte'yam vyinkujk, je'e aatse'e n'amotunaxuvaampy pan juu' ve'e je Maja Vintsán tumtukpava'añju jets aatse'e xtuknujávát.

Ku je Pedro kya'amaaj jep je Cornelio tyak'ap

³⁴ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Uxyam atse'e oy nmujava jets ka'a ve'e je Nte'yam pan duvijink'ix, ³⁵ y'oyja'vip je'e ve'e opyana pan pane'e vinja'vijup vintsa'kijup jetse'e dutún juu' je'e ve'e chajkp. ³⁶ Je Nte'yam xa ve'e je y'ayook je israeejlit jayu dutuknukejx. Ya oy kats ya oy ayookts je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesucristo jye'e, je'e pane'e nujom je jayu dunuvintsánip jetse'e je jayu duyaknamuyot'óyaja je Nte'yam maat. ³⁷ Oy miitse'e xnujávada jets ya ayooke'e va'kxtk jem judéait y'it joom, jeme'e galiléait y'it joom choo'ntk, távani tse'e je Yaknapajtpa Juan je jayu duvaajnjada vye'na jetse'e vyinmayumpijittinit, je kyo'oy joojintykinda dumasooktinit, jetse'e ñapéttat. ³⁸ Je Jesús, je nazaréit jayu, je'e tse'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e dujayejpnit je Espíritu Santo jets je kutojkun, je'e tse'e je y'oy je'e dutoon jetse'e duyakjotkadaakni nujom pan pan jatye'e je ko'oyjáyuavap yaktsaach-paatjudup vye'na. Ve'em je'e ve'e dutuujn kux ijtpe'e je Nte'yam je'e maat. ³⁹ N'ixts aats je'e ve'e nujom juu' ve'e je Jesús tyoon kyojts jem judéait y'it joom jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Van'it tse'e je jémit jayu je Jesús duyakjay'oo'kjidi ku ve'e duyakjacryuuzpejtjidi. ⁴⁰ Ax je Nte'yamts je'e ve'e yakjoojintypajkinuva kutoojk xaaj jetse'e duyaknuke'xnatajki joojintyk je'a aats nvinkujk. ⁴¹ Ka jéap xa je'e ve'e duyaknuke'xnatajki nujom je jayu vyinkujk, jeejyji ve'e aats nvinkujk, je'e ve'e ku aatse'e je Nte'yam xvinkaajn jémani jets aatse'e je jayu nvaajnjadat juu' aatse'e n'ix nmotu. Nmaatkaay nmaat'ook aats je'e ve'e ku ve'e távani joojintypajkinuva vye'na. ⁴² Je Nte'yam aatse'e xtukpavaan jets aatse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, jets aatse'e je tuvakojsun mpámút jets je'e ve'e dupaam jets je Jesuujyame'e dutokimpayoy'nup pan pan jatye'e joojintykidup jets pan pan jatye'e aa'kanda. ⁴³ Nukojtsuts ya'a ve'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'eme'e vyaandi jets nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús, yakmee'kxjadapts je'e ve'e je tyókinda.

Ku je Espíritu Santo tyajki jem jya'vin kajxmnda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁴⁴ Kojtsdna tse'e je Pedro vye'na ku ve'e je Espíritu Santo dunukadaaky pan pan jatye'e du'amotunajxup vye'na. ⁴⁵ Je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús jets juu' ve'e je Pedro myaatje'ydu, atúva atóki tse'e tyaaandi kuxe'e je Nte'yam dupuujm je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin kajxmnda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ⁴⁶ y'amotunajxup tse'e ku ve'e dukotsta je ayook juu' ve'e kyavinmótudup jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada. ⁴⁷ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—¿Pan tse'e dukayakjátup jetse'e ya jayu ñapéttat? Ta xa ve'e je Espíritu Santo tyaka jem jya'vin kajxmnda, ve'em ax jo'n uu'mda.

⁴⁸ Van'it tse'e je Pedro dupavaajñ jetse'e ñapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo je'e ve'e pyanajkuvaandup. Van'it tse'e je Pedro dumunoo'kxtkti jetse'e jamejtsk jatoojk xaaj jya'a'kmaattánjadat.

11

Juu' ve'e je Pedro tyukmumaajntyktu je jaanchja'vivatajk jep Jerusalén

¹ Je kukátsivatajk maat je utsta je ajhta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea venidup, myótuduts je'e ve'e je kats jets kyuvajktuva ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ² Ku ve'e je Pedro vyimpijntnuva jem Jerusalén, kyo'oyja'vidu tse'e je'eda pan pan jatye'e duyakvinkópkidup jetse'e je jayu yakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je israeejlit jayu dutonda, ve'eme'e vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e je Pedro tyoon. ³ Jetse'e je Pedro du'amotutúvidi:

—¿Tis, mitse'e ojts xku'ix jetse'e xmaatkaaydi pan pan jatye'e kayakpaajmjidu je ixta'nun?

⁴ Van'it tse'e je Pedro tyukmumaajntykjidi nujom juu' ve'e toojnju kojtsju. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —Tsapkojtsp atse'e nve'na jem jópeit kyajpun kajxm, van'itts atse'e xyak'ix jets jeme'e tsapjootm cha'a'n to'k je maja vit jo'n juu' ve'e maktaaxk esquina tsum, jets atse'e xnukadaaky. ⁶ Ku atse'e oy n'ix pan ti ve'e myaat je vit, jem tse'e dumaaga may je tánuk, je eey je tikuts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyo'ydup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk. ⁷ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: “Pedro, pojtku, yak'oo'ku, jets ja'kxu.” ⁸ Van'itts atse'e nvaajñ: “Ka'a, Maja Vintsán, ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.” ⁹ Van'itts atse'e je tsapjootmit ayook xnuujminuva: “Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtiyt ka va'ajtsap.” ¹⁰ Toojk naxts ya'a ve'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹¹ Van'it tse'e jye'ydi nutoojk je yaa'tyajak juu' ve'e jem Cesarea tsoo'ndu, yaktukpavaandu ve'e jets atse'e ojts x'ixtada. ¹² Je Espiritu Saantots atse'e xkejx maat je'eda jets atse'e xnuujmi jets ka'a atse'e ntivinmáyt. Nmaat'ojtstuvats atse'e ya nutojtuk utsta ajchta. Nujomts aatse'e ntajki jep to'k je jayu tyujkp, ¹³ je'ets aatse'e xtukmumaajntyk vintso ve'e jep tyujkp du'ix to'k je Nte'yam je y'aangeles juu' ve'e na'muxju: “Nukexa jem Jope je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro, ¹⁴ je'e tse'e mva'nuxjup pan ti ve'e mtónup jetse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa ve'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp.” ¹⁵ Ku ats je'e ve'e nmukojs'ukvaandi, van'it tse'e je Espiritu Santo ñukadaakjidi, ve'em ax jo'n uu'me'e xnukadaakumduva jo'n ku ve'e too'vajkp myiijn. ¹⁶ Van'itts atse'e njaa'myejts vintso ve'e je Maja Vintsán vyaajñ: “Tyúvam xa ve'e jets je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapejt; ax ntukyaknapéttaps ats miitse'e je Espiritu Santo jem mja'vin kajxmda.” Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ. ¹⁷ Ax pan je Nte'yam tse'e dukejx je Espiritu Santo, juu' ve'e tajki jem je jayu jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n tyajkiva yam uu'm njav'vin kajxmamda, uu'mda, pan pan jatye'e je Maja Vintsán Jesucristo dujaanchja'vidup, ¿pants atse'e jets atse'e nkayakjatut juu' ve'e je Nte'yam tyonuvaampy? —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁸ Ku ve'e du'amotunajxti je utsta je ajchta juu' ve'e jem Jerusalén, ka'a tse'e du'ukko'oyja'vidini juu' ve'e je Pedro tyoon, jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e, to'nuxjudupts je'e ve'e je Nte'yam je maa'yun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em y'o'yixjada jetse'e vyinmayumpijititni, je kyo'oy joojntykinda dumasookitini, jetse'e dujajeyptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidi jep Antioquia

¹⁹ Ku ve'e duyak'oo'kti je Esteban, van'it tse'e dujomtoondi dutitoondi je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidu je Jesús, je'e kajx tse'e y'ayo'vya'kxkajxti. Jem tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem fenciait jets chipreit y'it jootmda, jempa tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem antioquiait kyajpun kajxm. Jem tse'e duvaajnjidi je oy kats je oy ayook je'e'ejyida pan pan jatye'e israeejlit jáyuda. ²⁰ Ax jem tse'e je jaanchja'vivada juu' ve'e jem Chire jets Cirene tsoo'ndu, je'e tse'e je'ydu jem Antioquia jetse'e dutukmukojs'ukvaandu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Maja Vintsán Jesús jye'e. ²¹ Putajkijidi tse'e je Maja Vintsán, ve'em tse'e numay je jayu je Jesús dujaanchja'vidi.

²² Ku ve'e je kats dumótudi je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem Jerusalén, van'it tse'e dupakejxti je Bernabé jem Antioquia. ²³ Ku ve'e je Bernabé jye'y jetse'e du'ix vintso ve'e je Nte'yam kyunoo'kxjidi, ooyts je'e ve'e tyunxoojntk jetse'e anafujoma dunuujmidi jets makk aaj makk joote'e je Maja Vintsán dujaa'kpanajkxtat, ²⁴ kux oy jayu je'e ve'e je Bernabé, to'k aaj to'k joot je'e ve'e dujaanchjáva je Jesucristo jetse'e je Espiritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

²⁵ Van'it tse'e je Bernabé ñujkx jem taarsovit kyajpun kajxm, je Saulo ve'e ojts du'ixta. Ku ve'e dupaaty, van'it tse'e duvaajv jem Antioquia. ²⁶ Jem tse'e y'ijiti to'k joojnt je jaanchja'vivatajk maatta; numay tse'e je jayu duyak'ixpajkti. Jem Antioquia tse'e je jaanchja'vivatajk yaktij'ukvaandi je Cristo je jyáyuda.

²⁷ Ku ve'e jem duyak'ixpajkti, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquia je Nte'yam je y'ayook kojsnaxpatajka, jeme'e Jerusalén choo'ndi. ²⁸ Van'it tse'e nuto'k je'eda juu' ve'e Agabo duxaaj, je'e tse'e teni jeja uts ajch jets uts tsa'a akujka, jetse'e vyaajñ jets jéjape'e je makk yooj to'k it to'k naxviijn, je Espiritu Santo tse'e ve'em je vinma'yun moojyju. Ax ve'emam tse'e tyoojnji kyojtsji van'it ku ve'e yakkutojpk vye'na juu' ve'e duxaaj Claudio. ²⁹ Van'it tse'e je antioquiait jaanchja'vivatajk dunupaajmtkidi jetse'e je putajkin dutuknuékxtat je

utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea tsuunidup, ve'em tse'e dukéxtat pan vintso ve'e y'o'yixjada nuto'k nuto'k. ³⁰ Tyooundu tse'e ve'em, tyuknukejxtu tse'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Judea; je Bernabé jets je Saulo, je'e tse'e tyukmukejxidu je putajkin.

12

Ku je Santiago y'oo'kni jetse'e je Pedro yakpoxuntakpuujm

¹ Ax ve'emts je'e ve'e jyajty van'it, jetse'e jem je jaanchja'viva juu' ve'e je yakkutojkpa Herodes yakjamyajtsjudu; ² je tsojxts je'e ve'e tyukyakyaj'oo'kju je Santiago, je Juan je y'ajch. ³ Ku ve'e je Herodes du'ix jets y'oyja'vidu je'e ve'e je israeejlit jáyuda, van'it tse'e je Pedro duyakjamyajtsjuva. Van'it ya'a ve'e tyooinji kyojtsji ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat. ⁴ Ax ku tse'e je Pedro duyakjamyajtsji, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmji. Jep tse'e je tojpada numaktojt juu' ve'e ix'ijjtudup, numaktaaxk jatytts je'e ve'e natyikutsjada. Ve'eme'e je yakkutojkpa du'uknupaajmtki jetse'e je Pedro kuduyaknuke'xnatajki jeja je jayu vyinkujk ku ve'e je pascua xaaj náxut. ⁵ Ix'it tse'e je Pedro vye'na jep poxuntujkp; ax to'k aaj to'k joot tse'e nitsapkojtsjada je jaanchja'vivatajka.

Ku je Nte'yam je Pedro duyakjapyitsumji jep poxuntujkp

⁶ Ax je kujápit tse'e je Herodes du'uknupaajmtki jetse'e kuduyakjapyitsumji je Pedro. Je tsooj tse'e je Pedro maap vye'na jeja numejtsk tojpa akujk jets mejtsk je cadena tuk'atommuk je kya'aj ado'om ado'om maat je tojpa je kya'aj. Jep tse'e vye'niduva numejtsk je tojpa juu' ve'e je poxuntak'aka'a du'ix'ijttup. ⁷ Tun to'mayji tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Pedro dvinukuva'ki, jetse'e jep poxuntujkp y'ajaj y'atu'kx. Van'it tse'e je ángeles diti'tsti je Pedro to'k ado'om jetse'e duyakjotvij. Van'it tse'e dunuujmi:

—Pojtuku jatyi.

Van'it tse'e je cadena jem je Pedro kya'm kyustajkikujx, ⁸ jetse'e je ángeles ña'muxji:

—Natyintsómju jets pamu je mka'ajk.

Ku ve'e je Pedro ve'em dutuujn, van'it tse'e je ángeles ña'muxjinuva:

—Naxyoxju jets paminu ats.

⁹ Van'it tse'e je Pedro dupapitsum je ángeles, ka'a ve'e dunujava pan tyúvame'e juu' ve'e je ángeles tyuump, ve'eme'e vyinmay jets tónaji ve'e ve'em yak'ixju. ¹⁰ Van'it tse'e dvinnajxti je muto'k tojpa juu' ve'e je tak'aka'a du'ix'ijtp. Van'it tse'e je mumejtsk tak'aka'a joma ve'e jado'k je tojpa juu' ve'e je tak'aka'a du'ix'ijtp. Ax ku tse'e jye'ydí joma ve'e je pojxun zaguán joma tso ve'e pyitsumdini jem kajpun jootm, viinn tse'e je pojxun zaguán y'aye'pvaach. Ku ve'e pyitsumdini jetse'e vee'n yo'ydí, van'it tse'e je ángeles myasookjini. ¹¹ Van'it tse'e je Pedro oy je nua'vin dupujk, jetse'e vyaajñ:

—Uxyamts atse'e tuuv nmujava jets je Maja Vintsándame'e je y'aangeles tudukex jets atse'e je Herodes tuxtukkava'ach, vav ve'empa ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu y'a'ixtup vintso atse'e xtóndat.

¹² Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na, jetse'e ñujkx jem je María tyak'am, je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos, je'ets je'e ve'e je tyaa. Jem tse'e numay je jayu ñay'amókaajada tsapkojtspa. ¹³ Ku ve'e je Pedro je zaguán duyaknajk, van'it tse'e to'k je jajtspa pyitsum juu' ve'e Rode duxaaj jetse'e du'ixut pan pan jepe'e. ¹⁴ Ku ve'e duyukmotukajpy jets je Pedro ve'e kojtsp, ka'a tse'e duyak'avaach; ñojk'óye'e va'ajts xoojntkp noomp vyimpjtkojni jetse'e ojts duvaajnjikaj je jaanchja'vivatajk jets jepe'e zaguán aagup je Pedro tyena. ¹⁵ Van'it tse'e yaknuujmi:

—Ka'a mits vine'e mvija!

Van'it tse'e y'atsaajv jets vaampame'e. Van'it tse'e jyaa'kvaandi:

—Ka je'ep je'e ve'e, je y'aangeles xa je'e n'ite'e.

¹⁶ Jepna tse'e je Pedro je zaguán dujaa'kyaknák. Ku ve'e je zaguán duyak'avaatsti jetse'e du'ixiti, atuva atoki tse'e tyuntaandi. ¹⁷ Van'it tse'e je Pedro je kya'aj dukoojnuk jetse'e y'amó'ottat. Van'it tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je Maja Vintsán duyakjapyitsumju jep poxuntujkp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Vaajnjada je Santiago jets je utsta je ajhta.

Van'it tse'e pyitsum jetse'e viijnk tso ñujkx.

¹⁸ Ku ve'e je it jyajtk, atuva atoki tse'e je tojpatajk tyuntaandi kux ka'a ve'e dunujávada pan ti ve'e toojnju je Pedro maat. ¹⁹ Van'it tse'e je Herodes duyakjaj'ixtiji. Ku ve'e dukapaatti, van'it tse'e je tojpada dutokimpayo'y jetse'e duyakjaj'oo'kjidini. Van'it tse'e je Herodes choo'nni jem Judea jetse'e ñujkx tsuuniva jem Cesarea.

Ku je yakkutojkpa Herodes y'oo'kni

²⁰ Myu'ejkjup tse'e je Herodes je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda. Je jayu tse'e dukojtsmojkto vintso ve'e najkx dumukotsta je Herodes, je'e tse'e tyoondú vintso ve'e y'oyjávjadat je Blastó juu' ve'e duyakkutojkjip je toompatajk jep je Herodes tyujkp. Je Blastó tse'e du'amotú je yakkutojkpa jetse'e oy joót y'ítut je jayu maatta, kux je yakkutojkpa je ñaax je'e ve'e tyukjoojntykidup. ²¹ Ku ve'e je xaaj dupaaty ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dunupaajmtki jetse'e je jayu dumukóstat, van'it tse'e dupuujm je y'oy vit, jetse'e y'ajxtk jem joma ve'e tyokimpayoy, jetse'e je jayu dumukajts. ²² Van'it tse'e je numay jayu y'aa'mitaakti, mak tse'e vyaandi:

—Yá'a juu' ve'e kojtsp, nte'yamts ya'a ve'e, ka jáyuvap!

²³ Tun jatyi tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Herodes duyakpa'ampejt kux ka'a ve'e je Herodes je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi; tánukinuts je'e ve'e, van'it tse'e y'oo'kni.

²⁴ Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, jaa'kyakkojtsva'kx'ataatspts je'e ve'e may viijn.

²⁵ Ku ve'e je Bernabé maat je Saulo je tyoonk duyakkukajxidi jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpjittinuva jem Antioquia, myaatnajkxtuva ve'e je Juan juu' ve'e Marcos duxaajivap.

13

Ku je Bernabé jets je Saulo ñajkxti ka'amaayva

¹ Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jem Antioquia, jem tse'e aje'ejyida je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajk jets je yak'ixpajkpatajk. Jem tse'e je Bernabé, jem tse'e je Simón juu' ve'e yaktijpa Yak Jayu, jem tse'e je Lucio juu' ve'e ciréneit jayu, jempa tse'e je Manaén juu' ve'e kijpx dumaatyee'k je Herodes juu' ve'e je galiléait jayu duyakkutojkji, nay jempa tse'e je Saulo. ² Vyinjá'vidup vyintsá'kidupts je'e ve'e vye'nada je Nte'yam jetse'e y'ayoojada ku ve'e je Espiritu Santo jidu'um ña'muxjidi:

—Yak'apúkada je Bernabé jets je Saulo je toonk kajx juu' ats je'e ve'e ntuknuyaaxjidu.

³ Távani tse'e y'ayoojada jetse'e chapkotsta vye'na, van'it tse'e je kya'aj dutuknuqoondi je Bernabé maat je Saulo, jetse'e dumasoo'kti.

Ku je kukátsiva kya'amaaydi jep Chipre

⁴ Van'it tse'e choo'ndi je Bernabé maat je Saulo, je Espiritu Santo tse'e kejsxjudu, jetse'e ñajkxti jem seléuciait kyajpun kajxm. Ax jem tse'e Seleucia dupajkti to'k je barco jetse'e ñajkxti jem Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akójkm. ⁵ Ku ve'e jye'ydí jem joma ve'e je kajpun duxaaja Salamina, van'it tse'e dutukka'amaaydi je Nte'yam je kyats je y'ayook jep je israeejlit jayu chaptujkpa, myaadiduva tse'e je Juan Marcos jetse'e pyutákajadat. ⁶ Ax ku tse'e dutukyo'vyatskajxti je it jetse'e je jayu duvaajnidi je oy káts je oy ayook, van'it tse'e jye'ydí jem páfosit kyajpun kajxm. Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, israeejlit jayu je'e ve'e, Barjesús je'e ve'e xyaaj. ⁷ Jem tse'e vye'niva to'k je yakkutojkpa juu' ve'e Sergio Paulo duxaaj, kuvijts je'e ve'e. Van'it tse'e je Sergio Paulo duyakjañukejxiji je Bernabé maat je Saulo kux je'e ve'e chajkp jetse'e du'amotunáxut je Nte'yam je kyats je y'ayook. Jem tse'e je Sergio Paulo dumaada vye'na je maayva. ⁸ Ax je maayva, yaktijpaps je'e ve'e Elimas, ka'ats je'e ve'e duyakjatuva'añ jetse'e je yakkutojkpa du'amotunáxut juu' je'e ve'e kyojststap. ⁹ Van'it tse'e je Saulo, yaktijpaps je'e ve'e Pablo, je'e tse'e je Espiritu Santo mooyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mak k duvin'ix je maayva, ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—Mits, vin'aa'mpa, je ko'oyjáyuvap je jyayu, mtso'oxpujpk xa mitse'e nujom je y'oy je'e, zvin'it tse'e xyakma't'atúvat je Maja Vintsán je tyoo'? ¹¹ Uxyamts n'ite'e je Maja Vintsán mtuknuvétéjt, mtánup tse'e viints, jeke'e xkah'a'ixtúkut je xaaj je y'ajajtk.

Ax tun jatyi tse'e tyaañ viints jetse'e je it kyoo'tsijxi. Van'it tse'e dujatoondi dujamajtsi jem kya'm pan pane'e kupyavijtsjini. ¹² Ku ve'e je yakkutojkpa du'ix ti ve'e toojnju, van'it tse'e dujaanchja'vi je Nte'yam je kyats je y'ayook, atuva atoki tse'e dutuktaañ je Maja Vintsán je y'ixpajkun.

Ku je Pablo maat je Bernabé vye'nada jep Antioquia juu' ve'e

jep pisidiait y'it jaatp

¹³ Ku ve'e je Pablo maat je myujatyoo' choo'ndi jem barco jootm jem Pafos, van'it tse'e jye'ydí jem Perge, to'k je kajpun juu' ve'e jem panfiliait y'it jootm. Jem tse'e je Juan Marcos myasookjidini jetse'e vyimpjittni jem Jerusalén. ¹⁴ Ax ku tse'e choo'ndi je Pablo maat je Bernabé jem Perge, van'it tse'e jye'ydí jem Antioquia, to'k je kajpun juu' ve'e jem pisidiait y'it jootm. Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e tyajkidi jep je israeejlit jayu chaptujkp jetse'e y'ajxtkti. ¹⁵ Ku ve'e yakkojtskux je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e

jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, van'it tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsanda kajaña'muxjidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan jem xa ve'e juu' ve'e mkotsuvaandup, nvaat tse'e xkótstat.

¹⁶ Van'it tse'e je Pablo tyeni jetse'e je kya'aj duyakpojtuk, je jayu ve'e yak'ama'tp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e je Nte'yam ñuvinja'vidup ñuvintsakidup, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁷ Je Nte'yam, juu' ve'e ñvinja'vimdup ñvintsakimdup, je'e tse'e ñuvinkoon uu'm je ñujpit jáyuvamda jetse'e duyaknuma'yidi ku ve'e chaanadana vye'na jem egiptovit y'it joót. Ku ve'e máyani ooy tyunve'nada, van'it tse'e je kyutojkun maat jem duyakpítsumdini. ¹⁸ Vujxtkupx joojnt jo'n tse'e je Nte'yam dumuteni vintso ve'e je jayu jáyuvada ku ve'e vyitti jem vinva'ajts it kajxm, ¹⁹ van'it tse'e duyakkutókidi vuxtojtuk viijn je jayu juu' ve'e ñuvintsuunidup y'ijt je canaanit it jetse'e duyakva'kxjidi je naax je ñujpit jáyuvamda. ²⁰ Ku ve'e jem chaanada vye'na maktaaxk mōkupx jagojkm joojnt jo'n, van'it tse'e je Nte'yam myoojyidi pan pane'e tokimpay'ooyadap. Ve'em tse'e ñutuujn van'it paat ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Samuel. ²¹ Van'it tse'e je jayu je Nte'yam ñuamótudi y'ijt je yakkutojkpa. Van'it tse'e je Nte'yam ñuvinkaajñ je Saúl jetse'e yakkutojkuxjadat, je Cis je'e ve'e je myajntk, je Benjamín je chaan je kyooj. Ax vujxtkupx joojnt tse'e je Saúl yakkutoj. ²² Ku ve'e je Nte'yam yakpítsumjini, van'it tse'e ñupuujm je David jetse'e yakkutókut, je Isaí je myajntk. Ax jidu'um tse'e je Nte'yam ñukojtsiji: “Ta atse'e mpaa'ty pane'e ats ya ñoot ya ña'vin dumaatnavyaatjup, je'e ve'e ñutónup ñujom juu' atse'e ntsajkp, Daviijts je'e ve'e xyaaj, je Isaí je myajntk.” ²³ Ax je David tse'e je chaan je kyooj je Jesús, juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e je israeejlit jáyuda duyaktokut, ve'em ax jo'n je kats duyaktaajñ. ²⁴ Ax ka'anum tse'e je Jesús je jayu ñuvinkunajkxada vye'na, jetse'e je Yakanapejtpa Juan ñutukka'amaajy jetse'e ñujom je israeejlit jayu vyinmayumpijitnit, jetse'e ñumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapétat. ²⁵ Ax ku tse'e je Yakanapejtpa Juan je y'oo'kun tyámini, van'it tse'e je jayu ñunuujmidi: “Ka átsap xa je'e ve'e pan miitse'e mtijtp, miimpnum xa je'e ve'e pane'e ñujaa'knunmájip jets ka'a ve'e ats, ni je'e tsats tse'e nkavinmachju jets ats je'e ve'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat.”

²⁶ Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, je Abraham je chaanda je kyoojta, pan pan jatye'e je Nte'yam ñuvinja'vidup ñuvintsakidup, miitse'e mtuknukejxjudup ya oy kats ya oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vintso ve'e ñujajeyjpitnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁷ Kux je'e juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén maat je vyintsanda, ka'ats je'e ve'e ñunuujáda pan pan je'e ve'e je Jesús. Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e duyakjay'oo'kjidi, kyutyoondu tse'e je ayook juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je ayook juu' ve'e je israeejlit jayu kyoojstap vimpoo'kxtkun xaaj jep chaptujkpta. ²⁸ Ku ve'e je jayu je tokin dukapaatjidi je Jesús jetse'e y'oo'kut, y'amótudu tse'e je Pilato jetse'e duyakjay'oo'kut. ²⁹ Ax ku tse'e dukutyonkajxti je ayook juu' ve'e javyéani ve'ninup je Jesús kajx, van'it tse'e duyakvajntkti jem cruz kajxm jetse'e duyaknaxtajkidi. ³⁰ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknuva. ³¹ Je jayu juu' ve'e ñumujatyoo'idu je Jesús ku ve'e jem Galilea choo'ndi jetse'e ñajxkti jem Jerusalén, je'e tse'e may xaaj íxjidinuva joojntyk, je'e tse'e je ñumay jayu ñutuknuja'vidu jets joojntypajknuva je'e ve'e je Jesús.

³² Ax nay ve'empats aatse'e uxym n'ava'niva je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je ñujpit jáyuvamda. ³³ Kyutyoonst je'e ve'e uu'm maatta je ayook juu' ve'e tyukvinva'nidu, uu'mda, je'e je chaanda je kyoojta, je'e tse'e kyutyoon ku ve'e je Jesús duyakjoojntypajknuva. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n javyet jep mumejtsk salmo kujxp: “Ats xa mitse'e xTe'e'ip, uxymats ats mitse'e ntoonkma'a.” Jidu'umts je'e ve'e javyet. ³⁴ Ax je'e ku ve'e je Nte'yam duyakjoojntypajknuva je Jesús jetse'e ve'em je ñi'kx je kyopk ni je vin'lita kyama'atut, jidu'um tse'e vyaajñ: “Nkunoo'kxtap xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n atse'e ntukvinva'ni je David.” ³⁵ Paaty tse'e vyaampa jado'k je salmo: “Ka'a ve'e xyakjút jetse'e je mVa'ajts Onuk je ñi'kx je kyopk mya'atut.” Jidu'um tse'e vya'añ. ³⁶ Ax ka je David kajxaps ya'a ve'e yakkajts, kux oo'knu ve'e je David, ve'em ax jo'n je jyujpit jayu y'oo'ktinuva, jetse'e je ñi'kx je kyopk mya'tni, távani tse'e ñumutún ñumupuk vye'na je jyayu ax jo'n je Nte'yam ñutsak. ³⁷ Ax ka'a tse'e ve'em je Jesús je ñi'kx je kyopk jyajty, ka'a tse'e mya'ty; je Nte'yame'e yakjoojntypajkjinuva. ³⁸ Nmu'israeejlit jáyuda, ñujávada tse'e jets je Jesuuse'e je jayu ñutokinmee'kxp. ³⁹ Je'e kajx tse'e ñujom pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, yakmee'kxjidupts je'e ve'e je tyókinda; ax je Moisés je pyava'nun kajx, ni pana tse'e kyayaktokinmee'kx. ⁴⁰ Nay íxjadats miitse'e kux ku ve'e mtukkada'akjadat juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e ñujatyandi juu' ve'e je Nte'yam kyoojts:

⁴¹ Íxtats n'it, jáyuda juu' ve'e ñukamaj'ixtup ñukajaanch'ixtup ats je n'ayook,

tuk'atúvada jets vintókida.

Kux juu' xa atse'e ntónup van'it ku ve'e mjoontykatat,
ka'ats miits je'e ve'e xjaanchjávadat óyame'e mjayaktukmumaayduktat.

⁴² Ku ve'e je Pablo jets je jayu choo'ndi jep tsaptujkp, van'it tse'e ña'muxjidi je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets ku ve'e jado'k je poo'kxtkun xaaj to'k aaj jyaak'tukmukótsjadat je ayook juu' ve'e tyukka'amaay. ⁴³ Ku ve'e ñavya'kxjidini je'eda pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep tsaptujkp, numay tse'e je jayu dupanajxkti je Pablo maat je Bernabé, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam dúvinja'vidup dúvintsa'kidup ax jo'n je israeejlit jáyuda. Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé kyojtsuxjidi, ve'eme'e ña'muxjidi jets to'k aaj to'k joote'e ñaaj'ítjadat je Nte'yam maat, ijtp tse'e dupayo'oydat vintso ve'e je Nte'yam je jayu dútoojnada je maa'yun.

⁴⁴ Ax ku tse'e je poo'kxtkun xaaj dupaatnuva, javee'n tse'e kyanay'amojkikajxjidi je kajpun, je Nte'yam je kyats je y'ayook tse'e y'amotunaxuvaandup. ⁴⁵ Ku tse'e je israeejlit jayu dú'ixti jets va'ajts numaye'e je jayu tyunnay'amojkijidi, ejkjudu jot'ajjnudu tse'e. Van'it tse'e dúkojtsvintsoovdi je Pablo jetse'e dúvinkojtspejtti. ⁴⁶ Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé makk aaj makk joót kyojtsi, jetse'e vyaandi:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook too'vajkp myakvaajnjadat. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xkakuvaakta jetse'e mkanatyukvinmátsjada je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, paatyts aatse'e uxyam nmunujkx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ⁴⁷ Kux ve'em aatse'e xtukpavaajñ je Maja Vintsán ku ve'e vyaajñ:

Ta xa ats miitse'e mpamda ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa,
jets miitse'e xvaajnjadat je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn
jets vintso ve'e dújayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁴⁸ Ku ve'e dú'amotunajxti pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, xoojntktu tse'e jetse'e vyaandi jets oye'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook; jyaanchja'vidu tse'e je Jesús nujom pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e dújayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁹ Ax ve'em tse'e yakkojtsva'kxy je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jem nujom pisidiait y'it jootm. ⁵⁰ Je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktu juu' ve'e je Pablo maat je Bernabé kyojtsu, je'e tse'e dúmaatnakyojtsjudu je ta'axtajkta juu' ve'e jem dunumájidup jetse'e je Nte'yam dúvinjávada dúvintsa'agada; nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta juu' ve'e dúnuakajpunkuvajkidup, je'e tse'e dú'akojtsidu je jayu jetse'e dúto'oxpáktat je Pablo maat je Bernabé. Ax yakvojppitsumdu tse'e jem. ⁵¹ Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé je kya'ajkta dúvinxijtti, jetse'e duyakkeeki je naxvay jetse'e duyaknuxe'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup. Van'it tse'e ñajxkti jem icónioiv kajpun kajxm. ⁵² Juu' ve'e je Jesús dújaanchja'vidu, xoojntktuts je'e ve'e jetse'e je Espiritu Santo myoojyjidi je makkini jets je vinma'yun jetse'e dútónat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

14

Ku je Pablo maat je Bernabé vye'nada jep Iconio

¹ Jem tse'e Iconio je Pablo maat je Bernabé tyajkidi jep je israeejlit chaptujkpta. Jep tse'e kya'amaaydi. Ve'em tse'e numay dújaanchja'vidi je Jesucristo, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta. ² Ax je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e dú'akojtsidu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dúko'oyjávadat je jaanchja'vivatajk. ³ Jek jatye'e jem tyaandi je Pablo maat je Bernabé, makk aaj makk joót tse'e je jayu dutuk'ixti je Maja Vintsán je y'ayook. Je Maja Vintsán tse'e je makkini moojyjudu jetse'e dútónat je mújit nuja'vin jets je mújit atuva, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtsup; je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnijp je jayu, je'e tse'e y'ava'nidup. ⁴ Ax ka'a tse'e je kukajpunda kijpx je vinma'yun dújayeipti: jem tse'e pane'e dúmaatnapyajkjudup je israeejlit jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, nay jempa tse'e pane'e dúmaatnapyajkjudupap je Pablo maat je Bernabé. ⁵ Van'it tse'e pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dú'ukkojtsmojktu maat je yakkutojkipada jetse'e kudujomtoondi kudutitoondi jetse'e kuduka'ts'oo'kti. ⁶ Ax ku tse'e dunuja'vidi je Pablo maat je Bernabé, keektu tse'e jetse'e ñajxkti jem Listra jets jem Derbe, mejtsk je kajpun juu' ve'e jem licaóniait y'it jootm, jetse'e ñajxktuva jem kajpun kajxmdu juu' ve'e myutámip. ⁷ Jem tse'e je oy kats je oy ayook dú'ava'niduva.

Ku je Pablo yaktsaka'ch jep Listra

⁸ Jem tse'e liistrait kyajpun kajxm vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutukyo'oyut, tsuunip tse'e tyun'it, kux ve'emam je'e ve'e kye'x, ni vin'ítam je'e ve'e kyayo'oy. ⁹ Ax y'amotunajxypts je'e ve'e vye'na juu' ve'e je Pablo kyajtsp. Van'it tse'e je

Pablo je yaa'tyajk du'ix jetse'e dunuja'vi jets o'yixjup je'e ve'e jetse'e je jyaanchja'vin kajx jyotkada'akut. ¹⁰ Van'it tse'e makk jidu'um ña'muxji:

—Tukténini je mtek.

Van'it tse'e je yaa'tyajk jatyji tyeni jetse'e yo'pyajkni. ¹¹ Ku ve'e je numay jayu du'ixti juu' ve'e je Pablo tyoon, van'it tse'e je licaóniait aaj makk dukojtsti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Nte'yamda xa ya'a ve'eda juu' uu'me'e tuxnukadaakumda jayu jo'n! —jidu'um tse'e vyaandi.

¹² Vyinja'vidu vyints'a'kidu tse'e je jáyuda may juu' ve'e ka je Nte'yamap. Mejsk juu' ve'e vyinja'vidu vyints'a'kidu, Júpiter jets Mercuriots je'e ve'e dutijta. Kux je Pablo ve'e nuyojk kojts, je'e kajx tse'e je jayu dutijta Mercurio. Ax je Bernabé, je'e tse'e tyijitup Júpiter.

¹³ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e toomp joma ve'e je Júpiter yakvinjava yakvints'a'aga, joma ve'e je tsaptajk juu' ve'e taamp jeja kajpun pa'ayi, je'e tse'e noomp ojts du'ixta je pu' jets je tsapkaaj, je'e ve'e tyukvints'a'agavaandup jeja je numay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé je kats dumótudi jets je'e ve'e yaktukvints'a'agavaandup, van'it tse'e je vyit ñatyuknukaa'tsaatsjidi jetse'e duyaknuk'e'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyonuvaandup, jetse'e noomp tyajkidi jeja numay jayu akujk, makk tse'e vyaandi:

¹⁵ —¿Tyajxse'e ve'em mjátukada? Jáyuva xa aatse'e, ya'aam xa aatse'e nnumiimp jets aats miitse'e nnaajmadat jetse'e xmasooktinit ya'a juu' ve'e ni vinxupa katoomp, van'it tse'e xpanajktinit je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e dupaam ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. ¹⁶ Yakjajtuxjuts je'e ve'e jetse'e je jáyuda juu' ve'e joojntykidu jupani jets juu' ve'e joojntykidup uxyam paat, je'e tse'e dutóndap pan juu' ve'e chojktup; ¹⁷ jyave'ema tse'e, xa'ma kajx tse'e je Nte'yam ñaajknuk'e'xnatákaja jetse'e ve'em yak'íxat, je'e ve'e ku ve'e je y'oy je'e dutún. Je'e xa ve'e xkejxjimdud je tooj jetse'e je naax dukunuu'kx jetse'e ty'a'ma ku ve'e je ta'ma aats dupaa'ty, xmo'yumdupts je'e ve'e juu' ve'e nka'yumdud nja'kxumdud jets juu' jatye'e tsojkup jetse'e ntukxoointkumdat —jidu'um tse'e je jayu dunuujmidi.

¹⁸ Qyam tse'e je Pablo maat je Bernabé ve'em vyaandi, tso'ox tse'e y'ijit jetse'e dunaxkótstat je jayu jetse'e dukayak'oo'ktat je tsapkaaj jetse'e dutukvints'a'agadat.

¹⁹ Van'it tse'e jye'ydi je israeejlit jáyuda juu' ve'e tso'o'ndu jem Antioquia jets jem Iconio, je'e tse'e du'uk'akojtsidu je numay jayu jetse'e je Pablo kuduyak'oo'kti tsaka'achji. Ax kya'tstu tse'e. Ku ve'e dunasja'vidi jets távani ve'e duyak'oo'kta, van'it tse'e duvaag'mpítsumdi jem kajpun pa'am. ²⁰ Ax ku tse'e je jaanchja'vivatajk ñaa'va'kvittjidi, van'it tse'e je Pablo pyojtuk jetse'e kyajpuntajkinuva. Je ku'óxit tse'e je Bernabé dumaattsaa'n jetse'e ñajkxti jem deerbeit kyajpun kajxm.

²¹ Ku ve'e je jayu duvaajnidi je oy kats je oy ayook jem Derbe, van'it tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesús. Van'it tse'e je Pablo maat je Bernabé vyimpjittinuva jem Listra, jem Iconio, jets jem Antioquia. ²² Jem tse'e dukojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e dunuujmidi jets makk aaj makk joote'e je Jesucristo dujaanchjavadat, ve'eme'e vyaandi jets ooye'e je jayu tyuntsaachpaa'ttat pan tajkidupe'e jem je Nte'yam y'am kya'm. ²³ Ku tse'e dupaamdi pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajk kakto'k viijn joma ve'e ñay'amókajada, van'it tse'e chapkojtsi jetse'e y'ayoojidi, jetse'e jem je Maja Vintsán y'am kya'm dupaamdi je ñuvinténivatajkt.

Ku je Pablo maat je Bernabé vyimpjittinuva jep Antioquia juu' ve'e

jep siiriat y'it jaatp

²⁴ Van'it tse'e dutuknajxti jem písidaiait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem panfiliait y'it jootm. ²⁵ Ku ve'e dutukka'amaaydi je oy kats je oy ayook jem peergeit kyajpun kajxm, van'it tse'e ñajkxti jem Atalia. ²⁶ Jem tse'e je barco dupajkti jetse'e ñajkxti jem Antioquia, je kajpun joma ve'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjididi jem je Nte'yam y'am kya'm je toonk kajx juu' ve'e tyoondu. ²⁷ Ku ve'e jem jye'ydi, van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e dutuknumaajntykti nujom juu' jatye'e tyoondu je Nte'yam je kyutojkin kajx, vintso ve'e je Maja Vintsán je maa'yun tyo'nuxjidi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dujaanchjavadat je Jesucristo. ²⁸ Jek jaty tse'e je Pablo maat je Bernabé jem dumaattaandi je jaanchja'vivatajk.

15

Ku je jaanchja'vivatajk ñay'amojkijidi jep Jerusalén

¹ Van'it tse'e jye'ydi jem Antioquia je yaa'tyajkta juu' ve'e jem Judea tso'o'ndu jetse'e dutuk'ix'ukvaandi je jaanchja'vivatajkt. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ka'a xa miitse'e myakpaajmjada je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat ax jo'n je Moisés dupavaa'ñ, ka'a tse'e m'o'qixjadat jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

² Ax je Pablo maat je Bernabé, je'e tse'e vaandu jets ka'a je'e ve'e ve'em dupaa'ty du'akeega. Je'e kajx tse'e makk dumaatnakyojtsvintsoojviji. Ka'a tse'e dukojts'o'yidi. Van'it tse'e yakpaamdi je Pablo maat je Bernabé maat je utsta je ajchta juu' ve'e vyinkoondu, jetse'e ñajkxtat jem Jerusalén jetse'e jem dukojts'óyadat, je'e ve'e najkx dutukmaatkojtsmókta je kukátsivatajk maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda. ³ Je'eda ve'e pakejxjüdu je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amokijidup jem Antioquia.

Ku ve'e ñajkxti, najxtu tse'e jem feníciait jets samaariait y'it jootmda. Jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dumasooktu je kyo'oy joojntykinda jetse'e uxym dujaanchjávada je Jesucristo. Nujom tse'e je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada pan pan jatye'e du'amotunajxtu, tyukxoojntktuts je'e ve'e.

⁴ Ku ve'e je Pablo maat je Bernabé jye'ydi jem Jerusalén, oy tse'e kyuvajkjidi pan pan jatye'e jem nay'amokijidup, je'e maat tse'e vye'niva je kukátsivatajk jets je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dutukmumaajntykti nujom juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maat. ⁵ Van'it tse'e tyénidi je fariséoda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, jetse'e vyaandi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat je jaanchja'viva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, jetse'e yaktukpava'andat jetse'e dukutyóndat je Moisés je pyava'nun.

⁶ Van'it tse'e ñay'amokijidi je kukátsivatajk maat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmókát, dupayo'oydat. ⁷ Jékani tse'e dukotsta vye'na, van'it tse'e je Pedro tyeni, jetse'e vyaaji:

—Utsta ajchta, mnuja'vidup xa miitse'e jets jémani atse'e je Nte'yam xvinkán jets atse'e nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁸ Je Nte'yam, juu' ve'e du'ixp dunuja'vip je jayu je jyoot je jya'vin, je'e tse'e duvinkoompaa juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, yaknuk'e'xnatajki tse'e ku ve'e dupaajmji jem jya'vin kajxmada je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'e ve'e dupuujm yam uu'm nja'vin kajxmada je Espíritu Santo. ⁹ Tsokjjuduvap xa je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Nte'yam uu'm xtsojkumda jo'n. Je'e tse'e je jya'vinda yakvaatsuxjüdu kux jyaanchja'vidup je'e ve'e je Jesucristo, ve'em ax jo'n uu'm ya nja'vinamda duyakvaach ku ve'e je Jesucristo njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹⁰ Ax tyajx tse'e x'ixuva'anda joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk, jetse'e je jaanchja'vivatajk xtuknujokuva'anda juu' ve'e ni uu'ma xka'o'yixumjudup jetse'e nkuty'o'numdat jetse'e ni je nuujpit jáyuvamda kya'o'yixjidi jetse'e kudukutyoonidi? ¹¹ Je'e tse'e njaanchja'vimdup jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxe'e njayejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets nay je'e je myaa'yun kajxe'e dujayejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹² Ku ve'e je Pedro ve'em vyaaji, van'it tse'e y'amot'kajxti jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je Bernabé maat je Pablo tyukmumaajntykjidi je mujit nuja'vin jets je mujit atuva juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maatta ku ve'e y'otsta jem je jayu y'it jootmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹³ Ku ve'e kyojtskajxti, van'it tse'e je Santiago vyaaji:

—Utsta ajchta, amotunaxta ats. ¹⁴ Ta xa ve'e je Simón Pedro xtukmumaajntykumda vintso ve'e je Nte'yam je y'ayook yakvaajni'ukvaandi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je Nte'yamts je'e ve'e duvinkoonduva jetse'e y'ijttuvap je'e je jayu. ¹⁵ Navyaatjup ya'a ve'e ax jo'n dujatyaa'ndi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajktta. Jidu'um tse'e dujatyaa'ndi:

¹⁶ Ku xa ve'e tyónjut je ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, van'tits atse'e nmiinnuvat.

Ve'em ax jo'n je jayu duyakpojtuknuva to'k je tajk juu' ve'e kitu, ve'emts atse'e mpámut jets atse'e je jayu xvijnávadat xvintsá'agadat ax jo'n dutoondi ku ve'e jyojntyki je yakkutojkpa David.

¹⁷ Je'e kajxts atse'e ve'em ntónut

jets atse'e je jayu xjaanchjávadat juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'emts atse'e anañujoma xjaanchjávadat juu' atse'e nvinkoon.

¹⁸ Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaaji, juu' ve'e dukutyoomp ti ve'e kyajtsp. Jujpanam tse'e je jayu yaktuknuja'vi'ukvaaji.

¹⁹ Van'it tse'e je Santiago jyaa'kvaaji:

—Je'e kajxts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e nyaktso'oxjajtumdat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e dumasooktup je kyo'oy joojntykinda jetse'e dupanajkxta je Nte'yam. ²⁰ Je'ejiyi ve'e chajkp jetse'e nnuja'yimdat jets ka'a ve'e duja'kxtat je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsá'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a ve'e je kats dutukmaatjayéptat je yaa'y je tá'ax juu' ve'e ka púkap jyayejpup, ka'a ve'e duja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a ve'e duja'kxtat je nuu'p'un. ²¹ Kux jémani ve'e jyéjada kakkajpun

pan pan jatye'e du'ava'nidup je Moisés je jyatyán, je'e ve'e ku ve'e je nak yaktukvinkótsada je tsaptujkp vimpoo'kxtkun xaaj.

²² Van'it tse'e je kukátsivatajk jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk maat nujom pan pan jatye'e nay'amojkijidup, je'e tse'e duvinkoondup aje'e'jyida jetse'e dukejxti jem Antioquia, jetse'e dumaadadat je Pablo maat je Bernabé. Vyinkoondup ve'e je Judas juu' ve'e duxaajivap Barsabás, jets je Silas, ñumájidup je'e ve'e je jaanchja'vivatajk maatta. ²³ Je'e tse'e tyukmukejxidu je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: "Aats, je Nte'yam je kyukátsivada jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, maat je utsta je ajchta, máyam aatse'e je Dios ntuknukex je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap jem Antioquia jets jem siiriat jets ciliciai y'it jootmda. ²⁴ Nmotu aatse'e je kats jets najkxtu ve'e jem je jayu juu' ve'e yaja tsoo'ndu. Akujaaxkup je'e ve'e ñajkxti, ka'ats aats je'e ve'e nvintsonuujmidi. Je'e tse'e mvinma'yunmooyjudup je'e kajx juu' ve'e kyojststap jetse'e mkojtsjotmootskajada ku ve'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e myakpaajmjadat je duxaajivap jets'e xni'kxmadaat xkojmadat jetse'e je Moisés je pyava'nun xkutyóndat. ²⁵ Je'e kajx tse'e kux aatse'e tunkojtsmúk, oys aatse'e njava jets a'aatsji ve'e tunvinkán jetse'e najkx mku'ixjada. Je'e tse'e dumaadadap je Bernabé jets je Pablo, je utsta je ajchta juu' ve'e ooy ntutsojokumdup ²⁶ jetse'e ñapyajmji jem kutsa'aga jootm je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ²⁷ Ax ntuknukejxtup tse'e je Judas maat je Silas, je'eda ve'e aviinm ah'am mva'nuxjadap jetse'e mtukvinjávajadat. ²⁸ Y'oyja'vi xa ve'e je Espiritu Santo jets ve'empa aats, jets ka'a aatse'e ntuknujókut je cho'ox je'e, ya'ajyi ve'e chajkp jetse'e yaktónut: ²⁹ Ka'a tse'e xja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsa'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a tse'e xja'kxtat je nuu'pun, ka'a tse'e xja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjayejptup. Pan ka'a tse'e xtonda ya kyo'oy je'e, oys je'e ve'e juu' ve'e mtoondu. Dios maate'e mtaandini."

³⁰ Ku ve'e yakpakejxti, van'it tse'e ñajkxti jem Antioquia. Jem tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e je nak dutukkatajkidi. ³¹ Ku ve'e je nak dutukvinkojtsidi je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada, ooyts je'e ve'e tyunxoojntkti jetse'e jyot'amáji. ³² Kyojtsnajxtup tse'e je Nte'yam je y'ayook je Judas maat je Silas, je'e tse'e dukojtsjidup je jaanchja'vivatajkta may viijn jetse'e dukojtsmákkidi.

³³ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je utsta je ajchta yakmasooktini jetse'e vyimpijittini jem Jerusalén, ve'em tse'e dunuujmidi jets máyame'e je Dios dumo'odat je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e jemda. ³⁴ Ax je Silas, jem Antioquiai tse'e tyaañ maat je Pablo jets je Bernabé. ³⁵ Jem tse'e je jayu dutuk'ixti dutukka'amaaydi je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, numay tse'e juu' ve'e ve'em tukputajkijidu, je oy kats je oy ayook dutuk'ixtuva.

Ku je Pablo mumejtsk nax ñujkx ka'amaayva

³⁶ Jaa'knajx tse'e je it. Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je Bernabé:

—Ja'mus duku'ixumnuva je jaanchja'vivatajkta nujom je kajpun joma ve'e n'ava'nim je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e n'ixumut pan vintso ve'e jemda.

³⁷ Chojkts je'e ve'e je Bernabé jetse'e dumaadat je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos;

³⁸ ax ka'a tse'e je Pablo du'oyjava jetse'e dumaadadat kux masookjidiinu ve'e jem Panfilia jets ka'a ve'e y'ukputajkijidini. ³⁹ Ka'a tse'e dukojts'o'yidi, je'e kajx tse'e kakje'e je tyoo' dupajkti. Je Bernabé, myaatnajkxts je'e ve'e je Juan Marcos jetse'e jem barco jootm ñajkxti jem Chipre; ⁴⁰ je Pablo, je Silasts je'e ve'e vyoov. Ku ve'e je utsta je ajchta dumunoo'kxtkti je Maja Vintsán jetse'e duyak'itit je myaa'yun maat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas choo'ndi, ⁴¹ jeme'e ñajkxti siiriat jets ciliciai y'it jootmda. Jem tse'e je Pablo je jaanchja'vivatajk dukojtsmákkidi.

16

Ku je Timoteo dumujatyoo'i je Pablo maat je Silas

¹ Ku ve'e je Pablo maat je Silas jye'ydi jem deerbeit jets liistrait kyajpun kajxmada, jem tse'e dumaatnavyaatjidi to'k je jaanchja'viva juu' ve'e duxaaj Timoteo, israeejlit jáyuts je'e ve'e tyaakip, je'e tse'e dujaanchja'viva je Jesucristo. Ax ka je israeejlit jáyuvaps je'e ve'e tye'e'ip. ² Eñukojtsijiduups je'e ve'e je Timoteo je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem Listra jets jem Iconio. ³ Chojke'e je Pablo jetse'e je Timoteo myujatyoo'ajat. Van'it tse'e je ixta'nun dupaajmji jetse'e duni'kxmat dukojmat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je'e kajx tse'e ve'em dütuijn jetse'e kyako'oyjávajadat je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup, kux ñuja'vidinup je'e ve'e anañujoma jets ka je israeejlit jáyuvap je'e ve'e tye'e'ip. ⁴ Ax nujom tse'e je it joma ve'e ñajkxti, vyaajniju tse'e je jaanchja'vivatajkta je'e juu' ve'e ñupaajmtkidu je kukátsivada maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jem Jerusalén. ⁵ Ve'em tse'e dukojtsmákkidi pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo; jóvum xaaj tse'e ñuma'y'i'ata'atsta.

Ku je Pablo yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk

⁶ Ka'a tse'e je Espíritu Santo yakjajtxujidi jetse'e je oy kats je oy ayook du'avánadat jem ásiat y'it jootm, je'e kajx tse'e dutuknajxti jem frígiait jets galáciait y'it jootmda, ⁷ ve'em tse'e jye'ydi jem to'k ado'om misiait y'it jootm. Jem tse'e tyakava'anda bitiniait y'it jootm. Ax ka'a tse'e yakjajtxujduva je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesús jya'vin kajxm. ⁸ Van'it tse'e jem misiait chova am ñajxti jetse'e jye'ydi jem trooasit kyajpun kajxm. ⁹ Jem tse'e je Pablo koo'ts yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk tyena, jetse'e myunoo'kxtkji: “Minu to'k aaj yaja macedóniait y'it jaat jets aatse'e xputákát.”

¹⁰ Tun koojyji tse'e je Pablo je'e yak'ixji, van'itts aatse'e n'apaajmtki jets aatse'e jem Macedonia nnajkxut, nnuja'vinup aatse'e jets je Nte'yam aatse'e xkejxp jets aatse'e jem nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

Ku je Pablo maat je Silas vye'nada jep Filipos

¹¹ Jemts aatse'e Troas je barco mpujk jets aatse'e tuvji nnujcx jem Samotracia. Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem Neápolis. ¹² Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e jem Filipos nmujkx, to'k je kajpun juu' ve'e dunumájp jem macedóniait y'it jootm. Je rómaít yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip, je'e tse'e duyakajtji je filiposit jáyuda jetse'e dutóndat juu' ve'e je jayu tyoondup jem rómaít cyiudaaj kajxm. Jemts aatse'e Filipos je it nyaknajxy.

¹³ Ku ve'e je poo'kxtkun xaaj dupaaty, van'itts aatse'e nkajpumpítsum jeja maja napa'ayi, jeja joma aatse'e nnasja'vi jetse'e je jayu chapkats. Van'itts aatse'e n'ajxtk jets aatse'e nvaajnjidi je oy kats je oy ayook je ta'axtajkta juu' ve'e jeja nay'amojkijidup. ¹⁴ Nuto'k je ta'axtajkta, vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam, Lidia ve'e xyaa, tiatiirait jayu je'e ve'e, je oojyit tso'ojmk vit je'e ve'e tyaa'kp. Ku ve'e je Lidia du'amotunaxxy juu' ve'e je Pablo kyajtsp, van'it tse'e je Maja Vintsán yak'avaatsuxji je jya'vin jetse'e dukuvákut je Pablo je y'ayook. ¹⁵ Ku ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyump tyujkp, van'itts aatse'e xmunoo'kxtk jidu'um:

—Pan ve'em xa ve'e xpayo'oyda jets njaanchja'vip atse'e je Maja Vintsán, tándats jem ats ntak'am.

Ax je'e kajx tse'e kux aatse'e xmunoo'kxtk, paatyts aatse'e nnujcx.

¹⁶ To'k nax ku aatse'e nnujcx joma ve'e je jayu chapkats, van'itts aatse'e nmaatnavyaatji to'k je kiixuta'ax juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je jayu duyakmaayp; ooy je'e ve'e tyunnumeempákjada je vyintsanda ku ve'e myay. ¹⁷ Je kiixuta'axts aatse'e xpa'ux'ooki jetse'e mákk vyaajñ:

—Ya yaa'tyajkta, je Nte'yam ya'a ve'e myutoondup myupajktup, ya'a tse'e je jayu duvaajnjidup vintso ve'e dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ve'em tse'e jyátuka y'ijit may xaaj. Ku ve'e je Pablo ñuu'kx kuxe'e ve'em vane'em yakkats, van'it tse'e vyimpijt jetse'e dunuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e jem je kiixuta'ax jya'vin kajxm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Je Jesucristo kajx xa ats mitse'e ntukpava'añ jetse'e mpítsumnit jem ya'a jya'vin kajxm.

Tun jatjji tse'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap.

¹⁹ Ku ve'e je kiixuta'ax je vyintsán du'ixti jets ka'a ve'e y'uk'o'yini jetse'e dunumeempákktat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas dumajtsti jetse'e duyaknajxti jem kumoon. ²⁰ Ku ve'e jye'ydi jem, van'it tse'e jeja je tokin payo'yva vyinkujkta dupaamdi jetse'e vyaandi:

—Ya israeejlit jáyuda xa ve'e duyakyojmuktup duyak'ajxuktup je njáyuvamda, ²¹ je'e ve'e tyuk'ixtup je costumbre juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij jetse'e nkuvajkumdat ukpu nkuty'o'numdat, kux rómaít jayu uu'me'eda.

²² Ku ve'e je numay jayu ñupojtukjidi, van'it tse'e je tokin payo'yva dupavaandi jetse'e yaknujéndat jetse'e yakvóptat je kup maat. ²³ Távani tse'e ooy tyunyakvopta vye'na, van'it tse'e duyakjapoxuntakpaajmjidi jetse'e dupavaandi je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e oy du'ix'ittat. ²⁴ Ku ve'e ve'em yaknuujmi, jep tse'e duyaktajkidi joma ve'e dunukaaka jep poxuntujkp jetse'e je tyekta dupaamdi jep pu'u tukpaajva'ach akujkp, vimpénmúk tse'e je tyek tyaaandi.

²⁵ Ax tso'm jo'n tse'e vye'na ku ve'e je Pablo maat je Silas chapkojtsti jetse'e y'aavdi, myótudu tse'e je myupoxuntakjáyuda, ²⁶ van'it tse'e to'mayji ojs mákk tyun'ojxa, xyijte'e je poxuntak'ne'ev jep naaxyp paat. Van'it tse'e nujom je poxuntak'aka'a y'avaach jetse'e myukejikujx nujom je poxuntakjaju je kyadénada. ²⁷ Ku ve'e jyojvij je poxuntak'ix'ijtpa, jetse'e du'ix jets távani ve'e je poxuntak'aka'a y'avatskux, van'it tse'e du'ukyakpítsum je chojx jetse'e kuñaajk'oo'kji, ve'eme'e vyinmay jets távani ve'e je poxuntakjaju kyekajxtini. ²⁸ Ax van'it tse'e je Pablo mákk myukojtsti:

—Kadi mnavyintsotunju, uxyp xa aatse'e nujom.

²⁹ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je ta'kxpa du'amotu je tyoompa jetse'e kyakno'mi. Ooy tse'e tyuntsa'ki jetse'e tyunmipp. Van'it tse'e je Pablo maat je Silas duvinkoxkteni jetse'e je vyiijn je y'aaj je naax dutukpaaty je vintsa'kin maat. ³⁰ Van'it tse'e duyakpítsumdi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tise'e tsojkkup jets atse'e ntónut jets atse'e ntso'okut?

³¹ Van'itts je'e ve'e y'atsogvdi:

—Jaanchjáva je Maja Vintsán Jesucristo, ve'em tse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pan jyaanchja'viduvap tse'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp, jyajejptuvapts je'e ve'e je joojntykimpa juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³² Van'it tse'e je Pablo maat je Silas dujaa'ktukmukojtsti je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, je'e maat je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³³ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je Pablo maat je Silas je xya'ajka dupuj. Van'itts je'e ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³⁴ Van'it tse'e jem tyak'am duvooqdi kaavya; ooy tse'e je jyayu dutunmaatukxoojntk kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

³⁵ Je kujápit tse'e je tokin payo'yva dukejxti je kutoonktajkta jetse'e dunaajmadat je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e dumaso'oktat je jayu. ³⁶ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa dunuujmi je Pablo:

—Ta xa atse'e xtukupava'anda je tokin payo'yvada jets ats miiitse'e nmasoqoktinit. Nvaatts miiitse'e mnajkxtinit to'k aaj to'k joot.

³⁷ Van'it tse'e je Pablo dunuujmidi je kutoonkta:

—Qyam aatse'e rómaait jayu jets aatse'e nkayaktokimpayo'oy, jéjats aatse'e je numay jayu vyinkujk tunyakvap; ¿ax ayu'utsjits aatse'e xmaso'okuva'anda? ¿Ka'a xa je'e ve'e ve'e dupaa'ty du'akeega! Va'ane'e viinn dumetsta jets aatse'e xyakpítsumdat.

³⁸ Tyukmumaajntyktuts ya'a ve'e je kutoonkta je tokin payo'yvada. Van'it tse'e ooy tyuntsa'kidi ku ve'e je kats dumótudi jets rómaait jayu je'e ve'eda, ³⁹ paaty tse'e ojts je mee'kxun du'amótuda je Pablo maat je Silas, jetse'e jep poxuntujkp duyakpítsumdini, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kajpun dutukvaatstinit. ⁴⁰ Ku tse'e jep poxuntujkp pyítsumdini, van'it tse'e ñajkxti jem je Lidia tyak'am. Ku ve'e duku'ixti je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jetse'e dukojtsjidi jets makke'e ñaajk'ijtijidinit to'k muk je Cristo maat, van'it tse'e choq'ndini.

17

Ku je numay jayu yoojmukti y'ajxukti jep Tesalónica

¹ Ku ve'e je Pablo maat je Silas choq'ndi jem Filipos, van'it tse'e ñajxti jem anfípolisit jets apolóniait kyajpun kajxm, jetse'e jye'ydi jem tesalónicait kyajpun kajxm. Jem tse'e y'ijit to'k je tsaptajk juu' ve'e je israeejlit jayu jye'eda. ² Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún ku ve'e jyaaju'kajpunkuja jye'ya. Toojk náxani tse'e je Pablo duyaknajxy je poo'kxtkun xaaj jep tsaptujkp jetse'e je jayu dumaatnakyátsju je Kunuu'kx Jatyán kajx. ³ Je'e tse'e je jayu dutukvinja'vidup, va'ajts tse'e dutuk'ixta jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e chaachpaa'tut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam viinkoon jetse'e yakkutojknit, ax ku tse'e aa'kani vye'nat, van'it tse'e jyojntykpajknuat. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Je Jesús, juu' ats miiitse'e ntuknuja'vidup, je'ejjamts je'e ve'e je Cristo.

⁴ Jeme'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukuvajktu je Pablo maat je Silas je y'ayookta jetse'e je Cristo dujaanchja'vidi, jyaanchja'viduva tse'e numay je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je Nte'yam duvinjávada duvintsa'agada, nay ve'empa ve'e numay je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup jem kajpun kajxm. ⁵ Ax jémdava tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktu je'e je y'ayookta jetse'e dumujotma'tti je Pablo maat je Silas maat je jayu juu' ve'e amotunajxjudup. Je'e tse'e duvomojktu je ko'oy jáyuda juu' ve'e nooxvítup jetse'e je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti. Jem je Jasón tyak'am tse'e du'ixti je Pablo maat je Silas, yakpítsumvaandup je'e ve'e jetse'e dupámdat jem je yakkutojkpa kyá'm jeja je numay jayu vyinkujk.

⁶ Ax ku tse'e dukapaatti, van'it tse'e duvaa'njátsundi je Jasón jets je viiink jaanchja'vivada jeja je yakkutojkpa vyinkujkta. Van'it tse'e dunuxa'áidi jidu'um:

—Je jayu juu' ve'e ya naxviijnit it dutukvittkajxtup jetse'e je jayu duyakvinmamya'atta, ta tse'e yaja myejstuvá. ⁷ Je'e tse'e vaandup jets jéjake'e jado'k je yakkutojkpa, Jesusuk je'e ve'e xyaaj. Ax ve'em tse'e dukakuvakta je rómaait yakkutojkpa je pyava'nun. Ya Jasón tse'e tuyakmatánjada.

⁸ Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e dutunvinmaaydi je numay jáyuda jets pan pan jatye'e je kajpun duyakkutojkjidup. ⁹ Van'it tse'e dunuujmidi je Jasón jets je myujatyoo'da jetse'e je meen dupámdat. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ku ve'e je jayu ñajkxtinit juu' ve'e je'ydu, van'itts aats miiitse'e je meen nmoyumpijtnit.

Ax ku tse'e je meen dupaamdi, van'it tse'e yakmasoqoktini.

Ku je Pablo maqt je Silas vye'nada jep Berea

¹⁰ Van'it tse'e je jaanchja'vivatajk jatyji dupakejxti koo'ts je Pablo maqt je Silas jem Berea. Ku ve'e jem kajpun kajxm jye'ydi, van'it tse'e ñajxxti jep je israeejlit jayu chaptujkp. ¹¹ Nuyojk oy jáyuts je'e ve'eda je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup jets ni ka'a ve'e juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup, kux to'k joote'e dukuvajkti je oy kats je oy ayook jetse'e jóvum du'ixtada jep Kunuu'kx Jatyán kujxp pan pyaatype y'akeguipe'e juu' ve'e yaktukmukojsstup. ¹² Ax ve'em tse'e numay je israeejlit jayu dujaanchja'vidi je Jesucristo, jyaanchja'viduva tse'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'em tse'e je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup, nay ve'empa tse'e je yaa'tyajakta. ¹³ Ax ku tse'e dunuja'vidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup jets jeme'e beréait kyajpun kajxm je Pablo dutukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, van'it tse'e jem dununajxxti jetse'e je Pablo dutso'oxpajkti. ¹⁴ Ku ve'e ve'em jyajty, jatyji tse'e je jaanchja'vivada je Pablo dukejxti jeja maaxy napa'ayi namvaate'e je Silas maqt je Timoteo tyaandi jem Berea. ¹⁵ Pan pan jaty tse'e dumujatyoo'idu je Pablo, jem tse'e aténasit kyajpun kajxm duyaknajxxti. Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jets jatyji ve'e je Silas maqt je Timoteo ñunajxjadat jem Atenas.

Ku je Pablo vye'na jep Atenas

¹⁶ Namvaate'e je Pablo du'a'ix je Silas maqt je Timoteo jem Atenas, ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji ku ve'e du'ix jets ooye'e jem je apamnax. ¹⁷ Je'e kajx tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjidi jep tsaptujkp je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vidup duvintsa'kidup; jóvum xaaj tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjiduva jem maa'y jootm pan pan jatye'e jem ve'nidup. ¹⁸ Jeme'e je yaa'tyajakta juu' ve'e yaktijtp epicuureoda, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Epicuro yaktaan. Jempa ve'e je yaa'tyajakta juu' ve'e yaktijtp estoicada, je'e tse'e dutoonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Zeno yaktaan. Je'e tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjidup je Pablo. Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—¿Tis ya'a ve'e kyajtsp ya apajxun?

Jem tse'e viijnk juu' ve'e vaanduvap:

—Ya'a xa n'ite'e du'ava'nip viijnk juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip.

Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux tukmukojsjudupe'e je Pablo je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesús jye'e, y'ava'nivap je'e ve'e jets joojntykpajktinuvape'e je jayu jado'k nax ku ve'e aa'kani vye'nadat. ¹⁹ Van'it tse'e duvoovdi joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Areópago, jem je'e ve'e ñay'amókajada y'ijit ku ve'e juu' dukojtsmokuva'anda. Van'it tse'e je Pablo dunuujmidi:

—Nvaate'e jets aatse'e nnujávát ti nam ixpajkune'e myakmiimp myakje'yp. ²⁰ Ka'ana aatse'e n'amotunaxy vintso mitse'e xkats, je'e aatse'e nnujavavaamp pan ti ya'a ve'e tyiip.

²¹ Jidu'um'e vyaandi kux nujome'e pan pan jatye'e kukajpunidup jem Atenas jets pan pan jatye'e jem je'ydu tsuuniva, je'ejjyits je'e ve'e tyonuvaandup jetse'e dukótstat jetse'e du'amotunáxtat juu' jatye'e nam ixpajkun.

²² Van'it tse'e je Pablo tyeni jem je'e vyinkojkmda jem Areópago, jetse'e vyaajñ:

—Miitsta, aténasit yaa'tyajkti, nujom juu' jaty atse'e yaja tun'ix mkaipun kujxta, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets ooye'e je vintsa'kin xtunmo'oda juu' jatye'e mvinja'vidup mvintsa'kidup. ²³ Kux ku xa atse'e nnaxy ntaka, jets atse'e n'ix joma jatye'e mvinjavada mvintsa'agada, jemts atse'e to'k je yojxpejtun mpaaty juu' ve'e jidu'um nuja'a: "Je Nte'yam juu' ve'e Kayak'ixa." Ax je'e tse'e juu' ve'e mvinja'vidup mvintsa'kidup, óyame'e xka'ixada, je'ets ats miitse'e ntukmukojsstup.

²⁴ Je'e pane'e ya naxviijnit it dupaam jets nujom juu' jaty jéjip, je Nte'yamts je'e ve'e, je'e tse'e duka'mip ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Ka'a je'e ve'e chuuna jep tsaptujkp juu' ve'e jayu pum. ²⁵ Ka'a je'e ve'e kyath'ijitxju jets je'e ve'e je jayu je maa'yun tyo'nuxjut, je'e ve'e viinn je jayu dujoojntykinmooyp, je'e tse'e je jayu duyakxejp jetse'e xmo'yumda nujom juu' jaty.

²⁶ Je Nte'yam tse'e to'k je jupjit jayu kajx duyakjeji nujom je jayu, ve'em tse'e duyakvintojkaxtat vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dunupaajmtki je xaaj ku ve'e jyojntykadat jets je it joma ve'e chaanadat. ²⁷ Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu du'ixtadat vintso ve'e je Nte'yam du'ixtat jetse'e dupaa'ttat, óyame'e xkamujékumimda to'k jado'k, ²⁸ kux je'e ve'e xmo'yumdup je njojntykinamda, je'e kajx tse'e nnaxyi'numjada jetse'e n'ijtumda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n vyaanduva juu' ve'e písumda jeja miits mvij jayu akujkta: "Je Nte'yam je chaan je kyooj xa uu'me'eda." Jidu'um tse'e vyaandi.

²⁹ Ax pan je Nte'yam je chaan je kyoojts uu'me'eda, ka'a tse'e nvaat nvinma'yumdat jets ve'eme'e je Nte'yam ax jo'n je apamnax juu' ve'e oro, juu' ve'e plata, ukpu tsaa, juu' ve'e ve'em pum ax jo'n je jayu dumutaayvaa'ty. ³⁰ Ka'a tse'e je jayu jupjani

dunuja'vidi jets ooy je'e ve'e kyatun'oya juu' ve'e tyoondy kyojstsu. Ve'emji ve'e je Nte'yam duyaknajxy ku ve'e je jayu ve'em dutoondi; ax uxyam, je'e tse'e nujom je jayu tyukpavaampy jetse'e vyinmayumpijttinit, je kyo'oy joojntykin dumasooktinit, jetse'e je tuvutoo' dupanajxtinit. ³¹ Je'e kajx tse'e ve'em dutsak kux to'ke'e je xaaj dunupaajmtki ku ve'e je jayu dutokimpayoy'nit vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. To'k tse'e je jayu kajx ve'em dutonut juu' ve'e vyinkoon. Va'ajts tse'e je Nte'yam ya'a duyaknuke'xnatajki ku ve'e duyakjoojntypajknua —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

³² Ku ve'e du'amotunajxti jets joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk jado'k nax, jem tse'e juu' ve'e dunuxiiktup dutukxiiktup. Jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap:

—Van'it aatse'e n'amotunajxnuvat jado'k nax ku aats mitse'e xtukvinkojtsinuvat.

³³ Van'it tse'e je Pablo myasookjidi. ³⁴ Jem tse'e je jayu juu' ve'e dumaatnapyajjudu je Pablo jetse'e dujaanchja'vidi je Jesús. Dionisio ve'e to'k xyaa, kuvijts je'e ve'e jetse'e je myujatyoo' dumaatnay'amókaja jem joma ve'e je Areópago. Jempa tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e duxaaaj Dámaris. Nay jempa tse'e juu' ve'e viijnktava.

18

Ku je Pablo vye'na jep Corinto

¹ Van'it tse'e je Pablo jem Atenas chaa'n jetse'e ñujkx jem coriintovit kyajpun kajxm. ² Jem tse'e dumaatnavyaat' to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Aquila duxaaaj. Póntovit jayu je'e ve'e. Nam je'yanume'e je Aquila maat je ñuda'ax Priscila. Jem Italia ve'e pyitsumdi kux je yakkutojkpa Claudio ve'e dupavaan jetse'e pyitsumdinit jem római cyiudaaj kajxm nujom pan pan jatye'e israeejlit jayu. Ojts tse'e je Pablo kyu'ixjada. ³ Je vit juu' ve'e yaktuktaknupaamp, je'ets je'e ve'e yak'o'yidup, je toonkijam juu' ve'e je Pablo tyuump. Je'e kajx tse'e jem dumaattaandi jetse'e kijpx je vit duyak'o'yidi. ⁴ Vimpo'o'kxtkun xaa'j tse'e je Pablo jep tsaptujkp ñujkx, jep tse'e dumukats je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'lepta, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo.

⁵ Ku ve'e je Silas maat je Timoteo cho'o'ndi jem macedóniat y'it jootm jetse'e jye'ydi jem Corinto, je'lejiyi tse'e je Pablo tyukka'amaay je oy kats je oy ayook, va'ajts tse'e duvaajña je israeejlit jáyuda jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ⁶ Ku ve'e je Pablo dutso'oxpajk'ukvaandi jetse'e duvinkojtspejt'ukvaandi, van'it tse'e je Pablo je vyit dvinxiyt jetse'e je jayu dunuujmidi:

—Viinn xa miitse'e xtókinadat ku ve'e xa'ma kajx mtsaachpaattinit, ka'ats atse'e ntókinat; je'e kajxts ats miitse'e uxyam nmaso'okta jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁷ Van'it tse'e pyitsum jep tsaptujkp jetse'e ñujkx jeja to'k je yaa'tyaj tyak'aajy juu' ve'e Justo duxaaaj, to'k je'e ve'e y'ijt juu' ve'e je Nte'yam dvinja'vip dvintsa'kip, tun je'ejiyi je'e ve'e tsaptakpa'ayi chuuna. ⁸ Je Crispo, je tsaptujkpit je ñuvintsán, maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'viduva je Maja Vintsán. Jyaanchja'viduva tse'e numay je coriintovit jáyuda ku ve'e du'amotunajxti je oy kats je oy ayook, van'it tse'e ñapejtti. ⁹ To'k tse'e je tooj van'it je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Kadi mtsa'aga. Jaa'kka'amáyu mits. Ka'a tse'e m'amo'otut. ¹⁰ Ats mitse'e n'ixp njayepp, ni pana ve'e kya'o'yixju jetse'e vintso mtónjut. Numay xa ya'a ve'e ya jáyuda juu' atse'e xjaanchjávadap yaja kajpun kujx.

¹¹ Ax ve'em tse'e je Pablo chuuni to'k joojnt jagojkm jem Corinto jetse'e ooy dutunjaa'ktukyak'ixpajkti je jayu je Nte'yam je kyats je y'ayook.

¹² Yakkutojkp tse'e vye'na je Galión jem acáyait y'it jootm. Van'it tse'e je israeejlit jáyuda dukojtsmojkti jetse'e je Pablo dutso'oxpáktat, jetse'e duyaknajxti jem je yakkutojkpa Galión vyinkojkm. ¹³ Van'it tse'e dunuujmidi je Galión:

—Ya'a xa ve'e je jayu duyakvinmamyattup, ve'eme'e je jayu dutukjaanchjávada jets jéjake'e jado'k viijn vintso ve'e je Nte'yam yakvinjávát yakvintsá'agat; ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun.

¹⁴ Kotsuvaamp tse'e je Pablo vye'na ku ve'e je Galión jidu'um dunuujmi je israeejlit jáyuda:

—Israeejlit jáyuda, pan ka óyap je'e ve'e juu' ve'e kudutún, uk pan je maja tókin'e kuy'it, xtukkadaakpts atse'e jets atse'e miits je m'ayookta nmúténat jets ats miitse'e n'amotunáxtat. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xyaktso'oxada je mkátsjida je m'ayookjida jets je mpava'nunjida, kojts'óyadats amiitsjida; ats, ka'ats atse'e ntituktákat.

¹⁶ Van'it tse'e yakpavojptini. ¹⁷ Van'it tse'e nujom juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dumajstsu je Sóstenes, je tsaptujkpit je ñuvintsán, jetse'e jeja je Galión vyinkujk duvojpti; ax ka'ats je'e ve'e je Galión dumajapujjm.

Ku je Pablo vyimpijtnuva jep Antioquia jetse'e chaa'n mutoojk nax ka'amaayva

¹⁸ May xaaj ve'e je Pablo jem Corinto jyaa'k'ijit. Van'it tse'e kyojtskukajxi joma ve'e je jaanchja'vivatajk jetse'e ñajxx jem Cencrea. Jemts je'e ve'e Cencrea vye'na ku ve'e yakkukee'pkujx. Je'e kajx tse'e ve'em yaktuujn kuxe'e je vaanduk dupuujm je Nte'yam maat jetse'e juu' dutónut. Ax je'e kajx tse'e jetse'e nujava tyánut jetse'e je vaanduk dupuujm, ka'a tse'e je vyaajy duke'e'p vi'name'e dukakutyún juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni. Van'it tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e ñajxx jem siiriat y'it jootm. Myaatnajxxtu ve'e je Priscila maat je Aquila.

¹⁹ Namvaate'e ñajxxti, van'it tse'e jye'ydi jem éfesovit kyajpun kajxm. Jeme'e tyaandi je Priscila jets je Aquila. Van'it tse'e je Pablo ñajxx jep tsaptujkp jetse'e ojts dumaatnakýatsju je israeejlit jáyuda juu' ve'e jep nay'amojkijidup. ²⁰ Je'e tse'e munoo'kxtkjudu jetse'e jem dujaa'knaattándat; ax ka'a tse'e dukuvujk. ²¹ Van'it tse'e kyojtskukajxini jidu'um:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e nxaajat jem Jerusalén; ax pan vaamp tse'e je Nte'yam, mínupts ats miitse'e nku'ixtinuva.

Van'it tse'e je barco dupujk jetse'e choo'nni jem Éfeso. ²² Ku ve'e jem Cesarea jye'y, van'it tse'e je Pablo vyimpejt jem Jerusalén jetse'e ojts dukojtsppaa'kx je utsta je ajcha maat je utsta je tsa'ada. Van'it tse'e kyadaaky jem Antioquia. ²³ Jem tse'e je it duyaknajxy. Van'it tse'e ñajxxnuva, jetse'e ojts du'ayo'oy to'k jado'k je it joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada jem galáciai jets frigiati y'it jootmda, jetse'e ojts dukojtsmákkada je utsta je ajcha maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda.

Ku je Apolos kya'amaajy jep Éfeso

²⁴ Je'y tse'e jem Éfeso to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Apolos duxaaj, jem Alejandria ve'e kyukajpuna. Oy ka'amaayvats je'e ve'e y'ijt jets oy tse'e dunujava juu' ve'e jatýán ijt jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ²⁵ ñu'ixpajkip je'e ve'e je Maja Vintsán jye'e, to'k aaj to'k joot tse'e je jayu dutuk'ix, va'ajts tse'e je y'ixpajkun dupuujm je Jesús kajx, óyame'e je'ejyji dunujava juu' ve'e je Yaknapejtpa Juan tyukka'amaay. ²⁶ Kaja'vina katsa'kina tse'e je Apolos kyajts jep tsaptujkp. Ku ve'e je Priscila jets je Aquila y'amotunajxjidi, van'it tse'e duvoovdi jem tyak'amda jetse'e dujaa'kkojtsvaach je Nte'yam jye'e. ²⁷ Najkxuvaan tse'e je Apolos jem acáyait y'it jootm. Ku ve'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e dunuujmidi jets oy je'e ve'e jetse'e jem ñajxxut. Van'it tse'e dunuja'yidi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda jetse'e oy yakxón dukuváktat. Ku tse'e je Apolos jem jye'y, ooy tse'e dutumputajki je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam je myaa'yun kajx dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁸ Ooy tse'e dutumputajkidi kux yaknuke'xnatajkipe'e jeja nujom je jayu vyinkujk joma ve'e je israeejlit jayu tyoo'tókida, ka'a tse'e pan y'o'yixjada jetse'e dununkakuváktat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e je kyojts, je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e dutuk'ix jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

19

Ku je Pablo vye'na jep Éfeso

¹ Jem tse'e Corinto je Apolos vye'na ku ve'e je Pablo ñajxy jem ton'am tsqv jetse'e jye'y jem éfesovit kyajpun kajxm. Jem tse'e dumaatnavyaatji je jaanchja'vivada, ² jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tajki ve'e jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ni je'e xa aatse'e nkamotu jets jeja ve'e je Espíritu Santo.

³ Van'it tse'e je Pablo y'amotutúvijidi:

—¿Pan kajxts miitse'e mnapejtti?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ve'em aatse'e nnapet ax jo'n je Yaknapejtpa Juan je jayu dutuk'ix.

⁴ Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Yaknapejt xa ve'e je Juan je jayu ku ve'e vyinmayumpijtti jetse'e dumasookti je kyo'oy jootykinda; ax ñuujmi tse'e je numay jayu jets jyaanchjávadape'e je'e pane'e pa'ux'ookijup, je Jesuusts je'e ve'e, je Cristo.

⁵ Ku ve'e du'amotunajxti, napejttu tse'e je Maja Vintsán Jesús kajx. ⁶ Ku ve'e je Pablo je kya'aj tyuknukoonjidi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñukadaakjidi, kyojstsup tse'e je ayook juu' ve'e kyavinnmótudup, jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta. ⁷ Numakmejts jo'ne'e je yaa'tyajk y'ijtti.

⁸ Toojk po'ó tse'e je Pablo ñajxxténi jep tsaptujkp. Jep tse'e kaja'vina katsa'kina dutuk'ix vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'em tse'e dukajts jetse'e je jayu dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁹ Ax jem tse'e juu' ve'e je vyinmayun dumákkpaamdu

jetse'e dukakuvajkti je oy kats je oy ayook. Van'it tse'e je numay jayu juu' ve'e jem nay'amojkijidup, jeja tse'e vyinkujkta vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya je ayook juu' ve'e je Pablo tukmukojsjudup. Van'it tse'e je Pablo duvaajv pan pan jatye'e dukuvajkti je y'ayook jetse'e duyaknujix joma ve'e je Tiranno je jayu duyak'ixpuk. Jem tse'e je Pablo je jayu dutuk'ix jövum xaaj. ¹⁰ Ve'em tse'e mejtsk joojnt dutuujn; y'amotunajxtu tse'e je Maja Vintsán Jesús je kyats je y'ayook nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiat y'it jootm, ve'em tse'e je israeejlit jáyuda ve'em tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹ Je mújit atuva tse'e je Pablo tyoon je Nte'yam je kyutojkun kajx, ¹² je paayu paat tse'e ukpu je viijnk vit juu' ve'e je ñi'kx je kyopk tyukpaatyp, je'e tse'e yaknajkxtup joma ve'e je pa'am jáyuda. Ku ve'e ve'em dutonda, van'it tse'e jyotkadaaktini pan pan jatye'e pajkjjudup jetse'e tyukvaatsjidini je ko'oyjáyuvap pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap.

¹³ Jem tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e muxim muyam duyakpítsumdu je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je'e tse'e du'uknupaajmtkidu jetse'e je Maja Vintsán Jesús je xyaa dukjotspaa'ttat jetse'e duyakpítsumdat. Jidu'um tse'e dunaajmada je ko'oyjáyuvap:

—Je Jesús, juu' ve'e je Pablo tyukka'amaayp, je'e kajxts áts miitse'e ntukpava'anda jetse'e jem ya jayu jya'vin kajxm mpítsumdinit.

¹⁴ Ve'eme'e jyátukada y'ijt je Esceva nuvuxtojtuk je myajntkta. Je Esceva, je israeejlit jáyuts je'e ve'e, je tee'tajk je vyintsán. ¹⁵ Ku ve'e ve'em jyátkidi to'k nax, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap y'atsoojvjidi:

—N'ixa xa áts je'e ve'e je Jesús, nnuja'vivapts áts'e'e jets pan je'e ve'e je Pablo, jets miits, çtits miitse'e mnatyijjada?

¹⁶ Van'it tse'e ñuyejtsukjidi je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jetse'e tyuntsii'kjidini jetse'e y'amaadaaguijidi; ax ve'em tse'e kyeektini nuva'aits axva'aits jets tum tsaachada tum xa'ajkada. ¹⁷ Nuja'vidupts ya'a ve'e nujom pan pan jatye'e jem Éfeso tsuunidup, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta. Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyuntsá'kidi jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Maja Vintsán Jesús.

¹⁸ Nay ve'empa numay pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús, y'ava'niduts je'e ve'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup y'ijt. ¹⁹ Numayda tse'e juu' ve'e maaydup y'ijiti, je'e tse'e duyaknajkxtu je ñakta joma ve'e dutoonkada y'ijt je maayk jetse'e duyaktooydini je ñakta jeja je numay jayu vyinkujk. Ku ve'e yakpayo'y pan vinxup je'e ve'e dutsowa je ñakta, mókupx jatoogupx joojnt numutún jo'n tse'e vyinajty to'k ka'ajjyi je ñakta. ²⁰ Ax ve'em tse'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook vya'kxtk'atu'uts jetse'e myakkpajk'atu'uts.

²¹ Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Pablo dunupaajmtki jetse'e najkx duku'ixnuva je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem macedóniait jets acáyait y'it jootmda jetse'e ux'ook ñajkxut jem Jerusalén. Ve'em tse'e vyaampa jets ku ve'e jem Jerusalén ñajkxut, jets vinkopk je'e ve'e jetse'e ñajkxpat jem Roma. ²² Van'it tse'e dunukejxidi jem macedóniait y'it jootm numejtsk je pyatto'niva, Timoteo jets Erasto je'e ve'e xyaaajta, namvaat je'e ve'e javée'n jyaa'ktán jem ásiat y'it jootm.

Ku je jayu yoojmukti y'ajxukti jep Éfeso

²³ Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji van'it, jetse'e je jayu yoojmukti y'ajxukti, jotma'ttu ve'e je'e kajx ku ve'e numay je jayu je Jesucristo dujaanchja'vidi. ²⁴ Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Demetrio duxaa, je platero toonk je'e ve'e tyukjoojntykip. Je Diana juu' ve'e vyinja'vidup vyintsá'kidup, je'e tse'e je chaptajk y'apamnajxyp je plata maat. Qooyts je'e ve'e dutuntoonkma'a je'e juu' ve'e du'apamnajxtuvap je tsaptajk. ²⁵ Je Demetrio tse'e duyaknay'amojkijidup pan pan jatye'e nay je'e je toonk dutoonduvap, jetse'e dunuujmidi:

—Yaa'tyajkta, mnuja'vidup xa miitse'e jets ya toonk je'e ve'e juu' ve'e je jayu nuyojk duyakmeempaap. ²⁶ M'ixtup mmótudup xa miitse'e ti ve'e je Pablo tyuump kyajtsip. Ve'em tse'e vya'a'ñ jets ka'a ve'e je vintsá'kin dujayepta juu' jatye'e je jayu y'apamnajxyp. Numay tse'e je jayu dutukvin'uu'n jetse'e dutukkuvuk juu' ve'e kyajtsip. Ka yaajyap tse'e éfesovit kyajpun kujx ve'em jyátuka, ve'empa ve'e yaja nujom ásiat y'it jaat. ²⁷ Kutsa'agats ya'a ve'e jets ya ntoonkamda vyintókinin; ka ya'ajyap tse'e, nay ve'empa ve'e vyintókinat je vintsá'kin juu' ve'e yakmooyp je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsá'kimdup, ve'em tse'e yakviijnk'ixnit je'e juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsá'kidup yaja nujom ásiat y'it jaat jets vinxup to'k it to'k naxviijn.

²⁸ Ku ve'e du'amotunajxti, ejkjudu jot'aaajnjudu tse'e ooy, jetse'e makk vyaandi:

—ñNumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsá'kip yaja Éfeso!

²⁹ Nujom tse'e je jayu jem kajpun jaxxm yoojmukti y'ajxukti. Tun to'mayji tse'e ñay'amojkijidi jep kumoon tujkp. Jep tse'e dupavaa'ndi je Gayo jets je Aristarco, macedóniait jáyuda je'e ve'e, je Pablo je myujatyoo'da. ³⁰ Jyatuktakavaants je'e ve'e je Pablo, ax ka'a tse'e je jaanchja'vivatajk duyakjajti. ³¹ Nay ve'empa tse'e je ásiat yakkutojkipda juu' ve'e je Pablo myaatañayja'vijidup, je'e tse'e je Pablo je kats dutuknukejxtu jets ka'a

ve'e tyákát jep kumoon tujkp. ³² Jep tse'e yoojmúkti y'ajxúkti joma ve'e ñay'amojkijidi. Jep tse'e to'k viijn juu' ve'e mákk kojstúp, nay jeppa tse'e jado'k viijn juu' ve'e mákk kojstúváp, ax númay tse'e je jáyuda juu' ve'e dukanu'ja'vidup pan tyajxe'e ñay'amojkijidi. ³³ Ax jeppa tse'e je jáyuda juu' ve'e je Alejandro dývaajnjidu. Van'it tse'e je israeejlit jayu dút'i'tspítsumdi jeja je númay jayu vyinkujk. Tukvinja'vijidu tse'e je Alejandro je kya'aj maát jetse'e y'amo'ottat kux kyukotsuvaampye'e je israeejlit jáyuda jeja je númay jayu vyinkujk. ³⁴ Ku ve'e dunu'ja'vidi jets israeejlit jayu je'e ve'e, van'it tse'e mejtsk hora jo'n mákk vyaandi:

—Ñumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa'kip yaja Éfeso!

³⁵ Van'it tse'e je jaayva je númay jayu dýyak'ama't, jetse'e vyaajñ:

—Éfesovit yaa'tyájkta, ¿pánts vine'e dukanu'ja'vip jets ya éfesovit kajpune'e tukkádaakjup jetse'e du'ix'ijtnit je Diana je chaptajk jets je kunuu'kx tsaaj juu' ve'e jem tsapjootm kadaak? ³⁶ Ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e dununkakuvákut. Je'e kajxts atse'e nva'añ jets yaknaxkáda'akta je m'aajta je mjootta jetse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e mtonuvaandup. ³⁷ Kux ya yaa'tyájkta juu' ve'e tuxyakmetsta, ka'ats ya'e ve'e dúvinkojtspétta je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsa'kimdup, ni ka'a tse'e juu' dume'e'tsta joma ve'e yakvinjava yakvintsa'aga. ³⁸ Pan nuxa'aavaajnjidup tse'e je Demetrio jets pan pan jatye'e myaattoondup, va'an tse'e dunuxa'aada. Je'e kajx tse'e jyaja je tokin payo'yvada jets pan pan jatye'e yakkuojtup, jeja je'e vyinkujkta tse'e dukótstat kakje'e pan ti jatye'e natyuknuxa'ajidup. ³⁹ Pan viijnkts je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup, kojts'óya tse'e dútsak jep kumoon ku ve'e kátsani jetse'e je jayu ñay'amókajadat. ⁴⁰ Ka'a tse'e y'oya jets uu'me'e úxyam nyoojmukmdat n'ajxukmdat. Pan myótudup xa je'e ve'e pan pan jatye'e je maja kutojkun dýjaye'jptup jetse'e xvats'o'vumdat, tso'oxpaatumdap tse'e, kux ka'a xa ve'e tii ti ve'e nvaajnjimdap.

⁴¹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jayu dunuujmídi jetse'e ñajxktinit.

20

Ku je Pablo ñujkx jep Macedonia jets jep Acaya

¹ Ku ve'e ñajxy je yoojmuk je ajxuk, van'it tse'e je Pablo dýyaxmujk je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmákki. Van'it tse'e ñache'e'njidi jetse'e ñavya'kxjidi. Van'it tse'e ñujkx jem macedóniait y'it jootm. ² Ku ve'e jem vye'na, ooy tse'e dútunkojtsmákkiidi je jaanchja'vivatajk, van'it tse'e ñajkxpa jem acáyait y'it jootm. ³ Jem tse'e chuuni toojk po'o. Van'it tse'e je barco du'ukpakuvaañni jetse'e jem siiríait y'it jootm vyimpíjtnuvat. Ku ve'e dunu'ja'vi jets ta ve'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmókta jets yak'oo'kuvaampye'e, van'it tse'e dunupaajmtkitiktsnuva jetse'e je tyoo' du'avimpíjtnuvat, je macedóniait it dútuknajxnuvat. Ax ve'em tse'e dútuujn. ⁴ Mújatyo'o'ijidu tse'e je beréait Sópater, je tesalónicaít Aristarco, je tesalónicaít Segundo, je deerbeít Gayo, je Timoteo, je ásiait Tíquico, jets je ásiait Trófilo. ⁵ Je'eda tse'e too'vajktu jets aatse'e x'a'ix jem Troas. ⁶ Ku ve'e ñajxy je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, van'itts aatse'e jem Filipos ntsaa'n jem barco jootm jets aatse'e kumugoxxaaj nmaspaadi je'eda jem Troas. Vuxtojtuk xaajts aatse'e jem n'ijt.

Ku je Pablo y'ats jep Troas

⁷ Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jets aatse'e nnay'amojkiji jets aatse'e je tsapkaaky ntójkva'kxut, van'it tse'e je Pablo dýyak'ixpujk je jaanchja'vivatajk. Je kujápit tse'e je Pablo choo'nuva'añ vye'na, je'e kajx tse'e kya'amaajy to'm jo'n paat. ⁸ Jemts aatse'e nnay'amojkiji jep mutoojk nukavyet kujxp joma ve'e vye'na may je ta'kxpa. ⁹ Jem tse'e chuuna vye'na ventana am to'k je mootsk ónyk juu' ve'e Eutico dúxaaj. Paatjnu tse'e je tsooj ku ve'e je Pablo jek tyunkojtsni, van'it tse'e myanajxy jetse'e kyustajki jem ventana am jep mutoojk nukavyet kujxp. Van'it tse'e dúvijtsukti aa'kani. ¹⁰ Ku tse'e jep ñukadaakji je Pablo jetse'e yakpojtukji, jetse'e che'e'nyukji, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsa'agada, joojntykip xa ya'a.

¹¹ Van'it tse'e je Pablo pyejtnuva, jetse'e dútojka'kxy je tsapkaaky, jetse'e je jaanchja'vivatajk dumaatkaajy. Ve'em tse'e dútuujn ax jo'n je Jesús dútuujn ku ve'e je y'ixpajkpatajk jado'k nax dumaat'a'óidi. Van'it tse'e jyaa'kkajts je kujápit paat. Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni. ¹² Je mootsk ónyk juu' ve'e kustajki, joojntykts je'e ve'e dúyaknajxktini, jo't'amaj tse'e nújom tyaandini.

Ku choo'ndi jep Troas jetse'e jyeydi jep Mileto

¹³ Van'itts aatse'e jem barco jootm ntsaa'n jets aatse'e nnujkx jem asoonit kyajpun kajxm, jemts aatse'e je Pablo nmaatnavyaa'tjút kux ve'em aatse'e tunkojtsmúk, tékum je'e ve'e ñujkx. ¹⁴ Ku aatse'e nmaatnavyaatji jem Asón, van'itts aatse'e nmaatnujx jem barco

jootm jem mitilénéit kyajpun kajxm. ¹⁵ Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e je ku'óxit nmajxy jeja quíovit myu'avinkujk, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. Je kumaaxkitts aatse'e nje'y jem Samos. Je kumadookitts aatse'e nje'y jem Mileto. ¹⁶ Ka'a tse'e je Pablo jek y'ituvaañ jem ásiat y'it jootm, je'e kajx tse'e kyanujkx jem Éfeso, jatyji ve'e jye'yavaañ jem Jerusalén kux chajkpe'e jetse'e jem duyaknáxut je pentecostés xaaj.

Ku je Pablo dumukajts pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je éfesovit jaanchja'vivatajk

¹⁷ Ku aatse'e nje'y jem milétovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Pablo dunúkejxi pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je jaanchja'vivatajk jem Éfeso. ¹⁸ Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunújimi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e vintso atse'e juu' ntuujn nkajts, van'itani atse'e ve'em nton'ukvaañ nkojts'ukvaañ ku atse'e yaja ásiat y'it jaat nje'y. ¹⁹ Nmutoon nmupajkts atse'e je Maja Vintsán je nuu'k aaj je nuu'k joot maat, je jayu atse'e nnuyaaxtu kuxe'e dukakuvakta je Nte'yam je y'ayook; juu'ts atse'e ntoon nkojts, je'e kajxts atse'e je israeejlit jayu ooy xtunyaktsaachpaatti. ²⁰ Ax ijtpts ats miitse'e nvaajnjidi juu' ve'e mtuk'o'yidup, jeja atse'e je numay jayu vyinkujk jets jep mtujkpta je jayu nyak'ixpajkti, ²¹ ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta. Ve'em atse'e nnujjimi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e vvinmayumpijitnit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajktinit, jetse'e dujaanchja'vidinit je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ²² Uxyamts atse'e jem Jerusalén nmujkx, je Espíritu Santo tse'e ats ya nja'vin duvoop, ka'ats atse'e nnujjava vintso atse'e jem je jayu xtóndat, ²³ je'ejyji atse'e nnujjavip, pan joma atse'e nmujkx, ve'emts atse'e xnuujma je Espíritu Santo jets je poxuntajk atse'e n'a'ixp jets je tsaachpaatun. ²⁴ Ax ni tiats atse'e nkavinmay, ni viinma ats ya njoojntykin, je'ejyji ve'e jets atse'e nyakpooknit je toonk juu' atse'e xtuknúva'ni je Maja Vintsán Jesús, atse'e n'lijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e too'vajkp tujye'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaañja vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjada.

²⁵ 'Ntukka'amaayduts ats miitse'e anañujoma vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax nmujav'ivpts atse'e jets ka'a atse'e x'uk'ixtinuvat yaja naxviijn. ²⁶ Pan mtsaachpaattinup tse'e xa'ma kajx jyapana miitsta, yaja ats miitse'e mvinkujkta nnaajmada jets ka'a atse'e ntókinat, kux nvaajnjidu xa ats miitse'eda vintso ve'e xjayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, ²⁷ ntuknuja'viduts ats miitse'e nujom juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki, ka'a ve'e tii juu' ats miitse'e nkavaajnjidu. ²⁸ Naajkkópkejada viinm jets ix'itta nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e je Espíritu Santo mpaajmjidu jetse'e x'ix'ittat, je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukje'ejiu ku ve'e je y'Onuk kyu'oo'kijidi. ²⁹ Nnuja'vip xa atse'e jets ku atse'e yaja nkoq'k'ijtnit, mnuje'yajadapts miitse'e je viijnk jayu jetse'e mtónjadat ax jo'n je mu'uk loko dutonda jo'n je carneeroda. ³⁰ Jeja tse'e miitsam m'akujkta jyéjat pan pan jatye'e je jayu je taay dutukyak'ixpáktap, je'e tse'e chóktap jetse'e je Maja Vintsán je jyayu pyanajkxjadat. ³¹ Mnay'ixjadap tse'e je'e kajxta, jaa'myésta jets toojk joojnt ats miitse'e nnuyaaxnup jóvum xaaj jóvum tsooj to'k jado'k ntuk'ixti.

³² 'Utsta ajchta, uxyamts ats miitse'e mpamda jem je Nte'yam y'am kya'm jets je maja maa'yun maat juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'ets je'e ve'e je ayook juu' ve'e je jayu yakvaajnjip jetse'e y'o'yixju jetse'e dumakkpaamnit je mjóotta je mja'vinda, ve'em tse'e xjayeptinit je puk jem tsapjootm maat nujom je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam apuk pyaam jetse'e y'ijitnit je'e je jyayu. ³³ Ka'a atse'e tunnas'ayova je viijnk jayu je myeen ukpu je viijnk jayu je vyit je xyox. ³⁴ Va'ajts xa miitse'e xnujávada jets ya nka'ajam atse'e ntuktoon jetse'e yjeji juu' atse'e xka'ijtji jets juu' ve'e ka'ijtuxjudu ats je nmujatyoo'da. ³⁵ Ve'emam xa ats miitse'e ntukyak'ixpakta jetse'e je jayu tyónut jets'e yakputákadat pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup, jetse'e yakjaa'myétsut juu' ve'e je Maja Vintsán Jesús kyojts ku ve'e vyaaji: "Nuyojk tse'e je xqonduk joot njayeypumda ku ve'e je jayu nmo'yumda juu' jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu juu' xmo'yumda."

³⁶ Ku ve'e ve'em vyankujx, van'it tse'e kyoxkténidi je Pablo jets nujom je'eda, jetse'e chapkojtsi. ³⁷ Qoy tse'e anañujoma dutunnuyaaxti je Pablo, jetse'e dutsee'ndi, jetse'e dutsoo'kxti, ³⁸ qoy tse'e tyuntsaachvinmapyajkti kux ve'eme'e ña'muxjada jets ka'a ve'e du'uk'ixtinit yaja naxviijn. Van'it tse'e ojts dúnasvo'vidini joma ve'e je barco.

21

Ku je Pablo ñujkx jep Jerusalén

¹ Ku aatse'e nmasaak je jaanchja'vivatajk jem Mileto, van'itts aatse'e nnujkx jem barco jootm ix jatyuv jets aatse'e nje'y joma ve'e je it duxaaja Cos. Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem Rodas. Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e Pátara nnujkx. ² Jemts aatse'e Pátara mpaaty to'k je

barco juu' ve'e jem feníciait y'it jootm tso najkxp, je'ets aatse'e xyaknajkx. ³ Mpaa'najxts aatse'e jem Chipre, anajts aats je'e ve'e nmasaak, jets aatse'e nnujx jem siiriait y'it jootm. Jemts aatse'e nje'y tiirovit kyajpun kajxm, je'e kajx ku ve'e jem je barco je tsum dumas'o'kut. ⁴ Van'itts aatse'e n'ixti je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem, je'ets aatse'e nmaatstunidu vuxtojtyk xaaj. Ax je'eda tse'e je Espiritu Santo kajx dunujjmidu je Pablo jets ka'a ve'e ñajkxut jem Jerusalén. ⁵ Ku ve'e ñajxy je vuxtojtyk xaaj, tsoo'nnuts aatse'e. Nujom je jaanchja'vivatajk maat je y'ónukta je ñuda'axta, je'ets aatse'e ojts xnasvo'vidini jem kajpun pa'am. Jemts aatse'e nkoxkteni jets aatse'e ntsapkajts. ⁶ Van'itts aatse'e xnuujmidini:

—Dioose'e mmaadajadap.

Jets aatse'e n'atsogvdinuva:

—Nay ve'empa miitsta, Dios maate'e mtaandini.

Van'itts aatse'e jem barco jootm ntajki jets je'e ve'e vyimpijitini jem tyak'am.

⁷ Van'itts aatse'e ntsaa'n jem Tiro jets aatse'e nje'y jem Tolemaida. Ku aatse'e je barco ntukvaach, van'itts aatse'e nkotspaa'kx je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda, jets aatse'e nmaatxanajxti. ⁸ Je ku'óixits aatse'e ntsoo'nnuva jets aatse'e nje'y jem cesaréait kyajpun kajxm. Jemts aatse'e nnujx je Felipe tyak'am, to'k je'e ve'e juu' ve'e je jayu duvaajnjip je oy kats je oy ayook, je'e ve'e nuto'k je nuvuxtojtyk yaa'tyajka juu' ve'e yakvinkoondu jetse'e duputákadat je kukátsivada. Jemts aatse'e nmataajñ. ⁹ Je Felipe, numaktaaxk tse'e je ñaax, tum kiixuta'ax je'e ve'eda, je'e tse'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook. ¹⁰ Ku aatse'e mejtsk toojk xaaj jem nve'na, van'it tse'e jye'y to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Agabo je'e ve'e xyaa, jemts je'e ve'e Judea chaa'n. ¹¹ Je'ets aatse'e ojts xku'ix. Van'it tse'e dukaañ je Pablo je tyiintsóm jetse'e ñatyukkátsoojmji ñatyukpaktsoojmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e vya'añ je Espiritu Santo jets jeme'e Jerusalén je israeejlit jáyuda jidu'um dutsómdat pan pan ya'a ve'e jye'e ya tiintsóm, jetse'e jem je viijnk jayu kya'm dupámdat.

¹² Kuts aatse'e n'amotunajxy, van'itts aatse'e je Pablo nmunoo'kxtk jets ka'a ve'e ñajkxut jem Jerusalén. Munoo'kxtkjúduva tse'e je cesaréait jayu. ¹³ Ax jidu'um tse'e je Pablo y'atsaajv:

—¿Tyajxse'e mya'axta jets atse'e xyaktsaachvinmapyakuva'anda? Pan vaamp xa ve'e je Maja Vintsán Jesús, nnayja'vijinupts atse'e jets atse'e n'oo'kut je'e kajx jem Jerusalén, ka kooyjape'e jets atse'e nyaktsómut je'e kajx.

¹⁴ Ax kuts aatse'e xka'o'yixju jets aatse'e nnaxkótsut, van'itts aatse'e nmasoqkni. Jidu'umts aatse'e nvaajñ:

—Va'an ve'em dutunju pan vintso ve'e je Maja Vintsán dutsak.

¹⁵ Van'itts aatse'e nnay'apaajmtkiji jets aatse'e nnujx jem Jerusalén. ¹⁶ Xmuajatyooiduts aatse'e je cesaréait jaanchja'vivada jem je Mnason tyak'am paat, chípreit yaa'tyajk je'e ve'e juu' ve'e jékani dujaanchja'vi'ukvaan je Jesucristo, je'ets aatse'e xyakmatánup.

Ku je Pablo ojts duku'ix je Santiago

¹⁷ Ku aatse'e nje'y jem Jerusalén, va'ajts xoojntkpts aatse'e je uts je ajch maat je uts je tsa'a xkuvajkti. ¹⁸ Je ku'óixits aatse'e je Pablo ojts ntukmaatku'ix je Santiago, jempa tse'e vye'nada nujom pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Jerusalén. ¹⁹ Van'it tse'e je Pablo kyojtsppoo'kxjidi jetse'e tyukmumaajntykjidi ti jatye'e je Nte'yam tyoon je'e kajx joma ve'e ka je israeejlit jáyuvapta. ²⁰ Ku ve'e du'amotunajxti, yakmájidu yakjaanchiduts je'e ve'e je Nte'yam. Van'it tse'e je Pablo dunujjmidu:

—M'ixp xa mitse'e jets miijl ámani ve'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ax nujom tse'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e yakkutyónut je Moisés je pyava'nun. ²¹ Ta tse'e je kats dumótuda jets je'e mitse'e mtuk'ixp je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsunuidup joma ve'e duka'itjootmada, ve'eme'e xnuujma jets ka'a ve'e dumajapámdat juu' ve'e je Moisés pyavaan, ka'a ve'e dupaajmjadat je ixta'nun je y'ónukta, jets ni ka'a ve'e dutóndat ax jo'n je israeejlit jayu je kyostuumbreda. ²² ¿Tise'e yaktónup? Nay'amókajadap xa n'ite'e je numay jayu ku ve'e dumótudat jets yaja mitse'e tumje'ya. ²³ Nuyojk oy xa ya'a ve'e xtónut. Jeja xa ve'e yaja aats maat numaktaaxk je yaa'tyajk juu' ve'e je vaanduk dupaamdu je Nte'yam maat. ²⁴ Maatnajkxtats n'it jetse'e xmaatnaajkva'atsjadat. Mits tse'e mkujóyup je tánuk jets juu' jatye'e tsokjup jetse'e yakyóxut jep maja tsaptujkp, ve'em tse'e y'o'yixjadat jetse'e yakkukee'pxtat. Pan mtuump tse'e ve'em, van'it tse'e je israeejlit jayu dunujávadat jets ka'a mitse'e ve'em mjátuka ax jo'n je kats dumótuda, je'e ve'e jets viinme'e xkutyún juu' ve'e je Moisés pyavaan. ²⁵ Ax pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup, nnuja'yiduts aatse'e jets ka'a je'e ve'e dutivinmáydát, je'ejyji ve'e tyóndap jetse'e dukaja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, jetse'e dukaja'kxtat je nuu'pun,

jetse'e dukaja'kxtuvat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jetse'e ni pana je kats dukatukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup.

Ku je Pablo yakmajch jep maja tsaptujkp

²⁶ Van'it tse'e je Pablo dumaatnujkk je numaktaaxk yaa'tyajkta. Je ku'óxit tse'e dumaatnaajkvats'ukvaajnidi. Van'it tse'e tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e du'avánat vin'ite'e kyukáxat je xaaj ku ve'e ñaajkva'atsjada, je'e ve'e ku ve'e je yax dupámdat kakje'e.

²⁷ Ax kaxuvaannup tse'e je vuxtojtuk xaaj vye'na ku ve'e ñaajkva'atsjada, van'it tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ásaait y'it jootm tsoo'ndu, je'e tse'e du'ixtu je Pablo jep maja tsaptujkp. Van'it tse'e nujom je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti, je'e tse'e je Pablo dumajtstu ²⁸jetse'e mákk vyaandi:

—Israeejlit jáyuda, putákada aats! Ya'a xa ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e nujom je it dutukvittp jetse'e je numay jayu duyak'ixpuk, ve'em tse'e dutuk'ix juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je jaanchja'vin juu' uu'm'e je njayejpumdud, ni ka'ats je'e ve'e dupaatpa du'akeeguij maat je Moisés je pyava'nun ukpu je vintsa'kin juu' ve'e nmo'yumdup ya maja tsaptajk. Ax ka je'ejyap tse'e, ta xa ve'e duyaktajkiva yaja maja tsaptujkp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e tuduyakvintsa'kintóki ya it.

²⁹ Je'e kajxe'e ve'em vyaandi kux y'ixtu ve'e je Pablo ku ve'e jem kajpun jootm dumaatve'na je Tróximo, to'k je éfesovit jayu. Ve'em tse'e vvinmaaydi jets je Pablo ve'e yaktajkiju jep maja tsaptujkp.

³⁰ Ku ve'e yoojmukti y'ajxukti nujom je jayu, van'it tse'e noomp je Pablo dununajkxti. Van'it tse'e dumajtsti jetse'e duvaa'mpítsumdini jep maja tsaptujkp. Ku tse'e duvaa'mpítsumdi, van'it tse'e je tsaptajk duyak'atojkti. ³¹ Yak'oo'kuvaandinup tse'e vye'na ku ve'e je kats dumotu je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jets yoojmuktup ajxuktupe'e nujom je jayu jem Jerusalén. ³² Van'it tse'e duyaknay'amojkiidi je tyojpada jets je'eda pan pan jatye'e dunuvintsánidup numókupx jaty je tojpatajkta, jetse'e noomp ñajkxti joma ve'e je jáyuda. Ku tse'e je jayu du'ix je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk maat je tyojpada, van'it tse'e dutsii'k'atúvidi je Pablo. ³³ Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán je Pablo duvinkunajkxi jetse'e duyakjamyajtsji, jetse'e duyakjachoojmijl mejtsk je cadena maat. Van'it tse'e du'amotutuvi pan pane'e je Pablo jets pan ti ve'e tudutún. ³⁴ Ax mákk tse'e je jayu kyotsta, kojtsp tse'e to'k kojtsp tse'e jado'k, je'e kajx tse'e kya'o'yixju je tojpatajk je vyintsán jetse'e juu' duvinmótuvut. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyavijtsji joma ve'e je tojpa chaanada. ³⁵ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je escalera, van'it tse'e je Pablo je tojpa pyatsaajmijidi kux yak'oo'kuvaajnpuje'e je numay jáyuda. ³⁶ Jidu'um tse'e mákk vyaandi:

—¡Va'an du'aa'ku!

Ku je Pablo ñakyukojtsji jeja je numay jayu vyinkujk

³⁷ Ku ve'e je Pablo duyaktakavaandi jep joma ve'e je tojpa chaanada, van'it tse'e dunujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk:

—¿Nvaat ats mitse'e nmukótsut?

Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsoojvji:

—¿Tis, mkajtsp mitse'e je griego aaj? ³⁸ ¿Ka je'ep mitse'e to'k je egíptovit jayu juu' ve'e je jayu duyakpojtuk jetse'e numaktaaxk miijl je yakjaju'oo'kpa duyaknujkk joma ve'e je jayu kyatsuuna?

³⁹ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Israeejlit jayu xa atse'e, jem atse'e Tarso nkukajpuna, ñumájip tse'e je kajpun jem ciliciai y'it jootm. Toojnjik ats to'k aaj je maa'yun jets atse'e ya jayu dumukotsta.

⁴⁰ Masookju tse'e je tojpatajk je vyintsán. Ténip tse'e je Pablo vye'na jeja escalera kujx, van'it tse'e je kya'aj maat je numay jayu duyak'ama't. Ku tse'e y'amo'tkajxti, van'it tse'e dutukmukajts je hebreo aaj. Jidu'um tse'e dunujmi:

22

1—Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy.

2 Ku ve'e du'amotunajxti jets je hebreo aaj ve'e myukótsjada, jaa'k'amo'ttu tse'e. Van'it tse'e je Pablo jyaa'kvaajñ:

3—Israeejlit jayu xa atse'e. Jem atse'e Tarso nke'x, jem ciliciai y'it jootm. Ax yáats atse'e Jerusalén tunyee'k, je Gamaliel atse'e xyak'ixpajk, ve'em atse'e pu'ukam xtuk'ix xtuknua'vi je njupit jáyuvamda je pyava'nun. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam nmútún nmupuk, ve'em ax jo'n miitsta uxym je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n.

4 Njomtoondup ntitoondup xa atse'e y'ijt pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e n'ix vintso ve'e y'oo'ktat. Nyakjamyajtsjuduts atse'e je yaa'tyajk jets je ta'axtajk, jets atse'e nyakjapyoxuntakpaajmijidi. ⁵ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta

jets nujom je jáyuda juu' ve'e dúnámájiduvap jep tsaptujkp, ñuja'vidupts je'e ve'e oy jets je'e atse'e xmooydu je nak jets atse'e ntukkatákadat je nmu'israeejlit jáyuvamda juu' ve'e tsuunidup jem damaascovit kyajpun kajxm. Je'e atse'e jem najkx n'íxtada pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e kunyakmejtisti yaja Jerusalén jetse'e kuchaachpaatti.

Ku je Pablo dumaajntyk vintso ve'e je Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ 'Ax jemts atse'e n'uknúujkx vye'na, jeena tse'e too' aajy, je damaascovit kajpun mutámáni, kujk xaaj jo'n, van'itts atse'e tun to'mayji je tsapjootmit ajajtk ooy xtunnujaj xtunnutu'kx. ⁷ Van'itts atse'e nnaxvipp jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: "Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xtso'oxpúk?" ⁸ Van'itts atse'e n'amotutuvi: "¿Pants mitse'e?" Van'it tse'e y'atsaajv: "Je Jesús xa atse'e, je nazarétit jayu juu' ve'e mtuntso'oxpukp." Jidu'umts atse'e xnuujmi. ⁹ Je'eda juu' atse'e nmaatve'nidup, y'íxtuts je'e ve'e ku atse'e ooy xtunnujaj xtunnutu'kx, jetse'e cha'kidi, ax ka'a tse'e dvinmótudi je ayook juu' atse'e xtukmukojs. ¹⁰ Van'itts atse'e nvaajñ: "¿Tis atse'e ntónup?, Maja Vintsán." Van'itts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: "Pojtuku jets najkxu jem Damasco, jem tse'e myakvaajnat nujom pan ti ve'e mtónup." ¹¹ Xyakiintsits atse'e ku atse'e je ajajtk n'ix, je'e kajxts atse'e xmajtsti je nmujatyoo' yam ats nka'm jets atse'e pavits xyaknajkxti jem Damasco.

¹² 'Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaj, vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, oñukojsijidupts je'e ve'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem Damasco. ¹³ Je Ananías atse'e ojts xku'ix. Ku ve'e jy'e'y, van'itts atse'e xnuujmi: "Uts Saulo, vin'ixpajknuva." Tun játyjits atse'e nvin'ixnuva jets ats je'e ve'e n'ix. ¹⁴ Van'itts atse'e xnuujmi: "Je Nte'yam, juu' ve'e je njujpit jáyuvamda vyinja'vidup vyintsá'kidup y'íjt, je'e tse'e mvinkoojnju jetse'e x'íxut je Jesús, tuv je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin, jetse'e x'amotunáxut ku ve'e viinm kyótsut. ¹⁵ Mpaajmmap mits je'e ve'e je tuvakojsun je'e kajx jeja nujom je jayu vyinkujk, jetse'e x'avánat juu' ve'e tux'ix tuxmotu. ¹⁶ ¿Ax tits mitse'e m'a'ixp? Pojtuku jets napetu, amótuvu je Nte'yam jetse'e je mtokin mtuknúvaatsjinit."

Ku je Pablo du'ava'ni vintso ve'e yaktuknukejx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹⁷ 'Ku atse'e nvimpijt yaja Jerusalén, tsapkojspts atse'e nve'na jep maja tsaptujkp, ¹⁸ jets atse'e xyak'ix je Maja Vintsán, jets atse'e xnuujmi: "Jatyji ve'e mpítsumut yaja Jerusalén, ka'a ve'e yaja je jayu dumajapámdat juu' ve'e mkajtsp ats kajx." ¹⁹ Van'itts atse'e nnuujmi: "Maja Vintsán, oy xa ya'a ve'e dúnúávada jets najkxp atse'e n'íjt jep tsaptujkp, jets atse'e nyakjamyátsjada pan pan jaty mitse'e mjaanchja'vijidup, jets atse'e nyakjapyoxuntákpámjada, jets atse'e nyakjavyópjada. ²⁰ Ku ve'e je Esteban y'aa'k, je'e juu' ve'e je tuvakojsun dupaam mits kajx jeja je numay jayu vyinkujk, jemts atse'e nténiva vye'na, n'oyja'vits atse'e ku ve'e duyak'oo'kti, ats tse'e n'ix'íjt je vyitta pan pan jatye'e duyak'oo'ktu." ²¹ Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: "Najkxu, ntuknúkextapts ats mitse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap."

Ku je Pablo jem je tojpa kya'm tyaañ

²² Je vaatji tse'e je Pablo yak'amotunajxy. Van'it tse'e mákk vyaandinuva: —¡Va'an du'aa'ku! ¡Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e y'ukjoojntykinit! ²³ Mákk tse'e jyaa'kkojtsti, jetse'e je vyit dujeendi jetse'e du'ojtkti, jetse'e je naax dutsajvinvajtí jetse'e jyajk, kux mákk aa'ke'e dutunmu'élkjada je Pablo. ²⁴ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e duyakjatyaikiju je Pablo jep joma ve'e je tojpa chaanada. Jep tse'e du'ukyakyavópuvaañji kux je'e ve'e chojk jetse'e je Pablo du'avánat pan tyajxe'e je numay jayu mákk vyaandi, pan tyajxe'e mákk cho'oxpákjada. ²⁵ Tsúmani tse'e je Pablo vye'na jetse'e yakvóptat, van'it tse'e dúnúujmi je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numókupx je tojpatajk:

—¿Yakjatype'e je pava'nun jetse'e xvóptat to'k je rómaít jayu pan ka'anume'e yaktokimpayo'oy?

²⁶ Ku ve'e du'amotunajxy je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numókupx je tojpatajk, van'it tse'e ojts duvaajña je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk. Jidu'um tse'e dúnúujmi:

—Tun ixu juu' ve'e mtonuvaampy, kux rómaít jáyudam xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

²⁷ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dúnúvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dúnúnajkx je Pablo jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tyúvame'e jets rómaít jayu mitse'e?

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e.

²⁸ Van'it tse'e je tojpa vyaannuva:

—Va'ajts tsóvax xa atse'e xpítsumji jets atse'e nromaitjáyuva.

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je nke'xtkun kajxts atse'e rómaít jayu.

²⁹ Van'it tse'e dvinva'kvaatsti je'eda pan pan jatye'e je Pablo du'ukvopuvaandu; tsa'ki tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numíjil je tojpatajk ku ve'e dunuja'vi jets rómaít jayu je'e ve'e je Pablo jets je'e ve'e duyakjachoojmju.

Ku je Pablo dvinveni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

³⁰ Je ku'óxit tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numíjil je tojpatajk, je'e tse'e duyakjamyukéjiju je Pablo kux je'e ve'e ñujavavaampy pan ti ve'e yaktukkumajtsip. Je'e kajx tse'e duyaknay'amojkiji je tee' je ñuvintsantajk maat nujom pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyítsumji joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e duyakjañajxji jeja je tsaptujkpit jayu vyinkujkta.

23

¹ Van'it tse'e je Pablo dvin'ix je'eda pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, jetse'e dunujmídi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e ti nnatyukjáva jeja je Nte'yam vyinkujk uxym paat.

² Van'it tse'e je tee' Ananías juu' ve'e dunuvintsánikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e dutukpavaan pan pan jatye'e je Pablo paa'ténijidup jetse'e du'akupa'kxadat. ³ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—ije Nte'yam xa mitse'e myaktsaachpaa'tjup! Ve'em xa mitse'e ax jo'n to'k je ne'ev juu' ve'e poo'p, ka'a tse'e kye'ex pan ti ve'e jep akujkp. ¿Je'e kajx mits je'e ve'e mtsuuna jetse'e mnatyijiju jets atse'e xtókimpayo'oyut ax jo'n je Moisés je pyava'nun? ¿Ax tyajxts atse'e xyakjay'akupa'kxava'añju?, ka'a xa ve'e ve'em pyuma jep je Moisés pyava'nun kujxp.

⁴ Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e je Pablo dupaa'ténidup:

—¿Ve'eme'e xvinkojtsépét ya tee' juu' ve'e dunuvintsánikajxp je tee'tajkta jetse'e je Nte'yam dumutún dumupuk?

⁵ Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e nnujava jets tee'dam ya'a ve'e juu' ve'e dunuvintsánikajxp je tee'tajkta, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka'a tse'e xko'oñukótsadat pan pan jatye'e myakkutojku'xjdup.”

⁶ Van'it tse'e je Pablo je nuja'vin dupujk jets jeme'e juu' ve'e je saduceotajk jets jeme'e juu' ve'e je fariseotajk, je'e kajx tse'e jidu'um mákk vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, fariseo xa atse'e, fariséovats atse'e je chaan je kyooj. Je'e kajxts atse'e nyaktókimpayo'oy kux njaanchja'vip atse'e jets joointykpajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta.

⁷ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk ñakyojtsvintso'ukvaajnidi, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dujajepti. ⁸ Ve'eme'e je saduceotajk vya'anda jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoointykpajktinuvat, jets ka'a ve'e pan ángeles, jets ka'a ve'e pan ko'oyjáyuva; ax je fariseotajkta, jyaanchja'vidupts je'e ve'e jets jeme'e je ángeles, jets jeme'e je ko'oyjáyuva, jets joointykpajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajk. ⁹ Van'it tse'e mákk ña'ñe'mjidi, jetse'e tyénidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e fariséoda, jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa aats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja. Jets pan je ángeles ijk ya'a ve'e tumyukatsju, kadi je Nte'yam ntso'oxpajkumda —jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁰ Ax nuyojk mákk tse'e ñakyojtsvintsoojvjidi. Tsa'kipe'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numíjil je tojpatajk kux ku ve'e je Pablo mákk duyaktsaachadat. Je'e kajx tse'e dunukejxi je tyojpatajk jetse'e jep duyakpítsumdat jetse'e duyaknajxtinuvat joma ve'e je tojpa chaanada.

¹¹ Je tsooj tse'e je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Pablo, jot'amaja. Ve'em ax jo'n je tuvakojsun tuxpum ats kajx yaja Jerusalén, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e ve'em najkx je tuvakojsun xpaampa ats kajx jem Roma.

Ku je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti

¹² Je ku'óxit tse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Pablo kuduyak'oo'kti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Va'an je Nte'yam xyaktsaachpaatumda pan ka'yumdup ookumdupe'e ku ve'e je Pablo kya'aa'kna.

¹³ Nuvujxtkupx naxye'e je yaa'tyajkta juu' ve'e ve'em vaandu. ¹⁴ Van'it tse'e ojs du'ixta je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e vyaandi:

—Ta xa aatse'e nva'añ jets ka'ajam aatse'e nkáyut n'oo'kut vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan ntuumpts aatse'e ve'em, va'ants aatse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatni. ¹⁵ Najkxtats n'it miitse'e jets pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, najkxu x'amótuda je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jetse'e kep duyakmétsut je Pablo, je'e ve'e mtuk'akótsap jets mjaa'knujavavaandupe'e ti je'e ve'e tyoon. Apaamdukanits aatse'e nve'nat jeja too' aajj jets aatse'e nyak'oo'kut.

¹⁶ To'k je mix ónyk juu' ve'e je Pablo du'ámip je tyaa'k kajx, je'e tse'e dumotu ti ve'e tyonuvaandup. Van'it tse'e ñujkx joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e duvaajnji je Pablo. ¹⁷ Van'it tse'e je Pablo dunukejxi to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, jetse'e dunujmi:

—Yaknajkxu to'k aaj ya mix ónyk joma ve'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, kux jepe'e juu' ve'e tyukmukotsuvaampy.

¹⁸ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónyk dumaadi jetse'e dunujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk:

—Je Pablo juu' ve'e nmaajtsumdu, je'ets atse'e tuxnuujma jets atse'e ya mix ónyk nmaatmínut kux jépuke'e juu' ve'e mtukmukotsuvaajnjup.

¹⁹ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónyk dumajts jem kya'm jetse'e apuk duvaajv, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tits atse'e xtukmukotsuvaamp?

²⁰ Van'it tse'e je mix ónyk y'atsaajv:

—Ta xa ve'e je israeejlit jayu dukojtsmókta jetse'e myaknaajmat jets kepe'e xyaknajkxut je Pablo joma ve'e ñay'amókajada pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. Ax je'e tse'e tyuk'akótsap jets jyaa'knujavavaandupe'e pan ti ve'e je Pablo tyoon. ²¹ Kádits xjaanchjáva, kux naxy je'e ve'e nuvujxtkupxta je yaa'tyajik y'a'ixtat jeja too' aajj. Ta xa ve'e vya'anda jets ka'ajam je'e ve'e kyáydat y'oo'ktat vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pan tyoondups je'e ve'e ve'em, y'amótuduts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e yaktsaachpaatjidinit. Je'e'ejyi tse'e y'a'ixtup pan vintso mitse'e mva'añ.

²² Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dupakejxnu je mix ónyk jetse'e dunujmi jets ni pana ve'e dukavaajnjat jets távani ve'e du'avana.

Ku je Pablo yakpakejx jeja je yakkutojkpa Félix vyinkujk

²³ Van'it tse'e dunukejxi numejtsk je tyojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kakmókupx jatj je tojpatajk jetse'e dutukpavaajñ jetse'e du'apaamdukadat numejtsk mókupx je tojpada juu' ve'e tékum, nutoogupxuk majk juu' ve'e jem caballo ni'kxmada, jets numejtsk mókupx juu' ve'e je lansa dupakajiptup, ve'em tse'e ñajkxtat jem cesaréait kyajpun kajxm koo'ts taaxtojtuk yaaxp. ²⁴ Yakjay'apaajmtkiju tse'e je caballo juu' ve'e je Pablo tyuktsaanap jetse'e dupavaajñ jetse'e makkatsots je Pablo duyaknajkxtat jeja je yakkutojkpa Félix vyinkujk. ²⁵ Tyukmukejxidu tse'e je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: ²⁶ “A's, je Claudio Lisias, nvinkukojtsip ats mitse'e, ñumájiva yakkutojkpa Félix. ²⁷ Je israeejlit jayu ve'e dumajtsu ya yaa'tyajik jetse'e du'ukyak'oo'kuvaandi. Ku atse'e nnuja'vi jets rómaait jayu ya'a ve'e, van'itts atse'e nmaadi je ntobjatajk jets aatse'e ojts nyaktsa'ak. ²⁸ Nnujavavaampys atse'e pan ti ve'e tyukkuyak'oo'kavaandup, je'e kajxts atse'e nyaknujix jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp. ²⁹ Je'edam tse'e tyuknuxa'aidup je kats juu' ve'e je'e je pyava'nun kajxta. Ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega jets ya'a ve'e y'oo'kut, ni je'e jetse'e pyoxuntaktsaanat. ³⁰ Nnuja'vi atse'e jets y'ukkojtsmojktu ve'e je israeejlit jáyuda jetse'e kuduyak'oo'kti, je'e kajxts ats mits ya'a ve'e ntuknukex. Tats ats je'e ve'e nnaajmada jets jeja ve'e mits mvinkujk najkx dukotsta pan ti ve'e tyuktso'oxpajktup. Vanxúpjits je'e ve'e juu' ats mitse'e ntuknuja'yip. Je nnavyaatumjut.”

³¹ Van'it tse'e je tojpa duyaknajkxti koo'ts je Pablo jem Antípatris, ve'em ax jo'n yaktuk-pavaandi. ³² Je ku'óxit tse'e vyimpijitini je tojpatajk juu' ve'e tékum; pan pan jatj tse'e jem caballo ni'kxmada, jyaa'kmaatnajkxtu tse'e je Pablo. ³³ Ku ve'e jye'ydi jem Cesarea, van'it tse'e dumoojdi je nak je yakkutojkpa jetse'e dutukkatajkidi je Pablo. ³⁴ Ku ve'e je yakkutojkpa je nak dukojtskujx, van'it tse'e du'amotutuvi je Pablo pan jómit jayu je'e ve'e. Ku ve'e dunuja'vi jets cilíciat jayu je'e ve'e, ³⁵ van'it tse'e dunujmi:

—Van'it xa ats mitse'e n'amotunáxut ku ve'e myétstat pan pan jatye'e mnuxa'ajidup.

Van'it tse'e dupavaajñ jetse'e yakpámut joma ve'e yak'ix'ítut jem tajkm juu' ve'e ijt je yakkutojkpa Herodes jye'e.

24

Ku je Pablo duvinteni je Félix

¹ Kumugoxxaaj tse'e je Ananías, je tee' juu' ve'e dunuvintsánikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je'y jem Cesarea maat je israeejlit je myújit jáyuda jets to'k je kojtsaava juu' ve'e Tértulo

duxaaj, je'e tse'e najkxtu jeja je yakkutojkpa vyinkujk jetse'e dunuxa'aadat je Pablo. ² Ku ve'e duyakje'ydi je Pablo, van'it tse'e je Tértulo ñuxa'aaji. Jidu'um tse'e dunuujimi je Félix:

—Ñumájiwa yakkutojkpa, mits kaxj xa aatse'e n'it oy joot, ka'a ti muvaampa ka'a ti tso'oxpajkpa, oy tse'e ntsuunimda kuxe'e aats xyakkutujkja je vijin je kejün maat. ³ Ñumájiwa Félix, ooyts aatse'e ntunkejxtuk ya maa'yün juu' aats mitse'e xtoojnjip. ⁴ Ax ka'ats ats mitse'e nyak'atanuva'añ jek, je'e kajxts aats mitse'e nmunoo'kxtuk jets aatse'e to'k mejtsk aaj xkats'amotunáxut. ⁵ Ve'em aatse'e mpaa'ty jets yaknacho'oxpajkjup ya'a ve'e je jayu. Nujom pan vinxupe'e je it je naax joma ve'e je israeejlit jayu chaanada, ve'em tse'e je jayu duyaknapyajkva'kxyju, ñukuvajkip tse'e je jáyuda juu' ve'e yaktijtup nazarétit jáyuda. ⁶ Y'ukyavints'a'kintokiyuvaan tse'e je maja tsaptajk, je'e kajxts aatse'e nmaich jets aatse'e ntokimpayo'oyut ax jo'n aats je mpava'nun vya'añ. ⁷ Ax je tojpa juu' ve'e Lisias duxaaj, juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dutuktajki jets aatse'e akee'y xpajkji, ⁸ jetse'e vyaajñ jets pan pan jaty aats ya'a ve'e nnuxa'aip, jets yaja aatse'e nmétsut mits mvinkujk. Viinm tse'e m'o'yixju jetse'e x'amotutúvat, ve'em tse'e xnujávat jets tyúvam je'e ve'e juu' aatse'e ntuknuxa'aip.

⁹ Je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ve'nidup, ñukojspejttu tse'e je Tértulo je y'ayook, ve'eme'e vyaandi jets ve'emam je'e ve'e. ¹⁰ Van'it tse'e je yakkutojkpa je Pablo dutukvinja'vi jetse'e kyótsut. Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—N'oyja'vip atse'e jets atse'e nnakyukótsjut yaja mits mvinkujk, kux nmuja'vinup atse'e jets may joojntani mitse'e myakkutojkpaatsuuna yaja naxkujx kajpun kujx. ¹¹ Pan mtsajkp, m'o'yixjupts mitse'e jetse'e xnujávat jets uxyaanume'e makmejtsk xaaj y'it atse'e nje'ya jem Jerusalén, je Nte'yam atse'e nvijnjavavaan nvints'a'agavaan, ¹² ka'ats atse'e pan nmaatnakyojtsvintsoojvi, ni ka'ats atse'e je jayu nyakyojmmuk nyak'ajxuk jep maja tsaptujkp, ni jem kajpun jootma. ¹³ Ka'a xa ya'a ve'e m'o'yixjada jetse'e dutuk'ixtat jets tyúvam je'e ve'e juu' atse'e xtuknuxa'a'idup. ¹⁴ Ax juu'ts atse'e nkuvujkp, je'ets je'e ve'e jets nvinja'vip nvints'a'kip atse'e je Nte'yam, juu' ve'e aats je njujpit jayu vyinja'vidup vyints'a'kidup y'ijit, je Jesús je tyoo' atse'e nyo'oy, juu' ya'a ve'e tyijut viijn ixpajkun, kux njaanchja'vip atse'e nujom juu' ve'e jyatyandu jep Kunuu'kx Jatýán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka. ¹⁵ Ve'emts atse'e je Nte'yam njaanchjáva ax jo'n ya'ada, njaanchja'vivapts atse'e jets joojntykpajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajka, ve'em tse'e juu' ve'e tuv jáyuvidu joojntykidu, nay ve'empa tse'e juu' ve'e vintsoojtykidu tijáyuvidu jetse'e jyomjoojntykidi tyijoojntykidi. ¹⁶ Je'e kajxts atse'e juu' ntun vintso atse'e ti nkanatyukjávat jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja je jayu vyinkujk.

¹⁷ May joojnt atse'e n'ijt joma viijn it viijn naax, van'itts atse'e nvimpijtnuva jem Jerusalén, nmo'ovaampyts atse'e je ayoova jayu je putajkin, nay ve'empats atse'e n'ukpamuvaajñ je yax. ¹⁸ Je'ets atse'e ntuump vye'na ku atse'e jep maja tsaptujkp xpaatti je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Asia tsuunidup, távani atse'e nnaajkva'achju vye'na, ka je numay jayu maatap, jets ka'a ve'e je jayu yoojmukti y'ajxukti. ¹⁹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it, tukkadaakjudupts je'e ve'e jetse'e yaja kuy'lita pan pan jaty atse'e x'ixtu jep maja tsaptujkp jets atse'e xnuxa'aadat. ²⁰ Pan jep tse'e ats je ntokin kuy'it, va'ants ya'ada juu' ve'e yájada dunukotsta pan ti tokin atse'e xpaatjido ku atse'e nve'na jeja je'e vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ²¹ Ukpü nunajtp tse'e jetse'e jem je jáyuda juu' ve'e vaandup jets njayepp atse'e je tokin ku atse'e makk jidu'um nvaajñ jeja je'e vyinkujkta: "Je'e xa ats miitse'e xtuktokimpayo'ydup kuxe'e ats njaanchjáva jets joojntykpajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajka."

²² Ku ve'e je Félix du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ jets ux'ooknume'e je Pablo dujaa'ktokimpayo'oyut, kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e dujaanchjáva pan pan jatye'e je Cristo dupanajkxtup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ve'e myétsut je tojpatajk je vyintsán juu' ve'e Lisias duxaaj, van'itts atse'e njaa'knujávat vintso ve'e ya mkats xyak'ixuvada.

²³ Van'it tse'e je Félix dupavaajñ to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk jetse'e je Pablo dujaa'kyakjay'ix'itjut jetse'e du'itumo'ot pan pan jatye'e myaatnayja'vijup jetse'e kyu'ixjut jetse'e pyattónajat.

²⁴ Vee'n tse'e je it ñajxy ku ve'e jy'e'y je Félix maat je ñuda'ax Drusila, israeejlit ta'axtajk je'e ve'e y'ijit, van'it tse'e je Félix dunukejxi je Pablo jetse'e je Pablo vya'nuxji vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. ²⁵ Ku ve'e je Pablo du'ava'ni je tuv joojntykin, je nay'akuva'a'nin, jets je tokin payo'yün juu' ve'e miinnup, ts'a'kipajk tse'e je Félix jetse'e vyaajñ:

—Nvaatani vanxup. Ku atse'e je tiempo njayéput, van'itts ats mitse'e nnukejxinuvat.

²⁶ Je'e tse'e je Félix chajkp jetse'e je Pablo je meen myo'ojut jetse'e dumas'o'okut, je'e kajx tse'e may nax duyaxtsaajv jetse'e dujaa'kmaatnakyojtsjut. ²⁷ Je'e tse'e je Félix chojk jetse'e

je israeejlit jayu y'oyjávajat, je'e kajx tse'e je Pablo pakmuk duyaktaaǵǵ. Mejtsk jooint tse'e ve'em je it ñajxy, van'it tse'e je Félix pyítsumni jep kyutojkuñ jaatp jetse'e tyajki je Porcio Festo.

25

Ku je Pablo ðuvinteni je Festo

¹ Ku ve'e je Festo tyajki yakkutojkpa, kutoojk xaaǵts je'e ve'e jem Cesarea chaǵ'n jetse'e ñujkx jem Jerusalén. ² Jem tse'e je tee' je ñuvintsantajkta jets je israeejlit jáyuda juu' ve'e ðunumájidup, je'e tse'e ðunuxa'áidinuva je Pablo. ³ Je'e ve'e y'amótudu je maa'yun jetse'e je Pablo ðunukéxat jetse'e ñajkxut jem Jerusalén, y'ukyak'oo'kuvaandu ve'e jeja too' aajy. ⁴ Van'it tse'e je Festo y'atsaajv jets jeme'e Cesarea je Pablo y'it pakmuk jets viinme'e je Festo ñajkxut jem. ⁵ Jidu'um tse'e vyaajǵ:

—Miitsta, pan pan jatye'e yakkutojktup, kippx tse'e nja'mdat jem Cesarea. Pan jyajejpppe'e je yaa'tyajk je tokin, m'o'yixjadapts miitse'e jetse'e jem je tyokin xyaknuke'xnatákadat.

⁶ Toodojtuk uk majk xaaǵ jo'n tse'e je Festo y'ijt jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpijtnuva jem Cesarea. Je ku'óxit tse'e y'ajxtk joma ve'e yakkutuk jetse'e je Pablo ðunukejxi. ⁷ Ku ve'e je Pablo tyajki, van'it tse'e ñaajktámijidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu jetse'e makx tyuknuxa'áijidi may viijn, ka'a tse'e tii ti ve'e tyuktókimpámdap. ⁸ Jidu'um tse'e je Pablo ñakyukatsju:

—Ka'a xa atse'e ti tokin ntun. Ka'a atse'e nyakvintsá'kintóki je israeejlit jayu je pyava'nun jets ka'ava je maja tsaptajk, ni je rómaít yakkutojkpa.

⁹ Je'e tse'e je Festo chajkp jetse'e je israeejlit jayu ðu'oyjávát vintso je'e ve'e juu' ðutún, je'e kajx tse'e ðu'amotutuvi je Pablo:

—ǵMtsajkpe'e jetse'e mnajkxut jem Jerusalén jets ats mitse'e jem ntókimpayo'oyut?

¹⁰ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Yaja xa ve'e dutsak jets atse'e nyaktókimpayo'oyut joma ve'e je rómaít yakkutojkpa tyókimpayo'oy, ka jemap Jerusalén. Oy xa mitse'e xnujava jets ka'a atse'e nmutókintún je israeejlit jayu. ¹¹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it juu' ve'e je oo'kun ðuvinnmajtsup, nvaatts atse'e n'oo'kut; ax pan taayts je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e xtuknuxa'áidup, ni pana tse'e kyatukkada'akyju jets ats je'e ve'e xtukkatakádát. Je'e atse'e n'amótup jets atse'e je yakkutojkpa César viinm xtókimpayo'oyut.

¹² Ku ve'e je Festo ðukojsmóikti maat je jyayu, van'it tse'e je Pablo ðunuujmi:

—Pan je'e xa ve'e mtsajkp jetse'e je yakkutojkpa César mtókimpayo'oyjut, mtókimpayo'oyjupts mits je'e ve'e.

Ku je Pablo ðuvinteni je yakkutojkpa Agripa

¹³ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e je'e y'it je yakkutojkpa Agripa maat je Berenice jem Cesarea, je Festo ve'e oǵts ðukuixta. ¹⁴ Ku ve'e jem y'ijtti mejtsk toojk xaaǵ, van'it tse'e je Festo tyuknumaajntykjidi jidu'um:

—Jeja xa ve'e yaja to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Félix myasook pakmuk. ¹⁵ Ku atse'e jem Jerusalén nve'na, jemts atse'e x'amótudi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda jets atse'e je Pablo nyakjay'oo'kju. ¹⁶ Van'itts atse'e n'atsqovdi jets ka'a ve'e je rómaít yakkutojkpa pan duyakjay'aa'kju pan ka'a ve'e je yaknuxa'aiva aviiinn ah'am ðumaatnavyinténaja jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ve'em tse'e y'o'yixjut jetse'e ñakyukótsjut. ¹⁷ Je'e kajx tse'e, ku je'e ve'e myejtsi, ka'ats atse'e je tiempo nyakvintoki. Je ku'óxits atse'e n'ajxtk joma atse'e nyakkutuk jets atse'e nnukejxi je yaa'tyajk. ¹⁸ Ax je'eda juu' ve'e oǵts ñuxa'aajada, ni vinxupa tse'e ðukatuknuxa'áidi juu' atse'e n'ukvinmaay; ¹⁹ je'ejjyi ve'e tyukts'o'oxpajktup juu' ve'e jyaanchja'vidup, jets to'k je jayu juu' ve'e Jesús ðuxaaj, juu' ve'e oǵ'k, juu' ve'e je Pablo tyiip jets joointykpajknuva ve'e jado'k nax. ²⁰ Ka'a atse'e nnujava pan ti atse'e ntónup, je'e kajxts atse'e je Pablo n'amotutuvi pan chajkpe'e jetse'e jem Jerusalén ñajkxut jets atse'e jem ntókimpayo'oyut. ²¹ Ax ku tse'e ðu'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyókimpayo'oyjut, je'e kajxts atse'e pakmuk nyaktaannuva van'it paat ku ve'e y'óyat jets atse'e ntuknukéxut je yakkutojkpa.

²² Van'it tse'e je Agripa ðunuujmi je Festo:

—N'amotunaxuvaampap xa atse'e je yaa'tyajk.

Van'it tse'e je Festo y'atsqovji:

—Kep xa ve'e x'amotunáxut.

²³ Je ku'óxit tse'e je Agripa maat je Berenice tyajkidi jep je yakkutojkpa tyujkp, ooy tse'e ðutunyaknuke'xnatajkidi je majin juu' ve'e jyajejptup. Je'e maat tse'e je tojpa juu' ve'e ðunuvintsánidup kakmiiǵ je tojpatajk, jets je viijnk jayu juu' ve'e jem ðunumájidup kajpun

kajxm. Van'it tse'e je Festo dunukejxi je Pablo. ²⁴ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e je Festo vyaajñ:

—Yakkutojkpa Agripa, jets miitsta, jáyuda, pan pan jatye'e yaja tumnay'amókejada, uxyájats je'e ve'e je yaa'tyajk, máyani xa ve'e je israeejlit jayu, ve'em tse'e jem Jerusalén ve'em tse'e yaja Cesarea, je'ets atse'e mákk xnuujmidup jets vvinmajtsjup'e jetse'e y'oo'kut. ²⁵ Ax ve'emts atse'e mpaa'ty jets ka'a ya'a ve'e duvinmachju jetse'e y'oo'kut. Kux ats ya'a ve'e x'amotu jetse'e tyokimpayo'oyjut je yakkutojkpa César, je'e kajxts ats je'e ve'e ntuknukexava'añ. ²⁶ Ax ka'ats atse'e mpaa'ty ti atse'e ntuknujáyap je yakkutojkpa ya'a kajx. Je'e kajxts atse'e yaja miits mvinkujkta mpum, jets vinkopke'e yaja mits mvinkujk yakpum, yakkutojkpa Agripa, jetse'e to'k aaj x'amotutúvadat jetse'e yak'ixut pan yakpaatpe'e je tyokin jetse'e y'óyat vintso atse'e nnujáyat je yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duk'a'mip. ²⁷ Ve'em atse'e njava jets ni vinxupa ve'e dukapaa'ty dukah'akeega jets atse'e nkéxut to'k je jayu juu' ve'e pakmuk ijtp jets atse'e nkah'avánat pan ti tókin'e tudutún.

26

Ku je Pablo dutuknuja'vi je yakkutojkpa Agripa jets ti ve'e yaktuktso'oxpajkp

¹ Van'it tse'e je yakkutojkpa Agripa dunuujmi je Pablo:

—Q'yip xa ve'e jetse'e mnakyukótsjut.

Van'it tse'e je Pablo je kya'aj duyakpojtuk, jetse'e vyaajñ:

² —Yakkutojkpa Agripa, xoojntkp xa atse'e nnayjávaja ku atse'e yaja mits mvinkujk mnakyukótsjut jets ats mitse'e ntuk'ixut jets xnuvampejttup atse'e je israeejlit jáyuda ku atse'e xnuxa'aada, ³ kux mnuxa'vinup xa mitse'e nujom je israeejlit jayu je kyostuumbreda jets je'e juu' aatse'e nnatyukkojtsvintsoojvup. Je'e kajxts atse'e to'k aaj n'amotu jetse'e x'amotunáxut joma vaat atse'e nkáts.

Vintso je Pablo jyoointyki ku ve'e ka'anum je Jesucristo dujaanchjáva vye'na

⁴ Van'itani ku atse'e pi'knun nve'na, ñuja'vidup xa je'e ve'e nujom je israeejlit jayu vintso atse'e njoojntyki joma ve'e ats je n'it je nnaax jets jem Jerusalén. ⁵ Pan je'e ve'e kudúkotsuva'anda, kudú'avánadats je'e ve'e jets fariseóvam atse'e van'itani ku atse'e mootsknum nve'na; je ixpajkun juu' ve'e pyanajkxtup, je'e tse'e dunutso'oxikajxp juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup. ⁶ Ax je'ets atse'e uxyam yaktuktokimpayo'yp kux njaanchja'vip atse'e jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajknupap je oo'kpatajkta, ve'em ax jo'n dutukvinva'ni aats je njupjit jayu. ⁷ Je'e aatse'e n'a'ixp jetse'e tyónjut kyótsjut juu' aatse'e je Nte'yam xtukvinva'ni, aats, je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam jóvum xaj jóvum tsooj nvijnava nvints'a'aga. Yakkutojkpa Agripa, je'e kajxts atse'e uxyam xnuxa'aada je israeejlit jáyuda kuxe'e ats n'avana jets joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk jado'k nax. ⁸ Jádi ka'a mitse'e xjaanchjáva jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajknupap je oo'kpatajkta?

Ku je Pablo dujomtún dutitún y'ijt je jaanchja'vivataj

⁹ Viinn atse'e nnasja'vi jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e jets atse'e njomtónut ntítónut je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús, je nazarétit jayu. ¹⁰ Ve'em atse'e ntun y'ijt jem Jerusalén. Je tee'tajk je vyintsanda atse'e xmooydu je kutojkun jets atse'e nyakjapoxuntakpaajmiji numay je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Ku aats je'e ve'e ntokimpayo'ydí, vaants atse'e jetse'e y'oo'ktat. ¹¹ May naxts atse'e ntsaachtóondi jetse'e ve'em vya'andat jets ka'a ve'e du'ukjaanchja'vidini je Jesús. To'k tsaptajkm jado'k tsaptajkmats atse'e ve'em njátuka y'ijt. Qoyts atse'e ntuntukmu'ejkjidi ntuntukmujot'aajnjidi, je'e kajxts atse'e njomtonda ntítónut y'ijt yaja jets joma ve'e viijnk tsóvit it viijnk tsóvit naax.

Ku je Pablo du'ava'ninuva vintso ve'e je Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ
(Hch 9:1-19, 22.6-16)

¹² Ve'em atse'e mpayo'oy vye'na ku atse'e nnujx jak Damasco je kutojkun maat juu' atse'e xmooydu je tee'tajk je vyintsanda. ¹³ Mits, yakkutojkpa, ku atse'e jeja too' aaj nve'na, kujk xaj jo'n, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit ajajtk, je'ets atse'e maat ats je nmu-jatyoo'da ooy xtunnujaj xtunnutú'kx, va'ajts makks aats je'e ve'e xtunnujaj xtunnutú'kx jets ka'a ve'e je aampa xaj je tya'kxun. ¹⁴ Van'itts aatse'e nujom nmaxvippkujx jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' atse'e jidu'um xnuujmi je hebreo aaj: “Saulo, Saulo, ¿tyajxts atse'e xtso'oxpúk? Viinn xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun.” ¹⁵ Van'itts atse'e n'atsaajv: “¿Pants mitse'e?” Van'itts atse'e xnuujmi: “Ats xa je'e ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpukp.” ¹⁶ Pojtuku. Je'e kajxts atse'e tunnaajknuke'xnatákaja yaja mits mvinkujk jets ats mitse'e xmutónut xmutákut jetse'e je tuvakojsun xpámut juu' ve'e uxyam tux'ix jets je'e juu' ats mitse'e ntukyaknuke'xnatákap ux'ook. ¹⁷ N'ixup njayépupts

ats mitse'e ku ve'e m'ítut joma ve'e je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'eda juu' ats mitse'e uxyam ntuknúkejxp. ¹⁸ Je'e kajxts ats mits je'e ve'e ntuknúkex jetse'e dunújávadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup jets jeme'e je Satanás kya'm y'itta. Ve'emts atse'e ntsak jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda jetse'e pyítsundinit joma ve'e je Satanás yak'ítjada jetse'e tyajkidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, ntsajkpts atse'e jets atse'e xjaanchja'vidinit, ve'em tse'e je Nte'yam tyokinmee'kxjadat jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu, je jayu juu' je'e ve'e vyinkoon jetse'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttu jeja akoo'ts it jaat jetse'e tutyákada jeja ajajtk it jaat." Jidu'umts atse'e nyaknúujmi.

Ku je Pablo dukutyujin juu' ve'e yak'ixju

¹⁹ Yakkutojkpa Agripa, ku atse'e ve'em xyak'ix je tsapjootmit nuja'vin, ka'ats ats je'e ve'e nvintsajv juu' atse'e n'ix nmoťu, ²⁰ ñojk'óy atse'e ntukka'amay'ukvaajñ je oy kats je oy ayook jem Damasco, van'itts jem Jerusalén, jets jem nujom je israeejlit jayu y'it jootmda, nay ve'empa ve'e joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e atse'e nvaajnjidup jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajxtinit, ve'em tse'e duyaknúke'xnatákadat jets ta ve'e vinyinmayumpijttini. ²¹ Ya'a kajxts atse'e je israeejlit jayu xmajtsti jep maja tsaptujkp jets atse'e x'ukyak'oo'kuvaandi. ²² Ax je Nte'yamts atse'e xputajkp uxyam paat, nvaajnjidupts atse'e nujom je jayu, je mújit je muutskit, juu' ve'e y'ava'nidu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajtkta, ve'emts je'e ve'e vyaandi jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e nkats. ²³ Je'e tse'e vaandu jets tsaachpaa'tupe'e je Cristo jetse'e muto'k y'ítut pane'e joojntykpajknvup ku ve'e távani y'aa'k vye'na, yaknúke'xnatákaps je'e ve'e je Nte'yam je tyoo' jeja je israeejlit jayu vyinkujtkta jets je'e vyinkujtkta pan pan jatye'e ka je'epta.

Ku je Pablo dunúujmi je yakkutojkpa Agripa jetse'e je Jesús dujaanchjávát

²⁴ Ku ve'e je Pablo ve'em kyajts, van'it tse'e je Festo makk vyaajñ:

—Ka'a xa mitse'e mvija, Pablo! Je'e ve'e ku ve'e ooy mtunnákutoonka, je'e kajx tse'e mko'o'kvjñini.

²⁵ Van'it tse'e je Pablo y'atsajv:

—Ka'a xa atse'e nkavija, ñumájiva Festo, juu' xa atse'e nkajts, oy payo'oyani jets tyúvams je'e ve'e. ²⁶ Uxyaja xa ya'a ve'e ya yakkutojkpa Agripa juu' ya'a ve'e nujom dunuja'vikajxp, je'e kajxts atse'e to'k aaj to'k joot yaja ya'a vyinkujk nkats, vinjávani xa atse'e jets nujom ya'a ve'e dunuja'viva, kux ka'a ya'a ve'e y'ayu'utspúma. ²⁷ Yakkutojkpa Agripa, z'mjaanchja'vipts mitse'e juu' ve'e kyojtsu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajtkta? Nnuja'vip xa atse'e jets mjaanchja'vip mits je'e ve'e.

²⁸ Van'it tse'e je Agripa y'atsajv:

—Ve'em xa mitse'e xnasjava jets tun jatyi atse'e njaanchjávát jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, z've'em xaja, kadi?

²⁹ Van'it tse'e je Pablo y'atsajv:

—Pan jatyi, uk pan ka'a tun jatyi, je Nte'yam xa ve'e va'anup jets ka mitsjape'e, ve'empa ve'e nujom pan pan jatye atse'e uxyam x'amotunajxtup, ve'emts je'e ve'e kuy'ijttuva ax jo'n ats, je'ejyi ve'e ku ve'e cadena tsum kya'íttat.

³⁰ Ku ve'e ve'em je Pablo vyaajñ, van'it tse'e tyénidi je yakkutojkpa Agripa maat je Festo jets je Berenice maat nujom pan pan jatye'e jem tsuunidup vye'na. ³¹ Apuk tse'e ñajkxti jetse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu tudútítun juu' ve'e kyu'oo'kap ukpu juu' ve'e kyupoxuntaktsaanap.

³² Van'it tse'e je Agripa dunúujmi je Festo:

—Kuyakmasaak xa ya'a ve'e ya jayu pan viinme'e kudukah'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokimpay'o'oyjút.

27

Ku je Pablo yakpakejx jep Roma

¹ Ku ve'e dunupaajmtkidi jetse'e je Pablo dupakéxtat jem itáliait y'it jootm, van'it tse'e je Pablo maat je viijnk jáyuda pan pan jatye'e pakmuk ijttuvap, je'e tse'e yakpaamdu jem je tojpatajk je vyintsán kya'm juu' ve'e Julio duxaaj, numókupx je'e ve'e je tojpa dunuvintsana, je'e tse'e dunuvintsánip to'k jaka'a je tojpa juu' ve'e je yakkutojkpa Augusto César je'e. Nmaadi ats je'e ve'e je Pablo. ² Tajkits aatse'e jem adramítiovit byaarco jootm juu' ve'e tsoo'mp vye'na, jeme'e ásiat y'it jootm ñujkx. Jemts aatse'e nmaatve'niva je Aristarco, jem Tesalónica je'e ve'e kyukajpuna jem macedóniait y'it jootm. ³ Je ku'óixits aatse'e nje'y jem sidoonit kyajpun kajxm. Jem tse'e je Julio oy jayu ñapyaajmji maat je Pablo. Van'it tse'e dumasaaak jetse'e je Pablo najkx duku'ix pan pan jatye'e myaatnayja'vijup

jetse'e pyutákajadat. ⁴ Kuts aatse'e jem Sidón ntsaa'n, anajts aatse'e nmasaak je Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akójkm taamp, kux xvkinkumi'nip aatse'e je poj. ⁵ Nnajts aatse'e jem maaxy najootm jem lílíciait jets panfíliat myu'avinkojkm. Van'itts aatse'e nje'y jem Mira, to'k je kajpun juu' ve'e jem lílíciait y'it jootm.

⁶ Jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e dupaat to'k je alejandriait barco, jem Italia je'e ve'e ñujkx, jemts aatse'e xyaktajki. ⁷ May xaajts aatse'e otyún nyo'y, jets aatse'e akee'y nje'y jem gnídovit myu'avinkojkm. Xvinkumi'nipnats aatse'e je poj, je'e kajts aatse'e nnajxy jem salmoonit myu'avinkojkm, naa'najts aatse'e je crétaít naax juu' ve'e jem maaxy naaj akójkm. ⁸ Tso'oxts aatse'e mpaa'yo'y je it, van'itts aatse'e nje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Buenos Puertos, je laséait kajpun mutám.

⁹ Jékani tse'e je it ñaxy vye'na, kutsa'agani ve'e jetse'e je jayu jem maaxy najootm yo'oyut kux táminupe'e je to'aats je poj aats, je'e kajx tse'e je Pablo jidu'um ña'muxjidi:

¹⁰ —Miits, yaa'tyajkta, nnuja'vip xa atse'e jets ooye'e ntuntsaachpaatumdat pan jaa'kja'mdupe'e; ka ya baarcojyap ka ya tsúmnyap tse'e vintókiyup, nay ve'empa uu'me'e nvintókimduvat.

¹¹ Ax munuyojkts je'e ve'e je tojpatajk je vyintsán dumajapuujm je barco je vyintsán jets je barco je yakyo'yva je ñuvintsán jets ni ka'a ve'e je Pablo. ¹² Ka'a tse'e du'oyja'vidi je it jetse'e jem duyaknáxtat je xox aats, je'e kajx tse'e du'ukvinmaaydi jetse'e jem Fenice kujje'ydi, jem je'e ve'eva crétaít y'it jootm. Je maja na'akaya juu' ve'e kuyo'yip je maaxy naaj jem tso joma ve'e je xaaj pyítsum, jeja je'e ve'e je'e pya'ayi je feníceit kyajpun tyañ.

Ku je makk poj ije'y joma ve'e ñaxta vye'na jem barco jootm

¹³ Ku ve'e vee'n pyoj'ukvaajñ, noortets je'e ve'e je poj ñujkx, je naaxe'e vyinkunajkxip, van'it tse'e y'ukvinmaaydi jets kuy'o'yixjidi ve'e jetse'e kuñajkxti jem Fenice. Tsoo'nts aatse'e jem jets aatse'e njaa'knuykx jem crétaít ñaxpa'am. ¹⁴ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e tun to'mayji makk tyumpaj juu' ve'e yaktijp Nordeste, jeja je'e ve'e naxkujx chaa'n je poj. ¹⁵ Kux tse'e je poj dukayak'o'yi jetse'e je barco yo'oyut joma ve'e je naax dumutama, je'e kajts aatse'e nyakajty jets aatse'e je poj xyaknajkxut pan joma ve'e dutsak. ¹⁶ Najts aatse'e jep cláudait y'it janaadup juu' ve'e jem maaxy naaj akójkm, joma ve'e makk kyatumpaj. Manutsaachts aatse'e je barco ónuk nyaktajki jep maja barco jaatp. ¹⁷ Ku aatse'e nyaktajki je barco ónuk, van'it tse'e je maja barco dumutso'midi dumujojkidi. Tsa'kidup tse'e kux ku ve'e je barco cha'kxnit jep po'o jaatp, je'e kajx tse'e duyakvajntkti je vit juu' ve'e je barco yakpo'yjup ku ve'e tyukpoja jets aatse'e ve'emji mpapójut. ¹⁸ Je ku'óxit tse'e makkna pyaj, je'e kajx tse'e je barco je chum dunavaji'ukvaandi jem maaxy najootm jetse'e ve'em duyaktaa'tkadat je barco. ¹⁹ Kutoojk xaajts aatse'e ntuktsamvatskujx je barco je pyaamduk. ²⁰ May xaaj tse'e kyoo'kke'xni ni je xaaja ni je maatsa, je makk poj je makk toojts aatse'e xtukkoo'yip, ve'emts aatse'e n'ukvinmay jets ka'a aatse'e kuntsaak.

²¹ Jékanits aatse'e nnakay, van'it tse'e je Pablo duvinkuva'ki je jáyuda jetse'e vyaajñ:

—Miitsta, yaa'tyajkta, nuyojk oy atse'e kuxkats'amotunajxti jetse'e jem Creta kunkatsoo'numdi. Pan kunta'numdi ve'e jem, ka'a tse'e uxym je xyup njomjajtumda ntijajtumda. ²² Ax kádits mtsaachvinmáyda, óyame'e ya barco vyintókiyut, ni pana tse'e kya'oo'kut. ²³ Tsuij atse'e tuxyak'ix to'k je Nte'yam je y'aangeles, je Nte'yam, juu' atse'e je jyayu, je'e juu' atse'e nvinja'vip nvintsá'kip. ²⁴ Jidu'umts atse'e tuxnuujma: “Kadi mtsa'aga Pablo, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jeja je rómaít yakkutoojkpa vyinkujk najkx xvintena. Je Nte'yam tse'e tumto'nuxju je maa'yun jetse'e ni pana kya'oo'kut juu' ve'e ijtup mits maat jem barco jootm.” Jidu'umts atse'e tuxnuujma. ²⁵ Miitsta, yaa'tyajkta, jot'amajadats. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam njaanchjáva jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e je ángeles tuxnuujma. ²⁶ Ax je'yumdapts uu'me'e joma ve'e to'k je it yam maaxy naaj akójkm —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

²⁷ To'k tse'e je tsooj ku ve'e tso'm jo'n vye'na, may xaajani aatse'e nyo'oy vye'na, jem aatse'e Adria maaxy najootm nve'na jets aatse'e je poj xtukkoo'ya, van'it tse'e je barco yakyo'yva dunuja'vidi jets yakmutáminupe'e je naax. ²⁸ Ku ve'e dukijpxti je tujpx maat vinxupe'e kyaaka je naaj, van'it tse'e du'ixti jets il'px xajtk jo'ne'e kyaaka. Ku ve'e javee'n jyaa'kyo'y je barco, van'it tse'e dukijpxtinuva, makkokx xajtk jo'n tse'e y'ijit. ²⁹ Tsa'kidup tse'e ku ve'e je barco myajta'tspétut joma ve'e je tsaa, je'e kajx tse'e dunasta'yidi maktaaxk je pojxun jo'kun jep barco naadup jetse'e duxaa'ntánut. Van'it tse'e du'a'ixti ku ve'e je it yajtukut. ³⁰ Van'it tse'e je barco yakyo'yva y'ukke'ekuvaandini, je'e kajx tse'e dukustay'ukvaandi je barco ónuk, ve'em tse'e je jayu duyakvinmayda jets je pojxun jo'kune'e yakvajntktup jeja je barco vyinkujk tsov. ³¹ Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je tojpatajk je vyintsán maat je tyojpada:

—Pan ka'a xa ve'e je barco yakyo'yva tyanda yam barco jootm, yam tse'e maaxy najootm n'oo'kumdat.

³² Van'it tse'e je tojpatajk dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e tyukkustaaydup vye'na je barco ónuk jetse'e duyakkustajkidini jem najootm je barco ónuk.

³³ Je kujápit tse'e ku ve'e jajviinup vye'na, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jetse'e kyáydat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Makmoxk xaajani xa ve'e mkakayda mkama'ajta. ³⁴ Tonda je maa'yun, kayda, ve'em tse'e mmajuváktat, kux ni pana ve'e kya'oo'kut, ni tia ve'e mkajátjadat mkanáxjadat.

³⁵ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Pablo je tsapkaaky dukaajñ jetse'e je Nte'yam dukukojsji jeja nujom je jayu vyinkujkta. Van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e kyay'ukvaajñ.

³⁶ Van'it tse'e nujom jyot'amájidi jetse'e kyaaydi. ³⁷ Numejtsk mókupx jatoogupxuk maktojt jáyuts aatse'e nve'na jem barco jootm. ³⁸ Ku aatse'e nkooxji, van'it tse'e je barco dutuksamvaatsti, dujaa'kyaktaa'tkidi, jetse'e je trigo jem maaxy najootm dúnasjojkidi.

Ku je barco vyintoki

³⁹ Ku ve'e je it jyajtk, ka'a tse'e je barco yakyo'yva du'ixkajpti je it; ax y'ixtu tse'e to'k je ava'ajts it jeja maaxy napa'ayi juu' ve'e ooy je po'o dutunmaat. Van'it tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e jem po'o jootm kuduyaktajkidi je barco. ⁴⁰ Van'it tse'e dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e je pojxun jo'kun maat jetse'e dumasooktini jem maaxy najootm. Van'it tse'e je kup dumukéjidi juu' ve'e je barco dutoo'mooy, jetse'e duyakpojtukti je vit juu' ve'e jeja je barco vyinkujk jetse'e duyakpapójt, ve'em tse'e je barco tyami'ukvaajñ jeja maaxy napa'ayi. ⁴¹ Ka'anumts aatse'e nje'ya vye'na jeja maaxy napa'ayi, van'it tse'e je barco jajp cha'kxni jep maaxy napa'tkup, ka'a ve'e y'ukyoo'kxni. Van'it tse'e je barco ajx cha'px'ukvaanni kux va'ajts makke'e je maaxy naaj yaknape'tsji. ⁴² Van'it tse'e je tojpatajk du'ukyak'oo'kuvaandi je jáyuda juu' ve'e pakmuk ijtup, je'e ve'e vyinmaaydup ku ve'e naavaa'mp kukyektini. ⁴³ Ax je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, ka'ats je'e ve'e dutsak jetse'e je Pablo y'oo'kut, je'e kajx tse'e dukamasaak jetse'e ve'em dutóndat, ñojk'óye'e dupavaajñ jets too'vajkpe'e ñatákadat je'eda pan pan jatye'e je navaa'nk dujajttup, ⁴⁴ ux'ook tse'e je'eda pan pan jatye'e vintaandup, je'e tse'e dutuknáxtap je kup ukpu je barco pu'u tuktaja. Ve'emts aatse'e nujom nje'y joma ve'e je naax.

28

Ku je Pablo vye'na jep maaltait y'it jaatp

¹ Ku aatse'e jem naxkajxm nje'y, van'itts aatse'e nnuja'vi jets Malta je'e ve'e je it duxaaja. ² Juu' ve'e je jémit jáyuda, oy jayu tse'e ñapyaajmjidi aats maat, pyaamdu ve'e je jaajn kux ooye'e je it tyuntu'uj tyunxux, jets aatse'e xyaaxjidi xaampa. ³ Van'it tse'e je Pablo ojts dupakmuk je ta'ajts ja'axy. Jyankajpip tse'e vye'na ku ve'e to'mayji ojts to'k je tsaa'n pyitsum jep ja'axy jaatp ku ve'e je jaajn dukuke'ek, jetse'e ojts je Pablo je tsaa'n kyamutso'otsaja, ka'a tse'e je tsaa'n jatyi myasookji. ⁴ Ku ve'e je maaltait jayu du'ixti jets ka'a ve'e je Pablo je tsaa'n myasa'akju, van'it tse'e ñavyaajnjidi:

—Yakjaju'oo'kpadam xa ya'a n'ite'e ya jayu; óyam ya'a ve'e dujakuke'ek je maaxy naaj, ka'a tse'e je Nte'yam yakjajtuxju jetse'e jyaa'kjoojntykat.

⁵ Van'it tse'e je Pablo je tsaa'n dukusxijt jetse'e dujanvippi, ka'a tse'e vyintsotoojni. ⁶ Je'e tse'e nujom y'a'ixtup jetse'e je Pablo je kya'aj kyl'ixut ukpu jatyi y'oo'kut. Ku ve'e du'ixta jets ka'a ve'e vyintsojaty ku ve'e jékani dujah'a'ixta vye'na, van'it tse'e vyinmatyiktsti jetse'e vyaandi jets je'e ve'e to'k juu' ve'e yakvinjávap yakvintsa'agap.

⁷ Je it mutam tse'e vye'na je naax juu' ve'e je Publio jye'e, ñumájip je'e ve'e jem. Je'e tse'e oy jayu napyaajmju aats maat jets aatse'e toojk xaaj jem tyak'am xyaktsuuni. ⁸ Jem tse'e je Publio je tyee' vye'na, jampa'am jets nuu'pun pa'amts je'e ve'e pajkup. Van'it tse'e ojts je Pablo kyul'ixju jetse'e dunutsapkajts, jetse'e je kya'aj dutuknukaajñ. Ku ve'e ve'em dutuujñ, van'it tse'e je Publio je tyee' jyotkadaakni. ⁹ Van'it tse'e jye'yduva pan pan jatye'e pajkjjudup jem jetse'e je Pablo yakjotkadaakjuduva. ¹⁰ Ooyts aatse'e je jayu xtunyakmájidi may viijn. Ku aatse'e je barco mpajknava, xmooyduts aatse'e juu' aatse'e n'ajootap jeja too' aajj.

Ku je Pablo jye'y jep Roma

¹¹ Toojk po'ots aatse'e ntsuuni jem maaltait y'it jootm. Van'itts aatse'e mpajknava to'k je barco juu' ve'e jem je xox aats duyaknajx, alejandriait barco je'e ve'e. Jeme'e dumaada je xeen ónuk je y'apamnaxta. Je xeen ónuk, mejtsk je'e ve'eda juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsá'kidup: to'k juu' ve'e duxaaj Cástor jets jado'k juu' ve'e duxaaj Pólux. ¹² Van'itts aatse'e nje'y jem Siracusa. Jemts aatse'e ntaajñ toojk xaaj. ¹³ Kuts aatse'e jem ntsaa'n, jéjats aatse'e nnujkx maaxy napa'ayi jets aatse'e nje'y jem Regio. Je ku'óxit tse'e jyeji je poj juu' aatse'e xputajki, noortets je'e ve'e ñujkx, ve'emts aatse'e kumejtsxaaj nje'y jem Puteoli. ¹⁴ Jemts aatse'e nmaatnavyaatji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada, je'e aatse'e x'amótudu jets aatse'e ntánut je'e maat vuxtojtk xaaj. Ku ve'e pyuuk je vuxtojtk xaaj,

van'itts aatse'e ntsoo'nni jets aatse'e nnujkx jem római cyiudaaj kajxm. ¹⁵ Je utsta je ajchta pan pan jatye'e jemda Roma, je'e tse'e dumótudu jets je'yap aatse'e, je'e kajxts aatse'e x'amejtsidi je vaat joma ve'e dutijta Foro de Apio jets je it juu' ve'e duxaa' Tres Tabernas. Ku ve'e je Pablo du'ix je utsta je ajchta, kyukojsji tse'e je Nte'yam jetse'e jyot'amaji. ¹⁶ Ku aatse'e jem Roma nje'y, yakjajtuts je'e ve'e je yakkutojkipada jetse'e je Pablo apuk chaanat, je'ejyji ve'e to'k je tojpa ix'ijtu.

Ku je Pablo kya'amaajy jep Roma

¹⁷ Kutoojk xaa'j tse'e je Pablo dunukejxi je israeejlit jáyuda juu' ve'e dunumájidup jem Roma. Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, óyam atse'e nkamutokintún je njáyuvamda jets atse'e nkayakvintsa'kintóki je njuipit jáyuvam je pyava'nunda, yakmajsts atse'e jem Jerusalén jets atse'e jem je római jayu kya'm nyakpuujm. ¹⁸ Ku atse'e nyaktokimpayoy, x'ukmaso'okuvaanduts atse'e kux ka'a ve'e dupaatti pan ti atse'e xtukkuyak'oo'kadap. ¹⁹ Ax ka'a tse'e ve'em dutsojkti je njáyuvamda, je'e kajxts atse'e n'amotu jets atse'e je yakkutojka César xtokimpayoyuyt. Ka je'e kajxaps atse'e nmin jets atse'e nnuxa'aadat uu'm je njáyuvamda. ²⁰ Je'e kajx ats miitse'e tunnukéxada jets ats miitse'e n'ixtat jetse'e nmukótstat, kux je'e kajx atse'e uxyam cadena tsum n'it kuxe'e je Nte'yam njaanchja'vimda, uu'm, je israeejlit jáyuda.

²¹ Van'it tse'e vyaandi:

—Ka'a xa aatse'e ti nak xje'yja juu' ve'e jem Judea tsoo'mp jetse'e dukats mits kajx, jets aats je njáyuda juu' ve'e jem tuchoo'nda jetse'e yaja jye'yada, ni pánats aatse'e xkavintsonuujma mits kajx. ²² N'amotunaxuvaampy xa aatse'e pan ti mitse'e mjaanchja'vip, kux nmuja'vinup aatse'e jets oyjoma ve'e yaktso'oxpúk ya nam ixpajkun.

²³ Ñupaajmtkidu tse'e to'k je xaa'j ku ve'e je Pablo myukótsjadat. Van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je Pablo vye'na. Tun japyji tse'e je Pablo tyukmukojs'ukvaajnidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, taka xaa'j paat tse'e tyukmukojsjidi, tyuk'ixtu tse'e juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojsnajxpatajka. Ve'em tse'e je Pablo dutuujn jetse'e je jayu dujaanchja'vidini jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁴ Jem tse'e juu' ve'e dukuvajktup juu' ve'e je Pablo kyojts; choppa tse'e juu' ve'e dukakuvajktup. ²⁵ Ku tse'e ñakyojtsvintsoojviji aje'ejyida, van'it tse'e jem'o'ndini, távani ve'e je Pablo jidu'um ña'muxjada vye'na:

—Oy xa ve'e je Espíritu Santo dutukkojsnajxy je Nte'yam je y'ayook kojsnajxpa Isaías ku ve'e je njuipit jáyuvamda dunuujmi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²⁶ Najkxu xnaajmada je numay jayu:

Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda,

ka'a tse'e xvinmótudat;

mja'ixtaps miitse'eda,

ka'a tse'e xvinjávadat.

²⁷ Je'e kajx ku ve'e mákk je vyinma'yunda tavyimpijtni,

ka'a tse'e dumótuvuva'anda jetse'e je vyiijn duyakpi'itsta.

Ve'em tse'e dutonda jetse'e duka'ixtat,

jetse'e je tyaatsk dukatuk'amotunáxtat jetse'e jem jya'vin kajxm dukavinmótudat.

Je'e kajx tse'e ve'em dutonda kuxe'e ats xkah'aminava'anda jets atse'e nyaktso'oktat.

Jidu'um tse'e je Espíritu Santo je Isaías tyukkojsnajxji.

²⁸ 'Nujávadats n'it jets yakvaajnadape'e ya oy kats ya oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je Nte'yam myo'ojadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e je Jesucristo dujaanchjávada, je'e tse'e tuuv du'amotunáxtap.

²⁹ Ku tse'e ve'em vyaajñ je Pablo, van'it tse'e je israeejlit jayu ñajxxtini jetse'e ooy tyunnakyojtsvintsoojviji.

³⁰ Jem tse'e je Pablo chuuni mejtsk joojnt joma ve'e tyak'ajotyujk, kyuvujkp tse'e nujom pan pan jatye'e najkx kyu'ixjada, ³¹ je'e tse'e je jayu duvaajnjp vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, tyuk'ixp tse'e je jayu je Maja Vintsán Jesucristo jye'e. Ka'a tse'e pan pane'e nunkayakajtuxjup jetse'e ve'em dutónut.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Roma

¹ Atse'e je Pablo, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e apuk xpuujm jets atse'e n'itut je kyukátsiva, jets atse'e ntukka'amáyut je y'oy kats je y'oy ayook. ² Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam jupani vyaajntk je y'ayook kojtsnaxjpatajk kajxta, ve'em ax jo'n y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ³ Ya oy kats ya oy ayook kajx tse'e yaknujava je nMaja Vintsánamda Jesucristo jye'e, je Nte'yam je y'Onuk. Jayu je'e ve'e, je'e ku ve'e y'it je yakktojka David je chaan je kyooj. ⁴ Ax je'e ku ve'e Nte'yama, yaknuke'xnatajkits je'e ve'e je Nte'yam jets je y'Onuk je'e ve'e, je'e ku ve'e je myakkin kajx duyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ⁵ Je y'Onuk kajxts aatse'e je Nte'yam je maa'yun xtoojnji jets aatse'e je kukátsiva n'it, jets aatse'e je jayu nvaajnat ya oy kats ya oy ayook jetse'e ve'em to'k it to'k naxviijn je jayu je Jesucristo dukatsapákut je'e kajx ku ve'e jyaanchjávajada. ⁶ Ax je'e maatts miitse'eda, je Nte'yam tse'e myaaxuxjuduva jetse'e m'ijittinit je Jesucristo je jyayu.

⁷ Jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem római cyiudaaj kajxm, mtsojkjudupts miits je'e je Nte'yam, je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijittinit je'e je jyayu. Je Nte'yam, juu' ve'e nTeel'imdudup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijittinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo ñajxuvaañ jep Roma

⁸ Je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Jesucristo maat, too'vajkpts atse'e je Nte'yam nkukajtsja kux ñuja'vipe'e je jayu nuvinxup yaja natyo'k naxviijn vintso ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ⁹ Je Nte'yam atse'e to'k aaj to'k joot nmutuump nmupujkp jets atse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk du'ixadat. Ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ijtp ats miitse'e njaa'myétsta ku atse'e ntsapkats, ¹⁰ je'e atse'e n'amótup mpaktsaap jets ats miitse'e najkx nku'ixta ku ve'e je Nte'yam vya'anút. To'mayji atse'e tsojk x'o'yixjut. ¹¹ Ooy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e nku'ixtat, ve'em tse'e je Espíritu Santo mmo'ojadat je maa'yun je putajkin kuxe'e ats ve'em ntun jetse'e mak' m'ijittinit to'k muk je Cristo maat, ¹² je'ets atse'e ntijp jets namyakkinmo'yumjadape'e to'k jado'k je jaanchja'vin kajx juu' ve'e njayejpumdudup.

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat jets may náxani ats miitse'e najkx njaku'ixuva'anda, ax uxayam paatnats atse'e xka'o'yixju. Uknajxuvaañ atse'e, ntsajkpts atse'e jetse'e je Nte'yam dukunoo'kxut juu' atse'e ntónup nkótsup miits maatta, ve'em ax jo'n dukunuu'kx juu' atse'e tuntún tunkats viijnk tsqv joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁴ Nmuyójp atse'e anañujoma je jayu, je griego jayu jets ka je griego jáyuvap, je kuvij jayu jets ka je kuvij jáyuvap. ¹⁵ Je'e kajxts atse'e ntsak jets ats miitse'e nvaajnjiduvat je oy kats je oy ayook, miits, jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem római cyiudaaj kajxm.

Je oy kats je oy ayook je myakkin

¹⁶ Ka'a xa atse'e ntukts'o'qyún jets atse'e je jayu nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook, kux je Nte'yam je myakkin ya'a ve'e jets ya'a kajx tse'e je jayu je tyokin ñuva'achju ku ve'e je Jesucristo dujaanchjáva, too'vajkp tse'e pan pan jatye'e israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁷ Ya oy kats ya oy ayook je'e ve'e juu' ve'e xtuk'ixumdudup xtuknuja'vimdudup jets ka'a ve'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, je'e kajx tse'e ve'em dutún kuxe'e njaanchja'vimda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpump kuxe'e jyaanchjávaja, joojntykpts je'e ve'e."

Myu'ejkjupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e tokintoondup

¹⁸ Nuke'xnatáka xa ve'e tyañ jets myu'ejkjupe'e je Nte'yam je jayu pan pan jatye'e kav-intsá'kijidup jetse'e tyokintonda. Je ka óyap juu' ve'e tyoondup, je'e tse'e duyaktso'oxajitp jetse'e je jayu dunujávadat je tyuv je'e. ¹⁹ Pan vintso ve'e je Nte'yam yak'ixa, va'ajts xa ya'a ve'e je Nte'yam duyaknuke'xnatajki je'e je'e vyinkujkta. ²⁰ Qyame'e kyayak'ix vintso ve'e je Nte'yam Nte'yama, je'e vintso ve'e y'it jets je makkin juu' ve'e jyayejp xá'ma kajx, yaknuja'vipts je'e ve'e van'itani ku ve'e ya it choo'ntk jets uxayam paat je'e kajx juu' ve'e tyoon. Ax ka'a tse'e dununkakuváktat jets ka'a ve'e y'o'yixjidi vintso ve'e kudunuja'vidi. ²¹ Jyanuja'vidupts je'e ve'e jets jem'e je Nte'yam, ax ka'a tse'e duvintsá'agada ax jo'n dvinmachju jo'n, ka'a tse'e je kukojtsun dumoo'yduva, je'e ve'e vyinmaaydup pyayo'ydup juu' jatye'e katoomp, vimpjittinu tse'e je jya'vinda ka óyap, ka'a tse'e du'ukvinmótudini je y'oy je'e. ²² Viji kej ve'e jyanatyijjada, ax ka'a tse'e dunujávada juu' ve'e oy. ²³ Ka'a tse'e duyakmájada duyakjaanchada je Nte'yam, juu' ve'e ni je vin'ita ka'oo'kup; je apamnax

tse'e tyukvintiktstup. Y'apamnajxtup tse'e je jayu, juu' ve'e oo'ktup, je jeyyva tánuk, je tánuk juu' ve'e maktaaxk tékax, jets je tsaa'n, je'e tse'e vyinja'vidup vyintsá'kidup.

²⁴ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e dutóndat je ka óyap juu' ve'e chojktup; ax viijnkts je'e ve'e juu' ve'e tyoondup to'k jado'k. ²⁵ Ve'em tse'e dutonda kuxe'e dukatsokta jetse'e dunujáavadat je Nte'yam je tyuv jye'e, je'e tse'e jyaanchja'vidup juu' ve'e taay jetse'e duvinjávida duvintsá'agada juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ka'a tse'e je Nte'yam viinn duvinjávida duvintsá'agada, je'e juu' ve'e duvinmajtsjup jetse'e xá'ma kajx yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Amén.

²⁶ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e yakkutojkuxjadat je ka óyap juu' ve'e chojktup, je ta'axtajk paat tse'e je vyinma'yun duyaktiktsnu ax jo'n pyuma jetse'e tya'axtajkat, jetse'e dupanajkxta juu' jatye'e ve'em ka púmap. ²⁷ Nay ve'empa tse'e je yaa'tyajk dumasooktuva ax jo'n pyuma jetse'e je ta'axtajk dumaat'ittat, aamp tooypys je'e ve'e jem jya'vin kajxmda jetse'e ñamyaat'itjadat ayaa'tyajk. Ax tso'otyó'nunts je'e ve'e juu' ve'e je yaa'tyajk natyónuxjudup vimpit atuj. Je tyokin kajxta tse'e ñaajkvintókjida.

²⁸ Kux tse'e dukatsokta jetse'e je Nte'yam dujaa'myéstát, je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e viinn ñaajkkutojkuxjada pan vintso ve'e je kyo'oy vinma'yun ña'muxjada, ve'em tse'e dutonda juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup. ²⁹ Tum tokintoondup tse'e, tum ka óyap tse'e juu' ve'e pyanajxtup, ñas'ayo'vidup tse'e juu', ñuko'ovvinma'yidup tse'e je myujayu, ejkjdup jot'aajnjdup tse'e ku ve'e juu' kya'oyixjada ax jo'n je viijnk jayu, yakjaju'oo'ktup, nacho'oxpajkjdup, vin'aa'ndup, ijttup tse'e kutaay, akotsutoonkidup, ³⁰ pyakojstsup tse'e je jayu, je Nte'yam tse'e kyatsojktup, vinkojtspejttup, namyájjidup, natyíjjidup, myutaayvaattup tse'e je kyo'oy je'e, ka'a tse'e je tyee' ukpu je tyaak dukatsapakta, ³¹ ka'a tse'e duvinmótuda juu' ve'e oy, ka'a tse'e dukutyonda je y'ayook, ka'a tse'e juu' dukojts'oyava'anda, nay ka'a tse'e je tsojkun ukpu je tukmo'tun dujayepta. ³² Nüja'vidupts je'e ve'e oy jets vyinmajtsjudupe'e je oo'kun je'e pan pan jatye'e ve'em dutoondup. Oyam tse'e vye'ema, ka je'ejyap tse'e tyoondup, tyukxoojntktuvapts je'e ve'e ku ve'e je viijnk jayu ve'em jyátkiduva.

2

Tokimpayoyp xa ve'e je Nte'yam pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega

¹ Nunajtpe'e ku ve'e nuto'k vya'anut jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Mits, jyapana mitse'e, ku ve'e ve'em mva'añ, ka'a tse'e xnunkakuvákut jets mkanuja'vipe'e. Ku ve'e mva'añ jets vyinmajtsjudupe'e jetse'e chaachpaattinit, mnatyokimpajmjuvav xa mitse'e, kux nay vanxuppa xa je'e ve'e juu' mitse'e mtuump. ² Yaknuja'vinup xa ve'e jets tokimpayoy'ype'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, tyukkuvétupts je'e ve'e pan pane'e je kyo'oy je'e dutoomp. ³ Ax mits tse'e mvaamp jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e ve'em mjátkiva, ¿ve'eme'e mvinmay jets ka'a ve'e je Nte'yam mtukkuvétut? ⁴ ¿Uk mko'oyja'vipe'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjup jetse'e dumutena je ka óyap juu' ve'e mtuump? ¿Ka'a ve'e xnujava jets je'e kajxe'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju jetse'e xmasooknit je mko'oy joojntykin? ⁵ Ax ka'a tse'e xmasa'ak, makke'e ooy je mkuvajk xtumpum. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em xtun, ooy tse'e je tsaachpaatun mtunyakmoogynit ku ve'e je Nte'yam je jayu je tyokin dutukkuvétut je xaaj ku ve'e ñuke'xnatákát jets tokimpayoyp je'e ve'e pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. ⁶ Myoogynupts je'e ve'e to'k jado'k pan vintso ve'e juu' jaty tudutún tudukats: ⁷ myoogynupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'eda pan pan jatye'e kanoo'kxtup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e dutonda kux chojktupe'e jetse'e je Nte'yam chókjadat, jetse'e y'otyó'nuxjadat, jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit. ⁸ Ax myoogynup tse'e je tsaachpaatun je'eda pan jatye'e je y'avintso vinma'yun duyaktoondup, pan pan jatye'e dukakuvajktup juu' ve'e pyaatyp y'akeegup, jets pan pan jatye'e dupanajkxtup je kyo'oy je'e. ⁹ Tsaachpaattinupts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ax y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oy dutoojjinit je'e juu' ve'e dutoondup je y'oy je'e, oy joót tse'e y'ijttinit je'e maat, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹ Kux je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu duviijnk'ix to'k jado'k.

¹² Nujom xa ve'e pan pan jatye'e tokintoondup jetse'e dukajayepta je Moisés je pyava'nun, vintókidapts je'e ve'e óyame'e dukajayepta je pava'nun; jets pan pan jatye'e tokintoondup, óyam tse'e dukajayepta je Moisés je pyava'nun, yaktokimpayoydinupts je'e ve'e je pava'nun kajx. ¹³ Kux ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum pan pan jatye'e du'amotunajxtup je pava'nun jetse'e dukakutyonda; je'eda ve'e kyatokimpuump pan pan jatye'e dukutyoondup. ¹⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets ka je pava'nun

maatap, kuts je'e ve'e dutonda ax jo'n je pava'nun vya'añ, jem tse'e jya'vin kajxmda je pava'nun y'it, ¹⁵ je jyoojntykin kajx tse'e duyaknuke'xnatákada jets jyayejptupe'e javyet je pava'nun jem jya'vin kajxmda, je vyinma'yun kajx tse'e dunujávada pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyoondup uk pan ka'a. ¹⁶ Ve'em tse'e jyátut je xaaj ku ve'e je Nte'yam je jayu je Jesucristo kajx dutókimpayo'ynit je ka óyap kajx juu' ve'e yu'uts yak'ijttup jem jya'vin kajxmda. Tyoonnupts ya'a ve'e ve'em ax jo'n y'ixuva je oy káts je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp.

Je israeejlit jayu jets je Moisés je pyava'nun

¹⁷ Ax mits tse'e mvaamp jets israeejlit jayu mitse'e jets oye'e mnayjávaja je Moisés je pyava'nun kajx, mnamyájijup tse'e kuxe'e je Nte'yam mvinkoojnji jetse'e m'ijtnit je'e je jyayu. ¹⁸ Ve'em tse'e mnayjávaja jets mnaja'vinupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e mnayjávaja jets je pava'nun kajxe'e xnujava juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap. ¹⁹ Vinjava tse'e mtañ jets ooye'e juu' xtunnujava jets je'e kajxe'e mnayjávaja jets m'o'yixjupe'e jetse'e je jayu xtuknujávát juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e kyoo'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jeja kupi'ijts kukoo'ts it jaat. ²⁰ Mnayja'vijupe'e jets m'o'yixjupe'e jetse'e xtuk'ixtat je'e pan pan jatye'e dukatinuja'vidup. Ve'emts mitse'e mnayjávaja ax jo'n je yak'ixpajka kum'ijt juu' ve'e duyak'ixpajkp je pi'k ónukta. Mjaanchja'vip tse'e jets je pava'nun kajxe'e yaknujava nujom juu' jatye'e tyúvam. ²¹ Mtuk'ixp xa mitse'e je viijn jayu. ¿Tyajx tse'e viinm mkanatyuk'ixju? Mtukka'amaayp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu myee'tsut. ¿Ax mme'e'tspts mitse'e? ²² Mvaamp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintókidat. ¿Ax myakvintsa'kintókipts mitse'e je navyajkun? Mko'oyja'vip xa ve'e je apamnaxta juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsa'kidup. ¿Ax myakpítsumpts mitse'e juu' ve'e vojxtup jep tujkp joma ve'e yakvintsa'agada? ²³ Mnamyájijup xa mitse'e kux mjaeyjippe'e je pava'nun, ax yakvintsa'kintókidup tse'e je jayu je Nte'yam kuxe'e mits xkakutyún je pava'nun. ²⁴ Vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pan jaty xa ve'e ka je israeejlit jáyuvap, vyinkojspejttupts je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e mtoondup mkojststup ka óyap." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁵ Pan mkutyuump xa mitse'e je Moisés je pyava'nun, mto'nuxjup tse'e ku ve'e je ixta'nun myakpaajmji jetse'e xni'kxmat xkojmat jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu mitse'e; ax pan ka'a tse'e xkutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kumkayakpaajmji. ²⁶ Ax pan pan tse'e je ixta'nun kayakpaajmji jetse'e dukutyún juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kuyakpaajmji jo'n jetse'e duni'kxmat dukojmat. ²⁷ Je'e juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip jetse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun, je'e tse'e duyaknuke'xnatákap jets mvinnmajtsjup mitse'e je tsaachpaatun, kux óyame'e je pava'nun jatyán xjayayep jetse'e je ixta'nun xjani'kxma xkajojma, ka'a tse'e je pava'nun xkutyún. ²⁸ Ka'a xa je'e ve'e y'israeejlitjáyuvada pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmidup; ²⁹ je'e je'e ve'e juu' ve'e ve'em ijttup jep ñi'kx kyopk akujkp, pan pan jatye'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, je ixta'nun juu' ve'e je Espíritu Santo pa'muxjudu jem jya'vin kajxm, ka je ixta'nunap juu' ve'e je jayu duni'kxmip dukojmidup kux ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je jayu juu' ve'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, oys je'e ve'e je Nte'yam ñukótsaja, je jayu je'e ve'e juu' ve'e ko'ónkojsijup.

3

¹ Kux tse'e ve'em, ¿tits je'e ve'e ñunva'anut ku ve'e je jayu y'it israeejlit jayu, ukpu jómats je'e ve'e, tyo'nuxjut ku ve'e je jayu dujani'kxma dujakojma je ixta'nun? ² Toomp xa ve'e ooy, may viijn tse'e tyun. Muto'k viijn, je israeejlit jayu xa ve'e je Nte'yam tyukkatajki je kyáts je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakutyoondu je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e natyukpajkjudu jetse'e dukutyóndat, ¿je'e kajxts vine'e je Nte'yam dukakutyoompat je vaanduk juu' ve'e pyaam? ⁴ ¡Ka'a xa je'e ve'e dununkakutyónut, kyutyónup je'e ve'e! Oyame'e to'k ka'ajji je jayu tyaaaya, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyaaaya. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ni pana xa ve'e kyava'anut jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dutókimpayo'oy ax jo'n dupaa'ty du'akeega,

nujom tse'e dukuváktat jets tuv je'e ve'e je Nte'yam tyókimpayo'oy.

Jidu'um tse'e vya'añ.

⁵ Ax pan nto'numdup tse'e je kyo'oy je'e jets je'e kajxe'e nyaknuke'xnatajkimda jets tuv je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ¿va'numdaps vine'e jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam dutún ku ve'e xyaktsaachpaatumda? (Ve'em ats ya'a ve'e n'amotutuva ax jo'n je jayu vyinmay.) ⁶ ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Kux pan kudukapaa'ty kudukah'akeega xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'a tse'e kuy'o'yixju jetse'e dutókimpayo'oyut

anañujoma je jayu. ⁷ Ax pan jeme'e je jayu juu' ve'e vaamp: Pan taayimdup tse'e jetse'e ve'em oy ñuke'xnatákat jets kyutyuumpe'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e je Nte'yam nuyojk yakmaja yakjaancha y'ijtnit, ¿tyajx tse'e je Nte'yam xtukkuvejtumdat ya tokin? ⁸ Jets jidu'umpa: "¿Tyajx tse'e nkato'numda je kyo'oy je'e jetse'e jyéjat je y'oy je'e?" Ax jem tse'e je jayu juu' aatse'e ve'em xtukpakojtstup, ve'eme'e vya'anda jets ya'a aatse'e je jayu ntuk'ixp. Ax pan pan jaty tse'e ve'em vaandup, tsaachpaa'ttaps je'e ve'e, ve'em ax jo'n dūvinmátsjada.

Tum tókinax xa ve'e je jayu anañujoma

⁹ ¿Vintsose'e? Uu'mda, je israeejlit jáyuda, ¿nuyojk oy uu'me'eda jets ka'a ve'e je viiink jáyuda? ¡Ni vintsova xa ve'e nuyojk oy nka'ijtumda! Ta xa ats miitse'e va'ajts ntuk'ixta jets jeja ve'e tokin jaat y'itta pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets nay ve'empan pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyan vya'añ:

Ka'a xa ve'e pan ni pana juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ni to'ka.

¹¹ Ka'a tse'e pan kyatsūvinmōtūvūva'añ,

ni pana ve'e je Nte'yam duk'a'ixta,

¹² anañujoma tse'e dumasōōktini je Nte'yam je tyoo',

anañujoma xa ve'e je Nte'yam dukatoojnada,

ka'a ve'e pan pane'e je y'oy je'e dutoomp, ni pana.

¹³ Ve'em ax jo'n je oō'kpa jot xyuu'k axaa'kp juu' ve'e ava'ajts,

nay ve'empan tse'e axaa'kp tyunyakmotu juu' ve'e kyojtstup.

Je tyootsts je'e ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup,

je xavat jo'nts je'e ve'e juu' ve'e kyojtstup,

¹⁴ makkt tse'e je jayu dutukyaktsaachada je kyatsta je y'ayookta,

¹⁵ makkt tse'e je tyek dutuknomda jetse'e je jayu duyak'oo'ktat,

¹⁶ yakma'ttup xa je'e ve'e je jayu je ñaa' je tyoo',

tsaachvinmaayp tse'e je jayu duyaktanda.

¹⁷ Ka'a tse'e dūnūjávada vintso ve'e oy joot jyoojntykadat,

¹⁸ ka'a tse'e je Nte'yam dūtsa'agada.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyan vya'añ.

¹⁹ Nuja'vimdup xa ve'e jets nujom juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, je jayu kajxtats je'e ve'e pan pan jatye'e ijttup jep pava'nun pa'tkup, ax ve'em tse'e nujom je jayu y'amo'tkajxtinit jetse'e to'k ka'ajji je jayu dūnū'atsōvadat jem je Nte'yam vyinkojkm ti ve'e tūdūtōnda tūdukōtsta. ²⁰ Ka'a xa ve'e pan pane'e dukutyoomp je pava'nun, paaty tse'e, ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam ñunkatōkimpūump je pava'nun kajx, kux je pava'nun kajxe'e yaknujáva jets tókinax jayu uu'me'eda.

Ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dutókinpūm je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip

²¹ Ax uxyam tse'e nuke'xnatáka tyañ vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatōkimpūm ka je'e kajxap ku ve'e je pava'nun yakkutyún. Pyaatyp y'akeeguipts ya'a ve'e ax jo'n vya'añ jep je Moisés pyava'nun kujxp jets juu' ve'e jyavyejittu je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajka. ²² Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyokimpámjada; ni pánats je'e ve'e je yaviiijnk'ixju. ²³ Ta xa ve'e nujom je jayu tyokintōnda, ni pana tse'e dukah'amaādaaga jetse'e dutōnūt juu' ve'e je Nte'yam chajkp, nujom tse'e dumujékumada je Nte'yam je myajin je jyaanchin. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yūn dūtoojnjp, je Cristo Jesús kajxts je'e ve'e je jayu dukatōkimpūm kux je Cristo ve'e dutuknuvats je jayu je tyokin. ²⁵ Je Nte'yam tse'e duyaknuke'xnatajki jeja je jayu vyinkujk je Cristo, juu' ve'e uk'oo'k je jayu je tyokin kajx, ve'em tse'e je Nte'yam je jyot'a'nun ñaxut ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Ve'em tse'e dūtuujn jetse'e je jayu dūnūjávadat jets tyuumpe'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt, myuteni tse'e je tokin juu' ve'e je jayu dukutyonūva'anda je Nte'yam je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatōkimpámjadat. ²⁹ ¿Tis, je israeejlit jáyui n'ite'e je Nte'yam dūNte'yamidup? ¿Ka'ats je'e vine'e dūNte'yamiduva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap? Va'ajts xa ve'e yaknujáva jets ve'empan ve'e, ³⁰ to'kji xa ve'e je Nte'yam. Ka'ats je'e ve'e je jayu dutókinpūm juu' ve'e dūni'kxmip dukojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva, ni ka'avats je'e ve'e je

jayu duto'kimpampa juu' ve'e dukani'kxmip dukakojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva. ³¹ ¿Ve'emts ya'a vine'e dutij jets ka'a ve'e du'uktsojknijetse'e nkutyonumdat je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy? ¿Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em kyayaktij! Ku xa ve'e je Jesucristo njaanchja'vimda, ntuk'ixumdupts uu'me'e jets oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun.

4

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e je Abraham yaktaan

¹ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿tyajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuumj je njujpit jáyuvamda Abraham? ² Pan je Nte'yam xa ve'e kúkyatokimpaaajmji je'e kajx ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy, kuñamyáijiji tse'e je Abraham. Ax ka'a tse'e tii juu' ve'e je Abraham tyoon juu' kajxe'e kuñatyukmáijiji jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Kux jidu'ume'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán: "Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaaajmji." ⁴ Pan jem xa ve'e je toompa juu' ve'e tutyún jetse'e yakmujoy, ka nunve'emjyapts je'e ve'e je jyo'yun yakma'a, je'e kajxe'e yakma'a kuxe'e yaktukmuyoja. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je jayu ti dutún jetse'e je tyokin ñuva'atsjut, je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dujaanchjáva, je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpumju, je Nte'yam, juu' ve'e dukatokimpampa je tókinax jayu. ⁶ Ya'ats je'e ve'e je David tyij ku ve'e du'ava'ni je xoojntkun juu' ve'e je jayu jyayepp pan pane'e je Nte'yam kyatokimpaaam ka je'e kajxap ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy. ⁷ Jidu'um tse'e vyaajñ:

Xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tyokinmee'kxp,

je'eda pan pan jatye'e je tyókinda ve'emji yaknaxxujjudup;

⁸ ve'em tse'e, xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin je Nte'yam katukkuvejtjudup.

Jidu'um tse'e je David vyaajñ.

⁹ ¿To'k je'ejjyidats ya'a vine'e ya xoojntkun pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmidup? Ax ka'a tse'e, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmidup. Tats atse'e nja'a juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um: "Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaaajmji." ¹⁰ ¿Ax vin'it tse'e kyatokimpaaajmji, ku ve'e távani je Abraham je ixta'nun yakpuujmja vye'na, ukpu ka'anume'e? Ka'anum xa ve'e je ixta'nun yakpuujmja vye'na. ¹¹ Ux'ook tse'e je ixta'nun yakpaajmji jetse'e ve'em nujava tyaañ jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpaaajmji kuxe'e dujaanchja'vi. Ax ve'em tse'e, je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'e tse'e dutee'ja'vidup je jujpit jayu Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'vi. ¹² Nay ve'empa tse'e je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'eda tse'e dutee'ja'vidupap je Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'viduva ax jo'n je Abraham jyaanchja'viji jo'n ku ve'e ka'anum duni'kxma dukojma vye'na je ixta'nun.

Je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan kuxe'e je Abraham jyaanchja'viji

¹³ Je Nte'yam xa ve'e dutukvinva'ni je Abraham jets jye'edape'e je chaan je kyooj nujom ya naxviijnit it. Ax je vaanduk tse'e juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, ka je'e kajxapts je'e ve'e duyaktaañ kuxe'e je Abraham kudukutyuujn je pava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi. Jets kux tse'e dujaanchja'vi, paaty tse'e kyatokimpaaajmji. ¹⁴ Va'an n'it dununyaktiju jets je'e pan pan jatye'e dupanajkxtup je pava'nun, pan je'ejjyi xa ve'e kuduje'eikáxta nujom ya naxviijnit it, ni vinxúpats je'e ve'e kyatún ku ve'e je Nte'yam yakjaanchjáva, ni vinxúpats je'e ve'e kyatoompa juu' ve'e je jayu je Nte'yam tyukvinva'ni. ¹⁵ Kux pan jeme'e je pava'nun, jempa tse'e je tsaachpaatun pan ka'a ve'e yakkutyún; ax pan joma tse'e je pava'nun kya'it, ka'a tse'e je jayu dukakutyún je pava'nun.

¹⁶ Ax je'e tse'e kuxe'e njaanchja'vimda je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam xtuk-muta'numda je maa'yun juu' ve'e je Abraham tyukvinva'ni. Nunve'emji tse'e je Nte'yam xtoojnimda ya maa'yun. Ax ka je'e kajxyapts ya'a ve'e ya maa'yun je'eda pan pan jatye'e dupanajkxtup je Moisés je pyava'nun, tyoojnipe'e je maa'yun nujom je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ve'em ax jo'n je Abraham dutoojnji kuxe'e jyaanchja'viji. Ax ve'em tse'e, je jaanchja'vin kajx tse'e je jayu y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta. ¹⁷ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ta xa ats mitse'e mpum jetse'e numay je jayu xtsaanat xkoojat juu' ve'e duvintsaanadap may viijn je naax je kajpun." Jidu'um tse'e vya'añ. Ntee'ja'vimdupe'e je Abraham jeja je Nte'yam vyinkujk, je Abraham juu' ve'e dujaanchja'vi je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoontykpajknupap je oo'kpatajk jetse'e duyakjeja juu' ve'e ka'ijtp.

¹⁸ Ax óyam tse'e ve'em kye'ex jets ka'a ve'e y'uk'o'yixjini vintso ve'e je Abraham duyayéput je chaan je kyooj, yjaanchja'vits je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n yaktukvinva'ni ku ve'e yaktuknuujmi jets je chaan je kyooj ve'e dūvintsaanadap may viijn je naax je kajpun. ¹⁹ Ax makk tse'e je Abraham je Nte'yam dujaanchja'vi. Oyame'e je jayu vvinmaaydi jets ka'a ve'e y'uk'o'yixjini jetse'e je ónyk duyayéptat, je'e ve'e ku ve'e na'avani ooy tyunve'na, mókupx joojnt jo'n, jets nay ve'empa ve'e amájani ooy je ñuda'ax Sara vye'na, ²⁰ ka'a tse'e myejtsvinmaajy jetse'e je Nte'yam je vyaanduk dununkakutyónut, yakmakkpajk'ataats tse'e je yjaanchja'vin jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi, ²¹ vinjava tse'e tyaañ jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e dukutyónut juu' ve'e tukvinva'nijju. ²² Ax ve'em tse'e, je'e kajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuujm je Abraham kuxe'e yjaanchja'viji. ²³ Ax ka je Abraham kajxyapts ya'a ve'e yakjatyañ jetse'e kyayaktokimpuujm, ²⁴ nay ve'empa ve'e uu'm kajxamda. Je Nte'yam tse'e xkatokimpa'mumdup kuxe'e njaanchja'vimda, je'e pane'e duyakjoojntypaknuva je nMaja Vintsánamda Jesús, ²⁵ juu' ve'e jem je jayu kya'm yakpaamnu jetse'e xku'oo'kimdi je ntókin kajxamda. Je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypaknuva jetse'e oy joot n'ijtumdinit je Nte'yam maát.

5

Je'e pan tyajx kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maát

¹ Je'e kajx tse'e kuxe'e njaanchja'vimda, ka'a tse'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, ij-tumdup tse'e oy joot je'e maát je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ² Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun kuxe'e je Cristo njaanchja'vimda, xoojntkumdup tse'e kux nmuja'vimdinupe'e jetse'e ntukmaátjayejpumdinit je Nte'yam je myajin. ³ Ax ka ya'ajyap tse'e ntukxoojntkumdup, xoojntkumduvape'e je tsaachpaatun kajx juu' ve'e nyaknajxumdup, kux nmuja'vimdinupe'e jets ku ve'e je tsaachpaatun nyaknajxumda, nmute'nimdup tse'e juu'; ⁴ ax ku tse'e juu' nmute'nimda, je oy jáyuvín tse'e njayejpumdip; jets ku ve'e njayejpumda je oy jáyuvín, njaanchja'vimdup tse'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdinup. ⁵ Ax ka taayapts je'e ve'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdinup, nmuja'vimdinupe'e jets tyúvam je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam xmo'yumda je Espíritu Santo, juu' kajxe'e xpaajmjimdi je chojkun yam nja'vin kajxmamda.

⁶ Ax uu'mda, ni vin'ita tse'e xka'o'yixumjada jetse'e viinm nmaajktsookumjadat. Ax paaty tse'e, ku ve'e je xaaj dupaaty, van'it tse'e je Cristo myiijn jetse'e xku'oo'kimdi, uu'mda, tókinax jáyuda. ⁷ Ooye'e tyuntso'oxa yaknasjava jetse'e je jayu duku'oo'kat to'k juu' ve'e tuv jáyuvip joojntkip, jukpu nunjajt tse'e jetse'e jem to'k je jayu juu' ve'e naja'vijup jetse'e duku'oo'kat to'k je oy jayu! ⁸ Ax yaknukexnatajki tse'e je Nte'yam jets ooye'e xtuntsojkmada, je'e kajx ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ku ve'e tókinax jáyuna nve'nimda. ⁹ Kuxe'e je ñuu'pun ve'em dumasak, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda jetse'e oy nmuja'vimda jets je Cristo kajxe'e xtuknuvaatsumdinit je tsaachpaatun juu' ve'e miinnup. ¹⁰ Xto'oxpajkmudu tse'e je Nte'yam kuxe'e jep tokin jaatp n'ijtumdi; ax je'e tse'e dutoon jetse'e n'ijtumdinit oy joot je'e maát je'e kajx ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e oy joot n'ijtumda je Nte'yam maát, nmuja'vimdinup tse'e jets xyaktsokumdape'e je Cristo kuxe'e jyojntyka. ¹¹ Ax ka je'ejyap tse'e, xyakxoojntkumdupe'e je Nte'yam je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, je'e pan kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maát.

Je Adán jets je Cristo

¹² Ax je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tokin jyeji yaja naxviijn kuxe'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk, jets je tyokin kajx tse'e y'aa'k, nay ve'empa tse'e je oo'kun to'k ka'ajyji je jayu tyukkadaakjini, kux to'k ka'ajyji ve'e je jayu tum tókinax. ¹³ Ka'anume'e je pava'nun yakma'a vye'na je Moisés, jetse'e je tokin jyeji yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e je jayu je tyokin yaktukkuvet ku ve'e je pava'nun kya'it. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oo'kkajxtinu tse'e je jayu ku ve'e je Adán jyojntyki, oo'ktuva tse'e je jayu juu' ve'e joojntykidu ka'anume'e je Moisés jyojntyka vye'na, óyame'e dukakutyoondi je pava'nun juu' ve'e kuyakmooydi ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Adán yakmooy.

Je Adán, ve'em jaty je'e ve'e ax jo'n je'e pane'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e myínut yaja naxviijn. ¹⁵ Ax ka'a tse'e y'akijpxada, kux je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tokin juu' ve'e je Adán tyoon. Tyúvam xa je'e ve'e jets numaye'e je jayu y'oo'kti je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk. Ax jado'kpa tse'e je yaa'tyajik, je Jesucristo, juu' kajxe'e je Nte'yam je maa'yun dutún, je'e tse'e duyaknukexnatajkip jets ooye'e dutunnumaja je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam numay je jayu tyoojnjp. ¹⁶ Nay ka'ava tse'e y'akijpxa je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp jets je tokin juu' ve'e to'k je yaa'tyajik tyoon. Kux ku xa ve'e to'k je yaa'tyajik tyokimpujk,

tókimpaa'jmjuts je'e ve'e je Nte'yam. Ax ku tse'e numay je jayu ooy tyuntókintuujn, van'it tse'e myiijn jado'k je yaa'tyajk juu' kajxe'e je Nte'yam numay je jayu dukatókimpum. ¹⁷ Nujom tse'e je jayu y'oo'kta kuxe'e to'k je yaa'tyajk tyókimpujk. Ax juu' tse'e jado'k je yaa'tyajk tyoon, nuyojk májums je'e ve'e ooy jets ka'a ve'e juu' ve'e je Adán tyoon. Nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoonjip, je Cristo kajxts je'e ve'e dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt.

¹⁸ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutókimpum nujom je jayu je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk tyókimpujk, nay ve'empa tse'e, ku ve'e jado'k je yaa'tyajkpa dutuujn je tyuv je'e, o'yipts je'e ve'e jetse'e nujom je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit jetse'e dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ¹⁹ Kux ve'em ax jo'n numay je jayu tyokintonda je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk je Nte'yam dukakatsapujk, nay ve'empa tse'e je Nte'yam dukatókimpum numay je jayu je'e kajx ku ve'e jado'k je yaa'tyajk je Nte'yam dukatsapujk.

²⁰ Ku ve'e je Moisés yakmooy je pava'nun, nuyojk tse'e je jayu tyokinton'ukvaandi. Ax ku tse'e je jayu ooy tyuntókintooni, nuyojk tse'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuntuuinj. ²¹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je tokin duyakjeji je oo'kun, nay ve'empa tse'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoonjip, je'e tse'e duyakjeji je oy joot je Nte'yam maat, ve'em tse'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt je nMaja Vintsánmda Jesucristo kajx.

6

Je oo'kpa jo'n jeja je tokin vyinkujk jets joojntyk je Cristo maat

¹ ¿Vintsots n'ite'e nva'numdat? ¿Tunjaa'któkinto'numdap vine'e jetse'e ve'em je Nte'yam nuyojk je maa'yun xtoojnimdat? ² Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je oo'kpa jo'n xa ve'e n'ijtumda jeja je tokin vyinkujk. Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda, ¿vintsose'e ntunjaa'któkinton'ataatsumdat? ³ Nujom uu'mda juu' ve'e napet jetse'e ve'em to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, ve'emts uu'me'eda ax jo'n to'k muk je'e maat kun'oo'kumdi. ⁴ Ax ve'em tse'e, ku ve'e nnapejtumdi, ijtumdu tse'e ax jo'n kixpx je'e maat kun'oo'kumdi jetse'e kixpx je'e maat kunnaxtajkimdi; jets ve'em ax jo'n je Nte'yam je myakkin kajx duyakjoojntykpajknuva je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, nay ve'empa tse'e nko'o'kjoojntykimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijt, oye'e jetse'e va'ajts njoojntykimdinit.

⁵ Ax je'e tse'e ku ve'e n'ijtumda ax jo'n je'e maat kun'oo'kumdi kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maat, nay ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je'e maat kun'oojntykpajkumdinuva kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maat. ⁶ Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets juu' ve'e n'ijtumdi ku ve'e nko'o'yojoojntykimdi, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kudummaatcruuzpejt, ax ve'em tse'e ya nko'o'y vinma'yunamda xko'o'kyakkutojkiimdinit, je tokin xko'o'kka'mimdin, jetse'e je tokin kyoo'k'ijtnit ax jo'n je'e ve'e kunvintsánimda. ⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it ax jo'n kuy'aa'k je Cristo maat, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'któkintoonnit. ⁸ Ax pan ijtumdup tse'e ax jo'n je Cristo maat kun'oo'kumdi, njaanchja'vimdup tse'e jets je'e maate'e njoojntykimda ⁹ je'e kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e je Nte'yam yakjoojntykpajkjinuva. Ni je vin'itats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit, ka'a ve'e je oo'kun y'ukka'mijini, ¹⁰ to'k naxji tse'e duku'oo'ki je jayu je tyokin kajxta. Ax ku tse'e uxyam jyojntyka, je Nte'yam kajxts je'e ve'e. ¹¹ Ax nay ve'empa tse'e miitsta, jávada tse'e ax jo'n aa'k kum'ijiti jeja je tokin vyinkujk jets joojntykada vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je nMaja Vintsánmda Cristo Jesús maat.

¹² Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e xyakjáttat jetse'e je tokin dujaa'kyakkutojkiat je mni'kxta je mkopkta jetse'e ve'em xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda, je mni'kxta je mkopkta juu' ve'e oo'kp. ¹³ Je mviijn, je mtaatsk, je m'aaj, ukpu to'k viijn jado'k viijn je mni'kxta je mkopkta, ka'ats miits je'e ve'e xtukatakadat je kyo'oy je'e jetse'e mtóktóndat; napyámjada ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojntykpajknuva ku ve'e aa'kani y'ukve'na, ve'em tse'e je Nte'yam dutónt juu' ve'e chajkp miits kajxta. ¹⁴ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je tokin m'ukyakkutojkiixjinit, kux ka'a ve'e mka'majada je Moisés je pyava'nun, je Nte'yam je myaa'yun maat xa miitse'e m'itta.

Nvintsánimdup je'e ve'e juu' ve'e nmuto'numdup nmupajkumdup

¹⁵ ¿Ax vintso tse'e? ¿Tunjaa'któkinto'numdap vine'e je'e kajx ku ve'e xkaka'mimda je Moisés je pyava'nun jetse'e n'ijtumda je Nte'yam je myaa'yun maat? Ni vintsova xa ve'e ve'em nkato'numdat! ¹⁶ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan mnapyaa'jmjudupe'e jem to'k je jayu kya'm jetse'e xkatsapáktat, je'e tse'e mvintsánidup. Nay ve'empa tse'e, pan mnapyaa'jmjudup xa ve'e jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat je kyo'oy je'e, m'oo'ktap tse'e; ax pan mnapyaa'jmjudup tse'e jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xkatsapáktat, oy joot tse'e m'ittat je'e maat. ¹⁷ Nkukojsipts aatse'e je Nte'yam, kux óyame'e je tokin mka'majada y'ijt, ka'a tse'e m'ukka'mijidini, je'e kajx tse'e mko'o'kka'mijidini kux to'k aaj to'k joote'e

xkuvajkti je ayook juu' ve'e myaktuk'ixtu. ¹⁸ Je Nte'yam tse'e mtókinmëe'kxjüdu jetse'e ve'em je'e xmutoonidinit xmpajktinit jetse'e xtoonidinit je tyuv je'e. ¹⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e nkats ax jo'n je jayu vyinmay jetse'e oy xvinmótudat, kux ka'a ve'e oy xvinmótuda je Nte'yam je y'ayook. Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n mnapyaajmjidi jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap, nay ve'em tse'e dutsojka jetse'e mnapyaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'yam jetse'e xtóndat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak.

²⁰ Ku ve'e je tokin mka'majada y'ijit, ka'a tse'e m'o'yixjidi jetse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ ¿Ax vintso tse'e mto'nuxjidi je'e juu' ve'e uxayam mtuktso'otyoonup? Ku ve'e je jayu ve'em jyoojntykada ax jo'n mjoojntykada y'ijit, tsaachpaattinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²² Ax uxayam tse'e, je'e ku ve'e je Jesús je mtokin mtuknuvaatsjidi jetse'e xmutonda xmpakta je Nte'yam, mnatyukkatajkijidu tse'e jetse'e va'ajts aaj va'ajts joót mjoojntykidinit. Ku ve'e je jayu ve'em dütönda, joojntykidinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²³ Ax ve'em tse'e, ku xa ve'e je jayu tyókintonda, yaktukkuvéttapts je'e ve'e je tyókinda, xa'ma kajx tse'e chaachpaattinit; ax je maa'yün juu' ve'e je Nte'yam je jayu nunve'emji tyoojnijip, je'e kajx tse'e dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, to'k muk tse'e y'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

7

Je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e je navyajkun kajx

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, jidu'um ats miitse'e ntuknujáyada kux mnuja'vidup xa ve'e je Moisés je pyava'nün. Yakkutojkuxjudup tse'e je jayu je pava'nün namvaate'e je jayu jyoojntyka. ² Pan yaa'vyúkaní tse'e to'k je ta'axtajk, pava'añ tse'e y'it jets ka'a ve'e je ñuyaa'y dumasó'ókut pan vinxupe'e jyoojntyka. Ax pan oo'kp tse'e je ñuyaa'y, ka'a tse'e je pava'nün y'uktóonni juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e dumasó'ókut. ³ Ax ve'em tse'e, pan tyukmaatjayepppts je'e ve'e je kats je viijnk yaa'tyajk ku ve'e joojntykipna je ñuyaa'y, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Ax pan oo'knup tse'e je ñuyaa'y, yakjaityp tse'e je pava'nün jetse'e je viijnk yaa'tyajk dupákut, ka'a tse'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki ku ve'e yaa'vyajktiktisnuva.

⁴ Nay ve'empats miitse'eda, utsta ajchta utsta tsa'ada, je oo'kpa jo'n tse'e m'itta jeja je Moisés je pyava'nün vyinkujk je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je'e maat kum'oo'kti. Je'e xa ve'e je Nte'yam yakjoojntykpaiknuva ku ve'e y'uk'aa'k, mje'eijidupts miits je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xmutoonidinit xmpajktinit. ⁵ Kux namvaate'e njoojntykimdi jetse'e nyakto'numdi ya n'avintso vinma'yünamda, nuyojk tse'e ntuntókinonuvamdi kux jeme'e je Moisés je pyava'nün, je tsaachpaatunts je'e ve'e yakjéjip nujom juu' ve'e nto'numdup y'ijit. ⁶ Ax uxayam tse'e, ka'a xa ve'e je Moisés je pyava'nün x'ukyakutojkijimindi. Oyam tse'e xyakkutojkijimda y'ijit, ijtmudup tse'e ax jo'n kun'oo'kumndini jeja je pava'nün vyinkujk, nmuto'numdup nmupajkumdup tse'e je Nte'yam je joojntykin kajx juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp, ka'a tse'e y'ukve'emini ax jo'n je Nte'yam nmuto'numdi nmupajkumdi je jupjit pava'nün kajx juu' ve'e javyet.

"Je'ejyams ts'e'e ntuump je kyo'oy je'e juu' atse'e nkatonuvampy"

⁷ ¿Ax vintso tse'e kunva'numda? ¿Jadi tokin je'e vine'e je Moisés je pyava'nün? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je pava'nün kajxts atse'e nnujava jets ti je'e ve'e je tokin. Ka'a atse'e kunnuja'vi pan ti je'e ve'e juu' ve'e yaktijp nas'ayóva pan ka'a ve'e je pava'nün vya'añ: "Ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat." ⁸ Ax kux tse'e je pava'nün ve'em vya'añ, je'e kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xtukmutsókut juu' jatye'e ka óyap. Pan ka'a xa ve'e je pava'nün kuy'it, ka'a tse'e je tokin ti makkin dujayept. ⁹ Joojntykip atse'e nve'na ku atse'e nkanujávana vye'na je pava'nün juu' atse'e xtuk'ixp jets atse'e nkatónut je kyo'oy je'e. Ax kuts atse'e nnujava jets je Nte'yame'e vaamp jets ka'a atse'e ntónut juu' ve'e ka óyap, van'it tse'e je tokin ñaajkmakkpajki jets atse'e n'ijit ax jo'n atse'e kun'aa'k jo'n. ¹⁰ Je pava'nün juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit, je pava'nün kajxts atse'e nyakpuujm jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit. ¹¹ Je pava'nün kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xvin'aa'nüt, je pava'nün kajxts atse'e je tokin xyaktaa'ñ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijit. ¹² Ax ve'em tse'e, va'ajts xa je'e ve'e je Moisés je pyava'nün. Nujom tse'e je Nte'yam je pyava'nün, va'ajts je'e ve'e, oy, pyaatyp y'akeegui. ¹³ ¿Ax vintso tse'e? ¿Ya y'oy je'e ats vine'e xyaktaan ax jo'n atse'e aa'k kun'ijit? ¡Ni vintsova xa atse'e ve'em nkayaktaa'ñ! Je tokin atse'e ve'em xyaktaan. Kux atse'e nkakutyuujn je y'oy je'e, je'e kajxts atse'e je tokin xyaktaa'ñ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijit jetse'e nuke'xnatáka tyánut jets ti je'e ve'e je tokin. Ax ve'em tse'e, je pava'nün kajx xa ve'e nuke'xnatáka tyañ jets ooy je'e ve'e kyatun'oya je tokin.

¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yam kajx je'e ve'e je Moisés je pyava'nün. Ax ats, jayu juu' ve'e oo'kp, je tokin atse'e xka'mip. ¹⁵ Ka'a xa atse'e nnujava ti atse'e ntuump. Ka'ats

atse'e ntun juu' atse'e njatsajkp jets atse'e ntónut; je'e atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Ax pan je'ets atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp, nkuvujkpts ats je'e ve'e jets oy je'e ve'e je pava'nun. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka átsapts je'e ve'e juu' atse'e ntuump, je tokin juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'ets je'e ve'e dutoomp. ¹⁸ Nnuja'vip atse'e jets je kyo'oy je'e ve'e ijtp yap ats nmi'kx nkopk akujkp, je'ets atse'e ntijp ats ya n'avintsö vinma'yun. Qyam atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, ka'ats atse'e x'o'yixju. ¹⁹ Njatonuvaampys atse'e je y'oy je'e, ax je'ejjamts atse'e ntuump je kyo'oy je'e juu' atse'e nkatonuvaampy. ²⁰ Ax pan ntuumps atse'e juu' atse'e njatonuvaampy, ka'ats je'e ve'e y'uk'átsini juu' ve'e ve'em dutoomp, je tókine'e juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm.

²¹ Ax ve'em tse'e, jidu'um xa atse'e njaty. Ku xa atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, je'ejjamts atse'e ntuump je kyo'oy je'e. ²² Yam ats njoot nja'vin kajxm, ntsajkpts atse'e je Nte'yam je pyava'nun. ²³ Ax n'ixpts atse'e jets jepe'e ats nmi'kx nkopk akujkp juu' ve'e dutsö'oxpajkp je y'oy je'e juu' atse'e nnuja'vip yam nvinma'yun kajxm. Je'e juu' atse'e njayeipp yap nmi'kx nkopk akujkp, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ntókintónut.

²⁴ ¹Αγούρ xa ve'e ats ya njoot! ²Πάντς ats vine'e xtuknuva'atsup ya ni'kx ya kopk juu' atse'e je oo'kun xtuk'anajxip? ²⁵ ¹Νκουότςjip xa atse'e je Nte'yam! O'yixjupts je'e ve'e jets atse'e xtuknuva'atsut je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. Ax je'e kajx tse'e, jidu'um atse'e n'it. To'k viijn, yam nvinma'yun kajxm atse'e nnujava vintsö atse'e je Nte'yam nmútónut nmupákut; jado'k viijn, tókints je'e ve'e juu' atse'e ntuump ya n'avintsö vinma'yun kajx.

8

Je joojntykin juu' ve'e njayeipumdap je Espíritu Santo kajx

¹ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam dutókimpum pan pan jatye'e ijttup to'k muk je Cristo Jesús maat. ² Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je jayu dumooyp je joojntykin kuxe'e to'k muk y'itta je Cristo Jesús maat, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ve'em x'o'yixju jets atse'e nkoo'któkintoonnit jets atse'e nkatsaachpaa'tut xa'ma kajx. ³ Ax juu' tse'e ka'o'yixjup jetse'e yaktónut je Moisés je pyava'nun kajx, je'e kajx ku ve'e je jayu y'itta jem je tokin kya'm, je'e tse'e je Nte'yam tyoon je y'Onuk kajx. Kyejx tse'e je y'Onuk yaja naxviijn jayu ni'kxax kópka, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tokintóondup je ñi'kxta je kyopkta. Ku ve'e y'ijt yaja naxviijn jayu ni'kxax kópka, je'e tse'e dukuvejt je numay jayu je tyokin. ⁴ Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatp y'akeguip, ve'em ax jo'n je pava'nun vya'añ, uu'mda, juu' ve'e joojntykidup ax jo'n je Espíritu Santo dutsak, ka'a ve'e nyakto'numda ya n'avintsö vinma'yunamda.

⁵ Je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintsö vinma'yunda, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e chojktup je y'avintsö vinma'yun kajxta; ax je'eda pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n je Espíritu Santo dutsak, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp. ⁶ Je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutóndat je y'avintsö vinma'yunda, y'anajxxidupts je'e ve'e je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutóndat juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp, y'anajxxidupts je'e ve'e je oy joót jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁷ Je'eda pan pan jatye'e je y'avintsö vinma'yun duyakvinkópkidup, cho'oxpajkupts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e ñapámjada jep je Nte'yam pyava'nun pa'tkup, ni ka'a tse'e y'o'yixjada. ⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintsö vinma'yunda.

⁹ Ax miitsta, ka'a tse'e mjoointykada jetse'e xyaktóndat je m'avintsö vinma'yunda; je'e kajxe'e jetse'e xtóndat juu' ve'e chajkp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e ku ve'e je Espíritu Santo y'ijtpa jem mja'vin kajxm. Pan pan tse'e dukajayeipp jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Cristo jya'vin kajxm, ka'ats je'e ve'e je Cristo dújáyua. ¹⁰ Jets pan joojntykipts je'e ve'e je Cristo jem mja'vin kajxm, óyame'e je mni'kxta je mkopkta y'oo'kut je tokin kajx, joojntykipts je'e ve'e je mjoota je mja'vinda je'e kajx ku ve'e oy joót m'itta je Nte'yam maat. ¹¹ Pan ijtp'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxm, van'it tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntypajknuva je Jesús ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e dumooynuvap je joojntykin je mni'kxta je mkopkta juu' ve'e oo'kp. Je Espíritu Santo kajx tse'e ve'em dutónut, juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxm.

¹² Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, jep xa ve'e juu' ve'e tun vinkopk jetse'e nto'numdat, ka je'ep tse'e nyakto'numdap ya n'avintsö vinma'yunamda. ¹³ Pan mjoointykidupe'e ax jo'n xtsokta je m'avintsö vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mtsaachpaat-tinit. Ax pan je Espíritu Santo kajx tse'e xkatonda je tokin juu' ve'e mtonuvaandup je m'avintsö vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mjoointykidinit. ¹⁴ Je'eda pan pan jatye'e dukatsupajktup je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Nte'yam je y'ónuktats je'e ve'eda. ¹⁵ Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam mpa'muxjudu jem

mja'vin kajxmda, ka'a je'e ve'e m'akee'yajada jetse'e m'ittat jado'k nax je tsa'aga maat; je Espiritu Santo kajxe'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, je'e tse'e xputajkimdup jetse'e je Nte'yam nmukojsumda jidu'um: "Tata." ¹⁶ Je Espiritu Santo tse'e xtuknuja'vimdinup yam nja'vin kajxmamda jets je Nte'yam je y'ónuk uu'me'eda. ¹⁷ Ax je'e kajx tse'e ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, njayeypumdinup tse'e nujom je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukmutsajkp je jyáyuda, ntukmaatjayeypumduvap tse'e je Cristo je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam xtukmutsojkmudup: kux pan tsaachpaatumdupe'e ax jo'n je Cristo chaachpaaty, ntukmaatjayeypumdinup tse'e je myajin.

Je majin juu' ve'e miimp

¹⁸ Nnuja'vinupts atse'e jets pan vinxupe'e uxyam je tsaachpaatun nyaknajxumda, ka'ats je'e ve'e ti ku ve'e ntuknu'a'ixmojkimdat maat je majin juu' ve'e njayeypumdinup ux'ook. ¹⁹ Nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ooy kudutuntsojkti jetse'e myiinnit je xaaj ku ve'e je Nte'yam duyaknuke'xnatákat pan pan jatye'e y'ónukip. ²⁰ Nupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e kyato'nuxjut juu' ve'e pyaam. Je Nte'yamts je'e ve'e viinn dunupaajmtki vintso ve'e y'itut juu' ve'e pyaam; juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'ats je'e ve'e ñaŋupaajmtkiji vintso ve'e y'itut. Oyam tse'e vye'ema, ñupaajmtkits je'e ve'e je Nte'yam ²¹ je xaaj ku ve'e kyoo'kma'tnit juu' ve'e pyaam, je xaaj ku ve'e je y'ónukta je majin ooy dutunjayéptat jetse'e kyoo'k'ijttinit joma ve'e je tokin. ²² Ve'em ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk jyejava'añ, nay ve'empa tse'e uxyam paat nujom juu' ve'e je Nte'yam pyaam, je'e tse'e ijtp ax jo'n je pajkpa je aampa kudujayeyp. ²³ Ax ka je'e'jyap tse'e ve'em jajtp, ve'em uu'me'e nyaknajxumduva je tsaachvinma'yun, ooy tse'e ntuntsojkmunda jetse'e jye'yat je xaaj ku ve'e tyiyskaxut ya nni'kxamda ya nkópkmada, uu'mda, juu' ve'e dujayeypup jem jya'vin kajxmda je Espiritu Santo. Ku ve'e je Espiritu Santo tyajki yam nja'vin kajxmamda, je'e tse'e je mutoo'vajkp maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdu ku ve'e njaanchja'v'ikva'numdi. ²⁴ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp kuxe'e njaanchja'vimda jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts. Ax pan ta tse'e kutyunju juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ka'a tse'e kun'uk'a'ixumdin jets tónjupnum je'e ve'e. Ni pana ve'e ti dukoo'k'a'ixnit ku ve'e távani du'ix juu' ve'e kya'ixpna. ²⁵ Ax ku tse'e n'a'ixumda juu' ve'e nka'ixumdup, ve'em tse'e dutsak jetse'e to'k aaj to'k joot nmuténimdat je tsaachpaatun van'it paat ku ve'e tyoojnjinit juu' ve'e n'a'ixumdup.

²⁶ Nay ve'empa tse'e, óyame'e nka'h'amaadaaguimda jetse'e makk aaj makk joot je Nte'yam nmukojsumdat, kux ka'a ve'e nnuja'vimda vintso ve'e ntsapkojsumdat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, viinn tse'e je Espiritu Santo je Nte'yam dumunoo'kxtuk uu'm kajxta je ayook maat juu' ve'e xka'o'yixumjudup vintso ve'e nkojtsvaatsumdat. ²⁷ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je jayu je jya'vin dutuk'ixnajxp, ñuja'vipts je'e ve'e pan ti vinma'yune'e je Espiritu Santo jyayeipp, kux je Espiritu Santo, myunoo'kxtkpts je'e ve'e je Nte'yam je jyayu kajxta, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n.

²⁸ Nnuja'vimdinupe'e jets pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, tyuumpts je'e ve'e je Nte'yam vintso ve'e duyakjéjinit je y'oy je'e je'e kajxta pan pan jatye'e sojkijudup jetse'e duyaaaxjidi, ve'em ax jo'n dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit je'e je jyáyuda. ²⁹ Je Nte'yam tse'e dunuja'vip pan pane'e ijttinup je'e je y'ónukta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'e tse'e dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit ax jo'n je y'Onuk, ve'em tse'e je y'Onuk dunumájinit dunujaanchinit jeja numay y'uts akujkta. ³⁰ Ax je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e y'ijttinit je y'ónukta, je'e tse'e yaaxji; jets je'e juu' ve'e yaaxji, je'e tse'e kyatokimpaam; jets je'e juu' ve'e kyatokimpaam, je'e tse'e ñupaajmtki jetse'e je majin dujayeypitnit.

³¹ Pan ve'em xa ve'e, ¿vintsose'e nva'numdat? Pan je Nte'yame'e uu'm maatta, ¿pants uu'm n'ite'e xtso'oxpajkmudap? ³² Ka'a tse'e je Nte'yam dukayakajty jetse'e je y'Onuk y'oo'kut, yakajte'e, je y'Onuk tse'e vaan je vintsa'kin ku ve'e xku'oo'kimdi. Je'e kajx tse'e ku ve'e ve'em dutuujn, ¿vintso'st uu'me'e je'e maat xkamo'yumdat nujom je y'oy je'e? ³³ ¿Pants vine'e va'anup jets tokin maat je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoondup? Je Nte'yam tse'e viinn katokimpaajmjudu! ³⁴ ¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dutokimpámut je Nte'yam je jyayu? Je Cristo xa ve'e ku'oo'kijidi, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojn-tykpajjinuva jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi joma ve'e xnumoo'kxtkimda. ³⁵ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e o'yixjup jetse'e juu' dutónut jetse'e xkoo'ktsojkmudinit je Cristo. Oyam tse'e ntsaachpaatumda, ntsaachvinma'yumda, je jayu xjomto'numda xtito'numda, xkatih'ijttimda juu' ve'e nka'yumdup n'ookumdup, xkatih'ijttimda juu' ve'e nnatyukxojxumjadap, yaja kutsa'aga jaat n'ijtumda, ukpu je jayu xyak'oo'kuva'numda, xtsojkmudupts uu'm je'e ve'e je Cristo. ³⁶ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Kux njaanchja'vip aats mitse'e,
je'e kajxts aatse'e je jayu xyak'oo'kuva'anda,

ve'em xa aatse'e ax jo'n je carnero juu' ve'e najkx duyak'oo'kta.
Jidu'um tse'e vya'añ.

³⁷ Pan ti ve'e toojnup kojtsjup, n'amaadaaguimdud tse'e kux xputajkimdud uu'm je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e ooy xtuntsojkumdud. ³⁸ Ax ve'em tse'e, vinjavani xa atse'e jets ka'a ve'e tii juu' ve'e o'yixjup jetse'e xpajkjmudat je Nte'yam je chojkun. Xtsojkdumdupts uu'm je'e ve'e je Nte'yam pan ti tsaachpaatune'e nyaknajxumdud ku ve'e njoontykimda nnaxviijnimda uk pan oo'kumdupe'e. Ka'a tse'e y'o'yixjada je ángeles, ni je ko'oyjáyuvapta, ni je'e juu' ve'e uxym toojnup kojtsjup, ni je'e juu' ve'e miimpnum, ³⁹ ni je'e juu' ve'e jem kajxm tsoo'mp, ni je'e juu' ve'e jep naxviijnit itupa'tkup tsoo'mp, ni ti viijnka xa ve'e kya'o'yixjuu' juu' ve'e pum jetse'e xpajkjmudat je Nte'yam je chojkun juu' ve'e jyayejpp uu'm kajxamda kux ijtumdupe'e to'k muk je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

9

Je Nte'yam tse'e divinkoon je israeejlit jáyuda

¹ To'k muk atse'e n'it je Cristo maat. Tyúvamts ats ya'a ve'e nkats, ka'ats atse'e ntaaya. Ats ya nvinma'yun, juu' ve'e je Espíritu Santo yakkutojkuxjup, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets tyúvam atse'e nkats. ² Qoyts atse'e ntunnavyinma'yunma'aju, ooyts atse'e ntunnutsaachvinmáya ats je nmu'israeejlit jáyuda, juu' ve'e ijtup to'k tsu'uts to'k nuu'pun ats maat. ³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit, atse'e nka'itut je Cristo maat, pan ve'eme'e kudujoyepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtup. ⁴ Je Israel xa je'e ve'e je chaanda je kyoojta, ve'em ax jo'n ats. Je Nte'yam tse'e vinkoojnudu jetse'e y'ijttitit je'e je jyayu jetse'e dutukmaatjayepti je myajin, je kyojstán tse'e yakta'nuxjudu jetse'e tyukkatajkijidi je pyava'nun, tyuknuja'vidu tse'e vintsq ve'e vyinjavajadat vyintsá'agajadat jetse'e je vaanduk dupuujm je'e maatta. ⁵ Je'e je jyujpit jáyuda tse'e dutsaanidud dukoojidud je israeejlit jayu. Ax vintsq tse'e je Cristo dujáyuva, je israeejlit je jyujpit jayu tse'e dutsaaniduva dukoojiduva je Cristo. jYakmaja tse'e y'ijtnit je Nte'yam xa'ma kajx, je'e juu' ve'e nujom dunumajikajxp! Amén.

⁶ Ka je'ep xa atse'e ntijp jets je Nte'yame'e dukakutyoomp juu' ve'e vyaajntk je israeejlit jayu kajxta, kux ka'a ve'e je Nte'yam divinkaajn jetse'e y'ijttitit je jyáyuda to'k ka'ajyji je Israel je chaan je kyooj. ⁷ Ni ka'a tse'e y'itta je Nte'yam je y'ónukta nujom pan pan jatye'e ijtup je Abraham je chaan je kyooj. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: "Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je kooj." ⁸ Ya'a tse'e tyijp jets ka'a ve'e nujom je Abraham je chaan je kyooj y'itta je Nte'yam je y'ónukta, je'e ve'eda pan pan jatye'e ke'xtup ax jo'n je Nte'yam je vaanduk duyaktaañ je'e kajxta. ⁹ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je Abraham dutukvinva'ni: "Mejtsnuvap atse'e ku ve'e je xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Sara dujayéput to'k je mix ónuk."

¹⁰ Ax ka ya'ajyap tse'e, tyukmaatjayejp tse'e je Rebeca je jujpit jayu Isaac je xeen ónukta. ¹¹ Ax je Nte'yam tse'e nuto'k divinkoon ka'anume'e kye'exta vye'na jets ka'a ve'e ti dutoondu juu' ve'e oy juu' ve'e ka'oy. Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn ax jo'n dunupaajmtki. Ka'a tse'e to'k divinkaajn je'e kajx ku ve'e juu' dutuujn, je'e kajxe'e kuxe'e ve'em dutsak. ¹² Kux jidu'ume'e je Rebeca yaknuujmi: "Juu' ve'e ke'xtoo'vákup, je'e tse'e dupattónap dupatpákup juu' ve'e ke'x'ux'ookap." ¹³ Vaampap tse'e jep Kunuu'kx Jatján kujxp: "Ntsajkp atse'e je Jacob jets ka'a ve'e je Esaú."

¹⁴ ¿Vintsqse'e nva'numdat? ¿Ka'a je'e vine'e y'oya juu' ve'e je Nte'yam tyuump? jNi vintsqva xa ve'e ve'em nkava'numdat! ¹⁵ Kux jidu'ume'e dunuujmi je Moisés: "Ntuknu'ixkadaakyp atse'e pan pan atse'e ntsajkp, ntukma'tpts ats je'e ve'e." ¹⁶ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu divinkán je'e kajx ku ve'e je jayu ve'em dutsak ukpu juu' ve'e je jayu tyuump, je tukmo'ttyn kajjits je'e ve'e ve'em dutún. ¹⁷ Vaampap tse'e je faraón kajx je Kunuu'kx Jatján: "Mitsts atse'e mpuump yakkutojkpa jets atse'e mits kajx nyaknuke'xnatákat ats je nmajin, ve'em tse'e nujom je jayu dunujávadat je majin juu' atse'e njayejpp." ¹⁸ Ax ve'em tse'e, tyukma'tpts je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e chajkp, jets pan pan tse'e tyukmutsajkp jetse'e dumákkpámút ka óyap je vyinma'yun, tyukmákkpuumpsts je'e ve'e.

¹⁹ Nunjajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsqts vine'e je Nte'yam y'o'yixjut jetse'e je jayu dutókipámút?, kux ni pana ve'e kya'o'yixjuu' jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam kyatsajkp." ²⁰ Mits, jayu, mnupánipts mitse'e jetse'e je Nte'yam xkojtsvintsóvut. ¿Va'anup n'ite'e to'k je naxto'ts, je to'tspaampa dunaajmat: "¿Tyajxts atse'e jidu'um tuxpum?" ²¹ O'yixjupts je'e ve'e je to'tspaampa jetse'e dupámút je naax pan vintsq ve'e dutsak, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e to'k je to'ts dupámút juu' je'e ve'e je majin maat yaktuump jetse'e jado'k dupámút juu' ve'e oyvintsqva yaktuump.

²² Ve'emts ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam dútún. Chajkpts je'e ve'e jetse'e duyaknuke'xnatákat je myakkin jets vintso ve'e je jayu je tyokin dutukkuvet je ejkun maat. Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e dumuteni je'eda pan pan jatye'e je tsaachpaatun duvinmajtsjudup, je'eda pan pan jatye'e ñupaajmtki jetse'e vyintókidinit. ²³ Nay ve'empa tse'e dútún jetse'e duyaknuke'xnatákat je majin juu' ve'e ooy tyunjayepp jets juu' ve'e ñupaajmtki jetse'e ntukmaatjayeppumdinit, uu'me'e xtukmo'tumdup. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e xyaxjimdu, ka uu'mjyape'eda, je israeejlit jayu, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy jidu'um:

Je'eda pan pan atse'e nkajáyuvidup y'ijt, uxymts atse'e nva'añ jets ats je'e ve'e je njáyuda.

²⁶ Ax jem tse'e joma ve'e je jayu yaknuujmidi:

“Ka'a xa ats miitse'e njáyuvada”,

nay jemjyam tse'e je joojntyk Nte'yam ña'muxjadat:

“Atsts miitse'e je n'ónukta.”

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy.

²⁷ Ax juu' tse'e je israeejlit jayu kajxta, jidu'um tse'e vyaajñ je Isaías: “Oyame'e je israeejlit jayu ooy tyunnumáyada, ve'em ax jo'n je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e tso'oktap. ²⁸ Ka'a tse'e tyánat jetse'e je Nte'yam dutokimpayoynit je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada.” Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁹ Ax ya Isaías tse'e too'vajkp tuvya'añ vye'na: “Je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, je'e tse'e xtukmo'tumdu, uu'mda, nu'eejyji je Israel je chaanda je kyoojta. Pan ka'a tse'e ve'em kudutoajn, kuxjajtumdi tse'e ax jo'n jyajtjidi je jáyuda juu' ve'e tsuunidu jem sodómat jets gomoorrait kyajpun kajxmdu.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je israeejlit jáyuda jets je oy kats je oy ayook

³⁰ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsose'e nva'numdat? Jidu'um xa je'e ve'e. Je'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, juu' ve'e duka'ixtidu vintso ve'e oy joot y'ittat je Nte'yam maat, je Nte'yam tse'e katokimpajmjudu je'e kajx ku ve'e jyaanchja'vijidi. ³¹ Ax je'eda juu' ve'e je israeejlit jáyuda, juu' ve'e dukutyonuvaandup je pava'nun jetse'e ve'em y'ijtnit oy joot je Nte'yam maat, je'e tse'e je Nte'yam tokimpajmjudu. ³² ¿Ax tyajx tse'e je Nte'yam tyokimpajmjidi? Je'e kajx tse'e kuxe'e dutsokta jetse'e y'ijtnit oy joot je Nte'yam maat je'e kajx juu' ve'e tyoondu, ka'a tse'e dutsokta jetse'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat je jaanchja'vin kajx. Ka'a tse'e dutsokta jetse'e je Jesucristo dujaanchjavadat, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e kitudup ku ve'e jeja tsakujx kyute'pxada. ³³ Ve'em xa je'e ve'e je Jesucristo ax jo'n je tsaaj juu' ve'e je jayu tyukkute'pxip, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mpámupts atse'e jem jerusaleenit kyajpun kajxm to'k pane'e itup ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakkute'pxip jetse'e je jayu duyakkitu,

pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip,

ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyt kuxe'e ve'em dútún.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

10

¹ Utsta ajhta utsta tsa'ada, ntsajkpts atse'e ooy yam nja'vin kajxm jetse'e ats je nnu'israeejlit jayu dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ¿Ooy ats je'e ve'e ntunnutsapkotsta! ² Tyúvamts atse'e nkats jets to'k aaj to'k joote'e je Nte'yam dumutonda dumupakta. Oyam tse'e ve'em dujatonda, ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e myutónjadat myupákjadat. ³ Ka'a tse'e dunujávada vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum, je'e ve'e chojktup jetse'e je Nte'yam kyatokimpámjadat je'e kajx ku ve'e dútunda juu' ve'e jep y'avintso vinma'yun kujxp pyayo'ydup. Ax ve'em tse'e dukakuvakta vintso ve'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je jayu dukatokimpám. ⁴ Je jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Cristo, je'e tse'e je Nte'yam katokimpajmjudu, ka'a tse'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'añ je Moisés je pyava'nun jetse'e ve'em je Nte'yam kyatokimpámjadat.

⁵ Jidu'um tse'e je Moisés dunukajts vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je pava'nun kajx: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykpts je'e ve'e.”

⁶ Ax jidu'um tse'e yaknuakats vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je jaanchja'vin kajx: “Ka'a tse'e mvinmáyt jem mja'vin kajxm: ¿Pants vine'e tsajpétup?” (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyakvánukut.) ⁷ Jaa'kvaamp tse'e jidu'um: “Ka'a tse'e jidu'um mvinmaayvat: ¿Pants vine'e vánukup joma ve'e je oo'kpatajk?” (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyakjoojntykpajknuvat.) ⁸ Jidu'um xa ve'e vya'añ: “Mmutámpts mitse'e je

Nte'yam je kyats je y'ayook, jem je'e ve'e m'am jets mja'vin kajxm." Jidu'um tse'e vya'añ. Ya kats ya ayook, je jaanchja'vints je'e ve'e juu' aatse'e ntukka'amaayp. ⁹ Pan mtukkajtp xaxa ve'e je m'aaj jets je Maja Vintsán je'e ve'e je Jesús, jetse'e jem mja'vin kajxm xjaanchjáva jets je Nte'yame'e yakjoojntykpajkinuva ku ve'e y'uk'aa'k, mjayépupts mitse'e je joojntykin juu' ve'e xaxa kajx ijtp. ¹⁰ Kux yame'e nja'vin kajxmam njaanchja'vimda, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda; jets ya n'aajamda tse'e ntukkojtsumdud, je'e kajx tse'e njayeypumda je joojntykin juu' ve'e xaxa kajx ijtp.

¹¹ Vaamp tse'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyt kuxe'e ve'em dutún." ¹² Ax ve'em tse'e, anañujoma kajx ya'a ve'e, pan pan jatye'e israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; je Nte'yam, ka'a xa je'e ve'e pan duviiñk'ix. Kux je Maja Vintsán, je'e ve'e dunuvintsanikajxp to'k ka'ajyji, ooyts je'e ve'e dutunkunuu'kx pan pane'e amótujup je maa'yun. ¹³ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan tse'e je Nte'yam du'amótup jetse'e yaktso'okjut, yaktso'okjupts je'e ve'e." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁴ Ax vintsots je'e ve'e je Nte'yam juu' du'amótudat pan ka'a ve'e dujaanchjávada; jets vintso tse'e dujaanchjávadat pan ka'ana ve'e du'amotunaxta je Nte'yam je y'ayook? Jets vintso tse'e du'amotunáxtat je Nte'yam je y'ayook pan ka'a ve'e pan vya'nuxjada? ¹⁵ Jets vintso tse'e du'avánadat pan ka'a ve'e je Nte'yam kyéxjada? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Ooye'e tyuntsoja ku ve'e je jayu jye'ya jetse'e je jayu duvaajnjada je oy kats je oy ayook." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁶ Ax ka'a tse'e to'k ka'ajyji dumajapamda je oy kats je oy ayook. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Isaías vyaajñ: "Maja Vintsán, xpants n'ite'e dujaanchja'vidup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjip?" Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ku ve'e je jayu du'avánada je Cristo jye'e, y'amotunajxtp tse'e je jayu je ayook. Jets ku ve'e je jayu du'amotunaxta je ayook, van'it tse'e je jaanchja'vin tyukje'yajada.

¹⁸ N'amotutúvips atse'e, aka'a vine'e je jayu dumótudi ya ayook? Ve'em, myótudu xa je'e ve'e. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Yaktaa xa ve'e vinxup to'k it to'k naxviiñ juu' je'e ve'e y'ava'nidu, jets je myajin, je'ypts je'e ve'e vinxup to'k it to'k naxviiñ jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁹ N'amotutúvinuvaps atse'e, aka'a vine'e je israeejlit jayu duvinmótudi ti ve'e tyijp juu' ve'e y'ixtu myótudu? Ve'em, vyinmótudu xa ve'e. Muto'k viiñ, vyinmótudu tse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunuujmi je israeejlit jáyuda, je Moisés tse'e tyukkojtsnajx:

Ejkup ats miitse'e nyaktándat je jayu kajxta juu' atse'e nkajáyuvidup, ve'emts ats miitse'e ntoojnjadat je jayu kajxta juu' ve'e oy dukapayoydup.

²⁰ Nay ve'empa je Isaías, najya'viijts je'e ve'e jets ya'a ve'e va'ajts du'avánat. Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dutukkojtsnajxy:

Xpaattuts atse'e je'eda pan pan jaty atse'e xka'ixtidup vye'na, naajknuke'xnatajkijuts atse'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dukah'amotutúvidu ats kajx.

²¹ Ax ku tse'e je Nte'yam dunukajts je israeejlit jayu, je Isaías tse'e tyukkojtsnajx, jidu'um tse'e vyaajñ: "Jóvum xaxa atse'e n'ix vintso ve'e je israeejlit jayu kuvyinmayumpijitni, kudumasooqtini je kyo'oy joojntykinda, jetse'e kuy'itta oy joot ats maat, je'eda pan pan jatye'e kakatsupajktup jetse'e kyakatsvinmótuda."

11

Tyukma'tp tse'e je Nte'yam je israeejlit jayu

¹ N'amotutúvips atse'e: ¿Tyunmasooqtinuts je'e ve'e je Nte'yam je jyáyuda? Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujñ! Átsam xa je'e ve'e israeejlit jayu, je Abraham xa atse'e je chaan je kyooj, je'e atse'e nuto'k je Benjamín je chaan je kyooj. ² Ka'a xa ve'e je Nte'yam dumasa'ak je jyayu juu' ve'e jupjani vyinkoon. Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jep joma ve'e je Elías dunu'aa'ni je israeejlit jayu jeja je Nte'yam vyinkujk. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³ "Maja Vintsán, yak'oo'ktinu xa ve'e je m'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e dujaavdini je yojxpejtun joma ve'e myakvinja'vi myakvintsa'ki. Átsji xa ve'e jado'k taannu juu' ve'e mvinja'vijup mvintsa'kijup, ax xyak'oo'kuvaanduvaps atse'e."

⁴ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam y'atsoojvji: "Ka mitsjap xa ve'e to'k juu' atse'e xtaajnjip, xtaajnjipnum xa atse'e nuvuxtojtyuk miijl je yaa'tyajk juu' ve'e dukavinkoxkténidup je apamnax juu' ve'e Baal duxaaj." Jidu'um tse'e je Elías yaknuujmi. ⁵ Nay ve'empa tse'e uxyam y'ijtpa. Nu'eejyits je'e ve'e je Nte'yam vyinkoojniji je myaa'yun kajx. ⁶ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam vyinkoojniji; ka je'e kajxape'e ku ve'e dutoondi juu' ve'e

oy. Kux pan je Nte'yame'e je jayu kuduvinkaajin je'e kajx ku ve'e dutonda juu' ve'e oy, ka'a tse'e maa'yun kuyaktij juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp.

⁷ ¿Ax vintsots je'e ve'e? Ka'a tse'e je israeejlit jayu dupaatti juu' ve'e jya'ixtidup; je nu'eejyida pane'e je Nte'yam vinkoojnjudu, je'e tse'e dupaattu juu' ve'e je israeejlit jayu jya'ixtidup. Ax je numay jayu, makk tse'e vyimpijittini je vyinma'yunda. ⁸ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "je Nte'yam tse'e makk pa'muxjudu je vyinma'yunda, uxym paat tse'e dukavinjavada juu' ve'e jya'ixtidup jetse'e dukavinmótuda juu' ve'e jyamótudup." ⁹ Vaampa xa ve'e je David jidu'um:

Qoy tyunkayda tyun'oo'kta je jayu.

Va'an je Nte'yam tyoojnijidini ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anjakxip, ve'em ax jo'n je jayu kyute'pxa jetse'e kyitu.

¹⁰ Va'an viints dūvimpijittini,

va'an dutsaachpaattini xa'ma kajx je jayu juu' ve'e ve'em dutoondup.

Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je Nte'yam tse'e duyaktsookp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹¹ N'amotutúvinuvapts atse'e, ku ve'e je israeejlit jayu kya'adi jep tokin jaatp, ¿tun-vintókiduts je'e vine'e? ¿Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Ku xa ve'e je israeejlit jayu tyokintoondi, je'e kajx tse'e tyukkadaakjidi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je israeejlit jayu myu'ékjadat ku ve'e du'ixta jets je Nte'yame'e je maa'yun to'nuxjudup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹² Ax ve'em tse'e, je israeejlit jayu je tyokin kajx tse'e je Nte'yam ooy dutunkunuu'kx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¿Ax vintsots je'e n'ite'e nuyojk je kunoo'kxun dukamo'ot je israeejlit jayu ku ve'e dujaanchja'vidinuvat je Nte'yam?

¹³ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam atse'e xvinooon jets atse'e n'itut je'e je kyukátsiva, je'e atse'e xkejxp jets atse'e je oy kats je oy ayook nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e kajxts atse'e ooy ntunyakvinkopka ya toonk. ¹⁴ Ntsajkpts atse'e jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu du'ixtat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjudup, ve'emts je'e ve'e du'ixtiduvat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjadat jetse'e ve'em dūjayeptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁵ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dūmasaak je israeejlit jayu, van'it tse'e dūmujot'o'yi juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax ku tse'e je Nte'yam dukuvajknuvat je israeejlit jayu, ve'em tse'e y'ittat ax jo'n kujyoojntypajknuva je oo'kpatajk. ¹⁶ Pan yaktukmuyojxp xa ve'e je Nte'yam je juts juu' ve'e too'vajkp yakjajtsip, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je juts juu' ve'e ux'ook yakjajtsip. Pan yaktukmuyojxp tse'e je Nte'yam je kup aa'ts, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je kup axén.

¹⁷ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je yukjootmit olivos kup axén. Jets je israeejlit jayu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e kayu'uj katún. Ve'em xa ve'e je Nte'yam dutún ax jo'n kudukuspuxj to'k je axén je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún jetse'e jem dupaajmji to'k je axén juu' ve'e yukjootmit olivos kup jetse'e to'k muk y'it maat je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. Ax ve'em tse'e, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún, ve'em ax jo'n je'e je ñaaj dūmooy je axén juu' ve'e jem ijt jetse'e yakkuspuxj, jetse'e ve'em ax jo'n je olivos kúpyjam je ñaaj duma'a je yukjootmit kup je y'axén juu' ve'e jem yaktukmupa'mi, nay ve'empats miitse'e je kunoo'kxun xjayepta je kunoo'kxun kajx juu' ve'e je israeejlit jayu jyayeptu. ¹⁸ Ax ka'a tse'e xko'oyjavadat je israeejlit jáyuda. ¿Vintsos'e mnamyájajadat? Ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je kup axén. Ax ka'a tse'e je kup axén je ñaaj duma'a je kup aa'ts, je kup aa'ts tse'e dūmooy je kup axén je ñaaj.

¹⁹ Nunajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "Je'e kajx xa ve'e je kup axén yakkuspuxj jets atse'e jem nyakpuujm." ²⁰ Ve'emam xa je'e ve'e. Je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je kup axén juu' ve'e yakkuspojx jetse'e kyoo'k'ijtni je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kux ka'a ve'e dujaanchjavada je Nte'yam. Miits tse'e m'ijttup ax jo'n je axén juu' ve'e to'k muk ijtp je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kuxe'e xjaanchjavada. Ka'a tse'e mnamyájajadat je'e kajx; nay'ix'ítjada ve'e jets ka'a ve'e m'ittat ax jo'n to'k je axén juu' ve'e je kup yaktukmupa'mi jetse'e yakkuspojxnuva. ²¹ Kux pan ka'a xa ve'e je Nte'yam dutukma't je israeejlit jayu juu' ve'e ijttup ax jo'n je avintso kup axén, ¿vintsos'e xnasjavada jets miitse'e mtukmo'otjadat pan ka'a ve'e xjaanchjavada? ²² Ya'a kajx tse'e n'ixumda vintso ve'e je Nte'yam va'ajts oy joot ñapyumju jets nay ve'empa vintso ve'e je makk tsaachpaatun dupum. Makk tse'e je tsaachpaatun dupuujmja pan pan jatye'e ijttup jep tokin jaatp; ax va'ajts oy joot tse'e ñapyumju miits maatta, je'e ve'e ku ve'e mnaajk'itjada oy jayu je Nte'yam maat. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, ve'em tse'e mjaajttuvat ax jo'n je'e jyaajti. ²³ Ax pan je israeejlit jayu tse'e

dujaanchja'vidinuvap je Nte'yam, yakpaamdinuvaps je'e ve'e jómam y'ijtti, kux o'yixjup je'e ve'e je Nte'yam jetse'e jado'k nax jem dupaamnuvat. ²⁴ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e yee'k jem yukjoogtm, van'it tse'e yakkuspujx jetse'e yakpaajmji juu' ve'e kyah'avintsokúpip, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. ²⁵ Vintsots n'ite'e kya'o'yinuvat jetse'e yakpaamnuvat jado'k nax joma ve'e y'ijtt je israeejlit jayu? Je'e tse'e ijtup ax jo'n je avintsokúpip.

Ku je israeejlit jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm

²⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijtt, ve'em tse'e mkanayjávajadat jets ooye'e juu' xtunnujávada. Ka'a xa ve'e je israeejlit jayu mákk je vinma'yun dújayeypta xa'ma kajx, van'it paatji ve'e ku ve'e pyo'okut pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujaanchjávadap je Nte'yam. ²⁶ Ax ve'em tse'e nujom je israeejlit jayu dújayeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ jep Kunuu'kx jatyan kujxp: Yakjéap tse'e je Yaktsookpa jem jerusalemnit kyajpun kajxm, je'e tse'e dútknuvaatsnup je israeejlit jayu je tyókinda.

²⁷ Ya'ats je'e ve'e je kojstán juu' ats je'e ve'e nmasookjadap ku atse'e je tyókin ntuknuvaatsinit.

Jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁸ Cho'oxpujks je'e ve'e je Nte'yam je israeejlit jáyuda kuxe'e dukajaanchjávada je oy kats je oy ayook. Miits je m'o'yinda xa je'e ve'e ku ve'e dukajaanchjávada. Oyam tse'e vye'ema, tyukkonvaats je'e ve'e je Nte'yam jets je'e ve'e dújáyuvat, chajkpts je'e ve'eda je jyujpit jayu kajxta, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ²⁹ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dúvinmatyikuts pan pan je'e ve'e vyinkaamp jetse'e dukunuu'kx. ³⁰ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ka'a tse'e xkatsupajkti je Nte'yam; ax úxyam tse'e je Nte'yam mtukmo'otjada kux ka'a ve'e je israeejlit jayu kyatsapakta. ³¹ Ax nay ve'empa tse'e, óyame'e je israeejlit jayu dukakatsapakta je Nte'yam, tukmo'otjadaps je'e ve'e, ve'em ax jo'n miitse'e úxyam mtukmo'otjada jo'n. ³² Je Nte'yam xa ve'e nujom je jayu dúyakaan jep tokin jaatp kuxe'e kyakatsapákjada. Ve'em tse'e dútuujn jetse'e to'k ka'ajyi dútkmo'otut.

“iOoy xa ve'e je Nte'yam dútunnumaja dútunnujaancha!”

³³ iOoy xa ve'e je Nte'yam dútunnumaja dútunnujaancha! iVa'ajts kuvij aa'k xa je'e ve'e jets ooy tse'e juu' dútunnujava! ³⁴ Pants n'ite'e o'yixjup jetse'e dúvinmótuvut pan tyajxe'e jets vintsó ve'e juu' dútún? ³⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx jatyan vya'añ:

iPants je'e n'ite'e dúnuja'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyajejpp, pants je'e n'ite'e o'yixjup jetse'e je Nte'yam dukojtsvíjut?

³⁵ iPants je'e n'ite'e too'vajakp juu' tuduma'a jetse'e ux'ook kyuvejtuxjut?

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx jatyan vya'añ. ³⁶ Je Nte'yam xa ve'e nujom juu' jaty dupaam, je'e je chojkun kajx tse'e nujom juu' jaty dúyakjeji, je'e je myajin kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. iYakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

12

Vintso je Nte'yam dútsak jetse'e je jayu joojntykat

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, kuxe'e je Nte'yam je jayu dúnu'ixkada'aky, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jets je'e ve'e mnatyukvintsá'agajadat, je vintsá'kin juu' ve'e joojntykidup, juu' ve'e je Nte'yam natyukkatajkijup jets juu' je'e ve'e y'oyja'vip. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xvínjávadat xvintsá'agadat. ² Ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je jayu juu' ve'e dúmaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e ve'e jetse'e je mvinnma'yun xyaktiktstinit, ve'em tse'e oy xnujávadat pan ti ve'e je Nte'yam chajkp, pan ti ve'e y'oyja'vip, pan ti ve'e oy jets va'ajts.

³ Je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojni, je'e kajxts ats miitse'e nvaajnada: Ka'a tse'e nujoyk maj mnayjávajadat jets juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguipt; je'e ve'e jetse'e nuto'k nuto'k oy xpayo'oydat jetse'e xtóndat juu' ve'e mtukkadaakjudup, ve'em ax jo'n dupaa'ty dúakeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam mmojyjudu. ⁴ May viijn xa ve'e je ni'kx je kopk dumaada, jem tse'e je kya'aj, jem tse'e je tyek, nay jempa tse'e juu' jaty viijn. Ax juu' tse'e to'k ni'kx to'k kopk, kakje'e tse'e je tyoonk tyukkada'akyju. ⁵ Nay ve'empa tse'e, numay xa uu'me'eda, ax to'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat jets to'k muk tse'e n'ijtumda nuto'k nuto'k, ve'em ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

⁶ Ax ve'em tse'e dútsak jetse'e juu' nto'numdat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun je putajkin xmo'yumda to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtukmutsojkumda. Pan yakmo'yumdu tse'e pan vintso ve'e nkojtsnajxumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dútsak jetse'e nkojtsnajxumdat ax jo'n dupaa'ty dúakeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e njajejpumdud.

⁷ Pan yakmo'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu mpatto'nimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan

yakmo'yumdu tse'e vintsq ve'e je jayu ntuk'ixumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e nto'numdat. ⁸ Pan yakmo'yumdu tse'e vintsq ve'e je jayu nyakjot'amajimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintsq ve'e mputajkimdat je jayu pan pan jatye'e katih'ijituxjudup, ve'em tse'e oy mputajkimdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintsq ve'e je jayu nyakkutojkimdat, oy tse'e nto'numdat. Pan yakmo'yumdu tse'e vintsq ve'e oy jayu nnappa'mumjadat je'e maat pan pan jatye'e tsaachvinmaaydup, xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em nto'numdat.

⁹ Nachókjada to'k jado'k to'k aaj to'k joot. Ka'a tse'e xtsóktat je ka óyap; to'k aaj to'k joote'e mnaajk'ítjadat je y'oy je'e maat. ¹⁰ Ooy tse'e mtunnachókjadat, ve'em ax jo'n dutsak jetse'e je Nte'yam je jyayu ñachókjadat. Íxtada vintsq ve'e mnavyints'a'agajadat vimpit atuj.

¹¹ Ooy tse'e xtuntsóktat jetse'e mtóndat; ka'a tse'e mnoox'oo'ktat. Mutonda mupakta je Maja Vintsán to'k aaj to'k joot. ¹² Xoojntkpe'e mnaajk'ítjadat je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsán x'a'ixta. Muténada tse'e ku ve'e mtsaachpaa'tta. Ijtp tse'e mtsapkótstat.

¹³ Putákada je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e katih'ijituxjudup. Napyámjada oy jayu maat je je'yva jayu.

¹⁴ Amótuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxut pan pan jatye'e mjomtoojnjudup mtitoo-jnjudup, ka'a tse'e x'amótudat jetse'e je tyokin yaktukkuvéttat.

¹⁵ Xoondukta je'e maat pan pan jatye'e xoojntkup. Ya'axta je'e maat pan pan jatye'e yaaxtup.

¹⁶ To'kji je vinma'yun xjayéptat nujom je jayu je y'o'yin kajxta. Ka'a tse'e mnamyájajadat; je'e ve'e mmaatnayjávajadap je jayu juu' ve'e kayakvintsá'kidup. Ka'a tse'e mnapyámjadat jets ooye'e juu' xtunnujávada.

¹⁷ Ka'a tse'e je jayu xtonumpijtjadat juu' ve'e ka óyap pan pan jatye'e ti ka óyap mto'nuxjudup. Íxtada jetse'e xtóndat juu' ve'e anañujoma je jayu y'oyja'vidup. ¹⁸ Tonda pan joma vaate'e m'o'yixjada jetse'e oy joot mjoointykadat maat anañujoma. ¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xtukkuvéttat pan pan jatye'e mto'nuxjudup juu' ve'e ka óyap. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx jatyan vya'añ: "Je Maja Vintsane'e vaamp: Xtukkadaakp xa atse'e jets atse'e je jayu mpaajmjadat je tsaacht'o'nun, ntukkuvéttapts ats je'e ve'e je tyókinda." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Pan yu'oo'kjup xa ve'e juu' ve'e mtso'oxpajkup, myakkáyup tse'e; ax pan taatsip tse'e, myak'oo'kup tse'e. Kux ku xa ve'e ve'em xtónut, natyukjávajap tse'e je tyokin." Jidu'um tse'e vya'añ. ²¹ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e je kyo'oy je'e myakkutojkuxjadat; ñojk'óye'e je kyo'oy je'e xyakkutojkjadat je'e kajx ku ve'e xtonda je y'oy je'e.

13

Vyinmajtsjup tse'e jetse'e nnappa'mumjadat jep je yakkutojkpa kya'p pya'tkup

¹ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e to'k ka'ajyi je jayu ñapyámjup jep je'e kya'p pya'tkup juu' ve'e yakkutojktup, kux ka'a ve'e pan yakkutojkpa je kutojkun dujayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. Nujom tse'e pan pan jatye'e yakkutojktup, je Nte'yamts je'e ve'e paajmjudu. ² Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e je yakkutojkpa dutso'oxpajkp, cho'oxpajkpapts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e dukuvuk juu' ve'e je Nte'yam pyavaampy. Pan pan tse'e dutso'oxpajkp je Nte'yam, je Nte'yamts je'e ve'e tukkuvéttadap. ³ Kux ka je'e kajxap xa ve'e je yakkutojkpa y'itta jetse'e du'atsa'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e oy, je'e kajxe'e jetse'e du'atsa'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap. Pan mtsojktup tse'e jetse'e je yakkutojkpa mkah'atsa'agajadat, tonda tse'e juu' ve'e tum oy, ve'em tse'e je yakkutojkpa myakmájajadat, ⁴ kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojnijp miits je m'o'yin kajxta. Ax pan je'e tse'e mtoondup juu' ve'e ka óyap, tsa'agada tse'e, kux ka koojyap xa ve'e je yakkutojkpa je kutojkun dujayep jetse'e je tsaacht'o'nun dupámüt, je Nte'yamts je'e ve'e moojyju je kutojkun jetse'e duyaktsaachpaa'tta je'e da pan pan jatye'e dutoondup juu' jatye'e ka óyap. ⁵ Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je jayu jep kutojkun pa'tkup ñaajk'ítjut, ka je'e kajxyap tse'e jetse'e je tsaachpaatun kyapaa'tjut, je'e kajxpa ve'e jetse'e je va'ajts vinma'yun dujayéput. ⁶ Je'e kajxpat miitse'e xmo'oda je kupa'mun je yakkutojkpa, kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojnijdup, je'e ejyam je'e ve'e jep ñu'ijtp jetse'e yakkutókut.

⁷ Kuvetta juu' ve'e myójidup. Pan pan xa ve'e tukkadaakjup je kupa'mun, ax mmo'odap tse'e. Pan pan tse'e tukkadaakjup jetse'e xyakmájadat, ax myakmájadap tse'e. ⁸ Ni pana tse'e xkamuyójadat; je'e ejyji ve'e je tsojkun juu' ve'e mnatyukmuyójjidup to'k jado'k. Pan pan xa ve'e dutsojkp je myujayu, ve'em tse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun. ⁹ Kux jidu'ume'e je Moisés je pyava'nun vya'añ: "Ka'a tse'e xyakvintsá'kintókídat je navyajkun, ka'a tse'e myakjayu'oo'ktat, ka'a tse'e mme'e'tstat, ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat." Ax ya'a jets nujom je viijnk pava'nun, akojtsmúk tse'e tyañ jidu'um: "Tsókta je mmujantámda je

mmutáktamda ve'em ax jo'n viinm mnachójkada." ¹⁰ Pan pan xa ve'e dujayejpp je tsojkun, ka'a tse'e ti ka óyap dutuujnja je myujayu. Ax ve'em tse'e, je tsojkun kajx xa ve'e je jayu dukutyún je pava'nun.

¹¹ Je'e kajx tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e ve'em xtóndat kux mnuja'vidupe'e jets najxpe'e je it. Ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e pojttuktup ku ve'e mya'ajta jetse'e je chooj duyakke'ekta, mnuja'vidupe'e jets támani ve'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat jets ka'a ve'e nYaktsookpamda Jesucristo, tá tse'e jyaak'támini je xaaj ku ve'e myiinnuvat jets ka'a ve'e ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹² Ve'em xa ve'e uxyam ya it ax jo'n je it koo'tsna jetse'e jave'e'n yak'a'ix jetse'e je xaaj pyítsumut. Va'an tse'e dukoo'kto'numdini je kyo'oy je'e, je'e juu' ve'e je jayu tyoondup juu' ve'e ijtup ax jo'n je'eda juu' ve'e ijtup jeja akoo'ts it jaat; je'e ve'e nto'numdinup vintso ve'e n'amaadaaguimdat je kyo'oy je'e je mákkin kajx juu' ve'e je Nte'yam xmo'yumdup, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n je'eda juu' ve'e ijtup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Va'an tse'e dujoontykimda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojntykidup jeja ajajtk it jaat. Ka'a tse'e ve'em nto'numdat ax jo'n je'eda pan pan jatye'e ooktup mookjudup, pan pan jatye'e juu' dujomtoondup dutitoondup, pan pan jatye'e je káts dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, pan pan jatye'e dutoondu juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup, pan pan jatye'e nacho'oxpajkjup, jets pan pan jatye'e ejkjupud jot'aajnjupud ku ve'e juu' kya'ó'yixjada ax jo'n je viijnk jayu. ¹⁴ Jeme'e je Maja Vintsán Jesucristo y'am kya'm nmapya'mumjadat. Je'e maat tse'e n'ijtumdinit ve'em ax jo'n je jayu dujayepta je vit juu' ve'e natyukxoixjudup. Ka'a tse'e nto'numdat juu' ve'e ntsojkumdup ya n'avintso vinma'yun kajxamda.

14

Ka'a tse'e ntókipayoyumdat je nmujaanchja'vivamda

¹ Kuvakta je mnujaanchja'vivada pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup pan ti ve'e je Nte'yam chajkp; ax ka'a tse'e xkojtsvintsovdut ku ve'e oy dukavinmótuda. ² Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e nayja'vijidup jetse'e duja'kxtat to'k ka'ajyi ti jaty, jempa tse'e viijnktava juu' ve'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, tum je aajy je ojs tse'e jya'kxtup. ³ Je jaanchja'vivada pan pan jatye'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ka'a tse'e duviijnk'ixtat je myujaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyi duja'kxtup je aajy je ojs; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyi duja'kxtup je aajy je ojs, ka'ats je'e ve'e duviijnk'ixtuvat je myujaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, kux kuvajkjudu je'e ve'e je Nte'yam. ⁴ Nunajtp tse'e ku ve'e vinkex nūnva'anut jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Jidu'umts atse'e n'atsav: ¿Pants mitse'e tumpumju jetse'e xtókipayoyut je viijnk jayu je tyoompá? Je vyintsán xa je'e ve'e va'anup pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump uk pan ka'a. Ax tyónupts je'e ve'e juu' ve'e oy, kux ó'yixjup je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je jayu je y'oy je'e dutónut.

⁵ Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets nūmájipe'e to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj. Jempa tse'e je viijnk jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets akijpxa ve'e dunumájada nujom je xaaj. To'k jado'k tse'e vinjava tyándat pan vintso ve'e oy dupaa'tut du'akeegat. ⁶ Je'e juu' ve'e du'amaa'yidup to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj, ve'emts je'e ve'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e dukah'amaa'yidup je xaaj juu' ve'e je myujaanchja'viva y'amaa'yidup, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat. Je jaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat, kux kyukojtsjidup je'e ve'e je Nte'yam je'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup. Je jaanchja'vivada juu' ve'e dukaja'kxtup je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat, kyukojtsjiduvaps je'e ve'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup.

⁷ Ni pánats uu'me'eda juu' ve'e kajoojntykip je y'avintso je'e kajx, jets ni pánats uu'me'eda juu' ve'e ka'oo'kp je y'avintso je'e kajx. ⁸ Pan joojntykimdup xa ve'e, je Nte'yam kajxts uu'me'e njoojntykimda; jets pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam kajxpat uu'me'e n'oo'kumduva. Ax ve'em tse'e, pan joojntykimdup tse'e uk pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam je jyáyuts uu'me'eda. ⁹ Je'e kajx xa ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e jyoojntykpajknuva jetse'e dunuvintsanikáxut nujom pan pan jatye'e joojntykidup jets nujom pan pan jatye'e oo'ktu.

¹⁰ Kux tse'e ve'em, tyajxts miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? ¿Jets tyajxts miitse'e jemdava juu' ve'e duko'oy'ixtup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? Ka'a tse'e xtukkadaakumda jets je'e ve'e ntókipayoyumdat, to'k jado'k uu'me'e nje'yumdinit jem je Nte'yam vyinkojkm, ax je'ets uu'me'e xtókipayoyumdap. ¹¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Vaamp xa ve'e je Maja Vintsán:

“Tyúvam atse'e nva'añ jets nujom atse'e je jayu xvinkoxkténadat, nujom tse'e vya'andat jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' atse'e ntuump.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Ax ve'em tse'e, nuto'k jaty uu'me'e je cuenta je Nte'yam nmo'yumdinit pan vintso ve'e juu' jaty tunto'numda tunkojtsumda.

Ka'a tse'e je jayu ntukmasoókumdat je Nte'yam je tyoo'

¹³ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e n'uktokimpayoyumdinit to'k jado'k, je'e ve'e mpayoyumdap vintso ve'e je n'utsamda je n'ajchamda jets je n'utsamda je ntsa'aamda nkatukmasoókumdat je Nte'yam je tyoo'. ¹⁴ Kux atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán Jesús maat, je'e kajxts atse'e vinjava ntañ jets ka'a ve'e tii ni tia juu' ve'e yaktokintoomp je y'avintso je'e. Ax pan je jayu tse'e dúnasja'vip jets jeme'e juu' ve'e yaktokintoomp, yaktokintoompts je'e ve'e ku ve'e je jayu dutún juu' je'e ve'e ñasja'vip jets ka'a je'e ve'e y'oya. ¹⁵ Ax pan ñasja'vidup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada jets ka'oyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, je'e kajx ku ve'e du'ixta juu' ve'e mja'kxtup, mkatsojktup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada ku ve'e ve'em xtonda. Ka'a tse'e xyakvintókidat je jayu juu' ve'e je Cristo juu'oo'ki, je'e kajx ku ve'e xja'kxta juu' je'e ve'e ñasja'vip jets yaktokintoomp je'e ve'e. ¹⁶ Oyame'e xnujávada jets nvaat je'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtoondup, ka'a tse'e ve'em xtóndat pan je jayu ve'e dúnasja'vidup jets tokin je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm, ka'a tse'e duyakvinkópkada juu' ve'e kyaaydup y'ookup, je'e ve'e yavinkópkidup jetse'e dutóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je oy joót dujayéptat, jetse'e xyoonduktat je Espíritu Santo kajx. ¹⁸ Pan pan xa ve'e je Cristo ve'em dumutoomp dumupajkp, oy jootts je'e ve'e y'it je Nte'yam maat, ixjduvaps je'e ve'e je jayu jets vintso ve'e dutún juu' ve'e oy.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e nto'numdinit nkojtsumdinit vintso ve'e oy joót nmamyu'ijtumjidinit to'k jado'k jetse'e makk aaj makk joót n'ijtumdinit to'k muk je Cristo maat. ²⁰ Je'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon, ka'ats miits je'e ve'e xyakvintókidat je'e kajx juu' ve'e mkaaydup m'ooktup. Nvaat tse'e je jayu dukay du'uu'k juu' ve'e je viijnk jayu tukmasoókup je Nte'yam je tyoo'. ²¹ Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ka'a miitse'e je tsu'uts xja'kxtat, ka'a ve'e je tsaaaydum pa'ajk naaj x'oo'ktat, ni ti viijnka ve'e xkatóndat pan je'e kajxe'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada dumasó'okta je Nte'yam je tyoo'. ²² Pan ti ve'e mjaanchja'vidup jetse'e xtóndat ya'a kajx, jeja tse'e je Nte'yam vyinkujkji dutsakojkup je ve'em xjaanchjávadat. Xoon je'e ve'e je jayu juu' ve'e dúnja'vip jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump. ²³ Ax je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, tokintoompts je'e ve'e ku ve'e juu' dukay duju'kx jetse'e dukajaanchjáva jets oy je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún. Kux pan ti ve'e je jayu tyoondup jetse'e dukajaanchjávada jets oy je'e ve'e, tókints je'e ve'e ku ve'e ve'em dutonda.

15

Va'an duto'numda pan vintso ve'e je viijnk jayu du'oyjávadat

¹ Uu'mda, pan pan jatye'e dúnja'vidinup je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e mputajkimdat pan pan jatye'e duka'ynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e nto'numdat vintso ve'e viinnm n'oyja'vimda, ² je'e ve'e nto'numdap juu' ve'e je nmujaanchja'vivamda y'oyjávadat jetse'e y'itut je'e je y'o'yin kajxta, ve'em tse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ³ Kux ni je Criistova ve'e dukatuujn vintso ve'e viinnm du'oyjava, ve'em ax jo'n dúnjujmi je Tyee', ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jo'n: “Ku tse'e je jayu mvinkojtspejtjidi, ats tse'e xtukkadakkajx.” Jidu'um tse'e dúnjujmi. ⁴ Nujom tse'e juu' jatye'e jatyáñ ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e kajxts je'e ve'e yakjatyaañ jetse'e xtuk'ixumdat, jetse'e makk aaj makk joót nmútónimdat juu' jatye'e nyaknajxumdap, jetse'e je jot'amajin njayejpumdat van'it paat ku ve'e ve'em tyoojnijnit kyojtsijnit ax jo'n jep javyet. ⁵ Je Nte'yam, juu' ve'e je jayu dumakkinmooyp jetse'e juu' dumuténat jetse'e duyakjot'amaja, je'e tse'e dutónup vintso ve'e kijpx je vinma'yun xjayéptat, ve'em ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayejpp. ⁶ Ax ve'emts miitse'e to'k ka'ajji to'k aaj to'k joót xyakmájadat xyakjaanchadat je Dios Tee' je nMaja Vintsánamda Jesucristo.

Yakvaajnjidu ve'e je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁷ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo mkuvákjada, ve'em tse'e mnakyuvákjadat to'k jado'k, ve'em tse'e xyakmájadat xyakjaanchadat je Nte'yam. ⁸ Kux juu' xa ats miitse'e nvaajnjidup, ya'ats je'e ve'e: Miine'e je Cristo jetse'e dumútónut dumupákut je Nte'yam je israeejlit jayu je y'o'yin kajxta. Ku ve'e ve'em dutuujn, yaknuke'xnatajkits je'e ve'e jets kyutyuumpe'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em tyónjút juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jupjit jáyuda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ⁹ Je'e kajx tse'e myiimpa jets pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e duyakmájidinup duyakjaanchidinup je Nte'yam kuxe'e tyukmo'tjüduva, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Nyakmájap nyakjaanchapts ats mitse'e je numay jayu maat juu' ve'e ka je israeejlitap, ávupts atse'e mits je mmajin je mjaanchin kajx.

¹⁰ Jado'k nax tse'e jidu'um vyaampa:

Miitsta, pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta, xoondúkta maat je'eda juu' ve'e je Nte'yam vinkoojnjudu.

¹¹ Vaampap tse'e jidu'um:

Nujome'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, yakmájada yakjaanchada je Maja Vintsán, ve'em tse'e, yakmájada yakjaanchada je Maja Vintsán nujom je jáyuda.

¹² Jidu'um tse'e je Isaías jep Kunuu'kx Jatyán kujxp dujatyaampa:

Yakjéjap xa ve'e to'k je Isaí je chaan je kyooj pane'e duyakkutojkjap vinxup to'k it to'k naxviijn,

jem tse'e je Isaí je chaan je kyooj y'am kya'm ñapyajmjidinit juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaajñ.

¹³ Je Nte'yam, juu' kajxe'e n'a'ixumda je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum, je'e tse'e xoojntkp myak'ítjadap jets je oy joot maat kuxe'e je'e xjaanchjávada, ve'em tse'e je Espíritu Santo je myakkin kajx nuyojk oy xnuja'vi'ata'atstat jets tyúvam je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e m'a'ixup.

¹⁴ Usta ajchta utsta tsá'ada, nnuja'vip atse'e jets oy jayu miitse'eda jets ooye'e juu' xtunnujávada, jets m'o'yixjudupe'e jetse'e mnatyuk'ixjadat to'k jado'k. ¹⁵ Oyam tse'e vye'ema, yap atse'e nak kujxp nnayjávaja jets ats miitse'e juu' ntukjaa'myétstat. Je'e kajxts atse'e ve'em nnayjávaja kuxe'e ats je Nte'yam je maa'yun xtoojnji ¹⁶ jets atse'e je Cristo Jesús nmutoñut nmupákut je'e je y'o'yin kajxta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Nvaajnjidupts ats je'e ve'e je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin yaja naxviijn, ve'em tse'e y'íjttinit je vintsá'kin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e je Nte'yam kuntukvintsa'kidi, ve'em tse'e y'íjttinit je Nte'yam je jyayu je Espíritu Santo kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, ooy atse'e ntuntukxoondúk juu' ve'e je Nte'yam tyoon kyojts ats kajx, ats, nuto'k juu' ve'e ijt to'k muk je Cristo Jesús maat. ¹⁸ Nayja'vijup atse'e jets je'ejyji atse'e nkótsup juu' ve'e je Cristo tyoon kyojts ats kajx jets ve'em pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dukatsapáktap je Nte'yam, ve'em juu' jatye'e tyoon kyojts ats kajx ¹⁹ ku ve'e je m'íjt nujá'vin jetse'e je majin dutuujn jets ku atse'e je Espíritu Santo xyakmakkpukj. Ax ve'emts atse'e je jayu nvaajnjikujx je oy kats je oy ayook jem jerusaleenit kajypun kajxm jetse'e jem paat jye'ya iliiricovit y'it jootm. ²⁰ Ijtpts atse'e ntsak vintso atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook joma ve'e je Cristo jye'e kyayaknujávana, ka'ats atse'e ve'em ntóñut ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk dujaa'kyakvimpejtp joma ve'e je viijnk jayu je tajk dutso'ndúk. ²¹ Ve'em atse'e ntsak jets atse'e ntóñut ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Je'eda pan pan jatye'e kayakvaajnjidupna, y'ixtaps je'e ve'e, jets je'eda pan pan jatye'e dukamótudupna, vyinmótudaps je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ.

Ñuvinma'yi tse'e je Pablo jetse'e ñajkxut jep Roma

²² Kux atse'e ve'em ntun, je'e kajxts atse'e xka'o'yixju jets ats miitse'e najkx nku'ixta, óyam atse'e may náxani njanupaamduka. ²³ Ax uxym tse'e, ta atse'e nton'avaada yaja it jaat joma atse'e tunnaxy tuntaka. Jékani jets uxym paat atse'e ooy njatuntsak jets atse'e n'ítut miits maatta, ²⁴ a'ixpts atse'e jets x'o'yixjup atse'e tosjk. Nku'ixuvaandup ats miitse'e naxyji ku atse'e nnajkxut jep espáñait y'it jaatp. Ku ve'e ve'e je it ñáxut jetse'e xyoondúkut ats ya n'aaj ya njoot ku atse'e n'ítut miits maatta, van'itts ats miitse'e xputákadat jets atse'e njaa'knajkxut jep España. ²⁵ Ax najkxpts aatse'e uxym jem Jerusalén jets aatse'e je putajkin nmo'oddat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem ijtup. ²⁶ Kuxe'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat, je'e tse'e dunupaajmtkidu jetse'e je putajkin dutuknúkxat je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e ayooñdup jem Jerusalén. ²⁷ Y'oyja'vidu tse'e jetse'e ve'em dutóndat, ax pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e, kux ve'eme'e tyukkada'akjada. Kux je'e pan pan jatye'e ijtup ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujayejptup je oy kats je oy ayook maat je'eda pan pan jatye'e israeejlit jayu jetse'e ve'em dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je israeejlit jayu yaktukputákadat juu' ve'e y'ixup jyayejptup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ku ve'e yaktukkataka vye'nat ya putajkin juu' ve'e yakmojktup, van'itts atse'e jep España nnajkxut, ve'emts ats miitse'e

naxyji nku'ixtat. ²⁹ Oy xa atse'e nnujava jets ooye'e je Cristo xtunkunoo'kxumdat ku atse'e jem nmajxut jets ats miitse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

³⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jets je tsojkun kajx juu' ve'e je Espíritu Santo xmo'yumdup, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jets atse'e to'k aaj xputákadat, atse'e xnutsapkótstat. ³¹ Amótuda to'k aaj je Nte'yam jets atse'e xtuknuva'atsut je tsaachtu'nun juu' atse'e xtoojnjavaandup je'e pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo jem Judea, jets nay ve'empa ve'e oy yakkuvákut je putajkin juu' ve'e yaktukkatákadap je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén. ³² Pan vaamp tse'e je Nte'yam, van'itts atse'e nje'yat va'ajts xoojntkp joma ve'e miitsta jets atse'e njot'amájat ku ve'e nku'ixtat. ³³ Je Nte'yam, juu' ve'e duyajkp je oy joot, je'e maat tse'e m'ijttinit. Amén.

16

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹ Oy jayu je'e ve'e je Febe, nuto'k je n'útsamda je ntsa'aamda juu' ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp je jaanchja'vivatajk maat juu' ve'e nay'amojkijidup jem cencréait kyajpun kajxm. ² Oy yaxxón tse'e xkuváktat je Maja Vintsán kajx, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e dutóndat je Nte'yam je jyayu. Putákada to'k aaj ya Febe pan ti jatye'e ka'ijituxjup, kux numaye'e je jayu juu' ve'e pyutajki, xputajki atse'e viinn.

³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Priscila jets je Aquila, je'e juu' atse'e ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup je Cristo Jesús. ⁴ Viinn xa je'e ve'e jep kutsa'aga jaatp ñaajktaajnjidi ats kajx. Nkukojsjidiupts atse'e, ax ka átsjyap tse'e, ve'empa ve'e nujom je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e nay'amojkijidup jem je Priscila jets je Aquila tyak'amda. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Espaneto juu' atse'e nmaatnayja'vijup jets atse'e ooy ntuntsak. Je'e ve'e mutoo'vajkp dujaanchja'vi'ukvaan je Cristo yaja acáyait y'it jaat. ⁶ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je María juu' ve'e ooyani tuntoomp miits maatta. ⁷ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Andrónico jets je Junias, ats je nmu'israeejlit jáyuda juu' atse'e nmaatpoxuntaktsuunidu, ñumájidup je'e ve'e je kukátsiva maatta jetse'e too'vajkp to'k muk y'ijtti je Cristo maat jets ka'a ve'e ats.

⁸ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Amplias juu' atse'e ooy ntuntsajkp je Maja Vintsán kajx. ⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Urbano juu' ve'e ntukmaatmuto'numdup ntukmaatmupajkumdup je Cristo Jesús, nay ve'empa je Estaquis juu' atse'e ooy ntuntsojkap. ¹⁰ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Apeles juu' ve'e oy duyaknuke'xnatajki jets yaanchja'vipe'e je Cristo. Mooyduva to'k aaj máyam je Dios je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Aristóbulo tyak'am. ¹¹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat ats je nmu'israeejlit jayu Herodión, nay ve'empa je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Narciso tyak'am juu' ve'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. ¹² Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Trifena jets je Trifosa juu' ve'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup, nay ve'empa je n'útsamda je ntsa'aamda Pérsida, juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup jetse'e jékani je Maja Vintsán dumutún dumupuk. ¹³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Rufo, juu' ve'e je Maja Vintsán vinkoojnju, nay ve'empa je tyaak, juu' atse'e ntaakja'vip. ¹⁴ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Asíncrito, je Flegonte, je Hermas, je Patrobas, je Hermes, jets je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e ijtup je'e maatta. ¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Filólogo jets je Julia, je Nereo jets je cha'a, je Olimpas, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijtup je'e maatta.

¹⁶ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. Joma jatye'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajkta, to'k ka'ajji tse'e mkejxuxjada máyam je Dios.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda jetse'e xtun'ixtat je'eda pan pan jatye'e je jayu duyaknavya'kxjudup jetse'e dutukmaso'okta je Nte'yam je tyoo', kux juu' ve'e je jayu tyuk'ixtup, ka'ats je'e ve'e ñavyaa'tyju je xipajkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu mva'nuxjudu. Ka'a tse'e mnaajk'itjadat je'e maat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je ka óyap. ¹⁸ Ka je Cristo Jesusap xa je'e ve'e myutoondup myupajktup, je y'avintso vinma'yune'e yaktoondup, vyin'aa'ndupts je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, je'e ve'e ku ve'e tsoj kyotsta jets je'e juu' ve'e je jayu y'oyja'vip. ¹⁹ Anañujoma xa ve'e je jayu dunujávada vintso miitse'e xkuvakta je oy kats je oy ayook, je'e kajxts atse'e nxoonduk. Ntsajkpts atse'e jetse'e vij m'íttat vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e jets ka'a ve'e vij m'íttat vintso ve'e xtóndat je kyo'oy je'e. ²⁰ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot xmo'yumdup, je'e tse'e duyakvintókiyup je Satanás jetse'e y'ijtnit jep mtekupa'tkupta. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

²¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Timoteo juu' atse'e ntukmaatmutuump ntukmaatmupujkp je Cristo. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Lucio, je Jasón, jets je Sosipater, ats je nmu'israeejlit jáyuda.

²² Ats, je Tercio, je'ets atse'e njaayp juu' atse'e uxyam yaktuknuujmip, nay ve'empats ats miitse'e ntuknukexta máyam je Dios je Maja Vintsán kajx.

²³ Máyame'e je Dios je Gayo mkejxuxjada, je'ets atse'e tuxyak'itupaa'ty yaja tyak'aajy joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajкта. Mkejxuxjuduvap tse'e máyam je Dios je Erasto juu' ve'e je kajpun je myeen duka'mip. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je uts je ajch juu' ve'e duxaaj Cuarto.

²⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap anañujoma. Amén.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit, je'e juu' ve'e o'yixjup jetse'e mak k aaj mak joot myak'ijtidinit, ve'em ax jo'n dumaatnavyaa'tyju je oy kats je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp, je Jesucristo jye'e, juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyuknuja'vi jetse'e jujpani kyayaknujava y'ijit. ²⁶ Ax uxyam tse'e, va'ajts nujávats ya'a ve'e tyañ je'e kajx juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajкта, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e je jayu dupavaan jetse'e du'avánadat ya ayook pan joma ve'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e je Nte'yam dujaanchjavadat jetse'e dukatsapáktat.

²⁷ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx, je'ejyji ve'e to'k nujom dunuja'vikajxp! je Jesucristo kajx tse'e ve'em yaktoonni! Amén.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'it'ut je Jesucristo je kyukátsiva. Ats jets je n'útsamda je n'ajchamda Sóstenes, ² máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyaajpun kajxm. M'ijittupe'e je Nte'yam je jyayu je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat. Je Nte'yam tse'e myaaxuxjudu jetse'e mjoointykidinit ax jo'n je'e ve'e dutsak. Máyam aatse'e je Dios ntuknukexxtuva anañujoma je jayu juu' ve'e jyajoma'itukujxa duvinja'vidup duvinta'kidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e je Myaja Vintsanda jets uu'm nje'emdava. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijittinit je'e je y'oy joot maatta.

Njajejpumdupe'e je maa'yun je putajkin je Cristo kajx

⁴ Ijtp atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta kux mkunoo'kxjudup miits je'e ve'e je Cristo Jesús kajx. ⁵ Kux tse'e m'itta to'k muk je Cristo maat, je'e kajx tse'e je Nte'yam mmo'ojada to'k ka'ajyi je maa'yun je putajkin, ve'em tse'e xnujávada juu' ve'e tyúvam jets oy je'e ve'e juu' ve'e mkojstsup. ⁶ Makk tse'e mtanda to'k muk je Cristo maat kuxe'e xjaanchjávada je Cristo jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidu. ⁷ Ax ve'em tse'e, namvaat tse'e x'a'ixta je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ka'a tse'e mka'ijituxjada je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp. ⁸ Je'e tse'e myak'itjadap makk aaj makk joot, ve'em tse'e ni ti tókina mkayakpaatjadat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ⁹ Je Nte'yam, kyutyuumpts je'e ve'e je'e je y'ayook, je'e tse'e xvinko'numdu jetse'e n'ijtumdnit je y'Onuk Jesucristo maat, uu'm je nMaja Vintsánamda.

Ku je jaanchja'vivatajk kijpx je vinma'yun dukajayepti

¹⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e kijpx je vinma'yun xjayeptinit. Ka'a tse'e mnapyajkva'kxjadat; tsoj yakxone'e mjoointykadat mnaxviijnadat, to'kji je mvinma'yunda to'kji je mja'vinda. ¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e kajxts atse'e ve'em nva'añ kux ta atse'e je kats nmotu jets mnapyajkva'kxjudupe'e. Je Cloé je jyáyuts atse'e tuxnaajmada. ¹² Je'ets atse'e ntijp jets to'k jado'ke'e kakje'e je vyinma'yun dupamda. Jem xa ve'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jem tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Apolos xa atse'e mpanujkxp." Jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Pedro xa atse'e mpanujkxp." Nay jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Cristo xa atse'e mpanujkxp." ¹³ ¿Jadi pajkva'kxy vine'e je Cristo y'it? ¿Ukpú ats, je Pablo, ats vine'e cruuzpejt miits kajxta? ¿Ukpú ats je nxaaj kajx maandup: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jem tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Cristo xa atse'e mpanujkxp." ¹⁴ Nkukojsjip xa atse'e je Nte'yam jets ni pana ats miitse'e nkayaknapejtti, je Criispoi ve'e jets je Gayo, ¹⁵ ax ve'em tse'e ni pana kyava'anut jets ats je nxaaj kajxe'e mnapejtti. ¹⁶ Nyaknapejtpadamna atse'e je Estéfanos maat pan pan jatye'e jep jyuumpt tyujkp. Ka'ats atse'e n'ukjaa'myejtsni ku atse'e viijnk nyaknapejtpa. ¹⁷ Kux ka yaknapejtpa xa atse'e je Cristo kxejx, je'e ve'e jets atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je'e juu' ve'e xku'oo'kimdu jem cruz kajxm jetse'e makk n'ijtumdnit to'k muk je'e maat. Ax ka'ats atse'e je tsújit ayook nyaktún jetse'e je jayu koojyji dutsojjávadat je ayook juu' atse'e nkajstps.

Je ayook juu' ve'e je Pablo je jayu vyaajnji

¹⁸ Je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjip, ya'ats je'e ve'e: Je Cristo xa ve'e xku'oo'kimdu jem cruz kajxm. Tukxi'ik katsts je'e ve'e yakjávada pan pan jatye'e vintókidup; ax uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam yaksookjudup, je Nte'yam je myákkints je'e ve'e. ¹⁹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Nyaknukexnatákap xa atse'e jets ka'a je'e ve'e tyun je'e je y'ayook juu' ve'e natyijjudup kuvij jáyuda,

ka'ats je'e ve'e tyoompa je'e je y'ayook pan pan jatye'e natyijjudup vinmótuva ónukta. Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁰ Jeja xa ve'e yaja naxviijn juu' ve'e yaktijtp kuvij jáyuda, yak'ixpajkpada, jets pan pan jatye'e ooy juu' dutunnuja'vidup. Ax juu' tse'e yaja naxviijn yaktijp viji kej, yakxi'ikts je'e ve'e je Nte'yam dujava. ²¹ Nñja'vip xa ve'e je Nte'yam juu' ve'e tyuumpt, je'e kajx tse'e kyanamyasookji jetse'e je jayu y'ixajat je naxviijnit vijin kejun kajx, je'e ve'e chajkp jetse'e cho'oktat je kyats je y'ayook kajx je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, óyame'e ya kats ya ayook yakxi'ik dujávada je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup.

²² Y'ixuvaandup tse'e je israeejlit jayu je müjit nuja'vin, y'amotunaxuvaandup tse'e je griego jayu je vijin je kejun; ²³ ax je Cristo, juu' ve'e cruuzpejt, je'lets je'e ve'e je'e juu' aatse'e je jayu nvaajnjp. Kyo'oya'vidup tse'e ya kats ya ayook je israeejlit jáyuda, yakxi'iks ya'a ve'e dujávada pan pan jatye'e ka je'epta; ²⁴ ax uu'm kajxamda, pan pan jatye'e je Nte'yam vinkoojnjudu, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je Nte'yam je myakkin jets je Nte'yam je vyijin je kyéjunts ya'a ve'e. ²⁵ Yakxi'iks je'e ve'e je jáyuda dujáva ku ve'e je Cristo je jayu duku'oo'ki jem cruz kajxm. Ax óyam tse'e je jayu yakxi'ik dujávada, oys je'e ve'e je Nte'yam dunujava ti ve'e tyuump. Juu' xa ve'e je jayu tyijp jetse'e je Nte'yam dutuujn kux ka'a ve'e je makkin dujayep, nu'oyok makts je'e ve'e jets ka'a ve'e to'k ka'ajji je jayu. ²⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnuja'vidinup xa miitse'e jets je Nte'yame'e mvinkoojnjudu, nu'eejyits miitse'eda viji kej ax jo'n je naxviijnit jayu dutijta, nu'eejyits miitse'edava juu' ve'e yakkutojktup, nay nu'eejyits miitse'edava juu' ve'e dujayeiptup je vintsa'kin. ²⁷ Vyinkoonts je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e yaktijtp ka vjap ka kéjap yaja naxviijn, je'e kajx tse'e jetse'e duyaktso'otyónut pan pan jatye'e yaktijtp viji kej; vyinkoonts je'e ve'e pan pan jatye'e yaktijtp ka mákkap yaja naxviijn, je'e kajx tse'e jetse'e duyaktso'otyónut pan pan jatye'e yaktijtp makk. ²⁸ Je Nte'yame'e duvinkoon pan pan jatye'e kayakvintsa'kidup jets pan pan jatye'e yakviijnk'ixtup, ve'em tse'e kyutókiyut je majin juu' ve'e yakvinkópikidup pan pan jatye'e dujayeiptup je naxviijnit vinma'yun. ²⁹ Ax ve'em tse'e ni pana kyanamyájajat jeja je Nte'yam vyinkujk. ³⁰ Je Nte'yam xa ve'e viinn uu'm xyakto'kmojkumdu je Cristo Jesús maat. Je Cristo kajx tse'e nnuja'vimdini juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda jetse'e va'ajts n'ijtumda, je'e tse'e xyakpitsumumdu jem je Satanás y'am kya'm jetse'e n'ijtumda jem je Nte'yam y'am kya'm. ³¹ Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e namyajavaajnjp, nu'oyok oys je'e ve'e jetse'e je Nte'yam duyakmájat duyakjaanchat."

2

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku atse'e nnujkx jets ats miitse'e nvaajnidi je Nte'yam je y'ayook, ka'ats atse'e je müjit ayook nyaktuujn ukpu je jayu je vyijin. ² Ku xa atse'e n'ijt miits maatta, ka'ats atse'e ntsajk jets atse'e viijn nmujávat, je Jesucristo je'e ve'e, juu' ve'e cruuzpejt. ³ Ja'vip tsa'kipts atse'e nve'na jem miits mvinkojkmda jets yónuk aaj yónuk joot. ⁴ Ku ats miitse'e nmukojtsti jetse'e ntuknuja'vidi je oy kats je oy ayook, ka'ats atse'e ntsajk jetse'e ntukjaanchjávadat je Jesucristo je jayu je vyijin kajx, ñojk'óye'e ntukjaanchja'vidi je Espiritu Santo je myakkin kajx, ⁵ ve'em tse'e je Jesucristo xjaanchjávadat je Nte'yam je myakkin kajx jets ka je jayu je vyijin kajxap.

Je Espiritu Santo kajx tse'e je Nte'yam je vyijin yaknujava

⁶ Oyam tse'e vye'ema, je vijin maatts aatse'e je jayu nmukotsta juu' ve'e makk naajk'ijtidinup to'k muk je Jesucristo maat. Ya vijin, ka je naxviijnit vjinapts ya'a ve'e, nay ka je vjinapts ya'a ve'e juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn. Je vijin juu' ve'e jyayeiptup, je'yapts je'e ve'e je xajj ku ve'e kyoo'k'ijtnit. ⁷ Ax je ayook juu' aatse'e nkajtsj, je Nte'yam je vyijints je'e ve'e juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'lets je'e ve'e ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi jetse'e njayeipumdnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁸ Ni pánats ya'a ve'e dukanuja'vi juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn, kux pan kudunuja'vidi xa ve'e, ka'ats je'e ve'e kuduyakjacryuuzpejtjidi je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ⁹ Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e du'apaajmtki may viijn je y'oy je'e juu' ve'e kayak'ixpna kayakmótupna jets ka'anume'e yakvinmay,

je'e kajx tse'e du'apaajmtkiji pan pan jatye'e je Nte'yam dutsojktup.

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁰ Ax ya'a tse'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu je Espiritu Santo kajx, kux je Espiritu Santo, va'ajts je'e ve'e dunujava ti vinma'yune'e je Nte'yam jyayeipj.

¹¹ Ni pana xa ve'e dukanujava pan vintso ve'e to'k jado'k je jayu vyinnmay jem jya'vin kajxm, je jayu je jya'vinji tse'e dunuja'vip. Nay ve'empa tse'e, je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'ejji tse'e dunuja'vip vintso ve'e je Nte'yam vyinnmay. ¹² Ax ka'a tse'e nnuja'vimda je Nte'yam je y'ayook je naxviijnit vinma'yun kajx, je Espiritu Saantots je'e ve'e xtuknuja'vimdu je ayook jetse'e nvinnmótumdat juu' ve'e je Nte'yam je myaa'yun kajx xmo'yumdu. ¹³ Juu'ts aatse'e je jayu ntuk'ixp, ka je'epts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyijtp vijin, je vijin je'e ve'e juu' ve'e je Espiritu Santo aats xtuknuja'vip. Ku aatse'e ve'em ntuk'ix, ñuja'vidupts je'e ve'e pan pan jatye'e je Espiritu Santo dukuvajktup jets tyúvam je'e ve'e je ayook juu' aatse'e nkajtsj.

¹⁴ Pan pan jatya xa ve'e jem jya'vin kajxm ka'ijtp je Espiritu Santo, ka'a tse'e dukuvakta juu' ve'e kyajtsj je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, kux

yakxi'ike'e dujávada, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e duvinmótudat juu' ve'e je Espíritu Santo xtuk'íxumdup, kux je'e ya'a ve'e juu' ve'e yaknuja'vip je Espíritu Santo kajx. ¹⁵ Je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e duvinkónut juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, ax ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e tyókimpay'o'yjut je'e kajx. ¹⁶ Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¿Pants je'e n'ite'e dunuja'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyayeipp?

¿Pants n'ite'e o'yixjup jets je'e ve'e duyak'ixpákut?

Jidu'um tse'e vya'añ. Ax uu'mda, to'kji tse'e je vinma'yun njayeipmunda je Cristo maat.

3

Je jayu juu' ve'e dumutoondup dumupajktup je Nte'yam

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e kunmukojtst ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dunuja'vidinup ti ve'e je Espíritu Santo chajkp, vanxu'pe'e nmukojtst ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo ukpu ax jo'n je'eda juu' ve'e námnum to'k muk ijt'ukvaandu je Jesucristo maat. ² Ntuk'ixtuts ats miitse'e juu' ve'e ka tso'oxap jetse'e xvinmótudat, kux ka'anum xa ve'e apaamduka mve'nada jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tso'ox, ve'eme'e mve'nada ax jo'n je pi'k ónyk juu' ve'e tsi'tspna, juu' ve'e kayakmooyppnum je kaaky je tojxk. Ax ka'anum tse'e uxayam m'o'yixjada jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tso'ox, ³ kux ve'emna ve'e je vinma'yun xjayepta ax jo'n je'eda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo. Je'e ve'e ku ve'e mnavyiink'ixjada, mnamyu'ekjada je'e kajx ku ve'e juu' mka'o'yixjada ax jo'n je viijnk jáyuda, jetse'e mnakyojtsvintso'vjada, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets ve'eme'e m'itta ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'eda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je ky'o'oy je'e. ⁴ Kux jem miitse'eda juu' ve'e vaandup: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Apolos xa atse'e mpanujkxp." Ax ve'emam tse'e mnaajk'itjada ax jo'n je'eda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo.

⁵ ¿Pants je'e ve'e je Pablo? ¿Pants je'e ve'e je Apolos? Je Nte'yam je myutoompa je myupajkpaji xa aatse'e n'it juu' kajxe'e xjaanchjávada je Maja Vintsán. Kakje'e xa aatse'e ntuijn juu' aatse'e je Maja Vintsán xtukpavaan. ⁶ Ve'em atse'e ax jo'n je'e juu' ve'e je taamt duniipp, ve'emts je'e ve'e je Apolos ax jo'n je'e juu' ve'e duva'xp, ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakye'e'kp, je'e tse'e dupaamp je jaanchja'vin jem je jayu jya'vin kajxmnda. ⁷ Ax nmupánipts aatse'e, ni atsa, ni je Apólósa, je Nte'yam je'e ve'e to'k juu' ve'e dunumájpip dunujaanchip. ⁸ Je'e juu' ve'e niipp jets je'e juu' ve'e va'xp, akijpxats je'e ve'e, kujo'yuxjadapts je'e ve'e je Nte'yam kakje'e juu' ve'e tyoondup. ⁹ Je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa xa aatse'e; ve'em xa miitse'eda ax jo'n je Nte'yam je tyajk kum'ijtti.

¹⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je takpaampa juu' ve'e oy dujajtp jets kuvij, je Nte'yamts atse'e xpaam jets atse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk duyaktsoo'ntkp. Ax juu' tse'e viijnkta, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je'eda juu' ve'e dujaa'kkajxmipojktup. Ax pan pan jaty tse'e dujaa'kyakvimpejtup je tajk, ooy tse'e dutun'ixtat vintso ve'e kyavintókiyut je tun. ¹¹ Kux ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyaktsoo'ntknuvat je'e, je'ejiyi ve'e juu' ve'e tsoo'ndukani, je'ets je'e ve'e je Jesucristo jy'e, juu' ats miitse'e nvaajnjida. ¹² Ax o'yixjup tse'e je jayu jetse'e dujaa'kyakvimpétut je tajk, je'e ku ve'e dupaajmjat juu' ve'e ijt'p ax jo'n je oro, je plata, ukpu je tsújit tsaaj, je kup, je páyuts, ukpu je maajy. ¹³ Je toonk juu' ve'e to'k jado'k tyuump, van'itts je'e ve'e oy n'uke'xnata'kat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpay'o'ynit. Kux juu' ve'e je jayu tyoondup, yak'ixupts je'e ve'e pan myuténipe'e je jaajin van'it. Ax je jaajin tse'e duyaknuke'xnata'kap pan vintso ve'e to'k jado'k tyun. ¹⁴ Pan pan tse'e dutukpaamp juu' ve'e katóyup, yakmoognyupts je'e ve'e je o'yin je tyoonk kajx. ¹⁵ Ax pan pan tse'e dutukpaamp juu' ve'e tóyup, yaktotyokikajxnpus tse'e nujom, óyame'e tsa'ak y'ijtnit je jayu, ve'em ax jo'n je'e pane'e je jaajin dukukeekp. ¹⁶ ¿Tis, ka'a vine'e xnujávada jets je Nte'yam je chaptajk uu'me'eda?, yam nja'vin kajxmamda ve'e chuuna je Espíritu Santo, juu' ve'e ijt'p jem je Nte'yam jya'vin kajxmpa. ¹⁷ Pan pan xa ve'e duyakvintsa'kintókip je Nte'yam je chaptajk, tukkuvétjupts je'e ve'e je Nte'yam, kux oy jets va'ajts je'e ve'e je Nte'yam je chaptajk. Uu'mda tse'e je'e je chaptajk.

¹⁸ Ni pana tse'e kyanavyin'aa'njut viinm. Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e nayja'vijup kuvij je naxviijnit viijn kajx, va'an tse'e dunapyumju ax jo'n tti kudukanuja'vi jo'n, ve'em tse'e tyúvam y'ítut kuvij. ¹⁹ Kux je naxviijnit viijn, ka'a je'e ve'e je Nte'yam duvijjáva. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ku ve'e je taay maat juu' dutonda je kuvij jáyuda, je Nte'yamts je'e ve'e yaktánjadap ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'o'o'kun je'e ve'e juu' ve'e y'anajkxp." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Ñuja'vip xa ve'e je Maja Vintsán jets ka'a ve'e tyun vintso ve'e vinyinmayda je kuvij jáyuda." ²¹ Je'e kajx tse'e, ni pana ve'e dukayakmájat je jayu juu' ve'e dutuk'ixtup je Nte'yam je

y'ayook, kux nujom juu' jaty, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e. ²² Ats, nay ve'empa je Apolos, je Pedro, ya naxviijn, je joojntykin, je oo'kun, je'e juu' ve'e uxyam, juu' ve'e miimpnum, nujom juu' jaty, miits je m'o'yindats je'e ve'e. ²³ Ax je Criistots uu'mele jye'eda; jets je Cristo, je Nte'yamts je'e ve'e jye'e.

4

Juu' ve'e yaktukpavaan je kukátsivatajk

¹ ¿Vintso ve'e dutsak jets aatse'e je jayu xjávát? Je Cristo je myutoompa je myupajkpa xa aatse'e, yaktukkuva'ni aatse'e jets aatse'e je jayu ntuk'ixut juu' ve'e je Nte'yam yaknuke'xnatajki. ² Pan pan xa ve'e yaktukkuva'nip juu', yakvinkópkaps je'e ve'e jetse'e yakkutyónut ax jo'n yaktukpava'añ. ³ ¿Pants je'e ve'e juu' ve'e vaamp jets oy ukpu ka óyap je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajts? Ka'ats atse'e nmajapum juu' miitse'e mkojstsup ats kajx ukpu juu' ve'e je viijnk jayu kyojstsup ats kajx. Nay ka'ava tse'e tyun ku atse'e mpayo'oy jets oy ukpu ka óyap je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajts. ⁴ Oyam atse'e ti nkanatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'e kajxaps atse'e jep tokin jaatp nka'it; je Maja Vintsane'e vaamp pan oy je'e ve'e juu' atse'e ntuump uk pan ka'a. ⁵ Je'e kajx tse'e, ka'ats miitse'e pan txokimpayo'oydat. A'ixta ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Ku ve'e myiinnuvat, nuke'xnatáka tse'e nujom y'itut. Je'e tse'e duyaknuke'xnatákap pan ti jatye'e je jayu vyinmaaydup jem jya'vin kajxmada, ve'em tse'e dumooynit kakje'e je jayu juu' ve'e vyinmajtsjudup.

⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, miits je m'o'yin kajxta xa atse'e tuntukmu'a'ixmoka vintso atse'e jets je Apolos, ax ve'em tse'e xnujávadat jets ka'a ve'e y'oya jetse'e xyaknujókadat juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ve'em tse'e to'k xkayakmájadat jetse'e jado'k xkaviijnk'ixtat. ⁷ Ax mits, jyapana, ¿vintsots mitse'e xtunjaa'knúmája jets ka'a ve'e je viijnk jayu, ukpu ti ve'e m'ixp mjaye'oydat juu' ve'e je Nte'yam kamo'ojyju? Ax pan je'e tse'e mmoojyju, ¿tyajx tse'e mnamyávaja ax jo'n je'e ve'e kumkamoojyji jo'n?

⁸ Ve'em xa miitse'e mnayjávajada jets ka'a ve'e ti mka'ijtuxjada. ¿Mnayja'vijidup tse'e ax jo'n va'ajts kumeen kum'ijti jets ax jo'n kumyakkutojki ka aats maatat! ¿ey je'e ve'e kuy'it jetse'e kumyakkutokta, ve'emts aats miitse'e kunmaatyakkutókta! ⁹ Ve'em xa ve'e jyava jets aats, je kukátsivatajk, tun ux'ook aatse'e je Nte'yam xyaktaajñ. Ve'em xa aatse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e kutúkani je y'oo'kun, x'ixtuaps aatse'e je jayu jets je aangelestajk, ve'em tse'e dunjávadat vintso aatse'e njátut. ¹⁰ Xtijup xa aatse'e je jayu ka vjap kuxe'e aats je Cristo je y'ayook nyakva'ixtuk; ax ve'emts miitse'e mnatyijjada jets oye'e xnujávada juu' ve'e je Cristo chajkp. Ve'em xa aatse'e nnayjávaja jets je makkin aatse'e nkajaye'jpp, tum mak tum tsotsts miitse'e mnayjávajada. Xviijnk'ixp xa aatse'e je jayu; miits tse'e myakvinta'kidup. ¹¹ Uxyam paat xa aatse'e ntaatsa nyu'aa'kju, aatse'e je vit je xox xka'ijtja, aatse'e je jayu xjomtún xtitún, aatse'e njaajn ntajk kya'it, ¹² aatse'e januu'kxji ntun ya nka'aj maat. Ku aatse'e je jayu xvinkojtspét, n'amótuaps aatse'e je Nte'yam jetse'e je maa'yun tyo'nuxjadat. Ku aatse'e je jayu xjomtún xtitún, nmuténipts aatse'e. ¹³ Ku aatse'e nyaknuvampet, je oy kojtsun maatts aatse'e nkojtsumpít jets aatse'e n'ix vintso aatse'e nkojts'óyat. Uxyam paatts aatse'e nyakupm ax jo'n je naax je po'ox.

¹⁴ Ka miits je mtso'oty'o'nun kajxaptats ats ya'a ve'e nja'a; je'e ve'e jets ats miitse'e nkojtsjadat ax jo'n ats je n'ónuk kum'ijti. ¹⁵ Kuxjajayepta xa miitse'e je yak'ixpajkpada miijl am juu' ve'e mtuk'ixjudup je Cristo jye'e, tun to'kjits je'e ve'e juu' ve'e ijt ax jo'n je mtee'ada, ax je'ets atse'e, kux mjaanchja'vi'ukvaandu ve'e je Jesucristo ku ats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁶ Nmuno'okxtktuaps ats miitse'e jetse'e ve'em xtóndat xkótsat ax jo'n ats.

¹⁷ Je'e kajxts ats miitse'e ntuknuke'xta je Timoteo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. N'onukja'vipts ats je'e ve'e kuxe'e dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Oyts je'e ve'e je Jesucristo dutuujnja. Je'e tse'e mtukjaa'myétsjadap vintso atse'e je Cristo mpanujkx, ve'emam ax jo'n atse'e je jayu ntuk'ix joma jatye'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada. ¹⁸ Jemts miitse'eda juu' ve'e namyájiidup ku ve'e vyinmayda jets ka'a ats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ¹⁹ Ax pan vaamp tse'e je Maja Vintsán, ka'a tse'e vinjo'n ya it jyaa'knáxut jets ats miitse'e najkx nku'ixtinuva, van'itts atse'e nnujávát pan ti ve'e tyoondup pan pan jatye'e namyájiidup, ka je'e kajxyap tse'e juu' ve'e kyojstsup, je'eva ve'e vintso ve'e je makkin dujayepta. ²⁰ Kux je Nte'yam je kyutojkun, ka je kats ka je ayookjyaps je'e ve'e, je'e je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je jayu duma'a je makkin jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ ¿Vintso'e xtsókta jets ats miitse'e najkx nku'ixta, tsoj yakxón, ukpu ejkjud jot'aajnup kuxe'e xkakutyonda je Maja Vintsán je pyava'nun, ats miitse'e n'anajkxadat ax jo'n je jayu du'anajkxa je y'ónuk je vojpun maat, ukpu ax jo'n du'anajkxa jetse'e duyak'anaa'kut?

5

Qoye'e kyatun'oya ku ve'e je jayu duyakvintsə'kintóki je navyajkun

¹ Va'ajsts atse'e je kats nmotu jets jeme'e miits maatta to'k juu' ve'e je kats dutukmaatjajejpp to'k je ta'axtajk juu' ve'e ka púkap jyajejpp. ² In ka'ats je'e ve'e ve'em jyátukada juu' ve'e je Nte'yam duka'ixada, je'e tse'e ku ve'e to'k dumaattsuuna je kyutaak! ³ Ve'em tse'e mjaa'knamyájajada! Vi'n kumtsaachvinmáya ku je'e ve'e je kyo'oy je'e dutún. Je yaa'tyajk juu' ve'e ve'em játkip, vyinmajtsjup tse'e jetse'e xyakpitsumdat joma ve'e mnay'amókajada. ⁴ Qyam xa atse'e nka'it miits maatta, jem tse'e ats ya njoot ya nja'vin, ax tats atse'e ntókimpayoy je'e juu' ve'e ve'em játkip, ve'em ax jo'n atse'e jem kun'ijt. ⁵ Kojtsmókta n'it je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, jem tse'e y'ítut ats ya njoot ya nja'vin jets je Maja Vintsán Jesús je myakkin. ⁶ Jetse'e xpámdat je yaa'tyajk jem je Satanás kya'm, ve'em tse'e je ñi'kx je kyopk chaachpaa'tut jetse'e je jyoot je jya'vin tsa'ak y'ijt nit ku ve'e je Maja Vintsán Jesús myiinnuvat.

⁷ Ka'a xa je'e ve'e y'oya jetse'e mnamyájajadat je'e kajx juu' ve'e mtoondup. ⁸ Ka'a vine'e xnujávada jets ve'em je'e ve'e je tokin ax jo'n je levadura?, jyavee'nja xa je'e ve'e, tyuktajkikujxpts je'e ve'e nujom je juts. ⁹ Yakke'ektats nujom juu' jatye'e myakma'tjudup, juu' ve'e ijt ax jo'n je levadura juu' ve'e náxyani, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je nam tsapkaaky juu' ve'e yakkaayp pascua xaaj, ax jo'n je nam juts juu' ve'e je levadura dukamaat. Xku'oo'kimdu xa ve'e je Cristo, je'e tse'e ijt ax jo'n je carnero juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsə'kidup y'ijt pascua xaaj. ¹⁰ Va'an tse'e to'k aaj to'k joot dujoojntykimda je Cristo juu' n'ukto'numdinit ax jo'n je jayu nkatsojkumda, va'an tse'e dumasogokumdini nujom juu' jatye'e ka óyap.

¹¹ Nnuja'yidu xa ats miitse'e jets ka'a ve'e m'íttat je'e maatta juu' ve'e je kats dutukmaatjajejptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup. ¹² Ax ka je'epts atse'e ntijp jetse'e xtunkukeektinit pan pan jatye'e yaja naxviijn je kats dutukmaatjajejptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, pan pan jatye'e je meen dúnas'ayóvidup, pan pan jatye'e mee'tstup, pan pan jatye'e duvinja'vidup dūvintsə'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap; kux pan ka'a xa ve'e je'e maat m'ítuva'anda, kumpitsumdat miitse'e yaja naxviijn. ¹³ Je'e atse'e ntijp jetse'e mka'íttat je'e maatta juu' ve'e natvijjudup utsta ajchta ukpu utsta tsa'ada jetse'e je kats dutukmaatjajépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, je meen dúnas'ayóvada, duvinjávada dūvintsə'agada juu' ve'e ka je Nte'yamap, y'akotsutoonkada, y'oo'kta myo'okjada, jetse'e myee'tsta. Ka'a tse'e xmaatkáydət xmaat'oo'ktat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je kyo'oy je'ep. ¹⁴ Ka'a xa atse'e xtukkada'aky jets atse'e ntókimpayoydat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo, je Nte'yam je'e ve'e tokimpayoyjadap. Ax miits tse'e mtukkadaakjudup jetse'e xtókimpayoydat pan pan jatye'e mmaatnay'amojkijdup. Je'e kajxsts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e xjaa'kyakjättat jetse'e je tokin toompa xmaatnay'amókajadat.

6

Vintsə je'e ve'e ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñañuxa'aajada

¹ Pan jem tse'e miitsta pan pane'e dukoy'oya'vidup pan ti ve'e mtoondup, ² vintsəse'e mnayávajada jetse'e najkx mñañuxa'aajada jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo? ³ Ñojk'oy xa je'e ve'e kuy'it jetse'e amiitsji kuxkojts'óyada jeja je mnujaanchja'vivatajk vyinkujkta. ⁴ Ka'a miitse'e xnujávada jets pan pan jatye'e je Nte'yam je jayay, je'e tse'e dutókimpayoydat pan pan jatye'e tsaanadap jem naxviijnit y'it kajxm? Ax pan miits tse'e ntókimpayoydat je naxviijnit jayu, ⁵ ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xkojts'óyadat juu' ve'e vee'ñ katsji? ⁶ Ka'a ve'e xnujávada jets je ángeles paat uu'me'e ntókimpayoyumdat? ⁷ Vintsəts n'ite'e xka'o'yixumjadat jetse'e juu' nkojts'oyimdat juu' ve'e uxym toojnjup kojtsjup? ⁸ Pan jem xa ve'e pan ti ve'e myaktso'oxidup, ⁹ tyajx tse'e mñañuxa'aajada jeja je'e vyinkujkta pane'e dukayavinkópkidup jep tsaptujkp? ¹⁰ Ve'e xa ats ya'a ve'e nkats jetse'e mtsə'otyóndat, ¹¹ ka'a miitse'e jemda otyo'ka pane'e kuvij juu' ve'e myaknamyujot'óyajadat? ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

⁷ Ku ve'e mñañuxa'aajada, va'ajts tse'e xyaknuke'xnatákada jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e mtoondup. ⁸ Tyajxsə'e ñojk'oy xkamuténada je ka óyap juu' ve'e myaktoojnjidup? ⁹ Tyajx tse'e ñojk'oy xkamaso'ókta ku ve'e juu' myakmee'tsjada? ¹⁰ Ax vimpitts miitse'e xtonda. Mko'otyooondup tse'e jetse'e mme'e'tsta. ¹¹ A'uts ah'ajch paat a'uts atsa'a paat tse'e ve'em mnatýónjada!

⁹ ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets ka'a ve'e y'íttat jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap? Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat, ka'a xa ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm y'íttat pan pan jatye'e je kats dutukmaatjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, pan pan jatye'e duvinja'vidup divintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e je navyajkun duyavintsá'kintókidup, je yaa'tyajta juu' ve'e je kats dutukmaatjayeiptup je myuyaa'tyajk kux aamp tooype'e jem jya'vin kajxmda jetse'e ñamyaat'ítjadat, ¹⁰ ni ka'ava tse'e jem y'íttat pan pan jatye'e mee'tstup, pan pan jatye'e juu' dúnas'ayo'vidup, pan pan jatye'e ootkup mookjudup, pan pan jatye'e ko'ofukojtsidup, pan pan jatye'e je myujayu dupajkidup juu' avin'aa'na. ¹¹ Jem miitse'eda juu' ve'e ve'em joojntykidu; ax mtokinmee'kxjudu tse'e je Nte'yam, je'e je jyáyuts miitse'eda, je'e tse'e mkatokimpaajmjudu. Je nMaja Vintsánamda Jesús jets je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtup jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e kajxta tse'e ya maa'yun mto'nuxjada.

Yakmájada yakjaanchada je Nte'yam je mni'kx je mkopk kajxta

¹² Vaamp xa ve'e je jayu jets yakjajtype'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty. Tyúvants je'e ve'e; óyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e to'k ka'ajyji y'oya. Ka'a tse'e nvaat jets atse'e nnamyas'okjut jets atse'e juu' xyakkutojkat. ¹³ Vaamp xa ve'e je jayu jets je joot kajxe'e je kaaky je naaj yakpum jets je'e kajxe'e je joot yakpum jetse'e je jayu kyáyut y'oo'kut. Jidu'um tse'e vya'anda. Ax yakkutókiyuups je'e ve'e je Nte'yam je kaaky je naaj jets je joot. Ka je'e kajxpa xa ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk yakpum jetse'e je kats dutukmaatjayeiptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup; je Nte'yam kajx je'e ve'e yakpum. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je myakkin kajx je Nte'yam duyakjoojntykpajknuva je nMaja Vintsánamda Jesucristo, nay je myakkin kajxpa tse'e xyakjoojntykpajkumdinuvat.

¹⁵ ¿Tis, ka'a vine'e xnujávada jets ve'eme'e uu'm ya nni'kxamda ya nkópkamda ax jo'n to'k jado'k viijn jaty kun'jítumdi to'k ñi'kx to'k kopk je Cristo maat? ¿Mpajkap ats n'íte'e to'k viijn juu' ve'e ijtup je Cristo maat jets atse'e ntukmaatnamyókjut je ko'otya'axap? ¿Ni vintsova xa atse'e nkapajkat jets atse'e ve'em ntónut! ¹⁶ ¿Mkanuja'vidupe'e jets ku ve'e to'k je yaa'tyajk dumaatnamyúku je ko'otya'axap, ve'emts je'e ve'e numejtsk jyajttini ax jo'n to'k ñi'kx to'k kopk kuy'ijiti? Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve'em tse'e numejtsk jyajttini ax jo'n to'k ñi'kx to'k kopk kuy'ijiti." ¹⁷ Nay ve'empa tse'e ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Maja Vintsán maat, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k joot to'k ja'vin kuy'ijiti.

¹⁸ Ni vintsova xa ve'e je kats xkatukmaatjayeiptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjayeiptup. May viijn xa ve'e je tokin juu' ve'e je jayu tyuump; ax je'e juu' ve'e je kats dutukmaatjayeipp je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeipp, yakma'typts je'e ve'e je ñi'kx je kyopk. ¹⁹ ¿Ka'a ve'e xnujávada jets je Espíritu Santo je'e ve'e je chaptajk je mni'kxta je mkopkta jets jeme'e mja'vin kajxmda chuuna je Espíritu Santo?, juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudu. Je Nte'yam jye'e xa miitse'eda, ²⁰ va'ajts tsóvaxts je'e ve'e mkujooyjidi. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam xyakmájadat xyakjaanchadat je mni'kx je mkopk maatta.

7

Je kojtsviijn je navyajkun kajx

¹ Úxyamts atse'e n'atsóvut juu' ve'e m'amotutúvidu ku atse'e xnuja'yidi. Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu kyata'axpúk. ² Ax je'e kajx tse'e kuxe'e je jayu ñamyaat'ituvá'anjada, kakje'e tse'e je jayu dujayéput je ñuda'ax, kakje'e tse'e je jayu dujayéput je ñuyaa'y. ³ Ku ve'e je ta'axtajk ñaaj'ituvá'añju maat je ñuyaa'y, je ñuyaa'y tse'e dukutyónup je ta'axtajk je chojkun; nay ve'empa tse'e ku ve'e je yaa'tyajk ñaaj'ituvá'añju maat je ñuda'ax, je ñuda'ax tse'e dukutyónup je yaa'tyajk je chojkun. ⁴ Ku ve'e je ta'axtajk yaa'vyúk, ka'a tse'e naaydum je ñi'kx je kyopk du'ukyakkutojkjini, je ñuyaa'ye'e je kutojkun tyukmaatjayeipp; nay ve'empa tse'e ku ve'e je yaa'tyajk tya'axpúk, ka'a tse'e naaydum je ñi'kx je kyopk du'ukyakkutojkjini, je ñuda'axe'e je kutojkun tyukmaatjayeipp. ⁵ Ka'a tse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dukamaat'ítut, nay ve'empa tse'e je ta'axtajk, ka'ats je'e ve'e je ñuyaa'y dukamaat'ítut, je'ejiyi ve'e jetse'e mkanamyaat'ítjadat ku ve'e tux'akojtsókta jetse'e kak'apuk m'íttat jetse'e mtsapkótstat. Ku ve'e je it ñáxut pan vinxupe'e tux'akojtsókta, van'it tse'e mnamyojkjidinuvat, ve'em tse'e mkaka'adat jem je ko'oyjáyuav kya'm.

⁶ Ka'ats atse'e mpava'añ jetse'e mkanavyákjadat, nyakjajtyp atse'e. ⁷ Ve'em atse'e ntsak jetse'e ve'em nujom je jayu kuy'it ax jo'n ats. Ax je Nte'yam tse'e kakje'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooyp pan vintso ve'e to'k uk pan vintso ve'e jado'k.

⁸ Je naaydum jayu jets je ku'aa'k ta'axtajk, je'ets atse'e nnuujmidup jets oye'e kuy'it jetse'e naaydum kutyanda, ve'em ax jo'n ats; ⁹ ax pan ka'a tse'e dumuténada, ñojk'óy tse'e ñavyákjadat jets ka'a ve'e ku ve'e koojiji je y'aaj je jyoot y'ampákjadat.

¹⁰ Ax pan pan tse'e yaa'vyúkani ta'axpúkani, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e kyanamyaso'okjadat. Ka átsap xa ya'a ve'e je mpava'nun, je Maja Vintsán je pyava'nun ya'a ve'e. ¹¹ Pan myasooknup tse'e je ta'axtajk je ñuyaa'y, ka'a tse'e y'ukyaa'vyajknit, o'yip tse'e jetse'e je ñuyaa'y dumaatnakyojts'o'yijinuvat. Ax nay ve'empa tse'e je yaa'tyajk, ka'a tse'e dumas'o'okut je ñuda'ax.

¹² Juu'ts atse'e njaa'kkótsup, ka'ats je'e ve'e je Maja Vintsán dukajts, ats ya'a ve'e nkajtsip. Pan je uts je ajch je ñuda'ax tse'e dukajaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je ta'axtajk ñayávaja jetse'e dujaa'kmaattsaaanat je ñuyaa'y, ka'a tse'e je ñuyaa'y myaso'okjut. ¹³ Jets pan je uts je tsa'a je ñuyaa'y tse'e dukajaanchja'vip je Jesucristo, jetse'e je yaa'tyajk ñayávaja jetse'e dujaa'kmaattsaaanat je ñuda'ax, ka'a tse'e je ñuda'ax myasookjuvat. ¹⁴ Kux je yaa'tyajk juu' ve'e je Jesucristo dukajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam je ñuda'ax kajx juu' ve'e je jaanchja'vin dujayejepp; jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesucristo dukajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam je ñuyaa'y kajx juu' ve'e je jaanchja'vin dujayejepp. Pan ka'a xa ve'e kuvye'ema, ve'em tse'e je m'ónuk kuy'itta ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je tye'e je tyaaak je jaanchja'vin dukajayejtup. Ax je m'ónukta, je Nte'yamts je'e ve'e dukunoo'kxip. ¹⁵ Ax je jayu tse'e juu' ve'e kajaanchja'vip, pan je'e tse'e dumas'o'okuvaannup je ñuda'ax ukpu je ñuyaa'y, maso'okta jetse'e ve'em dutóndat. Ku ve'e ve'em jyátut, naspaka tse'e tyánut je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a, kux je'e kajxe je Nte'yam yxaaxjimdi jetse'e oy aaj oy joót ntsuunimdinit. ¹⁶ Jets mits, ta'axtajk, ka'a xa ve'e xnujava pan jyaanchjávape'e je mnuyaa'y je Jesucristo mits kajx. Uk mits, yaa'tyajk, ka'a tse'e xnuja'viva pan jyaanchjávape'e je mñuda'ax je Jesucristo mits kajx.

¹⁷ Va'an tse'e anañujoma je jayu dutsuuna ax jo'n jyoojntykidi ku ve'e je Nte'yam yaaxuxjidi jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu, ve'em ax jo'n je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e jyoojntykadat. Ve'emts atse'e je jayu nvaajnjada pan joma jatye'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada. ¹⁸ Pan je Nte'yam xa ve'e duyaaxjip to'k juu' ve'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmip, ve'em tse'e duni'kxmat dukojmat je ixta'nun jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu je'e ve'e. Ax pan yaaxjip tse'e to'k juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip, ka'a tse'e je ixta'nun yakpaajmjat. ¹⁹ Ka'a xa je'e ve'e vyinkopka pan ñi'kxmip kyojmipe'e je ixta'nun uk pan ka'a, je'e ve'e vinkopk jetse'e je jayu dukutyónut je Nte'yam je pyava'nun. ²⁰ Kakje'e xa ve'e je jayu tyánut ve'em ax jo'n vye'na ku ve'e je Nte'yam yaaxuxji jetse'e y'ijtnit je'e je jyayu. ²¹ Pan je joyutoompa ve'e m'ijt ku ve'e myakyaaxji, ka'a tse'e mnayvinma'yunmo'ojut; ax pan m'o'yixjup tse'e jetse'e naspaka m'itut, ve'em tse'e xtónut, ²² kux je'e juu' ve'e ijt je joyutoompa ku ve'e je Maja Vintsán yaaxuxji, naspaka tse'e y'ijtni je jayu, kux naspaka je'e ve'e jeja je Maja Vintsán vyinkukj. Nay ve'empa tse'e pan pane'e ijt naspaka ku ve'e yakyaaxji, je Cristo tse'e uxyam myutoonnup myupajknup. ²³ Je Nte'yam xa ve'e mkujooyjyudu va'ajts tsóvax. Kux tse'e ve'em, ka'a tse'e xyakjättat jetse'e pan mviijnkóvjadat jetse'e ve'em je Nte'yam xkamutóndat xkamupáktat. ²⁴ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, jaa'k'itta je Nte'yam maat to'k jado'k, ve'em ax jo'n mve'nada ku je'e ve'e myaaxuxjidi.

²⁵ Ax je'eda pan pan jatye'e naaydum jáyuda, ka'a atse'e ti pava'nun nmaada je Maja Vintsán kajx; ax ya nvinma'yunts atse'e nkajtsip, to'k juu' ve'e je Maja Vintsán tyukmo't, o'yip xa ve'e jetse'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsip. ²⁶ Ve'em atse'e nvinmay jets mo'e jetse'e je jayu ve'em tyánut ax jo'nam y'it, je'e kajx ku ve'e tso'ox uxyam ya tiempo juu' ve'e ntuktsuunimdud. ²⁷ Pan ta'axpúkani xa mitse'e, ka'a tse'e x'ixtat vintso ve'e xmasooknit je mñuda'ax; ax pan ka'a tse'e mta'axpúka, ka'a tse'e x'ixtat pan pane'e mñuda'axap. ²⁸ Ax pan mta'axpajkpts mitse'e, ka'ats je'e ve'e tyókina. Jets pan to'ke je je kiixuta'ax yaa'vyúk, ka'avats je'e ve'e tyókina. Ax pan pan jatye'e yaa'vyajkp ta'axpajkp, chamkojkipts je'e ve'e juu' ve'e nuyojk tso'ox ku ve'e jyoojntykada yaja naxviijn; ax je'ets áts mütse'e nkatukmutsojktup.

²⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ya'a xa atse'e ntijp, javee'njits je'e ve'e je tiempo njayeypumda. Uxyam xa ve'e du'ukva'añ ku je'eda pan pan jatye'e ta'axpúk, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n kúkyata'axpujk; ³⁰ pan pan tse'e tsaachvinmaayp, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n kúkyatsaachvinmaayp; pan pan tse'e xoojntkp, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n kúkyaxoojntk; pan pan tse'e jooyp, ve'em tse'e dújávát jets ka'a ve'e dúje'e juu' jatye'e jyooyp; ³¹ pan pan tse'e je naxviijn o'yin dujayejepp, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n je naxviijn o'yin kudukajayeip jo'n, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e ya naxviijn it kyoo'k'ijtnit.

³² Je'e xa atse'e ntsajkp jetse'e xkativinmáydut. Ku xa ve'e je jayu kyata'axpúk, vyinmaayp tse'e je Maja Vintsán jye'e jetse'e dutún juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp; ³³ ax je jayu juu' ve'e ta'axpúkani, jaa'knuyojkipts je'e ve'e je vyinma'yun pan ti jatye'e ijt yaja naxviijn jetse'e dutún juu' ve'e je ñuda'ax chajkp. ³⁴ Nay ve'empa tse'e ku ve'e je jayu kyayaa'vyúk, vyinmaayp tse'e je Maja Vintsán jye'e jets vintso ve'e va'ajts aaj va'ajts joót y'itut je Nte'yam

maat, ve'em je ñi'kx je kyopk, nay ve'empa je y'aaj je jyoot; ax juu' tse'e yaa'vyúkani, vyinmaaypts je'e ve'e pan ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jets'e'e dutún juu' ve'e je ñuyaa'y chajkp.

³⁵ Miits je m'o'yin kajxta xa ats ya'a ve'e nkats; ka je'epe'e jets ats miitse'e nkeyakajitjadat juu' ve'e mtonuvaandup, je'e kajxe'e jets tsoj yakxone'e mjoojntykadat mnaxviijnadat, je Maja Vintsán xmutóndat xmutáktat to'k aaj to'k joot.

³⁶ Ax pan jem tse'e to'k je vajutyajk juu' ve'e duvinmaayp jets nuyojk oy je'e ve'e jetse'e dupákut je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, kux ka'a ve'e tyunmootska je kiixuta'ax jets ka'a ve'e je vajutyajk dumutena jetse'e naaydum chaanat, nvaat tse'e ñavyákjadat, ka'a je'e ve'e tyókina. ³⁷ Ax pan jem tse'e viijnk juu' ve'e makk je vyinma'yun dupaamp jetse'e dumutena jetse'e naaydum chaanat, jetse'e y'o'yixju jetse'e dutún juu' ve'e chajkp, pan pyayo'ytys je'e ve'e jets ka'a ve'e dupákut je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, oyts je'e ve'e jetse'e kyanavyákjadat. ³⁸ Ax ve'em tse'e, je'e juu' ve'e dupajkp je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, oyts je'e ve'e juu' dutún. Ax je'e juu' ve'e dukapajkp je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, nuntun oyts je'e ve'e juu' dutún.

³⁹ Je ta'axtajk juu' ve'e yaa'vyúk, pava'añ tse'e y'it jetse'e dumaat'ítut je ñuyaa'y pan vinxupe'e jyoojntyka; ax pan oo'kp tse'e je ñuyaa'y, o'yip tse'e jetse'e dupákut pan pane'e chajkp, je'ejyji ve'e tyyv juu' ve'e jaanchja'viva jayu. ⁴⁰ Ve'em atse'e nvinmay jets jyayépupe'e nuyojk je xoojntkun pan ka'a ve'e y'ukyaa'vyajkni. Ax nayja'vijnupts atse'e jets atse'e ve'em nkats je Espiritu Santo kajx, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm.

8

Je tsu'uts juu' ve'e je jayu tyukvintsá'ki je apamnax

¹ Va'ants atse'e uxyam dukojtspa je tsu'uts kajx juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax. Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je apamnax jyoojntyka. Ku ve'e je jayu ñayjávada jets ooye'e juu' dutunnujávada, namyájjidupts je'e ve'e. Ax ku tse'e je jayu je tsojkun dujayepta, pyutajkidupts je'e ve'e je y'utsta je y'ajhta jets je y'utsta je cha'ada vintso ve'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ² Pan pan xa ve'e duvinmaayp jets ñu'javipe'e juu', ka'ats je'e ve'e dutinujava ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ³ Ax pan pan tse'e je Nte'yam dutsojpk, íxajats je'e ve'e je Nte'yam.

⁴ Ax je'e ve'e ku ve'e yakju'kx juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax, nnuja'vimdupts uu'me'e jets ka'a je'e ve'e ti vya'añ je apamnax, je Nte'yamji ve'e to'k dunumájip dunujaanchip. ⁵ Ve'em tse'e dukotsta jets may je'e ve'e juu' ve'e nte'yam jets juu' jatye'e yakvinja'vip yakvintsá'kip, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jets ve'em juu' ve'e jem tsajviinmpa. ⁶ Nnuja'vimdinupts uu'me'e jets to'kji je'e ve'e je Nte'yam, je Dios Tee'. Je'e tse'e dupamkajx nujom juu' jaty, je'e kajx tse'e n'íjtumda; ax jempa tse'e to'kji je Maja Vintsán, je Jesucristo, je'e maat tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupuujm, je'e tse'e xmo'yumdup ya njoojntykinamda.

⁷ Ax ka'ats ya'a ve'e anañujam je jayu dunujávada. Jem xa ve'e pan pan jatye'e yujta ku ve'e duvintsá'agada y'íjt je apamnax. Je'e kajx tse'e kuxxe'e duka'oynujávada ti ve'e je Nte'yam chajkp, tokintoondupts je'e ve'e ku ve'e duja'kxta je tsu'uts juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax. ⁸ Je Nte'yam je y'ónuk xa uu'me'eda ka je'e kajxap ku ve'e juu' nka'yumda nja'kxumda. Akijpax xa ve'e je Nte'yam dujava pan nka'yumdup nja'kxumdupe'e uk pan ka'a ve'e nka'yumda nja'kxumda. ⁹ Pan mnayja'vijidup tse'e jets nvaate'e xja'kxtat juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax, myakkópkadap tse'e ooy jets ku ve'e ve'em xja'kxtat jets ka je'e kajxape'e xtukmaso'óktat je Nte'yam je tyoo' pan pan jatye'e dujaanchja'vidup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e jayu ve'em duju'kx. ¹⁰ Pan mits xa ve'e mnuja'vip jets nvaate'e je jayu ti dukáyut duja'kxut, jetse'e m'ajxtuk kaayva jem joma ve'e je apamnax yakvinjava yakvintsá'aga, jetse'e m'ixju nuto'k je m'uts je m'ajch ukpu nuto'k jem m'uts je mtsa'a juu' ve'e duka'oynuja'vip ti ve'e je Nte'yam chajkp, nayja'vijuvapts je'e ve'e jetse'e duja'kxut je tsu'uts juu' ve'e tyukvintsá'kidup je apamnax. ¹¹ Ku ve'e ve'em xtun, óyame'e xnujava jets nvaate'e je jayu ti dukáyut duja'kxut, myakvintókipts mits'e je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a juu' ve'e duka'oynuja'vip juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ax ku'oo'kijuvats je'e ve'e je Cristo. ¹² Ax pan miits tse'e myakvintókidup je m'utsta je m'ajhta ukpu je m'utsta je mtsa'ada, je'e ve'e ku ve'e dutonda juu' ve'e ñasja'vidup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup, mmutokintoondupapts miitse'e je Cristo. ¹³ Ax ve'em tse'e, pan ats tse'e nyaktokintuump nuto'k je n'uts je n'ajch ukpu nuto'k je n'uts je ntsa'a je'e kajx pan juu' atse'e nju'kxp, ni je vin'ita xa atse'e nkaja'kxut je tsu'uts.

9

Juu' jatye'e tukkadaakju je kukátsiva

¹ ¿Ka'a ats vine'e x'o'yixju jets atse'e ntónut juu' atse'e ntsajkp? ¿Ka je kukátsivap ats vine'e? ¿Ka'a ats vine'e n'ix je nMaja Vintsánamda Jesucristo? ¿Ka'a miits vine'e xjaanchjávada je Maja Vintsán kux ats je'e ve'e jye'e nvaajnjudu? ² Pan jem xa ve'e juu' ve'e dukakuvajktup jets je kukátsiva atse'e, oyts miitse'e xnujávada jets je'em atse'e. Je'e ve'e ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku atse'e x'amótunajxti, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkup jets je kukátsiva atse'e.

³ Jidu'umts atse'e n'atsovda pan pan jaty atse'e xtókimpayoydup. ⁴ ¿Ka'a ats vine'e nvinmachju jets atse'e je jayu xyakkáyut xyak'oo'kut? ⁵ ¿Ka'a ats vine'e x'o'yixju jets atse'e je ta'axtajk nmaatvidutut juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vip?, ve'em ax jo'n je ñuda'ax dumaatvidutta je viijnk kukátsivada jets je Maja Vintsán je y'utsatajk maat je Pedro. ⁶ Ats maat je Bernabé, ¿aatsji vine'e xtukkadaakp jets aatse'e nkamaso'okut je ka'm toonk jets aatse'e je oy kats je oy ayook n'avánat? ⁷ ¿Jem vine'e je tojpa juu' ve'e viinn nakya'ixjup jetse'e kyajo'yumpúk? ¿Ukpu jémpats vine'e pane'e je chaaydum dunuyo'oiop jetse'e je tyaajm dukaju'kx? ¿Ukpu nay jempa vine'e pane'e je kyarneero duyaktsuunip jetse'e duka'uu'k je carnero je lyeche? ⁸ Ka'a xa ve'e atsi ve'em nva'añ jets tyukjoojntykidup je'e ve'e je jayu je'e je tyoonk, ve'em tse'e vyaampa je Moisés je pyava'nun. ⁹ Jidu'um tse'e vya'añ: "Ka'a xa ve'e je kaaj je y'ajén xpaajmjadat juu' ve'e divintee'mp je trigo juu' ve'e tsúkani." ¿Je tsapkaaj kajx vine'e je Nte'yam ve'em vyaajñ, ¹⁰ ukpu uu'm kajxamda vine'e? Uu'm kajxamda xa je'e ve'e ve'em vyaajñ. Je'e juu' ve'e yoop, ve'em ax jo'n je'e juu' ve'e je taajm dupakmojkp, ve'emts je'e ve'e dutonda kux y'ajootidup je'e ve'e juu' ve'e tukkadaakjudup ku ve'e je trigo taajm yakpakmuk. ¹¹ Aats xa miitse'e ntuk'ixtu je Nte'yam je kyats je y'ayook, ¿mayts miits je'e ve'e mtunyakjávajada ku aatse'e xmo'odat juu' aatse'e ntukjoojntykap? ¹² Pan jem xa ve'e je viijnk jayu juu' ve'e divinnmajtsjudup jetse'e xyakjoojntykadat, ¿ka'ats n'ite'e nuyojk vyinkopka jets aatse'e xyakjoojntykat?

Ax ka'ats aats miitse'e n'amótuda jets aatse'e xyakjoojntykadat; óyam xa aatse'e xkatihi'ijta, nmutenikujxpts aatse'e nujom je'e kajx jetse'e nuyojk je jayu yakvaajnjadat je oy kats je oy ayook. ¹³ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan pan jatye'e toondup jep maja tsaptujkp, je'e tse'e tyukjoojntykidup juu' ve'e jep pyajktup; jets je'e pane'e dumutoondup dumupajktup je Nte'yam joma ve'e je yojxpejtun, tukkadaakjudup tse'e jetse'e duja'kxat je tánuk tsu'uts juu' ve'e jem je Nte'yam tyukvinta'kidup. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e je Maja Vintsán dunupaajmtki jets je'e pan pan jatye'e je jayu duvaajnjudup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e tyukjoojntykiduvap. ¹⁵ Ax óyamts atse'e xjatukkada'aky jets atse'e je jayu xmo'ot ats je ntukjoojntykin, ni vin'itats atse'e je jayu ve'em nka'h'amotu. Ka je'e kajxapts ats miitse'e ve'em nmujávada jets ats miitse'e juu' xmo'odat. Nuyojk oy xa atse'e nnajjávaja jets atse'e n'oo'knit jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu vya'andat jets kuvana ats miitse'e xyakjoojntykidi.

¹⁶ Pan ats ya n'avintso vinma'yun kajx xa ats miitse'e kunvaajnjada je oy kats je oy ayook, kunnamyájajats atse'e. Ax ka ya n'avintso vinma'yun kajxapts atse'e ve'em ntun, je Nte'yam atse'e xtukkuva'ni jets atse'e ve'em ntun. ¹⁷ Pan ats ya n'avintso vinma'yun kajx xa atse'e ve'em kuntún, kun'a'ixts atse'e je n'o'yin. Ax je'e kajx ku atse'e je Nte'yam ya toonk xtukkuva'ni, xtukkadaakpts atse'e jets ats je'e ve'e ntónut. ¹⁸ Ax ve'em tse'e je o'yin juu' atse'e njayeipp, je'ets je'e ve'e je xoojntkun ku atse'e nunve'emji ntukka'amáy je oy kats je oy ayook. Je'ets atse'e ntijp, ka'a atse'e mpuk mpaaty juu' atse'e xjatukkadaakp jets atse'e je jayu xyakjoojntykat je'e kajx ku atse'e ntuk'ix je oy kats je oy ayook.

¹⁹ Oyam atse'e je jayu nkavintsana, ve'emts atse'e nnapyumju ax jo'n atse'e kun'ijt nujom je jayu je jyoyutoompa. Ve'emts atse'e ntun jetse'e jyaa'knúmayadat je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. ²⁰ Ku atse'e n'it je nmu'israeelit jayu maatta, ve'emts atse'e nnapyumju ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo dujaanchjávadat. Ku atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dupanajktup je Moisés je pyava'nun, ve'emts atse'e nnapaajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo dujaanchja'viduvat. Ve'emts atse'e ntun óyam atse'e je Moisés je pyava'nun xkayakkutujka. ²¹ Ax kuts atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dukapanajktup je Moisés je pyava'nun, ve'emts atse'e nnapaajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo dujaanchjávadat. Ka je'ep atse'e ntijp jets atse'e nka'it jep je Nte'yam kya'p pya'tkup, jep atse'e n'it je'e kya'p pya'tkup kux atse'e je Cristo je pyava'nun mpanujkxp. ²² Ku atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts atse'e nnapaajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo makd dujaanchjávadat. Ve'emts atse'e nnapyumju ax jo'n to'k jado'k je jayu jets atse'e ve'em je jayu mputákadat jetse'e dujayeiptunit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²³ Ve'em ats ya'a ve'e ntun je oy kats je

oy ayook kajx jets atse'e ve'em je jayu ntukmaatjayeptinit je xoojntkun juu' ve'e ya oy kats ya oy ayook yajkyp.

²⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e jets ku ve'e je jayu ñaňomkijpxjada, óyame'e anaňujoma ñomda, to'kijts je'e ve'e juu' ve'e maadaakp jetse'e yakma'a je puk juu' ve'e ñunoomdup. Íxtiduvats miitse'e vintso ve'e mmaada'aktat jetse'e xjayeptinit juu' ve'e je Nte'yam mtukmutsojkdudup. ²⁵ Pan pan jaty xa ve'e naňomkijpxuvajnjudup, nay'akuvaa'niidupts je'e ve'e jets apaamduka ve'e tyun'a'ixtini ku ve'e tyukkada'akjadat je xaaj ku ve'e ñaňomkijpxjadat. Je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e dupáktat to'k je pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e je corona jo'n pum pan pane'e maadaakp; ax ka'ats je'e ve'e jyek, nii'kxnup je'e ve'e. Ax uu'mda, je'ets uu'me'e nnu'to'numdup jetse'e nyakmo'yumdinit je puk juu' ve'e ijtp xa'ma kajx. ²⁶ Ve'em xa atse'e ntun ax jo'n je'e juu' ve'e du'ixtaap joma vaate'e kyukaxa je noomk. Ka'a xa atse'e ve'em ntun ax jo'n je'e juu' ve'e koojyji je poj du'apa'kxnajxp ku ve'e je myujayu dumaatnachi'kju; ²⁷ nyaktsaachpaatyp xa atse'e ya nni'kx ya nkopk jets atse'e ake'e'y nyakkutujkja. Ka'ats atse'e ntsak jets atse'e viinn nkakutyónut je oy kats je oy ayook juu' atse'e je jayu ntuk'ixp jets atse'e ve'emji ntaannit; je'e atse'e ntsajkp jets atse'e je Nte'yam xnuujminit jets oy je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajtsp.

10

Je kojtsvijin ku ve'e je jayu je apamnax dvintsa'aga

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujavadat vintso ve'e jyajti aats je njujpit jáyuda. Anaňujoma tse'e y'ijtti jem vinyts pa'tkum, anaňujoma tse'e dutinajxti je Tsapts Maaxy Naaj. ² Ax ku tse'e y'ijtti jem vinyts pa'tkum je numay jayu maat je Moisés, jetse'e to'k ka'ajyji je Tsapts Maaxy Naaj dutinajxti, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuñapejtti, yakto'kidu tse'e je vinyin'a'yunda jetse'e dutónat juu' ve'e je Moisés kyajtsp. ³ Je Nte'yam tse'e jem vinva'ajts it kajxm moojyjudu juu' ve'e kyaaydu y'ooktu, anaňujoma tse'e dukaaydi je tsapjootmit tsapkaaky. ⁴ Jem tse'e anaňujoma du'ooktuva je tsoxk naaj juu' ve'e je Nte'yam moojyjudu, jepts je'e ve'e tsah'akujkp pyítsum. Ax je tsaaj, je Criistots je'e ve'e yaktukmu'a'ixmojkip, je'e tse'e aats je njujpit jayu myaatnajxtu myaattajkidu jem vinva'ajts it kajxm. ⁵ Oyam tse'e vye'ema, numayts je'e ve'e je jayu juu' ve'e dutoondu dukojtstu juu' ve'e ka óyap, ax je'e tse'e je Nte'yam kyo'oyja'vi, je'e kajx tse'e numay tyun'oo'ktini.

⁶ Je'e kajx xa ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jetse'e nujava tyaannit jets ka'a ve'e n'ana'mumdat n'atsojkmudat juu' jatye'e ka óyap, ax jo'n je'e ve'e du'anaamdi du'atsojkti jo'n. ⁷ Je Nte'yamji ve'e to'k mvinjavadap mvintsa'agadap, ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je'eda juu' ve'e je apamnax dvinja'vidu dvintsa'kidu. Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ajxtktu tse'e je jayu kaayva ookpa, van'it tse'e tyénidi jetse'e jjomjátkidi tyjátkidi." ⁸ Ka'a tse'e je kats ntukmaatjayejpumdat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka pukap njayejpumdudup, ve'em ax jo'n je'e ve'eda je kats dutukmaatjayepti je kiix ónykta juu' ve'e ka pukap jyayejptu jetse'e y'oo'ktini nu'ii'px toojk miijl to'k xaaj. ⁹ Ka'a xa ve'e n'ixumdat pan joma vaate'e je Maja Vintsán juu' dukuvuk, ve'em ax jo'n je'e ve'e jyátkidi pan pan jatye'e oo'ktinu ku ve'e je tsaa'n cho'tsjidi. ¹⁰ Ka'a tse'e je Nte'yam xvinkojtspéttat, ve'em ax jo'n je'e ve'e numay je Nte'yam dvininkojtspejtti jetse'e yak'oo'kjidini je yak'oo'kpa ángeles.

¹¹ Je'e kajxts ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jetse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp yakpuujm jetse'e je nujav'in njayejpumdinit anaňujoma uu'm nuvinxupe'e njoojntykimda ya kukaxa aats. ¹² Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e nañasja'vijup jets ka'a ve'e y'o'yixju jetse'e tyokintónut, va'an tse'e ooy dutunnay'ixju ku ve'e ñunka'at jep tokin jaatp. ¹³ Ku ve'e myaktokintonuva'anjada, vanxup tse'e mjaajtuva ax jo'n jyajttuva opyana. Ax je Nte'yam, tyuumps je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ka'ats je'e ve'e duyakjaty jetse'e xyaktokinto'numdat pan ka'a ve'e x'o'yixumjada jetse'e n'amaadaaguimdat, kux je Nte'yame'e xputajkimdup vintso ve'e nkakuvajkmudat je kyo'oy je'e jetse'e nkaka'amat jep tokin jaatp, ax ve'em tse'e nmuténimdat.

¹⁴ Je'e kajx tse'e, miits, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, kuke'ekta joma ve'e je jayu dvinjávada dvintsa'agada juu' ve'e ka je Nte'yamap. ¹⁵ Ve'em xa ats miitse'e nmukotsta ax jo'n je jayu juu' ve'e viji kej, ax payo'oyda tse'e oy juu' atse'e nkajtsp. ¹⁶ Ku ve'e ntuk'a'ooguimda je tuk'a'ooguín juu' kajxe'e nkukojtsjimda je Nte'yam, n'apaatumdup tse'e je Cristo je'e kajx ku ve'e y'uk'aa'k, je'e ve'e ku ve'e je ñuu'pun dumasaaq. Jets ku ve'e nka'yumda je tsapkaaky juu' ve'e ntojkva'kxumdup, n'apaatumdup u'u'me'e je Cristo je'e kajx ku ve'e y'uk'aa'k, je'e ve'e ku ve'e je ñi'kx je kyopk tyaaaj jem cruz kajxm. ¹⁷ Qyamts u'u'me'e numayda, anaňujómats u'u'me'eda nka'yumda nay je'ejjam to'kji je tsapkaaky, ve'emts u'u'me'eda maat je Cristo ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi.

¹⁸ Ixta juu' ve'e je israeejlit jayu tyoondup. Ku ve'e juu' je Nte'yam dutukvintsa'agada jem vojxpejtun kajxm, nujom pan pan jatye'e duja'kxtup je vintsa'kin, je vintsa'kinijam tse'e y'apaattup. ¹⁹ Juu'ts atse'e nkajtsp, ka je'epts atse'e ntijp jets ñumájipe'e je apamnax, ni ka je'epts atse'e ntijp jets tiktspe'e je tsu'uts juu' ve'e tyukvintsa'kidup je apamnax. ²⁰ Je'e atse'e ntijp jets ku ve'e je vintsa'kin dupamda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada, je ko'oyjáyu vapt je'e ve'e tyukvintsa'kidup, ka je Nte'yamap; ax ka'ats atse'e ntsak jets miitse'e xmaatnavyaa'njadat je ko'oyjáyu vapt. ²¹ Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e je Jesús xvinjávatat xvintsa'agadat kixpx maat je ko'oyjáyu vapt, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e je Maja Vintsán xyakmájadat xyakjaanchadat pan m'ooktupe'e je tsaaydum pa'ajk naaj jetse'e xkayda je tsapkaaky juu' ve'e je Maja Vintsán yaktukjaa'myejts, jetse'e je jayu xtukmaatja'kxta je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsa'kip je ko'oyjáyu vapt. ²² ¿Ukpú ntsoj kumdup uu'm vine'e jetse'e je Maja Vintsán nyakjotma'tumdat? ¿Uu'mda vine'e nuyojk makj jets ni ka'a ve'e je'e?

Ve'em tse'e nujom nto'numdat nkojtsumdat ax jo'n je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit

²³ Yakjajtyp xa ve'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty; ax ka'a tse'e to'k ka'ajyji tyun'oya. Yakjajtyp xa ve'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty; ax ka'ats je'e ve'e to'k ka'ajyji je jayu duputaka jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávat. ²⁴ Ka'ats miitse'e x'ixtatad kakje'e je m'o'yinda, m'ixtiduvape'e juu' ve'e je viijnk jayu tyuk'o'yiduvap.

²⁵ Nvaat xa ve'e xkáydat xja'kxtat pan ti jatye'e too'kjup jep maa'y jaatp. Ka'a tse'e x'amotutúvatat pan je vintsa'kin je'e ve'e uk pan ka je vintsa'kinap, ve'em tse'e kyayakjávat jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxta, ²⁶ kux ya naxviijnit it jets nujom juu' jatye'e myaat, je Maja Vintsants je'e ve'e jye'e.

²⁷ Uk pan jem tse'e je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Maja Vintsán jetse'e mvóvjada kaayva, nvaat tse'e mnajkxtat. Pan mnajkxtup tse'e, kayda oo'kta juu' ve'e myakmooydup, ka'a tse'e x'amotutúvatat ni tia, ve'em tse'e kyayakjávat jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxtat. ²⁸ Ax pan mna'muxjudup tse'e je jayu jidu'um: "Je apamnax ya'a ve'e tuyaktukvintsa'aga ya tsu'uts", ka'a tse'e xja'kxtat kux ku ve'e je jayu je tokin xtoojnjadat juu' ve'e tumva'nuxjada, ve'em tse'e kyayakjávat jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxta. ²⁹ Je'e atse'e ntijp jets ka'a je'e ve'e dutokinjávatat juu' ve'e mvoojvjdup, ka je'epts atse'e ntijp jets miitse'e xtókinjávatat.

Nunajtp xa ve'e jets miitse'e jemda juu' atse'e x'amotutúvidup: "Oyame'e je viijnk jayu duko'oyjávat juu' atse'e ntuump, ¿tyajxts atse'e xka'o'yixju jets atse'e ntónut juu' atse'e xyakjajtip je Nte'yam?" ³⁰ Pan nkukojsjip xa atse'e je Nte'yam je nkaaky je ntójkx kajx, ¿tyajxts ats vine'e je jayu x'uxkojtsnit xpakojsnit ku atse'e juu' nkaay nju'kx?" ³¹ Jidu'ums atse'e n'atsav: Pan ti ve'e mkaaydup m'ooktup uk pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, tonda kotsta nujom ax jo'n je Nte'yam xyakmájadat xyakjaanchadat. ³² Ka'ats je'e ve'e xyaktokintónat juu' ve'e israeejlit jayu, ni je'e juu' ve'e ka je'epta, ni je'e juu' ve'e je Nte'yam je jyayu. ³³ Tonda kotsta ax jo'n ats. Ve'em atse'e ntonuva'afñ nkotsuva'afñ juu' ax jo'n nujom je jayu du'oyjávat. Ka'a atse'e n'ixta je n'avintso o'yinji, je'eva ve'e pan pan jatye'e je viijnk jayu je y'o'yinda, ve'em tse'e anañujoma je jayu dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

11

¹ Tonda je vinma'yun juu' atse'e njayejpp, ve'em ax jo'n atse'e ntun je vinma'yun juu' ve'e je Cristo jyayejpp.

Vintso je ta'axtajk ñaaj'íjdat joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada

² N'oñukojsidupts ats miitse'e kuxe'e ats xa'ma xjaa'myétsta jetse'e xpanajkxta je xipajkun juu' ve'e ntuk'ixtu. ³ Je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávatat jets je Cristo ve'e to'k jado'k je yaa'tyajk je kyuvajk; jets je yaa'tyajk, je'e tse'e dunukuvajkip je ta'axtajk, ve'em ax jo'n je Nte'yam dunukuvajka je Cristo. ⁴ Ku ve'e to'k je yaa'tyajk kujópax ukpú kumótsax chapkats ukpú dukójsnáxy je Nte'yam je y'ayook, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je Cristo. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je ta'axtajk ñakyujuu'xju ku ve'e chapkats ukpú dukójsnáxy je Nte'yam je y'ayook, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je ñuyaa'y, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kukee'p kuy'ijt. ⁶ Pan ka'a xa ve'e ñakyujuu'xju je ta'axtajk, va'an tse'e nujom je vyaajy dukuskee'pkúxu. Ax pan tso'otyo'nunts je'e ve'e ku ve'e je ta'axtajk ve'em kukee'p y'it, va'an tse'e dunakyujuu'xju. ⁷ Ka'a xa ve'e je yaa'tyajk kujópax ukpú kumótsax chapkats ukpú dukójsnáxy je Nte'yam je y'ayook, kux je'e ve'e je Nte'yam je y'apamnax jets nay ve'empa ve'e duyaknuk'e'xnatáka je Nte'yam je myajin. Ax je ta'axtajk, je yaa'tyajk je myájints je'e ve'e duyaknuk'e'xnatajkip. ⁸ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dupuujm je yaa'tyajk,

ka je ta'axtajk je ñi'kx je kyopk kajxapts je'e ve'e dupuujm; je yaa'tyajk je ñi'kx je kyopk kajxe'e dupuujm je ta'axtajk. ⁹ Nay ve'empa tse'e, yakpaam je'e ve'e je ta'axtajk je yaa'tyajk je myajin kajx; ka je yaa'tyajkap tse'e yakpaam je ta'axtajk je myajin kajx. ¹⁰ Ax ya'a kajxts atse'e nva'añ jets vinkopk je'e ve'e jetse'e je ta'axtajk ñakyujoo'xjut jetse'e ve'em nuke'xnatáka tyánut jets jep je'e ve'e je ñuyaa'y kya'p pya'tkup y'it. Xoojntktup tse'e je Nte'yam je y'aanges ku ve'e ve'em. ¹¹ Oyam tse'e vye'ema, je Nte'yam tse'e dunupaaajmtjk jets ka'a ve'e je yaa'tyajk y'itut ka je ta'axtajk kajxap. ¹² Kux pan tyúvam je'e ve'e jets je yaa'tyajk je ñi'kx je kyopk kajxe'e yakpuujm je ta'axtajk, tyúvamts je'e ve'eva jets je yaa'tyajk, je ta'axtajk je'e ve'e yakke'xjup; ax je Nte'yam tse'e nujom juu' jaty duyakjeji.

¹³ Payo'oyda n'it pan oy je'e ve'e ku ve'e je ta'axtajk chapkats ka kujuu'xap. ¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets tso'oty'o'nun je'e ve'e ku ve'e je yaa'tyajk je vyaajy duyakyán. ¹⁵ Ax je ta'axtajk, vintsá'kinmooyjyupts je'e ve'e ku ve'e yan je vyaajy duyayep, kux je'e kajxe'e je Nte'yam myooyji yan je vyaajy jetse'e kyujoo'xjut. ¹⁶ Ax pan pan tse'e dukakuvakuvamp ya ayook, nnuja'vimdinup tse'e jets ka'a ve'e je viijnk ixpajkun mpanajkxumda, jets ka'ava ve'e joma ve'e ñay'amókajada je Nte'yam je jyayu.

Je'eda pan pan jatye'e duyakvintsá'kintókidup je Maja Vintsán je y'a'ox

¹⁷ Jep tse'e jado'k viijn juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ax ka'ats ats miitse'e n'oñukótsada je'e kajx. Ku ve'e mnay'amókajada, ka'a tse'e mnapyutákajada jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo, nuyojk tse'e mnaajkvintókidup. ¹⁸ Muto'k viijn, ve'emts atse'e je kats tunmotu jets mnapyajkva'kxjudupe'e joma ve'e mnay'amókajada, ax ve'emts atse'e njava jets ve'em játyam je'e ve'e juu' ve'e kyojstsup. ¹⁹ ¡Mnapyajkva'kxjudup xa n'ite'e! Je'e kajxts atse'e ve'em nva'añ kux nuke'xnatajkipe'e oy pan pane'e je Nte'yam tyúvam dupanajxkp. ²⁰ Ax ku tse'e mnay'amókajada jetse'e m'a'óxada, ka je Maja Vintsánaps miitse'e mnu'a'óxidup. ²¹ Ku ve'e m'a'óxada, ka'a tse'e mnay'a'íxjada, kákej'e ve'e xkayda x'oo'kta je m'a'oxta. Jem xa ve'e juu' ve'e ayooj taandup, jempa tse'e juu' ve'e ooy tunkaaydup tun'ooktup jetse'e ñaajkm'o'okjada. ²² ¿Jadi ka'a ve'e ti mjaajnda mtajkta joma ve'e mkáydats m'oo'kta? ¿Uk mtojktupe'e nuyojk jetse'e xviijn'ixtat je Nte'yam je jyayu jetse'e xyaktso'otyóndat pan pan jatye'e kati'h'ituxjudup? ¿Vintsots ats miitse'e mnaajmadat? ¿N'oñukótsadap ats miits vine'e ku ve'e ve'em xtonda? Ax ya'a kajx, ka'ats ats miitse'e n'oñukótsada.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

²³ Je Maja Vintsane'e viinm ats xmooy je ixpajkun juu' ats miitse'e ntuk'ixtu. Ya'ats je'e ve'e: Ka'anume'e je Maja Vintsán Jesús yakpum vye'na jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajjudup, je tsooj tse'e dukaajin je tsapkaaky ²⁴ jetse'e je Nte'yam dukukojsji, van'it tse'e dutojka'kxy jetse'e vyaajñ: "Kayda, ya'a xa je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk juu' atse'e nmasaakp miits je m'o'yin kajxta ku atse'e n'oo'kut. Tonda tse'e ve'em jets atse'e xjaa'myéstat." ²⁵ Nay ve'empa tse'e, ku ve'e távani y'a'óxada vye'na, van'it tse'e dukoompa to'k je tuk'a'ooguin jetse'e vyaajñ: "Juu' tse'e ya tuk'a'ooguin myaat, ya'ats je'e ve'e ats je nnuu'pun juu' kajxe'e je nam kojstán tyun. Vinxup nax tse'e x'oo'kta, jaa'myéstats jets nmasaakp atse'e ya nnuu'pun miits kajxta ku atse'e n'oo'kut." Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁶ Ax je'e kajx tse'e, vinnaajknáxe'e xkayda je tsapkaaky jetse'e x'oo'kta juu' ve'e je tuk'a'ooguin myaat, m'ava'niduupts miitse'e je Maja Vintsán je y'oo'kun van'it paat ku ve'e myiinnuvat.

Vintso ve'e yakpákut je Maja Vintsán je y'a'ox
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²⁷ Ax ve'em tse'e, jyapana pan pane'e oyvintsova dukaayp je tsapkaaky ukpu oyvintsova du'uu'k juu' ve'e je tuk'a'ooguin myaat, jepts je'e ve'e tokin jaatp kuxe'e dukavintsá'aga je Maja Vintsán je ñi'kx je kyopk jets je ñuu'pun. ²⁸ Ni pana xa ve'e dukakáyut je tsapkaaky ukpu duka'oo'kut je uu'k pan ka'ana ve'e oy dupayo'oy juu' ve'e tyuump. ²⁹ Kux pan pan jatye'e dukamajapaamp je Maja Vintsán je ñi'kx je kyopk ku ve'e dukay du'uu'k, viinm tse'e je chaachpaatun dunukaya dunu'ooga. ³⁰ Je'e kajx tse'e numay miista je pa'am mkanuva'atsjada jetse'e makksots mka'litta, jempa tse'e pan pane'e duku'oo'kiva. ³¹ Ax pan oy tse'e kumpayo'yumda juu' ve'e nto'numdup, ka'a tse'e je Nte'yam xtokimpayo'yumdat. ³² Ax xtokimpayo'yumdupts uu'me'e je Nte'yam jetse'e xyaktsaachpaatumda je'e kajx jetse'e nkatsaachpaatumdat xa'ma kajx je'e maat pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e.

³³ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, ku ve'e mnay'amókajadat jetse'e je Maja Vintsán je y'a'ox x'apaa'tuva'andat, mnay'a'íxadap tse'e vimpit atuj, van'it tse'e mkáydats. ³⁴ Pan jem tse'e juu' ve'e yu'oo'kjjudup, va'an tse'e jem tyak'amam dukayda, ax ve'em tse'e je Nte'yam mkayaktsaachpaat'jadat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup ku ve'e

mnay'amókajada. Je'e juu' jaty atse'e tunkakats, viinmts atse'e nnukótsut ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva.

12

Je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espiritu Santo to'k jado'k je jayu myooyp

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, jep xa ve'e jado'k viijn juu' atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat, je'ets je'e ve'e je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espiritu Santo to'k jado'k je jayu myooyp jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

² Mnuja'vidinup xa miits je'e ve'e jets ku ve'e je Jesucristo xka'ixadana vye'na, mvinja'vidu mvintsá'kidu tse'e je apamnax juu' ve'e ni to'k aaja kakojtsp. ³ Je'e kajxts atse'e ntsak jetse'e xnujávadat jets je Espiritu Santo, juu' ve'e ijpg jem je Nte'yam jya'vin kajxm, ni pánats je'e ve'e je vinma'yun dukama'a jetse'e vya'anut: "¡Ko'oy nukotsa tse'e y'ijtnit je Jesús!" Ntsajkpapts atse'e jetse'e xnujávadat jets je Espiritu Santo ve'e dumooyp je vinma'yun nujom pan pan jatye'e vaandup: "¡Je Jesús, je'e je'e ve'e je Maja Vintsán!"

⁴ May viijn xa je'e ve'e je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espiritu Santo je jayu myooyp pan vintso ve'e to'k pan vintso ve'e jado'k juu' dutóndat; ax to'kji tse'e je Espiritu Santo, juu' ve'e ve'em dumooyp. ⁵ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dumutonda dumupakta je Maja Vintsán; ax to'kjis je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e yakmutoomp yakmupajkp.

⁶ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e juu' jaty yaktún, ax to'kjis je'e ve'e je Nte'yam juu' kajxe'e je jayu ve'em dutún. ⁷ Je Espiritu Santo xa ve'e duyaknuke'xnatajkip je Nte'yam je myajin to'k jado'k je jayu kajxta jetse'e ve'em y'óyat anañjoma pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. ⁸ Jem tse'e pan pan jatye'e je Nte'yam mooyjjudup je maa'yun je putajkin je Espiritu Santo kajx pan vintso ve'e juu' dukótstat je viijn je kejun maat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup je maa'yun je putajkin vintso ve'e dukojtsva'atstat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ⁹ apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup je maa'yun je putajkimpa pan vintso ve'e je jaanchja'vin dujayéptat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooyduvap pan vintso ve'e je pa'am jayu duyakjotkada'aktat, ¹⁰ apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e je majin dutóndat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dunujávadat pan je Nte'yam je y'ayooke'e y'amotunajxtup ukpu je ko'oyjáyuvap jye'e, apukpa tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukótstat je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, nay apukpa tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukojtsva'atstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. ¹¹ Ax to'kjis je'e ve'e je Espiritu Santo, juu' ve'e je maa'yun je putajkin duyajkp, je'e pane'e to'k jado'k je jayu du'amovya'kxp pan vintso ve'e je jayu dutukmutsak.

¹² May viijn xa je'e ve'e dumaada to'k je ni'kx je kopk, jem tse'e je kya'aj, jem tse'e je tyek, jempa tse'e juu' jaty viijn. Oyam tse'e may viijn dumaada, to'k ni'kx to'k kópkjis je'e ve'e. Nay ve'empa tse'e je Cristo y'it maat je jyayu. ¹³ Xtukyaknapajtumdu xa ve'e je Espiritu Santo ku ve'e xpa'mumdi to'k muk je Cristo maat. Ve'emts uu'me'eda ax jo'n may viijn juu' ve'e je jayu je ni'kx je kopk dumaat, uu'm, je israaeelit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je joyutoompa jayu jets je naspaka jayu, tajki tse'e je Espiritu Santo yam nujom nja'vin kajxmamda, ve'em uu'me'eda ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

¹⁴ Ka'a xa ve'e to'k ni'kx to'k kopk to'k viijnji dumaada, may viijne'e. ¹⁵ Pan je tek xa ve'e kuvya'añ: "Ka ka'ajap xa ats, je'e kajxts atse'e nka'it je ni'kx je kopk maat." Oyam tse'e jidu'um kuvya'añ, ka je'e kajxap tse'e kya'it je ni'kx je kopk maat. ¹⁶ Uk pan je taatsk tse'e kuvya'añ: "Ka viijnap xa ats, je'e kajxts atse'e nka'it je ni'kx je kopk maat." Oyam tse'e jidu'um kuvya'añ, ka je'e kajxap tse'e kya'it je ni'kx je kopk maat. ¹⁷ Kux pan je viijn xa ve'e kuy'it nujom je ni'kx je kopk, vintso tse'e x'o'yixumjadat jetse'e juu' n'amotunajxumdat? Pan je taatsk xa ve'e kuy'it nujom je ni'kx je kopk, vintso tse'e x'o'yixumjadat jetse'e juu' nxoo'kpaatumdat? ¹⁸ Ax je Nte'yam tse'e dupaam to'k viijn jado'k viijn juu' ve'e je ni'kx je kopk jye'e pan vintso ve'e dutsak. ¹⁹ Pan nujom xa ve'e kuy'it tun to'k viijnji, joma tse'e kuy'it je ni'kx je kopk? ²⁰ Jéjam xa ve'e may viijn juu' ve'e je ni'kx je kopk jye'e, ax to'k ni'kx to'k kópkjis je'e ve'e.

²¹ Ka'a xa ve'e nvaat je viijn dunaajmat je ka'aj: "Ka'a xa ats mitse'e xtuujnja", ka'ava tse'e nvaat je kuvajk dunujmivat je tek: "Ka'a xa ats mitse'e xtuujnja." ²² Ax vimpit tse'e, to'k viijn je ni'kx je kopk juu' ve'e kayakmakkja'vip, je'ets je'e ve'e juu' ve'e nuyojk tsajkpup. ²³ Nay jado'k viijn je ni'kx je kopk juu' ve'e ka májap mpa'mumdup, je'e tse'e nuyojk yak'ix'ijtp. Ax je'e juu' ve'e nnasja'vimdup ka'ixna kake'xna, je'e tse'e nuyojk yakyo'tsp yaknupe'mp; ²⁴ jets je'e juu' ve'e nnasja'vimdup ixna ke'xna, ka'ats je'e ve'e chajju jetse'e yakyo'otsut yaknupe'enut. Ax ve'em tse'e je Nte'yam dupuujm je jayu je ni'kx je kyopk jetse'e ve'em je majin dujayéput to'k ka'ajyi juu' ve'e je ni'kx je kopk myaat. ²⁵ Ax ve'em tse'e je ni'kx je kopk kyanavyijnk'ixjut; je'e ve'e jetse'e to'k viijn jado'k viijn ñaajkópokaj.

²⁶ Pan tsaachpaatp xa ve'e to'k viijn je ni'kx je kopk, anañujoma tse'e je ni'kx je kopk chaachpaatpat; jets pan to'k viijn tse'e je ni'kx je kopk yakmajapum, anañujoma tse'e je ni'kx je kopk xyoondukut.

²⁷ Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat, kakje'e tse'e n'ijtumda ax jo'n to'k viijn jaty je ni'kx je kopk. ²⁸ Ax je Nte'yam tse'e dumooyp je maa'yun je putajkin pan ti jatye'e tyondap kyotstap to'k jado'k juu' ve'e jaanchja'vijidup. Muto'k viijn tse'e dupuujm kukatsivada, mumejtsk viijn tse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, mutoojk viijn tse'e yak'ixpajkpada, van'it tse'e je'eda pan pan jatye'e je majin dutoondup, pan pan jatye'e je pa'am jayu duyakjotkadaaktup, pan pan jatye'e je jayu duputajkidup, pan pan jatye'e du'ix'ijttup je jaanchja'vivatajka, pan pan jatye'e dukojtstap je ayook juu' ve'e kyavinmótudup. ²⁹ Jjadi je kukatsivada je'e n'ite'e anañujoma, ukpu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e n'ite'e anañujoma, ukpu je yak'ixpajkpa je'e n'ite'e anañujoma, ukpu tyoondup je'e n'ite'e je majin anañujoma, ³⁰ ukpu yakjotkadaaktup je'e n'ite'e je pa'am jayu anañujoma, ukpu kyotstap je'e n'ite'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup anañujoma? Ax ka'a tse'e. ³¹ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Je'e ve'e mtóndap mkótstap vintso ve'e je Nte'yam mmo'ojadat je maa'yun je putajkin juu' ve'e dunumájp; ax atsts miitse'e ntuk'ixtap juu' ve'e nuyojk oy.

13

Je tsojkun

¹ Pan ats xa ve'e kunkats nujom je jayu jets je ángeles je y'aaj je y'ayook, pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ve'em xa atse'e ax jo'n jyatipojxuna juu' ve'e koojyji makk yaaxp ukpu juu' ve'e koojyji tunkivvp. ² Pan kunkojtsnáxy xa atse'e je Nte'yam je y'ayook, jets atse'e kunnuja'vikux pan juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, jets atse'e kunnujava nujom juu' jaty, pan kunjayepts atse'e nujom je jaanchja'vin jets atse'e ve'em kunyakke'ek je kopk je keets, ax pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ni vinxúpats ats je'e ve'e xkatuuinja. ³ Pan kun'amovya'kxy atse'e je ayooa jayu nujom juu' atse'e n'ixp njayejpp, jets pan atse'e kunnmasa'ak ats ya nni'kx ya nkopk paat jetse'e tyóyut, ax pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ni vinxúpats ats je'e ve'e xkatuuinja.

⁴ Pan pan xa ve'e je tsojkun dujayejpp, myuténip tse'e juu', napyaaajmup tse'e oy jayu, ka'a tse'e juu' dúnas'ama'ata, ka'a tse'e dúnutuva, ka'a tse'e ñamyájaja, ⁵ ka'a tse'e jjomjáyuva tyijáyuva, ka'a tse'e je y'o'yini du'ixta, ka'a tse'e jatyji jyotma'aty, ka'a tse'e je ejkun duyaktáñ jem jya'vin kajxm, ⁶ ka'a tse'e dutukxoonduk je kyó'oy je'e, je'e ve'e tyukxoointkp je tyuv je'e, ⁷ chajkpts je'e ve'e je jayu pan ti ve'e toojnup kojtsup, chajkpts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávat jets oy je'e ve'e juu' ve'e je viijnk jayu tyoondup, y'a'ixpts je'e ve'e ve'em, jetse'e nujom juu' jaty du'amagadaaga ku ve'e yakjomtún yaktitún. Ijtsps je'e ve'e je myujayu dutsak.

⁸ Je tsojkun, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it. Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je Nte'yam je y'ayook kyoo'kyakkojtsnajxnit, ka'a tse'e je jayu je may aaj je may ayook du'ukkojtsnit, ka'a tse'e je jayu y'ukyaktuknuja'vidinit juu'. ⁹ Ka'a xa ve'e pu'uk je nuja'vin juu' ve'e njayejpumdup jets ka'ava ve'e pu'uk je Nte'yam je y'ayook yakkojtsnáxy. ¹⁰ Ax ku tse'e je xaaj jye'ynit ku ve'e juu' jaty va'ajts nvinmótumdinit, ka'a tse'e y'uk'ijtnit ax jo'n uxyam ku ve'e yuu'n vee'n je nuja'vin njayejpumda.

¹¹ Ku xa atse'e pi'knum nve'na, ve'emts atse'e juu' nkajts, juu' mpayó'y, jetse'e juu' nvinmaajy ax jo'n je pi'k ónyk; ax kuts atse'e nyee'kni, ka'ats atse'e n'ukve'emiini ax jo'n je pi'k ónyk. ¹² Nay ve'empa tse'e uxyam, yuu'n vee'nts je'e ve'e juu' ve'e nnuja'vimdup, ve'emts je'e ve'e ax jo'n jaa'x juu' jaty kun'ixumda; ax ku tse'e je xaaj myiinnit, van'it tse'e oy jets va'ajts nnuja'vimdat juu'. Vee'nji xa ve'e juu' atse'e uxyam nnuja'vip, ax van'itts atse'e oy va'ajts juu' nnujávát, ve'em ax jo'n atse'e je Nte'yam x'ix xnujava jo'n. ¹³ Ax toojk viijnts je'e ve'e juu' ve'e taamp xa'ma kajx: je jaanchja'vin, je a'ix'ijtun, jets je tsojkun. Ax je tsojkun tse'e dunumájkajxp.

14

Ku je jayu dukats je ayook juu' ve'e kyavinmótup

¹ Tóndats vintso ve'e xyak'ijtnit jem mja'vin kajxmada je tsojkun jets vintso ve'e xjayejptinit je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp, je'e ve'e vinkopk jetse'e xkojtsnajxtinit je Nte'yam je y'ayook. ² Je jayu juu' ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, je Nte'yamts je'e ve'e myukajtsp, ka je jáyuvap, je jyoot je jya'vin maat je'e ve'e juu' dukats, ax ka'ats je'e ve'e je jayu dvinmotu. ³ Ax je jayu pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e je jayu duputajkidup jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávat, kyojtsmákkidupts je'e ve'e jetse'e duyakjot'amájada. ⁴ Pan pan

xa ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, putajkijupts je'e ve'e viinm jets'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát. Ax je'e pane'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e je jayu duputajkip jets'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát.

⁵ Oy xa je'e ve'e kuy'it ku miitse'e to'k ka'ajji kuxkotsta je ayookta juu' ve'e mkav-inmótudup, ax nuyojk oy tse'e kuy'it jets'e'e xkojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook. Nuyojk xa je'e ve'e dunumaja je jayu juu' ve'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e je ayook dukojtsp juu' ve'e kyavinmótup, van'itji tse'e nuyojk dukanumaja ku ve'e jep je jayu juu' ve'e dukojtsvaatsp je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, ax ve'em tse'e je jayu yakputaka jets'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát. ⁶ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, pan najkxp xa ats miitse'e nku'ixta jets'e'e nmukótstat maat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, ni vinxúpats miits je'e ve'e mkato'nuxjadat; van'itji je'e ve'e mto'nuxjadat pan ntuknuja'vidup ats miitse'e juu' atse'e je Nte'yam xtuknuja'vi uk pan nkojtsnajxyp atse'e je Nte'yam je y'ayook ukpu pan ntuk'ixtup ats miitse'e juu' ve'e je Nte'yam jye'e.

⁷ Oyam xa ve'e kyoajointyka je xooxun jets je kov, yakmótupts je'e ve'e ku ve'e yaktukxu'ux yaktukkv. Ax pan ka'a tse'e oy yaktukxu'ux yaktukkv, zvintsose'e yakv-inmótuvut pan ti ve'e xyooxtup kyooovdup? ⁸ Ax ku tse'e je atso'ox tyunju, pan ka'a xa ve'e va'ajts yaktukxu'ux je trompeta, ni pana tse'e kyanay'apaamdúkajaj jets'e'e y'atso'oxtonút. ⁹ Nay ve'empa tse'e juu' jyajpa miits maatta. Pan ka'a xa ve'e je mtoots xtukkotsta je kats je ayook juu' jatye'e yakvinmótup, zvintso tse'e yaknujávát pan ti ve'e mkojststap? Uxpojx xa je'e ve'e. ¹⁰ Jéjam xa ve'e may viijn je aaj je ayook yaja naxviijn; ax nujom ya aaj ya ayook, jyajejpp tse'e je vinma'yun. ¹¹ Ax pan ka'ats atse'e nvinmótu je aaj je ayook juu' atse'e je jayu xtukmukojtsp, ve'emts atse'e n'it ax jo'n je jékumit jayu je'e maat, nay ve'empats je'e ve'e je jékumit jayu jo'n y'it ats maat. ¹² Je'e kajx tse'e, je'e ve'e ku miitse'e ooy xtuntsokta jets'e'e xjajejptinit je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo je jayu myooy, je'e tse'e nuyojk m'ixtidinup vintso ve'e je Espíritu Santo mmoojyjidinit je maa'yun je putajkin jets'e'e ve'em je jayu xputákadat jets'e'e nuyojk dujaanchjávát je Jesucristo.

¹³ Je jayu juu' ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, va'an tse'e je Nte'yam du'amótuvu vintso ve'e dukojtsva'atsut je ayook juu' ve'e kyajts. ¹⁴ Kux pan tsapkojtsp xa atse'e je ayook maat juu' atse'e nkavinmótup, ya njoot ya nja'vin maatts atse'e ntsapkats, ax ni vinxúpats ats je'e ve'e xkaputaka jets atse'e juu' nuyojk oy nvinmótuvut. ¹⁵ ¿Ax tits atse'e ntónup? Tsapkótsp xa atse'e maat ya njoot ya nja'vin jets nay ve'empa maat ya nvinma'yun. Ku atse'e n'uv, ávupts atse'e maat ya njoot ya nja'vin jets nay ve'empa maat ya nvinma'yun. ¹⁶ Kux pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je Nte'yam duyakmájip duyakjaanchip je jyoot je jya'vin maatji, ka'a tse'e y'o'yixjadat pan pan jatye'e du'amótunajxtup jets'e'e dunukojtspéttat je'e je y'ayook jets'e'e vya'andat amén, kux ka'a ve'e dvinmótuda pan ti ve'e je jayu tudukats. ¹⁷ Kujyatun'oyam xa je'e ve'e dukukajtsja je Nte'yam, ni vintsóvats je'e ve'e je jayu dukaputaka jets'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát. ¹⁸ Nkukojtsjip xa atse'e je Nte'yam jets nuyojk je aaj je ayook atse'e nkats jets ni ka'a ve'e pan miitsta. ¹⁹ Oyam tse'e vye'ema, ku atse'e nmaatnay'amókajada je jaanchja'vivatjak, nuyojkts atse'e ntsak jets atse'e je jayu ntukmukótstat mugooxk je ayookji juu' ve'e yakvinmótup jets atse'e ve'em ntuk'ixtat jets ka'a ve'e ku atse'e ntukmukótstat majk miijl je ayook juu' ve'e kayakvinmótup.

²⁰ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a tse'e je vinma'yun xjajéptat ax jo'n je pi'k ónuk, je'ejyji ve'e ku ve'e xka'óynujávada jets'e'e xtóndat juu' ve'e ka óyap. Ax ku tse'e juu' jatj xpayo'oyda, pu'uk tse'e je vinma'yun xjajéptat. ²¹ Jidu'um xa ve'e Maja Vintsán vya'añ, ve'em ax jo'n javet y'it jep Kunuu'kx Jatján kujxp: "Ntukmukótstap xa atse'e ya jayu je viijnk aaj je viijnk ayook maat jets je jékumit jayu je y'ayook maat, ax ka'ajyams atse'e xmajapámdat." Jidu'um tse'e vya'añ. ²² Ku ve'e je Nte'yam je viijnk aaj je viijnk ayook kajx dumukajts je jayu juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'em tse'e dutuujn jets'e'e kyatsapákjadat. Ax ku tse'e je Nte'yam dumukats je jayu juu' ve'e jaanchja'vijidup, je y'ayook kojtsnajxpatajk kajxtats je'e ve'e ve'em dutún. Ax ve'em tse'e, yaktoomp xa ve'e je viijnk aaj je viijnk ayook je'e kajxta pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup, ka je'e kajxapta pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup. ²³ Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e mnay'amókajada jets'e'e anañujoma xkotsta je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, jets'e'e tyákada je jayu juu' ve'e dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook ukpu dukajaanchja'vidup je Jesucristo, ¿ka'ats n'ite'e vya'andat jets ka víjape'e tumvimpijtini? ²⁴ Ax pan anañujómats miitse'e xkojtsnáxta je Nte'yam je y'ayook, jets'e'e tyaka nuto'k juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip ukpu juu' ve'e dukanuja'vip je Nte'yam je y'ayook, kyuvákupts je'e ve'e je tyokin ku ve'e viinm dupayo'oyut, van'it ku ve'e du'amótunáxtut juu' miitse'e anañujoma mkojststap. ²⁵ Je Nte'yam tse'e duyaknuké'xnatákap je tyokin juu' ve'e yu'uts yak'ijtp jem jya'vin kajxm, van'it tse'e kyoxkténat jets'e je Nte'yam duyakmájat duyakjaanchat jets'e'e vya'anút jets tyúvame'e m'itta je Nte'yam maat.

“Tonda kotsta tse'e nujom ax jo'n duvinmachju”

²⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku ve'e mnay'amokajada, jem tse'e juu' ve'e avuvaandup, jem tse'e juu' ve'e dutsojktup jetse'e je Nte'yam je y'ayook je jayu dutuk'ixtat, jem tse'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnaxuvaandup, jempa tse'e juu' ve'e dutsojktup jetse'e dukotstat je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, nay jempa tse'e juu' ve'e dutsojktup jetse'e dukojtsva'atstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. Ax nujom juu' jatye'e mkojstsup, ixtada tse'e vintso ve'e je jayu xputakadat jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjavadat. ²⁷ Pan kyojstsup xa ve'e je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, numejtsk jáyují tse'e kyótstat, too'vajkp to'k, van'it tse'e jado'k, ukpu nutoojk, je vaatji tse'e. Van'itji ve'e dukótstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup pan jeme'e to'k juu' ve'e dukojtsva'atsup juu' jatye'e kyojstsup. ²⁸ Ax pan ka'a tse'e pan pane'e dukojtsva'atsup, ñojk'óy tse'e kyayakkótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup ku ve'e mnay'amokajada. Pan jem xa ve'e pane'e dutsojktup jetse'e dukótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup jets ka'a ve'e pan pane'e dukojtsva'atsup juu' ve'e kyajtsup, va'an tse'e ve'em dukatsú ku ve'e naaydum y'it je Nte'yam maat jets ka'a ve'e ku ve'e y'it jeja je numay jayu vyinkujk. ²⁹ Nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, va'an tse'e dukotsta numejtsk nutoojk jáyují namvaat je'e ve'e dupayo'oyda pan pan jatye'e du'amotunajxtup juu' ve'e kyojstsup. ³⁰ Ax pan to'k tse'e je jayu juu' ve'e tsuunip, jetse'e je Nte'yam tyuknujávaja juu' ve'e chajkp jetse'e yakkótsut, va'an tse'e du'amá'atu je'e juu' ve'e kojtsup jets je'e ve'e kyótsut juu' ve'e dunu'ja'vip. ³¹ Nvaatts miitse'eda anañujoma nuto'k nuto'k xkojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook, ax ve'em tse'e nujom pan pan jatye'e m'amotunajxjudup, je'e tse'e duvinmótudap ti ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e jyor'amájadat. ³² Pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, va'an tse'e du'a'ixta jetse'e nuto'k jatý dukojtsnáxtat, ³³ kux ka'a ve'e je Nte'yam juu' ovyintsova dutún, tsój yakxone'e juu' dutún.

Tonda tse'e ve'em ax jo'n nujom je Nte'yam je jyayu joma ve'e ñay'amokajada. ³⁴ Ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amokajada, ka'a tse'e je ta'axtajk kyótstat, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets jepe'e je yaa'tyajk kya'p pya'tkup y'ittat. ³⁵ Pan y'amotutuvavaandup xa ve'e juu', va'an tse'e du'amotutúvada je ñuyaa'y ku ve'e jye'yadat jem tyak'amda, kux ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e je ta'axtajk kyótstat ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amokajada.

³⁶ ¿Tis, miits je'e vine'eda joma ve'e yaknuja'vi'ukvaajñ je Nte'yam je y'ayook, uk miitsji vine'e myaktukmukojtsu? ³⁷ Pan jem xa ve'e juu' ve'e nañasja'vijup jets je'e ve'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook ukpu viijnk je maa'yun je putajkin maat juu' ve'e je Espíritu Santo moojyup, va'an tse'e dunujava jets je Maja Vintsán ya'a ve'e dupavaamp juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup. ³⁸ Ax pan ka'a tse'e je jayu dukuvuk juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, va'an tse'e ve'em du'itu.

³⁹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, tonda tse'e vintso ve'e xkojtsnajxtinit je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e xkayakajttuvat jetse'e yakkótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. ⁴⁰ Ax nujom juu' jatye'e mtoondup mkojstsup, tonda kotsta tse'e ve'em ax jo'n duvinmachju jets vintso ve'e dupaa'ty du'akeega.

15

Joojntypajknua ve'e je Cristo

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, uxayamts atse'e ntsak jetse'e xjaa'myétstat je oy kats je oy ayook juu' ats miitse'e nkojtsjidu, je'e ve'e juu' ve'e mkuvajktu jetse'e myak'itjada makx aaj makx joot to'k muk je Cristo maat. ² Ya oy kats ya oy ayook kajxpa tse'e xjayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan mpanajxtupe'e juu' ats miitse'e nkojtsjidu; kux pan mmasooktup xa ve'e, ni vinxupa tse'e mkato'nuxjadat juu' ve'e mjaanchja'vidup.

³ Juu' xa ve'e dunuvinkopkikajxp je ixpajkun juu' atse'e yakmooy jets ats miitse'e nvaajnidi, ya'ats je'e ve'e: Xku'oo'kimdu ve'e je Cristo uu'm je ntókin kajxamda, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ⁴ Naxtajkits je'e ve'e jetse'e jyojntypajknua kutoojk xaaj, ve'em ax jo'n vyaampa je Kunuu'kx Jatyán. ⁵ Naajknuke'xnatajkijuts je'e ve'e jeja je Pedro vyinkujk jets ux'ook jeja je kukátsiva vyinkujktava. ⁶ Ux'ook tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je uts je ajch jets je uts je tsa'a vyinkujkta juu' ve'e numugooxk mókupx naxy ijttu. Numayts je'e ve'e jyaa'kjojntykadana, óyame'e jem juu' ve'e tuy'oo'ktini. ⁷ Ux'ook tse'e jeja je Santiago vyinkujk ñaajknuke'xnatajkiji, van'it tse'e jeja anañujoma je kukátsivatajk vyinkujkta.

⁸ Tun ux'ookani tse'e jeja ats nvinkujk ñaajknuke'xnatajkijuva, óyam atse'e n'it ax jo'n to'k je pi'k maax ónyk juu' ve'e tun to'mayji ke'xp ku ve'e kyapo'opaa'tyna. ⁹ Ats xa ve'e je kukátsiva juu' ve'e dunupi'kikajxp, ni je'ets atse'e nkavinmachju jets atse'e nyaktjút kukátsiva, je'e kajx ku atse'e njomtuujn ntituujn je Nte'yam je jyáyuda. ¹⁰ Ax je'ets atse'e

juu'am ats je maja maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji. Ax je maja maa'yun juu' atse'e xtoojnji, ka'ats je'e ve'e koojyji vyintoki. Nuyojkts atse'e tuntún jets ni ka'a ve'e nuto'k je viijnk kukátsiva; óyam xa atse'e viinm je'e tunkatún, je Nte'yamts je'e ve'e tudutún je myaa'yun kajx. ¹¹ Ax ka'ats je'e ve'e vyinkopka pan ats je'e ve'e ntuump uk pan je viijnk kukátsiva je'e ve'e dutoondup, je'ets je'e ve'e juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mjaanchja'vidup.

Joojntypajktinuvap tse'e je oo'kpatajk

¹² Ax pan je'ets aatse'e n'ava'nip jets joojntypajktinuvap tse'e je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, ¿vintsots miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvap? ¹³ Kux pan tyúvam je'e ve'e jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvap, ka'a tse'e je Cristo kujyoojntypajktinuvap. ¹⁴ Jets pan ka'a tse'e je Cristo kujyoojntypajktinuvap, ka'a tse'e tyun je kats juu' aatse'e n'ava'nip, nay ka'a tse'e tyoompa juu' miitse'e mjaanchja'vidup. ¹⁵ Pan ka'a xa ve'e je Cristo kujyoojntypajktinuvap, taayts je'e ve'e je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump, je'e kajx ku aatse'e nva'añ jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajktinuvap je Cristo. Kux pan taayts je'e ve'e kuy'it jets joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk, taayvats je'e ve'e jets je Nte'yame'e duyakjoojntypajktinuvap je Cristo. ¹⁶ Pan ka'a xa ve'e joojntypajktinuvap je oo'kpatajk, ka'ava tse'e je Cristo kujyoojntypajktinuvap; ¹⁷ jets pan ka'a ve'e je Cristo kujyoojntypajktinuvap, ni vinxupa tse'e je xyup mkato'nuxjada ku ve'e je Cristo xjaanchjávada, jep tse'e tokin jaatp je xyup mjaak'itta. ¹⁸ Nay ve'empa tse'e, pan pan jatye'e to'k muk ijttu je Cristo maat jetse'e y'oo'ktini, kuvyintókidits je'e ve'eda. ¹⁹ Pan je'ejyji tse'e kutýún je a'ix'ijttu juu' ve'e njayejpumdap je Cristo kajx ku ve'e njoojntykimda yaja naxviijn, tun nuyojk ayoo'va tse'e uu'm ya njootamda jets ni ka'a ve'e pan viijnk jayu.

²⁰ Ax je Cristo, joojntypajktinuvats je'e ve'e, je'e tse'e mutoo'vajkp joojntypajkp ku ve'e y'uk'aa'k, ve'emts je'e ve'e ax jo'n juu' ve'e tá'mitoo'vajkp. ²¹ Ve'em ax jo'n je oo'kun jyeji je'e kajx juu' ve'e to'k je yaa'tyajk tyoon, nay ve'empa tse'e je jayu joojntypajktinuvap je'e kajx juu' ve'e jado'k je yaa'tyajk tyoon. ²² Jets ve'em ax jo'n anañujoma je jayu y'oo'kta kuxe'e je Adán je chaan je kyooj y'itta, nay ve'empa tse'e anañujoma je jayu joojntypajktinuvap je Cristo kajx. ²³ Ax ka'a tse'e nujom joojntypajktinuvap to'k naxji, je'e ve'e ax jo'n tyukkada'akjada: too'vajkpe'e je Cristo joojntypajktinuvap ax jo'n juu' ve'e tá'mitoo'vajkp, jets ku ve'e je Cristo myinnuvap, van'it tse'e joojntypajktinuvap pan pan jatye'e je Cristo je jayu. ²⁴ Ku ve'e tun ux'ookani, van'it tse'e je Cristo dutukkaták je kutojkun je Dios Tee', távani tse'e duyakvintókikajxni vye'na nujom pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ²⁵ Kux vinkopk je'e ve'e jets tse'e je Cristo yakkutókut van'it paat ku ve'e je Nte'yam duyakvintókinut pan pan jatye'e too'oxpajktudup. ²⁶ Ax je tso'oxpajkpa juu' ve'e tun ux'ookani kutókinup, je'ets je'e ve'e je oo'kun, kux ka'a ve'e je jayu van'it y'uk'oo'ktinit. ²⁷ Kux ve'eme'e je Kunuu'kx Jatyan vya'añ jets je Nte'yame'e dupaamnup nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. Ax ku tse'e vya'añ jets nujome'e dupaamnup jep je Cristo kya'p pya'tkup, va'ajts tse'e yakvinmotu jets ka'a ve'e je Nte'yam viinm yakpámut jep je Cristo kya'p pya'tkup, kux je'e je'e ve'e juu' ve'e pa'muxjinup nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. ²⁸ Ax ku tse'e távani nujom juu' jaty tyañ vye'na jep je Cristo kya'p pya'tkup, van'it tse'e je'e, je Nte'yam je y'Onuk, ñapyámjup jep je Nte'yam kya'p pya'tkup, ax ve'em tse'e je Nte'yam dunumajikajxnit dunuajanchikajxnit nujom juu' jaty.

²⁹ Jado'k viijn, jem xa ve'e pan pan jatye'e dukunapejtudup je jayu pan pan jatye'e oo'ktu jañapet. ¿Tyajxts je'e ve'e ve'em dutonda pan ka'a ve'e dujaanchjávada jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax?

³⁰ ¿Ukpu tyajxts atse'e jóvum xaaj nmaaj'ítju jem je oo'kun y'am kya'm pan ka'a atse'e ti o'yin n'uk'a'ixni? ³¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ve'em ax jo'n atse'e nxoonduk miits kajxta kuxe'e xjaanchjávada je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, tyúvamts atse'e nva'añ jets jóvum xaaj atse'e n'it jem je oo'kun y'am kya'm. ³² ¿Tits ats je'e ve'e xtoojnjip ku atse'e nmuteni je mu'uk jayu juu' atse'e txso'oxpajktu yaja éfesovit kya'jup kujx ku atse'e n'ava'ni je Nte'yam je y'ayook? Pan tyúvam xa ve'e kuy'it jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvap, óyvats je'e ve'e juu' ve'e vaandup: "Va'an tse'e duka'yumda du'lookumda kux tsójke'e n'oo'kumdinit."

³³ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e je jayu mvin'aa'njadat. Tyúvam xa je'e ve'e juu' ve'e vaandup: "Je ko'oy mujatyoo' tse'e duyakma'tp je jayu juu' ve'e dutoomp je y'oy je'e."

³⁴ Vija kejta, masooktini je mko'oy joojntykimda, kux jem miitse'eda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. Miits je mtsó'otyo'nun kajxta xa ats ya'a ve'e ve'em nkats.

Vintso je jayu joojntypajktinuvap

³⁵ Jem xa n'ite'e juu' ve'e du'amotutúvap: "¿Vintsos'e joojntypajktinuvap je oo'kpatajk? ¿Vintsos'e y'ixuvap je ñi'ixta je kyopkta?" ³⁶ Jidu'umts atse'e n'atsav: jayu juu'

ve'e oy juu' dukapayo'yp! Ku xa ve'e je taamt yakni'ip ukpu yakvuj, vintókiyupts je'e ve'e je taamt je ñi'kx je kyopk ku ve'e myux. ³⁷ Juu' xa ve'e yakniipp juu' xa ve'e yakvajp, ka je ojts aajyapts je'e ve'e juu' ve'e ux'ook jéjap, je taamte'e juu' ve'e yakniipp juu' ve'e yakvajp, je trigo taamt ukpu je viijnk taamt. ³⁸ Van'it tse'e je Nte'yam duyakyee'k je taamt pan vintso ve'e dutsak, je'e tse'e dumooyp je ñi'kx je kyopk pan vintso ve'e tyukkada'akyju. ³⁹ Ka'a xa ve'e ve'em je jayu je ñi'kx je kyopk ax jo'n je naxvinyo'ya tánuk jye'e, ka'a tse'e ve'em je naxvinyo'ya tánuk je ñi'kx je kyopk ax jo'n je jeyyva tánuk jye'e, ka'a tse'e ve'em je jeyyva tánuk je ñi'kx je kyopk ax jo'n je ajkx jye'e, tum tiktspe'e je ñi'kxta je kyopkta. ⁴⁰ Nay ve'empa tse'e jyéjiva juu' jatye'e ijtup jem tsajviinm jetse'e jyéjiva je ñi'kx je kopk juu' jatye'e yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e y'akijpaxa je chojin juu' jatye'e ijtup jem tsajviinm jets je ñi'kx je kopk je chojin juu' jatye'e yaja naxviijn. ⁴¹ Ka'a tse'e y'akijpxada je chojin je aampa xaaj je ty'a'kxun maat je aampa po'o je ty'a'kxun ukpu je maatsa je ty'a'kxun, ni ka'a tse'e y'akijpxada je chojin je maatsa je ty'a'kxunda, tum tiktsupe'e to'k jado'k je ty'a'kxun je chojin. ⁴² Nay ve'empa uu'mda, ku ve'e njoointykpajkumdinuvat jado'k nax, ka'a tse'e y'akijpaxa je ñi'kx je kopk juu' ve'e njayeypumdinup van'it ax jo'n ya ñi'kx ya kopk juu' ve'e uxyam njayeypumdup. Ku xa ve'e je jayu y'aa'k, pootsnup tse'e je ñi'kx je kyopk; ax ku tse'e jyoojntykpajknuvat, ni je vin'itats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit. ⁴³ Ku ve'e je jayu y'aa'k, yak'ayooov tse'e ñaxtaka; ku tse'e jyoojntykpajknuvat, je majin maat tse'e y'ijtnit. Ka'a tse'e je makkin dujayep ku ve'e ñaxtaka; ax ku tse'e jyoojntykpajknuvat, ooy tse'e je makkin dutunjayeypnit. ⁴⁴ Naxtajkip xa ve'e ya nni'kxamda ya nkópkamda ku ve'e n'oo'kumda yaja naxviijn; ax ku tse'e njoointykpajkumdinuvat, ka'a tse'e je oo'kun x'uknumi'numdinit. Kux ve'em ax jo'n jyeja je ñi'kx je kopk juu' ve'e oo'kp, jéjiva tse'e je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup.

⁴⁵ Ve'eme'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je muto'k yaa'tyajk, je Adán, je Nte'yam je'e ve'e duyakjoojntykpajk. Ax je'e pan ux'ook, je Criistots je'e ve'e, je'e tse'e je jayu dumooyp je joojntykin. ⁴⁶ Ax je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup, ka'ats je'e ve'e duvintoo'váka je ñi'kx je kopk juu' ve'e oo'kp; je'e ve'e too'vajkp jeji je ñi'kx je kopk juu' ve'e oo'kp, van'it tse'e je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁴⁷ Je muto'k yaa'tyajk, naaxts je'e ve'e y'ijit; jets je jado'k yaa'tyajk, je Maja Vintsants je'e ve'e, je tsapjootmits je'e ve'e. ⁴⁸ Je ñi'kxta je kyopkta pan pan jatye'e yaja naxviijn, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je yaa'tyajk juu' ve'e naax ijt, jets je ñi'kxta je kyopkta pan pan jatye'e jem tsapjootm, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je yaa'tyajk juu' ve'e je tsapjootmit. ⁴⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n nmajxumda je yaa'tyajk juu' ve'e naax ijt, nay ve'empa tse'e nnajxumduvat je yaa'tyajk juu' ve'e je tsapjootmit.

⁵⁰ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ve'em xa ats miitse'e nvaajnada jets juu' jatye'e pum je tsu'uts jets je pajk maat, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e y'ítut joma ve'e je Nte'yam xa'ma kajx yakkutuk, ka'a xa ve'e nvaat jetse'e y'ítut je'e maat juu' ve'e vintókip jets juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ⁵¹ Ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit. Ka'a tse'e anañujoma n'oo'kumdat, ax nujom tse'e ntiktsumdinit, ⁵² jaty aa'k, to'k vinmi'kxtkumji xa je'e ve'e, van'it ku ve'e xyo'oxut je trompeta juu' ve'e ux'ookani. Xo'oxup xa ve'e je trompeta jetse'e jyoojntykpajktinuvat je oo'kpatajk, ni je vin'ita tse'e kyoo'k'oo'ktinit; jets uu'm, xyaktiktsumdinup tse'e. ⁵³ Kux ya ñi'kx ya kopk juu' ve'e uxyam njayeypumdup, vintókiyupts ya'a ve'e, ya'a tse'e vimpijtnup ñi'kxukopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵⁴ Ax ku tse'e ya ñi'kx ya kopk juu' ve'e njayeypumdup, juu' ve'e vintókip jetse'e y'aa'k, kuts ya'a ve'e tuvvyimpijtni je ñi'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'kvintókinup jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit, van'it tse'e tyónjut je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Ta xa ve'e je oo'kun kyutókini, ta xa je'e ve'e yak'amaaadaaga. ⁵⁵ eo'kun, ¿joma tse'e y'it je mtuktsaachto'nun? ¿joma tse'e y'it je kutojkin jetse'e je jayu xyaktsaachpaa'tut?" Jidu'um tse'e vya'añ. ⁵⁶ eo'kp xa ve'e je jayu je tokin kajx, jets je pava'nun kajx tse'e je tokin je makkin dujayep. ⁵⁷ Ax kukajtsa tse'e y'ijtnit je Nte'yam, juu' ve'e xmo'yumdup je maadaakun je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, ax ve'em tse'e je oo'kun xkah'amaaadaaguimda.

⁵⁸ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pamda tse'e je makk aaj je makk joot to'k muk je Cristo maat, xa'ma kajx tse'e xyaknuyókadat vintso ve'e xmutóndat xmutópaktat je Maja Vintsán, kux mnuja'vidinup xa miitse'e jets je'e juu' ve'e mtoondup mkojstsup to'k muk je Maja Vintsán maat, ka koojyap tse'e xtonda xkotsta.

16

Je meen juu' ve'e je jaanchja'vivatajk yakmojktu

¹ Ax je'e tse'e ku ve'e je meen xyakmokta jetse'e xputákadat je Nte'yam je jyayu, tonda tse'e ve'em ax jo'n atse'e ntukpavaandi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup

jem galáciait y'it jootm. ² Vindomiingo, muto'k xaa' je semana, mkontóktap tse'e to'k viijn pan vinxupe'e xpakta ku ve'e tumnay'ajátjada jetse'e xyakmóktat. Ve'em tse'e ka van'itnumap xyakmóktat je meen ku atse'e nje'yat joma ve'e miitsta. ³ Ax kuts atse'e nje'yat, nkéxtapts atse'e jem Jerusalén je nak maat je'e pan pan jaty miitse'e mvinkóndap jetse'e duyaknajkxtat je meen juu' ve'e myakmóktap. ⁴ Ax pan oyts je'e ve'e jets atse'e nnajkxpat, nmaadadapts ats je'e ve'e.

Ku je Pablo dunupaajmtki jetse'e ñajkxut jep Corinto

⁵ Ku xa ats miitse'e najkx nku'ixta, náxufts atse'e jem macedóniait y'it jootm, van'itts atse'e nje'yat joma ve'e miitsta. ⁶ To'mayji ats miitse'e jek jaty je it ntukmaatyaknáxtat, to'mayji nujom je xox aats, van'itts ats miitse'e xputákadat pan joma atse'e nnujix. ⁷ Ka'a xa atse'e ntsak jets ats miitse'e nku'ixtat naxyji, tanavaamp atse'e jek jaty miits maatta pan vaampe'e je Maja Vintsán. ⁸ Ax jaa'ktánapts atse'e yaja éfesovit kyajpun kujx je pentecostés xaa' paat, ⁹ kux x'o'yixjup atse'e jets atse'e je tuvakojsun mpámüt je Maja Vintsán kajx, óyame'e jyeja numay je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjidup.

¹⁰ Pan je'yp tse'e jem je Timoteo, íxtadats jetse'e oy joot m'íttat je'e maat kux myutuump myupujkp je'e ve'e je Maja Vintsán, ve'em ax jo'n atse'e ntun. ¹¹ Ni pana tse'e miitsta je'e xkaviijnk'íxüt. Ax ku tse'e choo'nüt, putákada jetse'e xoojntkp xmasoóktinit jets atse'e xnumínüt, kux n'a'ixp ats je'e ve'e maat je utsta je ajchta.

¹² Jado'k viijn, tá atse'e ooy njatunmunoo'kxtük je n'útsamda je n'ajchamda Apolos jetse'e najkx kumku'íxjada maat je utsta je ajchta juu' ve'e yájada; ka'a tse'e úxyam ñajkxuva'añ, van'it tse'e ñajkxut ku ve'e y'o'yixjüt.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹³ Nakyujoojntykajada, makx tse'e xjaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e mtsa'agadat, makx tse'e mnapyámjadat. ¹⁴ Nujome'e pan juu' jatye'e mtoondup mkojstsup, je tsojkun maat tse'e xtóndat xkóttat.

¹⁵ Utsta ajchta utsta tsá'ada, mnuja'vidinupts miitse'e jets je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem je Estéfanas tyak'am, je'e tse'e mutoo'vajkp je oy kats je oy ayook dujaanchja'vidu jem acáyait y'it jootm, ax je'e tse'e dumutoondup dumupajktup pan pan jatye'e ijtup je Nte'yam je jayyu. ¹⁶ Ntsajkpts atse'e jetse'e mnapyámjadat jep je'e kya'p pya'tkupta, nay ve'empa anañujoma pan pan jatye'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup. ¹⁷ Xoojntkp xa atse'e ku ve'e myetsta je Estéfanas, je Fortunato, jets je Acaico, kux je'e xa ve'e dutoondup juu' miitse'e mka'o'yixjudup kuxe'e yaja mka'itta. ¹⁸ Xyakjot'amájidu xa ats je'e ve'e, myakjot'amájijiduvats miits je'e ve'e. Vintsa'agada je jayu ax jo'n je'eda.

¹⁹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je jaanchja'vivatajka pan pan jatye'e nay'amojkijidup yaja ásiait y'it jaat. Máyame'e je Dios je Maja Vintsán kajx mkejxuxjuduva je Aquila jets je Priscila, nay ve'empa je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem je'e tyak'amda. ²⁰ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva anañujoma je utsta je ajchta jets anañujoma je utsta je tsá'ada. Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx.

²¹ Ats, je Pablo, viinnm atse'e nja'a ya máyam je Dios juu' ats miitse'e ntuknúkejxtup.

²² Pan pan xa ve'e dukatsojkkp je Maja Vintsán Jesucristo, kó'oy nukótsats je'e ve'e y'íjtnit. ¡Maja Vintsán, miinni to'k aaj!

²³ Je Maja Vintsán Jesús tse'e mkunoo'kxjadap. ²⁴ Ntsojktupts ats miitse'e anañujoma pan pan jatye'e je Cristo Jesús dujaanchja'vidup.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinxoon jets atse'e n'it'ut je Jesucristo je kyukátsiva. Ats jets je n'utsamda je n'ajchamda Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyajpun kajxm, jets nujom je Nte'yam je yayu juu' ve'e ijtup jem acáyait y'it jootm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e n'Tee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo chaachpaaty

³ Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee', je n'Tee'amda, juu' ve'e xnu'ixkàdaakumdap jetse'e xyakjot'amájimda. ⁴ Je'ets aatse'e xyakjot'amájip pan ti tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp, ax ve'emts aatse'e nyakjot'amájiduvap pan pan jatye'e tsaachpaattup je jot'amajin maat juu' aatse'e je Nte'yam xmoopy ku aatse'e ntsaachpaa'ty. ⁵ Ku aatse'e ntsaachpaa'ty ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, je'e kajx ku aatse'e to'k muk n'it je'e maat, nay ve'empats aatse'e je Cristo xyakjot'amaja je'e kajx ku aatse'e to'k muk n'it je'e maat. ⁶ Je'e kajxts aatse'e ntsaachpaa'ty jetse'e xjayeptinit je jot'amajin jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. Je Nte'yam aatse'e xyakjot'amájip, ve'emts miitse'e aats kajx mjet'amájiduvap jetse'e xmuténadat je tsaachpaatun, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nmutena. ⁷ To'k aaj to'k jootts aatse'e njava jets tam miitse'e mnaajk'ítjada je Nte'yam maat. Kux ku xa miitse'e je tsaachpaatun xyaknaxta, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nyaknajxa, myakjot'amájijiduvapts miitse'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n aats je'e ve'e xyakjot'amaja.

⁸ Usta ajchta usta tsa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat vintso atse'e ntsaachpaaty jem ásiat y'it jootm, va'ajts makx xa je'e ve'e tyun'ijt, ve'emts atse'e n'ukvinmaay jets ka'a atse'e kun'amaqadaagui je tsaachpaatun, kunku'oo'ki atse'e. ⁹ Ve'em atse'e nnayja'viji ax jo'n je jayu pan pane'e je y'oo'kun kutúkani. Ni vinxúpats atse'e xka'o'yixji jets atse'e kunkukeek je tsaachpaatun. Je'e kajxts ya'a ve'e tyoonji kyojtsji jets atse'e viinnm nkanayjávajat, je'e ve'e jets atse'e to'k ka'ajyi nnapyámjút jem je Nte'yam y'am kya'm, juu' ve'e je oo'kpatajk duyakjoojntykpajknuvap. ¹⁰ Je Nte'yam xa atse'e x'ix xjayejp ku atse'e makx je aja'vin je atsa'kin nyaknajxy, je'ets atse'e xjaa'k'ixup xjaa'k'jayejpup ku atse'e je aja'vin je atsa'kin njaa'kyaknáxut. To'k aaj to'k jootts atse'e vinjava ntañ jets atse'e xjaa'k'ixut xjaa'k'jayejpup ¹¹ je'e kajx ku áts miitse'e xputákada ku atse'e xnutsapkotsta. Ax pan numayts atse'e je jayu xnutsapkotsta, ve'em tse'e numay je jayu je Nte'yam dukukojsjadat je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnjip.

Pan tyajx kajxe'e je Pablo kyanujkx jep Corinto

¹² Jeja xa ve'e to'kviijn juu' atse'e ntukxoojntkp, je'ets je'e ve'e ku atse'e nkatinyukjávaja jets atse'e va'ajts aaj va'ajts joot jets to'k aaj to'k joot ntsuuna yaja naxviijn, ax nuyojkts atse'e nxoonduk ku atse'e ve'em nmaajk'ítju miits maatta. Je Nte'yam atse'e xtoojnjip je maa'yun jets atse'e ve'em njoojntyka; ka'a atse'e njoojntyka je naxviijnit jayu je vyinma'yun kajx. ¹³ Je'ejiyits ats miitse'e ntuknuja'yidup juu' ve'e m'o'yixjudup jetse'e xkótstat jetse'e xvinmótúdat, n'a'ixpts atse'e jets va'ajtse'e xvinmótukáxtat, ¹⁴ ve'em tse'e mxoonduktat ats kajx ku ve'e myiinnuvap je nMaja Vintsánamda Jesús, nay ve'empats atse'e nxoojntkpat miits kajxta van'it.

¹⁵ Kux atse'e nnasja'vi jets mjaeyejtupe'e je vinma'yun ats kajx, ve'em ax jo'n atse'e je vinma'yun njayep miits kajxta, je'e kajxts ats miitse'e ojts n'ukku'ixuva'anda jetse'e ve'em kumxoojntkti ku ats miitse'e mejtsk nax ojts kunku'ixta. ¹⁶ Njatsokj xa atse'e jetse'e kunku'ixti naxyji ku atse'e nmiijn yaja macedóniat y'it jaat, jetse'e ux'ook kun'avimpijitidinuva, van'itts atse'e xputákadat ku atse'e nnajxut jem judéait y'it jootm. ¹⁷ ¿Ka'a áts vine'e oy mpayoy ku atse'e ve'em nmupaajmtki? ¿Ve'eme'e mvinmayda jets ve'em atse'e juu' nnpaamduka ax jo'n je jayu juu' ve'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yun?, juu' ve'e vaandup jets ve'em, óyame'e ve'em dukakutyonuva'anda. ¹⁸ Ax ñuja'vips je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats miitse'e nnaajmada "ve'em" ku atse'e nkakutyonuva'añ je n'ayook. ¹⁹ Kux je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e juu' ve'e jye'e aats miits ntuknuja'vidu, ats maat je Silas jets je Timoteo, ni vin'itats je'e ve'e kyava'añ "ve'em" ukpu "ka'a" jetse'e dukakutyún je y'ayook, kyutyuump xa je'e ve'e juu' ve'e kyajts. ²⁰ Kux nujom je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam myasook, je Cristo kajx xa je'e ve'e yakkutyún. Je'e kajx tse'e nyakmájimda nyakjaanchimda je Nte'yam ku ve'e nva'numda "Amén", ve'em tse'e nnukojtspejtumda juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajts je Jesucristo kajx. ²¹ Ax je Nte'yamts

je'e ve'e juu' atse'e mak' xyak'ijtp to'k muk je Cristo maat, je'ets atse'e xvinkoon ²² jetse'e dukejx je Espiritu Santo jetse'e y'ijtnit yam ats nja'vin kajxm, ve'emts atse'e xtuknuja'vi jets njayejpnpup atse'e je y'oy je'e juu' ve'e miinnup.

²³ Njuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'anum ats miitse'e nku'ixta, kux je'e atse'e ntsojk jetse'e xmasoqktinit je mtókinda, ve'emts ats miitse'e nkayaktsaachpaa'ttat. ²⁴ Ka je'epts atse'e n'ixtip vintso ats miitse'e juu' ake'e'y ntukjaanchjávadat, kux je jaanchja'vin kajxe'e mak' mnaajk'itjada to'k muk je Jesucristo maat. Je'e atse'e n'ixtip vintso ats miitse'e mputákadat jetse'e ooy je xoogjntkun xtunjayéptat.

2

¹ Je'e kajxts atse'e mpayoy jets ka'a ats miitse'e nyaktsaachvinmaaydinuvat ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ² Kux pan ats miitse'e kunyaktsaachvinmáya, ¿pants je'e ve'e juu' atse'e xyakxoondukup? Miitsjyam xa je'e ve'eda juu' atse'e kunyaktsaachvinmaaydi. ³ Je'e kajxts ats miitse'e ve'em nnuja'yidi kux ka'a atse'e nnajkxuvaajñ joma ve'e miista jets ats miitse'e kunku'ixtinuva je tsaachvinma'yun maat, miista, juu' atse'e kuxyakxoogjntkti. Nayja'vijinup atse'e tyuva jets ku atse'e nxoonduk, mxoogjntktuvaps miitse'eda. ⁴ Kux ku xa ats miitse'e nnuja'yidi, va'ajts tsaachvinmaaypts atse'e nve'na jets atse'e ooy ntunnavyinma'yunmqooyji, yaaxts atse'e. Ax ka je'e kajxaps ats miitse'e nnuja'yidi jetse'e nyaktsaachvinmádat; je'e kajxe'e jetse'e xnujávadat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta.

Ku je Pablo vyaajñ jetse'e je jayu yaktokinmee'kxut

⁵ Ax pan jem tse'e juu' ve'e je tsaachvinma'yun duyakjéjidi, ka átsjyaps je'e ve'e xyaktsaachvinmaaydu, nay ve'empa ve'e anañujoma miista. ⁶ Je tsaachpaatun juu' ve'e mpaajmjidi je jayu juu' ve'e myaktsaachvinmaaydu, va'ants vanxupji du'itu; ⁷ ñojk'óy mee'kxjada je tyokin jetse'e xyakjot'amájadat kux ku ve'e je tsaachvinma'yun dukamuténat. ⁸ Je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtuktá jetse'e xtuknuja'vidinuvat jets mtsojktup miits je'e ve'e. ⁹ Je'e kajxts ats miitse'e nnuja'yidi jets atse'e nnujávát pan mkatsupajktup ijke'e. ¹⁰ Je jayu juu' miitse'e mtokinmee'kxut, ntokinmee'kxpapts ats je'e ve'e. Jets je'e juu' atse'e tuntókinmee'kx, pan jeme'e je tyokin jets atse'e nmee'kxut, miits kajxtats atse'e ve'em tuntún jeja je Cristo vyinkujk, ¹¹ ve'em tse'e je Satanás nka'itumo'yumdat jetse'e xkah'amaadaaguindat, kux nnuja'vimdup xa uu'me'e jets ti ve'e ñupaajmtkip.

Ku je Pablo ñavyinma'yunmqooyji jep Troas

¹² Ku atse'e nje'y jem trooasit kyaipun kajxm, ooyts atse'e xtun'o'yixji jets atse'e je jayu nvaajnjidi je oy kats je oy ayook, ¹³ ax ka'ats atse'e to'k aaj to'k joot n'ijt kuxe'e ats nkapaaty je n'útsamda je n'ajchamda Tito. Je'e kajxts atse'e jem ntsoo'nni jets atse'e nje'y yaja macedóniat y'it jaat.

Juu' ve'e maadaaktup je Cristo kajx

¹⁴ Kukajtsa tse'e je Nte'yam dutsak, je'e aatse'e xa'ma kajx xyakmaadaakp je Cristo Jesús kajx. Ijtpsts aatse'e ve'em ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e duyakpa'ajkxoo'kpajkkajxp to'k je tajk, ijtpsts aatse'e je jayu ntuknujava je Nte'yam je kyats je y'ayook vinxup to'k it to'k naxviijn. ¹⁵ Kux ve'em xa aatse'e je Nte'yam xjayep ax jo'n aatse'e kun'ijt je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e je Cristo kudujayep, ntuknuja'vipts aatse'e je kyats je y'ayook pan pan jatye'e je tyokin nuvaatsjudup jets nay ve'empa pan pan jatye'e vintókidup. ¹⁶ Je'e pan pan jatye'e vintókidup, ve'emts aats je'e ve'e xjávada ax jo'n juu' ve'e oo'k jetse'e xyuu'k, je chaachpaatunts aatse'e n'ava'nip; ax je'e tse'e pan pan jatye'e je Nte'yam yaktsaookjudup, ve'emts aats je'e ve'e xjávada ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa, xa'ma kajx tse'e jyoojntykidinit je'e kajx juu' aatse'e je jayu nvaajnjidup. ¿Ax pants n'ite'e o'yixjup jetse'e ya toonk dutónut? ¹⁷ Ax ka'ats aatse'e nve'ema ax jo'n je numay jayu juu' ve'e dutukmeempajktup je Nte'yam je y'ayook; to'k mukts aatse'e n'it je Cristo maat, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu juu' nvaajñja jeja je Nte'yam vyinkujk, juu' aatse'e xkejxp.

3

Ñumájip tse'e ooy je nam kojstán

¹ Ku atse'e ve'em nva'añ, ¿jidi'ume'e mvinmayda: “Jado'k nax tse'e je Pablo ñay'oñukótsaja”? ¿Ukpu tsokjup vine'e jets aats miitse'e ntuk'ixtat je nak joma aats miitse'e x'oñukótsada ku aatse'e je jayu nvaajnjada je Nte'yam je y'ayook, ukpu je nak joma aatse'e je jayu x'oñukótsada ku aats miits je'e ve'e nvaajnjada? ² Ax ka'a tse'e. Miits xa ve'e viinnmda ax jo'n je nak joma aatse'e nyak'oñukótsa. Jyapana pan pane'e du'ixp vintso ve'e je Nte'yam maat mnaypaajmjidini jetse'e xmasoqktini je mko'oy joointykinda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dunujávát jets je Nte'yam kajx aatse'e juu' ntuijn nkajts ku

aatse'e n'ijit miits maatta. ³ Miitsta xa ve'e ax jo'n je nak juu' ve'e je Cristo viinm kudujaajy aats kajx, ka'a tse'e je tinta maat jya'a ukpu jem tsatsets kajxm yukja'a, jem tse'e mja'vin kajxmda je Nte'yam je y'ayook tyañ je Espiritu Santo kajx, juu' ve'e ijtp jem je joojntyk Nte'yam jya'vin kajxmpa.

⁴ To'k aaj to'k joot atse'e ve'em nva'añ kuxe'e ats jeja je Nte'yam vyinkujk njaanchjáva jets je Cristo kajx aatse'e juu' ntuujn nkajts ku aatse'e n'ijit miits maatta. ⁵ Ka'a aatse'e x'o'yixju jets aatse'e ya toonk ntónut aats ya n'avintsq vinma'yun kajx, je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp.

⁶ Je Nte'yam kajx xa aatse'e x'o'yixju jets aatse'e je jayu nvaajnjada je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan. Ka'a tse'e ya nam kojstán ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy. Kux je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy, je'e tse'e du'ava'ni je tsaachpaatun kuxe'e je jayu dukakutyún je pava'nun. Ax ya nam kojstán, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e juu' aatse'e je Espiritu Santo xmooy, je Espiritu Santo, juu' ve'e je jayu du'joojntykinmooy. ⁷ Ku ve'e je Moisés vyajntyk jem kopk kajxm maat je pava'nun juu' ve'e jem tsatsets kajxm yukja'a, ka'a tse'e je israeejlit jayu dumuténidi jetse'e du'ixtat je Moisés je vyiiin je y'aaj kuxe'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx. Oyame'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx, vintoki tse'e je y'ajajtk. Oyame'e je majin maat ooy tyun'ijit je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip kuxe'e je jayu dukakutyunda, ⁸ ax vintsots je'e vine'e nuyojk dukajaa knumájat je oy kats je oy ayook juu' aatse'e je Espiritu Santo xmooy? ⁹ Oyam tse'e je majin maat ooy tyun'ijit je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip, nuyojkts je'e ve'e ooy je majin dutunjayep je kats je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjip, je'ets je'e ve'e vintsq ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum. ¹⁰ Kux je pava'nun, je majin maat je'e ve'e y'ijit; ax ka'a tse'e uxym je majin du'ukjajepni kux nuyojke'e ooy je majin dutunjayep je nam kojstán. ¹¹ Ax ve'em tse'e, oyame'e ñumaja y'ijit juu' ve'e najx, ax nuyojkts je'e ve'e ooy dutunjaa knumája juu' ve'e taannup xa'ma kajx.

¹² Je'e kajx tse'e, kuxe'e aats je Nte'yam xyaktaajnji je nam kojstán juu' ve'e je majin ooy dutunjayepjp, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook. ¹³ Ka'a aatse'e ve'em njátuka ax jo'n je Moisés jyatki ku ve'e ñayvinvajji jetse'e je israeejlit jayu duka'ixtat ku ve'e kyoo'k'ajajni kyoo'k'ata'kxni je vyiiin je y'aaj. ¹⁴ Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu duvinmótudi ti ve'e je Nte'yam chajkp. Uxym paatna tse'e dukavinmótuda ku ve'e dukotsta je jupit kojstán, kux makke'e je kyuvajkta, ve'em tse'e y'itta ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijit. Ax ku tse'e je jayu to'k muk y'itta je Cristo maat, ve'em tse'e y'itta ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini. ¹⁵ Kux ve'em je'e ve'e je israeejlit jáyuda ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijit, uxym paatna tse'e dukavinmótuda je Moisés je jyatyan ku ve'e dukotsta. ¹⁶ Ax ku tse'e je jayu vyinmayumpitta jetse'e ñapyámjada jem je Maja Vintsán y'am kya'm, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini, vyinmótudinupts je'e ve'e je oy kats je oy ayook. ¹⁷ Je Maja Vintsán jets je Espiritu Santo, to'kijts je'e ve'e je vyinma'yunda. Ax ku tse'e je Espiritu Santo jem je jayu jya'vin kajxm y'it, o'yixjup tse'e je jayu jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁸ Je'e kajx tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e kavinjuu'xap, n'ixumdup tse'e je Maja Vintsán je myajin, jets vintsq ve'e ya it ñaxy, ve'em tse'e xyaktiks'ataatsumda jetse'e ve'em n'ijtumdinut ax jo'n je Maja Vintsán. Je'ets je'e ve'e tyuump je Espiritu Santo.

4

¹ Ax je'e kajx tse'e kuxe'e je myaa'yun kajx aatse'e je Nte'yam xmooy ya toonk jets aatse'e je jayu ntukujávadat je oy kats je oy ayook, ni vin'ítats aatse'e nkajotmootska. ² Ka'a aatse'e ntun nkats juu' ve'e ayu'uts ukpu juu' ve'e kutso'oy, ka'ats aatse'e juu' ntun jets aatse'e je jayu nvin'aa'nut, ni ka'ats aatse'e je Nte'yam je y'ayook nyaktiktuts; je'e aatse'e n'ava'nip juu' ve'e tyúvam jeja je jayu vyinkujk jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Ve'em aatse'e njoointyka jetse'e je jayu dunujávadat jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e aats ya njoointykin maat je Nte'yam je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e je jayu juu' ve'e dukavinmótudup je oy kats je oy ayook juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e du'anajxidup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojip je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam, je'e tse'e dukavkinmama't pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je ayook kyatákat jem jya'vin kajxmda jetse'e dukavinmótudat jets ooye'e je majin dutunjayep je Cristo, myaagnavyaatjupts je'e ve'e je Nte'yam viinm. ⁵ Ax juu'ats aatse'e je jayu nvaajnjidup, ka'ats aats je'e ve'e ve'em ntun jets aatse'e je jayu xyakmájat; je Jesucristo jye'ets aats je'e ve'e je jayu nvaajnjip, je'e tse'e je nMaja Vintsánamda, jets aats, nmutoondup nmupajktupts aats miitse'e jetse'e nuyojk xjaanchjavadat je Jesucristo. ⁶ Kux nay je'ejyam je Nte'yam, juu' ve'e dupavaan jetse'e je ajajtk jyéjat joma ve'e je akoo'ts it, je'e tse'e dukujajp dukutá'kxp yam nja'vin kajxmamda, ve'em tse'e nnuja'vimda jets ooye'e je majin dutunjayep je Nte'yam.

Je Jesucristo kajx tse'e ja nuja'vin njayejpumda, je'e tse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuke'xnatajkip.

Y'a'ixts je'e je Pablo ku ve'e dujayeipnit je nam ni'kxukopk

⁷ Ax ya nuja'vin juu' ve'e njayejpumdup, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e, ya'a tse'e dunu'oyikajxp. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam xtukkatajki ya ayook jetse'e oy kye'exut jets je Nte'yam je kyutojkun kajx aatse'e juu' ntun nkats, ka aats ya n'avintsö vinma'yun kajxape'e, aats, juu' ve'e ve'em ijtup ax jo'n je naxto'ts. ⁸ Ax ve'em tse'e, öyam aatse'e ntsaachpaa'ty, ka'ats aatse'e ntsaachvinmáy; öyam aatse'e nkanujava ti aatse'e ntónup, ka'ats aatse'e nmay ntaj; ⁹ öyam aatse'e je jayu xjomtún xtitún, ka'ats aatse'e je Nte'yam xmasa'ak; öyam aatse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e naxkada'akyani, ka'ats aatse'e nvintoki. ¹⁰ Oyjoma pan joma aatse'e nnujix, jemts aatse'e kutsa'aga joom n'it jets aatse'e n'oo'kut. Ve'em ax jo'n je Jesús jem kutsa'aga joom y'ijt, nay ve'emts aatse'e jem kutsa'aga joom n'it, ve'em tse'e nuké'xnatáka tyánut aats kajx jets joointykipé je Jesús. ¹¹ Kux namvaat aatse'e njoojntyka yaja naxviijn, xa'ma kajxts aatse'e je oo'kun nvintena je Jesús kajx, ve'em tse'e nuké'xnatáka tyánut aats kajx jets joointykipé je Jesús. ¹² Ax ve'em tse'e, jem aatse'e kutsa'aga joom n'it jets aatse'e n'oo'knit; ax miitsta, je Cristo kajx tse'e mjoointykada kuxe'e aats ve'em ntun.

¹³ Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Njaanchja'vi atse'e, je'e kajxts atse'e nkajts." Jidu'um tse'e vya'añ. Nay ve'empa aats, njaanchja'vip aatse'e, je'e kajxts aatse'e nkats. ¹⁴ Ve'emts aatse'e nnujava jets je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoointypajknuva je Maja Vintsán Jesús, je'ets aatse'e xyakjoointypajknup je Jesús kajx, nay ve'empats miitse'e myakjoointypajkjidinuvat, jetse'e xyakje'yumdinut jem je'e vyinkojkm. ¹⁵ Nujom ya'a ve'e, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e. Kux ve'em ax jo'n ooy tyunnuyoka je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoonjip, je'e ve'e ku ve'e ooy tyunnuyoka je jayu juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, numay tse'e je Nte'yam dukukojsjadat jetse'e duyakmájadat duyakjaanchadat.

¹⁶ Je'e kajxts aatse'e jot'amaja n'it; öyam xa ve'e aats ya nni'kx ya nkokp myaj'onuki'ataatsni, makkpaj'ataatsp tse'e aats ya njoot ya nja'vin jóvum xaaj. ¹⁷ Juu' jaty tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp ku aatse'e njoojntyka yaja naxviijn, vee'njits je'e ve'e jetse'e jatyji naxy; ax nuyojk tse'e ooy je majin juu' aatse'e njayejpup ku aatse'e n'ijtnit je Cristo maat xa'ma kajx. ¹⁸ Ka'a xa aatse'e nyakvinkopka juu' ve'e yak'ixp, je'e ve'e juu' ve'e kayak'ixp. Kux juu' xa ve'e yak'ixp, kutókiyupts je'e ve'e; ax juu' tse'e kayak'ixp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it.

5

¹ Kux nmuja'vinup aatse'e jets ku ve'e aats ya nni'kx ya nkokp kyutókiyut, ve'em ax jo'n to'k je tajk kyutoki jo'n, xmooynupts aatse'e je Nte'yam je ni'kx je kopk joma aatse'e ntsaanat, juu' ve'e ka je jayu púmap, juu' ve'e xa'ma kajx ijtup jem tsapjoom. ² Namvaat aatse'e njayep ya ni'kx ya kopk juu' ve'e uxyam, ve'emts aatse'e ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ, ooyts aatse'e ntuntsak jets aatse'e je Nte'yam xmooynit je ni'kx je kopk juu' aatse'e njayejpup jem tsapjoom ³ jets aatse'e ve'em nka'itut ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ⁴ Tsaachvinmaaypts aatse'e kuxe'e aats ya naxviijnit ni'kxukopk njayep, ntsaachja'vipts aatse'e ax jo'n aatse'e yaja n'it; ka je'epts aatse'e ntsajkp jets aatse'e je Nte'yam ya pak ni'kxukopk xyakkeekjat, je'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e xmooynit je nam ni'kxukopk. Ve'em tse'e ya ni'kx ya kopk juu' aatse'e njayejpup, juu' ve'e oo'kp, ve'em tse'e vyimpijtnit to'k je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵ Je Nte'yam tse'e viinnm dunupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut, je'e tse'e dukejx je Espíritu Santo jetse'e y'ijtnit yam aats nja'vin kajxm jets aats ya'a ve'e xtuknujava.

⁶ Je'e kajxts aatse'e xa'ma kajx n'it to'k aaj to'k joot jets aatse'e nnujava jets namvaat aatse'e ya ni'kx ya kopk njayep, ka'ats aatse'e n'it jem je Maja Vintsán vyinkojkm; ⁷ kux je'e xa aatse'e n'a'ixp juu' ve'e kayak'ixp, ka je'ep juu' ve'e yak'ixp. ⁸ To'k aaj to'k joot aatse'e n'it, njatsajkpts aatse'e jets aatse'e ya nni'kx ya nkokp nmaatnavya'kxjut jets aatse'e n'ijtnit joma ve'e je Maja Vintsán. ⁹ Je'e aatse'e nyakvinkópkp jets aatse'e ntónut juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, pan njayejpup aatse'e ya nni'kx ya nkokp uk pan ka'a. ¹⁰ Kux to'k ka'ajji ve'e je jayu duvinténidinit je Cristo jetse'e yaktókimpayo'ydinut, ve'em tse'e to'k jado'k yakmooydinut juu' ve'e tukkadaakjudup, pan oy uk pan ka oy je'e ve'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta ku ve'e je ni'kx je kopk maat tuy'itta.

Vintso je jayu je oy joot dujayéptat je Nte'yam maat

¹¹ Kux aatse'e nnujava vintso je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktsa'aga, je'e kajxts aatse'e n'ix pan vintso aatse'e je jayu ntukpákut je tuvútoo'. Nuja'vip tse'e je Nte'yam vintso aatse'e

njáyuva njoointyka, n'a'ixpts atse'e jets mnuja'vidupe'e jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ¹² Ka'ats atse'e ve'em nva'añ jets aatse'e nnamyájajat, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp, ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xyak'amo'ottat je jáyuda juu' ve'e namyájjidup je'e kajxta pan pan jatye'e duttoondup juu' ve'e je numay jayu chojktup jetse'e dukayakvinkópkada vintso ve'e je jayu je jyoota je jya'vinda. ¹³ Jeme'e je jayu juu' aatse'e xtijtup ka víjap. Ax pan ka víjaps aatse'e, je Nte'yam kajxts je'e ve'e; ax pan víjts aatse'e, miits kajxta tse'e. ¹⁴ Je tsojkun juu' ve'e je Cristo pyaam yam aats nja'vin kajxm, ya'ats aatse'e xka'mip, kux nmuja'vinup aatse'e jets je'e ve'e to'k xku'oo'kimdu. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e to'k ka'ajji je jayu duku'oo'ki, to'k ka'ajji tse'e je jayu y'it jem je oo'kun kya'm. ¹⁵ Ax je'e tse'e uk'oo'k anañujoma je jayu kajx jetse'e jyoojntykidinit ka je y'avintso vinma'yun kajxapta, je Cristo kajxe'e, je'e juu' ve'e uk'oo'k je'e kajxta jetse'e jyoojntypajknuva. ¹⁶ Ka'a tse'e je jayu dunujávada vintso ve'e je jayu je jáyuvinda je jyoojntykinda ku ve'e koojji je jayu du'a'ixtukta. Ve'em aatse'e nnasja'vi jets ve'eme je Cristo ax jo'n jyapana; ax kuts aats je'e ve'e n'ixa, ka'ats aatse'e ve'em n'ukvinmaayni. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e ijtup to'k muk je Cristo maat, je nam joojntykints je'e ve'e jyajejpp, ta xa ve'e ñaxy juu' ve'e tuy'it, tum namts je'e ve'e juu' jaty tutyaanni.

¹⁸ Ax je Nte'yamts ya'a ve'e nujom dutonkajx, je'e tse'e xmujot'o'yimdinu je'e maat je Cristo kajx, je'ets aatse'e xmooy je toonk jets aatse'e je jayu ntuknujávadat vintso ve'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat. ¹⁹ Je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo tyoon, je'e kajx tse'e je Nte'yam je jayu dukoo'kmujot'aajnini, ax ve'em tse'e je Nte'yam je jayu dukatukkuvet je tyokin jets aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook jets aatse'e je jayu nvaajnjadat. ²⁰ Je'e aatse'e xpaam jets aatse'e n'it je Cristo je kyukátsiva. Nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm kummunoo'kxtkjidi jo'n, je Cristo kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e mnamyujot'óyajadat maat je Nte'yam. ²¹ Ka'a xa ve'e je Cristo tyokintuujn; ax uu'm kajxta tse'e je Nte'yam pyaajmji ax jo'n je tókinax jayu kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e to'k muk je Cristo maat oy joot n'ijtumdinit je Nte'yam maat.

6

¹ Ax ve'em tse'e, miits, juu' aatse'e je Nte'yam ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup, nmunoo'kxtktup tse'e jets ka'a ve'e xkamajapámdat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdup. ² Kux jidu'ume'e je Nte'yam vya'añ, ve'em ax jo'n jatyañ y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Jeji xa ve'e je xaaj ku ats miitse'e nkats'amotunajxti, ku ats miitse'e mputajkidi jetse'e nyaktsookt." Jidu'um tse'e vya'añ. Uxyam je'e je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñukojs ku ve'e y'oya jetse'e je mtókinda mtuknuvaatsjidinit jetse'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtup.

³ Ka'a aatse'e ntun pan vintso ve'e je jayu dukajaanchjávadat je Jesucristo, ve'em tse'e je jayu kyava'anut jets ka óyap je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ⁴ Nujom juu' jaty aatse'e ntuump, ve'emts aats je'e ve'e ntun jetse'e je jayu dunujávadat jets je Nte'yam aatse'e nmutuump nmupujkp. Nu'u'k aaj nu'u'k jootts aatse'e nmutena je tsaachpaatun, nmuténipsts aatse'e ku aatse'e juu' xka'ijta jets ku aatse'e nyaknaxy je cho'ox je'e, ⁵ yakvojppsts aatse'e jetse'e nyakpoxuntakpum, ntuknajxypts aatse'e ku ve'e je jayu yoojmuksa'yajxukta, makk toonkts aatse'e nyaknajxyp, ka'ats aatse'e nma'aj n'it jets ayoojip axaajijpts aatse'e. ⁶ Va'ajts aaj va'ajts jootts aatse'e njáyuva njoointyka, nnuja'vinupts aatse'e je oy kats je oy ayook, nmuténipsts aatse'e juu', napyaaajmjupts aatse'e oy jayu maat anañujoma je jayu, je Espíritu Santo tse'e ijtup yam aats nja'vin kajxm, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu ntsak, ⁷ tyúvams je'e ve'e juu' aatse'e je jayu ntuk'ixp, yaknuke'xnatajkipts je'e ve'e je Nte'yam je myakkin aats kajx. Jem tse'e je jayu pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjidup; nay jempa tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup. Ax pan xtso'oxpajkpts aatse'e je jayu uk pan x'oyja'vip aatse'e, je'ets aatse'e n'ixtip pan vintso aatse'e juu' ntónut nkótsut ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁸ Jem tse'e je jayu juu' aatse'e xvintsak'idup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xvinkojtspejtup, jeme'e juu' aatse'e x'oñukojsidup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xko'oñukojsidup. Oyame'e je jayu vya'anda jets taayip aatse'e, je'ets aatse'e nkajtsp je tyuv je'e. ⁹ Jem tse'e juu' aatse'e xviiñk'ixtup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xyakmájidup. Jem aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'kut, ax joojntykipts aatse'e; xyaktsaachpaatp aatse'e je jayu, ax ka'ats aatse'e xyak'aa'k; ¹⁰ tsaachvinmaayp aatse'e, ax xa'ma kajxts aatse'e njayep juu' aatse'e ntukxoojntkp; ayooop aatse'e, ax numay tse'e je jayu dutuk'oya juu' aatse'e ntuump nkajtsp; ka'a aatse'e ti n'ix njayep, ax nujom juu' jatye'e ijtup, aats je n'o'yin kajxts je'e ve'e.

¹¹ Miitsta, utsta ajhta utsta tsa'ada pan pan jatye'e tsuunidup jem Corinto, to'k aaj to'k joot xa ats miitse'e nmukotsta, nujomts aats miitse'e nmo'oda ya njoot ya nja'vin, ¹² ka'a ve'e ti ni tia juu' aats miitse'e nkavaajnjidup; miits xa ve'e viinm mkapaámdup je mjoota

je mja'vinda aats maat. ¹³ Nmunoo'kxtktup xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n je ónyk tee' dmunoo'kxtuk je y'ónuk, yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda. Mo'oda aats to'k aaj je mjootta je mja'vinda, ve'em ax jo'n aats miitse'e nmo'oda ya njoot ya nja'vin.

¹⁴ Ka'a tse'e m'ítat je'e maatta pan pan jatye'e je Maja Vintsán dukajaanchja'vidup, ve'em ax jo'n numejtsk je tsapkaa'j y'it jep kuka'aj pa'tkup. Kux, ¿ti je'e ve'e tyukmaatjayeipp je'e juu' ve'e je y'oy je'e dutoomp maat je'e juu' ve'e je kyo'oy je'e dutoomp, ukpu tits je'e ve'e tyukmaatjayeipp je ajajtk it maat je akoo'ts it, ¹⁵ ukpu je Cristo maat je Satanás, ukpu je'e juu' ve'e dujaanchja'vip je Maja Vintsán maat je'e juu' ve'e dukajaanchja'vip? ¹⁶ ¿Pyaatyp y'akeeguij je'e vine'e jetse'e je jayu duvinjavadat duvints'a'agadat je apamnax joma ve'e je joojntyk Nte'yam je chaptajk? Miits xa ve'e m'ijttup je Nte'yam je chaptajk, kux jeme'e mja'vin kajxmda y'it, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinnm vyaajñ:

Tsaanap jets joojntykap xa atse'e je'e maatta,

ats tse'e xNte'yamadap,

je'ets atse'e njáyuvadap.

Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁷ Je'e kajx tse'e kuxe'e n'ijtumda je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e duto'numda ax jo'n je Maja Vintsán vyaampa jidu'um:

“Pítsumda joma ve'e je'e jets najkxta viijnk tsqv,

ka'a tse'e je jayu xtukmaattóndat juu' ve'e ka óyap,

van'itts ats miitse'e nkuváktat,

¹⁸ atsts je'e ve'e je mTee'da,

miitsts atse'e je n'ónukta.”

Jidu'um tse'e vyaajñ je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duka'mikajxp.

7

¹ Je'e kajx tse'e, miitsta, juu' aatse'e ooy ntuntsoktup, kuxe'e je Maja Vintsán je vaanduk ve'em duyaktaajñ, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada va'ajts, ve'em ya nni'kxmda ya nkópkmada jets ve'em ya njootamda ya nja'vinamda, va'an tse'e dumasookumdini nujom juu' jatye'e ka óyap jetse'e nvinja'vimdinit nvints'a'kimdinit je Nte'yam.

Kyuvajktu tse'e je coriintovit jayu juu' ve'e je Pablo jyaay

² ¿Yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda jets aatse'e jem n'ítut! Ni pana xa aatse'e nkamutokintún, ni pánats aatse'e nkayakma'aty je vvinma'yun, ni pánats aatse'e nkako'otyún. ³ Ka je'e kajxapts ats ya'a ve'e nkats jets ats miitse'e ntókimpámdat, je'e kajxe'e kuxe'e ats miits ooy ntuntsokta. Ta atse'e nva'añ jets yam ats miitse'e nja'vin kajxm nyak'ítta, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e. ⁴ To'k aaj to'k joot xa ats miitse'e njávada, ooyts ats miitse'e ntunyakmájada, miits xa atse'e xyakjot'amájidup. Oyam atse'e ntsaachpaa'ty, ooyts ats miitse'e xtunyakxoondukta.

⁵ Van'ítani ku atse'e nje'y yaja macedóniat y'it jaat, ka'ats atse'e mpaa'kx, may viijn je'e ve'e vintso atse'e ntsaachpaaty, nañupojtukjudu tse'e je jayu muxim muyam kux ka'a ve'e je oy kats je oy ayook dukuvakuvaandi, ooyts atse'e je vinma'yun ntunjayeip. ⁶ Ax je Nte'yam, juu' ve'e duyakjot'amáji pan pane'e tsaachpaatp, je'ets atse'e xyakjot'amaji ku ve'e je Tito jy'e'y. ⁷ Ax ka je'e kajxyapts atse'e xyakjot'amaji ku ve'e jy'e'y, je'e kajxpa ve'e ku miits je'e ve'e xyakjot'amáji, ve'em atse'e xnuujmi jets x'ixuvaandup ats miitse'e, jets mtsaachvinmaaydupe'e, jets xvinmaaydup atse'e, ya'a kajxts atse'e nuyojk ntunjaa'kxoonduk.

⁸ Oyam atse'e nviijnka'vi ku atse'e nnuja'vi jets myaktsaachvinmaayjjudu ve'e je nak juu' ats miitse'e ntuknukejxtu, ka'ats ats je'e ve'e n'ukviijnka'vini. ⁹ Xoojntkpts atse'e uxym, ka je'e kajxap tse'e kuxe'e mtsaachvinmaaydi, je'e kajxe'e kuxe'e je tsaachvinma'yun myakvinmayumpijitidi jetse'e xmasoqkti je mko'oy joojntykinda, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. Ax ka'a tse'e mtijajtjidi juu' ve'e ka óyap ats kajx. ¹⁰ Kux ku xa ve'e je jayu chaachvinmáay ax jo'n je Nte'yam du'oyjava jo'n, ka'ats je'e ve'e ñaajk'ítju jep tokin jaatp jetse'e du'ix vintso ve'e dujayeipnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ku tse'e je jayu ve'em vvinmayumpit, ka'a tse'e ux'ook chaachvinmáay kux tyoone'e ve'em. Ax ku tse'e je jayu chaachvinmáayda ax jo'n je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e tse'e je jyoot je jya'vin duyakvintókinup xa'ma kajx. ¹¹ Íxtats n'it vintso ve'e tumto'nuxjada ku ve'e mtsaachvinmaaydi ax jo'n je Nte'yam du'oyjava jo'n, mkuvajktu tse'e juu' ats miitse'e ntuknuja'yidu jetse'e oy mtanuva'anda ats maat, m'ejkjudu tse'e je tokin kajx juu' ve'e yaktoon, mtsa'kidu tse'e kux ku ve'e mka'adat jep tokin jaatp, x'ixuvaanduts atse'e, ooy tse'e xtuntsokta jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij. Tum oy tse'e xtoondi nujom juu' ats miitse'e ntuknuujmidu. ¹² Ax ve'em tse'e, ku ats miitse'e nnuja'yidi, ka je'e kajxapts ats je'e ve'e ntuujn je jayu kajx juu' ve'e tokintoon, ni je'e'eva

tse'e juu' ve'e yakmutokintoon, jeja ats miitse'e je Nte'yam vyinkujk nmuja'yidi jetse'e nuke'xnatáka tyánut jets ooye'e xtuntsokta jetse'e oy mtaandinit ats maat. ¹³ Je'e kajxts aatse'e jot'amaja n'it.

Ax ka je'e kajxyapts atse'e njot'amaji je ayook kajx juu' atse'e je Tito xyakje'yji, nuyojkts atse'e njaa'kxoogjntk ku atse'e n'ix jets va'ajts xoogjntkpe'e je Tito kuxe'e miits je'e anañujoma xyakxoogjntkti. ¹⁴ Nyakmájidu ats miitse'e ku atse'e je Tito nnuujmi vintso ve'e mnaajk'itjada je Nte'yam maat, ax ka'ats atse'e kuts'o'y xyaktaandi, kuxe'e ve'em myakpaatti. Tyúvam xa je'e ve'e je kats je ayook juu' aats miitse'e nvaajnjidu. Nay ve'empa tse'e, tyúvamts je'e ve'e pyítsumpa je ayook juu' atse'e ntuknuujmi je Tito ku ats miitse'e nyakmájidi. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, nuyojk tse'e je Tito mjaa'ktsókjada ku ve'e dujaa'myéts vintso ve'e apaamdúka m'itta jetse'e xkatsapáktat je Nte'yam jets vintso ve'e je Tito viinm xkuvajkti je vintsa'kin maat. ¹⁶ Xoogjntkpts atse'e n'it kux vinjava atse'e ntañ jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

8

Juu' ve'e yajktup to'k aaj to'k joot

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat vintso ve'e nuke'xnatáka tyañ je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnjp je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup yaja macedóniat y'it jaat. ² Ooyts je'e ve'e tyuntsaachpaatti, ax myuténidu tse'e. Oyam tse'e ayoo'va jáyuda, ooy tse'e tyunxoogjntkti, ve'em tse'e je putajkin duyajkti ax jo'n je kumeen jayu kuy'ijiti jo'n. ³ Nvaajnjidup ats miitse'e jets to'k aaj to'k joote'e duyajkti nujom juu' jatye'e o'yixjudup, jetse'e nuyojk. ⁴ Ooy aatse'e xtunmunoo'kxtkti jets aatse'e nyakjátut jetse'e duputajkiduvat je Nte'yam je jayuu' juu' ve'e tsuunidup jem Judea. ⁵ Ax nuyojk tse'e dútoondi jets ka'a ve'e juu' aatse'e n'uk'a'ix. Too'vajkpts je'e ve'e ñapyaajmjididi jem je Maja Vintsán y'am kya'm, van'it tse'e aats maat ñapyaajmjúduva ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁶ Kuxts je'e ve'e ve'em dútoondi, oys atse'e nja'vi jets atse'e je Tito nmunoo'kxtk jetse'e mputákajadat ku ve'e jyaa'kyakpakmókut je meen juu' miitse'e mpaamidup, ve'em tse'e xyakkukáxadat ax jo'n xtsog'ntkti jo'n. ⁷ Mnumájidup xa miitse'e nujom, ni ka to'k viijnjap. Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ooye'e xtunjaanchjávada je Jesucristo, ooye'e je nuja'vin xtunjayepta, ooye'e xtunkojtsnáxta je Nte'yam je y'ayook, ooye'e xtuntuonuva'anda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jets ooy aats miitse'e xtuntsokta. Ax ve'emts atse'e ntsak jetse'e xnumájiduvat ku ve'e xputákada je nmujaanchja'vivatajkamda juu' ve'e tsuunidup jem Judea.

⁸ Ka'ats ats miits ya'a ve'e ntukpava'anda, je'ejyji atse'e ntsajkp jetse'e nuke'xnatáka tyánut je tsokjun juu' ve'e mja'ejptup ku ve'e xtoonduvat ax jo'n je viijnk jaanchja'vivatajkdutonda jo'n. ⁹ Kux mnuja'vidinup xa miitse'e vintso ve'e je Maja Vintsán Jesucristo je maa'yun xtoojnjimidi. Jyayejp tse'e ooy je majin, ax ayoo'p tse'e vyimpijt uu'm kajxamda jetse'e ve'em ntukmaatjayejpumdinit je myajin.

¹⁰ Jidu'um xa atse'e nvinmay: Miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e jetse'e xyakkukáxadat juu' ve'e mton'ukvaandu juktú'uj, miits tse'e too'vajkp je meen mpakmojk'ukvaandu jetse'e xtuntsojkti jetse'e ve'em xtóndat. ¹¹ Ve'em ax jo'n ooy xtuntsojkti jetse'e je putajkin xtóndat juktú'uj, ve'em tse'e xyakkukajxiduvat, to'k jado'k miitse'e xpámdat pan vintso ve'e juu' x'ixta xjayepta. ¹² Kux pan yakuvaampjyam xa ve'e je jayu juu', kuvajkuxjupts je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e duma'a pan vintso ve'e juu' dú'ix dujayejp; ka'a tse'e je Nte'yam x'amótumda juu' ve'e xka'ijjimdup.

¹³ Ka je'epts atse'e ntijp jets miitse'e xvin'ayóvdat jetse'e je viijnk jayu munuyojk dujayéptat; ¹⁴ je'e ve'e yaktsojkp jetse'e juu' y'akijpax. Mjayejpup xa miitse'e uxym juu' ve'e mtukyakpo'oktap juu' je'e ve'e ka'ijituxjudup; ax ku tse'e jado'k naxpa, van'tits je'e ve'e dujayejpup juu' ve'e mtukyakpookuxjadap ku miitse'e juu' mka'ijituxjuduvat. Ax ve'em tse'e juu' y'akijpax, ¹⁵ ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Je'e pane'e ooy juu' dutumpakmojk, ka'a tse'e kyunajxuxji; jets je'e pane'e yuu'n ve'e'n juu' dupakmojk, ka'a tse'e kyanupaaduxji."

Je Tito maat je myujatyoo'da

¹⁶ Nkukojsijpts atse'e je Nte'yam ku ve'e dupuujm jem je Tito jya'vin kajxm nay je'ejyam je vinma'yun juu' atse'e njayepp miits kajxta. ¹⁷ Ka je'ejyape'e kyuvajk juu' ats je'e ve'e n'amotu, viinm je'e ve'e ooy mtumputákava'anjada, je chojkun kajxam miits je'e ve'e uxym najkx mku'ixjada.

¹⁸ Je Tito maatts aatse'e nkex to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e oy yaknukojsip oyjoma joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka, kux ooye'e je jayu dutuntuknujava je oy kats je oy ayook. ¹⁹ Ax ka je'ejyap tse'e ku ve'e oy yaknukats, je jaanchja'vivatajke'e vinkoojnjidu jets aatse'e xmujaytyoo'at jetse'e xtukputajkimdat ya maa'yun juu'

ve'e nto'numdup, ve'em tse'e je Maja Vintsán yakmaja yakjaancha y'ítut jetse'e nyaknuke'xnatajkimdat jets ogye'e ntuntsojkumda je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda jem Judea. ²⁰ Ve'emts aatse'e ntun jets aatse'e ni pana xkapakótsut ku ve'e vya'anut jets ka'a aatse'e ntukkatajikikúx je may meen juu' miitse'e tuxyakta, ve'em miitsta ve'em je viijnk jaanchja'vivatajka. ²¹ Ve'emts aatse'e ntonuva'añ juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip, ka jeeyjap tse'e je Maja Vintsán vyinkujk, ve'empa ve'e jeja je jayu vyinkujk.

²² Je'e maattats aatse'e nkejpa jado'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e duyaknuke'xnatajki jets oye'e dukutyún may viijn. Ax nuyojk tse'e uxym dutsak jetse'e oy dukutyónut ya toonk ku ve'e dumotu juu' ve'e mtonuvaandup. ²³ Pan jem xa ve'e juu' ve'e du'amotutúvip pan pan je'e ve'e je Tito, ve'em tse'e xnaajmadat jets ats je'e ve'e je nmujatyoo' jets ats je'e ve'e nmaattuump jets miitse'e mputákajadat. Uk pan y'amotutúvidup tse'e pan pan je'e ve'eda je utsta je ajcha juu' ve'e myaatta, ve'em tse'e xnaajmadat jets je jaanchja'vivatajk je'e ve'e kejjjudup jets je Cristo je'e ve'e yakmájdudup yakjaanchidup. ²⁴ Yaknuke'xnatákada jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujka jets ooy miits je'e ve'e xtuntsokta, ve'em tse'e je viijnk jaanchja'vivatajk dunujávadat jets tyúvam aatse'e nva'añ ku aats miitse'e nyakmájada.

9

Juu' ve'e yakpakmojk je uts je ajch kajta jets je uts je tsa'a kajta

¹ Ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujáyadat jetse'e xpakmóktat je meen jetse'e je Nte'yam je jyayu xputákadat, ² kux nmuja'vinup atse'e jets ve'eme'e xtonuva'anda. Nyakmájdudup ats miitse'eda ku atse'e nnujimi je'e pan pan jatye'e tsuunidup yaja macedóniat y'it jaat jets myakuvaandupe'e je putajkin, juktú'ujani tse'e xnupaamdúkada. Ax numay tse'e ya macedóniat jayu ñaajxoogjntkpákjada ku ve'e du'amotunaxta vintso ve'e juu' xtonuva'anda. ³ Oyam tse'e vye'ema, nkejxtupts atse'e ya utsta ya ajcha kux kadi atse'e ntañ ka óyap je'e kajx juu' atse'e nkojts oy miits kajta, je'e ve'e jetse'e tyúvam mnay'apaamdúkajadat ax jo'n atse'e nvaajñ jo'n. ⁴ To'mayji xa atse'e jem nmaagadat ya macedóniat jayu jetse'e to'mayji jay'apaamdúka mve'nadat. Pan ve'em xa ve'e kuy'it, xyaktso'otyóndaps aatse'e je'e kajx ku aatse'e to'k joot n'avana jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajpk, ka kátsumts je'e ve'e je tso'otyó'nun juu' miitse'e viinn mjayeptap. ⁵ Je'e kajxts atse'e vinkopk njava jets atse'e tunnaajmada je utsta je ajcha jets too'vajkp'e je najkx mku'ixjada jetse'e mputákajadat jetse'e xyakpo'oktat je may meen juu' ve'e mnupaajmtkidu jetse'e xyakmóktat. Ax ve'em tse'e, je may meen juu' miitse'e mpakmojkup, apaamdukanits je'e ve'e vye'nat kux ve'eme'e xtsokta, ka je'e kajxape'e ku ve'e xyáktat ka to'k jootap.

⁶ Jaa'myétsta jets pan pane'e vee'nji niipp, vee'nji tse'e dupakmuk; ax pan pan tse'e may niipp, ve'empa tse'e may dupakmojkpa. ⁷ Ve'em xa ve'e to'k jado'k juu' duyákut ax jo'n oy dupayo'oy, ka mejtsjootap jets ka akee'yap, kux tsojkup je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e xoonduk joot juu' duyajpk. ⁸ O'yixjup xa ve'e je Nte'yam jetse'e je maa'yun ooy mtunto'nuxjadat, ve'em tse'e xa'ma kajx xjayéptat juu' ve'e mtukjoointykadap jetse'e xjaa'kjayéptat may juu' ve'e je jayu mtukputákadap. ⁹ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Qoy xa ve'e juu' je ayoo'va jayu dutunma'a,

ka'a tse'e je Nte'yam jyaa'tyókiju je y'oy je'e kajx juu' ve'e tyuump.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁰ Ax je'e pane'e dumooyp je jayu je taamt jetse'e duni'ip, jetse'e je y'ajop je y'a'ox duma'a jetse'e dutukjoointykada, je'e tse'e mmo'ojadap nujom juu' ve'e mka'ijtuxjudup jetse'e duyaknyókat juu' ve'e m'ixtup mjayeptup, ve'em tse'e xjayeptuvat vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e. ¹¹ Nujom juu' jatye'e mtoondup mkojstsup, mkunoo'kxjadap tse'e je Nte'yam, ax ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e je jayu ooy je putajkin xtunmo'odat. Ku tse'e ve'em nto'numdat, uu'm kajxamda tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda je Nte'yam dukukojsjadat. ¹² Kux ku xa ve'e mputajkimda je Nte'yam je jyayu, ka je'ejyap tse'e nmo'yumdudup juu' ve'e ka'ijtuxjudup, nay ve'empa ve'e je Nte'yam ooy dutunkukojsjadat. ¹³ Ku miitse'e xputákada je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Judea, yaknuke'xnatáka tse'e tyánut jets mjaanchja'vidupe'e je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je m'oy jáyuvín kajta tse'e je'e maatta xtukmaajayepta juu' ve'e m'ixtup mjayeptup jets anañujoma je jayu maatpa. ¹⁴ Ax mnutsapkótsjadaps miits je'e ve'e jetse'e ooy mtuntsókjadat ku ve'e du'ixtat je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tutyo'nuxjada miits kajta. ¹⁵ Yakkukojsjip xa ve'e je Nte'yam je maja maa'yun kajx juu' ve'e xtoojnimdu, je maa'yun juu' ve'e je ayook kayakpaatp vintso ve'e yakkojtsva'atsut!

10

Je kutojkun juu' ve'e je Pablo jyajejp kux je kukátsiva je'e ve'e

¹ Ats, je Pablo, ve'em ax jo'n je Cristo je nuu'k aaj je nuu'k joót dujayep jo'n, ve'emts ats miitse'e nmunoo'kxtuktá. Ve'eme'e je jayu vya'añ jets ja'vip tsa'kip atse'e ku atse'e n'it miits maatta; ax kuts atse'e jékum n'it, van'itji atse'e nnayjávaja jets ats miitse'e juu' ntuknaajmada. ² Nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jets ka'a atse'e x'akee'yadat jets atse'e nyaknuke'xnatákat vintso atse'e je makk aaj je makk joót njayep ku ats miitse'e najkx nku'ixta, ve'em ax jo'n atse'e nvinmay jets atse'e n'itút jeja je jayu vyinkujk pan pan jaty atse'e xnuvampejttup, juu' ve'e vaandup jets ve'em atse'e juu' jaty ntun nkats ax jo'n pan pan jaty'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. ³ Oyam aatse'e njoojntyka yaja naxviijn, n'amaadaaguipats aatse'e pan pan jaty aatse'e txso'oxpajktup, ka ve'emax ax jo'n pan pan jaty'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. ⁴ Kux je'e juu' aatse'e ntuk'atso'oxtuump, ka je naxviijnit je'epts je'e ve'e, je Nte'yam aatse'e je makkin xmooyp jets aatse'e nyakkutoki nujom juu' jaty'e je Nte'yam dutso'oxpajktup, ⁵ ntuk'ixpts aatse'e je jayu joma ve'e dukapaat'iy dukah'akeega je vinma'yun juu' ve'e ka ve'emap, nyakvintókip aatse'e juu' jaty'e dunupojtuktup jets'e je Nte'yam kyayak'ixat. Nujom juu' jaty vinma'yun aatse'e mpuump jem je Cristo y'am kya'm, ve'em tse'e yakkatsapáktup. ⁶ Ax ku tse'e oy mkatsapáktat, apaamdukanits aatse'e n'it jets aatse'e je tsaachpaatun mpaajmjadat anañujoma pan pan jaty'e kakatsupajktup.

⁷ Tun kooyji xa ve'e juu' myakjávajada pan vintso ve'e juu' x'a'ixtuktá. Pan jem xa ve'e juu' ve'e nayja'vijup jets je Cristo je jyayu je'e ve'e, va'an tse'e dupayo'oyu jets ve'em ax jo'n je'e, nay ve'empats aatse'e n'ijtpa je Cristo je jyayu. ⁸ Ax óyams atse'e njaa'knatyukmájaja je kutojkun juu' atse'e njajejpp, ka'ats ats je'e ve'e ntukts'o'otyún, kux je Maja Vintsán aatse'e xmooy je kutojkun je'e kajj jets'e je jayu myakkpáktat je jaanchja'vin kajj, ka je'e kajxap jets aatse'e je jayu nyakvintókidat. ⁹ Ka'a tse'e xvinmáydats jets n'atsa'agavaandup ats miitse'e ku ve'e nnujávada. ¹⁰ Jem xa ve'e juu' ve'e vaandup jets makk atse'e je kutojkun mpum jets je oy vinma'yun maat atse'e ku atse'e je jayu nnujaya, ax kuts atse'e n'it je jayu maat, yónuk aaj yónuk jootts atse'e jets ku'oy jávum je'e ve'e vintso atse'e nkats. ¹¹ Ax je jayu pan pane'e ve'em vaandup, va'an tse'e dunujávada jets ve'em ax jo'n ats miitse'e nnujávada ku atse'e nka'it miits maatta, nay ve'empats atse'e nkojtspat ku atse'e n'it miits maatta.

¹² Ka'a xa atse'e nnayjávaja jets atse'e nnatyukmu'ixajat maat pan pan jaty'e viinn nakyukojsijidup. Tyuktoonduvams je'e ve'e ku ve'e juu' dukavinmótuda, je'e kajj tse'e ñatyukmu'ixajada to'k jado'k jets'e ñaaj'akijpxajada. ¹³ Ka'a xa atse'e nnatyukmájaja juu' atse'e xkatukkadaakp; je Nte'yam atse'e xkijpxijp joma vaat atse'e juu' ntun, ax jem paat-pats atse'e xmooy jets atse'e ntónut joma ve'e miitsta. ¹⁴ Ku atse'e ve'em nxoondujk, ka'ats atse'e mpitsum joma vaat atse'e xtukkada'aky, kux ats miitse'e mutoo'vajkp nyaknajxjidu je oy kats je oy ayook, ats tse'e mutoo'vajkp nvaajnjidu je Cristo jy'e. ¹⁵ Ka'ats ats je'e ve'e nnatyukmájaja juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e viinn kuntuujn jo'n; ax je'ets atse'e n'a'ixp jets namvaate'e je mjaanchja'vinda ñuyoka, ve'em tse'e ñuyókat joma vaat atse'e njaa'któnut, ¹⁶ atse'e n'avánat je oy kats je oy ayook je itta juu' ve'e nuntun jékum jem tsoy joma ve'e miitsta. Ku atse'e ve'em ntónut, ka'ats atse'e nnatyukmájajat je'e juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

¹⁷ Pan pan tse'e namyajavaajnjup, nuyojk oyts je'e ve'e jets'e je Maja Vintsán duyakmájat duyakjaanchat. ¹⁸ Kux je jayu juu' ve'e kuvuk taamp jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'epts je'e ve'e juu' ve'e viinn nay'oñukojsijup, je'e je'e ve'e juu' ve'e je Maja Vintsán oñukojsijup.

11

Je Pablo jets je'eda pan pan jaty'e natyijjudu kukátsivad

¹ Nvaat xa miits je'e ve'e xmuténadat ku atse'e vee'n nkats juu' ve'e ka víjap! Pan oyvintsova xa atse'e juu' nkats, mmuténadapts miitse'e to'k aaj. ² Ejkip xa atse'e miits kajxta, je ejkun juu' ve'e je Nte'yam kajj. Ve'em xa atse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e to'k je kiixta'ax duyayk jets'e dupáktup to'kji je vajutyajk. ³ Je'ets atse'e nvinmaayp ku ve'e mnunyakvinmamya'atjadat jets'e to'k aaj to'k joót xkoo'ktsojktinit je Cristo, ve'eme'e mjaajttuvat ax jo'n jyajty je Eva ku ve'e je tsaa'n vyin'aa'nji. ⁴ Mkuvajktup xa ve'e pan pan jaty'e je'ydup jets'e mva'nuxjada juu' ve'e tyijtup jets je Jesús je'e ve'e jy'e. To'k joót tse'e xkuvaktá juu' ve'e tyijtup jets je Espiritu Santo je'e ve'e jy'e jets je ayook juu' ve'e tyijtup jets je oy kats je oy ayook je'e ve'e. Ax je'e juu' ve'e tyun'ava'nidup, ka je'epts je'e ve'e je Jesús jy'e, ka je'epts je'e ve'e je Espiritu Santo jy'e, nay ka'avats je'e ve'e je oy kats je oy ayook. Je Jesús jy'e, jets je Espiritu Santo jy'e, jets je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mkuvajktu ku aats miits je'e ve'e nvaajnjidi. ⁵ Ve'em xa atse'e njanayjávaja jets

ka'a atse'e nkatunnumájiva ax jo'n je'e juu' miitse'e mtijtp maja kukátsivada. ⁶ Oyam xa atse'e nyaktij jets ka'a atse'e juu' n'okyats, nnuja'vinuupts atse'e juu' atse'e nkajtsp. Nyaknuke'xnatajki aats ya'a ve'e anañujoma kajx juu' aatse'e ntoon nkojts ku aatse'e n'ijt miits maatta.

⁷ Jadi tokin ats vine'e ntoon ku ats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook jets ka'a ats miitse'e je putajkin n'amótudi je'e kajx? Naajkpi'kiju xa atse'e jets miitse'e ve'em yakmaja m'ittat. ⁸ Nkuvajk xa atse'e je meen juu' atse'e je viijnk jaanchja'viva xmooydu jets atse'e ve'em nyaktónut ku ats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ⁹ Ku atse'e n'ijt miits maatta jets atse'e xkatih'ijtja vye'na, ni tiats ats miitse'e nkah'amótudi jets atse'e juu' xmo'odat. Ya utsta ya ajchta juu' ve'e yaja macedóniait y'it jaat tsoo'ndu jetse'e jem jye'ydi, ya'ats atse'e xmooydu juu' atse'e xka'ijti, ax ve'emts atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e nkah'atsooxti. Ve'emts atse'e njaa'któnut. ¹⁰ Ve'em ax jo'n atse'e je Cristo xtuknujava je tyuv je'e, ni pánats atse'e xkapajkjat ya xoojntkun jem nujom acáyait y'it jootm. ¹¹ ¿Tyajxts ats vine'e ve'em nkats? Jadi ka'a ats miits vine'e ntsokta? Ñuja'vip xa ve'e je Nte'yam jets nsojktup ats miitse'eda.

¹² Juu'am atse'e ntuump, njaa'któnuupts ats je'e ve'e, ve'em tse'e kya'o'yixjadat je'e pan pan jatye'e du'ixtidup pan ti ve'e tyuk'akótstap jetse'e ñatyijjadat jets ve'eme'e tyoonduva ax jo'n ats. ¹³ Taayts je'e ve'e jets je kukátsiva je'e ve'eda, je vin'aa'mpa xa je'e ve'eda, ve'eme'e ñapyámjada ax jo'n je Cristo je kyukátsiva kuy'ijtti jo'n. ¹⁴ Ka'ats je'e ve'e tyuk'atúvuma, kux viinme'e je Satanás ñapyumju ax jo'n je Nte'yam je y'aangeles kuy'ijt jo'n. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e kyayaktuk'atuvu ku ve'e je'e pan pan jatye'e ijttup jem je Satanás y'am kya'm, je'e tse'e napyajmjudup ax jo'n je'e juu' ve'e dutoondup je y'oy je'e. Tsaachpaattinuupts je'e ve'eda, ve'em ax jo'n dvinmátsjada, je'e kajx juu' jatye'e tyoondup kyojstsup ka óyap.

Vintso je Pablo chaachpaaty

¹⁶ Jado'k nax xa atse'e nva'añ: Ni pana ve'e kyavinmáyut jets ka víjap atse'e. Ax pan ve'emts miitse'e mvinmayda, maso'oktats ats to'k aaj jets atse'e nkótsut ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap, ve'emts atse'e vee'n nmamyájijuvat. ¹⁷ Ka je Maja Vintsánaps atse'e je vinma'yun ve'em xmooyp ku atse'e ve'em nkats, ve'em atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap ku atse'e nnamyájaja. ¹⁸ Jeja xa ve'e numay pan pan jatye'e namyájijidup je naxviijnit jye'e kajx. Va'ants atse'e dunamyájijuva. ¹⁹ Kuvijts miitse'e mnayjávajada. ¡Mnayja'vijidup tse'e jetse'e xmuténadat pan pan jatye'e ka víjap! ²⁰ Mkuvajktup xa miitse'e pan pan jatye'e m'akee'yijidup, pan pan jatye'e mpajkuxjudup juu', pan pan jatye'e mmu'ukvin'ixjudup, pan pan jatye'e namyájijidup, pan pan jatye'e mjomtoojnjudup mtitoojnjudup. ²¹ Pan miitsts atse'e xtuknaajmavaandup je'e kajx ku atse'e ve'em nkatuujn ku atse'e nve'na miits maatta, nkuvujkpts atse'e jets atse'e nkatuujn ax jo'n je'eda. Ka'a atse'e ve'em ntuujn je'e kajx ku atse'e ve'em nkanayjávaja.

Ax pan vintso tse'e je viijnk makk aaj makk joot ñajávajada jetse'e ñamyájajadat, ve'emts atse'e nnayja'vijuva, óyam atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. ²² ¿Hebreo jayu je'e ve'eda? Hebreóvit jáyuvats atse'e. ¿Israeejlit jayu je'e ve'eda? Israeejlit jáyuvats atse'e. ²³ ¿Myutoondup myupajktupts je'e ve'e je Cristo? Ax nuyojks atse'e je Cristo nmútún nmupuk jets ni ka'a ve'e je'eda. Ku atse'e ve'em nkats, ve'emts atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. Nuyojk xa atse'e ntun jets nuyojks atse'e nyakpoxuntakpum je Cristo kajx jets ka'a ve'e je'eda. May náxanits atse'e nyakvap jets may náxani atse'e jem oo'kun am n'it. ²⁴ Mugoxx naxts atse'e je israeejlit jayu xmooy je tsaachpaatun ku ve'e je jayu yakvap ii'px maktaaxtoj ka'aj. ²⁵ Toojk naxts atse'e nyakkup vajp, to'k naxts atse'e nyaktsaka'ch, toojk nax tse'e ñajaa'njini je baarcoda joma atse'e nve'na jets atse'e to'k xaaj to'k tsooj n'ijt jem maaxy najootm. ²⁶ May naxts atse'e jeja na'aajy too' aajy n'ijt, nmúténits atse'e je aja'vin je atsa'kin jem maja najootm, nmúténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin joma ve'e je mee'tspa, nmúténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin jeja ats nmu'israeejlit jayu akujk jets jeja je'e akujk pan pan jatye'e ka je'epta, nmúténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin jem kajpun kajxm, jem vinva'ajts it kajxm, jets jem maaxy najootm, nay ve'empa tse'e jeja jayu akujkta pan pan jatye'e natyijjudup utsta ajchta jets utsta tsa'ada. ²⁷ Nmuténits atse'e je toonk jets je tsaachpaatun, may naxts atse'e nkamaaj, nmúténits atse'e je yooj jets je taatsa, may naxts atse'e n'ayooji n'axaaji, nmúténits atse'e je xox, nmúténivats atse'e ku atse'e je vit je xox xka'ijtji.

²⁸ Ax ka tun je'eiyap tse'e, xa'ma kajxts atse'e nvinmayda nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁹ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je yónuk aaj je yónuk joot dujajejtpup, ve'emts atse'e njava jets viinn atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep; pan yaktokintoondup tse'e je jayu, ooyts atse'e ntun'ekju. ³⁰ Pan namyájaja tse'e dutsak, namyájajapts atse'e je'e kajx juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip vintso atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep. ³¹ Je Nte'yam, je Maja Vintsán Jesucristo je Tyee', juu' ve'e xa'ma

kajx yakmaja yakjaancha ijt, ñuja'vripts je'e ve'e jets tyúvam atse'e juu' nkats. ³² Ku xa atse'e n'ijt jem damaascovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je kajpun yakkutojkpa juu' ve'e je yakkutojkpa Aretas kya'mip, je'e tse'e dupaam je tojpa jetse'e du'ix'ijtti je kajpun naa'páts aka'a jets atse'e kuxmajtsi. ³³ Ax jem tójumts atse'e je jaanchja'vivatajk xnasta'yidi jem ventana am tsqv joma ve'e je kajpun naa'páts, jets atse'e nkeek.

12

Juu' ve'e je Pablo yak'ixju

¹ Ka'a xa ve'e je jayu tyo'nuxju ku ve'e je jayu viinm ñay'oñukótsaja. Oyam tse'e vye'ema, nkótsupts atse'e juu' atse'e je Maja Vintsán xtuk'ix jets juu' atse'e xtukyaknuke'xnatajki. ² N'ixa xa atse'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k muk ijt je Cristo maat. Makmajkts joojnt itanits je'e ve'e yakvav jem mutoojk tsapjootm. (Ka'ats atse'e nnujava pan je ñi'kx je kyopk maat yakvavjv uk pan ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip.) ³ Ax nmuja'vripts atse'e jets je yaa'tyajk, ka'a atse'e nnujava pan je ñi'kx je kyopk maat uk pan ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip. ⁴ Je'e tse'e yakvoov joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaajna dutajka jetse'e du'amotunajxy je kats je ayook juu' ve'e ka'o'yip jetse'e yakkojtsva'atsut jets ka'a ve'e je Nte'yam duyakjaty jetse'e du'avánat. ⁵ Kunnamyáajaja xa atse'e to'k je yaa'tyajk kajx ax jo'n je'e, ax ka'ats atse'e viinm nmamyáajaja, je'e kajxji ve'e vintso atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep. ⁶ Pan ats tse'e kuntsak jets atse'e nnay'oñukótsajat, ka tónajyaps je'e ve'e, kux je'ejyji atse'e kunkats juu' ve'e tyúvam. Ax ka'ats atse'e ve'em ntun, ve'em tse'e ni pana kyavinmáyt jets njaa'knunmáijp atse'e nuyojk jets ka'a ve'e ax jo'n atse'e x'ix ukpu du'amotunaxy juu' atse'e nkajtsp.

⁷ Ax ats tse'e je yaa'tyajk juu' ve'e yakvoov jem mutoojk tsapjootm. Kux ooye'e dutunnumaja juu' atse'e xyak'ix, je'e kajxts atse'e nyakpaajmji juu' ve'e ats ya nni'kx ya nkopk makk duyaktsaachpaatp, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakajityp jets atse'e je Satanás xyaktsaachpaa'ty, ve'emts atse'e nkanamyáajajat viinm. ⁸ Toojk náxanits atse'e n'amotu je Maja Vintsán jets atse'e xpajkjat juu' ve'e ats ya nni'kx ya nkopk makk duyaktsaachpaatp. ⁹ Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: "Mtukjotkada'akup xa ve'e je maa'yun juu' ats mitse'e ntoojnjp, kux nuyojk oy xa ve'e ñuke'xnatáka ats je nmakkin ku ve'e je jayu je yónuk aaj je yónuk joot dujayep." Jidu'umts atse'e xnuujmi. Je'e kajxts atse'e nuyojk nxoonduk ku atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, kux ku xa atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, van'it tse'e je Cristo je myakkin y'it yam ats nja'vin kajxm. ¹⁰ Je'e kajxts atse'e nxoonduk ku atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, ku atse'e je jayu xvinokjotspé, ku atse'e juu' xka'ijtta, ku atse'e je jayu xjomtún xtitún, ku atse'e juu' nmutea. Nujomts ats ya'a ve'e xoonduk joot nyaknaxy je Cristo kajx. Kux ku xa atse'e njayep je yónuk aaj je yónuk joot, nuyojkts atse'e je Nte'yam je makkin xma'a.

Ku je Pablo duvinmaajy je y'utsta je y'ajhta maat je y'utsta je cha'ada jep Corinto

¹¹ Ka víjap xa atse'e ku atse'e viinm nmay'oñukótsaja; ax miitsts atse'e tux'akee'yada jets atse'e ve'em ntun. Miits xa atse'e kux'oñukótsada, kux ka'a atse'e nkatunnumájiva ax jo'n je'eda juu' ve'e mtijup maja kukátsivada, óyamts ats miitse'e xjávada jets nmupánp atse'e. ¹² Je'e juu' atse'e ntoon ku atse'e nve'na miits maatta, je mújit nuja'vin, je majin, jets je mújit atvva, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkijp jets je kukátsiva atse'e. Ve'emts atse'e jem ntuijn óyame'e je jayu dutso'oxpujk je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjip. ¹³ Vanxúpam ats miitse'e ntoojnjidi ku atse'e n'ijt miits maatta ax jo'n atse'e ntoojnjada je viijnk jaanchja'vivatajka; je'ejyji ve'e ka'a ats miitse'e ti putajkin xmooydi. ¡Mee'kxjadats atse'e to'k aaj ku ats miitse'e je putajkin nkah'amótudi!

¹⁴ Apaamdukats atse'e uxyam jets ats miitse'e mutoojk nax najkx nku'ixta, ax ni vinxúpats ats miitse'e nkah'atso'oxat. Ka je'epts atse'e n'ixtip juu' miitse'e m'ixtup mjayejptup, je'e ve'e jetse'e oy m'ijttinit je Cristo maat. Ve'em xa atse'e ax jo'n je mtee'da kuy'ijt jo'n, je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku ats miitse'e ntukmukojtsti je oy kats je oy ayook. Ve'eme'e dutsak jetse'e je ónyuk tee' je ónyuk taak duyakjoojntykadat je y'ónuk, ka je'epe'e jetse'e je pi'k ónyuk je tyee' je tyaak duyakjoojntykadat. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, to'k aaj to'k joot atse'e n'ixta vintso ats miitse'e mputákadat, nayja'vijuups atse'e jets ats miitse'e nku'oo'kadat pan miits je m'o'yin kajxta ve'e kuy'it. Ve'emts atse'e nnayávaja óyam tse'e kye'ex jets ku ats miitse'e nuyojk ntsokta, vee'njits ats miitse'e xtsokta.

¹⁶ Ax nmuja'viduups miitse'e jets ni pana ve'e miitsta ats nkah'atsuux. Ax to'mayji tse'e jem juu' ve'e vaandup jets va'ajts kutaay atse'e jets ats miitse'e tunvin'aa'nda. ¹⁷ ¿Nvin'aa'ndu ats miits vine'e je jayu kajxta juu' ats miitse'e ntuknukejxtu? ¹⁸ Nmunoo'kxtk xa atse'e je Tito jetse'e najkx mku'ixjada, jets atse'e nkejx to'k je n'útsamda je

n'ajchamda juu' ve'e myaadi. ¿Mvin'aa'njüdu vine'e je Tito? ¿Jad ka'a aats vine'e numejtsk kixpx joot kixpx ja'vin juu' ntun nkats?

¹⁹ ¿Ve'em miitse'e mvinmayda jets nay'oñukojsijup atse'e jeja miits mvinkujkta? Ax ka'ats je'e ve'e vye'ema. Ve'emts atse'e nkats to'k muk je Cristo maat jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ve'em atse'e nkats jetse'e nuyojk xjaanchjavadat je Jesucristo. ²⁰ Je'e xa atse'e nvinmaayp ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva, to'mayji ats miitse'e nkapaa'ttat ax jo'n atse'e ntsak, van'itts ats miitse'e je tsaachpaatun mpaajmjadat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup, ve'emts ats miitse'e xkapaattuvtat ax jo'n miitse'e xtsokta. Nvinmaayp xa atse'e ku ve'e to'mayji nakyojtsvintsojvup mve'nadat ku atse'e jem nje'yat, namyu'ejkjüdup, mkanachojkjüdup, pajkva'kxy mve'nadat, akotsutoonkidup, napyakojtsjudup, nutúvidup, nmjomsuunidup mtitsuuunidup mve'nadat. ²¹ Nvinmaayvap xa atse'e ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva jets atse'e to'mayji je Nte'yam xyaktso'otyónut miits kajxta jets ats miitse'e numay nmuya'axtat, je'e ve'e ku miitse'e jem numay juu' ve'e tokintoondup jetse'e dukaton'atúvada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, je'e ve'e ku ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintókida, ku ve'e je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, jets ku ve'e juu' ovyintsova dutonda dukotsta.

13

Juu' ve'e je Pablo kyojtsjüdu je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Ya'ats je'e ve'e ku ats miitse'e najkx nku'ixta mutoojk nax. Ax kuts atse'e nje'yat, van'itts atse'e juu' jaty n'ixut nmujávat, ve'em vintso ve'e yakkats ku ve'e numejtsk ukpu nutoojk dunukojspe'tta je ayook. ² Ku ats miitse'e ojs nku'ixta mumejtsk nax, juu'ts atse'e nvaajnjudu pan pan jatye'e tokintoondup jets nvinxupe'e jem jyaa'k'itta, nay vanxúpyamts ats miitse'e nvaajnjudinuva. Ku ats miitse'e jado'k nax najkx nku'ixtinuva, ka'ats atse'e ntukmo'ottat pan pan jatye'e katokinton'atúvidup. ³ Van'it tse'e x'ixtat xnujavadat jets kojtspe'e je Cristo ats kajx. Ax je Cristo, ka'ats je'e ve'e je yónuk aaj je yónuk joot mtukpayo'oyjada, makts je'e ve'e y'it miits maatta. ⁴ Oyam xa ve'e je Jesucristo dukayaknuke'xnatajki jets ooye'e je makkin dutunjayep ku ve'e cryuuzpejt, joojntykipts je'e ve'e uxyam je Nte'yam je myakkin kajx. Nay ve'empats atse'e, je'e ve'e ku atse'e to'k muk n'it je Cristo maat, ka'ats atse'e nyaknuke'xnatáka je makkin juu' atse'e njayejpp. Oyam tse'e vye'ema, je Cristo je myakkin kajxts atse'e njoojntyka jets atse'e ntónut nkótsut juu' ve'e tsojkup miits maatta.

⁵ Payo'oyda miitse'e viinn pan tyúvame'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets je Jesucristo ve'e ijtj jem mja'vin kajxmada?, je'eji je'e ve'e jets ka'a ve'e kojyji mnatyijjada jets mjaanchja'vidupe'e. ⁶ N'a'ixpts atse'e jetse'e xnujávadat jets ntuump nkajtsp aatse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁷ Nmunoo'kxtkpts atse'e je Nte'yam jets ka'a miitse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap; ka je'e kajxap je'e ve'e jetse'e tyunke'xukut jets ntuump nkajtsp atse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xtóndat juu' jatye'e oy, óyame'e je jayu vya'añ jets ka'a atse'e ntun nkats juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ka'a xa ve'e n'amaadaaguimdat pan ntso'oxpajkumdupe'e je tyuv je'e, n'amaadaaguimdaps uu'me'e ku ve'e nto'numda je tyuv je'e. ⁹ Paatyts atse'e nxoonduk ku atse'e n'it yónuk aaj yónuk joot jets miitse'e makk m'itta to'k muk je Cristo maat. Ijtpsts atse'e je Nte'yam nmunoo'kxtuk jetse'e m'ijttinit tum oy tum va'ajts. ¹⁰ Jidu'um xa ats miitse'e nnujávada namka'ana ats miitse'e najkx nku'ixta. Ax kuts atse'e jem nje'yat, ve'emts atse'e ya nkutojkun nkamakpámüt, ya kutojkun juu' atse'e xmooy je Maja Vintsán jets ats miitse'e makk nyak'ijttinit to'k muk je Cristo maat, ka je'e kajxpts atse'e xmooy jets ats miitse'e nyakvintókida.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

¹¹ Ustata ajchta ustata tsa'ada, kojtskukajxinuups atse'e. Je Dios maat tse'e mtaandini. Íxtada je'e juu' ve'e myaktánjadap oy jets va'ajts, kutyonda juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, nayjávada to'k jado'k, joojntykada oy joot. Pan mtoondup tse'e ve'em, m'ijttinuts miitse'e je Nte'yam maat. ¹² Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. ¹³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je ustata je ajchta jets je ustata je tsa'ada anañujoma.

¹⁴ Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap, je Nte'yam tse'e dupámup jem mja'vin kajxmada je tsojkun, je Espíritu Santo maat tse'e m'ijttinit nuto'k nuto'k anañujoma miitsta.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Galacia

¹ Atse'e je Pablo, ka je jáyuvap xa atse'e xvinkoon jets atse'e je kukátsiva n'ítut, ka je jáyuvaps atse'e ya toonk xtukkatajki, je Dios Tee' jets je Jesucristo, juu' ve'e je Dios Tee' yakjoojntypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e viinm ats xvinkoond jets atse'e je kukátsiva n'ítut. ² Ats jets nujom je utsta je ajhta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e ats maat, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta nujom je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amojkijidup jem galáciait y'it jootm. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'eda tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijitnit je y'oy joot maatta, ⁴ je Jesucristo, juu' ve'e xku'oo'kimdu je ntókin kajxamda jetse'e ve'em xtuknuvaatsumdinit ya ko'oy tiempo juu' ve'e nyaknajxumdud. Ve'em tse'e dutuujn ax jo'n dutsak je nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup. ⁵ iXa'ma kajx tse'e je Nte'yam dunumájinit dunujaanchinit! Amén.

Ka'a xa ve'e ti jado'k oy kats oy ayook

⁶ Atuva atoki xa atse'e xyaktanda ku ve'e je Nte'yam tun jatyji xmasookti jetse'e xpanajkxta je viijnk ixpajkun juu' ve'e je jayu tyijitup oy kats oy ayook, je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu je Cristo je myaa'yun kajx. ⁷ Ka'a xa ve'e jyeja je viijnk oy kats oy ayook, je'e ve'e ku ve'e jem je jayu juu' ve'e myakvinmama'yatjudup jetse'e duyaktikutsuva'anda je oy kats je oy ayook. ⁸ Ax jya'átsam, ukpu jya'aangelesam juu' ve'e jem tsapjootm kukyada'aky, pan kumyaktuk'ixta xa ve'e je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je oy kats je oy ayook juu' ats miitse'e ntuk'ixtu, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijitnit. ⁹ Ta xa atse'e nva'añ, vaannuvaps atse'e jado'k nax, pan jem xa ve'e juu' ve'e mtuk'ixjudup je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je oy kats je oy ayook juu' ve'e mkuvajktu, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijitnit.

¹⁰ Juu' ts atse'e ntsajkp ku atse'e ve'em nva'añ, ku atse'e je jayu x'oyjávát, ukpu ku atse'e je Nte'yam x'oyjávát, ku atse'e jeja je jayu vyinkujk oy ntánut, ukpu ku atse'e jeja je Nte'yam vyinkujk oy ntánut? Pan kuntsak xa atse'e jets atse'e jeja je jayu vyinkujk oy ntánut, ka je Jesucristovaps atse'e ntóojnjp.

Je Jesucristo ve'e dvinkoon je Pablo jetse'e y'itut je kyukátsiva

¹¹ Ax nujávadats ya'a, utsta ajhta utsta tsa'ada, je oy kats je oy ayook juu' ats miitse'e nvaajnjidu, ka je jáyuvaps je'e ve'e je vyinma'yun, ¹² ka je jáyuvaps ats je'e ve'e xtukkatajki, ka je jáyuvaps ats je'e ve'e xtukyak'ixpajk, je Jesucristo, je'e xa ve'e viinm ats xtuk'ix xtuknuja'vi.

¹³ Mmóttudu xa ve'e je kats vintso atse'e njáyuva y'ijit ku atse'e njaanchjáva y'ijit juu' ve'e jyaanchja'vidup ats je nmu'israeejlit jayu, jets vinxup atse'e nmu'ejkji pan pan jatye'e je Cristo dujaanchja'vidup, jets ats je'e ve'e njomtoondi ntitoondi jets atse'e ntukmaso'oktat juu' ve'e jyaanchja'vidup. ¹⁴ Nuyojk xa atse'e nkutyún y'ijit juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup jets ni ka'a ve'e numay ats je njayu juu' atse'e nmu'akijpxada, nuyojk atse'e nkutyún y'ijit aats je nujpit jayu je pyava'nunda jets ni ka'a ve'e je'eda. ¹⁵ Ax je maja maa'yunts atse'e je Nte'yam xtoojnji jets atse'e xvinakaajin ka'anum atse'e nke'ex vye'na. Ve'em tse'e dutuujn jets atse'e je kukátsiva n'ítut. ¹⁶ Ax ku tse'e du'oyja'vi, van'itts atse'e xtuk'ix je y'Onuk, ve'emts atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Ku ve'e ve'em jyajty, ni pánats atse'e juu' nka'h'amotutuyi jets atse'e nnujávát ti atse'e ntónup, ¹⁷ ni ka'ats atse'e jem Jerusalén nmajkxpa jets atse'e n'ixtat pan pan jatye'e too'vajkp ijtut je kukátsivada jets ka'a ve'e ats, ñojk'óy atse'e tun jatyji nnujix jem arabiait y'it jootm, ux'ookts atse'e nvimpijitnuva jem Damasco.

¹⁸ Kutoojk joojntnumts atse'e n'ats jem Jerusalén jets atse'e je Pedro nmaatnakyojtsji; ax je'e maagts atse'e n'ijt makmoxk xaaj. ¹⁹ Ax ka'ats atse'e jado'k je kukátsiva n'ix, je Santiágoji ve'e, je Maja Vintsán je y'uts. ²⁰ Yájats atse'e nva'añ je Nte'yam vyinkujk jets tyúvam ya'a ve'e juu' ats miitse'e ntuknuja'vidup. ²¹ Van'itts atse'e nnujix jem siiriait jets ciliciait y'it jootmda. ²² Ka'ats atse'e x'ixada y'ijit pan pan jatye'e to'k muk ijtut je Cristo maat jetse'e ñay'amókajada jem judéait y'it jootm, ²³ je'ejyji ve'e y'amotunajxtup y'ijit: "Je'e pane'e xjomto'numdup xtito'numdup y'ijit, je'e tse'e uxym je jayu duvaajnjip jetse'e dujaanchjávat je Jesucristo, ka'a tse'e du'uktsojkní jetse'e dujaanchja'vi'atúvadat je Jesús." ²⁴ Ax ve'em tse'e duyakmájdí duyakjaanchidi je Nte'yam je maja maa'yun kajx juu' atse'e xtoojnji.

2

Ku je viijnk kukátsiva dukuvajkti je Pablo

¹ Kumakmajks joojntnumts atse'e nnajkxnuva jem Jerusalén, nmaadi atse'e je Bernabé, nvooqvs atse'e je Tito. ² Ojtsats atse'e jem kux je Nte'yam atse'e xtuk'ix xtuknuja'vi. Ku aatse'e jem Jerusalén nve'na, van'itts aatse'e juu' nkojtsmúk apuk maat je'eda pan pan jatye'e dunumájidup. Jemts atse'e n'ava'ni je oy kats je oy ayook, ve'em ax jo'n atse'e uxyam paat nvaajnada je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Ve'emts atse'e ntuujn kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e kyavintókiyut juu' atse'e ntoon jets juu' atse'e ntuumpna. ³ Ax óyam tse'e kya'israeejlitjáyuva je Tito, ka'a tse'e dutuk'akee'yidi jetse'e je ixta'nun yakpaajmjat jetse'e duni'kxmat dukojmat. ⁴ Ax jem tse'e pan pan jatye'e natyijjudup utsta ajchta, je'e tse'e du'uktsojktu jetse'e je Tito kuyakpaajmji je ixta'nun. Je'e kajts je'e ve'e ñay'amojkijidi aats maat je ixpookpa jo'nda, jetse'e du'ixtat joma vaate'e juu' yakkuvuk ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Jesucristo maat, y'uktsojktuts je'e ve'e jets aatse'e kux'akee'yidi jets aatse'e mpanajkxnuvat je Moisés je pyava'nun. ⁵ Ax ni vinxúpats aatse'e nkanamayasokjki jets aatse'e ntónut juu' ve'e y'uktsojktu, kux je'e aatse'e ntsajkp jetse'e xjaa'kjayéptat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook.

⁶ Ka'ats atse'e je viijnk kojtsvíjin xmooydi je'e pan pan jatye'e yakkojststup jets ñumájidup je'e ve'e. Ax ka'ats ats je'e ve'e ntoonka pan ti je'e ve'e y'ijiti, kux ka'a ve'e je Nte'yam duyavinkopka vinxupe'e je majin dujayepta to'k jado'k. ⁷ Kyuvajkuts je'e ve'eda jets atse'e je Nte'yam tukkatajki je toonk jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n je Nte'yam je Pedro dutukkatajki je toonk jetse'e duvaajnjadat nay je'ejyam je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e israeejlit jayu. ⁸ Je Nte'yam, juu' ve'e je Pedro duputajki jetse'e dutónut je kukátsiva toonk joma ve'e je israeejlit jayu, je'ejyamts je'e ve'e juu' atse'e xputajkiva jets atse'e ntónut je kukátsiva toonk joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁹ Ax je Santiago maat je Pedro jets je Juan, je'e juu' ve'e yakkojststup jets ñumájidup je'e ve'e, ku ve'e dunuja'vidi jets je Nte'yam atse'e ya toonk xmooy je myaa'yun kajx, van'itts aatse'e xkavaa'ndi, ats maat je Bernabé, ve'em tse'e duyaknuxe'xnatajkidi juu' aatse'e tunkojtsmúk, ve'em tse'e vyaandi jets ntukmaatjayeptup aatse'e ya toonk je'e maatta. Oy tse'e dujávada jets aatse'e najkx njaa'ktún joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap jets je'e ve'e je jyaa'któndat joma ve'e je israeejlit jayu. ¹⁰ Je'ejyits aatse'e x'amótudu jets aatse'e njaa'myétsut je ayooa jáyuda. Je'emts atse'e ntuump vye'na jets atse'e ntunyavinkopka jets atse'e njaa'któnut.

Ku je Pablo duvintso'y je Pedro jep Antioquía

¹¹ Ax ku tse'e je Pedro jy'e'y jem Antioquía, ntuknuujmits ats je'e ve'e avinm ah'am kux tokin je'e ve'e juu' ve'e tyoon. ¹² Myaatkaayp myaat'uukp tse'e vye'na je utsta je ajchta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ax ku tse'e jy'e'ydí je utsta je ajchta juu' ve'e tsoo'ndu jem joma ve'e je Santiago, van'it tse'e mejts'aaj mejtsjoot je Pedro apuk ñapaajmji jetse'e dukoo'kmaatkaayni dukoo'kmaat'ookni. Je'e kajx tse'e ve'em jyatki kux cha'kipe'e pan pan jatye'e vaandup jets ixta'numpuujmja ve'e dutsak je utsta je ajchta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta. ¹³ Van'it tse'e je viijnk israeejlit jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, je'e tse'e je mejts'aaj je mejtsjoot dujayeptu maat je Pedro, je Bernabé paat tse'e ve'em jyátkiva. ¹⁴ Ax kuts atse'e n'ix jets ka'a ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tyoondup maat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook, van'itts atse'e jeja je numay jayu vyinkujk ntuknuujmi je Pedro. Jidu'umts atse'e nvaajñ: "Mits, óyam mitse'e mja'israeejlitjáyuva, ve'em xa mitse'e mjoonjtyka ax jo'n pan pan jatye'e ka je'epta, ka ve'emape'e ax jo'n je israeejlit jayu. ¿Tyajx tse'e x'akee'yava'añ juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, jetse'e dukutyóndat je israeejlit jayu je pyava'nunda? ¹⁵ Je ke'xtkun kajx xa uu'me'e n'israeejlitjáyuvimda, ka'ats uu'me'e nyaktijumda tókinax jayu, ve'em ax jo'n pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁶ Nnuja'vimdinupts uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je Moisés je pyava'nun kajx, je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Je'e kajx tse'e je Jesucristo njaanchja'vimda jetse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat, ka'a tse'e n'ixtimda vintsq ve'e nkutyónumdat je Moisés je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat, kux je Nte'yam, tyumtókimpump je'e ve'e je jayu je Moisés je pyava'nun kajx."

¹⁷ Pan n'ixtimdup tse'e jetse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, yaknuxe'xnatajkips je'e ve'e jets tókinax jayu uu'me'eda. ¿Yaktijupts je'e vine'e jets uu'me'e je Cristo xyaktókininto'numdup? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em kyayaktij! ¹⁸ Ax pan ats tse'e je jayu kúntuk'ix jetse'e dukutyóndat je pava'nun juu' atse'e uxyam je jayu nvaajnjidup jets ka je'e kajxape'e je jayu yaktókinmee'kx, kunyaknuxe'xnatákats atse'e jets tokin maat atse'e je'e kajx ku atse'e nkakutyún je pava'nun. ¹⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n

atse'e aa'k kun'ijt jeja je Moisés je pyava'nun vyinkujk, je pava'nun juu' atse'e xtuk'ix jets nvinmajtsjup atse'e je oo'kun kuxe'e ats nkakutyuujn. Je pava'nunti atse'e ve'em xyaktaan jets atse'e njoontykat vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit. ²⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n atse'e kun'aa'k jem cruz kajxm je Cristo maat. Je'e kajxts atse'e nko'o'kjoontykini jets atse'e nyaktónut ya n'avintso vinma'yun, je Cristo ve'e joojntykip yam ats nja'vin kajxm, jets namvaat atse'e ya naxviijnít n'ikxukopk njayep, je Nte'yam je y'Onuk kajts atse'e njoontyka kuxe'e ats je'e njaanchjáva, je'e juu' atse'e ooy xtuntojokp jets atse'e xku'oo'ki. ²¹ Ka'a xa atse'e nkakuvuk je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdup je Cristo kajx. Kux pan je Nte'yam xa ve'e je jayu kudukatokimpum je Moisés je pyava'nun kajx, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kukyatih'ijt ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k.

3

Je pava'nun jets je jaanchja'vin

¹ Miits, galáciait jáyada, ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ¿Páne'e mko'oyvin'ixjudu jetse'e xko'o'kjaanchja'vidini je tyuv je'e? Va'ajts xa ats miits'e nvaajnjidi jetse'e xnuja'vidi vintso ve'e je Cristo duyakcruuzpejtti, ve'em ax jo'n viinm kux'ixti jo'n. ² To'k viijnji atse'e nnujavava'añ jetse'e xnukótstat, ¿mkutyoondu vine'e je Moisés je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Espiritu Santo tyajki jem mja'vin kajxm, ukpu je'e kajxe'e kuxe'e xjaanchja'vidi je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu? ³ ¿Vintso ve'e m'o'yixjada jetse'e mnapyámjada va'ajts ka víjap? Mton'ukvaandu xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp kuxe'e je Espiritu Santo mputajkjidi. ¿Ve'eme'e uxyam xtsokta jetse'e m'ittat oy jets va'ajts je m'avintso kutojkun kajxta? ⁴ ¿Ka'a vine'e mto'nuxjada ni vinxupa nujom je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtu? ¿Oyap ijk je'e vine'e mto'nuxjada! ⁵ Ku ve'e je Nte'yam dukejx je Espiritu Santo jetse'e y'itut jem mja'vin kajxm, jetse'e je Nte'yam dutún je majin joma ve'e miitsa, ¿ti kajxts je'e ve'e ve'em dutún? ¿Je'e kajx vine'e ku ve'e x'ixtada vintso ve'e xkutyóndat je Moisés je pyava'nun, ukpu je'e kajx vine'e ku ve'e xjaanchjávada je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu?

⁶ Jyaanchja'vits je'e ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax kux tse'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaaajmji. ⁷ Ax ve'em tse'e, nujávada tse'e jets je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam, je jaanchja'vin kajxts je'e ve'e y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta. ⁸ Ku ve'e kyatúnjuna vye'na, y'ava'nits je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán jets je jaanchja'vin kajxe'e je Nte'yam dukatokimpámüt pan pan jatye'e ka je israeelit jáyuvap, tyukmukojs tse'e je Nte'yam je Abraham jujpani je oy kats je oy ayook ku ve'e dunuujmi: "Mits kajx xa ve'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn." ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, kunoo'kxjüdupts je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n dukunuu'kx je Abraham, juu' ve'e jaanchja'viju.

¹⁰ Nujom tse'e pan pan jatye'e dumákkip je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukotsa tse'e y'itta, kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ko'oy nukotsa tse'e y'itta to'k ka'ajyji pan pan jatye'e dukakutyoondu nujom juu' jatye'e javyet yap pava'nun kujxp." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹¹ Va'ajts tse'e yaknujava jets ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam kyatokimpuump je Moisés je pyava'nun kajx, kux jidu'um xa ve'e vyaampa je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpuump je'e kajx ku ve'e jyaanchjávaja, joojntykaps je'e ve'e." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Pan kudukutyún xa ve'e je jayu je Moisés je pyava'nun, o'yipts je'e ve'e jetse'e ve'em dukutyóndat óyame'e dukajaanchjávada je Nte'yam. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykaps je'e ve'e."

¹³ Ax ve'em tse'e, ko'oy nukotsa tse'e n'ijtumdi kuxe'e nkakutyónumdi je Moisés je pyava'nun. Ax ka'a tse'e uxyam n'uk'ijtumdini ko'oy nukotsa, je Cristo ve'e xtuknuvaatsumdu je ntókinamda, je'e tse'e ko'oy nukotsa ijt uu'm kajxmada ku ve'e xku'oo'kimdi, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ko'oy nukotsa xa ve'e nujom pan pan jatye'e jem kup kajxm oo'ktup." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁴ Xtuknuvaatsumdu tse'e je ntókinamda, ax ve'em tse'e je Cristo kajx je Nte'yam dukunoo'kxut pan pan jatye'e ka je israeelit jáyuvap, ve'em ax jo'n je Abraham yakkunuu'kx, xku'oo'kimdu ve'e jetse'e to'k ka'ajyji je jaanchja'vin kajx njayeipumdinit yam nja'vin kajxmamda je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaajntk jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

Je pava'nun jets je vaanduk

¹⁵ Utsta ajchta utsta tsá'ada, jidu'um xa ve'e je jayu yuj dujayeypta yaja naxviijn. Ku xa ve'e je jayu to'k je nak duyak'óyada pan vintso ve'e juu' dukojts'óyada, ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyakpuva'atsut ukpu duyaknujókat. ¹⁶ Nay ve'em tse'e jyajtpa ku ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ maat je Abraham jets je chaan je kyooj. Ka'a tse'e je Kunuu'kx Jatyán

vya'añ jets je Nte'yame'e je Abraham dunuujmi: "je mtsaanda je mkojita", ve'em ax jo'n numay je tsaan je kooj kuy'ijitti; jidu'ume'e dunuujmi: "je mtsaan je mkoj". Ax je'ets ya'a ve'e tyijp to'kji je chaan je kyooj, je'ets je'e ve'e je Cristo. ¹⁷ Ya'a xa atse'e ntijp. Ku ve'e je Nte'yam dumukajts je Abraham, tyukvinva'nits je'e ve'e jets kyutyónupe'e je y'ayook. Je'e kajx tse'e je Moisés je pyava'nun juu' ve'e maktaaxk mókupx ja'ii'px majk joojnt ux'ook je'y, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jets'e'e dununkayakjátut jets'e'e tyónjut kyótsjut je ayook juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tyukvinva'ni. ¹⁸ Ax pan van'itji tse'e je Nte'yam kudukutyún je y'ayook ku ve'e je jayu dukutyún je Moisés je pyava'nun, ka'a tse'e tyun je ayook juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tyukvinva'ni jets tyónupe'e je myaa'yun kajx.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, ztits je'e ve'e vya'añ je Moisés je pyava'nun? Yakmooy xa ve'e je Moisés je pava'nun jets'e'e ve'em je jayu je tyokin yaknuke'xnatáka y'itút, távani ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktáñ vye'na je Abraham maat. Je vaat xa ve'e jyejk je pava'nun ku ve'e myiijn je Abraham je chaan je kyooj, je'e pane'e je Nte'yam vyaajntk jets'e'e myínut. Je ángeles kajxta xa ve'e je Moisés yakmooy je pava'nun, van'it tse'e je Moisés je pava'nun dukojtsnaxjy jeja je jayu vyinkujkta. ²⁰ Ax viinm tse'e je Nte'yam je kojstán duyaktaañ je Abraham maat, ka'a tse'e pan viijnk yaksajk juu' ve'e je Abraham kudunuujmi vintso ve'e je Nte'yam vyaajñ.

Juu' ve'e je Moisés je pyava'nun tyuump

²¹ Je'ets ya'a vine'e tyijp jets cho'oxpujkpe'e je Moisés je pyava'nun je Nte'yam je vyaanduk? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em kyayaktij! Kux pan jeja xa ve'e kuy'it je pava'nun juu' kajxe'e je Nte'yam duyaky je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je pava'nun kajx tse'e je Nte'yam je jayu kudukatokimpum. ²² Ax vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán jets to'k ka'ajyi ve'e je jayu y'itta jem je tokin kya'm. Je'e kajx xa ya'a ve'e ve'em jets'e'e je jaanchja'vin kajx yakmooydinit je Nte'yam je vyaanduk je'eda pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup.

²³ Ka'anume'e je Jesús myin vye'na yaja naxviijn, ijtumdu tse'e jep je Moisés pyava'nun pa'tkup. Ve'em tse'e n'ijtumdi van'it paat ku ve'e je jayu yakvaajñi'ukvaandi vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. ²⁴ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun xka'mimda y'ijt ax jo'n je pi'k ónuk kun'ijtumdi, xtuk'ixumdu tse'e pan ti je'e ve'e je tokin. Ve'em tse'e dutuujn van'it paat ku ve'e je Cristo myiijn jets'e'e je jaanchja'vin kajx je Nte'yam xkatokimpa'mumdat. ²⁵ Ax uxym tse'e, ku ve'e njaanchja'vimda je Cristo, ka'a tse'e n'uk'ijtumdini jep je Moisés pyava'nun pa'tkup.

²⁶ Kuxe'e je Jesucristo xjaanchjávida, je'e kajx tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk. ²⁷ Nuvinxupts miitse'e m'itta to'k muk je Cristo maat je napejtun kajx, ve'em xa ve'e m'itta ax jo'n je Cristo kumnatyukxoxxidi jo'n. ²⁸ Ka'a xa ve'e vyinkopka pan je jayu ve'e y'it israeeljit jayu uk pan pan jatye'e ka je'epta, joyutoompa jayu ukpu naspaka jayu, yaa'tyajk ukpu ta'axtajk, kux ku xa ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat, ve'em tse'e nujom n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi. ²⁹ Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda je Cristo maat, je Abraham je chaan je kyoojts uu'me'eda, xtukkadaakumdupts uu'me'e je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan.

4

¹ Ya'a xa je'e ve'e juu' atse'e ntijp: Namvaat xa ve'e je jayu je y'ónuk pi'knum juu' ve'e je puk tukkada'akjup, óyame'e je puk duje'eikáxut nujom, vanxupts je'e ve'e y'it ax jo'n je joyutoompa. ² Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e ixjudup jets'e'e kya'majada van'it paat ku ve'e jye'yat je xaaj juu' ve'e je tyee' ñupaajmtki. ³ Ve'emts uu'me'e njaatumduva. Namvaat xa ve'e n'ijtumdi ax jo'n je pi'k ónuk, ooy tse'e ntutsojkuundi jets'e'e mpanajkxumdat je ko'oy costumbre juu' ve'e je jayu pyanajkxtup yaja naxviijn. ⁴ Ax ku tse'e je xaaj jye'yni juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki, van'it tse'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk, je ta'axtajks je'e ve'e yakke'xju, jets'e'e y'ijt jep je Moisés pyava'nun pa'tkup. ⁵ Ve'em tse'e dutuujn jets'e'e xpajkumpijtumdinuvat, ka'a tse'e n'uk'ijtumdini jep je Moisés pyava'nun pa'tkup, je'e ve'e jets'e'e n'ijtumdini je Nte'yam maat ax jo'n je'e je y'ónuk.

⁶ Kux je Nte'yam je y'ónuk miitse'eda, je'e kajx tse'e je Nte'yam dupuujm jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtpap jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Espíritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam nmukojtsmda jidu'um: "Tata, aats je nTee'." ⁷ Ax ve'em tse'e, je Nte'yam je y'ónuk xa miitse'eda, ka'a tse'e m'uk'ijttini ax jo'n je joyutoompa. Ax je'e tse'e kuxe'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk, je'e kajx tse'e je Cristo kajx mmoojyjidinit nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtukkada'akjadap kux je'e je y'ónuk miitse'eda.

Ku je Pablo duvinmaajy je jaanchja'vivatajk jep Galacia

⁸ Ku miitse'e je Nte'yam xka'ixadana vye'na, mmutoonduts miitse'e may juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁹ Ax uxym tse'e, je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam x'ixadini, ukpu ñojk'óy

yakkats, je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam m'ixajidini, zvintsose'e mnayjávajada jetse'e jado'k nax x'avimpjtidinuva jetse'e mka'mijidinuva je costumbre juu' ve'e katoomp jets tukma'atum? ¹⁰ Jem tse'e je xaaj, je po'o, je aats, jets je joojnt juu' ve'e m'amaa'yidup! ¹¹ Je'ets atse'e nvinmaayp ku ve'e ni vinxupa mkato'nuxjadat juu' ats miitse'e ntuk'ixtu.

¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktup xa ve'e jetse'e mnapyámjadat ats maat, ve'em ax jo'n atse'e nnapyumju miits maatta. Ka'a xa ats miitse'e xmutokintoondi. ¹³ Ax jo'n xnujávada jo'n, je pa'am kajx atse'e muto'k nax n'ijit miits maatta jetse'e nvaajnjidi je oy kats je oy ayook. ¹⁴ Oyam tse'e mtso'oxajituxjidi ku atse'e pajkjuv nve'na van'it, ka'ats ats miitse'e xvijjnk'ixti, ni ka'ats atse'e xko'oyja'vidi, ñojk'óy atse'e xkuvajkti ax jo'n atse'e kun'ijit je Nte'yam je y'aangeles ukpu atse'e kun'ijit je Jesucristo viinm. ¹⁵ Jómase'e y'it je xoojntkun juu' ve'e mjayeypu van'it? Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets pan kum'o'yixjidi ve'e jets atse'e xyakjotkadaakti, je mvijjn paat tse'e kuxyakpítsumdi jets atse'e kuxmooydi. ¹⁶ Ax uxayam, zje mtso'oxpajkpada ats vine'e tunvimpjtni je'e kajx ku ats miitse'e nvaajnjidi je tyuv je'e?

¹⁷ Qoy xa miitse'e mtunvinmáyjada je'eda pan pan jatye'e duyaktikutsuvaandup je oy kats je oy ayook; ax je kyo'oy je'ets je'e ve'e juu' ve'e mtukmutsojkdudup. Je'ets je'e ve'e chojktup jets ats miitse'e xmasooktinit jets je'e ve'e xpanajxtinit. ¹⁸ Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu je vijjnk jayu duvinmay pan oy je'e ve'e juu' ve'e yaktukmutsojktup. Xa'ma kajx tse'e ve'em yaktónut, ka van'itjyap ku atse'e n'it miits maatta. ¹⁹ Miits, juu' atse'e n'onukja'vidup, jado'k nax xa atse'e je tsaachpaatun nyaknaxy miits kajxta, ve'em ax jo'n je ónu'k taak je tsaachpaatun duyaknaxy ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ. Ax jaa'ktsaachpaa'tufts atse'e van'it paat ku ve'e m'ijttinit ax jo'n je Cristo dutsak. ²⁰ Qoy atse'e njatuntsak jets atse'e uxayam kun'it miits maatta, ve'emts atse'e kunyaknuxe'xnatáka jets ooy ats miitse'e ntuntsokta. Qoy ats miitse'e xtunvinma'yunmo'oda.

Je Agar jets je Sara tukmu'a'ixmojkin

²¹ Miitsta, pan pan jatye'e jep je Moisés pyava'nun pa'tkup napyamuvaajnjidup, nukótstats n'it, zka'ana miitse'e x'amotunaxta vintso ve'e vya'añ je pava'nun? ²² Ve'em xa ve'e vya'añ jets numejtske'e je y'ónuk y'ijit je Abraham, to'k juu' ve'e tyukmaatjayeyp je jajtspa jets jado'k juu' ve'e tyukmaatjayeyp je ñuda'axam. ²³ Je jajtspa, je Agar, ve'emts je'e ve'e je y'ónuk kye'x áxam jo'n opyán pi'k ónu'ka. Ax je Abraham je ñuda'ax, je'e tse'e to'k je pi'k ónu'k duyakke'x jetse'e ve'em tyónjut juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tukvinva'niju. ²⁴ Ya numejtsk ta'axtajkta, mejtsk je kojstánts je'e ve'e juu' ve'e yaktukmu'a'ixmojkidup. To'k je kojstán, je'e juu' ve'e je jayu yakmooydu joma ve'e je Sináí Kopk, je Agaarts je'e ve'e je kojstán yaktukmu'a'ixmojkip. Pan pan jatye'e jep kojstánupa'tkup ijttup, jepts je'e ve'e pava'nun pa'tkup y'litta. ²⁵ Je Agar, juu' ve'e yaktukmu'a'ixmojkip je kojstán juu' ve'e je jayu yakmooydu joma ve'e je Sináí Kopk juu' ve'e jem arábaiat y'it jootm, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jáyuda juu' ve'e uxayam tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e ijttup ax jo'n je joyutoompada, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e napyajmjidup jep pava'nun pa'tkup je'e maatta. ²⁶ Ax je tsapijootmit Jerusalén, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je joyutoompada, ve'em je'e ve'e ax jo'n uu'me'e kuntaakimdi. ²⁷ Kux jidu'ume'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán: Xoon xa mitse'e, ta'axtajk juu' ve'e je y'ónuk dukayakjéjip, juu' ve'e je ónu'k dukajayeyp jetse'e dukanujava je tsaachpaatun ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk duyakjeja,

kotsu tse'e mákk je mxoojntkun kajx,

kux je ta'axtajk juu' ve'e yakmasook,

jaa'kjéjapts je'e ve'e je y'ónuk nuyojk jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e jem je ñuyaa'y.

Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je Abraham je y'ónuk je'e ve'e je Isaac je'e kajx ku ve'e je Nte'yam tyukvinva'niji, nay ve'empa tse'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta je Nte'yam je vyaanduk kajx. ²⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n van'it jayjty ku ve'e je ónu'k juu' ve'e ke'x ax jo'n je pi'k ónu'k kye'exta, je'e tse'e dujomtoon dutitoon je ónu'k juu' ve'e ke'x je Espíritu Santo je myakkin kajx, nay ve'empa tse'e uxayam jayjtpa. ³⁰ zAx vintso tse'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán? Vaamp xa ve'e jidu'um: "Pavojpni je jajtspa maat je y'ónuk, kux ka'a ve'e je jajtspa je y'ónuk dutukmaatjayeput je puk je ónu'k juu' ve'e je tyaak jem je ñuyaa'y." ³¹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a xa uu'me'e nve'emamda ax jo'n je jajtspa je y'ónuk, ve'em uu'me'eda ax jo'n je ónu'k juu' ve'e je tyaak jem je ñuyaa'y.

¹ Je Cristo xa ve'e xyakta'numdup naspaka. Ve'em tse'e dũtuujn jetse'e nkoo'k'ijtumdnit ax jo'n je joyutoompada. Naajk'itjada naspaka, ka'a tse'e m'uknapyaajmjidinuvas jep kutojkun pa'tkup juu' ve'e myaktaajnjidinuvas ax jo'n je joyutoompa kum'ijtti.

² Amotunaxta. Ats, je Pablo, vaamp xa atse'e jets pan myakpaajmjidu'e je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat, ni vinxũpats je'e ve'e mkato'nuxjadat juu' ve'e je Cristo tyoon. ³ Nnuujmjidinuvas xa ats miitse'e jado'k nax: Pan pan jatye'e je ixta'nun yakpaajmjidup jetse'e dũni'kxmadat dukojmadat, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyõndat nujom je Moisés je pyava'nun. ⁴ Miitsta, pan nuvinxupe'e x'ixtada vintso ve'e je Nte'yam mkatokimpãmjadat kuxe'e xpanajkxta je Moisés je pyava'nun, apuk tse'e mnapyãmjada ka je Cristo maatap, mnapyajmjidup tse'e joma ve'e mka-paa'tjadat je Nte'yam je myaa'yun. ⁵ Ax aats, je Espĩritu Santo kajxts aatse'e nnuja'vini jets je Nte'yam aatse'e xkatokimpaamp je'e kajx ku aatse'e je Jesucristo njaanchjáva. ⁶ Ax ku tse'e n'ijtumda to'k muk je Cristo Jesús maat, ka'a tse'e vyinkopka ku ve'e nni'kxmimda nkojmimda je ixta'nun uk pan ka'a; juu' xa ve'e vinkopk, je'ets je'e ve'e jetse'e njaanchja'vimdat je Jesucristo jetse'e ve'em nuke'xnatáka tyãnt je'e kajx ku ve'e je jayu ntsojkumda.

⁷ Oy xa miitse'e xpanajkx'ukvaandi je Nte'yam. ¿Pan tse'e tumtukmaso'okjada je tyuv je'e? ⁸ Ka je Nte'yamap xa je'e ve'e, je'e juu' ve'e myaaxuxjudu. ⁹ Ve'em xa je'e ve'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup ax jo'n je kats vya'añ: "Tyuktajkikujxpts je'e ve'e jyayuu'nama je levadura nujom je juts." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁰ Ax vinjávats atse'e ntañ, je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán maat, jets kijpxe'e je vinma'yun njayeypumda. Je Nte'yam tse'e duyaktsaachpaa'tup je jáyuda juu' ve'e myakjomvinmaajyjjudup myaktivin-maajyjjudup, jyapana je'e.

¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan kunjaa'kvaajña xa atse'e je jayu jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat jetse'e dũni'kxmadat dukojmadat, ka'ats atse'e kujjomtõnda kuxtitõnda je israeejlit jáyuda jets ka'a tse'e kudũko'oyjávada ku atse'e je jayu nvaajnjada pan ti ve'e kyu'oo'ki je Cristo jem cruz kajxm. ¹² Ax je'eda pan pan jatye'e mvinma'yunmoojyjjudup, joy tse'e kuy'it jetse'e nujõmam kuyakkustsojkkũx joma ve'e je ixta'nun yakpaajmjidi!

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je Nte'yam xa ve'e myaaxuxjudu jetse'e naspaka m'ijttinit. Ax ka je'epts atse'e ntijp jets naspaka ve'e m'ittat jetse'e xyaktõndat je m'avintso vinma'yunda, je'e ve'e jetse'e mnapyutákajadat to'k jado'k je'e kajx ku ve'e ooy mtun-nachõkjada. ¹⁴ Nvaate'e nujom je Moisés je pyava'nun yakvinmotumõkut maat ya'a: "Tsõkta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachõkjada." Jidu'um tse'e yakvinmotumuk. ¹⁵ Ax pan mtoondup tse'e ax jo'n je mu'uk tãnũk juu' ve'e nacho'tsjjudup navyajtsjudup vimpit atuj, nay'ixjadats kux ku ve'e mnaajkvintõkjadat vimpit atuj.

Je jayu je y'avintso vinma'yun jets je Espĩritu Santo

¹⁶ Jidu'umts atse'e nva'añ: Joojntykada ax jo'n je Espĩritu Santo mtuknujávajada, ve'em tse'e xkayaktõndat je m'avintso vinma'yunda. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu duyaktũn je y'avintso vinma'yun, cho'oxpujpkts je'e ve'e je Espĩritu Santo; ax je Espĩritu Santo, cho'oxpujpkts je'e ve'e je jayu juu' ve'e je y'avintso vinma'yun duyaktõomp; ax ve'em tse'e ñacho'oxpákjada vimpit atuj. Je'e kajx tse'e ku ve'e xtonda juu' ve'e je Espĩritu Santo chajkp, ka'a tse'e xyaktõnda je m'avintso vinma'yunda. ¹⁸ Ax pan je Espĩritu Santo tse'e mtuk'ixjudup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e m'itta jep je Moisés pyava'nun pa'tkup.

¹⁹ Ixna ke'xna xa je'e ve'e pan pan jatye'e duyaktõondup je y'avintso vinma'yun: ka'a tse'e dũvintsa'agada je navyajkun, tyukmaatjayeiptup tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka pũkap jyayeiptup, ka oyap ka va'ajtsap tse'e juu' ve'e tyoondup kyojstũp, ²⁰ vyinja'vidup vyintsa'kidup tse'e juu' ve'e ka je Nte'yamap, pojktup, jõt'aajnjjudup, ejkjjudup, ka'a tse'e juu' dukuvakta, namyãjjidup, napajkva'kxjudup, nay'apũkupaajmjidup, ²¹ ñas'ayo'vidup tse'e juu', ooktup mookjudup, kañajxtup okna-jxtup, axaã'kp tse'e juu' jaty dũtonda ku ve'e xaaj tyunju. Tyoondup tse'e nujom juu' ve'e ve'em. Nnuujmidup xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n ats miitse'e nvaajnjidi jo'n, jets je'e pan pan jatye'e ve'em jãkidup, ka'a tse'e y'ittat jem je Nte'yam y'am kya'm.

²² Ax juu' tse'e je Espĩritu Santo yakjẽip, ka'ats je'e ve'e vye'ema, je'ets je'e ve'e jetse'e je jayu je tsojkun duyayepta, je xoojntkun, je oy joot, juu' dumutãnada, oy jayu ñapyãmjada je viijnk jayu maat, je jayu duputákada, dũtonda ax jo'n dupaa'ty dũ'akeega, ²³ je nuu'k aaj je nuu'k joot duyayepta, jetse'e ñay'akuvaa'najada. Ka'a xa ve'e ti pava'nun juu' ve'e dukayakajtp jetse'e ve'em yaktũn. ²⁴ Ax je'e pan pan jatye'e ijttup je Cristo je jyayu, ka'a tse'e duyaktõnda je y'avintso vinma'yun, ve'em xa ve'e je y'avintso vinma'yunda y'it ax jo'n je jayu juu' ve'e aã'kani jem cruz kajxm. ²⁵ Je Espĩritu Santo tse'e xmo'yumdu je njoo-jntykinamda, ax ve'em tse'e dũtsãk jetse'e nyo'yumdat je too' juu' je'e ve'e xtuk'ixumdup.

²⁶ Ka'a xa ve'e nnamyaaguejxumjadat, ka'a tse'e juu' jaty nto'numdat jetse'e n'ixumdat joma vaate'e je jayu juu' dukuvakta, ka'a tse'e n'ejkumjadat ku ve'e nkajajejpmunda juu' ve'e je viijnk jayu jyajejptup.

6

Napyutákajada to'k jado'k

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan jem xa ve'e juu' ve'e jep tokin jaatp tukya'a, miits tse'eda pan pan jatye'e tam mnaajk'ijtijidinup je Espíritu Santo maat, mputákadap tse'e jetse'e y'ijtnuvat oy joot je Nte'yam maat. Nuu'k aaj nuu'k joot tse'e ve'em xtóndat jetse'e ooy mtunnay'ixjadat vintso ve'e mkaka'aduvat jep tokin jaatp. ² Napyutákajada pan ti ve'e to'k jado'k jajitup najxjup, ve'em tse'e xkutýóndat je Cristo je pyava'nun.

³ Pan pan xa ve'e maj nayja'vijup óyame'e dukanupana, viinm tse'e ñavyin'uu'nju. ⁴ Kákje'e tse'e xpayo'oydat vintso ve'e juu' xtóndat xkótstat. Pan oy je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, jep xa ve'e juu' kaxe'e mnatyukxoondukjadat, ka'a xa ve'e vyinkopka jetse'e xnatyukmu'a'ixmókajadat juu' ve'e je viijnk jayu tyoondup kyojstsup. ⁵ Kákje'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtukkadaakjudup.

⁶ Pan pan xa ve'e yaktuk'ixp je oy kats je oy ayook, tukkadaakjupts je'e ve'e jetse'e duyakva'xkut maat je yak'ixpajkpa nujom juu' jatye'e oy.

⁷ Ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat, ka'a xa ve'e pan je Nte'yam dukakatsapuk jetse'e kyatukkvétjut. Pan vintso ve'e je jayu juu' tuduni'ip, ve'em tse'e dutsikút. ⁸ Pan je jayu ve'e juu' dutoomp kuxe'e dutsak jetse'e dutónut je y'avintso vinma'yun, je y'avintso vinma'yun kajxts je'e ve'e vyintókinit je jayu; ax pan je jayu tse'e juu' dutoomp kuxe'e dutsak jetse'e dutónut je Espíritu Santo je vyinma'yun, je Espíritu Santo kajxts je'e ve'e dujajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁹ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e nnoo'kxumdat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e, kux pan ka'a xa ve'e nton'atúvimda je y'oy je'e, pyaatnupts je'e ve'e je xaj jetse'e mpajkumdat je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup. ¹⁰ Je'e kajx tse'e, vinxup naxe'e x'o'yixumjada, ntoojnjimdap tse'e anañujoma je jayu je y'oy je'e, je'e ve'e vinkopk je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda je jaanchja'vin kajx.

Juu' ve'e je Pablo kyojtsjidu je jaanchja'vivatajk jep Galacia

¹¹ Ixta vinxup je mújit letra atse'e nja'a ku ats miitse'e nnujáyada, nka'mam ats ya'a ve'e nja'a. ¹² Je'e pan pan jatye'e m'akee'yavaajnjudup jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun, je'e kajxji tse'e ve'em dutonda jetse'e oy ñaajktánjadat jeja je jayu vyinkujk, ka'a tse'e dukuvakta pan ti ve'e kyu'oo'ki je Cristo jem cruz kajxm, kux ñuja'vidupe'e ku ve'e ve'em yakkuvuk, yaktsaachpaa'tjadapts je'e ve'e je jayu. ¹³ Je'e pan pan jatye'e dukuvajktup jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ jo'n, ni je'e tse'e dukakutyonda je Moisés je pyava'nun, je'e ve'e chojktup jetse'e je ixta'nun myakpaajmjadat jetse'e ve'em dutukxoonduktat ku ve'e m'akee'yajada jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun. ¹⁴ Ax ats, je'ejyijts atse'e ntukxoojntkp kuxe'e xku'oo'kimdi je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem cruz kajxm. Kux tse'e jem y'uk'aa'k, je'e kajx tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e y'it ax jo'n kuy'aa'k yaja ats nvinkujk, jets atse'e n'it ax jo'n atse'e kun'aa'k jeja je naxviijnit je kyo'oy je'e vyinkujk. ¹⁵ Ni vinxupa xa ve'e kyatún pan yakpaajmji ve'e je jayu je ixta'nun uk pan ka'a. Juu' xa ve'e toomp, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je jayu je nam joojntykin duma'a. ¹⁶ Je Nte'yam tse'e dumooynup je oy joot jets je tukmo'tun nujom pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n atse'e tunva'añ, nujom pan pan jatye'e vyinkoon.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka'ats atse'e ntsak jetse'e ats je ntóo' pan duyak'atókut, kux ya tay juu' jaty atse'e njajejpp yam nmi'kxm nkojm, ya'a tse'e duyaknuke'xnatajkip jets je Maja Vintsán Jesús atse'e nmutuump nmupujkp.

¹⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap. Amén.

Yá'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Éfeso

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem éfesovit kyaipun kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeguip jets to'k muke'e m'itta je Cristo Jesús maat. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Cristo kajx tse'e je Nte'yam xkunoo'kxumda

³ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee'! Kux tse'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, je'e kajx tse'e xmo'yumdi nujom je kunoo'kxun juu' ve'e jem tsapjootm. ⁴ Je Cristo kajx tse'e xvinko'numdi van'ítani ku ve'e ya it kyatsoo'ndukna vye'na, ve'em tse'e jeja je'e vyinkujk n'ijtumdinít va'ajts jets ka'a ti tokin. ⁵ Kuxe'e ve'em je vinma'yun dujayep jetse'e du'oyjava, je'e kajx tse'e je tsojkun maat dunupaajmtki jetse'e n'ijtumdinít je'e je y'ónukta je Jesucristo kajx. ⁶ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit kuxe'e xtoojnjimdi ya maja maa'yun je y'Onuk kajx, juu' ve'e ooy tyuntsajkp! ⁷ Ya maja maa'yun kajx tse'e je Nte'yam xkujochookumdi, je'e ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi jetse'e xtokinmee'kxumdi. ⁸ Kux tse'e je Nte'yam ooy xtuntsojkumda, je'e kajx tse'e ya maja maa'yun xtoojnjimdi. Je'e tse'e nujom xmo'yumdud je vijin je kejun jetse'e nujom juu' xtukvinmótumda ⁹ jetse'e ve'em xtuknuja'vimdat ti ve'e nupaajmtki jetse'e dutónut je Cristo kajx, ve'em ax jo'n du'oyjava. ¹⁰ Nupaajmtkits je'e ve'e jetse'e nujom juu' jatye'e pyaam, ve'em juu' ve'e ijtj jem tsapjootm jets juu' ve'e ijtj yaja naxviijn, je'e tse'e nay'amojikajxinup jep je Cristo kya'p pya'tkup ku ve'e je xaaj dupaatnit jetse'e ve'em tyoojnjinít kyotjsjinit.

¹¹ Je Cristo kajxts aatse'e je Nte'yam xvinkaajn jets aatse'e n'ítut je'e je jyayu, ve'em ax jo'n dunupaajmtki. Je'e tse'e nujom juu' jaty dutoomp ax jo'n du'oyjava. ¹² Xvinkoonts aatse'e jets aatse'e njoontykat vintso aats je'e ve'e nyakmájat nyakjaanchat, aatse'e mutoo'vajkp njaanchja'vi'ukvaan je Cristo. ¹³ Nay ve'empats miitse'eda, ku ve'e x'amotunajxti je tyuv je'e, je oy kats je oy ayook juu' kajxe'e xjayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtj, van'it tse'e xjaanchja'viduva je Cristo, to'k muk tse'e myakpaamduva je'e maat jetse'e tyajkiva jem mja'vin kajxmda je Espiritu Santo jetse'e nujava tyánut jets je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaajntk jetse'e myinut yaja naxviijn. ¹⁴ Je Nte'yam tse'e dupaam je Espiritu Santo yam nja'vin kajxmamda jetse'e nujava tyánut jets xmo'yumdinupe'e je Nte'yam nujom je y'oy je'e juu' ve'e xtukvinva'nimdu. Je Nte'yam je myajin kajx tse'e ve'em tyónjút kyótsjut! ¡Ooy xa ve'e je majin je jaanchin dutunjayep!

Ku je Pablo du'amotu je Nte'yam jetse'e je vijin je kejun dumo'ot je jaanchja'vivatajk

¹⁵ Je'e kajx tse'e, ku atse'e je kats nmotu jets mjaanchja'vidupe'e je Maja Vintsán Jesús jets vintso ve'e xtsokta anañujoma je Nte'yam je jyayu, ¹⁶ ijtj xa atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta, njaa'myejstupts ats miitse'e ku atse'e ntsapkats. ¹⁷ N'amótupts atse'e je Maja Vintsán Jesucristo je Nte'yam, je Dios Tee', juu' ve'e nujom dunumajikajxp, jetse'e je nuja'vin dupámut jem mja'vin kajxmda jetse'e duyaknuk'e'xnatákat juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e je Nte'yam nuyojk oy x'ixadat. ¹⁸ N'amótupts atse'e jetse'e duyak'ava'atsut je mvinma'yunda, ve'em tse'e oy xnujávadat je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam nupaajmtki jetse'e xjayeptinit, jetse'e oy xnujávadat vinxupe'e dutunnumaja je puk juu' ve'e jyajeptinup je Nte'yam je jyáyuda, ¹⁹ jetse'e oy xnuja'viduvat je makkin juu' ve'e ooy tyunjayeyjp jets juu' kajxe'e xputajkimda, uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup. ²⁰ Nay je'e jyam tse'e ya makkin juu' ve'e je Nte'yam je Cristo tyukyakjoojntypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k jetse'e duyak'ajxtkni jeja y'aka'yun pa'ayi jem tsapjootm. ²¹ Kajxm tse'e ooy dutumpuujm jets ka'ya ve'e pan pan jaty viijnk juu' ve'e dunumájidup, yakkutojktup, vinténidup, vintsánidup, jets nujom juu' jatye'e ijtjup, ka uxyam ya xaajjyap tse'e, nay ve'em pa'ya ve'e juu' ve'e miimpnum. ²² Pyaame'e nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e dumooyinu je Cristo je kutojkun jetse'e dunukuvajkinit to'k ka'ajyi juu' jaty. Je jaanchja'vivatajk je y'o'yin kajxta tse'e ve'em dutuujn. ²³ Ve'em ax jo'n je jayu to'k ni'kx to'k kopk dujayep, ve'em tse'e je Cristo y'it je jaanchja'vivatajk maatta, ijtpts je'e ve'e je jyayu maatta pan joma tso ve'e y'itta, je Cristo, juu' ve'e ijtj anañujoma kajx.

¹ Ax miitsta, ka'a xa ve'e xjayeipti je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je oo'kpa jo'ne'e m'ijtti kuxe'e xkakatsupajkti je Nte'yam jetse'e mtokintoondi. ² Mpanajkxtu tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e, mtoondu ve'e juu' ve'e chajkp je'e juu' ve'e duyakkutojkjip je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vítup jem poj jootm jetse'e duka'ma je jayu juu' ve'e dukakatsupajktup je Nte'yam. ³ Ve'emam xa uu'me'e nujom njoojntykimda y'ijt, nyakto'numdu tse'e ya n'avintso vinma'yunamda jets vintso ve'e viinm nmayja'vimjidi. Ijtmduva tse'e jep je Nte'yam y'eijkun jaatp, ve'em ax jo'n jyapana.

⁴ Ax je Nte'yam, juu' ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayeipp jetse'e ooy xtuntsojkumda, ⁵ ku ve'e je oo'kpa jo'n n'ijtumdi kuxe'e je Nte'yam nkakatsupajkumdi, je Cristo kajx tse'e xmo'yumdi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je myaa'yun kajx tse'e xyaktsookumdi. ⁶ Kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, ve'em xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je Nte'yam kuxyakkajxmpojtukumdi jetse'e jem tsapjootm kuxyak'ajxtkumdi je Cristo maat. ⁷ Ve'em tse'e dutuujn jetse'e duyaknyke'xnatákat van'ijt ku ve'e jye'yat je tiempo juu' ve'e miimpnum, jets ooye'e xtuntsojkumda jetse'e je maja maa'yun xtoojnjimi je Cristo Jesús kajx. ⁸ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam xyaktsookumdi je'e kajx ku ve'e njaanchja'vimda. Ni pana xa ve'e viinm kya'o'yixju jetse'e ñaajktso'okjut, je Nte'yam je myaa'yun kajxts je'e ve'e jetse'e tsa'ak n'ijtumda. ⁹ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam xyaktsookumdi kuxe'e nto'numdi juu' ve'e oy, ve'em tse'e ni pana kyanamyájajat. ¹⁰ Je Nte'yame'e xpa'mumdu to'k muk je Cristo maat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e, ve'em ax jo'n dunupaajmtki jetse'e nto'numdat.

To'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat

¹¹ Ax ve'em tse'e, jaa'myétsta vintso miitse'e m'ijtti. Ka'a xa ve'e m'israeejlitjáyuvada, je'eda pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup. Je'e kajx tse'e je israeejlit jáyuda mtijjada ka je ixta'nun maagtap. ¹² Jaa'myétsta jets ka'a miitse'e m'ijtti je Cristo maat ukpu je israeejlit jayu maat, ka'a tse'e mtukkadaakjidi je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jáyuda, ka'a tse'e ti o'yin x'a'ixti, apuk tse'e m'ijtti ka je Nte'yam maagtap. ¹³ Jékum xa miitse'e mve'nada; ax uxyam tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je Nte'yam tse'e myakje'yjudu jetse'e tamji m'itta je'e maat je Cristo je y'oo'kun kajx. ¹⁴ Je Cristo tse'e duyakkutoki juu' ve'e xtso'oxpajkumdup y'ijt, je'e tse'e dupaam jetse'e oy joot n'ijtumdat to'k jado'k, to'k kajpunji, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁵ Je Cristo tse'e je y'oo'kun kajx duyakkutoki je Moisés je pyava'nun jetse'e ve'em xyaknamyujot'o'yimjidini, uu'mda, juu' ve'e dupanajkxtup y'ijt mejtsk je ñaa'da je tyoo'da. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdinin to'k nam kajpun je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat. Ax ve'em tse'e n'ijtumda oy joot. ¹⁶ Je y'oo'kun kajx tse'e duyakkutoki je ejkun juu' ve'e nayjayeypuxumjudup y'ijt, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; kux tse'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm, je'e kajx tse'e xyakto'kmojkumdi ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi jetse'e xyakvimpijtumdi je Nte'yam maat.

¹⁷ Miin xa ve'e je Cristo jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jetse'e njayeypumdat je oy joot. Miits kajxtats je'e ve'e ve'em dutuujn, je Nte'yam tse'e mmujékumidu; nay ve'empa ve'e aats kajx dutoompa, aats, je israeejlit jayu, juu' ve'e je Nte'yam dumutámidu. ¹⁸ Ax uxyam tse'e, je Cristo kajx tse'e je Espíritu Santo xputajkimda jetse'e nmutámimda je Dios Tee'. Ax to'kjaymts je'e ve'e je Espíritu Santo, juu' ve'e xputajkimdup, uu'm, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁹ Ya'a kajx tse'e, ka'ats miitse'e m'ukviijnkjáyuvadini, ka'a miitse'e m'ukjekumitjáyuvadini, m'ijttupe'e to'k kajpun maat je Nte'yam je jáyuda, ijtumdupe'e je Nte'yam maat ax jo'n je'e maat kuntsuunimda to'k jaajn to'k tajk. ²⁰ Juu' xa ve'e kyojtsu je kukátsivatajk jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsaptakne'ev choo'nduk. Jets miitsta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e jyaa'ktukvimpejtp je tsaptakne'ev. Ax je Jesucristo, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp joma ve'e je tsaptajk. ²¹ Je jaanchja'vivatajk, ijttupts je'e ve'e to'k muk je Cristo maat. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e mak'k nay'amajtsmojkjip maat je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp. Ax ve'em tse'e je tsaptajk y'o'yi'atu'uts joma ve'e je Nte'yam yakvinjave yakvintsa'aga. ²² Ax nay ve'emts miitse'e m'ijttuva ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakpaamp jetse'e duyak'oya je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam chuuna je Espíritu Santo kajx.

3

Pan tyajxe'e je Pablo duvaajnji je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹ Ats, je Pablo, je Cristo Jesús je myutoompa je myupajkpa, yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats miits nvaajnjidi je oy kats je ot ayook, miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta. ² Mmótudu xa miitse'e je maja maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji jets atse'e xtukatajki ya toonk miits je m'o'yin kajxta. ³ Je Nte'yamts atse'e xtuknuja'vi juu' ve'e

ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijit, ve'em ax jo'n ats miitse'e vee'n tunnuyáada. ⁴ Ku ve'e ya nak xkóstat, ve'em tse'e xvinmótudat jets nmuja'vip atse'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon je Cristo kajx. ⁵ Ax ka'ats ya'a ve'e je Nte'yam je jayu dutuknuja'vi ve'em ax jo'n uxayam je Espiritu Santo kajx tyuknujávajada je kyunuu'kx kukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ⁶ Je'ets atse'e ntijp, je jayu pan pan jatye'e ka je israeejlitap, tyukmaatjayeiptuats je'e ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun je israeejlit jáyuda, kijipts je'e ve'e y'itta to'k muk je Cristo maat, kijipts je'e ve'e tyukkada'akjada je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam pyaam. Nujomts ya'a ve'e tyonkuxju ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Cristo maat je oy kats je oy ayook kajx.

⁷ Je Nte'yamts atse'e je maa'yun xtoojni jets atse'e je myakkin kajx xtukkatajki ya toonk. ⁸ Ax ats, óyam atse'e nnupi'kikúx nujom je Nte'yam je jyayu, je'ets atse'e xtoojni ya maa'yun jets atse'e nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap pan vintso ve'e je Cristo ooy je majin dutunjayep, ⁹ je'ets atse'e xtoojni ya maa'yun jets atse'e nujom je jayu ntuknujávadat juu' ve'e je Nte'yam juup xup ñupaajmtki jets juu' ve'e námnum yaknuke'xnatajki, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dupamkajx. ¹⁰ Chojk xa je'e ve'e jetse'e uxayam du'ixtat nujom je yakkutojkpa jets pan pan jatye'e dunumájidup jem tsapjootm vintso ve'e ya maja maa'yun dutuujnja pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ax ve'em tse'e dunujávadat je Nte'yam je vyijin je kyejun juu' ve'e may viijn. ¹¹ Juup xúpani tse'e dunupaajmtki jetse'e ve'em jyátut juu' ve'e toojnju kojtsju je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús kajx. ¹² Kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat jets je'e ve'e njaanchja'vimda, o'yip tse'e jetse'e je Nte'yam nmutámimdat to'k aaj to'k joot. ¹³ Je'e kajxts ats miitse'e n'amótuda jets ka'a ve'e mtsaachvinmáydats kuxe'e ats ntsaachpaa'ty miits kajxta. Tsaachpaatpts atse'e jetse'e oy mtaandinit je Nte'yam maat.

Je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayeipp

¹⁴ Ya'a kajxts atse'e nvinkoxktena je Dios Tee', ¹⁵ juu' kajxe'e je xyaaj dujayepta nujom juu' ve'e jem tsapjootm, ve'em ax jo'n yaja naxviijmpa. ¹⁶ N'amótupts ats je'e ve'e, ve'em vintso ve'e je majin ooy dutunjayep, jetse'e je Espiritu Santo kajx mpa'muxjadat je mákkin jem mja'vin kajxmnda, ¹⁷ ve'em tse'e je Cristo jem jyoojntykat je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada. N'amótupts atse'e jetse'e ooy je tsojkun mtumpa'muxjadat jem mja'vin kajxmnda jetse'e ve'em myak'ijitidinit ax jo'n je kup je y'aa'ts yak'itju makk, ¹⁸ ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xvinmótudat oy, miits jets nujom pan pan jatye'e ijtuvap je Nte'yam je jyayu, vinxup maja viijn, vinxup yan, vinxup kajxm, jets vinxup kaak je'e ve'e je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayeipp. ¹⁹ N'amótupts atse'e jetse'e oy xnujávadat je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayeipp, óyame'e je jayu kyamaada'aky jetse'e dunuja'vikáxut, ax ve'em tse'e pu'uk avaada je Nte'yam ñaaj'itjut jem miits mja'vin kajxmnda.

²⁰ Ax je'e pane'e o'yixjup jetse'e dutónt ooy nuyojk jets ka je'ejyape'e juu' ve'e n'amótumdup ukpu juu' ve'e nvinma'yumdup, ve'em ax jo'n dutún je mákkin kajx juu' ve'e xmo'yumdup, ²¹ je'e tse'e yakmaja yakjaancha ijtup je jaanchja'viva kajxta jets je Cristo Jesús kajx. ¡Ax ve'em tse'e y'ijitnit xa'ma kajx! Amén.

4

To'k muk n'ijtumda je Espiritu Santo kajx

¹ Ax ve'em tse'e, ats, je poxuntakjaju je'e kajx ku atse'e je Maja Vintsán nmutún nmupuk, nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda jets tsoj yakxone'e mjayuvadat mjoojntykadat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jo'n, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam myaaxuxjidi. ² Je nuu'k aaj je nuu'k joot maate'e m'ittat. Namyuténixjada juu' vimpit atuj je tsojkun maat. ³ Je'e tse'e tonda vintso ve'e je Espiritu Santo kajx mnaajk'itjadat tum je oy joot maat to'k jado'k. ⁴ To'k ni'kx to'k kopk jo'n tse'e n'ijtumda jets to'ke'e je Espiritu Santo, ve'em ax jo'n to'kji je a'ix'ijtun juu' ve'e je Nte'yam xtuknuyaaxjimdu. ⁵ To'kji xa ve'e je Maja Vintsán, to'kji tse'e je jaanchja'vin, to'kji tse'e je napejtun, ⁶ to'kji tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma nTee'imdud, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, juu' ve'e nujom juu' jaty duyak'itjp—jets nujom juu' jatye'e ijt, je'e maats je'e ve'e y'it.

⁷ Ax kakje'e tse'e je maa'yun je putajkin nyakmo'yumdi, ve'em ax jo'n je Cristo xtukmutsojkmnda. ⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ku ve'e chajpejtini,
yaknajxts je'e ve'e je jáyuda juu' ve'e je tokin ka'mijup y'ijit
jetse'e je jáyuda dumoojy je y'oojyit je'e.
Jidu'um tse'e vya'añ.

⁹ ¿Tis je'e ve'e tyijp ku ve'e vya'añ jets tsajpejtnu ve'e? Je'e xa ve'e tyijp jets too'vajkpe'e kyadaaky yaja naxviijn. ¹⁰ Je'e pane'e kadaak, je'ejamts je'e ve'e pane'e pejtun jem tsapjootm jetse'e y'ijitnit anañujoma it. ¹¹ Je'e tse'e je maa'yun je putajkin duyajkp. Jem

tse'e pane'e yakmooydup jetse'e je kukátsiva y'íttat, jem tse'e pane'e yakmooydup jetse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa y'íttat, jem tse'e pane'e yakmooydup jetse'e je jayu duvaanjadat je oy kats je oy ayook, nay jempa tse'e pane'e yakmooydup jetse'e du'ix'íttat je jaanchja'vivatajk jetse'e dutuk'íxtat je Nte'yam je y'ayook. ¹² Ve'em tse'e dutuujn jets je'e ve'e dukótstat duka'amáydat je Nte'yam je jayu, jetse'e dumutóndat dumupáktat je Nte'yam jetse'e je jayu nuyojk je Jesucristo dujaanchjávadat. ¹³ Je vaat tse'e ve'em dutóndat ku ve'e je njaanchja'vinamda vyimpítut to'kji jetse'e n'ixaimdinit je Nte'yam je y'Onúk, jetse'e oy jets va'ajts n'íjtumdinit, ve'em ax jo'n je Cristo y'it oy jets va'ajts; ¹⁴ ka'a tse'e n'uk'íjtumdinit ax jo'n je pi'k ónykta juu' ve'e duka'onyuja'vidup ti ve'e vinkopk jetse'e yaktónut, juu' ve'e dupanajxtup oyjuu' ixpajkuna, ve'em tse'e vyin'aa'njada je jayu juu' ve'e chojktup jetse'e dupanajxtat je taay juu' ve'e tuk'íxjudup. ¹⁵ Ñojk'óye'e nkojtsumdat je tyuv je'e je tsojkun maat jetse'e oy n'íjtumdinit je Cristo maat, je'e juu' ve'e dunukuvajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e n'íjtumdinit ax jo'n je jayu yee'k'apétta jetse'e jye'yada joma ve'e je oy vinma'yun dujayepta. ¹⁶ Ku ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk oy pum mákk pum, navyaa'njup tse'e oy je ee'm to'k ka'ajyi joma ve'e je pajk ñamyukju, nuna'kxjup tse'e je y'uuk je jyu'kx jetse'e duyakmákkpuk nujom je ñi'kx je kyopk. Nay ve'empa tse'e n'íjtumda je Cristo maat. Ku tse'e to'k ka'ajyi nuto'k jaty ntsojkumda jetse'e n'íjtumda jep je Cristo kya'p pya'tkup, ve'em tse'e nnapyutajkimjada jetse'e nujom mákk n'íjtumdinit to'k muk je Cristo maat.

Vintso dutsak jetse'e jyoointykatat je jaanchja'vivatajka

¹⁷ Jeja xa ats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk nmaajmada jets ka'a ve'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada jetse'e je y'avintso vinma'yun duyaktomda, ¹⁸ juu' ve'e íjtup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, juu' ve'e dukajayejptup je joojntykin juu' ve'e je Nte'yam jajkyp, juu' ve'e dukatinuja'vidup kuxe'e mákk je kyuvajk dutumpamda, ¹⁹ juu' ve'e koo'kts'o'tyoonidinup ku ve'e je kats dutukmaatjayepta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka pukap jyayejptup, juu' ve'e natyukkatajkijidup nujom juu' jatye'e ka óyap, ax nuyojk tse'e dutsojk'ata'atsta juu' ve'e ka óyap vintso ve'e ya it ñaxy. ²⁰ Ax ka'ats miitse'e je Cristo jye'e ve'em myakvaanjidi. ²¹ Mpanajxtup xa miitse'e je Cristo kux m'amotunajxtu ve'e ku ve'e myakvaanjidi, mtuk'íxjudu tse'e je tyuv je'e juu' ve'e íjtp je Jesús kajx. ²² Myaktuknuja'vidu tse'e jets ka'a ve'e ve'em m'ukjoojntykidinit ax jo'n mko'gyoojntykada y'íjt, je'e ve'e ku ve'e xpanajxta y'íjt juu' ve'e ka óyap, jetse'e ve'em myakvin'aa'ndi; ²³ myaktuknuja'vidu ve'e jetse'e xyaktúkstinit je mjootta je mja'vinda. ²⁴ Joojntykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je nam jáyuvín juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju, juu' ve'e pyaam tuv jets va'ajts ku ve'e ñay'apamnajxi.

²⁵ Ax je'e kajx tse'e, ka'a tse'e m'uktaayidinit, tyúvame'e to'k jado'k xmukótstat je mmujáyuda, kux anañujoma ve'e n'íjtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'íjtumdi je Cristo maat.

²⁶ Ku ve'e m'ékjada, ka'a tse'e m'tokintóndat. Ka'a tse'e ejkjudup mxanáxtat. ²⁷ Ka'a tse'e x'itumo'odat je Satanás.

²⁸ Je'e juu' ve'e mee'tsp tuy'it, ka'a tse'e y'ukmee'tsnit, je oy to'nune'e je kya'aj tyuktónup, ve'em tse'e dujayeptup juu' jetse'e duputákat pan pan jatye'e katih'íjtuxjudup.

²⁹ Ka'a tse'e ti ka óyap xkótstat; je'e ve'e mkótstap juu' ve'e je jayu mákk duyak'íjttinup to'k muk je Cristo maat jets juu' jatye'e oy to'nuxjadap pan pan jatye'e m'amotunajxjudup.

³⁰ Ka'a tse'e xyaktsaachvinmáydát je Espiritu Santo, juu' ve'e tajki jem mja'vin kajxmda jetse'e m'íxjada mjayeptada van'it paat ku ve'e je Nte'yam myaktaanjidinit tum oy jets tum va'ajts.

³¹ Masokkaxta juu' jatye'e ka óyap. Ka'a tse'e mjo'tma'attat, m'ékjadat, mjo't'ánjadat, mákk mtun'aa'jvuktat, mnavyinkojtsépjtadat, ka'a tse'e xnuko'ovyinmáydát je mmu-jayu; ³² ñojk'óye'e oy jayu mnapyámjadat to'k jado'k, jetse'e mnatyukmo'otjadat. Namyee'kxuxjada je m'tókinda vimpit atuj, ve'em ax jo'n je Nte'yam xtokinmee'kxumdiini jo'n je Cristo kajx.

5

¹ Je'e ku ve'e n'íjtumda je Nte'yam je y'ónukta jetse'e ooy xtuntsojkumda, je'e tse'e tonda jetse'e m'íjttinit ax jo'n je Nte'yam. ² Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n je Cristo xtsojkumdi jetse'e xku'oo'kimdi. Ve'emts je'e ve'e y'íjt ax jo'n je tánuk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'kip jetse'e du'oyjava.

³ Kux je Nte'yam je jayu miitse'eda, je'e kajx tse'e vinkopk jets ni pana ve'e dukavinmáyt jets mtoondupe'e ax jo'n pan pan jatye'e je navyajkun duyavintsa'kintókidup uk pan pan jatye'e je kats dutukmaatjayejptup je yaa'y je ta'ax

juu' ve'e ka púkap jyayejptup. Ni pana ve'e dukavinmaayvat jets mtoondupe'e ax jo'n je jayu ti dúnas'ayóvada, ⁴ jjomva'anda tyiva'anda, oyvintsova juu' dukotsta, kysat'otyónda ku ve'e dukotsta juu' ve'e ka óyap, ax ka'ats ya'a ve'e dupaa'ty du'akeega; ñojk'óye'e je Nte'yam xkukojsjadat je maa'yun juu' je'e ve'e xtoojnjimdup. ⁵ Mnuja'vidup xa miitse'e jets ka'a ve'e je ko'oyyaa'yap y'ittat jem je Cristo jets je Nte'yam y'am kya'm, nay ka'ava ve'e pan pan jatye'e kanaajk'ijitjudup va'ajts aaj va'ajts joót; ka'a tse'e jem y'ijttuvat pan pan jatye'e juu' dúnas'ayó'vidup, je'ets je'e ve'eda juu' ve'e dvinja'vidup dvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁶ Ka'ats miitse'e pan mvin'aa'njadat ku ve'e vya'andat jets ka'a ve'e vyinkopka jetse'e yaktónut ax jo'n atse'e tunja'a, kux ya ka óyap kajx xa ve'e je Nte'yam ooy dütunyaktsaachpaattinit je'e pan pan jatye'e kakatsupajkjjudup. ⁷ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e ve'em xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e ve'em dutoondup je kyo'oy je'e.

⁸ Jep xa miitse'e tokin jaatp m'ijtti, ve'em tse'e mtsuunidi ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaat. Ax ka'ats miitse'e ve'em m'uk'ijttini, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam mmoojyjidi je vijin je kejun. Joojntykada ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e ooy'dup jeja ajajtk it jaat. ⁹ Kux je jayu juu' ve'e je Nte'yam yakvijp yakkejp, je'e tse'e je oy jáyuvín dujayejp, tyuumpst je'e ve'e je tyuv je'e jetse'e jyoointyka ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁰ Payo'oyda oy vintso ve'e xtóndat juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp. ¹¹ Ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dutoondup juu' ve'e ni pana kato'nuxjup, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidi jeja akoo'ts it jaat, ñojk'óye'e xyaknuke'xnatákadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹² Kux tso'otyó'nun je'e ve'e ku ve'e yakkats juu' jatye'e tyoondup ayu'uts. ¹³ Ku ve'e je kujajpa je kutá'kxpa kyujaj kyutu'kx jeja akoo'ts it jaat, nuke'xnatáka tse'e nujom tyankux, ¹⁴ kux je kujajpa je kutá'kxpa ve'e dukujajp dukutá'kxp nujom juu' jaty. Je'e kajx tse'e je kats vya'añ:

Mits, makkk maava, jotvijj,
pojtuku jetse'e mko'o'k'ijtnit ax jo'n je oo'kpa,
jetse'e je Cristo mkujajjút mkutá'kxjút.
Jidu'um tse'e je kats vya'añ.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, ooye'e mtunnay'ixjadat pan vintso ve'e juu' xtóndat xkótstat, ka ve'emap ax jo'n je jayu juu' ve'e dukatinuja'vidup; ve'eme'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dunuja'vidinup juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁶ Nam m'o'yixjudup tse'e, je'e tse'e mtóndap jetse'e je jayu xtukpanajkxtat je Nte'yam, kux je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, ko'oy jáyudats je'e ve'e. ¹⁷ Ka'a tse'e oyvintsova juu' xtóndat; je'e ve'e ixta oy jetse'e xnujávadat pan juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp. ¹⁸ Ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, kux ku xa ve'e je jayu y'uuk'k myu'ukju, vintókiyuups je'e ve'e; ñojk'óye'e tonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp je makkin kajx jets je vinma'yun kajx juu' ve'e je Espíritu Santo mmoojyjjudup. ¹⁹ Kotsta to'k jado'k je salmo maat je uv maat juu' ve'e je Nte'yam duyakmájidup duyakjaanchidup, yaknaxta je uv je salmo jem mja'vin kajxmda je Maja Vintsán je myajin je jyaanchin kajx. ²⁰ Pan ti ve'e toojnjup kojsjup, xa'ma kajx tse'e xkukojsjadat je Nte'yam, je Dios Tee'. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx tse'e ve'em xtóndat.

Vintso dutsak jetse'e jyoointykadat jep jyuump tyujkp je jaanchja'vivatajtkta

²¹ Kux mvinja'vidup mvintsa'kidupe'e je Cristo, napyutákajadats to'k jado'k.

²² Ta'axtajkta, napyámjada jep je mnuyaa'y kya'p pya'tkupta, ve'em ax jo'n jep je Maja Vintsán kya'p pya'tkup kum'ijtti. ²³ Kux je yaa'tyajk, je'e ve'e dunukuvajkip je ñuda'ax, ve'em ax jo'n je Cristo dunukuvajka pan pan jatye'e jaanchja'vivajidup, je Cristo, juu' ve'e je jyayu duyaktsookp jetse'e y'it je'e maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ²⁴ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je jaanchja'vivatajk jep je Cristo kya'p pya'tkup y'itta, nay ve'empa tse'e dutsak jetse'e je ta'axtajk jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkup y'itút nujom kajx.

²⁵ Yaa'tyajkta, tsokta je mnuda'axta, ve'em ax jo'n je Cristo dutsak je jaanchja'vivatajk jetse'e duku'oo'ki, ²⁶ ve'em tse'e y'ijttinit oy jets va'ajts. Kux jyaanchja'vidu ve'e je oy kats je oy ayook, je'e kajx tse'e tyuknuvaatsjidi je tyókinda. ²⁷ Kyu'oo'kits je'e ve'e jetse'e jeja vyinkujp dupaamnit je majin maat, ve'em tse'e y'ijttinit ka tokin maatat, ni pana ve'e je tokin kyapaatuxjadat, oy jets va'ajts je'e ve'e y'ijttinit. ²⁸ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyajk dutsókut je ñuda'ax ve'em ax jo'n je y'avintso ni'kxukopk dutsak jo'n. Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dutsojpk, viinnm tse'e ñachakju. ²⁹ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e dukatsojpk je y'avintso ni'kxukopk; ñojk'óye'e duyakjoojntyka jetse'e du'ix'it. Nay ve'empa tse'e je Cristo dütún maat pan pan jatye'e jaanchja'vivajidup, ³⁰ je'e pan pan jatye'e ijttup ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti je Cristo maat. ³¹ Ax ya'a kajx tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyajk dumasooknit je tyee' je tyaak jetse'e je ñuda'ax dumaatnamoykjinit, ax numejtsk tse'e jyaajttinit ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ³² Ooy xa ya'a ve'e tyunmajakatsa, ka'ats ya'a ve'e yaknujava y'ijt, je'ets atse'e ntijp pan vintso ve'e je Cristo y'it maat pan pan jatye'e

jaanchja'vijdup. ³³ Oyam tse'e vye'ema, va'an tse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dutsaku ax jo'n viinm ñachakju jo'n; jets je ta'axtajk, va'an tse'e je ñuyaa'y ñuvints'a'aga.

6

¹ Pi'k ónykta, katsapakta je mtee'da je mtaakta ax jo'n je Maja Vintsán dutsak, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega. ² Kux je muto'k pava'nun juu' ve'e je vaanduk maat, jidu'um tse'e vya'añ: "Vints'a'agada je mtee'da je mtaakta, ³ ve'em tse'e oy mtsaanadat jetse'e may xaaj may joojnt mjoointykadat yaja naxviijn." Jidu'um tse'e je pava'nun vya'añ juu' ve'e je vaanduk maat.

⁴ Onuk tee'da, ka'a tse'e xyakjotma'attat je m'ónukta; ñojk'óye'e xkótstat xka'amáydat jetse'e xtuk'íxtat vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Maja Vintsán.

⁵ Mutoompa jáyuda, katsapakta je mvintsánda yaja naxviijn je vintsá'kin maat, je ja'vin maat je tsa'kin maat, to'k aaj to'k joót, ve'em ax jo'n je Cristo viinm kuxkatsupajkti jo'n.

⁶ Mutonda ka van'ítjyap ku ve'e m'íxjada jetse'e ve'em oy mnaajktanuva'anjada je'e maatta; ñojk'óye'e mutonda ax jo'n je Cristo je myutoompa je myupajkpa, to'k aaj to'k joót ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁷ To'k joote'e xmutóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsán kuxmutoondi kuxmupajkti jets ka'a ve'e je jáyu, ⁸ kux mnuja'vidup miitse'e jets mo'ojadap je'e ve'e je Maja Vintsán juu' ve'e tukkada'akjup to'k jado'k pan vintso ve'e juu' ve'e oy juu' ve'e ka oy tudutonda tudykótsta, je mutoompa jets je yaktoompa.

⁹ Jets miitsta, yaktoompa jáyuda, nay ve'empats miitse'e xtoonduvat maat je mtoompada, mukótsta oy aaj oy joót, ka'a tse'e je atsa'kin maat xmukótstat, kux mnuja'vidupe'e jets ve'em miitse'eda ax jo'n je'eda, m'íjittuvape'e jep je Maja Vintsán kya'p pya'tkup, je'e juu' ve'e jem tsapjootm ijt. Ni pánats je'e ve'e dukaviijnk'ix.

Juu' ve'e tyukmaagdaaktup pan pan jatye'e je Cristo dujaanchja'vidup

¹⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax juu'ts atse'e nkojtskukajxip, je'ets je'e ve'e jetse'e makk mnaajk'íjtidinit to'k muk je Maja Vintsán maat je makkín kajx juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjjudup. ¹¹ Ve'em ax jo'n je tojpa makk aaj makk joót y'it ku ve'e tuñaxaxju ax jo'n je tojpa ñaxaxju ku ve'e y'atso'oxtonuva'añ, nay ve'empats miitse'eda makk aaj makk joót m'íjtidinit je'e kajx ku ve'e xjayepta nujom juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjjudup jetse'e x'amaadaagadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta jetse'e mvin'aa'nuva'anjada. ¹² Kux ka je'ep xa uu'me'e mmaatnacho'oxpajkumjudup je nmujá'yuvamda juu' ve'e tsu'utsax juu' ve'e nuu'punax, je'e ve'e je ko'oyjáyuvapta pan pan jatye'e yakkutojktup jem poj joót, pan pan jatye'e dunumájidup jetse'e duka'mada je'eda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je kyo'oy je'e. ¹³ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tojpa makk ñaajk'ítju ku ve'e tuñaxaxju ax jo'n je tojpa ñaxaxjada, nay ve'empats miitse'e makk aaj makk joót mnaajk'íjtidinit je'e kajx ku ve'e xjayepta nujom juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjjudup, ax ve'em tse'e juu' xmuténadat van'it ku ve'e je ko'oyjáyuvap mvinkumínajdat. Ax kuts ya'a ve'e ñaxut, oy tse'e mtándat. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je tojpa je tyiinsóm ñapya'muxju, ve'empats miitse'e tyúvam juu' xkótstat. Jets ve'em ax jo'n ñatuykaxju je poixun ax jo'n je nuxoya, ve'empats miitse'e xtoonduvat xa'ma juu' ve'e pyaatyp y'akeegup. ¹⁵ Ve'em ax jo'n je tojpa ñay'apaamdúkaja jo'n ku ve'e je tyukva'kun dutukva'aga, ve'empats miitse'e mnay'apaamdúkajadat jetse'e je jáyu xvaajnajat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e dunujávadat vintso ve'e y'íttat oy joót je Nte'yam maat. ¹⁶ Jets ve'em ax jo'n je tojpa jem kya'm dumats'it to'k je escudo juu' ve'e natyukkuvaajnjudup jetse'e jem duyakpi'its nujom je ko'mun juu' ve'e tooyp jetse'e yaktuknúkuj, ve'empats miitse'e makk xjaanchjavadat je Nte'yam, ve'em tse'e mkah'amaadaagajadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta. ¹⁷ Ve'em ax jo'n je tojpa dujap je pyoixun kujop, nay ve'empats miitse'e xnuja'vidinit jets je Nte'yame'e je mtókin mtuknuvaatsjudu; jets ve'em ax jo'n je tojpa je yajkxy tsojx duyaktún, nay ve'empa tse'e je jáyu xvaajnajat je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je Espiritu Santo mmoojyjjudu. ¹⁸ Ijtp tse'e mtsapkótstat pan ti vinma'yune'e je Espiritu Santo mmoo'ojadap. Je'e kajx tse'e, nakyujoojntykajada, xa'ma kajx tse'e xnutsapkótstat nujom je Nte'yam je jáyu. ¹⁹ Ve'empats atse'e to'k aaj xnutsapkojstuvat, ve'emts atse'e je Nte'yam je aaj je ayook xmo'ot vintso atse'e to'k aaj to'k joót juu' nkótsut, ve'emts atse'e je jáyu nvaajnajat je oy kats je oy ayook juu' ve'e kayaknuja'vip y'íjt. ²⁰ Ya ayook kajxts atse'e je Nte'yam xvinkaajn jets atse'e je kukátsiva n'ítut. Ax yapts atse'e poxuntujkp uxym n'it kuxe'e ats ya ayook je jáyu nvaajnaja. Nutsapkotsta ats to'k aaj jets atse'e ya oy kats ya oy ayook je jáyu va'ajts nvaajnajat, ve'em ax jo'n ñuvinnmachju jo'n.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²¹ Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ooy ntuntsojkmudup jetse'e to'k aaj to'k joót xputajkimda je Maja Vintsán je tyoonk kajx, ya'a tse'e mtuknujávajadap nujom pan

vintso atse'e uxyam n'it jets juu' atse'e ntuump. ²²Je'e kajxts ats miits ya'a ve'e ntuknukexta jetse'e mva'nuxjadat pan vintso aatse'e uxyam n'it jetse'e myakjot'amajajadat.

²³Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsan Jesucristo, je'e tse'e dupamdap je oy joot, je tsojkun, jets je jaanchja'vin jem je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jya'vin kajxmda. ²⁴Je Nte'yam tse'e dukunoo'kxup to'k ka'ajyi pan pan jatye'e ijtp dutsojktup je nMaja Vintsanamda Jesucristo.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Filipos

¹ Atse'e je Pablo, maat je Timoteo, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada. Máyam aatse'e je Dios ntuknukexta pan pan jatye'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténidup maat pan pan jatye'e yakpaamdudup jetse'e pyutákajadat, nay ve'empa anañujoma je Nte'yam je j'ayau juu' ve'e ijtup to'k muk je Jesucristo maat jem filíposit kyajpun kajxm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo dunutsapkafts je jaanchja'vivatajk

³ Ijtp atse'e je Nte'yam nkukajtsa ku ats miitse'e njaa'myétsta. ⁴ Vinnaajknáx atse'e ntsapkafts, nnutsapkojstupts ats miitse'e je xoojntkun maat ⁵ kux mnayaaajmjudupe'e ats maat jetse'e ve'em vya'kxtukut je oy kats je oy ayook. Ve'em tse'e xtoondi je muto'k xaj ku atse'e x'amotunajxti jetse'e ve'em xtonda uxym paat. ⁶ Vinjávats atse'e ntañ jets je'e pane'e duyakjeji je y'oy je'e juu' ve'e jem mja'vin kajxm, ve'em tse'e dujaa'któnut van'it paat ku ve'e m'ijttinit oy jets va'ajts je xaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ats miitse'e ve'em njávadat ntsóktat, kux pan yap atse'e poxuntujkp n'it ukpu naspaka atse'e n'it jets atse'e je jayu ntuk'ix jets tyúvam je'e ve'e je oy kats je oy ayook, miitsts atse'e ntukmaatjayeiptup je maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnii. ⁸ Ñuja'vip xa ve'e je Nte'yam jets ooy ats miitse'e anañujoma ntuntsokta, nyak'anaa'ktup ats miitse'e je tsojkon maat juu' ve'e je Jesucristo pyaam yam ats nja'vin kajxm. ⁹ Nnutsapkojstupts ats miitse'e jetse'e je tsojkon juu' ve'e mjayeiptup, je'e tse'e nuyojki'atá'atsup je nua'vin maat jets je vijin je kejun maat, ¹⁰ ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xvinkóndat je y'oy je'e m'ijttinit oy jets va'ajts, ka tókin maátap, van'it paat tse'e ve'em m'ijttinit ku ve'e je Cristo myiinnuvat. ¹¹ Ku ve'e xvinkónda je y'oy je'e, je'e kajx ku ve'e je Jesucristo mputákajada, mjoointykidup tse'e ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e oy nukotsa jets yakmaja yakjaancha je Nte'yam y'ijtnit.

"Ats kajx, je Criistots je'e ve'e je joojntykin"

¹² Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat jets nuyojke'e je jayu dunujávada je oy kats je oy ayook je'e kajx ku atse'e pakmuk n'it. ¹³ Ax ve'em tse'e je tojpatajk juu' ve'e ijtup jeja je yakkutojka vyinkujk juu' ve'e je maja kutojkon duká'mip, jets nujom je jayu, je'e tse'e dunuja'vidup jets yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats je Cristo nmútun nmupuk. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e ku ve'e du'ixta jets yap atse'e poxuntujkp, numay tse'e je utsta je ajchta to'k aaj to'k joot ñapyámjada jem je Maja Vintsán y'am kya'm, nuyojk makk aaj makk jootts je'e ve'e dukotsta je Nte'yam je y'ayook.

¹⁵ Jeja xa ve'e pan pan jatye'e je Cristo jye'e je jayu duvaajnjidup kux chojktupe'e jetse'e je jayu vyintsá'agajadat jets ka'a ve'e ats. Ax jéjadava tse'e juu' ve'e oy aaj oy joot je jayu duvaajnjidup kux nmaatnayja'vijidup atse'e, ¹⁶ xtsojktup atse'e kux ñuja'vidupe'e jets je'e kajx atse'e yaja n'it kuxe'e ats je jayu ntuk'ix jets tyúvam je'e ve'e je oy kats je oy ayook. ¹⁷ Je jayu juu' ve'e dutsojktup jetse'e vintsá'aga y'ittat, je y'avintsó o'yinijts je'e ve'e y'ixtidup ku ve'e je jayu duvaajnada je Cristo jye'e. Ka to'k jootap tse'e ve'em dutonda, ñasja'vidupts je'e ve'e jets nuyojk atse'e ntsaachpaa'tut yap poxuntujkp kuxe'e ve'em dutonda. ¹⁸ Ax pan to'k aaj to'k joot tse'e dutonda ukpu ka to'k aaj to'k jootape'e, xoojntkpts atse'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Cristo jye'e.

Ax xoojntkpts atse'e njaa'k'ítut ¹⁹ kux nmuja'vinup atse'e jets oy ats ya'a ve'e ntuknáxut je'e kajx ku ats miitse'e xnutsapkotsta jets je'e kajx ku atse'e xputaka je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesucristo jya'vin kajxm. ²⁰ Juu'ts atse'e ntsajkp jets atse'e n'a'ix, je'e jets je'e ve'e jets atse'e to'k aaj to'k joot nkutyónut je toonk juu' atse'e je Nte'yam xmooy, ve'em tse'e uxym jets vintsó ve'e ya it ñaxy je Cristo yakmaja yakjaancha y'ijtnit ats ya nni'kx ya nkokp kajx, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e. ²¹ Ats kajx, je'ejiyits atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ax pan oo'kpts atse'e, ats je n'o'yints je'e ve'e. ²² Ax pan jaa'kjoointykipts atse'e yaja naxviijn, o'yip tse'e jets atse'e je Cristo njaa'kmútónut njaa'kmupákut. Ka'a xa atse'e nnujava pan juu' atse'e kunvinkán. ²³ Tso'oxts je'e ve'e jets atse'e nnujávát juu' atse'e ntsajkp. Muto'k viijn, ntsajkpts atse'e jets atse'e n'oo'kut jets atse'e ve'em n'ijtnit je Cristo maat, ats je n'o'yine'e ve'em kuy'it. ²⁴ Ax jado'k viijn, miits je m'o'yindats je'e ve'e jets atse'e njaa'kjoointykat yaja naxviijn. ²⁵ Kux atse'e ve'em vinjava ntañ, nnuja'vips atse'e jets njaa'kmaattándap ats miitse'e jetse'e nuyojk oy mtaandinit je Cristo maat jetse'e nuyojk mxoojntktinit je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada, ²⁶ ax ve'em

tse'e ooy mtunxoonduktat je Maja Vintsán Jesucristo kajx ku atse'e jado'k nax n'ijtnuvat miits maatta.

²⁷ Pan ti ve'e toojnup kojtsjup, joojntykada ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je oy kats je oy ayook, je maa'yunts je'e ve'e juu' ve'e je Cristo tyoojnjip je jayu. Ax pan najkxpts ats miitse'e nku'ixta uk pan jékum atse'e, ntsajkpts atse'e jets atse'e je kats nmótuvut jets makke'e mnaajk'itjada to'k je ja'vin maat jets to'k je vinma'yun maat, makk aaj makk joote'e xtonda vintso ve'e nuyojk je oy kats je oy ayook yakjaanchjávát ²⁸ jets ka'a ve'e xtsá'agada ni vintsova pan pan jatye'e mtso'oxpajkjúdup. Pan ve'em tse'e xtonda ax jo'n atse'e tunja'a, myaknyúe'xnatákadap tse'e jets vintókídup je'e ve'eda jets miitse'e mtso'oktat je'e kajx ku ve'e je Nte'yam mputákajada. ²⁹ Je Nte'yam tse'e mmoojyjudu je xoojntkun ka koojyape'e jetse'e xjaanchjávadat je Cristo, ve'empa ve'e jetse'e xkutsaachpaadiduvat. ³⁰ Uxyam tse'e m'o'yixjada jets atse'e xputákadat jetse'e kijpx n'amaadaaguimdat je kyo'oy je'e. M'ixtu tse'e juu' atse'e ntoon jets atse'e nyakvintoki je kyo'oy je'e, nay je'ejyam je'e ve'e juu' atse'e uxyam ntuump, ve'em ax jo'n je kats xmótuda.

2

Je Nte'yam tse'e duyakmaji duyakjaanchi je Cristo

¹ Ax ve'em tse'e, je'e ve'e ku ve'e mnaajkmakpákajada kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, ku ve'e m'jot'amájada je tsojkun kajx, ku ve'e xjayepta je Espiritu Santo jem mja'vin kajxmda, ku ve'e je jayu x'ama'atjada ku ve'e chaachpaa'ty, jets ku ve'e je tukmo'tun xjayepta, ² yakpo'okta to'k aaj ats ya nxoojntkun je'e kajx ku ve'e xjayepta to'k je vinma'yun, to'k je tsojkun, jets to'k je joot to'k je ja'vin. ³ Ka'a tse'e ti xtóndat je m'avintso o'yin kajjxi ukpu je'e kajx ku ve'e mnamyajava'anjada, nuu'k aaj nuu'k joote'e to'k jado'k xjávadat juu' ve'e viijnkta, ve'em ax jo'n je'e ve'e nuyojk kudunumájidi jets ka'a ve'e miitsta. ⁴ Ni pana ve'e je y'avintso o'yinji duka'ixtat, je'e ve'e juu' ve'e tyuk'o'yiduvap je viijnk jayu.

⁵ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e je vinma'yun xjayeptat ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayepp. ⁶ Oyam je'e ve'e je Nte'yam, kyuvajkts je'e ve'e jetse'e dukayaktónyt je majin je jaanchin juu' ve'e jyayepp kux je Nte'yam je'e ve'e, ⁷ nojk'óye'e dumasak nujom juu' ve'e y'ix jyayep jetse'e jyayuvimpit, ve'em tse'e ñapyaajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e patto'nip. ⁸ Ax ku tse'e ñapyaajmji ax jo'n je patto'niva, va'ajts nuu'k va'ajts naxkada'akyts je'e ve'e ñapyaajmji jetse'e je Dios Tee' dukatsapujk van'it paat ja ve'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm, ve'em ax jo'n je maja tokin kudutuujn. ⁹ Je'e kajx tse'e ooy je Nte'yam tyunyakmájiji tyunyakjaanchiji, jem tse'e kajxm ooy dutumpuujm jetse'e myoojji je xaaj juu' ve'e dunumajikajxp dunuyaanchikajxp, ¹⁰ ve'em tse'e ku ve'e yak'amotunáxut je Jesús je xyaaj, koxkténadap tse'e nujom pan pan jatye'e ijtup jem tsapejootm, yaja naxviijn, jets pan pan jatye'e ijtup jep naxviijnit itupa'tkup, ¹¹ anañujoma tse'e vya'andat jets je Jesucristo je'e ve'e je Maja Vintsán. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je'e je myajin je jyaanchin kajx tse'e ve'em dutóndat dukótstat.

Ve'em xa ve'e je jaanchja'vivatajka ax jo'n may je kujappa je kuta'kxpa

¹² Je'e kajx tse'e, miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ve'em ax jo'n xkutyoondi je ayook juu' ats miitse'e nvaajnjudu ku atse'e n'ijt miits maatta, nuyojkts je'e ve'e uxyam dutsak jetse'e xkutyoondat ku atse'e jékum n'it. Tonda vintso ve'e oy m'ijttinit je Nte'yam maat. Ja'vip tsa'kip tse'e ve'em xtóndat, ¹³ kux je Nte'yam je'e ve'e mmoojyjudup ka je'ejyap je vinma'yun jetse'e xtsóktat juu' je'e ve'e chajkp, nay ve'empa ve'e je makkín jetse'e ve'em xtóndat xkótstat. ¹⁴ Nujom juu' jatye'e mtoondup mkojstsup, oy yaxón tse'e xtóndat xkótstat, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat uk mnakyojtsvintso'vjadat, ¹⁵ ve'em tse'e ni pana je tokin mkapaatuxjadat, ni tia ve'e juu' ve'e ka óyap, je Nte'yam je y'ónuk tse'e m'ittat juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts joot joojntykidup jeja numay jayu akujk juu' ve'e k'o'oyoojntykidup jets ka vintúvap juu' dutonda. Ve'em tse'e m'ittat yaja naxviijn ax jo'n may je maatsa juu' ve'e ya naxviijnit it dukujajp dukuta'kxp, ¹⁶ mtuknujávadat tse'e je jayu vintso ve'e dujayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. Pan mtoondup tse'e ve'em, ooys atse'e ntunxoonduktat miits kajta je xaaj ku ve'e je Cristo myiinnuvap, je'e kajx tse'e kuxe'e kyavintoki juu' atse'e ntoon nkojts ku atse'e n'ijt miits maatta. ¹⁷ eo'ktu ve'e je tánuk ku ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'ki jem yojxpejtun kajxm jetse'e je jayu oy y'ittat je Nte'yam maat. Nay ve'empats atse'e, pan oo'kp atse'e jets je'e kajxe'e to'k aaj to'k joot xjaanchjávadat je Jesucristo, xoojntkpts atse'e n'it. ¹⁸ Nay ve'emts atse'e ntsak jetse'e mxoonduktat ats maat.

Je Timoteo maat je Epafrodito

¹⁹ Pan vaamp tse'e je Maja Vintsán Jesús, tsojk atse'e nkéxut je Timoteo jetse'e najkx mku'ixjada, ve'emts atse'e nxoonduktat ku atse'e nnujávát pan vintso miitse'e jemda. ²⁰ Je'ejyji ve'e to'k je vinma'yun dujayepp ats maat. Ve'em ax jo'n ats miitse'e ooy ntunvinmayda, nay ve'empats je'e ve'e ooy mtunvinmaajyjuduva. ²¹ Nujom pan pan jatye'e

viijnka, y'ixtidupts je'e ve'e je y'avintso o'yinji, ka'ats je'e ve'e dutonuva'anda juu' ve'e je Cristo Jesús chajkp. ²² Ax mnuja'vidup tse'e vintso ve'e je Timoteo duyaknuke'xnatáka jets tyuumpe'e je y'oy je'e. Ve'em ax jo'n je jayu je y'ónuk pyutákaja, xputajkipts ats je'e ve'e ku atse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook. ²³ Kux tse'e ve'em, je'e kajxts atse'e n'a'ix jets ats miitse'e ntuk'akéxadat jetse'e najkx mku'ixjada tun jatyi ku atse'e nnujávát pan jaa'kpoxtáktsaanap atse'e uk pan ka'a. ²⁴ Nayja'viniupts atse'e je Maja Vintsán kajx jets tsojk atse'e viinm miits najkx nku'ixta.

²⁵ Ve'em atse'e nnasjava jets vinkopk je'e ve'e jets ats miitse'e uxym ntuknukéxtat ya n'útsamda ya n'ajchamda Epafrodito, ya'a juu' atse'e ya toonk ntukmaattuump jetse'e ntukmaat'amaadaaga je kyo'oy je'e, juu' ats miitse'e xtuknukejxtu jets atse'e xmutónut. ²⁶ Ooyts ya'a ve'e dutuntsak jetse'e y'ítut anañjoma miits maatta, ooy tse'e dutunvinmay kuxe'e xmótudi je kats jets pajkju ya'a ve'e. ²⁷ Tyúvam xa ve'e jets makk ya'a ve'e ooy tyumpajki, oo'kun ámani ya'a ve'e vye'na. Ax je Nte'yam tse'e tukmó'tju. Ka ya'ajyap tse'e tyukmó't, xtukmó'tpa ats je'e ve'e jets atse'e nkatsaachvinmañáxut. ²⁸ Je'e kajxts atse'e nuyojk ntsak jets ats miits ya'a ve'e ntuknukéxtat jetse'e ve'em mxoonduktat ku ve'e x'ixtinuvat, ve'emts atse'e vinjo'n nko'o'knayvinma'yunmooyjinuvat. ²⁹ Ku ve'e jye'yat, kuváktats ya'a ve'e je xoojntkun maat kux mnay'útsjidup mnay'ajchijidup mnay'útsjidup mnacha'ajjidupe'e je Maja Vintsán kajx. Vintsá'agada je jayu pan pan jatye'e ve'em ax jo'n ya'a, ³⁰ kux oo'kun ámani ya'a ve'e vye'na ku ve'e je Cristo dumutuujn dumupujk, napyajmju tse'e jem je oo'kun y'am kya'm ku atse'e xtoojnji juu' miitse'e mka'o'yixjudu jets atse'e xtoojnjadat.

3

Je Cristo kajx tse'e je jayu kyayaktokimpum

¹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, xooondukta kuxe'e to'k muk m'itta je Maja Vintsán maat. Ka'ats atse'e nko'oyjáva ku atse'e njaaynuva juu' ats miitse'e ntuknuja'vidu, kux miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e. ² Nay'ixjada je'e kajxta juu' ve'e dutoondup je kyo'oy je'e, juu' ve'e dutojktup jetse'e je jayu je ixta'nun duni'kxmadat dukojmadat. ³ Úu'mda xa je'e ve'eda juu' ve'e je ixta'nun maat juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip kux nvinja'vimdup nvintsá'kimdupe'e je Nte'yam je Espíritu Santo kajx jetse'e nxoojntkumda kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat. Ka'a tse'e njaanchja'vimda jets njayeipmdupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku ve'e n'ijtumda to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu. ⁴ Pan jyaanchja'vidup tse'e jyapana jets je'e ve'e dujayeipp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku ve'e y'it to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu, nuyojkts je'e ve'e juu' atse'e kunjaanchjáva jets njayeippts atse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku atse'e n'it to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu. ⁵ Yakpaajmjits atse'e je ixta'nun kutoodojtuk xaaj ke'ex, israaejlit jáyuts atse'e, je Benjamín je jyaka'a, hebreo jáyuts atse'e, je'evats ats je ntee' je ntaak. Pan vintso ve'e je Moisés je pyava'nun yakkutyún, je fariseo je y'ixpajkunts atse'e mpanujkxp y'ijt, ⁶ ve'emts atse'e nnayja'viji jets oy atse'e nkutyún y'ijt je pava'nun, ve'emts atse'e njomtonda ntitonda y'ijt je jaanchja'vivatajk, ooyts atse'e ntun'ix vintso atse'e nkutyonkaxut nujom je Moisés je pyava'nun. ⁷ Ax nujomts ya'a ve'e juu' jatj atse'e ooy ntuntuknumájip y'ijt, je Cristo kajxts ats je'e ve'e njava jets ni vinxupa ats je'e ve'e xkatuujnja. ⁸ Ax ka ya'ajyap tse'e, ve'em atse'e njava jets ni táts je'e ve'e xkatuujnja, tun to'kji je'e ve'e juu' atse'e nja'vip jets ooy je'e ve'e dutunnumaja, je'ets je'e ve'e ku atse'e va'ajts n'ixat ats je nMaja Vintsán, je Cristo Jesús, juu' kajx atse'e nujom juu' jatj nmasoogni. Je naax je po'ox jo'nts atse'e juu' nja'vini je'e kajx jets atse'e n'ijtnit je Cristo maat, ⁹ atse'e to'k muk n'ijtnit je'e maat. Ax ve'emts atse'e oy ntaannit je Nte'yam maat ka je'e kajxap ku atse'e kun'ix vintso atse'e nkutyónut je Moisés je pyava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e ats je Nte'yam xkatokimpum kuxe'e ats je Cristo njaanchjáva. ¹⁰ Ntsajkppts atse'e jets atse'e va'ajts n'ixainit je Cristo, atse'e ntukmaatjayeipnit je mákin juu' ve'e jyayeipp ku ve'e jyoojntypakjnuva. Ntsajkppts atse'e jets atse'e ntsaachpaa'tut ve'em ax jo'n je'e ve'e chaachpaaty, jets atse'e ve'em n'ítut ax jo'n je'e ku ve'e y'uk'aa'k, ¹¹ ntsojkappts atse'e jets atse'e njoojntypakjknuvat ku atse'e aa'kani nve'nat.

Jem tsapjootm uu'm nkukajpunimda

¹² Ka je'ep xa atse'e ntijp jets távani ats ya'a ve'e n'amaadaaguikúx ukpu atse'e n'it oy jets va'ajts. Je'e atse'e ntuump jets atse'e nkutyónut nujom je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayeip ats kajx ku atse'e xje'ei'ukvaajñ. ¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, viinm atse'e nnayjáva jats ka'anum ats ya'a ve'e n'amaadaaga. Juu' atse'e tuuv ntuump, nyaktankujxpts atse'e juu' ve'e náxyani jets atse'e je nmákin nyaktún pan joma vaat atse'e x'o'yixju jets atse'e n'amaadaagat juu' ve'e miimppum, ¹⁴ jets atse'e n'ijtnit ax jo'n je jayu

juu' ve'e makk noomp jetse'e too'vajkp jye'yat joma ve'e kyukaxa je noomk, jets atse'e njoontykinin jem tsapjootm, je joojntykin juu' atse'e je Nte'yam xtuknuyaaxji kuxe'e ats to'k muk n'it je Cristo Jesús maat.

¹⁵ Nujom pan nuvinxup uu'me'e nnuja'vimdini je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e je vinma'yun ve'em njayeypumdat. Ax pan jem tse'e juu' ve'e viijnk duvinmótudup, je Nte'yams ya'a ve'e tuknujávajadap. ¹⁶ Pan joma vaate'e je Nte'yam xtuknuja'vimda je tyuv je'e, va'an tse'e dujoojntykimda ax jo'n xtuknuja'vimda.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, joojntykada ax jo'n ats, yakvinkópkiduvats je'e pan pan jatye'e joojntykidup ve'em. ¹⁸ May náxani xa ats miitse'e nvaajnjada, ax uxyamts ats miitse'e nunyaaxnup njaa'kvaajnjada, jets je'a ve'e numayda pan pan jatye'e duto'oxpajktup je Cristo, ka'a tse'e dunujavava'anda pan tyajxe'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm. ¹⁹ Ax vintókidapts je'e ve'e, je tyiints tse'e vyinmaaydup jetse'e dukayavinkópkada juu' ve'e je Nte'yam chajkp, natyukmájjidupts je'e ve'e juu' ve'e kudutuktso'otyónda, je'ejyji ve'e vyinmaaydup juu' jatye'e ijt yaja naxviijn. ²⁰ Ax uu'mda, jemts uu'me'e tsapjootm nkukajpunimda, n'a'ixumdupts uu'm je'e ve'e je Yaktsookpa, juu' ve'e jem tsoo'nup jetse'e yaja kyadaaknit, je Maja Vintsán Jesucristo. ²¹ Je'e xa ve'e duyaktiktisnup uu'm ya nni'kxamda ya nkópkamda, juu' ve'e ayonuktaka, juu' ve'e oo'kup, jetse'e ve'em y'ijtnit ax jo'n je y'avintsó ni'kxukópk juu' ve'e je majin ooy dutunjayepp. Ve'em tse'e dutónut je makkín kajx juu' ve'e yaktoomp jetse'e duyakkutojkjixaxut nujom juu' jaty.

4

Xoojntkp mnaajk'itjadat je Maja Vintsán kajx

¹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ntsajkpts atse'e jets atse'e n'itút miits maatta, xyakxoojntktupts ats miitse'e jets atse'e xmo'oda je majin. Ijtp tse'e xtóndat juu' ats miitse'e tuntuknujáyada, makk tse'e mnaajk'itjadat to'k muk je Maja Vintsán maat.

² Nmuno'okxtktupts atse'e je ta'axtajk Evodia jets je ta'axtajk Síntique jetse'e ñamyujot'óyajadat, ve'em ax jo'n dutsak pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán. ³ Jets mits, juu' atse'e ntukmaatnmutuump ntukmaatmupujkp je Nte'yam, n'amótufts ats mitse'e jetse'e xputákát ya numejtsk ta'axtajkta. Ooy ats je'e ve'e xtumputajkidi ku atse'e ntukka'amaajy je oy kats je oy ayook, xputajkiduvats atse'e je Clemente jets je viijn jáyuda juu' atse'e nmaattoonduva, je'e juu' ve'e je xyaajta javyétani ijt jep libro kujxp joma ve'e javyet y'itta je xyaajta pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx.

⁴ Ijtp tse'e mnaajkxoondukjadat je Maja Vintsán kajx. Vaannuvap atse'e jado'k nax jetse'e mxoonduktat. ⁵ Va'an tse'e je jayu anañujoma dunujávada vintso ve'e oy jayu mnapyámjada. Tamji ve'e je Maja Vintsán. ⁶ Ni tia ve'e xkavinmáydát, ñojk'óye'e, pan ti ve'e toojnup kojtsjup, tsapkotsta, jetse'e je Nte'yam juu' x'amótudat, vaajnjikáxta nujom je Nte'yam je kukojtsun maat. ⁷ Ku ve'e ve'em xtónda, van'it tse'e je Nte'yam mmo'ojadat je y'oy joot, juu' ve'e dujaa'xnumájjip jets ka'a ve'e juu' ve'e je jayu vyinmótudup, to'k viijn tse'e y'itút je mja'vinda jets je mvinma'yunda je Cristo Jesús maat.

"Payo'oyda nujom juu' ve'e oy"

⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu'ts atse'e nkojtskukajxinup, je'ets je'e ve'e jetse'e xpayo'oydat nujom juu' ve'e tyúvam, nujom juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e yakvintsá'agat, nujom juu' ve'e duyaknuke'xnatajkíp je tuv jáyuvín je tuv joojntykin, nujom juu' ve'e va'ajts, nujom juu' ve'e duyakjéjip je tsojkun, jets nujom juu' ve'e yak'oyja'vip. Payo'oyda nujom juu' ve'e oy jets juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e yak'óñukótsat.

⁹ Je'e tse'e tonda juu' ats miitse'e ntuk'ixtu, juu' ve'e ntukkatájkidu, juu' ve'e m'amotunajxtu ku atse'e nkajts, jets juu' ve'e mnu'ixvaasts vintso atse'e juu' ntun. Pan mtoondupt tse'e ve'em, ijtnupts je'e ve'e je Nte'yam miits maatta, je'e juu' ve'e je oy joot duyajkp.

Je putajkin juu' ve'e je filíposit jayu tyuknukejxtu je Pablo

¹⁰ Ooy atse'e ntunxoonduk je Maja Vintsán kajx kuxe'e ats miits xjaa'myejsttinuva; ka je'epts atse'e ntijp jets xjaa'tyókidinu ats miitse'e, je'e ve'e kuxe'e mka'o'yixjidi jets atse'e kuxputajkidi. ¹¹ Ka'ats atse'e ve'em nva'añ kuxe'e ats juu' xka'ijtja, kux yuj atse'e jets atse'e ntukjotkada'aky juu' atse'e n'ixp njayepp. ¹² Nnuja'vip atse'e vintso ve'e juu' y'it kya'it. Ixtafts atse'e njayep pan ku'ux atse'e n'it uk pan ayooj atse'e n'it, pan n'ixp njayepp atse'e ooy juu' uk pan vin'it atse'e juu' xka'ijtja. ¹³ Nujom xa atse'e juu' x'o'yixju kux je Cristo atse'e xmakkinnmooy. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oys miitse'e xtoondi ku atse'e je putajkin xkejxjidi ku atse'e yaja ntsaachpaa'ty.

¹⁵ Nay ve'empa tse'e, filíposit jáyuda, ku ats miitse'e ntukmukojs'ukvaandi je oy kats je oy ayook jets ku atse'e ntsaa'n jem macedóniait y'it jootm, ax xnujávada jo'n, miitsjits

je'e ve'eda juu' atse'e je putajkin xmooydu. ¹⁶ Kux namvaat atse'e jem tesalónicait kyajpun kajxm nve'na, xtuk'akejxiduts ats miitse'e ka to'k náxap vinxup atse'e juu' xka'ijti. ¹⁷ Ax ka je'epts atse'e n'ixtip jets ats miitse'e juu' xmo'odat, je'e ve'e jetse'e ñuyókat je o'yin juu' ve'e mjayeiptup jem je Nte'yam vyinkojkm. ¹⁸ Njayeipp xa atse'e nuyojk, ka'a atse'e xkatih'ijti. Je putajkin juu' ats miitse'e xtuknukexxu ya Epafrodito maat, jémani tse'e tyunjajijini. Ve'emts ya'a ve'e ya putajkin ax jo'n je yax juu' ve'e xoo'kp pa'ajk jetse'e je Nte'yam du'oyjava. ¹⁹ Ax ats je nNte'yam tse'e mmo'ojadap nujom pan ti ve'e mka'ijtxjudup. Ve'em tse'e dutónut je Jesucristo kajx, ve'em ax jo'n ooy je majin je jaanchin dutunjayep. ²⁰ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa'ma kajx uu'm je nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup! Amén.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

²¹ Je Maja Vintsán Jesucristo kajx atse'e máyam je Dios ntuknukexta anañujoma pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu. Ya utsta ya ajhta juu' ve'e ijttup ats maat, ya'a tse'e máyam je Dios mtuknukexjuduva. ²² Nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e yaja ijttup, vinkopk pan pan jatye'e jem je yakkutojkpa César tyak'am, je'e tse'e máyam je Dios mtuknukexjuduvap.

²³ Je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Colosas

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e je Jesucristo je kyukátsiva n'ítut. Ats maat je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo, ² máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e nay'amojkudup jem colósasit kyajpun kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeegup kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat. Je Nte'yam, juu' ve'e n'Tee'imdud, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijitniti je y'oy joot maat.

Ku je Pablo dunutsapkojtsti je jaanchja'vivatajk.

³ Ku aats miitse'e nnuksapkotsta, xa'ma kajxts aatse'e nkukajtsja je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tye'e, ⁴ nkukojsijpts aats je'e ve'e kuxe'e je kats nmotu vintso ve'e je Cristo Jesús xjaanchjávada jets vintso ve'e xtsoktu nujom je Nte'yam je jyayu. ⁵ Je'e kajx tse'e ve'em xtonda kux m'a'ixtupe'e je o'vin jem tsapijootm. M'amotunajxtuts miits ya'a ve'e ku ve'e myakvaajnjidi je ayook juu' ve'e tyúvam, ⁶ je oy kats je oy ayook juu' ve'e mnuje'yjudu jets juu' kajxe'e jyeja je y'oy je'e. Ya ayook tse'e va'kxtk'ataatasp jetse'e myakkpajk'atut's to'k it to'k naxviijn, ve'em ax jo'n jyajt'ukvaajñ miits maatta ku ve'e x'amotunajxti vintso ve'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja jetse'e xnuja'vidi jets tyúvam je'e ve'e je ayook. Ax uxym paat tse'e ve'em jyaty miits maatta. ⁷ Mva'nuxjudu tse'e ya ayook je Epafras, je'e juu' aatse'e ooy ntuntsajkp jets aatse'e nmaattún, to'k je'e ve'e je Cristo je myutoompa je myupajkpa juu' ve'e dukutyoomp je toonk juu' ve'e yaktukkatajki miits je m'o'vin kajxta. ⁸ Je'e xa aatse'e xtuknuja'vi vintso ve'e xyaknuke'xnatákada je tsojkun juu' ve'e je Espíritu Santo pyaam jem mja'vin kajxm.

⁹ Je'e kajx tse'e, van'it paatani ku aatse'e je kats nmotu vintso ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, ijpts aats miitse'e nnuksapkotsta, je'ets aatse'e je Nte'yam n'amótup jets oye'e mtuknujávadat juu' je'e ve'e chajkp. Ve'emts ya'a ve'e dutónut nujom je vijin je kejun kajx jets nujom je vinmótuvín kajx juu' ve'e yajkyp je Espíritu Santo. ¹⁰ Ve'emts aatse'e n'amotu jetse'e mjoojntykadat vintso ve'e je Maja Vintsán dunumájat dunujaanchat jetse'e du'oyjávát nujom juu' ve'e mtoondup mkojstsup, ve'em vintso ve'e ñuyojki'atá'atsut nujom je y'oy je'e miits kajxta jetse'e ñuyojk oy x'ixai'atá'atstat je Nte'yam. ¹¹ N'amótupts aats je'e ve'e, ve'em ax jo'n ooy je majin dutunjayep, jetse'e myakmakpákjadat je myakkin maat, ve'em tse'e mkanoo'kxtat jetse'e ijtp xtóndat je y'oy je'e, ¹² xoonduk joot tse'e je kukojtsun xmo'odat je Dios Tee', juu' ve'e je maa'yun mto'nuxjudu jetse'e ve'em y'oya jetse'e xtukmaatjayápta je jyayu nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtukmutsojkkjudup, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Ku ve'e n'ijtumdi ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ako'ots it jaat, van'it tse'e je Nte'yam xyakpitsumumdi jem je Satanás y'am kya'm jetse'e xpa'mumdi jem je Nte'yam je y'Onuk y'am kya'm, juu' ve'e ooy tyuntsajkp, ¹⁴ je'e pane'e je y'oo'kun kajx xyakta'numdu naspaka, xtokinmee'kxumduits uu'm je'e ve'e.

Oy joot tse'e n'ijtumda je Nte'yam maat kuxe'e je Cristo xku'oo'kimdi

¹⁵ To'kji xa ve'e je Cristo, je'e tse'e dunumájip jets ka'a ve'e ti jaty juu' ve'e yakpaam, ja'a tse'e duyaknuke'xnatajki je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp. ¹⁶ Je Cristo maat tse'e je Nte'yam dupamkujkx nujom juu' jatye'e ijtp jem tsapijootm jets yaja naxviijmpa, ve'em juu' ve'e kayak'ixp jets ve'em juu' ve'e yak'ixp, juu' ve'e yakkutojktup jets juu' ve'e dunuvintsánidup, juu' ve'e dunuvinténidup jets juu' ve'e duka'midup. Je Cristo maat jets je Cristo je myajin kajx tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujx. ¹⁷ Ijtpamts je'e ve'e je Cristo ka'anume'e juu' jaty choo'nduk vye'na. Je Cristo tse'e nujom juu' jaty duyak'ijtp. ¹⁸ Je'e tse'e dunukuvaajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e y'it je'e maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijiti. ¹⁹ Y'oyja'vi tse'e je Nte'yam jetse'e je Cristo y'it nay vanxupyjyam ax jo'n viinm je Dios Tee'. ²⁰ Ja Nte'yam tse'e dunupaajmtki jetse'e dumaatnamyujot'o'yijiniit nujom juu' jaty, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jets juu' ve'e jem tsapijootm, ve'em tse'e oy joot duyaktaajñ ja'a kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jem cruz kajxm.

²¹ Mmujékumidup xa miitse'e y'ijit je Nte'yam jetse'e xtso'oxpajkti ja'a kajx ku ve'e xtonda xkotsta y'ijit je kyo'oy ja'a; ²² ax uxym, je Nte'yamts miitse'e tummujojot'o'yijidini je oo'kun kajx juu' ve'e je Cristo yaknajx jem cruz kajxm. Ve'emts je'e ve'e dutuujin jetse'e mpaajmjidiniit jem je'e vyinkojkm va'ajts aaj va'ajts joot jets ka tokin maatat, ²³ je'e ve'e ku ve'e makx aaj makx joot mnaajk'itjada to'k muk je Cristo Jesús maat, ve'em ax jo'n je kup je y'aa'ts makx yak'ijtju ku ve'e kyaaktáka, jetse'e xkamaso'oktat je y'oy je'e juu' ve'e m'a'ixtup ja'a kajx ku ve'e xkuvajkti je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu. Ya oy

kats ya oy ayookts je'e ve'e juu' ve'e to'k it to'k naaxviijn yaktukka'amaayp jets juu kajx atse'e nyakpuujm jets atse'e ntukka'amaayvat.

Ja Nte'yame'e dupaam je Pablo jetse'e duputákat je jaanchja'vivatajtkta

²⁴ Ax xoojntkpts atse'e uxyam je'e kajx ku ats miitse'e nkutsaachpaadada. Kux ku atse'e ntsaachpaa'ty jetse'e oy tyaandinit je Nte'yam maat je Cristo je jyayu, ve'emts atse'e ntun ax jo'n je Cristo ku ve'e je jyayu dukutsaachpaadi, ²⁵ je'eda juu' atse'e nmutoondup nmupajktup je'e kajx ku atse'e je Nte'yam xtukkatajki ya toonk, ats miitse'e pu'uk avada nvaajnjadat je'e je y'ayook. ²⁶ Ka'a tse'e je jayu ya ayook dunuja'vidi juup xup, uxya námnum tse'e je Nte'aym dutuknujava je jyayu, ²⁷ ja'a tse'e dunupaajmtki jetse'e dunujávatat je maja maa'yun juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit jetse'e uxyam dutuujnja anañujoma je jayu. Ax je'e juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit, ya'ats je'e ve'e: Je Cristo ve'e ijtp jem mja'vin kajxmada, ve'emts miitse'e je Nte'yam xtukmaatjajeyptinit je myajin. ²⁸ Je Cristo jye'ets je'e ve'e juu' aatse'e je jayu nvaajnjip jets aatse'e je jayu nkojtsvij, nujom aatse'e je jayu ntuk'ixta jetse'e ve'em oy duvinmótudat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e y'ijitinit jem je Nte'yam vyinkojkm oy, va'ajts, jets to'k muk je Cristo maat. ²⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e ntun pan joma vaat atse'e x'o'yixju je makkin kajx juu' atse'e je Cristo ooy xtunmooyp.

2

¹ Ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat jets ooy ats miitse'e ntunnutsapkotsta, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e jem Laodicea jets pan pan jaty atse'e viinm xka'ixada. ² Ntsojpkpats atse'e jetse'e mjo't'amájadat jetse'e to'k jado'k mnachókjadat jetse'e oy xnujávadat juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijit, je'ets je'e ve'e je Cristo jye'e. ³ Je Cristo kajx tse'e yaknujava nujom je Nte'yam je vyijin je kyejun jets je ñuja'vin. ⁴ Ve'emts ats miits ya'a ve'e nvaajnjada jetse'e ni pana mkavin'aa'njadat maat je tsújit kats. ⁵ Oyam atse'e nka'it miits maatta, jem tse'e ats ya njoot ya nja'vin miits maatta. Xoojntkpts atse'e kuxe'e ats nmujava jets oy yakxone'e mnaajk'ítjada jets makk aaj makk joote'e je Cristo xjaanchjávada. ⁶ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n xkuvajkit jem mja'vin kajxmada je Maja Vintsán Cristo Jesús, jaa'kjoointykadats miitse'e to'k muk je'e maat. ⁷ Ve'em ax jo'n je kup je y'aats yak'itju makk, ve'empa tse'e dutsak jetse'e makk mnaajk'ítjadat to'k muk je Jesucristo maat. Yakmakkpajk'ata'atsta je mjootta je mja'vinda je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada, ve'em ax jo'n myaktuk'ixti; ooy tse'e xtunkojsjadat je Nte'yam kuxe'e je maa'yun mto'nuxjada.

Je Cristo kajxts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

⁸ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e myakviijnkvóvdad ku ve'e myakvin'aa'nuva'andad maat je ixpajkun juu' ve'e ka tívap jetse'e kyatún. Ka je Criistovap je'e ve'e duyakjeji je ixpajkun juu' ve'e tyuk'ixtup, je juipit jayu je ñupaamdúkada je'e ve'e jets je ko'oy costumbre juu' ve'e ijtp yaja naxviijn.

⁹ Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat, je Cristo ve'e jayuvimpijt, je Nte'yam je'e ve'e nay vanxúpyam ax jo'n viinm je Dios Tee'. ¹⁰ Ax miitsta, je Cristo kajx tse'e xjayepta nujom juu jatye'e je Nte'yam mtukmutsojkijudup kuxe'e m'itta to'k muk je Cristo maat, juu' ve'e duka'mip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup jets pan pan jatye'e dunumájidup. ¹¹ Nay ve'empa tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je ixta'nun tse'e mjayeiptup juu' ve'e jyayeiptup je Nte'yam je jyayu. Ka je ixta'nunapts je'e ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu ñi'kxmídup kyojmidup, je ixta'nun je'e ve'e juu' ve'e je Cristo mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmada, ve'em tse'e xkoq'ktoondinit je m'avintsó vinma'yunda. ¹² Ku ve'e mnapejtti, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kuxmaatnaxtajkidini jets ax jo'n je'e ve'e kuxmaatjoojntypkajktiniva je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada jets ooye je Nte'yam je makkin dutunjayep, je'e pane'e je myakkin kajx je Cristo duyakjoojntypkajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ¹³ Je oo'kpa jo'n tse'e m'ijiti je mtokin kajxta jets kuxe'e mkayakpaajmjada vye'na jem mja'vin kajxmada je ixta'nun. Ax je Nte'yam tse'e mmoojyjudu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je Cristo maat, je Nte'yam tse'e xtókinmee'kxumdinu. ¹⁴ Nujom je tokin juu' uu'me'e kunkuvejtumda, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n javýetani kuy'ijit jem nak kajxm jets'e je Nte'yam je nak kudumajvojpejtni jem je Cristo cryuuz kajxm, je Cristo tse'e dúkuvejit je tokin juu' uu'me'e kunkuvejtumdi. ¹⁵ Ku ve'e je Crsito y'uk'aa'k jem cruz kajxm, yakvintókits je'e ve'e je ko'oyjáyvaptat jets pan pan jatye'e je ka óyap dutoondup juu' ve'e yakkutojktup jem poj jootm, ve'em tse'e dutuujn ax jo'n je jayu y'atso'oxtún jetse'e maaada'aky, van'it tse'e dutsun juu' ve'e yakvintoki jetse'e duyaknujxk jeja je numay jayu vyinkujk, ve'em tse'e cho'otyóndat ku ve'e je numay jayu du'ixtat jets ta ve'e vyintókida.

Ixtadats je tsapjootmit je'e

¹⁶ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e nvaat pan mtuktokimpayóoyjadat pan ti ve'e mkaaydup m'oooktup uk pan ti xaaj ve'e m'amaa'yidup, ni je nam po'oa, ni je poo'kxtkun xaaja. ¹⁷ Juu' jatye'e pyavaandup, je'eijyi tse'e toomp y'ijit ku ve'e je Crsito kyaminna vye'na,

ka'a tse'e uxyam y'uktoonni. ¹⁸ Ka'a tse'e xmajapámdat pan pan jatye'e vaandup jets jepe'e tokin jaatp m'itta kuxe'e xkatonda juu' ve'e tyijitup jets je'e ve'e duyaknuke'xnatajkip jets mjayeiptupe'e je nuu'k aaj je nuu'k joót, vaandup tse'e jets vinkopke'e jetse'e je angelestajk yakvinjavat yakvintsa'agat. Tyijitup xa ve'e jets yak'ixjudu ve'e juu'; ax je'e tse'e yakvinkópkidup. Namyájjidup tse'e kux jyayeiptupe'e je vinma'yun juu' ve'e je jayu jyayeiptup juu' ve'e dumaatnjavtyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁹ Ka'a tse'e to'k muk y'itta je Cristo maat, je'e juu' ve'e ijtpe ve'em ax jo'n je ni'kx je kopk joma ve'e je pajk ñamyukju, ve'em tse'e n'ijtumda to'k muk je Crsito maat, ve'em tse'e n'makpajk'ataatsumda to'k muk je'e maat ax jo'n je Nte'yam dutsak. ²⁰ Kux ve'em miitse'e m'itta ax jo'n kum'oo'kti je Criso maat, ñtyajx tse'e jep je'e kya'm pya'tkup mnapyámjada juu ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e?, ve'em ax jo'n je'e ve'e kuxjaa'kmaatnavyaa'njidi. ²¹ Ax ve'emts je'e ve'e je pyava'nunda: "Ka'a tsee ya'a xtónut, ka'a tse'e ya'a xja'kxut, ka'a tse'e ya'a xnuxájat." ²² Je jayu xa ve'e dumutaayvaattu ya ixpajkun. Juu' ve'e tyumpavaandup jets ka'a ve'e yakkáyut yakja'kxut, je Nte'yamts je'e ve'e dupaamp jetse'e vyintókiyut ku ve'e yakkay yakju'kx. ²³ Ve'em ya'a ve'e kye'ex jets oy ya'a ve'e ku ve'e yaktún ax jo'n dutumpava'anda, je'e ku ve'e dutonda vintso je'e dutijta jetse'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga; nuu'k aaj nuu'k joót tse'e jyanatyijada, jetse'e vya'anda jets nuyojk oye'e je Nte'yam yakmutún yakmupuk ku ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk duyaktsaachpaa'ty. Ax ni vinxúpats ya'a ve'e je jayu kypatákaja jetse'e du'amaadaagat je kyo'oy je'e juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta.

3

¹ Je'e kajx tse'e kuxe'e m'itta ax jo'n je Cristo kuxmaatjoojntykpaktinuva, íxtada tse'e je tsajootmit je'e, jem joma ve'e je Cristo chuuna jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ² Je'e tse'e mvinmáydap juu' jatye'e jem tsapjoót, ka je'epe'e juu' ve'e yaja naxviijn. ³ M'ijttup xa ve'e ax jo'n je Cristo kuxmaat'oo'kti. Je joojntykin juu' ve'e mjayeiptup, mjayeiptupts miits je'e ve'e kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je'e juu' ve'e ijtpe joma ve'e je Nte'yam y'it. ⁴ Ax ku tse'e je Cristo myiinnuvat, je'e pan kajxe'e xtukmaatjayeipta ya joojntykin, je'e maatpa tse'e m'ijttinit jetse'e xtukmaatjayeiptinit je myajin.

Ka'a tse'e ve'em n'ukjoojntyimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijt

⁵ Ax je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e xyakkutókinidinit je naxviijnit je kyo'oy je'e juu' ve'e mjayeiptup jem mja'vin kajxmada. Ax je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je kats dutukmaatjayeipta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, ku ve'e dutonda juu' ve'e ka óyap ka va'aitsap, ku ve'e duyaktonda je y'avintso vinma'yunda, ku ve'e dutsokta juu' jatye'e ka óyap, jets ku ve'e juu' dunas'ayóvada. Kux je'e juu' ve'e ti dunas'ayo'vip, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dvinjava dvinntsa'aga, vyinja'vip vyintsas'kipts je'e ve'e juu' ve'e je jayu y'ixp jyayeipp. ⁶ Ya'a kajx tse'e je Nte'yam duyaktsaachpaa'tut je'e pan pan jatye'e kakatsupajkjjudup. ⁷ Ax ve'emts miitse'e mjoojntykada mnaxviijnada y'ijt. ⁸ Ax uxyam, ve'em tse'e dutsojka jets ya'a ve'e xmasoóktinit: je jot'a'nun, je ejkun, juu' ve'e duk'oñuvinma'yip je myujayu, je vinkojspejtn, je pakojsun, jets je jomkojsun je tikkojsun. ⁹ Ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat to'k jado'k, kux mmasoóktinu ve'e juu' jatye'e ka óyap mtoondup y'ijt. ¹⁰ Ku ve'e xmasoóktini, mton'ukvaandinu tse'e ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je nam jáyuvín juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e mmoójyidi, je'e tse'e je Nte'yam yakvimpjpt jetse'y'ijtnit ax jo'n viinn. Ve'em tse'e dutónt van'it paat ku ve'e je Nte'yam oy x'ixaidinit. ¹¹ Ka'a xa ve'e tii pan israeejlit jayu uu'me'eda uk pan pan jatye'e ka je'epta, pan nni'kxmimdup nkojmimdupe'e je íxta'nun uk pan ka'a, pan jékumit jayu ve'e n'ijtumda uk pan pan jatye'e dukatinuja'vidup, pan joyutoompa jayu ve'e n'ijtumda uk pan naspaka jayu. Je'e ve'e vinkopk jese'e je jayu to'k muk y'it je Cristo maat, juu' ve'e nujom dunumajikajxp.

¹² Kux je Nte'yame'e mvinkoojnjudu jetse'e m'ijttinit je jayu jetse'e mtsókjada, je'e kajx tse'e dutsak jets ya'a ve'e xjayeiptinit, ve'em ax jo'n ya'a maat kumnatyukxo'jyidi: je tukmo'tun, je oy jáyuvín, je nuu'k aaj je nuu'k joót, jets ku ve'e juu' jatye'e yakkutenikux. ¹³ Pan jep xa ve'e pan ti ve'e mnatyuknu'aa'njidup, namyuténixjada tse'e to'k jado'k jets namyee'kxuxjada je mtokin vimpit atuj. Ve'em ax jo'n je Crsito mtokinmee'kxjidi, nay ve'empats miitse'e mnatyokinmee'kxjuduvat to'k jado'k. ¹⁴ Ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, je'ets je'e ve'e jetse'e je tsojkun xjayeptat. Kux ku xa ve'e je jayu je tsojkuñ dujayep, to'k muk tse'e juu' jatye'e tsoj yaxxón, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁵ Yak'itta jem mja'vin kajxmada je Cristo je y'oy joót jetse'e myakkutojokxjadat. Kux ya oy joót kajxe'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e to'k muk m'ijttinit, ve'em ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kum'ijtti. Ijtpe tse'e Nte'yam xkukojsjadat. ¹⁶ Ooye'e xtunyak'íttat je Cristo

je kyats je y'ayook jem mja'vin kajxmda. Natyuk'ixjada juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets nakyojtsvijjada to'k jado'k nujom je vijin je kejun maat. Avda je salmos, je himnos, jets je uv juu' ve'e je Nte'yam duyakmájip duyakjaanchip. ¹⁷ Pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, nujom tse'e xtóndat xkótstat je Maja Vintsán Jesús kajx, jetse'e je kukojsun xmo'odat je Nte'yam je'e kajx.

Vintso duvinmachju jetse'e je jaanchja'vivatajk jyoojntykadat maat je myujayu

¹⁸ Ta'axtajkta, napyámjada jep je mnuyaa'y kya'p pya'tkupta, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Maja Vintsán maat. ¹⁹ Yaa'tyajkta, tsokta je mnuda'axta, ka'a tse'e xmuojtma'attat. ²⁰ Pi'k ónukta, katsapakta je mtee'da je mtaakta, kux ve'eme'e je Maja Vintsán du'oyjava. ²¹ Onuk tee'da, ka'a tse'e je m'ónukta xyakjotma'attat, kux ku ve'e dukoo'ktoondinit je y'oy je'e. ²² Mutoompatajkta, katsapakta je mvintsanda juu' ve'e yaja naxviijn nujom pan ti jatye'e mtukpavaajnjidup, ka van'itijape'e ku ve'e m'ixjada jetse'e ve'em oy jeja je'e vyinkujk mtanuva'anda, to'k aaj to'k joote'e xkatsapáktat je'e kajx ku ve'e je Nte'yam xvintsá'agada. ²³ Pan ti ve'e mtoondup, to'k aaj to'k joot tse'e xtóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsán dutsak, ka je'e kajxape'e ku ve'e je jayu ve'em dutsokta, ²⁴ kux mnua'vidup xa ve'e jets mmo'ojadape'e je o'yin je Maja Vintsán. Mmutoondup mmupajktup xa miitse'e je Jesucristo. ²⁵ Ax je'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, tukkuvétjadapts je'e ve'e je Nte'yam. Je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu duvíjn'ix, myoónyupts je'e ve'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e je kyó'oy je'e tudutonda.

4

¹ Yaktoompa tujkta, tonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je mtoompada. Jaa'myétsa jets jeme'e to'k juu' ve'e ijp jem tsapijootm, ax jep tse'e je'e kya'p pya'tkup m'itta.

² Ijp tse'e mtsapkótstat, vijí kej tse'e mnaajk'itjadat jetse'e je kukojsun je Nte'yam xmo'odat. ³ Nutsapkojstuvá aats, ve'emts aatse'e je Nte'yam je too' xyak'avaatsjat vintso aatse'e ntukka'amáyut je oy kats je oy ayook, juu' ve'e kayaknuja'vip yij, je'e je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajnja je Cristo jye'e. Je'e kajxts atse'e yap poxuntujkp n'it. ⁴ Nutsapkotsta ats to'k aaj jets atse'e ya oy kats ya ayook je jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n chajju.

⁵ Vijí kej tse'e juu' xtóndat xkótstat je'e maat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo, xa'ma kajx tse'e xtóndat xkótstat jetse'e dujaanchjavadat. ⁶ Kotsta tse'e juu' ve'e duyaknuk'e xnatajkip je m'oy jáyuvinda jetse'e je jayu dutuk'óyadat, ve'em tse'e xnujavadat vintso ve'e to'k jado'k x'atso'vumpítat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

⁷ Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ooy ntuntsojku mdup jets atse'e oy ntukmaatmutún ntukmaatmupúk je Maja Vintsán, ya'a tse'e mva'nuxjadap pan vintso atse'e uxyam n'it. ⁸ Je'e kajx ats miits ya'a ve'e ntuknukexta jetse'e xnujavadat vintso aatse'e uxyam n'it, jetse'e mjoj'amájadat. ⁹ Myaadivape'e ya Onésimo ya uts ya ajch juu' ve'e ooy ntuntsojku mdupap jetse'e oy juu' jaty dutún dukats, ya'a juu' ve'e ijp nuto'kta miits, mva'nuxjadapts ya'a ve'eda nujom juu' jatye'e yaja toojnjup kojtsjup.

¹⁰ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Aristarco, ats ya nmupoxuntakjauy. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Marcos, je Bernabé je myugo'ok. Ta tse'e myakvaajnjada jets pan najkxpe'e mku'ixjada je Marcos, kuvakta tse'e tsoj yaxxón. ¹¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Jesús juu' ve'e Justo duxaajiva. Ya'ajyjida xa je'e ve'e je israeejlit jayu juu' atse'e je jayu ntukmaatvaajnjidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, xyakjot'amájdups ats je'e ve'e. ¹² Máyame'e je Dios mkejxuxjada je Epafras, jado'k je'e ve'e juu' ve'e nuto'kta miits jetse'e je Jesucristo dumutún dumupúk. Ijp tse'e to'k aaj to'k joot mnutsapkótsjada, ve'em tse'e je Nte'yam du'amotu jetse'e makk m'ijttinit to'k muk je Jesucristo maat jetse'e oy xnujavadat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹³ Ats tse'e je tuvakojsun mpuump vintso ve'e je Epafras ooy mtunnutsapkótsjada, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e ijtup jem laodicéait jets hierápolisit kyajpun kajxmda. ¹⁴ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Lucas, je tso'yiva juu' ve'e ooy ntuntsojku mdup, jets je Demas.

¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e ijtup jem Laodicea. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Ninfas jets je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem tyak'am. ¹⁶ Ku ve'e xkojtskajxtat ya nak, kéxtats jetse'e yakkojtspat joma ve'e je jaanchja'viva tujk ñay'amókajada jem Laodicea, kojtsuvats miitse'e je nak juu' ats je'e ve'e ntuknuja'yidu. ¹⁷ Jidu'um tse'e xnaajmadat je Arquipo: "Tun'ixu jetse'e xkutyónput je toonk juu' ve'e je Maja Vintsán mmojijyu."

¹⁸ Ats, je Pablo, nka'mam ats miitse'e ntuknujáyada ya máyam je Dios. Jaa'myétsats jets yap atse'e poxuntujkp. Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjadap.

Yá'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹ Atse'e je Pablo, maat je Silas jets je Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem tesalónicait kyajpun kajxm. M'ijttupe'e jem je Dios Tee' jets je Maja Vintsán Jesucristo jya'vin kajxmda. Je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joót maatta.

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e pyaamdu je tesalónicait jáyuda

² Nkukojtsjip xa aatse'e je Nte'yam xa'ma kajx anañujoma miits kajxta, nnutsapkojstupts aats miitse'e ku aatse'e ntsapkats. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jéjats aatse'e je'e vyinkujk nxa'majaa'myéts juu' ve'e mtoondup. Ax juu' tse'e mtoondup, je'ets je'e ve'e duyaknuke'xnatajkíp je tsojkun juu' ve'e mjayeiptup jets vintso ve'e xjaanchjávada je nMaja Vintsánamda Jesucristo, nay ve'empa vintso ve'e to'k aaj to'k joót x'a'ixta ku ve'e myiinnuvat. ⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ooy xa ve'e je Nte'yam mtuntsókjada, nnuja'vips aatse'e jets je'e ve'e mvinkoojnjudu. ⁵ Kux ku xa aats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook, ka'a tse'e nvaajnidi tun je kats maatji, je Espiritu Santo je myakkin maatpa ve'e, je'e aatse'e xtukvinja'vi jets tyúvam je'e ve'e je ayook juu' ve'e nvaajnjudu. Oy xa ve'e xnujávada vintso aatse'e njáyuva miits je m'o'yin kajxta ku aatse'e n'ijit miits maatta.

⁶ Ax mnu'ixvaatstu tse'e vintso aatse'e juu' ntuujn nkajts, ve'em ax jo'n aatse'e je Maja Vintsán xtukmutsajk; óyame'e je jayu ooy mtunyaksaaachpaatjidi, mkuvajktu tse'e je oy kats je oy ayook je xoojntkun maat juu' ve'e je Espiritu Santo mmoojnjudu. ⁷ Ax ve'em tse'e mnu'ixvaatsjidi je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat. ⁸ Ax ka jémjyap tse'e macedóniait y'it jootm jets ka yaajyap tse'e acáyait y'it jaat yaknujava je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, ñuja'viduvap je'e ve'e je jáyuda ooyjoma tsova vintso ve'e je Jesucristo xjaanchjávada. Ka'a tse'e y'ukvinkópkini jets aatse'e juu' nkótsut. ⁹ Je jayu xa ve'e viinm dumaajntyktup vintso aats miitse'e oy yaxxón xkuvajkti ku aatse'e n'ijit miits maatta, myaajntyktuva tse'e vintso ve'e xvintsá'ki'atúvidi juu' ve'e ka je Nte'yamap jetse'e xvinja'vi'ukvaandi xvintsá'ki'ukvaandi je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e tyúvam. ¹⁰ Nay myaajntyktuvapts je'e ve'e vintso ve'e x'a'ixta je Nte'yam je y'Onuk ku ve'e choo'nút jem tsapjootm jetse'e kyadaaknit. Je Jesuusts je'e ve'e, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k jetse'e xtuknuvaatsumda je mak ktsaachpaatun juu' ve'e miimp.

2

Juu' ve'e je Pablo tyoon jep Tesalónica

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnuja'vidinup xa ve'e jets ka koojyap aatse'e n'ijit miits maatta. ² Oyam aatse'e je jayu xyaktsaachpaaty jem filiposit kyajpun kajxm jets aatse'e jem nyakjoomtuujn nyaktituujn, ax jo'n xnujávada jo'n, ku aatse'e nje'y joma ve'e miitsa, je Nte'yamts aatse'e je makkin xmooy jets aats miitse'e jeja numay tso'oxpajkpa akujk nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ³ Oy xa aatse'e nnujava jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e nvaajnjudu, ka'a aatse'e juu' nkats je ko'oy joót maat ukpu juu' aatse'e je jayu ntukvin'uu'jp. ⁴ Je Nte'yam aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook kux y'ixp je'e ve'e jets ntuump aatse'e juu' je'e ve'e chajkp. Ka ve'emaps aatse'e je jayu ntuk'ix jetse'e je jayu du'oyjávát juu' aatse'e ntuump nkajts, ve'eme'e ax jo'n je Nte'yam du'oyjávát, je'e pane'e aats ya nja'vin ya nvinma'yun dutuk'ixnaxjp. ⁵ Ax jo'n xnujávada jo'n, ka'a xa aats miitse'e nvintaayidi nvinoxnidi ku ve'e nvaajnidi je Nte'yam je y'ayook. Ñuja'vips je'e ve'e jets ka'a aatse'e ti nkajts juu' aatse'e ntukmeempákup. ⁶ Ni vin'ita xa aatse'e nka'ixta jets aatse'e je jayu xyakmájat, dumiitsada, duviijnjáyuvada. ⁷ Oyam aatse'e xja'o'yixji jets aats miitse'e kun'amótdi je putajkin kuxe'e aats je Cristo je kyukátsiva n'it, ka'ats aatse'e ve'em ntuijn, nuu'k aaj nuu'k joót aatse'e n'ijit miits maatta, ve'em ax jo'n je ónuk taak duyak'anuu'k je y'ónuk. ⁸ Kux ooy aats miitse'e ntuntsókta, je'e kajxts aatse'e nnayja'viji jets ka je'ejyape'e nvaajnjadap je oy kats je oy ayook, nay ve'empa ve'e jetse'e nku'oo'kadat ku aatse'e ve'em ntun. ⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mjaa'myejstsup xa ve'e vintso aatse'e ntuijn mpujk jóvum xaaj jóvum tsooj, ve'emts aatse'e ni pana miits nkah'atsuu ku aats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook.

¹⁰ Mnuja'vidinup xa miitse'e, nay ve'empa je Nte'yam, jets pyaatyp y'akeeguip je'e ve'e juu' aatse'e ntoon nkoijs jets je va'ajts joót maat aatse'e n'ijit miits maatta. Ka'ats aatse'e pan n'ituma'a jets aatse'e pan xtuktókinat otyía. ¹¹ Mnuja'viduvapts miitse'e vintso ve'e

nkojtsmákkidi jets aatse'e nuto'k nuto'k miits nyakjot'amájidi, ve'em ax jo'n je ónyk tee' dutún je y'ónuk. ¹² Nmunoo'kxtktu tse'e jetse'e ve'em mjoointykatad ax jo'n duvinmachju jetse'e jyoojntykatad pan pan jatye'e je Nte'yam maat napyajmjjudup, je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijititini jem kyutojkun jootm jets joma ve'e je myajin.

¹³ Nkukojsjivaps aatse'e xa'ma kajx je Nte'yam ya'a kajx. Kux ku xa miitse'e x'amotunajxti je Nte'yam je kyats je y'ayook, ka'a tse'e xkuvajkti ax jo'n je jayu je kyats je y'ayook kuy'ijt jo'n, mkuvajktu ve'e ax jo'n je Nte'yam je kyats je y'ayook, ax je'emts je'e ve'e jye'e. Ax myaayp tse'e kuxe'e xjaanchjávada. ¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku xa ve'e je mmukukajpun myaktsaachpaatjidi, ve'em tse'e mjaajttuva ax jo'n jyajtti je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem Judea, juu' ve'e to'k muk ijtup je Cristo Jesús maat, ve'eme'e jyajtti ku ve'e je myu'israeejlit jayu yaktsaachpaatjidi. ¹⁵ Je israeejlit jayu tse'e dukajaanchja'vidu je Maja Vintsán Jesús jetse'e duyakjay'oo'kjidi, ve'em ax jo'n duyak'oo'kti je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, xjomtoonduva xtitoonduvats aatse'e, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁶ Kux ku xa aatse'e nmukotsta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ka'ats aatse'e xyakajajtava'anda, ve'em tse'e je tyokin duyakma'yi'ata'atsta. Ax ta tse'e tyukje'yjidini je Nte'yam je y'e'ekun.

Ku je Pablo duku'ixuvaannuva je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku xa aatse'e ntsoo'nini joma miitse'eda jetse'e je it ñajxy, óyamts aatse'e nka'ijt miits maatta, yam tse'e aats nja'vin kajxm m'ijitti, ooyts aatse'e njatuntsajk jetse'e nku'ixtat. ¹⁸ Janajkxuvaan xa aatse'e, ukpu jyatun'atsjya, je Pablo, may naxts atse'e njanajxuvaajñ, ax je Satanás tse'e dukaxa'mayak'o'yip. ¹⁹ Miitsts aatse'e ntukxoogjntktup jets aatse'e je majin xmo'oda, n'a'ixp xa aatse'e jetse'e n'ijtumdinit jem je Maja Vintsán Jesucristo vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat. ²⁰ Miitstats je'e ve'e juu' aatse'e xmoogydup je majin jets aatse'e xtukxoogndukta.

3

¹ Ax je'e kajx tse'e, ku atse'e nkoo'kmuténini kuxe'e ats nkanujava vye'na pan vintso miitse'e jemda, nnayja'vijuts atse'e jets atse'e ntaajñ jem aténasit kyajpun kajxm ² jets ats miitse'e ntuknukejxti je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo. Je'e xa ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp jets aatse'e ntukka'amáy je oy kats je oy ayook, nkejxjiduts ats je'e ve'e jetse'e makk aaj makk joot xjaanchjávadat je Jesucristo, ³ ve'em tse'e ni pana kyavinmama'yatut ku ve'e je tsaachpaatun mtukje'yajadat, kux mnuja'vidup xa miitse'e jets xyaktsaachpaatumdape'e je jayu ku ve'e je Cristo mpanajkxumda. ⁴ Ku aatse'e nve'na miits maatta, nvaajnjudu tse'e jets xyaktsaachpaatumdape'e je jayu. Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji, ax jo'n xnujávada jo'n. ⁵ Ax je'e kajx tse'e ku atse'e nka'jot'amaji, je'e kajxts ats miitse'e ntuknukejxti je Timoteo, ve'emts aatse'e nnujávát pan vintso miitse'e jem m'itta je mjaanchja'vin kajxta, kux je'e atse'e nvinmaay ku ve'e to'mayji je Satanás kumyakinmama'yatjidi jetse'e ve'em kuvyintoki juu' aatse'e ntoon nkojts.

⁶ Ax ta tse'e je Timoteo vyimpjntnuva, je'ets atse'e xvaajnjp vintso miitse'e jem mnaajk'itjada je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat, ve'em tse'e vya'añ jets xoognduk aaj xoognduk joot ats miitse'e xxa'majaa'myétsta jets ooy atse'e xtun'ixuva'anda, nay ve'empa ax jo'n ats miitse'e n'ixuvaanduva. ⁷ Ax je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, óyam aatse'e ntsaachvinmaajy jets aatse'e je jayu xyaktsaachpaaty, jot'amájits aatse'e kux mnuja'vip aatse'e jets to'k aaj to'k joote'e xjaanchjávada je Jesucristo. ⁸ Ooy aatse'e ntunxoognduk kuxe'e to'k aaj to'k joot m'itta je Maja Vintsán maat. ⁹ Ka'a aatse'e mpaa'ty vintso aatse'e je Nte'yam nkukojsjat nujom je xoogjntkun kajx juu' aatse'e njayejpp jeja je Nte'yam vyinkujk miits kajxta! ¹⁰ Jóvum xaaj jóvum tsooj aatse'e je Nte'yam nmunoo'kxtuk jets aats miitse'e nku'ixtinuvat jetse'e pu'uk avaada je mjaanchja'vinda y'ítut.

¹¹ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e va'andap jets aats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ¹² Je Maja Vintsán tse'e ooy dutunjaa'kyakmáay dutunjaa'kyakmájap je mtsojkunda juu' ve'e mnayjayejpuxjudup to'k jado'k jets anañujoma je jayu maat, ve'em ax jo'n aats miitse'e ntsokta. ¹³ Je Nte'yam tse'e myak'itjadap to'k aaj to'k joot, va'ajts, jets ka'a ve'e ti tokin maat jem je'e vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesús maat nujom pan pan jatye'e jye'eip.

4

Vintso je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu jyoojntykatad

¹ Úxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je Maja Vintsán Jesús kajx xa aats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e mjoointykatad ax jo'n aats miitse'e ntuk'ixti, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak. Ax nuyojk tse'e ve'em xjaa'któndat vintso ve'e ya it ñaxy.

² Mnuja'vidup xa ve'e jets ti aats miitse'e ntukpavaandu je Maja Vintsán Jesús kajx. ³ Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp, ya'ats je'e ve'e: Joojntykada vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjayejptup, ⁴ to'k jado'ke'e dujayéput je ñuda'ax je va'ajts joót maat jets je vintsa'kin maat. ⁵ Ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax kux aamp tooype'e jem mja'vin kajxmda jetse'e mnamyaa'titjadat, ve'em ax jo'n jyátukada pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. ⁶ Ni pana ve'e je y'uts je y'ajch dukamutókintónut ukpu dukavin'aa'nut je'e kajx ku ve'e je kats dutukmaatjayép je y'uts je y'ajch je ñuda'ax. Ooy xa ve'e je Maja Vintsán je tsaachpaatun dutumpum ku ve'e ve'em yaktún je ka óyap, ve'em ax jo'n nvaajnidi jo'n. ⁷ Ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknyaa'xiimdu jetse'e njoointykimdat je ko'oy joót maat, je'e ve'e jetse'e njoointykimdat je va'ajts joót maat. ⁸ Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e dukamajapaamp ya pava'nun, ka je jáyuvapts je'e ve'e kyamajapuump, je Nte'yame'e, juu' ve'e xmo'yumdu je y'Espiritu Santo.

⁹ Ax je'e pan vintso ve'e mnachókjadat a'utsta ah'ajchta a'utsta atsa'ada, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e ti ntuknujáyadat, kux viinme'e je Nte'yam mtuk'ixjada jetse'e mnachókjadat vimpit atuj, ¹⁰ ve'emam ax jo'n xtonda maat nujom je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm. Ax nmunoo'kxtktupts aats miitse'e jetse'e nuyoj mtunjaa'knachókjadat vimpit atuj vintso ve'e ya it ñaxy. ¹¹ Pakmuk xa ve'e mnaajk'itjadat jets tonda kakje'e je mtoonk, ve'em ax jo'n ntukpavaandi jo'n, ¹² ve'em tse'e mvintsa'agajadat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Maja Vintsán jetse'e ve'em xkatukjoojntykakat juu' ve'e je viijnk jayu jye'e.

Ku je Maja Vintsán myiinnuvat

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa aatse'e jetse'e xnujávadat vintso ve'e jyaty je jaanchja'vivatajk juu' ve'e aa'kanda, ve'em tse'e mkatsaachvinmáydax ax jo'n je'eda pan pan jatye'e dukah'a'ixtup je Jesucristo. ¹⁴ Kux ve'em ax jo'n njaanchja'vimda jets uk'oo'ke'e je Jesús jetse'e jyoointykpajknuva jado'k nax, nay ve'empa tse'e njaanchja'vimda jets je Jesús kajxe'e je Nte'yam duyakjoojntykpajknuvat jado'k nax je jayu pan pan jatye'e manaxy ijtup jetse'e y'itta je Jesús maat.

¹⁵ Je'e kajxts aats miitse'e nnaajmada je Maja Vintsán je y'ayook kajx, jets pan nuvinxupe'e njoointykimda van'it ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ka'ats uu'me'e nmaatnavyaatumjadat je Maja Vintsán too'vajkp jetse'e ux'ook dumaatnavyaa'tjadat je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e aa'kanda. ¹⁶ Kux viinme'e je Maja Vintsán kyadaaknit ku ve'e jem tsapjootm choo'nut, je kutojkun maat tse'e kyótsut, je ángeles juu' ve'e dunuvintsanikajxp je aangelestajkta, je'e tse'e kótsup, xo'oxup tse'e je Nte'yam je try-ompeta, van'it tse'e jyoointykpajktinuvat too'vajkp pan pan jatye'e to'k muk ijtup je Cristo maat ku ve'e y'oo'ktini. ¹⁷ Ax ux'ook tse'e, nuvinxupe'e njoointykimda van'it, xyaktsoo'numdinup tse'e jem vínuts jootm maat je'eda pan pan jatye'e aa'kanda jetse'e nmaatnavyaatumjidinit je Maja Vintsán jem poj jootm, ve'em tse'e n'ijtumdininit maat je Maja Vintsán xa'ma kajx. ¹⁸ Ax ya'a kajx tse'e, naajkjot'amájajada to'k jado'k maat ya kats ya ayook juu' ats miitse'e tuntuknujáyada.

5

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax je'e pan vinxupe'e ya it jyaa'knáxut ukpu ti ve'e too'vajkp tónjup kótsjup, ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujávadat, ² kux va'ajtse'e xnujávada jets je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ve'emts je'e ve'e myínut ax jo'n je mee'tspa jye'ya koo'ts, van'it ku ve'e je jayu kavinmaayp vye'nat. ³ Ku xa ve'e je jayu vya'anut: "Ka'a xa ve'e ti muvaampa tso'oxpajkpa, oy joote'e ntsuunimda", van'it tse'e tun to'mayji je vintókiyün tyukje'yajadat, ve'em ax jo'n je pajkpa je aampa tyukje'yaja je ta'axtajk ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ, ax ka'a tse'e y'oya jetse'e dukuke'ektat. ⁴ Ax miit'ada, utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e ve'em m'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ka'a tse'e kavinmaayp mve'nadat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. ⁵ Ve'em xa miitse'e anañujoma m'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaat; ka'a xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts. ⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada joojntyk jets viji kej, apaamdüka ve'e n'ijtumdininit van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ka'a ve'e ax jo'n je viijnk jayu juu' ve'e dukah'apaajmtkidup. ⁷ Je'e pan pan jatye'e ijtup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ve'emts je'e ve'e y'ijttuva ax jo'n je jáyuda pan pan jatye'e makk maadup. Je'e pan pan jatye'e ooktup mookjudup, jeja tse'e akoo'ts it jaat y'oo'kta myo'okjada. ⁸ Ax pan nuvinxup tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaat, va'an tse'e dunay'akuvaa'nimjada, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada ax jo'n to'k je tojpa juu' ve'e naajk'ijtup apaamdüka. Ve'em ax jo'n je tojpa makk ñaajk'itju ku ve'e tñatayukxajju

je pojxun xox, ve'em tse'e dutsak jetse'e makk njaanchja'vimdat je Nte'yam jetse'e ooy je tsojkun ntunjayejpumdat. Jets ve'em ax jo'n je tojpa ñapyamuxju je pojxun kujop, ve'em tse'e dutsojkpa jetse'e apaamduka n'a'ixumdat je Cristo ku ve'e myiinnuvat jetse'e xyaktsookumdinit. ⁹ Kux ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknupaajmtkimdu jetse'e ntsaach-paatumdinit xa'ma kajx, je'e ve'e jetse'e njayejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ¹⁰ Je'e kajx xa ve'e je Jesucristo xku'oo'kimdi jetse'e nmaatjoojntykimdinit xa'ma kajx, pan joojntykimdupe'e uk pan aa'kanda ve'e. ¹¹ Je'e kajx tse'e, naajkjot'amájajada jets nakyojtsmákkajada to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtonda.

Ku je Pablo dukojtsji je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada

¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktup xa aats miitse'e jetse'e xvintsá'agadat pan pan jatye'e toondup miits maatta, pan pan jatye'e mnuvinténijidup je Maja Vintsán kajx jetse'e mkojtsuxjada je Nte'yam jye'e. ¹³ Mjavadap mtsóktape'e ooy je'e je tyoonk kajxta. Naajk'ítjada oy joot to'k jado'k.

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nvaajnjidupts aats miitse'e jetse'e xtuknaajmadat je'e pan pan jatye'e nooxtsuunidup. Kojtsjot'amájajada je'e pan pan jatye'e jotmootsk ijtup. Putákada je'e pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup je Nte'yam je y'ayook. Muténada vintso ve'e to'k jado'k je jyáyuvinda.

¹⁵ Ixta jets ni pana ve'e dukatukkuvétut jado'k pan vintso ve'e je ka óyap tutyo'nuxju, ñojk'óye'e xa'ma oy jayu mnapyámjadat to'k jado'k jets anañujoma je jayu maat.

¹⁶ Xa'ma kajx tse'e mxoonduktat. ¹⁷ Ijtp tse'e mtsapkótstat. ¹⁸ Kukojsjada je Nte'yam pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, kux je'e ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtóndat xkótstat ku ve'e m'itta to'k muk je Cristo Jesús maat.

¹⁹ Majapamda juu' ve'e je Espíritu Santo mtuknuja'vijidup. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, makk tse'e vyimpítut je mja'vinda jetse'e xkakuváktat juu' je'e ve'e kyajtsp. ²⁰ Ka'a tse'e xko'oyjavadat juu' ve'e mkojtsuxjudup pan pan jatye'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayooke'e kyojtsnajxtup. ²¹ Payo'oyda oy juu' jatye'e kyojstsup. Yaktanda jem mja'vin kajxmada je y'oy je'e juu' ve'e kyojstsup; ²² ka'a tse'e xkuváktat je kyo'oy je'e juu' ve'e kyojstsup.

²³ Je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot duyajkp, je'e tse'e myak'ijitjidinup oy jets va'ajts, je'e tse'e nujom je mjootta je mja'vinda duyak'ijtnup jets nujom je mni'kxta je mkopkta, ve'em vintso ve'e ni ti tókina mkapaatuxjadat. Ve'em tse'e dutónut van'it paat ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ²⁴ Je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e dukutyún juu' ve'e kyajtsp, je'e tse'e myak'ijitjidinup oy jets va'ajts.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nutsapkótsta aats to'k aaj.

²⁶ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx.

²⁷ Jeja ats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk ntukpava'anda jetse'e xtukvinkótsadat ya nak anañujoma je utsta je ajchta maat anañujoma je utsta je tsa'ada.

²⁸ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹ Atse'e je Pablo, maat je Silas jets je Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem tesalónicait kyajpun kajxm. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je Maja Vintsán Jesucristo, jeme'e je'e jya'vin kajxmda m'itta. ² Je Dios Tee' jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Nte'yame'e dutokimpayoy'nyup anañujoma ku ve'e je Cristo myiinnuvat

³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pyaatyp y'akeegup xa je'e ve'e jets aatse'e xa'ma nkukojtsat je Nte'yam miits kajxta kux nuyojke'e xjaanchjávada je Jesucristo jets nuyojke'e mnachókjada to'k jado'k vintso ve'e ya it ñaxy. ⁴ Je'e kajxts ats miitse'e nyakmájada joma ve'e je Nte'yam je jyayu ñay'amókajada, kux óyame'e je jayu mjomtónjada m'itónjada, makka aaj makka joot tse'e xjaanchjávada je Maja Vintsán jetse'e xmuténada je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup. ⁵ Ax ya'a tse'e duyaknuké'xnatajkijip jets tokimpayoy'e'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e kajx tse'e je Nte'yam du'oyjava jetse'e m'ittat jem je'e y'am kyam juu' kajxe'e je jayu uxyam myaktsaachpaa'tjada.

⁶ Pyaatpap y'akeegupap xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, je'e tse'e dutonumpijtpap je tsaachpaatun je'eda pan pan jatye'e uxyam myaktsaachpaatjudup. ⁷ Oyame'e uxyam mtsaachpaa'tta, myakjot'amájajadapts miitse'e je Nte'yam, ve'empats aatse'e xyakjot'amájavát, van'it ku ve'e je Maja Vintsán Jesús ñaajknuké'xnatajkijinit ku ve'e jem tsapjootm choo'nut, jem tse'e jan'ayee'ñ jootm kyadaaknit maat je myakk angelestajkta. ⁸ Je'e ve'e ñumínup jetse'e dutukkuvejtinit je'e pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada jetse'e dukakuvakta je oy kats je oy ayook. ⁹ Tsaachpaattinupts je'e ve'eda, xa'ma kajx tse'e vyintókidinit, ka'a ve'e y'ittat je Maja Vintsán maat, jem joma ve'e je majin je jaanchin ooy dutunjayep. ¹⁰ Ve'eme'e jyáttat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ku ve'e yakmájijidinit yakjaanchijidinit je jyayu jetse'e tyuk'atúvajatad pan pan jatye'e jaanchja'vijidup. Jémpats miitse'e mve'nidinit je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je oy kats je oy ayook, juu' aats miitse'e nvaajnjudu.

¹¹ Ax je'e kajxts aats miitse'e ijtp nmutsapkotsta, ve'em tse'e je nNte'yamamda du'oyjávát jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu. N'amótup aatse'e jetse'e je myakkin kajx xtóndat nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtoojktup jets je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup kuxe'e je Jesucristo xjaanchjávada. ¹² Nutsapkojtsupts aats miitse'e jetse'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit je nMaja Vintsánamda Jesucristo miits kajxta, nay ve'empa miits je'e ve'e myakmájijidinit. Je nNte'yamamda jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxts ya'a ve'e nujom tyónjut.

2

Je katsukutee'mpa

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax je'e pan vin'ite'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ku ve'e xyaknay'amojkimjidinit je'e maat, nmunoo'kxtktup tse'e jets ² ka'a ve'e je mvinma'yun xyaktiktsojktat, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojadat ku ve'e xmótudat jets távani ve'e je Maja Vintsán jye'ya. Ka'a tse'e xjaanchjávadat pan ve'eme'e yakkats, pan vaandupe'e je jayu jets je Espíritu Santo kajxe'e ve'em kyotsta, ni ka'a tse'e xjaanchja'viduvat pan vaandupe'e jets jep aats je'e ve'e nak kujxp nmuja'yidi. ³ Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat. Too'vajkp xa ve'e je Nte'yam ooy tyunyaktso'oxpákut jetse'e ñuke'xnatákát jets pan je'e ve'e je katsukutee'mpa, je'e juu' ve'e nupaamdukani ijtp jetse'e vyintókijut. Távani tse'e ñuke'xnatáka vye'na, van'itnum tse'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ⁴ Ax je katsukutee'mpa tse'e dutso'oxpákup nujom juu' ve'e je Nte'yam jye'e jets juu' jatye'e yakvinja'vip yakvintsa'kip, je'e paat tse'e dutónut jetse'e y'ajxtukut jep je Nte'yam myaja tsaptujkp. Viinn tse'e ñatyijit Nte'yam.

⁵ ¿Ka'a ve'e xjaa'myéstta jets nvaajnjudu ats miits ya'a ve'e ku atse'e nve'na miits maatta? ⁶ Ax mnuja'vidup tse'e juu' je'e ve'e uxyam yak'ataajnjup. Ku ve'e yakpajktat juu' ve'e yak'ataajnjup, van'it tse'e nuke'xnatáka tyánut jets je'e je'e ve'e je katsukutee'mpa. ⁷ Kux ku xa ve'e je Nte'yam ooy tyunyaktso'oxpákut, ton'ukvaajnjup tse'e. Ax ka'anum tse'e y'oya jetse'e jye'yat je katsukutee'mpa, van'itnume'e ku ve'e yakpajktat juu' ve'e yak'ataajnjup. ⁸ Távani tse'e yakpukja vye'na, van'it tse'e ñuke'xnatákát je katsukutee'mpa. Yakvintókijupts je'e ve'e je Maja Vintsán Jesús maat je pyiixtuk ku ve'e myiinnit je y'ajajtk je y'ata'kxtk maat. ⁹ Je Satanás xa ve'e duyakjéap je katsukutee'mpa jetse'e dumó'ot je kyutojkun. Je katsukutee'mpa tse'e je jayu dvin'aa'ndap ku ve'e dutún je mújit nuja'vin

jets juu' jatye'e müjit atuva juu' ve'e je Nte'yam kyaje'eip; ¹⁰ je tun je kats juu' ve'e ka óyap, je'e tse'e tyukvin'aa'ndap je'e pan pan jatye'e vintókidinup. Ve'eme'e jyajttinit kux ka'a ve'e dukuvajkti je tyuv je'e juu' kajxe'e kuchookti. ¹¹ Kuxe'e dukakuvakta je tyuv je'e, je Nte'yam tse'e pámjadap vintso ve'e yakvin'aa'ndat, ve'em tse'e dujaanchjávadat jets je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je katsukutee'mpa. ¹² Ax ve'em tse'e yakmooydinit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtp nujom pan pan jatye'e dukajaanchjavavaandup je tyuv je'e, je'eda juu' ve'e naajk'ituvaa'njidup jep tokin jaatp.

Pan pan jatye'e vinkanda jetse'e dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a xa miitse'e ve'em mjáttat, mtuntsojkjudup xa miitse'e je Maja Vintsán. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets aats je'e ve'e xa'ma nkukojsjat miits kajxta. Ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jetse'e je Nte'yam mvinkoojnidi jetse'e tsa'ak m'ijittinit kuxe'e je Espiritu Santo mpaajmiji je Nte'yam maat jets je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je tyuv je'e. ¹⁴ Myaaxuxjudu xa ve'e je Nte'yam jetse'e myaktsookjidi je oy kats je oy ayook kajx juu' aats miitse'e nvaajnjidu, ve'em tse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo xtukmaatjayeptinit je myajin.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, naajk'itjada makk aaj makk joot jets ka'a tse'e xmaso'oktat je ixpajkun juu' aats miitse'e ntuknuja'vidu, pan nvaajnjiduts aats miits je'e ve'e uk pan atsts miitse'e ntuknuja'yidu. ¹⁶ NTee'imdup xa ve'e je Nte'yam jets ooy tse'e xtuntsojkumda, je'e je myaa'yun kajx tse'e xyakjot'amájimda xa'ma kajx jetse'e xtuknuja'vimda jets oy je'e ve'e juu' ve'e xtoojnjimdup ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ¹⁷ Je Nte'yam jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e myakjot'amájajadap jetse'e myakmakpákjadat, ve'em tse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e tum oy.

3

"Nutsapkotsta aats to'k aaj"

¹ Uxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, nutsapkotsta aats to'k aaj jetse'e ve'em anañujoma je jayu dunujávadat je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e oy yakxón yakkuvákut, ve'em ax jo'n tyoojnji kyojtsji miits maatta. ² Tsapkojsttuva jets aatse'e je jayu xkah'amaadaagadat juu' ve'e je kyo'oy je'e dumuyo'ydup jetse'e oyvintsova juu' dutonda dukotsta, kux ka'a xa ve'e anañujoma dujaanchjávada je Maja Vintsán. ³ Ax je Maja Vintsán, kyutyuumpts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, je'e tse'e je makk aaj je makk joot mmo'ojadap jetse'e m'ixjadat mjayépjadat, ve'em tse'e mkapaa'tjadat je kyo'oy je'e. ⁴ Ax je Maja Vintsán kajxts aatse'e vinjava ntañ jets mtóndape'e juu' ve'e ntukpavaandup, ve'em uxyam, jets ve'em vintso ve'e ya it ñaxy. ⁵ Je Maja Vintsán tse'e dupámup jem mja'vin kajxmada je Nte'yam je chojkun, jets je Cristo je myakkin kajx tse'e xjayeptinit je makk aaj je makk joot.

Vinkopke'e jetse'e je jayu tyónut

⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntukpavaandup xa aats miitse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jetse'e xka'ittat je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a maat juu' ve'e nooxtsuunip jetse'e dukakutyún je ixpajkun juu' aats miitse'e nvaajnjidu. ⁷ Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e dutsak jetse'e xnu'ixva'atstat juu' aatse'e ntoon nkojts, ka'a aatse'e nnooxtsuuni ku aatse'e n'ijit miits maatta, ⁸ ka'a aatse'e ve'emji nkaajy n'uuk, toonupajk aatse'e jóvum xaaj jóvum tsooj, ve'emts aatse'e ni pana miitsta nkah'atsuux. ⁹ Oyam aats je'e ve'e xjatukkadaaky jets aats miitse'e kuxputajkidi, ka'ats aatse'e ti n'amotu, ve'em tse'e xnu'ixva'atstat vintso aatse'e juu' ntun. ¹⁰ Kux ku xa aatse'e nve'na miits maatta, jidu'um tse'e ntukpavaandi: Pan pan xa ve'e katonuvaamp, ka'a tse'e kyáyut. ¹¹ Ta xa aatse'e je kats nmotu jets jem miitse'eda juu' ve'e nooxtsuunidup, je'e ve'e tyuktajkidup juu' ve'e kyatoonkidup, ni tia tse'e dukatonda. ¹² Ax je'ets aats je'e ve'e ntukpavaandup jets aatse'e nkojtsjada je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, jets to'k aaj to'k joote'e dunutóndat juu' ve'e tyukjoojntykadap.

¹³ Utsta ajchta, utsta tsa'ada, ka'a tse'e mnoo'kxtat, ijtp'e xtóndat xkótstat je y'oy je'e. ¹⁴ Pan jem xa ve'e pan pan jatye'e dukamajapaamdud juu' atse'e nkajtsp yam nak kajxm, ixtats pan pan je'e ve'eda, ka'a tse'e je'e maat m'uknapyaajmjidinit, ve'em tse'e cho'otyóndat. ¹⁵ Ax ka'a tse'e tso'oxpáktat, ve'eme'e xkojtsjadat juu' ax jo'n to'k uts to'k ajch ukpu ax jo'n to'k uts to'k tsa'a.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

¹⁶ Je Maja Vintsán, juu' ve'e je oy joot duyajkp, je'e tse'e viinm ijtp mmo'ojadap je y'oy joot pan ti ve'e toojnjup kojtsjup. Je Maja Vintsán tse'e ijtnup miits maatta anañujoma.

¹⁷ Ats, je Pablo, viinm atse'e nja'a ya máyam je Dios juu' ats miitse'e ntuknukejxtup. Jidu'um tse'e je jayu dunujávada to'k ka'ajyji je nak juu' jaty atse'e nkejxp ku ve'e du'ixta je

letra juu' atse'e njaayp, jidu'um atse'e nja'a. ¹⁸Je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e
anañujoma mkunoo'kxjadap.

Yä'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Timoteo

¹ Atse'e je Pablo, je Jesucristo je kyukátsiva, ve'em ax jo'n atse'e xtukpavaandi je Nte'yam, je nYaktsookpamda, jets je Jesucristo, juu' ve'e xmo'yumdap je y'oy je'e ku ve'e myiinnuvat. ² Timoteo, n'onukja'vips ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je tyukmo'tun maatta jets je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo dupavaajñ jetse'e kyayakkuvákut je taay ixpajkun

³ Tanu to'k aaj jem efesovit kyaajpun kajxm, ve'em ax jo'n ats mitse'e n'amotu ku atse'e jem ntsaa'n jets atse'e nnujxx Macedonia. Jem tse'e je jayu xtukpava'andat jets ka'a ve'e dutuk'ixtat je taay ixpajkun, ⁴ ka'a tse'e dumajapámdat je kats juu' ve'e je jayu myutaayvaattu, ka'a tse'e dumajapaamduvat je may nak juu' jatye'e tyijitup jets vaamp je'e ve'e vintso ve'e je jujpit jayu jyoointykidi. Koojyji xa je'e ve'e je jayu duyakmejtsvinmá pan vintso ve'e je Nte'yam je tyoo' y'ixuva; ni vinxúpats je'e ve'e kyauputákajada jetse'e dujaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook. ⁵ Je'e kajxts ya'a ve'e ya pava'nun juu' ats mitse'e uxyam ntuknuja'yip, jetse'e je jayu to'k aaj to'k joot dujaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook, jetse'e je jayu dujayéptat je va'ajts aaj je va'ajts joot jets je va'ajts vinma'yun; je tsokjunts je'e ve'e yakjéjip. ⁶ Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je tuvutoo' dumasooktinu, je'e tse'e myaajntyktup juu' ve'e katoomp, ⁷ chojktupts je'e ve'e jetse'e je Moisés je pyava'nun je jayu dutukyak'ixpáktat, ax ni viinma tse'e dukavinmótuda juu' ve'e kyojtstup, nay ka'ava tse'e dunjávida ti ve'e tyijp je ixpajkun juu' ve'e tyun'ava'nidup jets tyúvam je'e ve'e.

⁸ Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets oy je'e je Moisés je pyava'nun ku ve'e yaktún ax jo'n pyuma. ⁹ Nnuja'vimduvap tse'e jets ka'a ve'e je Moisés je pyava'nun yakpum jetse'e duyakkutojkat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup, je'e ve'eda pan pan jatye'e jomjáyuvidup tijáyuvidup, jomjoojntykidup tijoojntykidup, pan pan jatye'e kakatsupajktup, je Nte'yam dukavintsa'kidup, tokintoondup, dukamajapaamdup je Nte'yam ukpu juu' ve'e je Nte'yam jye'e, je tyee' ukpu je tyaak ukpu je viijnk jayu duyak'oo'ktup, ¹⁰ je navyajkun duyakvintsa'kintókidup, je ko'oyyaa'yapta, je jayu mee'tspada, pan pan jatye'e taayidup, pan pan jatye'e je Nte'yam duyaknajxtup je taay kajx. Yakpaampa tse'e je Moisés je pyava'nun jyaaju'a juu' jatye'e viijnk juu' ve'e dutso'oxpajkp je va'ajts ixpajkun. ¹¹ Je va'ajts ixpajkun tse'e dumaatnavyaatjup dumaatnay'akeeguijup je oy kats je oy ayook juu' ve'e ooy je majin dutunjayejjp jets atse'e je Kunuu'kx Nte'yam xtukkatajki.

Ku je Pablo je Jesucristo dukukojsji kuxe'e yaktukma't

¹² Nkukojsijpts atse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo kuxe'e ats xtukkatajki je toonk jets atse'e je myakkin kajx je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook. Ve'em tse'e dutuujn kux ñuja'vip je'e ve'e jets nktuyuum atse'e juu' je'e ve'e chajkp. ¹³ Nujom atse'e ya maa'yun xtoojnji óyam ats je'e ve'e nyakvintsa'kintóki ku ats je'e ve'e nkajaanchjávana vye'na. Ax xtukmo'tts atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ka'anum nmujava vye'na ti atse'e ntoon nkojts. ¹⁴ Je Maja Vintsants atse'e xtoojnji ya maja maa'yun, je'e atse'e xmooyva je jaanchja'vin jets je tsokkun juu' ve'e njayejpumdud kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat.

¹⁵ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e anañujoma je jayu dujaanchjávadat, jets je'e kajxe'e je Cristo Jesús myiijn yaja naxviijn jetse'e duyaktso'okut je tókinax jáyuda, ats tse'e nuyojk tókinax jayu. ¹⁶ Ax je'e kajxts atse'e je Nte'yam xtukma't kux je'e ve'e chajkp jets atse'e nyaknuke'xnatákat nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk jayu joma vaate'e je Jesucristo juu' dukuvuk, je'e juu' atse'e ntuntso'oxpajkp, je'e ve'e chajkp jets atse'e je nu'ixvaatsun nyaktánut je'e kajxta pan pan jatye'e je Jesús dujaanchjávadap, ve'em tse'e dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁷ Yákmaja yakjaancha jets vintsa'aga tse'e y'ijtnit xa'ma kajx je tun to'k Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx yakkutojknup, juu' ve'e ni vin'ita kavintókip, juu' ve'e kayak'ixp! Amén.

¹⁸ Timoteo, n'onukja'vips ats mitse'e. Ya'a juu' ats mitse'e tuntukpava'añ, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e maat je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je utsta je ajhta kyojtsnajxtu mits kajx. Mputákajpts je'e ve'e juu' ve'e mkojtsuxjudu jetse'e oy xmutónut xmupákut je Jesucristo jetse'e x'amaadaagat nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁹ Tonu tse'e ve'em je jaanchja'vin maat jets je va'ajts vinma'yun maat. Jeme'e juu' ve'e dukajaanchja'vidup kuxe'e dukamajapaamdi juu' ve'e je Espíritu Santo kyajtsp. ²⁰ Ve'em xa ve'e jyaajti je

Himeneo jets je Alejandro, je'eda juu' atse'e mpaamdu jem je Satanás kya'm jetse'e yaktsaachpaat'jadat, ve'em tse'e dunujávadat jets ka'a ve'e je Nte'yam duvinkojtséttat.

2

Je'e pan vintso ve'e chapkótstat

¹ Muto'k viijn, je'e atse'e ntsajkp jetse'e je jayu je Nte'yam du'amótudat anañujoma je jayu kajxta, je Nte'yam dumukótstat, dumunoo'kxtuktat, jetse'e dukukojtsjadat. ² Ntsajkpts atse'e jetse'e dunutsapkótstat pan pan jatye'e yakkutojktup jets pan pan jatye'e je kajpun dunuvinténidup, ax ve'em tse'e oy aaj oy joót njoointykimdat, oy nmaajk'ijtmjadat je Nte'yam maat, jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. ³ Oy xa je'e ve'e ku ve'e ve'em yaknutsapkats, y'oyja'vipts je'e ve'e je nYaktsookpamda Nte'yam, ⁴ kux je'e ve'e chajkp jetse'e anañujoma je jayu dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx iitp jetse'e dunujávadat je tyuv je'e. ⁵ To'kji xa je'e ve'e je Nte'yam, to'kjiavats je'e ve'e pane'e o'yixjup jetse'e duyaknamyujot'óyajat je jayu jets je Nte'yam, je jayu Jesucristos je'e ve'e. ⁶ Namyasookjuts je'e ve'e jetse'e y'uk'aa'k, ve'em tse'e dukuvejt anañujoma je jayu je tyokin. Ya'a tse'e nujava taan ku ve'e je Nte'yam dutsajk. ⁷ Kux chajkp'e je jetse'e anañujoma je jayu dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx iitp, je'e kajxts atse'e nyakpuujm ka'amaayva jets kukátsiva. Tyúvamts ya'a ve'e juu' atse'e nkajts, ka'a atse'e ntaaya, kukátsiva atse'e nyakpuujm jets atse'e ntukyax'ixpáktat je tyuv je'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dujaanchjávadat je Cristo.

⁸ Ntsojkpapts atse'e jetse'e je yaa'tyajk chapkótstat pan joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada, je kya'aj duyakpojtuktat je va'ajts aaj je va'ajts joót maat, je jayu dukamu'ékjadat jetse'e je jayu dukamaatnakyojtsvintsojvadat. ⁹ Ntsojkpapts atse'e jetse'e je ta'axtajk ñaxyóxjadat oy yaxxón ax jo'n dupaa'ty du'akeega ax jo'n dvinmachju; ka je'epe'e ku ve'e je namyajin kajx dupamda je vyaajy je chojin ukpu je namyajin kajx dujayepta je oro, je perlas, ukpu je tsóvax vit; ¹⁰ je'e ve'e jetse'e je y'oy je'e dutóndat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e dutóndat je ta'axtajkta pan pan jatye'e vaandup jets vyinja'vidup vyintsá'kidupe'e je Nte'yam. ¹¹ Va'an tse'e je ta'axtajk dunaajk'itjada jep kutojkun pa'tkup jetse'e ama'at du'amotunáxtat je ka'ama'yun. ¹² Ka'a xa atse'e nyakjaty jetse'e je ta'axtajk duyak'ixpáktat je yaa'tyajk ukpu duyakkutojktat, ama'ate'e y'itút. ¹³ Kux too'vajkp'e je Nte'yam dupuujm je Adán, van'it tse'e je Eva. ¹⁴ Ax je Adán, ka je'e tse'e yakvin'aa'n, je ta'axtajk'e. Ax ku tse'e yakvin'uu'n, van'it tse'e tyokimpujk. ¹⁵ Ax xoonduk joót tse'e y'itát je ta'axtajk, je'e ve'e ku ve'e je ónuk dujayepta jetse'e duyakyee'kta, ku ve'e ñaajk'itjada je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat, va'ajts, jetse'e tsoj yaxxón jyáyuvada jyoointykada.

3

Vintso ve'e jyoointykadat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk

¹ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats: Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu dutsak jetse'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat. ² Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ti tokin kyayakpaatjat, to'kji je ñuda'ax dujayept, ñay'akuvaa'najat, ñaajk'itjut viji kej, yaxxón jyáyuvap, oy jayu ñapyámjút maat je je'yva jayu, je yak'ixpajkk dújút, ³ juu' jaty dumuténat, kya'oo'kut kyamo'okjut, je jayu dukatsii'kut, je jayu dukatso'oxpáktat, je meen dukakáxjut, ⁴ dújút vintso ve'e oy yakkutóktat jep jyuump tyujkp, jets vintso ve'e je y'ónuk anañujoma kajx kyatsapájkjadat jetse'e vyintsá'agajadat. ⁵ Kux pan ka'a xa ve'e dujaty vintso ve'e jep jyuump tyujkp yakkutóktat, ⁶ zvintsots je'e ve'e y'o'yixjut jetse'e du'ix'itút je Nte'yam je jyayu joma ve'e ñay'amókajada? ⁷ Ka'ats je'e ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat pan pane'e tun vee'num iitp ku ve'e jyaanchja'vi'ukvaajñ, kux pan ve'eme'e, to'mayji tse'e ñamyájajat jetse'e kya'at jep tokin jaatp jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx iitnup, ve'em ax jo'n je ko'oyjáyuvap kya'a jep tokin jaatp jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx iitnup. ⁷ Tun vinkókpats je'e ve'e jetse'e ti tokin kyaapaatuxjadat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Kux pan yakpaatjip xa ve'e je tokin je jayu juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, nunjajtp'e ku ve'e je Nte'yam dukoo'kmutoonnit dukoo'kmupajknit ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e ve'em kya'at jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

Vintso ve'e jyoointykadat pan pan jatye'e patto'nidup

⁸ Nay ve'empa tse'e, pan pane'e dupatto'nidup je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ñaajk'itjadat pan vintso ve'e yakvintsá'agadat, je jayu dukavin'aa'ndat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je meen dukakáxjadat, ⁹ jetse'e ñaajk'itjadat pan vintso ve'e je va'ajts vinma'yun maat dujaanchjávadat je oy kats

je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu. ¹⁰ Va'an tse'e too'vajkp duyakpayo'oyda pan oye'e juu' dutonda. Ax pan ka'a tse'e ti tokin yakpaatjada, van'itnum tse'e yakpámdat patto'nivada. ¹¹ Nay ve'empa tse'e je ñuda'axta, ve'em tse'e dutsak jetse'e ñaajk'ítjadat vintso ve'e je jayu vyintsa'agajadat, ñay'akuvaa'najadat, dutóndat nujom ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Ka'a tse'e y'akotsutoonkadat. ¹² Ax je patto'niva, to'kjiits je'e ve'e je ñuda'ax dujayéput, ñujávapts je'e ve'e oy vintso ve'e je kutojkun dupámút jep jyuump tyujkp jetse'e je y'ónuk duyakkutojkjat. ¹³ Kux je'eda pan pan jatye'e oy yaxón patto'nidup, yakvintsa'agadapts je'e ve'e, mákk aaj mákk joót tse'e dujayéptat je jaanchja'vin juu' ve'e yakjayepp ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Cristo Jesús maát.

Ooye'e dutunnumaja juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu

¹⁴ Ntsajkpts atse'e je tsats mitse'e tsojk najkx nku'ix. Ax ntuknuja'yipits ats mitse'e ya nak, ¹⁵ kux pan ta'nip atse'e, mnuja'vinupits mits je'e ve'e vintso ve'e dutsak jetse'e je Nte'yam je jyayu ñaajk'ítjadat, je'eda pane'e dujaanchja'vidup je joojntyk Nte'yam, je'eda pane'e ijtup ax jo'n je xen jets je pats juu' ve'e tsoo'ntkp jep naaxyp, kux yakpojtuktupe'e jetse'e mákk duyak'itta je tyuv je'e. ¹⁶ Ka'a xa ve'e ñunkayakkuvákut jets ooye'e dutunnumaja juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu. Ya'ats je'e ve'e:

Yaknúke'xnatajki xa ve'e je Jesucristo je jayu ni'kxax kópka,
je Espíritu Santo tse'e je jayu dutuknuja'vi jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' ve'e tyoon
kyojts,
íxjudu tse'e je ángeles,
yaknúkojts tse'e joma ve'e may itunaax,
yakjaanchja'vi tse'e yaja naxviijn,
tsajpejtnuts je'e ve'e.

4

Je'eda pan pan jatye'e dumas'o'oktap je tuv jaanchja'vin

¹ Ax je Espíritu Santo, va'ajts je'e ve'e du'avana jets ku ve'e tyáminit je itáka, jem tse'e pane'e dukoo'kjaanchja'vidinup je tyuv je'e jetse'e dupanajkxtat je ko'oyjáyuuvap je y'ixpajkun juu' ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup, ² myajapámdapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e taayidup, je jayu juu' ve'e dukoo'ktokinja'vidinup je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup. ³ Ax je jayu tse'e va'andap jets ka'a ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e je jaanchja'vivatajk je ta'axtajk ukpu je yaa'tyajk dujayéptat, pyavaanduvap tse'e je jayu jets jeme'e je kaaky je ju'kx juu' ve'e kyakáydap kyaja'kxtat. Ve'em tse'e dupava'andat óyame'e je Nte'yam dupuujm je kaaky je ju'kx jetse'e je kukojtsun maát dukáydat duja'kxtat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam jetse'e dunujávada je tyuv je'e. ⁴ Kux nujome'e juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, oys je'e ve'e, ni tia ve'e juu' ve'e nunkayakkuvákup ku ve'e je jayu dumaayunjáva, ⁵ kux va'ajts je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kajx jets je tsapkats kajx.

Je'e pane'e je Jesucristo oy dumutoomp dumupajkp

⁶ Pan mtuk'ixp xa mitse'e ya ixpajkun je utsta je ajhta maát je utsta je tsa'ada, oys mitse'e ve'em je Jesucristo xnutún xmutup; jets je ayook juu' ve'e njaanchja'vimdup jets je oy ixpajkun juu' ve'e mpanajkxumdup, je'e tse'e mputákajp jetse'e mákk m'ijtnit to'k muk je Jesucristo maát. ⁷ Ax ka'a tse'e xmajapámút je kats juu' ve'e je jayu myutaayvaattup jetse'e japyayo'oy juu' dukotsta, je'e ve'e mtónup mkótsup vintso ve'e je Nte'yam ijtup xvintsa'agat. ⁸ To'nuxjup tse'e je jayu ku ve'e je ñi'kx je kyopk duyak'ampuk ax jo'n tyun ax jo'n kyooy'a, ax anañujoma kajx tse'e je jayu to'nuxju ku ve'e dutoonka vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit, to'nuxjupts je'e ve'e ya joojntykin kajx juu' ve'e uxym jetse'e to'nuxjút je joojntykin kajx juu' ve'e miimpnum. ⁹ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats juu' ats mitse'e nvaajnpj, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e anañujoma dujaanchjávadat. ¹⁰ Je'ets je'e ve'e juu' ve'e nnuto'numdup jetse'e je vinma'yun njayeypumda, jets je'e kajxe'e n'a'ixumda je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu kajxta je nutoókun duyakmiin yaja naxviijn, vinkopk je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup.

¹¹ Je'e tse'e je jayu mtukpava'anup jetse'e je jayu xtuk'ixut. ¹² Ka'a tse'e pan mviiink'íxjut kux mitse'e mootsknum, je ñu'ixvaatsune'e m'ítut jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujk pan vintso ve'e mkats, pan vintso ve'e mnaajk'ítju, pan vintso ve'e tsojkun jets je jaanchja'vin xjayepp, jets pan vintso ve'e va'ajts mjoojntyka. ¹³ Namvaat atse'e nje'ya, tukvinkótsats je jayu je Kunuu'kx Jatyán, je'e tse'e je jayu mtukka'amáydap jetse'e xtuyak'ixpáktat. ¹⁴ Yakvinkopka je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju ku ve'e je kya'aj mtuknukoojnidi je'e pane'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxti mits kajx, je maa'yun je putajkints je'e ve'e juu' kajxe'e m'o'yixju jetse'e je jayu xtuknujávát je Nte'yam je y'ayook.

¹⁵ To'k aaj to'k joote'e ve'em tonu jets majapamu, ve'em tse'e anañujoma je jayu du'ixut vintso ve'e jyaaknuýoka je y'oy je'e juu' ve'e mtuump mkajtsp. ¹⁶ Xa'ma tse'e oy x'ixut juu' ve'e mtuump mkajtsp jets juu' ve'e je jayu mtuk'ixp. Pan mtuump xa ve'e ve'em, mjayépu tse'e viinm je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e m'amotunajxjudup.

5

Vintso ve'e je Timoteo ñaajk'ítjut maat je jaanchja'vivatajk

¹ Ka'a tse'e je na'avtajk oyvintsova xnaajmat, ñojk'óye'e tsoj yaxxón xtukvinjávat juu', ve'em ax jo'n je mtee' kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e je vajutyajkta xjávat ax jo'n je m'utsta kuy'ijt jo'n. ² Nay ve'em tse'e je amajatajk xjávat ax jo'n je mtaak kuy'ijt jo'n; jetse'e ve'em xjávat je kiixuta'axta ax jo'n je m'utsta kuy'ijt jo'n, je va'ajts aaj je va'ajts joot maat jets je va'ajts vinma'yun maat.

³ Ixu vintso ve'e yakputákat je ku'aa'k ta'axtajk pan pane'e koo'k'ijtuxjinup pan pan jatye'e putákajap. ⁴ Ax pan jem tse'e je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e jem je y'ónuk ukpu je y'ap je y'ók, va'an tse'e je muutskit ónuk too'vajkp je myújit jayu du'ix'itta. Va'an tse'e dutonumpijitjadinuva je tsobjun jets je maa'yun juu' ve'e jayejpuxjudu ku ve'e makna tsotsna vye'nada, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega ku ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga, kux je'e ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. ⁵ Ax je ku'aa'k ta'axtajk pan pane'e katuntih'ijtuxjup jetse'e naaydum tutyaanni, je Nte'yam tse'e y'ajootip, jóvum xaa' jóvum tsooj tse'e dumunoo'kxtuk jetse'e chapkats. ⁶ Ax je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e jem xoojntkun jootm naajkituvaajnjup, óyam tse'e jyaajoojntyka, jem tse'e je tokin kya'm ñaajk'ítju. ⁷ Juu'ts ats mitse'e ntuknuya'yip, je'e tse'e mtukpava'andap je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e ti tokin kyayakpaatjadat. ⁸ Pan jem xa ve'e pane'e natyijup jaanchja'viva jetse'e duka'ix'it je jyayu, vinkopks je'e ve'e juu' ve'e jep jyuump tyujkp, ka'a tse'e dukuvuk je tuv jaanchja'vin, nuyojk je kyo'oy je'e je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e tyoondup pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup, y'ix'ijttupts je'e ve'e je jyáyuda.

⁹ Ku ve'e yakjavyéttat je ku'aa'k ta'axtajk juu' jatye'e je jaanchja'vivatajk pyutákadap, je'ejyji tse'e jyavvejtdap je xyaaj pan pan jatye'e toogupx joojnt tutyákada, juu' ve'e to'kji je yaa'tyajk dujayeiptu, ¹⁰ jetse'e yaknujava je y'oy je'e kajx juu' ve'e tyoondup, ve'em ax jo'n je ónuk duyakyee'kti, oy jayu ñapyaa'jmjidi maat je je'yva jayu, dupakpojti je Nte'yam je jyayu, jetse'e duputajkidi pan pan jatye'e tsaachpaattup, je'e ve'e ku ve'e nujom je y'oy je'e dutoondi.

¹¹ Ax ka'a tse'e yakjavyéttat je ku'aa'k ta'axtajkta juu' ve'e dukatajkipna toogupx joojnt. Kux ku xa ve'e je yaa'y kax dujayepta, ka'a tse'e du'ukkuvajktini juu' ve'e vyaajntktu vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Cristo, yaa'vyakuvaandinuvape'e. ¹² Ku ve'e ve'em dutonda, tukkuvétdapts je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx ku ve'e dukakutyonda juu' ve'e ñu'atso'vidu. ¹³ Nooxjajttup tse'e kuxe'e je tyoonk kya'ijtuxjada, ax ka nooxjap tse'e, tajkm tajkme'e tyajkiduva jetse'e y'akotsutoonkada, dutuktákada juu' ve'e kapaatjudup, jetse'e jyomva'anda tyiva'anda. ¹⁴ Je'e kajxts atse'e ntsak jetse'e je muutskit ku'aa'k ta'axtajk yaa'vyajktinuvat, je ónuk dujayeptat, jetse'e je jyaajni je tyajk du'ix'ittat. Ax ve'em tse'e kya'o'yixjadat vintso ve'e je tokin xpaatjimdát ya'a kajx je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam. ¹⁵ Kux jeme'e je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e je tuvutoo' dumasoo'ktu jetse'e je Satanás dupanajxkti.

¹⁶ Pan jem xa ve'e je jaanchja'viva, je yaa'tyajk ukpu je ta'axtajk, jetse'e jem je jyayu juu' ve'e ku'aa'k ta'axtajk, va'an tse'e duputákada, ve'em tse'e je jaanchja'vivatajk ky-atso'oxjajttuxjadat jetse'e y'o'yixjadat jetse'e duputákadat je ku'aa'k ta'axtajkta pan pan jatye'e katuntih'ijtuxjudup.

¹⁷ Je jayu pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajkta, je'e tse'e yakmo'odap nuyojk je vintsa'kin jets je putajkin, vinkopk je'eda pan pan jatye'e ka'amaaydup jetse'e yak'ixpakta. ¹⁸ Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ka'a tse'e je y'ajén xpaajmjat je tsapkaa' juu' ve'e duintee'mp je trigo." Vaampap tse'e jidu'um: "Je toompa jayu, vyinmajtsupts je'e ve'e jetse'e yakmujóyut." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁹ Ka'a tse'e xmajapámút je jayu juu' ve'e dunu'aa'nip ukpu dunuvampejtp to'k je jayu juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, van'itnume'e pan jeme'e numejtsk ukpu nutoojk juu' ve'e dunukojtspejttup je y'ayook. ²⁰ Ax je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e tyokintonda, mtuknaajmap tse'e jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ve'em tse'e je viijnk jayu cha'agadat jetse'e ve'em kyajátkiduvat. ²¹ Je Nte'yam jets je Jesucristo maat je y'aangeles, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ jets ya'a ve'e xkutyónut. Ni to'k ni jado'k tse'e xkaviijn'ixut. ²² Payo'oyu oy pan pane'e oy du'ix'ijttup je Nte'yam je jyayu, van'itnum tse'e je mka'aj xtuknu'ónut. Kux pan mtuknu'kaampe'e je

mka'aj je jayu juu' ve'e duka'oy'ix'ijttup je Nte'yam je jyayu, mtukpaatjupts mits je'e ve'e je tyokin. Va'ajts mits'e mnaajk'itjut.

²³ Je'e kajx tse'e kuxe'e vane'em mpukju jetse'e je jotpa'am xjayep, kádits tun je tsouxk naajji x'uuk, ookpa ve'e ve'e'n je tsaaydum pa'ajk naaj.

²⁴ Je'e kajx tse'e payo'oyu oy kux jeme'e juu' ve'e ixna ke'xna tokintoondup, ka'a tse'e vyinkopka jetse'e je viijnk jayu oy dupayo'oyut jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Jempa tse'e pane'e je tyókinda kanuke'xnatajkijp jatyji, ux'ooknume'e. ²⁵ Nay ve'empa tse'e, yaknuja'vivap xa ve'e juu' ve'e je jayu oy tyuump. Ax pan ka'a tse'e jatyji yaknujava, ux'ooknum tse'e yaknujava. Ka'a xa ve'e juu' yu'uts ñaxy.

6

¹ Nujom pan pan jatye'e mutoondup, va'an tse'e ðuvints'a'agada je vyintsanda, ve'em tse'e je Nte'yam kyayakvinkojts'pétut jetse'e je jayu dukapakótsut je n'ixpajkunamda.

² Ax pan je jaanchja'viva jáyuts je'e ve'e je vyintsanda, ka'a tse'e ðuyakvints'a'kintókídat je vyintsanda kux y'utsta y'ajchta je'e ve'e, nuyojk oye'e ðutoojnjadat juu' ve'e oy, kux je vyintsanda, pyutajkidupts je'e ve'e pan pan jatye'e yaktsojktup jetse'e je Jesucristo ðujaanchjávada. Tukyak'ixpakú ve'em je jayu jetse'e ve'em xtukka'amáyut.

Je tuk'o'yin jets je tukjotkdaakun

³ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e ðutuk'íxtup je viijnk ixpajkun jetse'e ðukakuvakta je va'ajts ixpajkun juu' ve'e je Maja Vintsán Jesucristo jye'e, je va'ajts ixpajkun juu' ve'e ðumaatnavayaatjup ðumaatnay'akeeguijup je Nte'yam jye'e, ⁴ ka'ats je'e ve'e ðutinujávada, namýájijidup je'e ve'e, je'ejiyi ve'e tyoonkidup juu' ve'e je jayu natyukkojtsvintsoojvup. Ax ku tse'e je jayu ñakyojtsvintsávju, je'e tse'e ðuyakjéjip je ejkun, je tso'oxpajkun, je vinkojtspejtun, je ko'oy vinma'yun, ⁵ ka'a tse'e ñajjávajada je jayu. Ka'a xa ve'e y'oya je vyinma'yunda pan pane'e ve'em játkidup, ka'a tse'e ðunujávada je tyuv je'e, ve'eme'e vyinmayda jets je y'avintso o'yin je'e ve'e ku ve'e je jayu je Nte'yam ðvinjava ðuvints'a'aga. ⁶ Ax maja o'yints je'e ve'e ku ve'e je jayu je Nte'yam ðvinjava ðuvints'a'aga, je'e ve'e ku ve'e yaktukjotkada'aky vinxupe'e juu' yak'ix yakjayep. ⁷ Ni tia xa ve'e nkayakje'yumdi yaja naxviijn ku ve'e nke'xumdi, ni tia tse'e nkayaktsoo'numduvat ku ve'e n'oo'kumdinít. ⁸ Ax pan njayejpumdut tse'e je kaaky je naaj jets je vit je xox, ntukjotkdaakumdapts uu'm je'e ve'e. ⁹ Je'e pan pan jatye'e naajkkumeenavaajnjidup, ka'ats je'e ve'e cho'oxa vintso ve'e kya'adat jep tokin jaatp, y'ajootidup tse'e may viijn juu' ve'e ka vjap ka kéjap jets juu' ve'e yaktokintoojnjudup. Ax je'e tse'e je jayu ðuyakma'tp jetse'e ðutukmasa'ak je Nte'yam je tyoo'. ¹⁰ Ku xa ve'e je jayu ðunas'ayova je meen, je'ets je'e ve'e ðuyakjéjip je ko'oy vinma'yun jets je ko'oy to'nun. Jemda tse'e juu' ve'e je tuv jaanchja'vin ðukoo'kmajapaamdinup kux ooye'e ðutuntsokta jetse'e kyumeenadat, ve'em tse'e tyoo'tókida jetse'e je jyoot je jya'vin ooy tyunyaktsaachpaa'tjada.

Ku je kyo'oy je'e yak'amaadaaga

¹¹ Ax mits, je Nte'yam je jyayu, ka'a tse'e x'itumo'ot ya ko'oy too'; je'e ve'e mtónup mkótsup je tyuv je'e, vinjava vints'a'aga je Nte'yam, jayepu je jaanchja'vin jets je tsojkun, mutena juu' jaty, naajk'itju nuu'k aaj nuu'k joót, ¹² jets amaadaaga je jaanchja'vin kajx je kyo'oy je'e. Tun'ixu vintso ve'e xjayejpniit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e juu' ve'e je Nte'yam mtuknuyaaxuxju jets juu' kajxe'e je tuvakojsun oy xpuijij jeje je numay jayu vyinkujk, je'ets je'e ve'e ku ve'e mnay'ava'niji vintso ve'e mjaanchjáva.

¹³ Je Nte'yam, juu' ve'e je joojntykin ðuyajkp, jets je Jesucristo, juu' ve'e jem je Poncio Pilato vyinkojkm oy je tuvakojsun dupaam, jéjats ats mits'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ ¹⁴ jetse'e xkutyóntu je toonk juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju, ve'em tse'e je jayu va'ajts ðunujávadat jets pan ti je'e ve'e je tokin jetse'e ñaajk'itjadat oy jets va'ajts. Tonu ve'em van'it paat ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ¹⁵ Ax miinnuvapts je'e ve'e, ve'em ax jo'n ðunupaajmtki je Kunuu'kx Tee', je'ejiyi ve'e nujom juu' jaty ðuka'mikajxp, je Yakkutojkpa juu' ve'e ðuyakkutojkijp je yakkutojkpatajk jets je Vintsán juu' ve'e ðunuvintsánip je vintsántajk. ¹⁶ Je'e xa ve'e tun to'kji juu' ve'e ðuka'mip juu' jatye'e kavintókip, joojntykipts je'e ve'e jeja ajajt it jaat joma ve'e ni pana kyanaajktámaja. Ni pana xa ve'e kya'ixju, ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e y'ixjut. Je'e tse'e xa'ma kajx ðunumájinup ðunujaanchinup jetse'e je kutojkun ðujayejpniit! Amén.

¹⁷ Naajmada pan pan jatye'e kumeenda yaja naxviijn jets ka'a ve'e ñamýájajadat jets ka'a ve'e jem je meen kya'm ñapyámjadat, kux ka'a ve'e ðunujávada vinxupe'e ya it jyaa'knáxut ku ve'e ðujaa'kjayéptat je myeen, ñojk'óye'e jem je Nte'yam y'am kya'm ñapyámjadat, je'e juu' ve'e ooy xtunmo'yumdut nujom juu' jaty je'e kajx jetse'e ntukxoojntkumdat. ¹⁸ Naajmada jetse'e ðutóndat juu' ve'e oy jets juu' ve'e y'íxtup jyayejpup, je'e tse'e

tyukputákadap je viijnk jáyuda. ¹⁹ Ku tse'e ve'em dutóndat, y'apaamdúkadapts je'e ve'e juu' ve'e miimpnum jetse'e duyakvinkópkadat je joojntykin juu' ve'e xá'ma kajx ijtp.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Timoteo

²⁰ Timoteo, va'ajts tse'e xyak'ítut je oy kats je oy ayook juu' ve'e myaktukkatajki. Ka'a tse'e x'itumo'ot jetse'e jyéjat je ko'oy ayook jets je kats juu' ve'e tyijtup nuja'vin, ax ka'a tse'e je kats dumaatnavyaa'tyju dumaatnay'akeegaja je Nte'yam je y'ayook. ²¹ Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em yak'ixpajktup, ve'eme'e vya'anda jets y'ixada ve'e je Nte'yam; ax ka'a tse'e du'ixada, myasooktinuts je'e ve'e je tuv jaanchja'vin.

Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Timoteo

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yamts atse'e xvinqoon jets atse'e n'itut je Jesucristo je kyukátsiva je'e kajx jets atse'e n'avánat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e xtukvinva'nimdu ya joojntykin juu' ve'e yakjayepp ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Jesucristo maat. ² Timoteo, ooy ats mitse'e ntuntsak, n'onukja'vips ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je tyukmo'tun maatta jets je y'oy joot maatta.

Vaajnja tse'e anañujoma je jayu je oy kats je oy ayook

³ Je va'ajts vinma'yun maat atse'e nvinjava nvintsa'aga je Nte'yam, ve'em ax jo'n dutoonduva uu'm je njupit jáyuvamda. Jóvum xaaj jóvum tsooj atse'e je Nte'yam nkukajtsja mits kajx ku atse'e ntsapkats. ⁴ Njaa'myejtsp atse'e vintso ve'e je mvinnaaj vyajntyk. Ooyts atse'e ntuntsak jets ats mitse'e n'ixnuvat jets atse'e ve'em ooy ntunxoondyukut. ⁵ Njaa'myejtsp atse'e vintso ve'e to'k joot xjaanchjáva je Nte'yam, ve'em ax jo'n dutoonduva je m'ok Loida jets je mtaak Eunice. Vinjava atse'e ntañ jets ve'emna mitse'e xjaanchjáva uxyam paat. ⁶ Je'e kajxats ats mitse'e ntukjaa'myéts jetse'e xjaa'kyaknuyókat je maa'yun je putajkin jetse'e ve'em je jayu xjaa'ktuknuja'vi'ata'atsut je Nte'yam je y'ayook, je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmooyju ku ats mitse'e ya nka'aj ntuknukaajn. ⁷ Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam xmo'yumdu, ka je'e kajxapts je'e ve'e xmo'yumdi jetse'e je jayu x'atsa'kimdat, je'e kajxe'e jetse'e njayeppumdinit je makk aaj je makk joot jets je tsojkin, jetse'e nnay'akuvaa'nijmidinit. ⁸ Ka'a tse'e xtukts'o'otyónut jetse'e je tuvakojsun xpámüt je nMaja Vintsán kajmada. Ka'ats ats mitse'e xtukts'o'otyoompat ku atse'e yap poxuntujkp n'it je'e kajx, ñojk'óye'e je Nte'yam je myakkin kajx xtukmaatjayéput je jaanchja'vivatajk je tsaachpaatun juu' ve'e jéjip ku ve'e je jayu yakvaajña je oy kats je oy ayook. ⁹ Je Nte'yam xa ve'e xyaktsookumdu, xyaaxjimduts uu'm je'e ve'e jetse'e njoojntykimdat vintso ve'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ka je'e kajxap tse'e xyaktsookumdi kuxe'e juu' nto'numdi, je'e ve'e ku ve'e ve'em viinm dunupaajmtki jets je'e kajxpa ve'e kuxe'e je maa'yun xtoojnjimda je Cristo Jesús kajx, je maa'yun juu' ve'e xtuknupaajmtkimdu van'itani ku ve'e ya it kyatsoo'ndukna vye'na. ¹⁰ Ax ya maa'yun tse'e nuke'xnatajki ku ve'e myiijn je nYaktsookpamda Jesucristo, je'e tse'e duyakkutoki je oo'kun jetse'e je jayu dutuknuja'vi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je oy kats je oy ayook kajx xa ve'e nnuja'vimda vintso ve'e njayeppumdinit ya joojntykin. ¹¹ Nay je'e kajxpaats atse'e je Nte'yam xpuujm ka'amaayva, kukátsiva, jets yak'ixpajkpa. ¹² Je oy kats je oy ayooks atse'e nkutsaachpaadip, ax ka'ats atse'e ntukts'o'otyún, kux tyuva atse'e nnayja'vijini jets jem atse'e je Jesucristo y'am kya'm nmapyaajmji, nay tyúvats atse'e nnayja'vijini jets jyayepp je'e ve'e je kutojkin jetse'e du'ix'ijtnit juu' ats je'e ve'e xtukkatajki. Van'it paat tse'e ve'em dutónut ku ve'e myiinnuvat.

¹³ Panajkxu je tuv ixpajkun, ve'em ax jo'n atse'e x'amotunajxy. Ve'em tonu je jaanchja'vin maat jets je tsojkin maat juu' ve'e je Cristo Jesús xmo'yumdup. ¹⁴ Va'ajts tse'e xyak'itut jetse'e je jayu xtuk'ixut je tuv ixpajkun juu' ve'e myakmooy. Je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp yam nja'vin kajxmada, je'e tse'e mputakajap jetse'e ve'em xtónut.

¹⁵ Xmasoqktinuts atse'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiait y'it jootm, ax xnujava jo'n, numejtsk je'e ve'eda juu' ve'e duxaajidup Figelo jets Hermógenes. ¹⁶ Je Maja Vintsane'e dutukmo'otup je Onesiforo maat pan pan jatye'e tsuunidup jep jyuumpt tyujkp, kux may nax ats je'e ve'e xyakjot'amaji jets atse'e xkatukts'o'otyuuin ku atse'e yap poxuntujkp n'it. ¹⁷ To'k aaj to'k joots atse'e x'ixti ku ve'e vye'na yaja rómaat cyiudaaj kujx, ka'ajam atse'e x'ixti'atuví vi'nam atse'e xkapaaty. ¹⁸ Je Maja Vintsán tse'e tukmo'otjup je xaaj ku ve'e myiinnuvat. Oy xa mits je'e ve'e xnujava jets je'e atse'e ooy xtumpatto'ni jem éfesovit kyajpun kajxm.

Je'e pane'e je Jesucristo oy dumutoomp dumupajkp

2

¹ Jets mits, juu' atse'e n'onukja'vip, pamu je makk aaj je makk joot je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo Jesús xtoojnjimdup. ² Je ayook juu' ve'e m'amotunajx jets atse'e jeja je numay jayu vyinkujk ntuk'ix, je'ets mitse'e je jayu mtuk'ixup pan pan jatye'e je tyuv je'e dutoondup jetse'e dujajittuvat vintso ve'e je viijnk jayu dutuk'ixtuvat.

³ Ve'em ax jo'n to'k je oy tojpa dumutena je tsaachpaatun, nay ve'empats mitse'e xmuténivat je tsaachpaatun je Cristo Jesús kajx. ⁴ Je tojpa juu' ve'e jep tyoonk jaatp ijt, ka'a tse'e dutuktaka je toonk juu' ve'e je tojpa kyaje'eip, ve'eme'e dutún ax jo'n y'oyjávat je'e juu' ve'e yaktajkiju tojpa. ⁵ Nay ve'empa tse'e, pan pan jatye'e noomdup, nachots'ixjudup, ukpu viijnk dukoo'yidup, óyame'e myáada'akta, ka'a tse'e dupakta pan ti ve'e ñukoo'yidup pan ka'a ve'e kyoo'yada p'ijit. Ax je tukpava'añ y'it jetse'e kyoo'yadat. ⁶ Je yoo'va jayu, paatjupts je'e ve'e jetse'e mutoo'vajkp tyukkada'akjadat je trigo taajm. ⁷ Payo'oyu oy juu' atse'e nkajtsp; je Maja Vintsán tse'e mtukvinjá'vavajap nujom.

⁸ Jaa'myétsu jets je Jesucristo ve'e duyaknuke'xnatajki jets je Nte'yam je'e ve'e, je'e ve'e ku ve'e jyoojntypajknava ku ve'e y'uk'aa'k. Yaknuke'xnatajkiva tse'e jets jayu je'e ve'e, je'e ve'e ku ve'e y'it je yakkutojka David je chaan je kyooj. Ya'a xa ve'e je oy kats je oy ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjidup. ⁹ Ya oy kats ya oy ayook kajx atse'e nmutena je tsaachpaatun, je'e paat jets atse'e yap poxuntujkp n'it ax jo'n atse'e kun'ijt to'k juu' ve'e je maja tokin dutooyad p'ijit. Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, ka'ats je'e ve'e je jayu to'k viijn duyak'it ax jo'n atse'e to'k viijn nyak'it, va'kxtk'ataatspts je'e ve'e may viijn. ¹⁰ Nujom juu' jatye'e nmuténip je'e je y'o'yin kajxta pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon, ax ve'em tse'e je Jesucristo yaktso'okjadat, to'k muk tse'e y'ijttinit je'e maat jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit joma ve'e je majin.

¹¹ Tyúvams ya'a ve'e ya kats juu' ve'e njaanchja'vimdup:

Pan ijtumdup tse'e ax jo'n kun'oo'kumdi je Cristo maat je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je'e maat,

xa'ma kajxts uu'm je'e ve'e nmaatjoojntykimdinit;

¹² pan je'e maatts uu'm'e ntsaachpaatumda,

je'e maatts uu'm'e nyakkutojkumduvat;

pan ka'ats uu'm je'e ve'e nnatyukpajkumjada,

ka'ats uu'm je'e ve'e nnatyukpajkumjudvat;

¹³ pan ka'a tse'e nkutyoonumda je y'ayook,

kyutyuumpts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp,

kux ka'a xa ve'e nvaat vimpit dutónut juu' ve'e kyajtsp.

Jidu'um xa ya'a ve'e ya kats.

Je mutoompa je mupajka juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

¹⁴ Tukjaa'myésta je jaanchja'vivatajk juu' atse'e tunja'a. Tukpava'anda jeja je Maja Vintsán vyinkujk jets ka'a ve'e ñatyukkojtsvintsóvjadat oyjuu' kats ayooka juu' ve'e kyaapaatyp kyah'akeeguij maat je tyuv je'e, ni vinxupa xa je'e ve'e kyato'nuxjada ku ve'e ñakyojtsvintsóvjada, kojojji ve'e je jayu duyakmejtsvinmáda pan pane'e amotunajxtup.

¹⁵ Pan vinxupe'e m'o'yixju, je'e tse'e mtónup juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n to'k je toompa juu' ve'e dutoomp juu' ve'e je vyintsán y'oyja'vip jets ka'a tse'e tii juu' ve'e tyukts'o'otyuum. Oy yaxxone'e xkojtsva'atsut je tyuvkats je tyuv ayook. ¹⁶ Ka'a tse'e x'itumo'ot je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je tyuv je'e, kux pan pan xa ve'e ve'em dukojtstap, yakvinta's'kintoki'ataatstupts je'e ve'e je Nte'yam.

¹⁷ Juu' jatye'e je jayu tyuk'ixpajktup, ve'em tse'e yo'oy ax jo'n je pa'am juu' ve'e je jayu duyakma'tp. Numejtsk je'eda juu' ve'e ve'em duyakva'kxtktup je ayook, je Himeneo jets je Fileto. ¹⁸ Too'tókidu xa je'e ve'eda, ve'em tse'e je jayu dutuk'ixta jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat. Ax jem tse'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e yakvinmama'ytu maat je y'ixpajkunda. ¹⁹ Ax je Nte'yam tse'e xpaajmjindu yam nja'vin kajxmamda je jaanchja'vin juu' ve'e tam xyak'ijtumdup je'e maat. Ve'em xa ya'a ve'e ya jaanchja'vin ax jo'n je ayook juu' ve'e vaamp: "Y'ixa xa ve'e je Maja Vintsán pan pan jatye'e jye'eip", jets nay jidu'umpa: "Nujom tse'e pan pan jatye'e du'ava'nidup jets je Cristo je jayu je'e ve'eda, va'an tse'e dumasooktini nujom juu' jatye'e ka óyap." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁰ Joma ve'e je oy tajk, ka je apajkinjyapts jepe'e juu' ve'e oro jets juu' ve'e plata, jeppa ve'e juu' ve'e kup jets juu' ve'e naax, jep tse'e juu' ve'e je ñumajin maat yaktuump, nay jeppa tse'e juu' ve'e ka je ñumajin maatat yaktuump. ²¹ Ve'em xa uu'm'e n'ijtumda ax jo'n je apajkin juu' ve'e ijt joma ve'e je oy tajk. Pan naajkvaatsumjudups uu'm'e jetse'e nmasookumda nujom juu' jatye'e ka óyap, ve'em tse'e n'ijtumdat ax jo'n je apajkin juu' ve'e je jayu je ñumajin maat yaktuump, apaamduka tse'e n'ijtumdat jetse'e nto'numdat pan ti ve'e je Maja Vintsán chajkp.

²² Ka'a tse'e mnamyaso'okjut jetse'e myakkutojkuxjut je vinma'yun juu' ve'e je muutskit ónyk jyayeiptup ku ve'e jyomvinmayda tyivinmayda; panajkxu je tyuv je'e, je jaanchja'vin, je tsojkun, jets je oy joot. Panajkxu je'e maat nujom je'eda pan pan jatye'e va'ajts aaj va'ajts joot dujaanchja'vidup je Maja Vintsán. ²³ Ka'a tse'e x'itumo'ot pan pan jatye'e nakyojtsvintsóvjjudup je ayook kajx juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij, mnuja'vip xa

mitse'e jets koojyji ve'e je jayu duyaknacho'oxpúkjú. ²⁴ Kux je Maja Vintsán je myu-toompa je myupajkpa, ka'ats je'e ve'e pan dumaatnacho'oxpúkjú, oy jayu ve'e ñapyumju anañujoma je jayu maát, jyatype'e je yak'ixpajkk, myuténipe'e juu', ²⁵ nuu'k aaj nuu'k joote'e dutukmaatkojts'óya pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam je y'ayook, jetse'e du'ix vintso ve'e je Nte'yam yakvinnmayumpítjut, vintso ve'e dukuvákut je tyuv je'e, ²⁶ jetse'e vyíjut kyéjut, ve'em tse'e dutukva'atsut joma ve'e je ko'oyjáyuwap yak'ituv'añju jetse'e tyuktonuva'añju juu' je'e ve'e chajkp.

Vintso je jayu vye'nat ku ve'e je Cristo myiinnuvat

3

¹ Nujava ya'a, ooye'e je jayu tyuntso'oxpaa'ttat ku ve'e tyáminit je itakax. ² Viinmji ve'e je jayu ñachókjadat, ñas'ayóvadap tse'e juu', namyájadap, natyíjadap, kojts'anáxtap, ka'a tse'e du'ukkatsupajktinit je tyee' je tyaak, ka'a tse'e du'ukkejxtktinit, ka'a tse'e je Nte'yam duvinjávadat duvints'agadat, ³ ka'a tse'e dujayéptat je tsojkun, ka'a tse'e jyot'oyava'andat, nuvampéttap tse'e, ka'a tse'e ñay'akuvaa'najadat, mu'ukivimpíttap, cho'oxpáktap tse'e nujom juu' jatye'e oy, ⁴ pyámdap tse'e je jayu juu' ve'e tsojkjudup jem je'e kya'mda juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, ka vintúvap tse'e juu' dutóndat dukótstat, ñutúvadap, ka'a tse'e je Nte'yam dutsóktat, je'e ve'e pyanajxtap vintso ve'e viinm ñatyukxoondukjadat, ⁵ naajkke'exuva'anjadap tse'e ax jo'n je Nte'yam kudúvinja'vidi kudúvints'a'kidi, ax ka'a tse'e jem je Nte'yam y'am kya'm ñapyámjadat.

Ka'a tse'e m'ítut je'e maatta pan pan jatye'e ve'em. ⁶ Kux jeme'e juu' ve'e je taay dumutajkidup joma ve'e je jayu ñay'amókajada, tyukvin'aa'ndup tse'e je y'ixpajkun je ta'axtajk juu' ve'e oy dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook jetse'e y'itta tokin maát. ⁷ Je ta'axtajkta, xa'ma tse'e dutoonkada juu' ve'e y'ixpajktup, ax ni vin'ita tse'e dukatukje'yada je tyuv je'e. ⁸ Ve'em ax jo'n je Janes jets je Jambres dutso'oxpajkti je Moisés, nay ve'empa tse'e je jayu dutso'oxpajktuva je tyuv je'e, ka'a tse'e je oy vinma'yun dujayepa jets ka'a tse'e je jyaanchja'vin dupaa'ty du'akeega maát je tuv jaanchja'vin. ⁹ Ax ka'a tse'e xa'ma y'óyadat, kux nuke'xnatáka ve'e tyánut vintso ve'e je jayu duvin'aa'nda, ve'em ax jo'n jyajtti je Janes jets je Jambres juu' ve'e je Moisés dutso'oxpajktu.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Timoteo

¹⁰ Ax mnuja'vipts mitse'e juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, vintso atse'e njáyuva njoojntyka, vintso atse'e nujom je jayu ntsak, juu' atse'e ntonuvaampy nkotsuvaampy, juu' atse'e njaanchja'vip, juu' atse'e nmuteñip, ¹¹ juu' kajx atse'e nyakjomtún nyaktitún, juu' atse'e nkutsaachpaadip. Mnuja'vivapts mitse'e nujom vintso atse'e je jayu xjomtuujn xtituujn jem toojk kajpun kajxm, jem Antioquia, jem Iconio, jets jem Listra, jets vintso atse'e ntsaachpaaty ku atse'e jem nyakjomtuujn nyaktituujn. Ax je Maja Vintsants ats ya'a ve'e nujom xtuknuvaats. ¹² Tyúvam xa ve'e jets nujom pan pan jatye'e joojntykavaandup va'ajts aaj va'ajts joót je Cristo Jesús kajx, yakjomtoondup yaktitoondupts je'e ve'eda. ¹³ Je jayu juu' ve'e ko'oyjoojntykidup jetse'e je jayu duvin'aa'nda, ve'emts je'e ve'e ñajxxtat náxtat, ve'eme'e je jayu duvin'aa'ndat ve'em tse'e je jayu vyin'aa'njduvat.

¹⁴ Ax mits, pamu je makk aaj je makk joót je'e kajx juu' jatye'e mnu'ixpajki jetse'e xjaanchjáva. Mnuja'vipts mits je'e ve'e jets pane'e mtuk'ixju. ¹⁵ Van'ítani ku ve'e pi'knum mve'na, van'it tse'e xnuja'vi'ukvaajñ juu' ve'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ax je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e m'o'yixju jetse'e mvíjut mkéjut, ve'em tse'e xnujávát vintso ve'e yakjajéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je joojntykin juu' ve'e yakjajéjpp ku ve'e je Cristo Jesús yakjaanchjáva. ¹⁶ Nujom je Kunuu'kx Jatyán, je Nte'yamts je'e ve'e je jayu je vinma'yun dumooq, toompts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuk'ixut je tuv jaanchja'vin jetse'e yaktuknaajmat ku ve'e dutún juu' ve'e ka óyap. Toompapts je'e ve'e jetse'e yaktukvinjávát je tyokin jetse'e yaktuk'ixut vintso ve'e tuv jyojnykat, ¹⁷ ve'em tse'e je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa pu'uk avaada y'ijtnit jetse'e ve'em dutónut dukótsut nujom juu' jatye'e oy.

4

¹ Je Nte'yam jets je Jesucristo, je Jesucristo, juu' ve'e miinnup yakkutojkpa jetse'e je jayu dutokimpayoy'ynit juu' ve'e joojntykidup jets juu' ve'e aa'kanda, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ: ² Tukka'amáyu je Nte'yam je kyats je y'ayook. Pan y'amotunaxuvaandup tse'e, uk pan ka'a, ni vin'itats mits je'e ve'e xkatukka'amay'atúvat. Kojtsvíju je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukakuvakuvaandup, tuknaajma je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam duyavints'a'kintókidup, kojtsja je jáyuda jetse'e to'k aaj to'k joót dujaanchjávadat je Maja Vintsán, jets mutenikaxu nujom juu' jaty ku ve'e ijtp xtuk'ix je oy kats je oy ayook. ³ Kux je'yape'e je xaaj ku ve'e je jayu dukoo'kmutéñidinit je va'ajts

ixpajkūn, y'ixtadaps je'e ve'eda pan pan jatye'e tuk'ixjadap juu' ve'e y'amotunaxuvaandup, ⁴ ka'a tse'e du'amotunaxuva'andat je tyuv je'e, je'e ve'e myajapámdap juu' ve'e je jayu myutaavyaattup. ⁵ Ax mits, viji kej tse'e xa'ma mnaajk'itju, mutena je tsaachpaatun, tukka'amáyu je oy kats je oy ayook, tonkaxu oy je mtoonk.

⁶ Ax ats, je yax jo'nts atse'e nyakpan'ukvaanni, táminupe'e ats je n'oo'kūn, ⁷ távani atse'e nmaada'aky, ve'em atse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e tujye'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, ka'ats atse'e tunmasa'ak je tuv jaanchja'vin. ⁸ Ax uxym, je o'yints atse'e n'a'ixp jem tsapjootm kux tuv atse'e tunjáyuva tunjoojntyka, je o'yin juu' atse'e xmooyynup je Maja Vintsán ku ve'e myiinnuvat, je'e juu' ve'e tokimpayoy'yp ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Ax ka átsjyaps je'e ve'e xmo'op, yakmooyduvap je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dutsojktuvap jetse'e myiinnuvat.

Juu' ve'e je Pablo chojk jetse'e je Timoteo dutónut

⁹ Yakvinkopka jets ats mitse'e tsojk min xku'ix. ¹⁰ Xmasooknu atse'e je Demas kux je'e ve'e chojk je naxviijnit je kyoy'oy je'e, jem Tesalónicats je'e ve'e ñajkxni. Ax je Crescente, jemts je'e ve'e galáciait y'it jootm ñujkx; je Tito, jemts je'e ve'e dalmáciait y'it jootm ñujkx. ¹¹ Ya Lúcasji ve'e yam ats maat. Najkxu xvavū je Marcos jetse'e xmaatmínut, kux xputajkip ats je'e ve'e jeja je Nte'yam tyoonk jaat. ¹² Je Tiquico, jem atse'e éfesovit kyajpun kajxm nkejx. ¹³ Ku ve'e mmétsut, myakmínup tse'e to'k aaj je vitúni'kx juu' atse'e nmasook jeja je Carpo tyak'aajj jem trooasit kyajpun kajxm, nay ve'empa ats je nñak jets ats je n'ak axaa'ch joma ve'e juu' jaty javyet, vinkopk je ak axaa'ch.

¹⁴ Ooy xa atse'e je pojxun ka'tspa Alejandro xtuntsaachtuujn. Je Maja Vintsants je'e ve'e tukkuvétjup je ka óyap kajx juu' ve'e tyoon. ¹⁵ Nay'ixju mits je'e kajx, kux ooye'e dutuntso'oxpuj je oy kats je oy ayook juu' ve'e n'ava'nimdup.

¹⁶ Ku xa atse'e muto'k nax nmakyukojsji jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ni pánats atse'e xkaputajki, nujom atse'e xmasokkajxti. N'a'ixpts atse'e jetse'e je Nte'yam ky-atukkuvétjadat je'e kajx. ¹⁷ Ax je Maja Vintsants atse'e xputajki, je'ets atse'e je makkin xmooy, ve'emts atse'e je jayu va'ajts nvaajnidi je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e paat jetse'e du'amotunajxtuva nujom je jayu juu' ve'e ka je israeejlítap. Je Maja Vintsants atse'e xjayeyp x'axajtojks jets atse'e ve'em nkatsaachpaaty juu' atse'e x'uktukmutsojktu pan pan jaty atse'e xtso'oxpajktu. ¹⁸ Je'ets atse'e xjayépup x'axajtókup pan ti ve'e tónjup kótsjup, ve'emts atse'e xyakje'ynit joma ve'e yakkutuk jem tsapjootm. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'ot je Prisca jets je Aquila maat je'eda pan pan jatye'e tsuunidup joma ve'e je Onesíforo je jyaajn je tyajk. ²⁰ Jem xa ve'e Corinto tyaañ je Erasto. Je Tróximo, pajkjupts atse'e nmasaak jem Mileto. ²¹ Yakvinkopka jetse'e mmínut namka'ana je xox aats dupaa'ty. Máyame'e je Dios mkejxuxjada je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia, jets anañujoma je utsta je ajhta maat je utsta je tsa'ada.

²² Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e y'ijtnit mits maat jets miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadat.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Tito

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa jets je Jesucristo je kyukátsiva. Je'e atse'e xtuknukejxtu jets atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e ñapyajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e vinkoojnjudu jetse'e dunujávatat je tyuv je'e, ² jetse'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtj. Je Nte'yam, je nYaktsookpamda, juu' ve'e ni vin'ita kataayip, je'e tse'e ya joojntykin duvaajntk ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. ³ Ax uxyam tse'e xtuknuja'vimda, ve'em ax jo'n dunupaajmtki, vintso ve'e njayejpumdinit ya joojntykin je kats je ayook kajx juu' atse'e xtukkatajki jets atse'e xtukpavaajñ jets atse'e je jayu nvaajnjadat. ⁴ Tito, n'onukja'vip xa ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je nYaktsookpamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je y'oy joot maatta.

Je Tito je tyoonk jep Creta

⁵ Je'e kajx ats mitse'e nmasaak jem créta't y'it jootm jetse'e xtónut xkótsut juu' ve'e toonkip kojtskip maat je jaanchja'vivatajk, kajpun kajpune'e xpámút pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajka ax jo'n ats mitse'e ntukpavaajñ. ⁶ Je'e juu' ve'e yakpámup, je'e tse'e juu' ve'e ti tokin kayakpaatjip, juu' ve'e to'kji je ñuda'ax dujayejpp, juu' ve'e je y'ónuk dujaanchja'vidup je Jesucristo, je jayu kyava'anup jets viinme'e je y'ónuk ñaajkkutojkuxjada ukpu kyakatsapakta. ⁷ Kux pan pan xa ve'e dujayejpp je toonk jetse'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat, pava'añ tse'e y'it jetse'e ti tokin kyayakpaatjat, je y'avintso vinma'yun dukapámút, jatyji kya'ékjut, kya'oo'kut kyamo'okjut, je jayu dukatsii'kut, je meen dukakáxjut, ⁸ oy jayu ñapyámjút maat je je'yva jayu, je y'oy je'e dutsókut, dupayo'oyút vintso ve'e dutónut dukótsut juu' ve'e pyaatype y'akeegup, je va'ajts joot dujayeput, jetse'e ñay'akuvaa'najat. ⁹ Ve'eme'e dutsak jetse'e oy dupanajkxut je tuvutoo' juu' ve'e yaktuk'ix, ve'em tse'e y'o'yixjut jetse'e je jayu dutukkojtsv'ijut je va'ajts ixpajkun jetse'e duyaknuk'e'xnatákat joma ve'e tyoo'tókida pan pan jatye'e dukojtsvintsoovdud je va'ajts ixpajkun.

¹⁰ Kux jeja xa ve'e numay je jayu, vinkopk je israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e duts'o'xpajktup je Nte'yam je y'ayook, tyuk'ixtuups je'e ve'e je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e kyapaatype kyah'akeegup jetse'e ve'em dutukvin'aa'nda. ¹¹ Yak'amá'at tse'e dutsókta kux yakvinmama'y'ittupe'e je jayu juu' ve'e pu'ukta to'k jaajñ to'k tajk, ve'em tse'e dutonda dukótsta jetse'e dutukmeempáktat ku ve'e je jayu dutuk'ixta juu' ve'e kyapaatype kyah'akeegup.

¹² Jidu'um xa ve'e nuto'k je créta't jayu vyaajñ, je'e je y'ayook kojtsnajxpada: "Xa'ma taayidup xa ve'e ya créta't jayu, je mu'uk tánuk jo'n tse'e y'itta, munuyojk tse'e tyunkayda tyun'oo'kta jetse'e ñooxtsaanada." ¹³ Ax tyúvam tse'e vyaajñ. Je'e kajx tse'e mákk xtuknaajmadat je'e pan pan jatye'e dukuvajktup je jayu je y'ixpajkun juu' ve'e ve'em duyak'ixpajktup, ve'em tse'e dujaanchjávatat je tyuv je'e, ¹⁴ ve'em tse'e dukamajapámdat je maayduk juu' ve'e je israeejlit jayu myutaayvaattu, ve'em tse'e dukamajapaamdudat pan pan jatye'e dukakuvajktup je tyuv je'e jetse'e dupava'anda jetse'e dupanajkxtat je y'ixpajkunda. ¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayejptup, va'ajts je'e ve'e dujávada nujom juu' jaty; ax je'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dukajayejptup, ka va'ajtsapts je'e ve'e nujom dujávada, je jyoot jets je vvinma'yun paatts je'e ve'e kyava'ajtsada. ¹⁶ Ve'em xa ve'e vya'anda jets y'ixada ve'e je Nte'yam; ax ka'a tse'e du'ixada, kux je'e juu' jatye'e tyoondup kyojststup, je'e tse'e duyaknuk'e'xnatákip jets ka'a ve'e du'ixada, axaa'kp tse'e jyáyuvada jyoojntykada, ka'a tse'e kyatsapakta, ni vinxupa ve'e kya'o'yixjada jetse'e dutónat dukótstat je y'oy je'e.

2

Je va'ajts ixpajkun

¹ Ax mits, je'e xa mitse'e mkótsup juu' ve'e va'ajts ixpajkun. ² Naajmada je na'avtajk jetse'e ñay'akuvaa'najadat, ñaajk'itjadat je vintsa'kin maat, dutónat dukótstat juu' ve'e pyaatype y'akeegup, mákk aaj mákk joot dujaanchjávatat je tyuv je'e, je jayu dujávadat dutsóktat, jetse'e juu' dumuténadat. ³ Nay ve'e'empa je amajatajka, naajmada tse'e jetse'e ñaajk'itjadat ax jo'n duvinmachju je ta'axtajk juu' ve'e dujaanchja'vidup je Nte'yam, je jayu dukanuvampéttat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je oy nu'ixvaatsun dupámdat ⁴ jetse'e ve'em dutuk'ixtat je muutskit ta'axtajka jets chóktape'e je ñuyaa'y jets je y'ónukta, ⁵ dutuk'ixtat vintso ve'e ñay'akuvaa'najadat, va'ajts joot ñaajk'itjadat, du'ixtat dujayeptat je jyaajñ je

tyajk, oy jayu ñapyámjadat maát anañujoma je jayu, jetse'e jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkup ñapyámjadat, ve'em tse'e ni pana dukapakótsut je Nte'yam je kyats je y'ayook.

⁶ Nay ve'empa je vajutyajkta, kojtsjada jetse'e ñay'akuvaa'ñajadat. ⁷ Viinm mitse'e xpámüt je nu'ixvaatsun pan vintso ve'e juu' jaty oy dutóndat. Ku ve'e xyak'ixpáktat, je va'ajts vinma'yun maát tse'e xtónut jets pan vintso ve'e je jayu mvintsa'agajat. ⁸ Oy yakxone'e xkótsut je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je jayu anañujoma m'oñukótsajat, ve'em tse'e cho'otýónut opyana pan pane'e mtso'oxpajkjup, kux ka'a ve'e y'o'yixjut jetse'e je kyo'oy je'e xtuknu'aa'nimdat.

⁹ Kojtsjada pan pan jatye'e mutoondup jetse'e dutóndat pan ti ve'e je vyintsán tukpavaa-jnjúdup, jetse'e y'oyjávajadat, dukakojtsvintsovdut, ¹⁰ ti dukamee'tsjadat; je'e ve'e y'ixtadap vintso ve'e duyaknuke'xnatákadat jets tyoondupe'e ax jo'n yaktukpava'anda, ve'em tse'e anañujoma je jyáyuvin je jyoojntykin kajxta yak'ixut jets ooye'e tyuntsoja je ixpajkun juu' ve'e je Nte'yam jye'e, uu'm je nYaktsookpamda.

¹¹ Je Nte'yam xa ve'e xtuk'ixumdu je myaa'yun juu' ve'e tyoon anañujoma je jayu kajxta, ve'em tse'e dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹² Ya myaa'yun kajx tse'e xtuknuja'vimda jets ka'a ve'e n'ukjoojntykimdinit vintso ve'e je Nte'yam dukatsak, ka'a tse'e n'ukmaatnavyaa'nimjidinit je naxviijnit je kyo'oy je'e. Ya myaa'yun kajxpa tse'e xtuknuja'vimda jetse'e nnay'akuvaa'nimjidinit jetse'e nto'numdinit juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je Nte'yam nvinja'vimdinit nvintsa'kimdinit. ¹³ Ve'em tse'e nto'numdat nam-vaate'e n'a'ixumda je xoojntkun juu' ve'e miimp, je'ets je'e ve'e ku ve'e je majin maát myiinnuvat je nkajxmit Nte'yamamda, je nYaktsookpamda Jesucristo. ¹⁴ Je'e xa ve'e xku'oo'kimdu, je'e tse'e xkujochookumdu jetse'e xpajkimdinit yam nja'vin kajxmamda nujom je kyo'oy je'e, jetse'e xyakvaatsumdinit, jetse'e n'ijtumdinit je'e je jyayu juu' ve'e ooy dutuntsojktup jetse'e dutóndat juu' ve'e tum oy.

¹⁵ Je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu mtuk'ixup, mkojtsjap, mtuknaajmap nujom je kutojkun maát. Ka'a tse'e x'itumo'ot jetse'e pan mviijn'ixjut.

3

Juu' ve'e vinkopk jetse'e dutóndat je jaanchja'vivatajk

¹ Tukjaa'myésta je jaanchja'vivatajk jetse'e ñapyámjadat jep je yakkutojkpa kya'p pya'tkup jets pan pan jatye'e je kajpun dunuvinténidup, dukatsapáktat, apaamduka y'ittat jetse'e dutóndat nujom je y'oy je'e, ² pan dukapakótsat ukpu dukatso'oxpáktat, je'e ve'e jetse'e je jayu dumaatnayjávajadat jetse'e nuu'k aaj nuu'k joót ñaaj'itjadat anañujoma je jayu maát.

³ Ijtumdu tse'e ax jo'n je viijnk jáyuda, ka'a tse'e oy mpayo'yumdi, ka'a tse'e je Nte'yam nkatsupajkumdi, xvin'aa'numdu tse'e jetse'e xka'mimdi je ko'oy vinma'yun jets je naxviijnit xoojntkun, ko'oyjoojntykimdu, njayeipumdu tse'e je ejkun, ka'a tse'e ntuk-mutsojkumdi ku ve'e je viijnk jayu y'oya, ka'a tse'e nnachojkumjidi to'k jado'k. ⁴ Ax ku tse'e je Nte'yam, je nYaktsookpamda, duyaknuke'xnatajki je maa'yun juu' ve'e je jayu tyoojnijp jets vintso ve'e je jayu anañujoma dutsak, ⁵ xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je nam joojntykin. Ka'a xa ve'e nto'numdi juu' ve'e oy, ka'a tse'e njavinmajtsumjidi jetse'e njayeipumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je nam joojntykin je'e kajx ku ve'e xtukmo'tumdi, je'e kajxe'e kuxe'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdi jetse'e je Espíritu Santo kajx je nam joojntykin xmo'yumdi. ⁶ Je nYaktsookpamda Jesucristo kajx xa ve'e je Nte'yam xmo'yumdi je Espíritu Santo. Je myaja oy joótin kajxts je'e ve'e ve'em dutuijn, ⁷ je myaa'yun kajxts je'e ve'e xkatokimpa'mumdi jetse'e njayeipumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁸ Tyúvam xa je'e ve'e juu' ats mitse'e nvaajnijp, je'ets atse'e ntsajkp jetse'e makk aaj makk joót xkótsut, ve'em tse'e je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, je'e tse'e duyakvinkópkadap jetse'e dutóndat je y'oy je'e. Je'e juu' atse'e nkajtsj, oyts je'e ve'e, to'nuxjupts je'e ve'e anañujoma je jayu. ⁹ Ax ka'a tse'e je jayu xmaatnakyojtsvintsojvut je'e kajx juu' ve'e katoomp, je'e ve'e ku ve'e dutuk'akotsta je maayduk juu' ve'e je jayu myutaayvaattu vintso ve'e y'ijiti je juipit jayu je chaan je kyooj, ukpu je jayu je Moisés je pyava'nun kajx ñakyojtsvintsojvada jetse'e ñacho'oxpákjada. Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kuyato'nuxjada jetse'e je Nte'yam dupanajkxtat ku ve'e ve'em jyátukada.

¹⁰ Pan jem xa ve'e pane'e duyaknavya'kxuvaajnjudup je jaanchja'vivatajk, tuknaajmats to'k nax uk mejtsk nax. Ax pan ka'a tse'e mmajapumju, tunmasooknits mits je'e. ¹¹ Mnuja'vinup xa mitse'e jets je jayu juu' ve'e duyaknavya'kxuvaajnjudup je jaanchja'vivatajk, tókinax jáyuts je'e ve'eda jets ka'a ve'e je Nte'yam dupanajkxuva'anda, ñuja'vidup tse'e jets tókitondoondup je'e ve'e.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Tito

¹² Ku xa ʔts mitse'e ntuknukéxut je Artemas ukpu je Tíquico, yakvinkópkats jets ʔtse'e xnumínut jem Nicópolis, kux ta ʔtse'e nnupaamduka jets ʔtse'e jem je xox aats nyaknáxut.

¹³ Pan joma vaate'e m'o'yixju, putaka je Zenas juu' ve'e je yakkutojkpa je pyava'nun dunu'ixpajki, jets je Apolos, jetse'e xmo'odat nujom juu' jatye'e jeja too' aajy y'ajoʔtadap.

¹⁴ Va'an tse'e je njáyuvamda dujatta vintsə ve'e dýtóndat juu' ve'e tum oy jetse'e pyutákadat ku ve'e juu' jaty chəkju, ve'em tse'e kadi koojyji ñunjoojntykada.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹⁵ Máyame'e je Dios dukexta nujom pan pan jatye'e yamda ʔts maʔt. Máyame'e je Dios to'k aaj xmo'odat pan pan jatye'e xtsojkumdup je jaanchja'vin kajx. Je Nte'yamts miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je Filemón

¹ Atse'e je Pablo, yap atse'e n'it poxuntujkp kuxe'e ats je Jesucristo jye'e je jayu nvaajnjada. Filemón, ooy ats mitse'e ntuntsak. Ats maat ya n'útsamda ya n'ajchamda Timoteo, máyam aats mitse'e je Dios ntuknukex. ² Ntuknukejxpapts aats'e máyam je Dios je n'útsamda je ntsa'aamda Apia jets je n'útsamda je n'ajchamda Arquipo juu' ve'e xputajkimdup jetse'e n'amáadaaguimdat je kyo'oy je'e. Nay ntuknukejxpapts atse'e máyam je Dios nujom je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem mtak'am. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdud, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Filemón je chojkun jets je jyaanchja'vin

⁴ Filemón, xa'ma kajxts atse'e je Nte'yam nkukajtsja mits kajx ku atse'e ntsapkats, ⁵ kux nmótup atse'e je kats vintso ve'e je Nte'yam je jyayu ooy xtuntsak jets vintso ve'e xjaanchjáva je Maja Vintsán Jesús. ⁶ Nmuno'o'kxtkpts atse'e je Nte'yam mits kajx jets je jaanchja'vin juu' ve'e mjayepp, je'e tse'e mputákajap jetse'e je jayu xvaajnjadat ti ve'e tyip ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Cristo maat, ve'em tse'e pu'uk duvinmótudat nujom je y'oy je'e juu' ve'e njayeppumdud je Cristo kajx. ⁷ Uts Filemón, ooy atse'e ntunxoonduk jets jot'amaj atse'e n'it kux nmótup atse'e je kats jets ooye'e je tsojkun xtunjayep jets mits kajxe'e jot'amaja y'itta je Nte'yam je jyayu.

Ku je Pablo je Filemón je maa'yun du'amotu je Onésimo kajx

⁸ Ax ya'a kajx tse'e, óyam atse'e xja'o'yixju jets ats mitse'e ntukpava'anut jetse'e xtónut juu' ve'e duvinmajtsjup, je'e kajx ku atse'e je Cristo je kyukátsiva n'it, ⁹ ñojk'óyts atse'e njava jets ats mitse'e nmuno'o'kxtukut jetse'e juu' xtónut kux ve'eme'e xtsak. Ats, je Pablo, maj ónukanits atse'e, yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats je jayu nvaajnjada je Cristo Jesús jye'e. ¹⁰ N'amótupts ats mitse'e je maa'yun ya Onésimo kajx, ya'a juu' atse'e n'onukja'vip je'e kajx ku ve'e dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e nvaajnji je oy kats je oy ayook ku atse'e min xku'ix yap poxuntujkp.

¹¹ Mits je mjoyutoompa xa ya'a ve'e juu' ve'e mkato'nuxjup y'ijt; ax uxyam, xtoojnjimpts uu'm ya'a ve'e, ve'em mits ve'em ats. ¹² Nkejxumpiijtinuvapts ats mits ya'a ve'e, ve'emts ya'a ve'e xkuvákut ax jo'n atse'e viinm kun'ijt jo'n. ¹³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e yaja kunmaattáñ jets atse'e ve'em kuxmutún kuxmupuk mits kajx namvaat atse'e n'it yap poxuntujkp je oy kats je oy ayook kajx. ¹⁴ Ax ni tiats atse'e nkatonuva'añ maat ya Onésimo pan ka'a mitse'e too'vajkp mva'añ. Je'ets atse'e ntsajkp jets atse'e xtoojnjat je maa'yun, ka je'e kajxap ku ats mitse'e n'ake'e'ya, je'e kajxe'e kuxe'e viinm xtsak. ¹⁵ To'mayji vine'e ya Onésimo chaa'n jem mtak'am jetse'e mka'it je'e maat ku ve'e vee'n ya it ñaxy, ax ve'em tse'e m'avimpitajat jetse'e m'ijtnit je'e maat xa'ma kajx. ¹⁶ Ax ka'a tse'e kuy'uk'ijtni ax jo'n je mjoyutoompa, je Maja Vintsán kajx tse'e x'útsiva ya Onésimo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ax nuyojkts mits je'e ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtsojkpat ka je'e kajxap ku ve'e mmuntunju, je'e kajxe'e kuxe'e mnay'útsajada mnay'ajchajada je Maja Vintsán kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, pan nmaatnayja'vijup xa ats mitse'e, kuvákuts to'k aaj ya Onésimo ax jo'n atse'e viinm kun'ijt jo'n. ¹⁸ Pan mmutookintoojnju mits ya'a ve'e uk pan mmuyójiyupe'e, atsts je'e ve'e nkuvétup. ¹⁹ Ats, je Pablo, nka'mam atse'e nja'a, nkuvétuups ats je'e ve'e. Óyam tse'e vye'ema, xja'o'yixjupts atse'e jets ats mitse'e ntukjaa'myétsut jets xmuyójiyap ats mitse'e, je mjoat je mja'vin paat xa atse'e xmuyoja. ²⁰ Ve'em tse'e, uts Filemón, je Maja Vintsán kajx, toojnja ats to'k aaj je maa'yun jetse'e xkuvákut ya Onésimo. Yakjot'amaja ats to'k aaj je Cristo kajx.

²¹ Nnuja'yip xa ats mitse'e kux vinjava atse'e ntañ jets mkatsupajkpe'e. Ax ka je'ejjap tse'e mtónup juu' ats mitse'e n'amótup, je'e ve'e jetse'e nuyojk xtoojnjat je maa'yun ya Onésimo. ²² Nay ve'empa tse'e, apaamdúkats to'k aaj je it joma atse'e nmatánut, kux n'a'ixp atse'e jets atse'e n'itúit miits maat je'e kajx ku atse'e xnútsapkotsta.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

²³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Epafra, juu' atse'e nmaatpoxuntaktsuunip kuxe'e aats je Cristo Jesús jye'e je jayu nvaajnjada. ²⁴ Nay ve'empa tse'e máyam je Dios mkejxuxjuduva je Marcos, je Aristarco, je Demas, jets je Lucas, je'eda juu' atse'e je Maja Vintsán ntukmaatmutoodup ntukmaatmupajktup.

²⁵ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo ve'e mkunoo'kxadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je israeejlit jayu yaktuknuja'yidu

Je Nte'yame'e xmukojsumdu je y'Onuk kajx

¹ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je jayu dutukmukajts. May nax tse'e ve'em dutuujn juupani je y'ayook kojsnajxpa tajk kajxta. ² Ax uxyam tse'e, ku ve'e je itakax tyámini, je y'Onuk kajx tse'e xmukojsumdi. Je y'Onuk tse'e tyukkatakikajxnu nujom juu' jaty, je y'Onuk maat tse'e je Nte'yam dupuujm ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. ³ Je y'Onuk tse'e dukujajp dukuta'kxp je Nte'yam je myajin, myaatnavyaatjupts je'e ve'e je Nte'yam viinn. Nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinn jets yaja naxviijn, yo'ypts je'e ve'e jetse'e y'it ax jo'n je'e ve'e dupava'añ. Ku ve'e xtuknuvaatsumdi je ntókinamda, van'it tse'e y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi jem tsapjoom.

Númájp je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk nuyojk

ni ka'a ve'e je ángeles

⁴ Ve'em ax jo'n to'k je jayu je y'ónuk nuyojk dunumaja jets ka'a ve'e je jayu je kyexuyo'yva, ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk nuyojk dunumaja jets ka'a ve'e je aangelestajkta. ⁵ Kux ni vin'ita ve'e je Nte'yam dukanuujmi jyajuu'aangelesa ax jo'n je y'Onuk dunuujmi ku ve'e jidu'um vyaajñ:

Uxyam atse'e nyaknuk'e'xnatákats jets ats je n'Onuk mitse'e.

Ni vin'ita ve'e jyajuu'aangelesa kyayaknuujmiva:

Atsts je'e ve'e je Tyee',

ats je'e ve'e je n'Onuk.

⁶ Ku ve'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk yaja naxviijn, van'it tse'e vyaajñ:

Nuvinxup ats je n'aangeles tajkta,

va'an tse'e vyinjávajada vyintsá'agajada.

⁷ Ax ku tse'e je Nte'yam dunukajts je y'aangeles, ve'em tse'e vyaajñ jets je'e ve'e y'ittat je kyexuyo'yvada jets ve'em ax jo'n je poj jets je jan'ayee'nst. ⁸ Ax ku tse'e je y'Onuk dunukajts, jidu'um tse'e vyaajñ:

Mits, Nte'yam, xa'ma kajx tse'e je kutojkun xjayep,

oy je'e ve'e je mkutojkun.

⁹ Mtsajkp mitse'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip,

mko'oyja'vip mitse'e juu' ve'e ka óyap,

paatyts atse'e, mits je mNte'yam, nuyojk je xoojntkun nmoojy,

ka'a atse'e opyana ve'em nma'a je xoojntkun.

¹⁰ Jidu'um tse'e je Nte'yam ña'muxjuva:

Mits, Maja Vintsán, mits tse'e mpaam ya tsajmit it jets ya naxviijnit it.

¹¹ Kukáxapts je'e ve'e;

ax mits, xa'ma kajx tse'e m'it.

Ve'em je'e ve'e tyojknit ax jo'n je vit,

¹² m'ané'knupts mits je'e ve'e ve'em ax jo'n je jayu je xyox,

tíkutsupts je'e ve'e ve'em ax jo'n je vit;

ax mits, ni vin'ítats mitse'e mkatíkuts,

xa'ma kajx tse'e m'it.

Jidu'um tse'e je y'Onuk dunuujmi. ¹³ Ni vin'ita ve'e je Nte'yam dukanuujmi oyjuu'aangelesa:

Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintoki pan pan jatye'e mtso'oxpajkjdup.

Ni vin'ita ve'e jidu'um je Nte'yam je y'aangeles dukanuujmi. ¹⁴ Nujom je aangelestajkta, joot ja'vints je'e ve'eda, je Nte'yam je kyexuyo'yvada, je'e tse'e yakkejxtup jetse'e duputákadat pan pan jatye'e dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

2

Tun vinkopk je'e ve'e jetse'e nmajapa'mumdat je oy kats je oy ayook

¹ Ax je'e kajx tse'e nyakvinkókimdat jetse'e nvinmótumdat juu' ve'e n'amotunajxumdu kux ku ve'e ntóotókimdat. ² Pan pane'e dukakatsupajktu jetse'e dukakutyoondu juu' ve'e je aangelestajk kyojsnajxtu, je'e tse'e je tsaachpaatun yakmoooydu, ve'em ax jo'n duvinmátsjada. ³ Pan ve'em xa je'e ve'e, vintsots uu'me'e nkatsaachpaatumdat pan ka'a ve'e nmajapa'mumda je oy kats je oy ayook juu' ve'e ooy je majin dutunjayeipp

jetse'e xtuknuja'vimda vintso ve'e ntsookumdat? Je'e ve'e je Maja Vintsán viinm y'ava'ni too'vajkp. Pan pan jatye'e du'amotunajxtu, je'e tse'e dunuja'vidu jets tyúvam je'e ve'e je ayook jets aatse'e xvaajnjidi. ⁴ Je Nte'yame'e duyakjañuja'viju jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstu, je'e ve'e ku ve'e dutuujn je mújit nuja'vin jets je mújit atuva maat may viijn je majin, jetse'e myoojyji di Espíritu Santo je myaa'yun je pyutajkin ax jo'n je Nte'yam tyukmutsojkjidi jo'n.

Ve'eme'e je Jesús yakpuujm

ax jo'n je y'utsatajk

⁵ Ax je nam it juu' ve'e miimpnum, je'e juu' aatse'e nnukajts, ka'a tse'e je Nte'yam dumoojy je y'aangelesta jetse'e jem yakkutóktat. ⁶ Kux jidu'ume'e to'k je jayu je Nte'yam dumukajts, ve'em ax jo'n y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Nte'yam, ñupánip tse'e je jayu jets mits je'e ve'e xjaa'myéts, ñupánip ts je'e ve'e jetse'e jotmay xjajejpja.

⁷ Mits tse'e mpaam jetse'e je jayu dunumootskat jetse'e je ángeles dunumájat, mtukkatajki tse'e je jayu je majin je jaanchin, mits tse'e mmooy je kutojkun jetse'e duyakkutojkjat nujom juu' jatye'e mpaam,

⁸ nujome'e xpamkujx jep kya'p pya'tkup.

Jidu'um tse'e je Nte'yam dumukajts.

Ku ve'e vya'añ jets nujome'e dupamkujx jep je jayu kya'p pya'tkup, ka'a tse'e tii juu' ve'e jep je jayu kya'p pya'tkup ñunka'it. Ax uxyam paatna tse'e, ka'a tse'e yak'ix jets jepe'e je jayu kya'p pya'tkup nujom juu' jaty y'it; ⁹ ax yam tse'e nvinma'yun kajxmamda njajejpumda je Jesús, juu' ve'e je Dios Tee' tun kona it pyaam jetse'e dukanumájat ax jo'n je ángeles, je Nte'yam tse'e moojyju je vintsá'kin jets je majin je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je myaa'yun kajx anañujoma je jayu duku'oo'ki.

¹⁰ Je Nte'yam je myajin kajx jets je kyutojkun kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e ku ve'e duyakjaity jetse'e je Jesucristo chaachpaa'tut jetse'e ve'em oy tyaanit je Nte'yam maat, je Yaktsookpa, juu' ve'e je too' duyak'avaatsp jetse'e je jayu duyaknajxtat joma ve'e je Nte'yam, ve'em tse'e numay je Nte'yam je y'ónuk y'ijittinit je'e maat joma ve'e je myajin. ¹¹ Je'e pan pan jatye'e yaktsook jets je'e pane'e yaktsookjudu, to'kijts je'e ve'e je Tyee'da, je'e kajx tse'e je Nte'yam je y'Onuk dukatuktso'otyún jetse'e vya'anut jets x'útsimdup uu'm je'e ve'e, ¹² ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Joma ve'e ats je n'utsatajk,
jemts atse'e nva'anut jets pan mitse'e,
n'aajvjapts ats mitse'e numay je jayu maat.

¹³ Vaampap tse'e jidu'um:

Jem atse'e je Nte'yam y'am kya'm nmapyumju.

Jado'k naxe'e vyaannuva:

Uxyaja xa atse'e maat je Nte'yam je y'ónukta juu' ats je'e ve'e xmooy.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Ax uu'mda, je Nte'yam je y'ónukta, to'kji je tsu'uts to'kji je nuu'punts uu'm'eda, je'e kajx tse'e je Jesús jyayuvimpijt jetse'e y'ijt ax jo'n uu'mda. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je y'oo'kun kajx duyakkutókinin je ko'oyjáyuvap je kyutojkun, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajka jetse'e duka'ma je oo'kun. ¹⁵ Miine'e je Jesucristo yaja naxviijn jetse'e je jayu kyoo'kmaaydinit kyoo'ktajtinit, ve'em tse'e dukoo'ktsa'kidinit je oo'kun namvaate'e jyoojntykada. ¹⁶ Je Jesús, ka je'epts je'e ve'e ñumiin jetse'e je aangelestajk duyaktso'okut, je'e ve'e ñumiin jetse'e duyaktso'okut je jayu juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup ax jo'n je Abraham ज्याanchja'viji. ¹⁷ Paaty tse'e ve'em yakpuujm anañujoma viijn ax jo'n je y'utsta jetse'e y'ijittit tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajka, je jayu dunuténat jem je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e dutukmo'otut, jetse'e je tyokin dutuknuva'atsut. ¹⁸ Viinm xa ve'e je Jesús chaachpaaty ku ve'e y'ukyaktokimpakuvaajnji je ko'oyjáyuvap. Kux tse'e myaadaaky, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e duputákat pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap yaktokintonuvaajnjidup.

3

Ñumájip je'e ve'e je Jesús nuyojk ni ka'a je Moisés

¹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, je Nte'yam tse'e mvinkoojnjudu jetse'e m'ijttinit je jyayuda, je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e maat jem tsapjootm. Yakvinkópkada ooy je Cristo, je'e xa ve'e je jayu dunuténip jem je Nte'yam vyinkojkm, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajka jetse'e njaanchja'vimda. ² Oy tse'e je Jesús dukutyuujn je toonk juu' ve'e je Nte'yam moojyju, ve'em ax jo'n je Moisés oy dukutyoompa je toonk juu' ve'e je Nte'yam moojyju ku ve'e vye'na je Nte'yam je jyayu maat. ³ Ve'em

ax jo'n je takpaampa dujayep nuyojk je majin jets ka'a ve'e je tajk juu' ve'e yakpaamp, vyinnajtsjuvap xa je'e ve'e nuyojk je majin je Jesús jets ni ka'a ve'e je Moisés. ⁴ Vinxup je tajk, jem je'e ve'e pane'e dupaam, ax je Nte'yam tse'e dupamkajx nujom juu' jatye'e ijtp. ⁵ Ve'em xa ve'e je Moisés y'ijit ax jo'n je toompa, oy tse'e je Nte'yam dumutuujn dumupujk jetse'e du'ava'ni ti ve'e je Nte'yam kyótsup ux'ook. ⁶ Ax je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuks je'e ve'e juu' ve'e oy dukutyoon je toonk juu' ve'e je Nte'yam moojyju, je'e tse'e dunumajikajxp nujom je Nte'yam je y'ónukta. Jets je Nte'yam je y'ónuk xa uu'me'eda pan to'k aaj to'k joote'e njaanchja'vimda van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat.

Je poo'kxtkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu

jyajejptup

⁷ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Espíritu Santo vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Uxyam, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,

⁸ ka'a tse'e mak'k je mkuvajk xpámdat

ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktu,

je'eda juu' ve'e du'ixtu joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk jem vinva'ajts it kajxm.

⁹ Jemts atse'e je mjujpit jayu xjot'ixti,

jya'ixtuvamts je'e ve'e juu' atse'e ntoon vujxtkupx joojnt,

¹⁰ paatyts atse'e nmujotma'tti je jáyuda jets atse'e nvaajñ:

“Xa'ma kajx xa ve'e je viijnk vinma'yun dujayepa,

xa'ma kajx tse'e dukatsokta jetse'e du'ixtat dunujávadat je too' juu' atse'e ntuk'ixtu.

¹¹ Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti jets atse'e ntukvinva'nidi jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa ats maat.”

Jidu'um tse'e je Espíritu Santo vya'añ.

¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, yakkópkada ooy jets ni pana miitse'eda dukajayéput je ko'oy joot, ni pana ve'e kyanay'apukupámjút jetse'e kya'ítut je joojntyk Nte'yam maat kuxe'e dukajaanchjáva. ¹³ Juu' xa ve'e mtóndap, je'e tse'e jetse'e mnakyojtsmákkajadat to'k jado'k jóvum xaaj namvaate'e uxyam ya xaaj ñaxy. Ve'em tse'e xtóndat jetse'e ni pana miitsta je tokin kyatukvin'aa'njút jetse'e ve'em dukakuvákut je Nte'yam jye'e. ¹⁴ Ax pan mpanajxkumdup tse'e je Nte'yam je tyoo' to'k aaj to'k joot, njaanchja'vimdup tse'e ve'em ax jo'n njaanchja'vi'ukva'numdi jetse'e n'ijtumdat je Cristo maat ku ve'e myiinnuvat.

¹⁵ Jidu'um tse'e je Espíritu Santo vya'añ:

Uxyam, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,

ka'a tse'e mak'k je mkuvajk xpámdat

ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktu.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁶ ¿Pane'e du'amotunajxtu ku ve'e je Nte'yam myukojtsjidi jetse'e ux'ook je Nte'yam dutso'oxpajkti? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je Moisés yakpítsumjidiu jem Egipto, ¿ve'em xaja? ¹⁷ ¿Pan maate'e je Nte'yam y'ijit ejk'up vujxtkupx joojnt? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e tokintoondú jetse'e tyaandini aa'k jem vinva'ajts it kajxm, ¿ve'em xaja? ¹⁸ ¿Jets pan je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tukvinva'nijidu jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa je'e maat? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e kakatsupajkjudu. ¹⁹ Ax ve'em tse'e n'ixumda jets ka'a ve'e y'o'yixjidi jetse'e tyákadat poo'kxpa kux ka'a ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

4

¹ Namvaat xa ve'e je Nte'yam xtukmuta'numda je vaanduk jetse'e ntajkimdat poo'kxpa je'e maat, nyakvinkópkimdat tse'e ooy, nunajtp ku miitse'e jemda juu' ve'e nunkatákadap. ² Yaktukmukojtsmduva xa ve'e je oy kats je oy ayook, ve'em ax jo'n je'eda. Ax ka'ats je'e ve'e tyo'nuxjidi ni vinxupa ku ve'e du'amotunajxti, kux ka'a ve'e dujaanchja'vidi. ³ Ax tajkimdupts uu'me'e poo'kxpa je Nte'yam maat kux njaanchja'vimdupe'e. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ:

Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti jets atse'e ntukvinva'nidi

jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa ats maat.

Jem tse'e je Nte'yam vyaajñ jets ka'a ve'e pyoo'kxtat je'e maat, jyayak'avaadi tse'e je'e je tyoonk van'ítani ku ve'e ya it choo'ntk. ⁴ Ax jep tse'e to'k viijn Kunuu'kx Jatyán kujxp joma ve'e dukats ti ve'e toojnju je muvuxtojtk xaaj. Jidu'um tse'e vya'añ:

Ku ve'e je Nte'yam nujom duyak'avaadikujx,

muvuxtojtk xaaj tse'e pyaa'kx.

⁵ Jeye'e jado'k nax vyaannuva Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Ka'a tse'e tyákadat poo'kxpa ats maat.

Jidu'um tse'e vya'afñ. ⁶ Jyave'ema tse'e, jem tse'e pan pan jatye'e takadap poo'kxpa. Pan pan jaty xa ve'e du'amotunajxtu too'vajkp, ka'ats je'e ve'e tyajkidi poo'kxpa kuxe'e dukakatsupajkti je Nte'yam. ⁷ Paaty tse'e je Nte'yam dunupaaajmtki jado'k je xaaj. Je xaaj, uxyamts je'e ve'e, kux xtukmukojssumdupe'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e je David jyatyaan, náxyani ve'e vye'na may joojnt, ve'em ax jo'n atse'e jidu'um tunja'a:

Uxyam, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp, ka'a tse'e makx je mkuvajk xpámdat.

Jidu'um tse'e je David dujatyaajñ. ⁸ Pan kudumoojy xa ve'e je Josué je poo'kxtkun je israeejlit jayu, ka'a tse'e je Nte'yam kudu'uknukojtsini jado'k je xaaj. ⁹ Ax jeja tse'e to'k je poo'kxtkun je Nte'yam je jyayu kajxta. ¹⁰ Kux pan pan xa ve'e tajkip poo'kxpa je Nte'yam maat, ka'ats je'e ve'e je y'avintso vinma'yun du'ukyakttoonni, ve'em tse'e pyaa'kx ax jo'n je Nte'yam pyaa'kx ku ve'e je tyoonk duyak'avaadi. ¹¹ N'ixumdap tse'e pan vintso ve'e ntajkimdat poo'kxpa je Nte'yam maat, ve'em tse'e ni to'ka uu'm nkavintsojajtumdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu.

¹² Je y'ayook kajx xa ve'e je Nte'yam je jayu dujoojntykinma'a. Maadaakpts je'e ve'e je y'ayook jetse'e je jayu dutuktajkikux jets ka'a ve'e jyajuu'tsojxa juu' ve'e jajpax mejtsk ado'om. Je'yp je'e ve'e joma ve'e je joot je ja'vin jetse'e duyakjay'ixju duyakjañujávaja ti vinma'yune'e je jayu jyajejpp. ¹³ Ka'a xa ve'e tii juu' ve'e je Nte'yam kya'ixp kyanuja'vip, ixna ke'xnats je'e ve'e tyankux jem je'e vyinkojkm pane'e je cuenta nmo'yumdap.

Je Jesuusts je'e ve'e tee' juu' ve'e

dunuvintsanikajxp je tee'tajkta

¹⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e tajki jem tsapjootm jetse'e xnuténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, tee'ts je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta uu'm kajxamda, paaty tse'e tun vinkopk jetse'e nkamasookumdat juu' ve'e njaanchja'vimdup. ¹⁵ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e njajejpumda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xtukmo'tumdat kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e je yónuk aaj je yónuk joot njajejpumda. Nujom tse'e duja'ix je ko'oyjáyuvap pan vintso ve'e kuyaktokimpajkji. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e to'k aaj to'k joot dunaajktámimjada jeja je Jesucristo vyinkujk, ve'em tse'e xtukmo'tumdat jetse'e xputajkimdat pan vin'ite'e je ko'oyjáyuvap xyaktokintonuva'numda.

5

¹ Nujom je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, jayu je'e ve'eda, yakpaamdups je'e ve'eda jetse'e je jayu dunuténadat jeja je Nte'yam vyinkujk, je tokin kajx tse'e je Nte'yam dutukvintsa'agadat je tánuk jetse'e dutukvintsa'kivat juu' jatye'e je jayu tyukmuyojxtup je Nte'yam. ² Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, kux jayu je'e ve'e juu' ve'e tontókip kojstókip ax jo'n opyana, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dutukmo'otut pane'e dukatih'ixp dukatinuja'vip jets pane'e tontókip kojstókip. ³ Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'agat je tánuk je y'avintso tokin kajx, ve'em ax jo'n je tánuk dutukvintsa'kivat juu' ve'e je viijnk jayu je tyokin kajxta.

⁴ Ka'a xa ve'e pan pane'e je majin natyukje'eijup jetse'e je y'avintso vinma'yun kajx y'itut tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'eijyi ve'e pan pane'e je Nte'yam vyinkaamp, ve'em ax jo'n je Aarón yakvinkaajñ jo'n. ⁵ Ax ve'em tse'e jyajty maat je Cristo, ka je y'avintso vinma'yun kajxaps je'e ve'e ñatyukje'eiji je majin ku ve'e yakpuujm tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je Nte'yam je'e ve'e moojyju je majin jetse'e tyee'at. Ve'em ax jo'n je Nte'yam ña'muxji:

Uxyam atse'e nyaknuke'xnatákat jets ats mitse'e je n'Onuk.

⁶ Ve'em ax jo'n jep Kunuu'kx Jatyán kujxp vyaampa jado'k viijn:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
ve'em ax jo'n je Melquisedec.

⁷ Ku ve'e je Cristo y'ijt yaja naxviijn, myukojs tse'e je Nte'yam, juu' ve'e o'yixjup jetse'e je oo'kun kujtyuknuvaatsji. Oyame'e ooy dujatunmunoo'kxtk jets ka'a ve'e y'oo'kut, jetse'e yaaxy, chojtkts je'e ve'e nuyojk jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chojk, je'e kajxts je'e ve'e je Nte'yam kyats'amotunajxji. ⁸ Oyam je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jyajt tse'e vintso ve'e kyatsapákut je tsaachpaatun kajx juu' ve'e yaknax. ⁹ Kuxe'e dutonkujx nujom juu' jatye'e je Nte'yam chojk, je'e kajx tse'e y'o'yixju jetse'e duyaktso'okut xa'ma kajx pan pan jatye'e katsupajkjup. ¹⁰ Je Nte'yam tse'e paajmju tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

Kutsq'aga xa ve'e ooy ku ve'e yakmasq'ak

je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam kajx

¹¹ Jépnúm xa ve'e may viijn juu' ve'e njaa'kvaajjavaandup ya vinma'yún kajx, ax tso'ox tse'e jetse'e ntukvinjávat kux ka'a ve'e xvinmotuvuva'anda. ¹² Qoyani xa ve'e ya it tyunnaxy, kuxtuk'ixta xa ve'e je jayu je Nte'yam je y'ayook, ax jado'k nax tse'e dutsák jetse'e myaktukvinja'vidinuvat je ixpajkún juu' ve'e myaktuk'ixtu ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e tsi'tspna jets ka'a ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e kaaynup ooknup. ¹³ Kux je'eda pan pan jatye'e dutukjoojntykidup tum je leche, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duka'oynuja'vidup vintsó ve'e jyoojntykadat ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e ixtáñ dujayeiptup jetse'e juu' dukáydát duja'kxtat, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e dujajttup jetse'e duyaktándat jem jya'vin kajxmda je y'oy je'e jetse'e dukakuváktat je kyo'oy je'e.

6

¹ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e dutoonkimda je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em oy nmuja'vimdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ka je'ejyap tse'e ntoonkimdap juu' ve'e yaktuk'ixumdu ku ve'e je Cristo njaanchja'vi'ukva'numdi, kux jepe'e ooy juu' jatye'e tsojkup jetse'e jya'a'kyaknujávát. Ka je'ejyap tse'e ntoonkimdap vintsó ve'e dutsák jetse'e je jayu dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda jetse'e ve'em kyatsaachpaa'ttat xa'ma kajx, jintsó ve'e dutsák jetse'e je Nte'yam yakjaanchjávát, ² je jayu ñapétat, jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, je'e tse'e je jayu dutuknukóndap je kya'aj. Ka je'ejyap tse'e njaanchja'vimdap jets joojntykpajktinuvape'e je oo'kpatajk jetse'e yaktokimpayó'ydinít, jeme'e juu' ve'e yakmooydinup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtíp, jem tse'e juu' ve'e yakmooydinup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtíp. ³ Va'an dutoonkimda vintsó ve'e oy nmuja'vimdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax ve'em tse'e nto'numdat pan vaampe'e je Nte'yam.

⁴ Ka'a tse'e y'uk'ó'yini jetse'e pan duyakvinmayumpítut je jayu juu' ve'e je Nte'yam dukoo'kjaanchja'vidinup. Je Nte'yame'e je vinma'yún mooyjyudu juu' ve'e tyúvam, ñuja'viduts je'e ve'e je maa'yún juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojníp, jyayeiptu tse'e je Espíritu Santo jem jya'vin kajxmda, ⁵ ñuja'viduts je'e ve'e jets oy je'e ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, tukkadaakjudu tse'e je mákkin juu' ve'e miimpnum. ⁶ Pan kyo'o'kjaanchja'vidinup tse'e je Nte'yam, ka'a tse'e y'uk'ó'yini jetse'e pan duyakvinmayumpijttinuvat je jayu, kux je'e ve'e viinm dutoondup ax jo'n kuduyakcruuzpejttinuva jado'k nax je Nte'yam je y'Onuk. ⁷ Je naax juu' ve'e du'oktaatsp je ñaaj vinnaajknáx tyu'uj jetse'e yakvinyu'uj yakvintún jetse'e tya'mixjü oy, je Nte'yamts je'e ve'e dukunoo'kxp. ⁸ Ax pan tum je ápit tse'e pojtukp jets je viijnk aajj ojts, ka'ats je'e ve'e tyun, nextóyupts je'e ve'e.

Je y'oy je'e juu' ve'e n'a'xumdup,

je'e tse'e je nja'vinamda duyak'ijtp

je Nte'yam maat

⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, óyam atse'e ve'em tunkats, nayja'viijnupts atse'e tyuva jets nuyojk oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap, ve'em ax jo'n dutuujna pan pan jatye'e yaktsaakp. ¹⁰ Pyaatp y'akeeguiip xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'ats je'e ve'e dujaa'tyóki je y'oy je'e juu' miitse'e mtoondú jetse'e xtuknuja'vidi jets mtsojktu ve'e je Nte'yam ku ve'e je jayau xputajkidi. Uxyam paat tse'e ve'em xtonda. ¹¹ Qoy aatse'e ntunsák jets miitse'e nuto'k nuto'k ve'em xjaa'któndat van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ¹² Ka'ats aatse'e ntsák jetse'e mnoox'oo'ktat, je'e ve'e mtóndap ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup jetse'e tam ñaaj'itjada je'e maat, je'e tse'e dujayeiptinup je o'yin juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'níp nujom je'eda pan pan jatye'e dutoondup juu' je'e ve'e chajkp.

¹³ Ku xa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ maat je Abraham, viinm tse'e ñaajknajxi kux ka'a ve'e pan viijnk dunumaja pan kajxe'e kudupuujm je vaanduk. ¹⁴ Jidu'um tse'e vyaajñ: "Vaampam xa atse'e jets ooy ats mitse'e ntunkunoo'kxut jetse'e numay je tsaan je kooj xjayéput." Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁵ To'k aaj to'k joót tse'e je Abraham du'a'ix jetse'e je Nte'yam dukutyónut je ayook juu' ve'e tukvinva'niju. Ax kyutyoon tse'e. ¹⁶ Ku xa ve'e je jayu pan duyaknaxta, je'e tse'e duyaknajxtup pane'e nuyojk dunumájip jets ka'a je'e ve'e viinm. Ax ku tse'e pan tuduyaknaxta, ka'a tse'e je viijnk kats y'ukyoonnit. ¹⁷ Kux tse'e je Nte'yam dutsák jetse'e je jayu va'ajts dunujávát jets ni je vin'ita ve'e kyatikutsut juu' ve'e kyojts, je'e kajx tse'e ñaajknajxi ku ve'e vyaajñ jets kyutyónupe'e. ¹⁸ Ya mejtsk viijn tse'e juu' ve'e katiktsp, muto'k viijn ku ve'e je Nte'yam viinm vyaajñ, jets mumejtsk viijn ku ve'e ñaajknajxi, ax ka'a tse'e je Nte'yam tyaaya, ya mejtsk viijn tse'e yaktoon jetse'e ooy ntunjo't'amájimdat, uu'mda, je jayu juu' ve'e je Nte'yam y'ixp jyayejpp. Njaanchja'vimdup tse'e jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtukvinva'nimdu. ¹⁹ Kux ve'em ax

jo'n je pojxun jo'kun jye'ya joma ve'e je naax juu' ve'e jep napa'tkup jetse'e to'k viijn duyak'it je barco, ve'em tse'e n'ijtumda je Nte'yam maat je'e kajx ku ve'e nnuja'vimda jets xyaktsookumdu ve'e je Jesucristo, juu' ve'e ijtp jem tsapjootm. ²⁰ Jem tse'e tyajki jetse'e y'it je Nte'yam maat, jem joma ve'e xnutenimda. Ax ve'em tse'e tyee'tajki, xa'ma kajxts je'e ve'e tyee'init, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em je'e ve'e ax jo'n je Melquisedec.

7

Ve'eme'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec

¹ Je Melquisedec, saleemit yakkutojkpats je'e ve'e y'ijit jets tee'va juu' ve'e dumutoomp dumupajkp je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunukajxmikajxp. Je'e tse'e je Abraham du'anajkxi ku ve'e je Abraham vyunpijtni atso'ox toompa joma ve'e ojts duyakvintókida je yakkutojk-patajk maat je jyáyuda, jetse'e je Abraham dukunuu'kx. ² Van'it tse'e je Abraham myoojyji to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamdúk juu' ve'e pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Ve'em tse'e je Melquisedec kyatsapitsum yakkutojkpa juu' ve'e oy dutoomp dupayo'yp. Jets je Salem, ve'eme'e kyatsapitsumpa oy aaj oy joot. Kux tse'e yakkutujk jem saleemit kyajpun kajxm, paaty tse'e yaktij yakkutojkpa juu' ve'e je oy aaj je oy joot dujayejpp. ³ Ka'a tse'e yaknukats je tyee' ukpu je tyaa, ni je y'apa ni je y'oka tse'e kyayaknukojtspa, nay ka'ava tse'e je kye'xtkun ni ka'ava tse'e je y'oo'kun, ve'em tse'e yaktukmu'a'ixmoka je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e tee'ip xa'ma kajx.

⁴ Payo'oyda n'it vintso ve'e dunumaja je Melquisedec. Je njujpit jáyuvamda Abraham tse'e moojyju je diezmo, je'e ve'e ku ve'e dumoojy to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamdúk juu' ve'e pyajkxi je viijnk yakkutojkpada ku ve'e ojts dumaat'atso'oxtún. ⁵ Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je Levi je chaan je kyooj juu' ve'e je tee'tajkta, je'e tse'e dutukpámdap je jayu je diezmo, óyame'e je Abraham dutsaana dukooja je jáyuda, nay ve'em ax jo'n je tee'tajkta. ⁶ Je Melquisedec, óyam je'e ve'e je Levi kyat-saanaa kyakoojaja, yakmooyts je'e ve'e je diezmo juu' ve'e je Abraham pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Van'it tse'e je Melquisedec dukunuu'kx je Abraham, je'e juu' ve'e je Nte'yam tukmukojsju je vaanduk. ⁷ Ax ka'a tse'e nvaat pan dukakuvákut, je kunoo'kxpa, je'e tse'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e je yakkunoo'kxpa. ⁸ Pane'e dupajktup je diezmo, oo'ktaps je'e ve'e; juu' ve'e je Melquisedec kajx, ve'em tse'e je Kunuu'kx Jatyán ñukatsju ax jo'n to'k juu' ve'e joojntykina. ⁹ Nvaat xa ve'e je jayu vya'anut jets je Levi maat je chaanda je kyooja, je tee'tajkta juu' ve'e dupajktup je diezmo, je'e tse'e dumoojyduva je Melquisedec je diezmo je jyujpit jayu Abraham kajx, ¹⁰ kux jeme'e je Abraham je ñ'kx je kyopk dumaada juu' ve'e duyakjéap je chaan je kyooj ku ve'e je Melquisedec dumaatnavyaatji.

¹¹ Tukkadaakjudu tse'e jetse'e tyee'adat je Levi je chaan je kyooj juu' ve'e je Aarón je chaan je kyooja, je'e tse'e dutuk'ixtap je myu'israeejlit jáyuda je Moisés je pyava'nun. Ax ka'a tse'e n'ijtumda oy jets va'ajts je tee'tajk kajx juu' ve'e je Levi je chaan je kyooj. Kux pan kun'ijtumda ve'e oy jets va'ajts je'e kajxta, ka'a tse'e y'ukvinkópkini jetse'e jyéjat jado'k je tee' ax jo'n je Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón. ¹² Ax pan ka'a tse'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit, tíktspap tse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets je'e ve'e tee'adap. ¹³ Ax juu' tse'e je Kunuu'kx Jatyán vaamp jetse'e tyee'at, je nMaja Vintsánamda Jesucristots je'e ve'e. Ka'ats je'e ve'e je Levi dutsaana dukooja, je Levi je y'uts je chaan je kyooj je'e ve'e, to'k je jak'a juu' ve'e ni vin'ita je jyayu katee'idup ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. ¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e va'ajts jets je Judá je chaan je kyooj je'e ve'e je Jesús. Ax ka'a tse'e je Moisés dutikajts jets tee'adape'e je Judá je chaan je kyooj.

¹⁵ Je'e kajx tse'e kuxe'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón, yaknuk'e'xnatajkipts je'e ve'e oy jets ka'a ve'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit. ¹⁶ Je Jesús tse'e je kutojkun dujayejpp jetse'e tyee'at kux joojntykip je'e ve'e xa'ma kajx; ka je pava'nun kajxape'e tyee'a juu' ve'e vaamp jets pane'e je chaan je kyooj tee'adap. ¹⁷ Jidu'um tse'e je Nte'yam je tuvakojsun dupuujm je Jesús kajx:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
ve'em ax jo'n je Melquisedec.

¹⁸ Ax ve'em tse'e, je Nte'yame'e dupaam jetse'e kyoo'ktoonit je pava'nun juu' ve'e myooj je Moisés. Je'e kajx tse'e kyatún kux ka'a ve'e je jayu je pava'nun kajx myaada'aky jetse'e y'íttat je Nte'yam je jyayu, ¹⁹ ka je Moisés je pyava'nun kajxape'e je jayu y'ijit oy joot je Nte'yam maat. Ax je a'ix'ijtn juu' ve'e uxym njayeppumdap, nuyojkts je'e ve'e ooy dutunnumaja, je Jesucristo je kyutojkun kajx tse'e nmutámimda je Nte'yam.

²⁰ Viinm xa ve'e je Nte'yam ñaajknajxi jetse'e je Jesús tyee'at. ²¹ Juu' viijnk tee'da, ka'ats je'e ve'e vye'emada, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ñaajknajxi jetse'e tyee'adat. Ax je'e ku ve'e je Nte'yam ñaajknajxi jetse'e je Jesús tyee'at, jidu'um tse'e dunuujmi:

Ats, je Maja Vintsán, ka'a xa atse'e ya nvinma'yun nyaktíkutsut, mits xa ve'e tee' xa'ma kajx, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

Jidu'um tse'e je Jesús dunuujmi. ²² Ax nuyojk oy xa ve'e je nam kojstán jets ka'a ve'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam myasookjidu je nujpit jáyuvamda. Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets tyúvam je'e ve'e je nam kojstán kux ijtpe'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi jetse'e xnuténimda.

²³ Je viijnk tee'da, numay tse'e y'ijtti; kux tse'e y'oo'kti, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini jetse'e kujyaa'ktee'idi. ²⁴ Ax je Jesús, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntyka, ijtptoms je'e ve'e je tyee'in. ²⁵ Kux ka'a ve'e y'oo'kut, paaty tse'e y'o'yixju, uxyam jets xa'ma kajx, jetse'e duyaktso'okut pan pane'e naajktámijup jeja je Nte'yam vyinkujk je Jesús kajx.

²⁶ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'em xa je'e ve'e je tee' juu' ve'e ooy tunyaktsojpk, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xputajkimdat. Va'ajts jootts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e tyokinmaata, ka'ats je'e ve'e tyokinaxjáyuva ax jo'n uu'mda, ñumájip ñujaanchipts je'e ve'e jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ²⁷ Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n je viijnk tee'da juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, juu' ve'e jóvum xaaj je y'avintso tokin kajx je tánuk duyak'oo'kutup jetse'e je Nte'yam dutukvinta'sagada, van'it tse'e dutukvinta'skiduva je tánuk je viijnk jayu je tyokin kajx. Je Jesús, to'k náxjits je'e ve'e viinnm ñatyukvinta'skiji je Nte'yam anañujoma je jayu kajxta. ²⁸ Y'ava'nipts je'e ve'e je Moisés je pyava'nun jets pane'e yakpámdap tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e tokin maat jetse'e y'oo'kta ax jo'n opyana. Ax je Nte'yam tse'e viinnm naajknajxju jetse'e tyee'at je y'Onuk, juu' ve'e xa'ma kajx ijtpe'e jets va'ajts. Ve'em tse'e dutuujn távani ve'e je Moisés yakma'a vye'na je Nte'yam je pyava'nun.

8

Je Jesucristo tse'e je jayu dunuténip jem je Nte'yam vyinkojkm

¹ Juu' xa ve'e dunuvinkopkikajxp juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ya'ats je'e ve'e: Je tee' juu' ve'e njayeypumdap, jemts je'e ve'e y'ajxtuk tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, ² tee'ipts je'e ve'e joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'a je'e ve'e tyee'a joma ve'e je tabernáculo juu' ve'e je jayu pyaamdu. ³ Nujom je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, vinkándats je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dutukvinta'sagadat je tánuk jets juu' jatye'e jyaa'kyojxtup je jáyuda. Paaty tse'e dutsak jetse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e xnuténimda, je'e tse'e dujayéup pan ti ve'e tyukvinta'skivap je Nte'yam. ⁴ Pan yaja xa ve'e kuy'it naxviijn, ka'ats je'e ve'e je xyup tyee'a, kux jemna ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam dutukvinta'skidup je yaxta ve'em ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. ⁵ Je tee'tajkta juu' ve'e yaja naxviijn, je'e tse'e toondup pajktup joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je tsapjootmit jye'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats. Yaknuja'vips je'e ve'e jets nu'ixva'ach nupamva'ach je'e ve'e. Kux ku ve'e je Moisés dukapam'ukva'aña vye'na je tabernáculo, van'it tse'e je Nte'yam ña'muxji: "Yakkopka oy jetse'e ve'em xpámut ax jo'n myaktuk'ix jem kopk kajxm." Jidu'um tse'e ña'muxji. ⁶ Ve'em ax jo'n dunumaja je nam kojstán jets ni ka'a ve'e je juipit kojstán, ve'emts je'e ve'e je muto'nun dunumaja juu' ve'e je Nte'yam myooy je Jesús jets ni ka'a ve'e je muto'nun juu' ve'e je tee'tajk jyayeiptup juu' ve'e yaja naxviijn. Je nam kojstán kajx tse'e je Jesús duyaknamyujot'óyaja je jayu jets je Nte'yam, je nam kojstán kajxpa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ juu' ve'e nuyojk oy jets ni ka'a ve'e je vaanduk juu' ve'e yaktaan je juipit kojstán kajx.

⁷ Kux pan kutuujn xa ve'e je muto'k kojstán, ka'a tse'e je Nte'yam kudupujm je nam kojstán. ⁸ Ax ka'a tse'e je Nte'yam du'oyja'vi je jáyuda juu' ve'e myooy je juipit kojstán, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyan vya'añ je'e kajxta:

Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ:

"Je'yape'e je xaaj jets atse'e je nam kojstán nyaktánut maat je israeejlit jáyuda,

⁹ ka ve'emap ax jo'n atse'e je kojstán nyaktaajñ maat je jyujpit jáyuda ku atse'e nyakpitsumdini jem Egipto;

ka'a ve'e dukutyooni ats je nkojstán, je'e kajxts atse'e nkoo'kmajapaamdi.

¹⁰ Ax je nam kojstán juu' atse'e nyaktánup maat je israeejlit jáyuda, jemts atse'e jya'vin kajxm da mpámut ats je mpava'nun, jemts ats je'e ve'e nja'at vvinma'yun kajxm da, atse'e xNte'yamadap, atsts je'e ve'e njáyuvadap.

¹¹ Ka'tats je'e ve'e dutuknujávadat je myujáyuda jets pan atse'e, ni ka'a tse'e dutuknuja'viduvat je y'utsta je y'ajchta ukpu je y'utsta je cha'ada, kux x'íxadap ats je'e ve'e anañujoma, je mújit je muutskit.

¹² Nmee'kxjidinupts atse'e je tyókinda, ni je vin'ita xa atse'e je tyokin nkoq'kjaa'myejtsnit." Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

¹³ Ku ve'e je Nte'yam vyaajñ jets je'e ve'e duyaktónup je nam kojstán, je'e tse'e duyaktaamp jetse'e kyoo'ktoonit je kojstán juu' ve'e jujpani. Ax je kojstán juu' ve'e jujpani, najxpts je'e ve'e, vee'n tse'e ya it ñáxut jetse'e kyutókinít.

9

Je kunuu'kx it juu' ve'e yaja naxviijn jets je kunuu'kx it juu' ve'e jem tsapjootm

¹ Je muto'k kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je Nte'yam tse'e dupavaan vintso ve'e je jayu vyinjávajat vyints'a'agajat jets vintso ve'e to'k je tabernáculo dupámdat joma ve'e ve'em dutóndat. ² Ku ve'e y'o'yi je tabernáculo, jidu'um tse'e dupaamdí: je muto'k it atatyuk, je kunuu'kx itts je'e ve'e. Jep tse'e y'ijt to'k je olivos aceite ato'yin jets to'k je mesa joma ve'e dupaamdí je kunuu'kx tsapkaaky. ³ Je mumejtsk it atatyuk, je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, ⁴ je'e tse'e tukkadaakju je oro yojxpejtun joma ve'e je poom jyak jets je xiixt juu' ve'e je oro tukyo'tskúx y'ijt. Jep tse'e xiixtup to'k je oro oo'y joma ve'e je maná y'ijt jets je Aarón je tyajk juu' ve'e puj'oomi, maat je tsatsets joma ve'e jatyán y'ijt je Nte'yam je pyava'nun, je jupit kojstán. ⁵ Jem tse'e xiixt aka'a ni'kxm y'ijt mejtsk je querubines apamnax, je tsapjootmit joojntykiva je'e ve'e je querubines. Joma ve'e je xiixt aka'a, jem tse'e je Nte'yam dutókinmee'kx je jáyuda. Ax úxyam, ka'a tse'e vyinkopka jets ats ya'a ve'e nuyojk nkajtsva'atsut.

⁶ Ku ve'e ve'em dutonda y'ijt, jóvum xaaj tse'e tyákada y'ijt je tee'tajk jep tabernáculo jaatp joma ve'e je muto'k it atatyuk, jep tse'e je Nte'yam dvinjávada dvints'a'agada y'ijt. ⁷ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp y'ijt je tee'tajkta, je'ejyi tse'e tajki to'k nax vinjoojnt joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. Ku ve'e tyajki, je tánuk nuu'pun tse'e je Nte'yam tyukvintsa'kip y'ijt je y'avintso tokin kajx, nay ve'empa je jayu je tyokin kajxp. Pan ka'a ve'e kuduyaknujx je tánuk nuu'pun, ka'a tse'e kutyajki. ⁸ Je'e tse'e xtuknuja'vimdup je Espíritu Santo jets namvaate'e je tee'tajk je Nte'yam dumutonda dumupakta y'ijt joma ve'e je muto'k it atatyuk, ka'ana tse'e ñuke'xnatáka vye'na jets nvaate'e je jayu tyáak joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. ⁹ Xtuknuja'vimduvaps ya'a ve'e jets je tánuk jets juu' jatye'e je jayu jyaa'kyojxtup y'ijt, ka je'e kajxpts je'e ve'e je jayu je vyinma'yun tyándat oy jets va'ajts. ¹⁰ Je muto'k kojstán, je'ejyi je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e je jayu kyáydap y'oo'ktap jets vintso ve'e ñaajkva'atsjadat, je pava'nunts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup kyojtstap. Toonts je'e ve'e van'it paat ku ve'e je Nte'yam je nam kojstán duyaktaajñ.

¹¹ Ax je Cristo, je'e tse'e miin je y'oy je'e kajx juu' ve'e jéjani, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Nuyojk oys je'e ve'e je muto'nun juu' ve'e jyayejpp, jemts je'e ve'e tsapjootm je Nte'yam dumutún dumupak joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e ka naxviijnit jayu púmap. ¹² Ka je'ep xa je'e ve'e ñutajki je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'agat je chivo nuu'pun jets je tsapkaaj ónyk nuu'pun, je'e ve'e ñutajki jetse'e je y'avintso nuu'pun dutukvintsa'ki. To'k náxjits je'e ve'e ve'em dutuujn, ve'em tse'e myaadaakaj jetse'e njayejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹³ Je tsapkaaj nuu'pun jets je chivo nuu'pun jets je jaajm juu' ve'e je pi'k vaca ónyk jye'e juu' ve'e tokyajxp jem yojxpejtun kajxm, je'e tse'e jem je jayu ñi'kxmnda kyojmda yakxijtva'kxp yakvajva'kxp juu' ve'e ka va'ajtsapta, je'e tse'e duyakvaatsp je ñi'kxta je kyopkta. ¹⁴ Ax nuyojk tse'e ooy je Cristo je ñuu'pun dutunyakva'ach ya nvinnma'yunamda jetse'e je joojntyk Nte'yam nvijnja'vimda nvintsa'kimda. Je Espíritu Santo, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e je pyutajkin kajx tse'e je Cristo viinn ñatyukvintsa'kiji je Nte'yam, je Cristo je ñuu'pun tse'e duyakvaatsp ya nja'vinamda jets ya nvinnma'yunamda jetse'e ve'em xa'ma kajx nkatsaachpaatumdat. ¹⁵ Je'e kajx tse'e je Cristo xnúténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e ve'e uk'oo'k jetse'e dukuvejt je ntókinamda juu' ve'e njayejpumdu ku ve'e tyuujn je muto'k kojstán, ve'em tse'e njoojntykimdinit xa'ma kajx ax jo'n je Nte'yam xtukvinva'nimda jo'n, uu'mda, pan pan jatye'e je Nte'yam yaxtsoojvjudu.

¹⁶ Pan vaamp xa ve'e je jayu vintso ve'e vya'kxut je pyaamdúk juu' ve'e y'ixp jyayejpp ku ve'e y'oo'knit, van'itnum tse'e je pyaamdúk vya'kxni ku ve'e yaknujava jets ta ve'e y'oo'kni je kojstaampa. ¹⁷ Ax pan joojntykipna tse'e je kojstaampa, ka'a tse'e je viijnk jayu duyakva'kxy je kojstaampa je pyaamdúk, van'itnume'e je kojstán tyun ku ve'e y'oo'kni. ¹⁸ Je'e kajx tse'e nay ve'empa je muto'k kojstán tyon'ukvaajñ je nuu'pun maat. ¹⁹ Ku ve'e je Moisés anañujoma je jayu dutukvinkojtsikujx nujom je Nte'yam je pyava'nun, van'it

tse'e je tsapts uk je lana maat to'k mats je aajy je ojts juu' ve'e hisopo duxaaj, je'e tse'e dutukpapajk je carnero nuu'pun, je chivo nuu'pun, jets je tsoxk naaj, je'e tse'e tyuknuxijt je ak axaa'ch joma ve'e dujatyaañ je Nte'yam je pyava'nun, tyuknuxijtpa tse'e anañujoma je jayu. ²⁰ Van'it tse'e vyaajñ: "Ya nuu'pun tse'e duyaknuke'xnatajkip jets toompe'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam mtukmutaajñjudu." ²¹ Nay vanxup tse'e je Moisés dutoompa je tabernáculó jets nujom je paamdúk juu' ve'e yaktoondú jem, nujome'e dutuknuxijtpa je tánuk nuu'pun. ²² Ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je nuu'pun maate'e vyatskáxut nujom, vinkexji ve'e juu' ve'e vaatsp ka je nuu'pun maatap. Pan ka'a xa ve'e tii juu' ve'e oo'kp jetse'e je nuu'pun yo'oy, ni pana tse'e kyatokinmee'kxa.

Tyuknuvaachp tse'e je jayu je tyokin

kuxe'e je Jesús ñatyukvintsá'kiji je Nte'yam

²³ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e y'ijt jetse'e ve'em vyaach je'e juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats juu' ve'e ijt jem tsapjootm. Ax je tsapjootmit jye'e, ka'ats je'e ve'e vyaach maat juu' jatye'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip yaja naxviiñ, je vintsá'kin je'e ve'e chajkp juu' ve'e nuyojk oy. ²⁴ Je Cristo, ka'ats je'e ve'e tyajki jep tabernáculó jaatp juu' ve'e jayu pum, juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats je tsapjootmit jye'e, je'e ve'e tajki jem kunuu'kx it jootm juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats, jem tse'e xnuténimda je Nte'yam vyinkojkm. ²⁵ To'k naxji xa ve'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji, ka may náxap. Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ka'ats je'e ve'e tyaka vinjoojnt jep joma ve'e je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'aga je nuu'pun juu' ve'e kyah'avintonu'u'punip. ²⁶ Pan may nax tse'e je Cristo je Nte'yam kuñatyukvintsá'kiji, may nax tse'e je Cristo kuchaachpaaty van'itani ku ve'e je jayu tyokimpajkti jets uxyam paat. Tun to'k naxji tse'e je Cristo jayayuvimpijt jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaach, je'e ve'e ku ve'e viinm je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji. Jidu'um tse'e dutuujn ya kukaxa ámani. ²⁷ Ve'em ax jo'n nupaamdúka jetse'e anañujoma je jayu y'o'o'ktat van'it tse'e yakto'kimpayoydinit, ²⁸ nay ve'empa tse'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji to'k naxji jetse'e numay je jayu dutuknuvaatsnit je tyokin. Ax ku tse'e mumejtsk nax myiinnuvat, ka je'e kajxapts je'e ve'e myínut jetse'e je jayu je tyokin dutuknuva'atstat, je'e ve'e ñumínup jetse'e dyvoovnit pan pan jatye'e a'ixjidinup.

10

¹ Je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy vintso ve'e je Nte'yam yakvinjávat yakvintsá'agat, ake'exa jo'nts je'e ve'e; ax je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je'e juu' ve'e je ake'exa dupaamp. Je'e kajx tse'e je vintsá'kin juu' ve'e je tee'tajk je Nte'yam tyukvintsá'kidup vinjoojnt ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, ni vin'itats je'e ve'e kya'oya jetse'e je jayu je'e kajx tyándat oy jets va'ajts. ² Pan kuy'oya xa ve'e jetse'e je Moisés je pyava'nun kajx je jayu tyánut oy jets va'ajts, kudutukvintsá'ki'atúvidini tse'e je jayu je tánuk je Nte'yam. Kux pan kutyanda xa ve'e oy jets va'ajts, ka'a tse'e kuñayjávajada jets tókinax je'e ve'eda. ³ Je tánuk juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsá'kidup, je'e tse'e tyuump jetse'e je jayu je tyokin dutukjaa'myéts vinjoojnt, ⁴ kux ni vin'ita ve'e kya'oya je tsapkaaj nuu'pun je chivo nuu'pun jetse'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsut. ⁵ Paaty tse'e ku ve'e je Cristo myiijn yaja naxviiñ, jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx jatyan kujxp:

Ka'a xa mitse'e xtsak je tánuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpu juu' jatye'e paamdúk yax, mnupajmtki tse'e jets atse'e n'itút ni'kxax kópax,

⁶ ka'a tse'e xtukjotkada'aky je tánuk yax juu' ve'e yaktooydup ukpu je tánuk yax juu' ve'e pyaamdúp je tyokin kajxta.

⁷ Van'itts atse'e nvaajñ:

"Nte'yam, uxyaja atse'e nmin jets atse'e ntónut juu' mitse'e mtsajkp, ve'em ax jo'n javyet ats kajx."

Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi. ⁸ Mutoo'vajkp xa ve'e vyaajñ jets ka'a ve'e je Nte'yam dutsak je tánuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpu juu' jatye'e paamdúk yax, ka'a tse'e dutukjotkada'aky je tánuk yax juu' ve'e yaktooydup ukpu je tánuk yax juu' ve'e pyaamdúp je tyokin kajxta. ⁹ Vaampa tse'e: "Nte'yam, uxyaja atse'e nmin jets atse'e ntónut juu' mitse'e mtsajkp." Je Jesucristo xa ve'e duyakkukajxinu je muto'k kojstán. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e tyaannit je mumejtsk kojstán. ¹⁰ Je Nte'yamts uu'me'e xyakvaatsumdu jetse'e je va'ajts joót je va'ajts ja'vin xmo'yumda kux tyoone'e je Cristo juu' ve'e je Nte'yam chojk, je ñi'kx je kyopk tse'e vaan je vintsá'kin to'k naxji anañujoma je jayu kajxta.

¹¹ Je tee'tajkta, jóvumts je'e ve'e dumutonda dumupakta je Nte'yam jetse'e dutukvintsá'agada may nax je yaxta juu' ve'e ni je vin'ita je jayu je tyokin dukatuknuva'atstup; ¹² ax je Jesucristo, to'k náxjits je'e ve'e je Nte'yam ñatyukvintsá'kiji

jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaach, van'it tse'e ojs y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ¹³ Jem tse'e du'a'ix kuunume'e je Nte'yam duyakvintókiyut pan pan jatye'e je Jesucristo dutso'oxpajktup. ¹⁴ Tun to'k naxji xa ve'e je Jesucristo je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji, ka may náxap. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e xa'ma kajx y'ijttinit oy jets va'ajts je jayu pan pan jatye'e je ve'e yaktsook. ¹⁵ Nay vanxuppa tse'e je Espíritu Santo dunukojtspejtpa ku ve'e vyaajñ:

¹⁶ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ:

“Je nam kojstán juu' atse'e nyaktánup maat je israeejlit jáyuda, jemts atse'e jya'vin kajxmda mpámüt ats je mpava'nun, jemts ats je'e ve'e nja'at vinyin'yun kajxmda.”

¹⁷ Van'it tse'e vyaajñ:

“Ni je vin'ita xa atse'e je tyókinda nkoo'kjaa'myejtsnit.”

Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁸ Ku ve'e je jayu je tokin ve'em yakmee'kxja, ka'ats je'e ve'e y'ukvinkópkini jetse'e je jayu ti duyóxtat jetse'e je tyókinda yakmee'kxjat.

Va'an to'k aaj to'k joot je Nte'yam

dumutámimda

¹⁹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je Jesús je ñuu'pun kajx tse'e to'k aaj to'k joot ntajkimdat je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. ²⁰ Kux tse'e xku'oo'kimdi, xyak'avaatsjimdu tse'e je ntoo'amda jetse'e n'ijtumdinut je Nte'yam maat. ²¹ Kux je Jesuuse'e ijtp tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e dunutena je Nte'yam je jyayu, ²² va'an tse'e to'k aaj to'k joot je Nte'yam dumutámimda, oy tse'e nnuja'vimda jets je Jesucristo kajxe'e je Nte'yam ya nvinma'yunamda duyakva'ach jetse'e nkoo'knatyokinja'vimjidinit, va'ajts tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu ñaajkva'achju je va'ajts tsoxk namaat. ²³ Va'an tse'e to'k aaj to'k joot dujaa'kjaanchja'vimda juu' ve'e n'ava'nimdud. Kyutyuumps je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e xtukvinva'nimdu, ijtumdinuups uu'me'e je'e maat xa'ma kajx. ²⁴ Va'an du'ixtimda vintso ve'e anañujoma je jayu ntsojkumdat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e. ²⁵ Ka'a tse'e nto'numdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e kanay'amojkidup, nakyojtsmákkimjadape'e to'k jado'k. Ax nuyojk tse'e ya'a nyakvinkópkimdat kux nnuja'vimdupe'e jets támani ve'e je xaaj ku ve'e je Cristo kyadaaknuvat.

²⁶ Pan tokinto'numdup xa ve'e oy'avinmáyam, jetse'e njanuja'vimda juu' ve'e tyuva, ka'a tse'e ti viijnk vintsa'kin jetse'e je Nte'yam xtókinmee'kxumdat, ²⁷ nma'yumdap ntájumdape'e kux yaktókimpayo'yumdape'e, je jaajn tse'e n'a'ixumdup joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit nujom pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam. ²⁸ Pan pan jatye'e xa ve'e dukakuvajktu je Moisés je pyava'nun, ve'em tse'e kyutujk jets ka'a ve'e ti tukmo'tun, oo'ktuts je'e ve'e je jáyuda pan jepe'e numejtsk ukpu nutoojk juu' ve'e du'ixtu dumótudu je ka óyap juu' ve'e tyoondud kyójtstu, ²⁹ ax nuyojk tse'e chaachpaattinit pan pan jatye'e je Nte'yam je y'Onuk dutso'oxpajktup. Ve'em tse'e dujávada jets ve'em je'e ve'e y'uk'aa'k ax jo'n opyana y'aa'k, ve'em je'e ve'e dujávada jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je Jesús je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji je jayu je tyokin kajxta. Je jayu tse'e duyakvintsa'kintókidup je Espíritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja. ³⁰ Nnuja'vimdinup xa ve'e vintso ve'e je Nte'yam vyaajñ: “Ats xa ve'e xtukkadaakp je tokimpayoy'k, ats tse'e ntukkuvétup.” Vaampap tse'e je Kunuu'kx Jatyán jets je Nte'yame'e je jyayu dutókimpayo'oyup. ³¹ Pan nmasoókumdup xa ve'e je joointyk Nte'yam, atsa'kip tse'e ooy je tsaachpaatun juu' je'e ve'e xmo'yumdinup.

³² Ax jaa'myéstats miits vintso ve'e xmuténidi je mákk tsaachpaatun ku ve'e távani je Nte'yam mtuknujávajada je tyuv je'e, ³³ myakjomtoondud myaktitoondud ve'e jeja je numay jayu vyinkujk jetse'e xtsaachja'vidi ax jo'n je jaanchja'vivatajk yaktoonduda.

³⁴ Mtu'kmo'ttu miits'e je jayu juu' ve'e poxuntaktsuunidud. Ku ve'e je jayu mpajkuxjidi juu' jatye'e m'ixtu mjayeiptu, ooy tse'e xtuntukxoójntkti, kux mnuja'vidinupe'e jets jeme'e tsapjoomt je o'yin juu' ve'e nuyojk oy jetse'e xa'ma kajx y'it. ³⁵ Ka'a tse'e xjaanchja'vi'atúvadat juu' ve'e mjaanchja'vidup, kux je jaanchja'vin juu' ve'e mjayeiptup, munuyojk tse'e ooy je Nte'yam mtunmoyumpijtidinuvat je y'oy je'e je'e kajx. ³⁶ Ka'a tse'e mnoo'kxtat jetse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e xpajktinit juu' je'e ve'e xtukvinva'nimdu. ³⁷ Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je'e pane'e minup,
tsojkts je'e ve'e myiinnit,
ka'a tse'e y'ukta'ninit.

³⁸ Ax je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joointykup,
joointykapt je'e ve'e je jyaanchja'vin kajx.
Pan y'avimpijtinuvas tse'e ax jo'n y'ijt,

ka'ats ats je'e ve'e ntukxoondukut.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ³⁹ Ka'a xa uu'me'e ve'em n'ijtmunda ax jo'n je'e pan pan jatye'e du'avimpijitidinuva ax jo'n kyo'oyjoojntykidi jetse'e vyintókida, je jaanchja'vine'e njajejpumdap jets xyaktsookumdupe'e je Nte'yam.

11

Je jaanchja'vin

¹ Je'e xa je'e ve'e je jaanchja'vin ku ve'e nnuja'vimda jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e n'a'ixumdap, nnuja'vimdup tse'e jets tyúvam je'e ve'e juu' jatye'e nka'ixumdap. ² Y'oyja'vi ve'e je Nte'yam uu'm je njuipit jáyuvamda kuxe'e jyaanchja'vijidi.

³ Je jaanchja'vin kajx xa ve'e nnuja'vimda jets je kats kajxe'e je Nte'yam dupuujm ya naxviijnit it. Ax ve'em tse'e dupuujm juu' ve'e uxyam n'ixumdap, ka'anume'e ti vye'na juu' ve'e yak'ixp.

⁴ Jyaanchja'vi xa ve'e je Abel je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je vintsa'kin juu' ve'e nuyojk oy jets ka'a ve'e je Caín jye'e, jets je'e kajxpa ve'e je Nte'yam je Abel dukatókimpuujm jetse'e dukuvujk je vyintsa'kin. Oyamts je'e ve'e aa'kani, je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e nnuja'vimda vintso ve'e dutuujn kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi.

⁵ Jyaanchja'vi xa ve'e je Enoc je Nte'yam, je'e kajx tse'e kya'aa'k, ajojntyk tse'e dutukvaatsni ya naxviijnit it, ka'a ve'e y'ukyakpaatni kux je Nte'yame'e yaktsoo'njinu. Ve'em tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Enoc, chojk, jyotpaate'e je Nte'yam ku ve'e yaana naxviijn jye'na. ⁶ Pan pan xa ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip, ko'oyja'vijupts je'e ve'e je Nte'yam. Nujome'e pan pan jatye'e je Nte'yam dumutámidup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dujaanchja'vadat jets je'a ve'e je Nte'yam jets oye'e tyo'nuxjada pan pan jatye'e to'k aaj to'k joot du'ixtidup jetse'e y'ijttinit je'e maat.

⁷ Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk juu' jatye'e je Nte'yam va'nuxju ti ve'e tónjup kótsjup juu' ve'e kayak'ixpna vye'na, kyatsupajke'e je Nte'yam jetse'e to'k je arca dupuujm joma ve'e tsa'ak y'ittat maat je chaan je kyooj. Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e kajxe'e duyaknuk'e'xnatajki jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e joojntykidu yaja naxviijn van'it. Jyaanchja'vi je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatókimpaajmji.

⁸ Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukatsapujk ku ve'e vyoojvjini jetse'e ñujkx joma ve'e je it juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niju. Ku ve'e tyoo'pujk, ka'a tse'e dunjave pan joma ve'e ñujkx. ⁹ Jyaanchja'vi je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e y'ijt ax jo'n je jékumit jayu ku ve'e dūvintsuuni je it juu' ve'e tukvinva'niju, jepe'e ak tujkp chuuni jets nay ve'empa je Isaac maat je Jacob, je'e juu' ve'e yaktukvinva'niduva je it je naax. ¹⁰ Ax je'e tse'e je Abraham tyoon kux y'a'ixe'e je kajpun juu' ve'e je Nte'yam kyijpx myoo'ts jetse'e dupuujm.

¹¹ Je Sara, amájani ve'e ooy tyunve'na, o'yixjuts je'e ve'e jetse'e y'onuktaaki kux jyaanchja'vi ve'e jets kyutyónupe'e je Nte'yam juu' ve'e tukvinva'niju. ¹² Je Abraham, óyame'e na'avani ooy tyun'ijt, jyajeyp tse'e numay aa'k je chaan je kyooj, ve'em ax jo'n je maatsa juu' ve'e jem tsajviinm jets je po'o juu' ve'e je'a maaxy napa'ayi, kamachoo'vna.

¹³ Oo'kkajxtinuts je'e ve'eda, ka'a tse'e tyukkadaakjidi nujom juu' jatye'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, nayja'vijidinupts je'e ve'e tyuva jets kyutyónupe'e je Nte'yam je y'ayook. Ka'anume'e je Nte'yam je y'ayook dukutyún vye'na, tyuk'atúviidu tse'e je xoojntkun maat jetse'e duyaknuk'e'xnatajki jets ve'em je'e ve'eda yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu. ¹⁴ Ax je'e ve'e ku ve'e je jékumit jayu jo'n y'ijtti, va'ajts tse'e yakvinmotu jets y'ixtidupnume'e je it joma ve'e chaanadat. ¹⁵ Pan kuduvinnmaaydi kudujaa'myejtsi je it juu' ve'e myasooktu, kuy'o'yi tse'e jetse'e jem kuvyimpijitinuva. ¹⁶ Ax ka'a tse'e y'ukvimpijitini, kux to'ke'e je it dutsojkti juu' ve'e nuyojk oy, je'e je'e ve'e je tsapjootmit it, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatuktso'otyónjada jetse'e duNte'yamadat, apaajmtkijidu tse'e to'k je ciudad joma ve'e chaanadat.

¹⁷ Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e kuduyakvaajj je vintsa'kin je Isaac ku ve'e je Nte'yam jyot'ixji, tun'a'ix'ijtnupts je'e ve'e jetse'e kuduyak'aa'k je y'ónuk juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niju ku ve'e vyaajñ: ¹⁸ “Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je kooj.” ¹⁹ Jyaanchja'vi tse'e je Abraham jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e duyakjoojntykpajknuvat je y'ónuk Isaac. Ax je'e kajx tse'e ku ve'e távani je Abraham dunupaamduka jetse'e duyak'oo'kut je y'ónuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je y'ónuk kuy'aa'k jetse'e jyoojntykpajknuva. ²⁰ Jyaanchja'vi xa ve'e je Isaac je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutukmukajts je Jacob maat je Esaú je kunoo'kxun juu' ve'e mínupnum. ²¹ Ku ve'e y'oo'kuvaanni je Jacob, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je kunoo'kxun numejtsk je José je y'ónuk, je tyajk natyukkutijup jetse'e je Nte'yam dūvinja'vi

dúvintsa'ki. ²² Ku ve'e je José y'oo'kuvaanni, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dunuujmi je njujpit jáyuvamda ti ve'e tyóndap ku ve'e dutukvaatstinit je egiptovit it, je'e kajx tse'e dupavaajñ ku ve'e choo'ndinit jetse'e duyaktsoo'ndinit je José je pyajk.

²³ Ku ve'e je Moisés kye'x, kuxe'e je tyee' je tyaak je Nte'yam dujaanchja'vidi, je'e kajx tse'e yu'uts yak'ijti toojk po'o, y'ixtu ve'e jets va'ajts yaxxone'e jetse'e dukatsa'kidi je egiptovit yakkutojkpa ku ve'e dupavaajñ jetse'e nujom je israeelit maax ónuk duyak'oo'kkáxtat juu' ve'e pi'k mix ónukta. ²⁴ Ku ve'e je Moisés vajutyajk vye'na, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukatsajk jetse'e yaktijut jets je egiptovit yakkutojkpa je ñaax je'e ve'e je y'ónuk; ²⁵ je'e ve'e chojk jetse'e yakjomtónut yaktitónut maat je Nte'yam je jyayu. Ka'a ve'e dutsajk jetse'e xyoondukut je tokin kajx, je xoojntkun juu' ve'e vee'n ijtkojp; ²⁶ je'e ve'e y'oyja'vi jetse'e chaachpaa'tut, yakviijn'ixut je Cristo kajx jets ka'a ve'e ku ve'e kudujayejp je egiptovit majin, kux y'a'ixp je'e ve'e je o'yin juu' ve'e je Nte'yam mo'ojup. ²⁷ Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e choo'nni jem Egipto ku ve'e myu'ekju je yakkutojkpa, ka je tsa'kin kajxap, to'k aaj to'k joote'e y'ijit ax jo'n kudujix je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp.

²⁸ Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e je pascua xaaj dutuujn, dutukpavaajñ je njujpit jáyuvamda jetse'e je nuu'pun dutukpaa'ttat je tyakkuka'ada jets je tyakpaa'ténada kux kadi ve'e je yak'oo'kpa ángeles duyak'aa'k je kyoop ónukta juu' ve'e ijtp jep tujkpta. ²⁹ Jyaanchja'vidu xa ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutuknajxti je Tsapts Maaxy Naaj ax jo'n je ta'ajts it kuy'ijit; ku ve'e je egiptovit jayu ve'em du'uktonuvaanduva, naxji'kxkajxjidiinu tse'e.

³⁰ Jyaanchja'vidu ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajxe'e kyituni je jericoojit kajpun je ñaa'páts, távani ve'e dunaa'vidutta vye'na vuxtojtuk xaaj. ³¹ Jyaanchja'vi xa ve'e je ko'oty'a'axap Rahab je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk jem tyak'am je njujpit jáyuvamda juu' ve'e dunu'ixtu je it, je'e kajx tse'e dukamaat'aa'k pane'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu. ³² ¿Tis atse'e kunjaa'knukáts? Ka'a xa atse'e je tiempo n'ukjaa'kajyepjni jets atse'e nkótsut juu' ve'e je Gedeón kajx, je Barac, je Sansón, je Jefté, je David, jets je Samuel, maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³³ Jyaanchja'viduts je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e dupajkti je it je naax, oy yakkutojkti, dupaatti je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tukmutaajnjudu, je león kyatso'oxpajkjidi, ³⁴ kyayaktoojyidi je jaajin juu' ve'e ooy y'uktumpaamdu, je tsojx dukatuk'oo'kti, makk vyimpijiti pane'e dukajayejtu je maju, je atso'ox du'amaadaaguidi, makk ñapyaajmjidi, duyakvintókidi je cho'oxpajkpada. ³⁵ Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e je y'ónuk yakmooydinuva juu' ve'e aa'kanda ve'ni jetse'e jyoojntykajktinuva.

Ax jempa tse'e pane'e oo'ktu jem tsaachto'nun jootm, ka'a tse'e dukuvajkti jetse'e naspaka y'ittat, je'e ve'e chojktu jetse'e dupaattinit je joojntykin juu' ve'e nuyojk oy ku ve'e jyoojntykajktinuvat. ³⁶ Jem tse'e juu' ve'e yak'anajxidu jetse'e yakvojpti, jem tse'e juu' ve'e yakcadenatsoomdu, yakpoxuntakpaamdu, ³⁷ yakka'ts'oo'ktu, kakojk yakjaa'tva'kxxtu, je tsojx tyukyak'oo'ktu, dukukeektu je numay jayu, je carnero ak je chivo ak dutukyo'tstu je ñi'lxkta je kyopkta, ayoop ijttu, yaktsaachtoondú, yakjomtoondú yaktiitoondú. ³⁸ Ka'a tse'e duvinmátsjada pan pan jatye'e je naxviijnít je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup jetse'e y'ittat je'e maatta. ³⁹ Nujom ya'ada, óyame'e je Nte'yam y'oyja'vijidi kuxe'e dujaanchja'vidi, ka'a tse'e dupajkti juu' ve'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, ⁴⁰ xjaa'myejtsumduts uu'm je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e xnpaajmtkijimdi juu' ve'e nuyojk oy, je'ejyji ve'e ittap oy jets va'ajts uu'm maatta.

12

Jemji tse'e ya nviiñnamda nyak'ijtumdat joma ve'e je Jesús

¹ N'ixumdup xa ve'e jets y'oyja'vipe'e je Nte'yam ya numay jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu. Nay ve'emts uu'me'edava, va'an tse'e oy duto'numda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e n'ukto'numdinit je tokin juu' ve'e x'atsooxumdup jetse'e xviiijnkvó'vumda, ² jemji ve'e ya nviiñnamda nyak'ijtumdinit joma ve'e je Jesús, je'e tse'e xtoo'mo'yumdup jetse'e ve'em je Nte'yam njaanchja'vimdat jetse'e je njaanchja'vinamda duyakpo'okut. Ku ve'e chaachpaaty jem cruz kajxm, ka'a tse'e dutukts'o'tyuyujn je oo'kun juu' ve'e pyaat, kux ñuja'vip je'e ve'e je xoojntkun juu' ve'e jyayejpnpn ku ve'e távani duyaknaxy vye'na je tsaachpaatun. Ax uxym, jemts je'e ve'e tsapjootm y'it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk, jéjts je'e ve'e y'aka'yun pa'ayi chuuna je vintsa'kin maat.

³ Payo'oyda n'it vintso ve'e je Jesús dumuteni ku ve'e yaktsaachpaatjidi je tókinax jáyuda, ve'em tse'e jotmootsk mka'ittat jetse'e je tsaachto'nun xkajáavadat. ⁴ Ka'anum tse'e m'oo'kta kuxe'e xkakuvakta jetse'e myaktokintónjadat je ko'oyjáyuvap. ⁵ ¿Mjaa'tyókidinup miits vine'eda juu' ve'e je Nte'yam mtukmukojtsjudu?, ve'em ax jo'n je y'ónuk dumukats. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'lxk Jatyan vya'afi:

Mits, ónúk, kadi xtsaachjáva ku ve'e je Maja Vintsán mtsaachtúnju, viindúk naxkàda'akye'e xkuváktu ku ve'e myaktuknaajmat jetse'e xkatsapáktu.

⁶ Pan pan jatý xa ve'e je Maja Vintsán chajkp, jyotpaatyp, yaktsaachpaatyp tse'e, yaktsaachpaatypts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e y'ónukip. Jidu'um tse'e vya'añ.

⁷ Mmuténadap tse'e je tsaachpaatun, kux je Nte'yam je y'ónuk miitse'eda. ¿Jeja vine'e je pi'k ónúk pane'e je tyee' ka'oojup kavojpup? ⁸ Myooyp xa ve'e je Nte'yam je tsaachpaatun nujom je'e je y'ónukta. Ax pan ka'ats miitse'e je Nte'yam mtsaachtónjada, ka'a tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk. ⁹ Je naxviijnit jayu juu' ve'e ntee'imdup ntaakimdup, x'oojumdu xvojpmuduts uu'm je'e ve'e, jetse'e nvintsá'kimdi, ve'em ax jo'n úxyam paat nvintsá'kimda jo'n; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e tse'e nuyojk vyinmajtsjup jetse'e nkatsupajkumdat jetse'e njoojntykimdat. ¹⁰ Kona xa ve'e je it y'ijt ku ve'e je ntee'amda je ntaakamda x'oojumdi xvojpmudi pan vintso ve'e je vyinmaj'yunda; ax je Nte'yam, je'e tse'e xmo'yumdup je tsaachto'nun juu' ve'e uu'm je n'o'yin kajxamda, kux je'e ve'e chajkp jetse'e n'ijtumdinit oy jets va'ajts ax jo'n je'e. ¹¹ Ni juu' tsaachpaatuna ve'e kyayaktsak van'it jatý ku ve'e nyakmo'yumda. Ax pan ka'oyapts je'e ve'e juu' ve'e nto'numdup jetse'e xyaktsaachpaatumda je Nte'yam, xputajkimdups uu'm je'e ve'e jetse'e nkatsupajkumdinit jetse'e je oy joot njayejpumdinit jetse'e njoojntykimdinit ax jo'n je'e ve'e dútsak jo'n.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e

nkamajapa'mumda je Nte'yam

¹² Je'e kajx tse'e, makkpamda je m'ajta je mjootta jetse'e xpanajkxtat je Nte'yam. ¹³ Payo'oyda je y'oy je'e. Panajkxta je tyuv je'e. Ku ve'e je viijnk jayu du'ixtat vintso ve'e mjooyntykada mnaxviijnada, nay ve'empa tse'e dútoonduvat.

¹⁴ Ixtada vintso ve'e m'ijtnit oy joot tsoj joot anañujoma je jayu maat jets vintso ve'e mjooyntykidinit oy jets va'ajts; kux ka'a xa ve'e pan jye'at jem tsapjootm jetse'e y'itit je Nte'yam maat pan pane'e ka'ijtp oy jets va'ajts. ¹⁵ Yakkópkada tse'e ooy jets miitse'e anañujoma xkuváktat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, ni pánats miitse'e mka'itát ax jo'n je ta'am ojs juu' ve'e pa'amtoomp jetse'e numay je jayu dutukpaa'ty. ¹⁶ Ni pana tse'e miitsta je kats dukatukmaatjayéput je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejp. Ka'ats miitse'e xkamaj'ixtat xkamajjavadat je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Esaú, juu' ve'e je kyooq ónúkín dútukvinkuyajknu je tojx juu' ve'e to'k naxji tyojx. ¹⁷ Úx'ook, ax jo'n xnujávada, ku ve'e dújo'o'ktsojkni jetse'e je tyee' myo'ojut je kunoo'kxun, ka'a tse'e y'ukyakmooyni; jo'o'ktunyaaxnu ve'e, ka'a tse'e y'uk'o'yini vintso ve'e dúyaktíkutsut juu' ve'e tyoon.

¹⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ya nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam xyaktaajnjimdu, ka'ats ya'a ve'e vye'ema ax jo'n je kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaajnjidu je njupit jáyuvamda, jem joma ve'e je kopk juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je mak'jaajnj tyooj, joma ve'e je it kyoo'tsi, je añu pyu'u myaa't, tyunvitskni, ¹⁹ je trompeta xyuux, jetse'e je Nte'yam je y'aaj je yo'kt je jayu dútukmukajts. Je'eda pan pan jatye'e du'amotunajxtu, je'e tse'e je Moisés dumunoo'kxtktu jets kadi je Nte'yam y'ukjaa'kmukojsjidi, ²⁰ ka'a ve'e dumuténidi je pava'nun ku ve'e vyaajñ: “Kujyatánuka tse'e juu' ve'e dútoomp ya kopk, yakka'ts'oo'kup tse'e.” ²¹ Ooye'e dútnyaknajxti je atsa'aga juu' ve'e y'ixtu. Ku ve'e viinm je Moisés du'ix, jidu'um tse'e vyaajñ: “Je tsa'aga atse'e úxyam xyakmíppnup.”

²² Nvinkunajximdups uu'm'e je kopk juu' ve'e Sión dxaaj, je tsapjootmit Jerusalén, je ciudad juu' ve'e je Nte'yam jye'e, joma ve'e je aangelestajk kamachoo'vna ñay'amókajada jetse'e je joojntyk Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada je xoojntkun maat. ²³ Jem tse'e je numay jayu juu' ve'e je Nte'yam je y'ónuk, je'e tse'e taandu javyet jem tsapjootm. Nvinkunajximdup tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu dútokimpayo'yp. Jem tse'e je jayu je jyootta je jya'vinda juu' ve'e tuv jáyuvidu joojntykidu, juu' ve'e vaatsut jetse'e y'it oy jets va'ajts. ²⁴ Jem tse'e je Jesús, juu' ve'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm jets pan kajxe'e je Nte'yam xyaktaajnjimdi ya nam kojstán. Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun je Jesús je y'oo'kun kajx. Ka'ats je'e ve'e vye'ema je Abel je y'oo'kun, kux je'e je ñuu'pune'e duyaknuke'xnatajki jets jep je'e ve'e tokín jaatp je y'ajch.

²⁵ Payo'oyda oy, ka'a tse'e xkakuváktat je'e pane'e kojtp. Pyaattu xa ve'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e dukakuváktu to'k je naxviijnit jayu juu' ve'e dúkojtsnajxp y'ijt je Nte'yam je y'ayook. Kux ve'em je'e ve'e, ¿vintsose'e xkatukkuvejtumdat je Nte'yam pan nmasookumdupe'e je'e je y'ayook juu' ve'e tsoo'mp jem tsapjootm? ²⁶ Ojxi tse'e je it ku ve'e je Nte'yam dumukajts je njupit jáyuvamda joma ve'e je kopk; ax ya xaaj, juu' ve'e úxyam, jidu'um tse'e je kojstán duyaktaajñ: “Ku atse'e jado'k nax je naxviijnit it nxit yo'oyut, ka je naxviijnit itjapts atse'e nxituyo'oyup, ve'empa ve'e je tsajmit it.” ²⁷ Ku ve'e

vyaajñ “jado'k nax”, nujávánits je'e ve'e jets juu' ve'e yakpaam, kutókiyupts je'e ve'e ku ve'e yakxituyo'oyut, ve'em tse'e tyaannit xa'ma kajx juu' ve'e kaxiimp. ²⁸ Je it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk jets joma ve'e n'ijtumdat, ka'ats je'e ve'e xyin, taannuyps je'e ve'e xa'ma kajx. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam nkukojsjimdnit jetse'e nvinja'vimdnit nvintsak'kindnit nujom aaj nujom joót jetse'e nyakmajimdat nyakjaanchimdat ax jo'n duvinmachju jo'n. ²⁹ Atsa'kip xa je'e ve'e ooy ku ve'e nkamajapa'mumda je Nte'yam, makk tse'e ooy je jayu je tyokin dutuntukkuvet.

13

Juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

¹ Xa'ma kajx tse'e mnachókjadat to'k jado'k. ² Oy jayu mnapyámjadat maat je je'yva jayu. Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em dytooundu, ka'a tse'e dunuja'vidi jets je aangelestajk je'e ve'e juu' ve'e yakkaaydu juu' ve'e yakmataandun.

³ Jaa'myétsta je poxuntakjaju, ve'em ax jo'n kum'ijtti jep poxuntuikp je'e maátta. Ka'a tse'e xjaa'tyókidat pan pan jatye'e yakjomtoondup yaktitoondup, ve'eme'e myakjávajadat jets myakjomtoondup myaktitoondup miitse'eda ax jo'n je'eda.

⁴ Vintsa'agada je navyajkun. Pan pane'e ta'axpúkani pan pane'e yaa'vyúkani, myaj'ixup myajjávap tse'e je navyajkun. Tokimpayoyjadapts je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e duyakvintsa'kintókidup je navyajkun jets pan pan jatye'e ko'oyyaa'yap.

⁵ Ka'a tse'e je meen xnas'ayóvadat, tukjotkada'akta pan vinxupe'e juu' x'ixta xjayepta, kux jidú'ume'e je Nte'yam vya'añ. “Ats xa mitse'e n'ixup njayépup, ni je vin'itats ats mitse'e nkamaso'okut.” Jidú'um tse'e vya'añ. ⁶ Ve'eme'e y'oya jetse'e nva'numdat to'k aaj to'k joót: Je Maja Vintsán atse'e xputajkip,

ka'ats atse'e ntsa'aga pan vintso atse'e je jayu xtun.

⁷ Jaa'myétsta je'eda pan pan jatye'e mtuk'ixjudu mtuknuja'vijidu je Nte'yam je y'ayook, payo'oyda je y'oy je'e juu' ve'e tyooundu kyojsttu ku ve'e jyoojntykidi jets vintso ve'e makk aaj makk joót je Nte'yam dujaanchja'vidi. Ve'em tse'e xtoonduvat xkojststuvat.

⁸ Je Jesucristo, ka'a xa je'e ve'e tyíkuts, ve'em ax jo'n y'ijit, ve'emts je'e ve'e y'it jetse'e y'ijtnit xa'ma kajx. ⁹ Jeja tse'e je xipajkun ka to'kap juu' ve'e viijnk, ka'ats miits je'e ve'e xpanajkxtat. Je'e ve'e oy ku ve'e nmakkpa'mumdat ya na'ajamda ya njootamda je Nte'yam je myaa'yun kajx, ka je'e kajxape'e juu' ve'e yakkaayp yak'ookp. Je ka'yun je ookun juu' ve'e je jayu pyavaandup jetse'e je jayu dukakáydat duka'oo'ktat, ni vinxúpats je'e ve'e je jayu kyaputákajada jetse'e y'ittat je Nte'yam maat.

¹⁰ Njayejpumdap xa uu'me'e je yax juu' ve'e katukkadaakjudup jetse'e duja'kxtat je'eda pan pan jatye'e toondup joma ve'e je tabernáculo. ¹¹ Je tánuk juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsa'kidup je jayu je tyokin kajx, je'e je ñuu'pun tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e yaktajkip je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, je tánuk je ñi'kx je kyopk, je'e tse'e yakkajpumpítsumdup jetse'e duyaknaxtoyda jékum. ¹² Ax nay ve'empa tse'e je Jesús duyakkajpumpítsumduva, jem tse'e je ñuu'pun dumasaak ku ve'e y'uk'aa'k. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je y'oo'kun kajx dutuknuva'xsttat je jayu je tyokin.

¹³ Va'an tse'e du'ijtumda je Jesús maat óyame'e je jayu xviijn'ixumda ax jo'n je Jesús yakviijn'ix ku ve'e je jayu yakcruuzpejtjidi jem kajpun pa'am. ¹⁴ Va'an tse'e du'ijtumda je'e maat, kux n'a'ixumdupe'e je ciudad juu' ve'e miimpnum, ka'a xa ve'e ti it njayejpumda joma ve'e xa'ma kajx ntsuunimdnit yaja naxviijn. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e dutsak jetse'e ijt je Nte'yam nkukojsjimdat je Jesucristo kajx. Ku ve'e ve'em nto'numdat, je'e tse'e je vintsa'kin juu' ve'e vyinmajtsup jetse'e je Nte'yam nmo'yumdat. ¹⁶ Ka'a tse'e xjaa'tyókidat jetse'e xtóndat juu' ve'e oy. Putákada je jayu pan pane'e katih'ijituxjudup. Ku ve'e ve'em xtónda, je vintsa'kints je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip.

¹⁷ Katsapakta pan pan jatye'e mtuk'ixjudup je Nte'yam je y'ayook. Je'e tse'e mtóndap juu' je'e ve'e kyojstsup, kux je'e ve'e chojktup, pyayo'ydup vintso ve'e oy m'ijttinit je Nte'yam maat, ñija'viduyps je'e ve'e jets myo'odap je'e ve'e je Nte'yam je cuenta pan vintso ve'e juu' jaty tudútonda tudúkotsta. M'ixtap tse'e vintso ve'e je tyoonk dutóndat je xoojntkun maat. Pan ka'a xa miits je'e ve'e xkatsapakta, je tsaachvinma'yun maatts je'e ve'e je tyoonk dutóndat. Ax ka'ats miits je'e ve'e mto'nuxjadat oy.

¹⁸ Nutsapkotsta aats to'k aaj. Ka'a aatse'e ntinatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk, je'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e njaa'któnut njaa'kkótsup juu' ve'e oy jets va'ajts. ¹⁹ Ku atse'e xnutsapkotstat, je'e ve'e vinkopk jetse'e je Nte'yam x'amótudat jets je'e ve'e dutónup jets atse'e tsójk nvimpítut joma ve'e miitsta.

²⁰ Je Nte'yam, juu' ve'e je oy joót duyajkp jetse'e duyakjoojntykpajknuva je nMaja Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e x'ixumdup xjayejpumdap ve'em ax jo'n je oy carnero

vinténiva du'ix'it je kyarneeroda, je Jesucristo, juu' ve'e je ñu'u'pun kajx je Nte'yam xtuk-mutaañjimdu je kojstán juu' ve'e xa'ma kajx tyoonnup, ²¹ je Nte'yam tse'e mmo'ojadap je oy aaj je oy joq̄t jetse'e ve'em xtoondinit xkojstinit juu' je'e ve'e chajkp. Je Jesucristo kajx tse'e dupámut yam nja'vin kajxmamda juu' ve'e y'oyja'vip. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Cristo y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

²² Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jetse'e ya kojtsvíjin xkuváktat juu' ve'e ntuknuja'yidup, je'e ve'e ku ve'e vee'n tunnujáyada. ²³ N'ava'nipts atse'e jets ta ve'e je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo naspaka tyaanni. Pan tsojke'e jye'ya, nmaadapts ats je'e ve'e jets aats miitse'e najkx nku'ixtinuva.

²⁴ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, jets nujom je Nte'yam je jyayu. Máyame'e je Dios mkejxuxjada je itáliait jayu.

²⁵ Je Nte'yamts miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Santiago jyaay

¹ Atse'e je Santiago, je Nte'yam jets je Maja Vintsán Jesucristo je myutoompa je myupajkpa. Máyam atse'e je Dios ntuknukextu vannumakmejts viijn je Israel ja chaan je kyoo juu' ve'e tsuunidup ka to'k viijnap yaja naxviijn.

Je viijn je kejon juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

² Utsta ajchta utsta tsa'ada, xoondukta ku ve'e xyaknaxta oyjuu' tsaachpaatuna. ³ Mnuja'vidup xa ve'e ku ve'e xmuténada je tsaachpaatun je'e kajx ku ve'e je Jesucristo xjaanchjávada, ve'em tse'e xjaj'ta'atstat vintso ve'e juu xmuténadat. ⁴ Muténada oy ja tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup pan joma vaate'e kyukaxa, ve'em tse'e makx m'ijitninit to'k muk je Jesucristo maat, ka'a tse'e ti mka'ijitxjadat.

⁵ Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e ka'ijitxjup je viijn je kejon, amótuvuts je Nte'yam jetse'e myo'ojut, ax mo'ojupts je'e ve'e, kux tyoojnijp je'e ve'e je maa'yun anañujoma, ka'a tse'e duk'o'oyáva ku ve'e je jayu juu y'amótuxju. ⁶ Ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávát jets tyónup je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e y'amótup, ka'a tse'e myejtsvinmáyt. Kux je'e juu' ve'e mejtsvinmaayp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je poj yakpe'tsmiijnup yakpe'tsxajjup. ⁷ Pan pan xa ve'e mejtsvinmaayp, ka'a tse'e vyinmáyt jets mo'ojup je'e ve'e je Nte'yam juu ve'e y'amótup, ⁸ vinmamyiimp vinmaxyajppts je'e ve'e jetse'e to'k aaj to'k joot juu' dukatún.

⁹ Je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e ayooovd, va'ants je'e ve'e duxoondukta kux ñumájidup je'e ve'e jaye je Nte'yam vyinkujk. ¹⁰ Jets je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e kumeen, va'an tse'e duxoondukta kux ka ja myeen kajxape'e je Nte'yam yakmájajada. Najxp xa ve'e yam ya it ku ve'e je jayu kyumeenada; ve'em xa je'e ve'e ja kumeen jayu ax jo'n je yukjoetmit puj, ka'a tse'e jyek. ¹¹ Ku ve'e je pi'k ojs aajy jetse'e je pyuj vyinka'avaatsni, ka'a tse'e y'uktsojini. Nay ve'empa tse'e je kummen jayu vyintókida ku ve'e nuyojk jyaa'knaajkkumeenava'anjada.

Ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam yaktokintonuvaampy

¹² Xoondup xa je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dumuténidup je tsaachpaatun, kux ku xa ve'e oy dkuyaknaxta, jyajejptinupts je'e ve'e ja joojntykin juu ve'e xa'ma kajx ijtp, juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidup je'eda pan pan jatye'e tsokjudup. ¹³ Ku xa ve'e je jayu tyokintonuva'añ, ni pana tse'e kyava'anut jets je Nte'yame'e yaktokintonuvaajnup, kux ka'a xa ve'e pan y'o'yixju jetse'e je Nte'yam duvinma'yunmo'ot jetse'e dutsókut juu ve'e ka óyap, jets ka'ava ve'e pan pane'e ja Nte'yam je vinma'yun moojyup jetse'e tyokintónut. ¹⁴ Juu' ve'e je jayu yaktokintonuvaajnup, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je y'avintso vinma'yun vyiijnkvávju jetse'e tyokintónut. ¹⁵ Ax ku tse'e je jayu vyiijnkvávju jetse'e tyokintónut, van'it tse'e je jayu tyokintún; jets ku ve'e je jayu kyatokinton'atuva, je'yapts je'e ve'e je xaaj jetse'e je tyokin yaktukkuvajtnit xa'ma kajx, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam maat y'itút.

¹⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e pan mvín'aa'njadat. ¹⁷ Nujom juu' ve'e oy jets va'ajts, kajxm tsots je'e ve'e je maa'yun cha'añ, je Nte'yamts je'e ve'e duyajkp, je'e pane'e dupaam no'ujom juu' jatye'e ajajp ata'kxp jem tsajpootm. Ka'a tse'e je Nte'yam tyíkuts, jyajtykutuyomp je'e ve'e juu' jatye'e kyajtsp. ¹⁸ Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e je Nte'yam je nam joojntykin xmo'yumdi ja ayook kajx juu' ve'e tyúvam. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdnit ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e je Nte'yam yaktukmuyax, uu'mda, juu' ve'e too'vajkp dujaanchja'vidu je Jesucristo.

Je'e pane'e duvinja'vip duvintsa'kip je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega

¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada juu' atse'e ooy ntuntsojktup, yakvinkópkada yu'u: Kats'amotunaxta pan pan jatye'e mtuk'ixjudup je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e jatyi juu' xkótstat, je'e ve'e too'vajkp oy mpayo'oydap juu' ve'e mkotsuvaandup. Ka'a tse'e jatyi mjetma'attat, ²⁰ kux ku xa ve'e je jayu jyotma'aty, ka'ats je'e ve'e dutún juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ Ja'a kajx tse'e, ka'a tse'e x'uktoondinit juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup, je kyo'oy je'e juu' ve'e ooy tun'ijtp yaja naxviijn. Nu'u'k aaj nu'u'k joote'e xkuváktat je ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam jem mja'vin kajxmada jets juu' kajxe'e m'o'yuijxada jetse'e xjajejptinit je joojntykin ju' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²² Tonda vintso ve'e vya'añ je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat, ka'a tse'e mvinmáydats jets nvaatani je'e ve'e ku ve'e x'amotunaxta jetse'e xkakutyonda. ²³ Je'e sxa ve'e juu' ve'e du'amotunajxp je Nte'yam je y'ayook jetse'e dukakutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je vyiiijn je y'aaj dukak'ixip jep ixun jaatp, ²⁴ y'ixpts je'e ve'e

vintso ve'e y'ixuva. Ku tse'e dvinva'kva'ach je ixun, van'it tse'e dujaa'tyoki vintse ve'e y'ixuva. ²⁵ Ax je'e juu' ve'e oy dupayo'yp vintso ve'e je Nte'yam to'k aaj to'k joot dumutun dumupuk, jetse'e dukutyun, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokintonnit. Pan tyuumpsts je'e ve'e ve'em jetse'e dukajaa'tyoki juu' ve'e tudu'amotunaxy, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

²⁶ Pan pan xa ve'e dunasja'vip jets vyinja'vip vyintsa'kip je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oyvintsova juu' dukats, viinm tse'e navin'uu'ju, ka'a tse'e tyo'nuxju vintso ve'e dunasjava jetsz je Nte'yame'e yakvinja'vip yakvintsa'kip. ²⁷ Je'e pane'e oy dvinja'vip dvintsa'kip je Nte'yam, je Dios Tee', ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e tse'e dukulixp je ku'aa'k onuk jets je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsaachpaattup, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyaa'njada je naxviijnit je kyo'oy je'e.

2

Ka'a tse'e je jayu nviijn'ixumut

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mjaanchja'vidupe'e je nMaja Vintsanamda Jesucristo, juu' ve'e je majin ooy dutunjayepp. Ni vin'ita xa ve'e je jayu xkaviijn'ixtat. ² Va'an tse'e dutijumda jets je'ydupe'e numejtsk je jayu joma ve'e mnay'amokajada, to'k tse'e pane'e kumeen jets oro kakujanax jetsz oy vitax, jets jado'k pane'e ayogva jayu jets tum tokani je pyi'k vit. ³ Ax pan mvintsa'kidup tse'e je'e juu' ve'e oy vitax jetse'e xnaajmadat: "Tsaana yaja oy tsuujntkun kujx", jetse'e xnaajmada je ayogva jayu: "Jeejyi tena", ukpu "Tsaana yaja naxkujx joma ve'e ats ya ntsuujntkun", ⁴ pan jidu'um tse'e xnaajmada, mviijn'ixtup tse'e jetse'e je ko'oy vinma'yun xyaktonda, mvinkoondup tse'e je jayu juu' ve'e mvintsa'kidup.

⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, amotunaxta. Je jayu juu' ve'e yaja naxviijn yaktijtup ayogva jayuda, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e ooy tyunjaanchjavajadat jetse'e y'ijttinit jem y'am kya'm, jam joma ve'e y'ijttinit pan pan jatye'e je Nte'yam dutsojktup. ⁶ Ax miitsta, mviijn'ixtupts miitse'e je ayogva jayu jetse'e xyakmajada je kumeen jayu. Je kumeen jayu xa ve'e mnupajkvaatsjudup jetse'e mnuxa'ajada jeja je tokin payo'yva vyinkujk, ve'em xaja? ⁷ Je'e tse'e dvinkojtspejttup je Cristo, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e je jayu.

⁸ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsan je jayu dupava'añ, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachokjada." Jidu'um tse'e dupavaa'ñ. Pan mkutyoonndup tse'e, oy tse'e xtonda. ⁹ Ax pun mviijn'ixtup tse'e je jayu, tokints je'e ve'e juu' ve'e mtoondup jets je pava'nun kajxe'e oy yak'ix jets ka'a ve'e xkutyonda je pava'nun. ¹⁰ Kux pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e dukutoomp je pava'nun, tun to'k viijnji tse'e je pava'nun dukakutyun, ax taamp tse'e jep tokin jaatp, ve'em ax jo'n ni to'ka kudukakutyuujn jo'n. ¹¹ Kux je'e pane'e vaamp: "Ka'a tse'e xyakvintsa'kintokida je navyajkun", je'e tse'e vaampap: "Ka'a tse'e myakjaju'oo'ktat." Oyame'e xkayakvintsa'kintokida je navyajkun, pan myakjaju'oo'ktup tse'e, ka'a tse'e xkutyonda je pava'nun. ¹² Tonda jets kotsta juu' ve'e oy, juu' ve'e pyaatp y'akeegui. Mnuja'vidup tse'e jetsz yaktokimpayo'yumda'e je'e kajx ku ve'e nkayakajtumda jetse'e je Nte'yam xputajkimdat jetse'e nkoo'ktokinto'numdinit. ¹³ Kux ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu dutukmo'otut pan pane'e ja myujayu dukatukmo'tp; je'e ve'e pan pane'e je tukmo'tun dujayepp.

Ku ve'e juu' yakaanchjava jetse'e juu' yaktun

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsa'ada, vintso je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ: "Njaanchja'vip atse'e je Nte'yam", pan ka'a ve'e dutun ax jo'n je Nte'yam dutsak? Ka'a xa je'e ve'e y'o'yixjut jetse'e dujayeput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e, jetse'e dukatun ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n, ve'em xaja? ¹⁵ Va'an tse'e dutijumda jets jeme'e nuto'k je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a juu' ve'e je vit je4 xox ukpu ke kaaky je naaj ka'ijtuxjup. ¹⁶ Pan ka'a tse'e xmo'oda je vit je xox jets je kaaky je naaj juu' ve'e ka'ijtuxjup, ti tse'e oy mtoondup pan mnuujmidup: "Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup, jokx tse'e mnaj'ijut jetse'e oy mkaayvat?" ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam jetse'e dukatun ax jo'n je Nte'yam vya'añ.

¹⁸ Nunajtp xa ve'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "To'k xa ve'e pane'e je Nte'yam dujaanchja'vip, jado'k tse'e pane'e dutoomp je y'oy je'e." Jidu'ums atse'e n'atsav: Yaknuke'xnata'kats n'it jetsw mjaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e xkatun juu' ve'e chajkp, ax yaknuke'xnatajkipts atse'e jets njaanchja'vip atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ntun juu' je'e ve'e chajkp. ¹⁹ Mjaanchja'vipts mitse'e jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam. Oyts je'e ve'e ku ve'e xjaanchjava. Ax ka je'e kajxyap tse'e ja Nte'yam je jayu dukatokimpum. Jyaanchja'viduvap tse'e je ko'oyjayuvapta jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam, je tsa'aga kajx

tse'e myívupta. ²⁰ Mits, jayu juu' ve'e ve'em vinmaayp, ka'a xa ve'e oy xpayo'oy. ¿Je'e ve'e mtsajkp jets ats mitse'e ntuk'ixut jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e dukatún juu' ve'e je Nte'yam chajkp? ²¹ Je Nte'yam tse'e dukatokimpaam je njujpit jáyuvamda Abraham je'e kajx juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je y'ónuk dupuujm jem yoxpejtun kajxm jetse'e je Nte'yam du'uktukvinta'agavaajñ. ²² ¿Kaa ve'e xvinmotu jets juu' ve'e tyoon, je'e tse'e duyakpook juu' ve'e jyaanchja'vi? juu' ve'e je Abraham tyoon, je'e tse'e duyaknuk'e'xnatajki jets jyaanchja'vi ve'e je Nte'yam. ²³ Ax ve'em tse'e tyoojnji je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." Vaampap xa ve'e je Nte'yam: "Nmaatnayja'vijup atse'e je Abraham." ²⁴ Ax ve'em tse'e, yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yame'e je jayu dukatokimpaamp je'e kajx juu' ve'e je jayu tyuump, ka je'e kajxyape'e ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e.

²⁵ Nay ve'em tse'e jyajtpa maat je ko'otya'axap Rahab. Ka'a tse'e je Nte'yam tyokimpaajmji ja'a kajx juu' ve'e tyoon. Je Rahab tse'e oy dukuvajk je jayu juu' ve'e du'ixtu je it jetse'e duputajki jetse'e ñajkxtat ku ve'e je viijnk too' dupajktini. ²⁶ Ve'em ax jo'n je jayu je ñi'kx je kyopk kyatún ku ve'e je jya'vin tyukva'achju, ve'em tse'e kyatoompa ku ve'e je jayu vya'anda jets jyaanchja'vidupe'e je Nte'yam jetse'e dukatonda ax jo'n je Nte'yam dutsak.

3

¹ Utsta ajchta, ka'a xa miitse'e to'k ka'ajyji mnapyámjadat juu' ve'e je jayu dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook jeja je numay jayu vyinkujk. Mnuja'vidup xa ve'e jets nuvinxup uu'me'e nyak'ixpajkumda, nuyojk makk tse'e je Nte'yam xtokimpayoyumdat jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e kayak'ixpajktup. ² Anañujoma xa ve'e ntontókimda nkojstókimda. Je jayu juu' ve'e ni vin'ita kakajstókip, oy jets va'ajts ts'e ve'e je jayu, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e ñaajkkutojku. ³ Mpaajmjimdup xa ve'e je jaach je y'ajén jep y'avup jetse'e xkatsupajkumdat, x'o'yixumjudup tse'e jetse'e xyakja'mdat pun joma ve'e ntsojkumda. ⁴ Nay ve'empa je barco, óyam je'e ve'e maj jetse'e je makk poj tyi'itsju, o'yixjupts je'e ve'e juu' ve'e yakyo'yjup jetse'e duyaknajkxut pun joma tso ve'e dutsak je pi'k kupukajxji juu' ve'e yaktijp timón. ⁵ Nay ve'empa tse'e jyajtpa maat je toots, jyapi'ka tse'e, májum tse'e je kats duyakvimpit. Ve'em ax jo'n jem yukjootm, maja aa'k, jetse'e jyatunyuu'nama je pi'k jaajin myachjou, jetse'e jompaatji tyoya. ⁶ Ax je toots, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k jaajin juu' ve'e o'yixjup jetse'e myajivimpit. ⁷ 11Qoy xa ve'e kyatun'oya juu' ve'e yajéjip ja toots kajx. Je toots kajx tse'e nujom je jayu duyaktán jap tokin jaatp. Ve'em xa ve'e je toots ax jo'n kuyakna'k je jaajin joma ve'e je jayu xa'ma kajx chaachpaattinit jetse'e ja jayu duyakvintoki.

⁷ O'yixjupts je'e ve'e je jayu jetse'e duyakyójut oyjuu' tanuka, je yukjootmit tánuk, je jeeyya tánuk, je tsaa'n, jets je natánuk. Ax ta tse'e duyakyuj. ⁸ Ax ni pana tse'e kya' o'yuijxu jetse'e je toots duyakyójut, ni pana tse'e je toots dukayakkutujka. ¿Ooyts je'e ve'e kyatun'oya! Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ja tsaa'n je xyavat. ⁹ Ja toots xa ve'e ntuk'oñukojtsimdup je nMaja Vintsánamda, je Dios Tee', je toots tsee ntukko'oñukojtsimdup je nmujáyuvamda, juu' ve'e je Nte'yam pyaam ku ve'e ñay'apamnajxji. ¹⁰ Jep xa ve'e je jayu y'avup pyitsum je ayook juu' ve'e je Nte'yam du'oñukojtsip, nay jepjyam tse'e y'avup pyitsum ja ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam ku ve'e ñay'apamnajxji. ¹¹ Ka'a xa ve'e nvaat joma ve'e myu'ut je tsek naaj jetse'e myo'tkojpat je ta'muts naaj, ¿ve'em xaja? ¹² Ni ka'a tse'e nvaatpa jetse'e to'k je higo kup duyakta'mat je olivos taajm, kaa tse'e nvaatpa jetse'e je tsaa'yum aats duyakta'mat je higo taajm, ¿ve'em xaja? Nay ka'a tse'e y'o'yiva to'k je mo'ot joma ve'e pyitsum je ta'muts naaj jetse'e jeejyam pyitsumkojpat je tsek naaj.

Jje vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

¹³ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e viji kej jetse'e oy juu' jaty duvinmotu, va'an tse'e duyaknuk'e'xnataka jets ve'em je'e ve'e ku ve'e jyoojntykat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ku ve'e je y'o'y je dutónut je nuu'k aaj je nuu'k joot maat jets je vijin je kejun maat. ¹⁴ Ax pan je m'avintso vinma'yun myaktonuvaajndup jets pan mtsojktupe'e jetse'e je jayu dutóndat ax jo'n mva'anda, ka'a tse'e mnamyajajadat jetse'e mva'andat jets ka'a je'e ve'e vye'ema. ¹⁵ Ku ve'e je jayu ve'em je ko'oy vinma'yun dujayep, ka'a tse'e dujayep je vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp; ja ko'oyjáyuvapts je'e ve'e je vinma'yun duyakjéjip, ve'emts je'e ve'e je vinma'yun juu' ve'e jyjajéjup pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁶ Kux joma xa ve'e je jayu duyaktomda je y'avintso vinma'yunda jetse'e y'ékjada ku ve'e je viijnk jayu y'oyada, nay jámjam tse'e je jayu oyvintsova jyátukada jetse'e dutonda nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁷ Ax ku tse'e je jayu dujayep je vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, too'vajkpts je'e ve'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayep, chajkpts je'e

ve'e jetse'e je oy joot dujayeipnit maat anañujoma je jayu, ka'a tse'e je y'avintsö vinm'ayunji dupum, napyajimjup tse'e jep kutojikun pa'tkup, ooy tse'e je jayu dutuntukma'at, tum oys je'e ve'e juu' ve'e tyuump kyajtsp. ¹⁸ Je'eda juu' ve'e du'ixtidup vintsö ve'e je jayu chuunidinit oy aaj oy joot, je'e kajx tse'e je numay jayu jyoojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak.

4

Ku je jayu dumaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyo'oy je'e

¹ ¿Tis je'e ve'e juu' ve'e duyakjéjip je tso'oxpajkun jets je kojtsvintsö'vun juu' ve'e mjayeiptup? Je m'avintsö vinma'yun xa je'e ve'e. Mtso'oxpajktupe'e je y'oy je'e kuxe'e xyaktonda je m'avintsö vinma'yunda, ¿ve'em xaja? ² Mtsojktupe'e jetse'e juu' xjayeptat, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayeptat, je'e kajx tse'e myakjaju'o'kuva'anda. Mtsojktuvap tse'e jetse'e xjayeptat juu' ve'e je viijnk jayu jyayeiptup, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayeptat, je'e kajx tse'e mnakyojktsvintsö'vada. Ka'a tse'e xjayepta juu' ve'e mtsojktup, kux ka'a ve'e je Nte'yam x'amótuda. ³ Ax ku tse'e je Nte'yam x'amótuda, ka'a tse'e myakmo'oda kux ka'a ve'e oy joot x'amótuda; m'amótudup xa ve'e juu' jetse'e xyaktóndat je m'avintsö vinma'yunda. ⁴ Miitsta, jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, mnuja'vidup xa ve'e jets pan pane'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyáa je Nte'yam! Pan pan xa ve'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnit je kyo'oy je'e, cho'oxpujpts je'e ve'e je Nte'yam. ⁵ Ka'a xa ve'e nunkoojyji je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam pyaam yam nja'vin kajxmamda, ooyts je'e ve'e dutuntsak jetse'e pan viijnk nkatsojkumdat ax jo'n je Nte'yam." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Ax ka vanxúpyap tse'e, ooye'e je Nte'yam je maa'yun xtuntoojnimda jetse'e xputajkimda. Ve'em xa je'e ve'e dutún ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Cho'oxpujpk xa ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyájiidup; ax tyoojnjp tse'e je jayu je maa'yun juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayeiptup." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁷ Ax ve'em tse'e, napyámjada jem je Nte'yam y'am kya'm. Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e je kyo'oyjáyuvap chajkp. Ku ve'e ve'em xtóndat ax jo'n atse'e nva'añ jo'n, mkuke'ekjadap tse'e je kyo'oyjáyuvap. ⁸ Mutámada je Nte'yam, jets je'e ve'e mmutámjiiduvat. Tokin toompada, masooktini je mko'oy joojntykinda. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'nuvaajnjudup je Nte'yam jetse'e nay je'ejiyi dutonuvaampa je naxviijnit je kyo'oy je'e, naajkva'atsjada. ⁹ Ya'axta je tsaachvinma'yun maat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup. Mxiiktup xa ve'e uxyam, ñojk'óy tse'e kumya'axta; mxoojntktup tse'e uxyam, ñojk'óy tse'e kumtsaachvinmáyda. ¹⁰ Naajkpi'kajada naajkmootskajada jeja je Nte'yam vyinkujk, van'it tse'e myakmájajadat.

Ka'a tse'e nnatyokimpayo'yumjadat to'k jado'k

¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e to'k jado'k mnapyakótsjadat, vimpit atuj ve'e mnachókjadat, ve'em ax jo'n je Nte'yam je pyava'nun vya'añ. Pan pan xa ve'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a duko'oñukojsip ukpu dutokimpayo'yp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je pyava'nun tyun. Ax mits, jayana mitse'e, pan mtuumps mitse'e ve'em, ka'ats mitse'e xkutuyún je Nte'yam je pyava'nun, ve'em xa mitse'e ax jo'n je'e juu' ve'e vaamp jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam je pyava'nun. ¹² Ja Nte'yam, juu' ve'e je pava'nun duyajk jetse'e je jayu dutokimpayo'oy, je'ejiyi tse'e to'k vaamp jets pan pan jatye'e najkx jyoojntykindini xa'ma kajx jets pan pan jatye'e najkx chaachpaattini xa'ma kajx. ¿Pants mitse'e nnatyijju jets mitse'e xtokimpayo'oy je viijnk jayu?

Ka'a tse'e nnamyájimjadat

¹³ Amotunaxta, jayana miitsta. Mvaandup xa ve'e jets uxyame'e ukpu kepe'e mnajkxtat jem kajpun kajxm jetse'e jem mtándat to'k joojnt jetse'e ooy je meen xtumpáktat. ¹⁴ Ka'a xa mitse'e xnujávada vintsö ve'e kep juu' tyónjut kyótsjut. Ka'a ve'e xnujávada vinxup xaaj ve'e mjoointykadat mnaxviijnadat. Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n je naxpúxux, vee'nji tse'e y'it jetse'e tyókini. ¹⁵ Ñojk'óy xa ve'e jetse'e jidu'um nva'numdat: "Pan vaamp xa ve'e je Nte'yam, joojntykimdap tse'e jetse'e nto'numdat to'k viijn ukpu jado'k viijn." ¹⁶ Ax mnayájiidup tse'e. Ka'a xa je'e ve'e y'óya ku ve'e ve'em xtonda. ¹⁷ Je'e kajx tse'e, je jayu juu' ve'e dujanuja'vip ti ve'e oy jetse'e dutónut, jetse'e ve'em dukatún, tokintoompts je'e ve'e.

5

Je kojtsvíjin je'e kajxta pan pan jatye'e kumeenda

¹ Va'an tse'e duya'axta pan pan jatye'e kumeenda, va'an tse'e dutsaachvinmáyda je tsaachpaatun kajx juu' ve'e tukkádaakjidinup. ² Juu' xa ve'e jyayeiptup, ve'emts je'e

ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk ax jo'n kuvyintokikajxni jets ax jo'n je vit je xox juu' ve'e je totuk tudutukka'yikajxni. ³ Jets je oro meen je plata meen juu' ve'e jyayejptup, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Ve'emts je'e ve'e je myeen ax jo'n kuy'aa'tsni, jetse'e je uu'ts kuy'it ax jo'n je jaajn juu' ve'e je chu'uts duyaktqooy. Ta tse'e qoy je myeen jets je pyaamdúk dútumpakmokta; ax táminup tse'e je itakax. ⁴ Ka'a tse'e dumujooydi je toompatajk juu' ve'e dupakmojkту je trigo taajm. Va'an tse'e je kumeen jayu dū'amotunaxta vintso ve'e je toompa ñu'aa'najada. Ax kats'amotunajxjudupts je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. ⁵ Qoy tse'e je kumeen jayu dútuntukxoondúkta yaja naxviijnit itukujx jetse'e qoy dútunjayepta juu' ve'e chojktup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsapkaa juu' ve'e ja jayu yakyee'kp jetse'e duyak'aa'k. ⁶ Tyokimpaamdu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e katokintoondup, jetse'e duyak'oo'kti, ax ka'a tse'e cho'oxpajkjidi.

Ku je jayu dumuténada juu' jetse'e chapkotsta

⁷ Je'e kajx tse'e, utsta jachta utsta tsa'ada, muténada juu' van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Yakkópkada vintso ve'e je yoova toompa dū'a'ix ku ve'e je trigo je tyaaajm duyakjeja, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e tyo'ukva'añ jets nay ve'empa ku ve'e je poodun ñaxy. ⁸ Nay ve'empats miitse'eda, muténada juu' jaty, je xoojntkun maat tse'e x'a'ixtinit je Maja Vintsán, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat.

⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx. Támani je'e ve'e ku ve'e je jayu dútokimpayo'ynit. ¹⁰ Jaa'myétsta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkt. Mnuja'vidinup xa ve'e vintso ve'e juu' jaty dumuténidi ku ve'e chaachpaatti. ¹¹ Ve'em xa uu'me'e nja'vimda jets xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e dumuténidu je tsaachpaatun. M'amotunajxtu tse'e vintso ve'e je Job je tsaachpaatun dumuteni jets mnuja'vidinupts miits je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxji ku ve'e je tsaachpaatun duyaknajxy. Ñu'ixkàdaakypsts je'e ve'e je Nte'yam je jayu jetse'e qoy je tukmo'tun dútunjayep. ¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ka'a tse'e je Nte'yam xyaknáxtat. Ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknajxtuvat, ka'a tse'e ya naxviijnit it xyaknajxtuvat, ni ti viijnka tse'e xkayaknajxtuvat; ñojk'óye'e mva'andat "ve'em" juu' ve'e ve'em, jets "ka'a" juu' ve'e ka'a. Ax ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx.

¹³ Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e tsaachpaatp, va'an tse'e dutsapkatsy. Pan jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e xoojntkp, va'an tse'e je Nte'yam dūvin'uvu. ¹⁴ Pan jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e pajkjp, va'an tse'e dūvatsavū pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, jetsze'e ñutsapkótsjadat, jetse'e je pa'am jayu je olivos aceite yakpaajmjat je Maja Vintsán kajx. ¹⁵ Ax je nūtsapkojtspada, pan jyaanchja'vidupe'e jets je Nte'yame'e duyakjotkada'akup ja pa'am jayu, jotkada'akupts je'e ve'e. Ax pan tokintoonts je'e ve'e je pa'am jayu, tokinmee'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, namyumavyátsjada vimpit atuj jets nañutsapkótsjada, ve'em tse'e mjotkada'aktat. Ku ve'e je jayu chapkats juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ooyts je'e ve'e tyuntún. ¹⁷ Vanxup xa ve'e je Elías jyáyuviva jyoojntykiva y'ijt ax jo'n uu'mda. To'k aaj to'k joot tse'e chapkajts jetse'e kyato'ojut, ax ka'a tse'e tyuuj toojk joojnt jagojkm. ¹⁸ Van'it tse'e chapkojtsnuva, jetse'e makk tyuntuuj jetse'e je naax duyakjájínuva je tukjoojntykin.

¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je Nte'yam je tyoo' dūmasoqok jetse'e jado'k tyuk'avimpítaja, ²⁰ va'an tse'e dunujava jets je'e juu' ve'e to'k je tokin toompa je Nte'yam je tyoo' dūtuk'avimpítip, tyuknuva'atsupts je'e ve'e je tokin toompa je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup jetse'e je Nte'yam myee'kxuxjut may je tyokin.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Pedro jyaay

¹ Atse'e je Pedro, je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem ñaxkajxmda jetse'e pajkva'kxy chaanada jem Ponto, jem Galacia, jem Capadocia, jem Asia, jets jem Bitinia. ² Je Dios Tee', ve'em ax jo'n dunupaa'jmtki, je'e tse'e mvinkoojnjudu jetse'e va'ajts je mjootta je mja'vinda y'ijtnit je Espíritu Santo kajx, jetse'e xkatsupajktinit je Jesucristo, jetse'e je mto'kin mtuknuvaatsjidinit je Jesucristo je y'oo'kun kajx ku ve'e je ñuu'pun dumasaa'k. Ooye'e xtunjaye'ptat je kunoo'kxun jets je oy joot.

Ku je jayu je nam joojntykin dujayepta, y'a'ixpts je'e ve'e je y'oy je'e

³ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Nte'yam, je'e je Tyee'! Je'e ve'e ku ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayep, je'e kajx tse'e xmo'yumdi je nam joojntykin je Jesucristo kajx, je'e ve'e ku ve'e duyakjoojntypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. Ya nam joojntykin kajx tse'e n'a'ixumda je y'oy je'e juu' ve'e miinnup. ⁴ Ax ve'em tse'e nnuja'vinda jets yakmo'yumdinupe'e je puk juu' ve'e va'ajts ijtp xa'ma kajx, juu' ve'e je Nte'yam yak'ijtp jem tsapjootm, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je'e juu' ve'e vintókip, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je'e juu' ve'e nii'kxp. ⁵ Kuxe'e je Nte'yam xjaanchjávada, je'e kajx tse'e je myakkin kajx m'ixjada mjayé'pjada, apaamdukani tse'e dujajep je nutookun juu' ve'e yaknuke'xnatájkínup ku ve'e tun támani vye'nat je itakax.

⁶ Mxoojntkup tse'e kuxe'e ve'em x'a'ixta, óyame'e uxyam mtsaachpaa'tta ku ve'e vee'n ya it ñaxy jetse'e xyaknaxta je cho'ox je'e ka to'k viijnap. ⁷ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jetse'e yak'ixut jets mjaanchja'vidupe'e je Jesucristo, je'ets je'e ve'e ku ve'e xmuténada je cho'ox je'e. Je oro, óyam je'e ve'e kyutókiyut, van'itnum tse'e kye'ex jets oro je'e ve'e ku ve'e yákpum jem janjootm jetse'e jy'u'u. Ax je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejptup, nuyojkts je'e ve'e ooy dutunnumaja jets ka'a ve'e je oro, ke'xpapts je'e ve'e oy vintso ve'e je Nte'yam xjaanchjávada ku ve'e xmuténada je cho'ox je'e. Távani tse'e xmuténada vye'na je cho'ox je'e, van'it tse'e je Nte'yam m'oñukótsajadat, myakmájajadat, jetse'e je vints'a'kin mmo'ojadat. Ve'em tse'e dutónut je xaaj ku ve'e je Jesucristo ñaajknuke'xnatájkijinit. ⁸ Oyame'e je Jesucristo xka'ixti, ooy tse'e xtuntsokta; óyame'e uxyam xka'ixta, mjaanchja'vidupts miits je'e ve'e jetse'e ooy mtunxoondukta je xoojntkun maat juu' ve'e je ayook kayakpaatp jetse'e nkojtsvaatsumdat. ⁹ Ve'em tse'e xtonda kux ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, mjayejptup tse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁰ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e ooy dutumpayo'ydu jetse'e du'ixtidi vintso ve'e dunujávadat ti ve'e tyijp ku ve'e je jayu dujayepta ya joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e du'ava'nidu jets mkunoo'kxjadape'e je Nte'yam, ¹¹ y'ixtidits je'e ve'e pan vin'ite'e jets vintso ve'e je Nte'yam ve'em dutónut. Je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e tse'e ijtpa jem jya'vin kajxmda, tuk'ixjuduts je'e ve'e jetse'e too'vajkp vya'nuxjidi jets ti tsaachpaatune'e je Cristo yaknáu'p jets je majin juu' ve'e ux'ook jayé'pup. ¹² Je Nte'yam tse'e tuknuja'vijidu jets ka je'epe'e viinnm je y'o'yin juu' ve'e y'ava'nidu, uu'm je'e ve'e je n'o'yinamda, je'e ve'e ku ve'e dunukojtsti juu' ve'e je Espíritu Santo kajx mva'nuxjudu je jáyuda juu' ve'e du'ava'nidup je oy kats je oy ayook, je Espíritu Santo, juu' ve'e tsoo'ndu jem tsapjootm jetse'e yakkex yaja navxviin. Ax juu' tse'e myaktuknuja'vidu, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je aangelestajk chojktu jetse'e dvinmótudat.

¹³ Ax je'e kajx tse'e, naajk'itjada viji kej jets nay'akuvaa'najada, je'e tse'e myakkópkadap je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap je xaaj ku ve'e je Jesucristo ñaajknuke'xnatájkijinit. ¹⁴ Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e m'ijttinit ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e katsupajktup, ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n mjoojntykidi ku ve'e xkanuja'vidi je Nte'yam je y'ayook. ¹⁵ Jidu'um tse'e mjoojntykadat: Pan ti ve'e mtoondup mkojststup, je va'ajts aaj je va'ajts joot maat tse'e ve'em xtóndat xkótstat, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu, je'e tse'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujaye'p. ¹⁶ Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Jayepta je va'ajts aaj je va'ajts joot, ve'em ax jo'n atse'e je va'ajts aaj je va'ajts joot njayep." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁷ Kuxe'e xmukotsta je Dios Tee', je'e pane'e nujom je jayu dutokimpayo'yp ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n to'k jado'k dutonda dukotsta juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap, je'e kajx tse'e tun vinkopk jetse'e je Nte'yam xvinjávadat xvints'a'agadat pan vinxup xaaj pan vinxup joojnte'e mjoojntykada mnaxviijnada. ¹⁸ Mnuja'vidinup xa miitse'e vintso ve'e myakkujochokti jetse'e ve'em mko'kjoojntykidinit ax jo'n jyoojntykidi je jupit jáyuda; ka'ats je'e ve'e tyo'nuxjidi vintso ve'e jyoojntykidi. Juu'ts miitse'e myaktukkujochooktu, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n juu' ve'e kutókiyup, ax jo'n je plata ukpu je oro.

¹⁹ Va'ajts tsóvaxts miitse'e myakkujochqoqti, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ax jo'n je casneru ónuk juu' ve'e oy jets tsój jetse'e je Nte'yam yaktukvintsá'ki. ²⁰ Ka'anume'e ya it chqo'nduk vye'na jetse'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je Cristo xku'oo'kimdat, ax uxya námnum tse'e, ku ve'e kukaxa ámani, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e ve'em tyoojnji. ²¹ Kux to'k muke'e m'itta je Cristo maat, je'e kajx tse'e xjaanchjávada je Nte'yam, juu' ve'e yakjoojntypajku jetse'e yakmájiji yakjaanchiji. Ax ve'em tse'e xjaanchjávada je Nte'yam jetse'e x'a'ixta je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum.

²² Mnaajkvaatsjudu xa ve'e ku ve'e xkatsupajkti je tyuv je'e jetse'e ve'em xtsokta je jaanchja'vivatajktá. Je'e kajx tse'e, nachókjada to'k jado'k to'k aaj to'k joót. ²³ Je Nte'yam je y'ayook kajx tse'e je nam joojntykin mmoojyjidi, je ayook juu' ve'e kakutókip jetse'e xa'ma kajx y'it, juu' kajxe'e je joojntykin jyeja. ²⁴ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ve'em xa ve'e je jayu ax jo'n je yukjootmit aajy ojts, ve'emts je'e ve'e je myajin ax jo'n je yukjootmit puj,

taatsnup tse'e je aajy je ojts jetse'e kyustaka je puj,

²⁵ ax je Maja Vintsán je y'ayook,

xa'ma kajxts je'e ve'e y'it.

Ax je'ets je'e ve'e je oy káts je oy ayook juu' ve'e myakvaajnjudu.

2

¹ Je'e kajx tse'e, masokkajxtini nujom juu' jatye'e ka óyap, ka'a tse'e pan x'ukvin'aa'ndinit, ka'a tse'e m'uktaayidinit, ka'a tse'e m'uk'ijttini mejts'aaj mejtsjoót, ka'a tse'e m'uk'ejkjidinit ku ve'e juu' mka'o'yixjada ax jo'n je viijnk jáyuda, ka'a tse'e pan x'upakojtstinit, ka'a tse'e pan x'ukvinkojtspejttinit. ² Ve'em ax jo'n je pi'k maax ónuk ooy dutuntsak je tsi'tsk naaj, ve'em tse'e dutsak jetse'e xtsojktuvat juu' ve'e tam myak'ijttidinup je Nte'yam maat. ³ Tonda tse'e ve'em, kux tá xa ve'e xnujávada vintsó ve'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuujnja.

Je jayu juu' ve'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup

⁴ Mutámadats je Maja Vintsán, juu' ve'e joojntypip jetse'e je joojntykin duyaky. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je tsaa'j juu' ve'e je jayu myasooktinu kuxe'e dujávada jets ka'a je'e ve'e tyun, ax je Nte'yam tse'e duvinkoon je Maja Vintsán jetse'e duyakmaji duyakjaanchi.

⁵ Mmoojyjjuduts miitse'e je joojntykin je Maja Vintsán. M'ijttupe'e ax jo'n je tsaa'j juu' ve'e tyukyapojtjuk je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsá'aga. Tee'tajk xa miitse'eda juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts joót je Nte'yam dumutoondup dumupajktup jetse'e je Jesucristo kajx dutukvintsá'agada je vintsá'kin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. Je Espiritu Santo tse'e mvinma'yunmoojyjjudup jetse'e ve'em xtonda.

⁶ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mpuumpts atse'e jem jerusaleenit kyajpun kajxm

to'k pane'e ijtp ax jo'n je tsaa'j juu' ve'e vinkán jets oy,

pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip,

ka'a tse'e chaachvinmáytuk kuxe'e ve'em dutún.

Jidu'um tse'e vya'añ.

⁷ Mjaanchja'vidup xa miitse'e je Maja Vintsán jetse'e xnuja'vidini jets ooy je'e ve'e tyun'oya. Ax je'e juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'emts je'e ve'e dukó'oyjávada je Maja Vintsán ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je tsaa'j juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu,

nay je'ejyam tse'e yakpaam vinkopk joma ve'e je tsaptajk.

⁸ Vaampap tse'e jidu'um:

Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je tsaa'j juu' ve'e yakkute'pxip jetse'e je jayu duyakkitu.

Jidu'umts je'e ve'e vyaampa. Je jayu tse'e ijttup ax jo'n je jayu juu' ve'e je tsaa'j dutukkute'pxidup jetse'e kyituda kuxe'e dukakuvakta je Nte'yam je y'ayook, ve'em ax jo'n nupaamdúka jetse'e ve'em dutóndat.

⁹ Ax miitsta, tee'tajk tse'e m'itta, mmutoondup mmupajktupe'e je Nte'yam, je'e je jáyuts miitse'eda, je'e tse'e mvinkoojnjudu jets je'e ve'e xyakmájdinit xyakjaanchidinit. Je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e mpitsumdinit jeja akoo'ts it jaat jetse'e m'ijttinit je'e maat jeja ajajtk it jaat joma ve'e y'it je majin maat. ¹⁰ Ka'a miitse'e m'ijtti je Nte'yam je jyayu; ax uxyam, je Nte'yam je jáyuvandats miitse'eda. Ka'a tse'e je Nte'yam mtukmo'tjidi; ax uxyam, mtukmo'tjjudupts miits je'e ve'e.

Je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukkatajkiidu

¹¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, m'ijttup xa ve'e yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu jets je jayu juu' ve'e je it dukajayejptup joma ve'e chaanadat. Nmunoo'kxtktupts

ats miitse'e jetse'e xkayaktóndat je m'avintso vinma'yunda. Kux ku xa ve'e xyaktonda je m'avintso vinma'yunda, je'e tse'e mtoondup jetse'e mka'ittat je Nte'yam maat. ¹² Je jayu juu' ve'e je Nte'yam duka'ixada, óyame'e vya'anda jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, joojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak, ve'emts je'e ve'e du'ixtat je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup jetse'e je Nte'yam duyakmájjadat duyakjaanchadat je xaa' ku ve'e je jayu yaktokimpayoydinit.

¹³ Je Maja Vintsán kaxj tse'e mnapyámjjadat jep nujom kutojkun pa'tkup juu' ve'e je jayu jyayeiptup, pan je'e ve'e jye'e pane'e je maja kutojkun duka'mip ¹⁴ uk pan je'e ve'e jye'e pan pan jatye'e yakkutojktup jep je'e kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e paajmjudu yakkutojka jetse'e je tsaachpaatun dupaajmjjadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap jetse'e du'óñukótsadat pan pan jatye'e dutoondup je y'oy je'e. ¹⁵ Ve'em tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup, je'e tse'e mtukyak'amo'ottap je jayu juu' ve'e duka'payoydun vintso ve'e juu' dukotsta. ¹⁶ Je Nte'yam tse'e myaktaajnjudu jetse'e mkoo'k'ijitjini jep tokin jatp. Ni pana tse'e kyatokintónut jetse'e vya'anut jets yakjajtype'e je Nte'yam jetse'e ve'em dutónut; je Nte'yam je myutoompa je myupajka xa miitse'eda, joojntykada ve'em. ¹⁷ Vintsa'agada je jayu anañujoma. Tsokta je jaanchja'vivatajk. Vintsa'agada je Nte'yam jets je yakkutojka juu' ve'e je maja kutojkun duka'mip.

Je nu'ixvaatsun je'e ve'e vintso ve'e je Cristo chaachpaaty

¹⁸ Mutoompa jáyuda, napyámjjada jep je mvintsán kya'p pya'tkupta jetse'e xvintsa'agadat. Ka je'eypap tse'e ve'em mtoojnjadat pan pan jatye'e oy jayu napaajmjudup miits maat jetse'e je tukmo'tun dujayepta, nay ve'empa ve'e je'eda pan pan jatye'e mkatukmo'tjudup. ¹⁹ Pan je jayu xa ve'e dumuténip je tsaachpaatun ku ve'e je y'oy je'e dutún kuxe'e ñayjajada jeja je Nte'yam vyinkujk, y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam. ²⁰ Kux ɛti oy je'e ve'e mtoondup pan mmuténidu'e je tsaachpaatun ku ve'e myaktukkuvetta juu' ve'e ka óyap mtoondup? Ax pan mmuténidup tse'e je tsaachpaatun kuxe'e xtonda je y'oy je'e, y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam. ²¹ Je Nte'yam tse'e myaaxxujudu jetse'e mjoojntykadat ax jo'n atse'e tunva'añ. Viinn xa ve'e je Cristo xkutsaachpaadimi jetse'e xyaktaajnjimidi je nu'ixvaatsun, ve'em tse'e nto'numdat ax jo'n je'e ve'e dutuujn. ²² Ka'ats je'e ve'e tyokintuujn, ka'a tse'e tyaayi; ²³ ku tse'e je jayu vyinkojspejtji, ka'a tse'e dumukojtsumpijt nay ve'empa; ku ve'e chaachpaaty, ka'a tse'e je jayu duyak'ano'o'kxi; jem tse'e je Nte'yam y'am kya'm ñapaajmji, je'e pane'e dutokimpayoyp ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ²⁴ Viinn tse'e je Cristo dukuvejt je ntókinamda jem cruz kajxm, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n aa'k kun'ijtumdi jeja je tokin vyinkujk jetse'e njoojntykimdinit ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Je'e tse'e xku'oo'kimdu jetse'e oy n'ijtumdinit je Nte'yam maat. ²⁵ M'ijttu xa ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e yó'tyókidu, ax mvimpitjinuva tse'e jetse'e je Cristo xpayo'oyda, je'e tse'e mvinténijidup jetse'e m'ixjada mjayéjjada.

3

Vintso ve'e jyoojntykadat pan pan jatye'e tuñavyákjjada

¹ Nay ve'empa pan pan jatye'e jem je ñuyaa'yda, napyámjjada jep je'e kya'p pya'tkupta. Ax pan ka'a tse'e je mnyaa'yda je Nte'yam je y'ayook dujaanchjávada, óyame'e dukatsokta jetse'e xvaajnjadat je Nte'yam je y'ayook, joojntykada vintso ve'e je Nte'yam dujaanchjávadat je m'oy jáyuvín kajta, ² y'ixtapt je'e ve'e jets va'ajts aaj va'ajts joote'e je Nte'yam xvinjávada xvintsa'agada. ³ Ve'em tse'e dutsak jetse'e mnaajk'óyajadat mnaajk-paadajadat. Ka je tsójinap tse'e pan vintso ve'e je mvaajj xyak'óyada jem mkuvajkm uk pan vintso ve'e je oro mnaypa'muxjada, uk pan vintso ve'e je tsújit vit xtuktákada; ⁴ je tsójine'e juu' ve'e mjayéptap, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je oy jáyuvín dujayepta, je tsójin juu' ve'e kanajxp, je'e ve'e ku ve'e je jayu je nuu'k aaj je nuu'k joót dujayepta. Je'ets je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. ⁵ Ve'emts je'e ve'e ñaajktsojupákjjada y'ijit je ta'axtajkta pan pan jatye'e je Nte'yam dvinja'vidu dvintsa'kidu, napaajmjudu tse'e jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkupta. ⁶ Ve'em ax jo'n je Sara jupani dutuujn jo'n, kyatsupajke'e je Abraham jetse'e dutj "ats je nvintsán". Pan ka'a tse'e mtsa'agada jetse'e xtonda je y'oy je'e, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je Sara kuxtaakidi jo'n.

⁷ Jets je'e pan pan jatye'e jem je ñuda'axta, nay ve'em tse'e dutsojka jetse'e xjaa'myétstat jets ka'a ve'e je maju dujayepta ax jo'n je yaa'tyajk, jetse'e xvintsa'agadat, kux je Nte'yamts je'e ve'e moojjjudu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em ax jo'n miits je'e ve'e mmoojyjjuduva. Tonda tse'e ve'em, ve'em tse'e ni tía mkatso'oxjajtxjadat ku ve'e mtsapkótstat.

Ku je jayu chaachpaa'ty kuxe'e dutonda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui

⁸ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e to'kji je vinma'yun xjayéptat. Nachókjada to'k jado'k ve'em ax jo'n je uts je ajch ax jo'n je uts je tsa'a ñachókjada. Napyámjjada

oy jayu to'k jado'k jets naajk'ítjada je nuu'k aaj je nuu'k joót maát. ⁹ Ka'a tse'e je jayu xtonumpíjtjadat juu' ve'e ka óyap pan ti ve'e ka óyap je jayu mto'nuxjudup, ni ka'a tse'e xvinkojtspejtuvap pan pan jatye'e mvinkojtspejtjudup; je'e ve'e amótuda je Nte'yam jetse'e kyunoo'kxjadat, kux je'e kajxe'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e mkunoo'kxjadat.

¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e oy jyoointykat

jetse'e tsoj yaxxón je it duyaknáxut,

ka'a tse'e du'ukkojtsnit je kyo'oy je'e,

ka'a tse'e y'uktaayinit,

¹¹ ka'a tse'e du'uktoonit juu' ve'e ka óyap,

tum je'e ve'e tyoonnup juu' ve'e oy.

Va'an tse'e du'ixta vintso ve'e oy joót tsoj joót y'ijtnit maát anañujoma.

¹² Kux y'ixp xa je'e ve'e je Nte'yam je jayu juu' ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeegui,

kyats'amótunajxypts je'e ve'e ku ve'e chapkats;

ax jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'itta nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e

ka óyap.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹³ ¿Pan tse'e myaktsaachpaa'tjadap pan oy je'e ve'e juu' ve'e mtoondup? ¹⁴ Ax pan je jayu tse'e myaktsaachpaatjudup kuxe'e xtonda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui,

mkunoo'kxjadapts miits je'e ve'e je Nte'yam. Ka'ats miitse'e je jayu xtsa'agadat, ka'a tse'e mnuximkáptat. ¹⁵ Vinjávada vintsa'agada jem mja'vin kajxmda je Cristo, je Maja Vintsán. Ijtp tse'e apaamduka m'ittat jetse'e xvaajnjadat je jayu pan tyajxe'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¹⁶ Tonda kotsta ve'em je nuu'k aaj je nuu'k joót maát jets je vintsa'kin

maát. Naajk'ítjada vintso ve'e ti xkanatyukjávajadat je'e je Nte'yam vyinkujk, ve'em tse'e cho'otyóndat pan pan jatye'e mpakojtsjudup je'e kajx ku ve'e mjoojntykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n pan pan jatye'e dupanajxtup je Cristo. ¹⁷ Kux pan je Nte'yam xa ve'e dutsojpk jetse'e je jayu chaachpaa'ttat, nuyojk oys je'e ve'e ku ve'e je jayu dukutsaachpaada juu' ve'e je jayu tyuump oy jets ka'a ve'e ku ve'e je kyo'oy je'e dutún.

¹⁸ Tonda tse'e ax jo'n atse'e tunja'a, kux viinme'e je Cristo xku'oo'kimdi. To'k naxji tse'e je tokin dukuvejt, to'k tse'e je jayu juu' ve'e ka tokinaxap, je'ets uu'm'e xku'oo'kimdu, uu'mda, je tokinax jáyuda, jetse'e ve'em n'ijtumdnit je Nte'yam maát. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidi, uk'oo'k tse'e je ñi'kx je kyopk; ax je jya'vin, ka'ats je'e ve'e y'aa'k. ¹⁹ Je Cristo je jya'vin tse'e najkx jetse'e ojs kya'amáy joma ve'e je jayu je jya'vinda juu' ve'e ijttup ax jo'n jep poxuntujkp kuy'ijtti, ²⁰ je jayu je jya'vinda juu' ve'e je Nte'yam dukakatsupajktu ku ve'e je Nte'yam dujah'a'ix jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda namvaate'e je Noé to'k je arca dupum. Vinkeji ve'e chookti ku ve'e je naakukóma tyoojnji, je nutodojtuk jayu juu' ve'e ve'ndup jep arca jaatp. ²¹ Ya'a tse'e tyukmu'a'ixmojkip je napejtun juu' kajxe'e tsa'ak m'itta. Ax ya napejtun, ka je tsoxk namaataps je'e ve'e juu' ve'e duyakvaatsp je jayu je ñi'kx je kyopk, je'e je'e ve'e juu' ve'e va'ajts duyaktaamp je jayu je vyinma'yunda je'e je Nte'yam vyinkujk. Ja napejtun kajx tse'e tsa'ak n'ijtumda je'e kajx ku ve'e jyoointykpajktuva je Jesucristo ku ve'e y'uk'aa'k, ²² je'e pane'e tsajpejtnu jetse'e y'it je'e je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. Jep tse'e je'e kya'p pya'ktup y'itta je ángeles, je ko'oyjáyuvap, jets nujom pan pan jatye'e je kutojkn jets je makkin dujajejptup.

4

Je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooypan vintso ve'e to'k jado'k duputaka

¹ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo chaachpaaty je y'oy je'e kajx ku ve'e dujajejp je naxviijnit ni'kx kopk, mak k tse'e mnapyámjadat jetse'e mtsaachpaattuvap je y'oy je'e kajx. Kux ku xa ve'e je jayu ve'em chaachpaa'tta, ka'ats je'e ve'e je tokin du'ukmaatnavyaa'njidi. ² Pan vinxup xaaj pan vinxup joojnte'e jyoointykada, y'ixtidupts je'e ve'e jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka je'epe'e juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta. ³ Nvaatani ve'e vanxup juu' ve'e mtoondup ax jo'n je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam duka'ixada. Je it xa ve'e myaknajxtu ku ve'e mkanay'akuvaa'njidi, ku ve'e je m'avintso vinma'yun xyaktoondi, m'ookti mmookjidi, munuyojk mkaaydi m'ookti, je kyo'oy je'e xtoondi, jets ku ve'e xvinja'vidi xvintsa'kidi juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁴ Ax tyuk'atúvidupts je'e ve'e uxym juu' ve'e je Nte'yam duka'ixada, kux ka'a ve'e oyvintsova m'ukjoojntykidini ax jo'n je'e ve'e jyoointykada, je'e kajx tse'e mvinkojtspejtada jetse'e mpakótsjada. ⁵ Ax myooydinupts je'e ve'e je cuenta je Nte'yam, juu' ve'e apaamduka duyak'ijtp jetse'e je jayu dutokimpayó'oyut, je jayu juu' ve'e joojntykidup, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e oo'ktinu. ⁶ Ax ya'a kajx

tse'e yakvaanjiduva je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e oo'ktu, ve'em tse'e je jya'vin jyoointykidinit je Nte'yam maat.

⁷ Kukaxa ámani tse'e uxyam. Je'e kajx tse'e, naajk'ítjada viji kej jets nay'akuvaa'najada. Ku ve'e ve'em xtóndat, mputákajadapts miits je'e ve'e jetse'e mtsapkótstat. ⁸ Ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ooy tse'e mtunnachólkjadat to'k jado'k. Kux ku xa ve'e je jayu ve'em ñachójkada, namyee'kxuxjudup tse'e je ka óyap juu' ve'e natyo'nuxjudup. ⁹ Napyámjada oy jayu maat je je'yva jayu. Ka'a tse'e xnu'ko'óvyinnmáyadat ku ve'e ve'em xtóndat. ¹⁰ Je Nte'yam tse'e je maa'yün je putajkin mmoojyjudu pan vintso ve'e to'k pan vintso ve'e jado'k xputákadat. Oy tse'e xyaktóndat je may viijn maa'yün putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup. ¹¹ Pan pan xa ve'e kojstsup, va'an tse'e dukotsta ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Pan pan tse'e je jayu duputajkidup, va'an tse'e ve'em dutonda je makkin maat juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup, ve'em tse'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je Jesucristo kajx pan ti ve'e yaktoomp. ije Nte'yam tse'e dujayejpnpur je majin je jaanchin jets je makkin xa'ma kajx! Amén.

Ku je jayu chaachpaa'tta kuxe'e dujaanchjávada je Jesucristo

¹² Ooy ats miitse'e ntuntsokta. Ka'ats miitse'e xtuk'atúvadat je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup, ka'a tse'e mvinmáydats jets ve'eme'e kyajatta juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ¹³ Xoondukta ku ve'e ve'em mjatta. Kux ku xa ve'e mtsaachpaa'tta ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, ooy tse'e mtunxoonduktat je xaaj ku ve'e je Cristo ñaajknuke'xnatajkijinit je myajin maat. ¹⁴ Xoon xa miitse'eda pan mvinkojtspejtjudupe'e je jayu kuxe'e xpanajkxta je Cristo, kux ya'a ve'e duyaknuke'xnatajkijip jets m'ijttupe'e je Espiritu Santo maat, juu' ve'e iijp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e ooy je majin dutunjayep. ¹⁵ Pan mtsaachpaattup tse'e, va'an tse'e mtsaachpaa'tta ka je'e kajxap ku ve'e je jayu xyak'oo'kta, mme'e'tsta, mtókindonda, ukpu xtuktákada juu' ve'e mkapaatjudup. ¹⁶ Ax pan mtsaachpaattup tse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, ka'a tse'e xtuktsó'otyóndat, je'e ve'e mo'oda je kukojsün je Nte'yam kux je Cristo je jyayu miitse'eda.

¹⁷ Ta tse'e je tiempo jye'yni jetse'e je Nte'yam je jyayu dutókindapayó'oyut. Ax pan uu'm tse'e xtókindapayó'y'ukva'numdup, ¿vintso je'e ve'e kyukajxinit maat je'eda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin? ¹⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Pan tso'ox xa je'e ve'e jetse'e tsa'ak y'ittat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvudup jooointykidup, ¿tiinums je'e ve'e jájadap náxjadap je'e juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jetse'e tyókindonda?

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e tsaachpaattup kux chajkpe'e je Nte'yam jetse'e chaachpaa'ttat, va'an tse'e dutonda je y'oy je'e jetse'e to'k aaj to'k joot ñapyaajmjidinit jem je'e y'am kya'm pane'e paajmjudu jetse'e xa'ma kajx dukutyün je y'ayook.

5

"Ix'itta je Nte'yam je jyayu"

¹ Ats, je maj ónuk, to'k juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk. N'ix atse'e vintso ve'e je Cristo chaachpaaty ku ve'e y'uk'ag'k, nuto'k atse'e juu' ve'e je Cristo maat dujayejpnpur je majin juu' ve'e yaknuk'e'xnatákap ux'ook. ² Jidu'ums atse'e nmunoo'kxtukta pan pan jatye'e dunuvinténiduvap je jaanchja'vivatajkta: Ix'itta je Nte'yam je jyayu. Tsokta jetse'e ve'em xtóndat, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak. Ka'a tse'e mmejts'aajadat ka'a tse'e mmejts'jootadat ku ve'e ve'em xtóndat. Ka je meen kajxape'e xtóndat juu' ve'e mtukkadaakjudup, je'e kajxe'e kuxe'e xtsokta jetse'e je jayu xputákadat. ³ Ka'a tse'e x'ixtat vintso ve'e xyakkutojkjadat je jayu juu' ve'e je Nte'yam mtukkatajkijidu jetse'e x'ix'ittat, je nu'ixvaatsune'e m'ittat jets je'e ve'e dunujávadats vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e jyoointykatat. ⁴ Ax ku tse'e je Maja Vinténiva ñaajknuke'xnatajkijinit, mmoojyjidinuups miits je'e ve'e je o'yin juu' ve'e ooy je majin maat jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je pi'k ojs aajy ta'aky juu' ve'e je corona jo'n pum jetse'e jatyji ñi'ikxni, juu' ve'e yakmooyp pane'e maadaakp ku ve'e je jayu ñañoimkijpxju.

⁵ Nay ve'empa je muutskit ónukta, napyámjada jep je mújit ónuk kya'p pya'tkup. Va'an tse'e to'k jado'k xjayepta je nuu'k aaj je nuu'k joot jetse'e mnapyutákajadat. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Cho'oxpukp je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyáijup; ax tyoojnjp tse'e je jayu je maa'yün juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayejpnpur." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Ax ve'em tse'e, napyámjada nuu'k aaj nuu'k joot jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'em tse'e myakmájajadat je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki. ⁷ Pamda jem je Nte'yam y'am kya'm pan ti ve'e mvinmaaydup, kux myakkópkijidup miits je'e ve'e.

⁸ Naajk'ítjada viji kej jets nakyujoojntykajada, kux je mtso'oxpajkpada, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je león juu' ve'e yu'oo'kjup jetse'e yaaxp tyunvidut, je'e tse'e tyun'ixtip vintso ve'e je jayu duyakvintókidat. ⁹ Makk tse'e xjaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e xkuváktat juu' ve'e je ko'oyjáyuvap chajkp, mnuja'vidinupe'e jets ve'empa ve'e chaachpaa'tta pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ¹⁰ Je'e ve'e ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maát, je'e kajx tse'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e m'ijttinit joma ve'e xá'ma kajx je majin dujayep. Ax ku tse'e je tsaachpaatun xyaknáxtat ku ve'e vee'n ya it jyaa'knáxut, van'it tse'e je Nte'yam makk myaktaajnjidinit je'e maát, ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je tajk je tyuktsoo'ntkun juu' ve'e ni vintsova kaxiimp. ¹¹ Je Nte'yam tse'e dujayejpnap je kutojkun xá'ma kajx! Amén.

Ku je Pedro kyojtskukajxini

¹² Je Silas juu' atse'e n'útsip je Maja Vintsán kajx jetse'e oy dukutyún juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, ya'ats atse'e xputajkip jets atse'e vee'n nja'a. Nkojtsmakkavaandup ats miitse'eda. Je tuvakojsun atse'e mpuump jets juu' atse'e njaayp, je maa'yunts je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp. Tam tse'e mnaajk'ijttidinit je Nte'yam maát.

¹³ Máame'e je Dios mkejxuxjada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e ijttup Babilonia, je'e juu' ve'e je Nte'yam vinkoojnjuduva. Máame'e je Dios mkejxuxjuduva je Marcos juu' atse'e n'onukja'vip. ¹⁴ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maát juu' ve'e mjayejptup kuxe'e xjaanchjávada je Jesucristo. Jyayejptinupe'e je oy joót nujom juu' ve'e to'k muk ijttup je Cristo maát.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Pedro jyaay

¹ Atse'e je Simón Pedro, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa jets je kyukátsiva. Máyam áts miitse'e je Dios ntuknukexta. Je nYaktsookpamda Jesucristo, je Nte'yam, tyu-umpts je'e ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip, je'e tse'e mmoqojyudu je jaanchja'vin, ve'em ax jo'n aatse'e xmoogyva. jooys je'e ve'e tyun'oya je jaanchja'vin juu' ve'e xmo'yumdu!

² Qoye'e xtunjayéptat je kunoo'kxun jets je oy joot je'e kajx ku ve'e x'ixada je Nte'yam jets je nMaja Vintsánamda Jesús.

Tonda juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip jets mvinkoojnudu ve'e je Nte'yam

³ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu pan ti ve'e xka'ijitjindup jetse'e njoointykimdinit ax jo'n je'e ve'e dutsak. Ve'em tse'e dutuujn je nuja'vin kajx juu' ve'e njayejpumdud je Cristo kajx, je'e je myajin kajx je y'oy jootin kajxe'e xyaaxjimdi. ⁴ Ku ve'e ve'em dutuujn, xyaktaajnjimdu tse'e je maja vaanduk juu' ve'e oy jets tsoj, ve'em tse'e mkoo'kka'mijidinit je kyo'oy je'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn jetse'e je jayu duyakvintoki, ve'em tse'e m'ijittinit oy jets va'ajts, ve'em ax jo'n je Nte'yam y'it oy jets va'ajts.

⁵ Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e xjaanchjavadat je Jesucristo; ax ka je'eypap tse'e ku je'e ve'e xjaanchjavadat, nay ve'empa ve'e jetse'e xjayeiptuvat je tsoj jáyuvín je yaxxón jáyuvín; ax ka vanxúpiypap tse'e, ve'empa ve'e jetse'e xnujavadat ti ve'e je Nte'yam chajkp; ⁶ nay ve'empa ve'e jetse'e mnay'akuvaa'nejadat; ax ka je'eypap tse'eva, nay ve'empa ve'e jetse'e ijtp xtóndat je y'oy je'e; jetspa ve'e mjoointykatat pan vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit; ⁷ ax ka vanxúpiypap tse'eva, ve'empa ve'e jetse'e xmaatnacho'kjadat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada; ax ka je vaatjap tse'e y'atuvá, nay ve'empa ve'e jetse'e anañjoma je jayu xjavadat xtsóktat. ⁸ Pan ve'em tse'e xtónda jetse'e xyaknuyojki'ata'atsta juu' atse'e tunkats, ka'a tse'e nunkoojyji mjoointykatat, oy tse'e x'ixadat je nMaja Vintsánamda Jesucristo jetse'e je jayu xputakadat jets je'e ve'e du'ixaiduvat. ⁹ Ax pan pan tse'e ve'em je vinma'yun dukajayeppp jetse'e ve'em dukatún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je viints jayu kuy'ijt, jyaa'tyókits je'e ve'e jets je Jesucristo ve'e tuknuvaatsju je tyokin.

¹⁰ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e tse'e m'ixtadap jetse'e nuyojk xyaknuke'xnatakakat jets je Nte'yame'e myaaxuxjudu jetse'e mvinkoojnidi. Pan ve'em tse'e xtónda, ni je vin'ita tse'e mkaka'adat jep tokin jaatp, ¹¹ májum tse'e myak'avaatsuxjadat je it joma ve'e mtákadat jem je nMaja Vintsánamda kyutojkun jootm, je nYaktsookpamda Jesucristo jye'e, je kutojkun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup.

¹² Xa'ma áts miitse'e ntukjaa'myétsta juu' atse'e tunkats, óyam je'e ve'e xnujávada jetse'e to'k aaj to'k joot mnaajk'itjada je tyuv je'e maat juu' ve'e mkuvajktu. ¹³ Ve'emts atse'e njava jets pan vinxup xaaj atse'e njoointyaka yaja naxviijn, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets áts miitse'e nvaajnjadat jetse'e ve'em mjoointykatat, ¹⁴ kux nmuja'vip atse'e jets tsojke'e áts ya nja'vin dutukva'atsut áts ya nni'kx ya nkokp juu' ve'e oo'kup, ve'em ax jo'n atse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo va'ajts xvaajnji. ¹⁵ Pan joma vaat atse'e x'o'yixju, je'e atse'e ntump jets ya'a ve'e jem mvinma'yun kajxm xa'ma xjayéptat ku atse'e aa'kani nve'nat.

Y'ix tse'e je Pedro je Cristo je myajin

¹⁶ Ka'a xa aatse'e nmutaayvaaty je maayduk ku áts miitse'e ntuknuja'vidi je makkin juu' ve'e jyayeppp je nMaja Vintsánamda Jesucristo jets ku ve'e myiijn, ya n'avintso viijnam aatse'e ntuk'ix je majin juu' ve'e jyayeppp. ¹⁷ Jem xa aatse'e nve'na ku ve'e je Nte'yam je vintsa'kin jets je majin myoojyji ku ve'e to'k je ayook yakmotu, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, jeme'e chaa'n. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Ya'a xa ve'e áts je n'Onúk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts áts ya'a ve'e ntuntukxoonduk." ¹⁸ N'amotunajxts aatse'e viinn je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'n ku aatse'e mpejt je'e maat joma ve'e je kunuu'kx kopk juu' ve'e kajxm.

¹⁹ Ax ya'a kajx tse'e, nuyojk makks aatse'e njaanchjáva je ayook juu' ve'e xyaktaajnjimdu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ve'em xa ve'e je Nte'yam je y'ayook ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa juu' ve'e dukujajp dukuta'kxp jeja koo'ts it jaat van'it paat ku ve'e je xaaj pyítsumut. Oy xa ve'e xtóndat pan myakvinkópkadape'e ya ayook van'it paat ku ve'e oy xvinmótudat, ve'eme'e mjáttat ax jo'n je maja maatsa kutya'kx'ukvaajñ jem mja'vin kajxmda. ²⁰ Ya'a tse'e dunuvinkopkikajxp jetse'e xjaa'myétstat: Ni pana xa ve'e je y'avintso vinma'yun kajx kya'o'yixju jetse'e dukojtsva'atsut je Kunuu'kx jatyan. ²¹ Kux ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook je jayu tyukje'yjidi kux ve'eme'e je jayu dutsokta, je Espiritu Santo ve'e je jayu je vinma'yun dumooqydu jetse'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook.

2

*Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup
(Judas 4-13)*

¹ Ax jem tse'e y'ijit je israeejlit jayu maat pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, ve'em ax jo'n miits maat y'ijttuvat je'e pan pan jatye'e natyijjuduvap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Je'e tse'e taayadap, tyukyak'ixpáktap tse'e juu' ve'e je jayu duyakvintókip, ka'a tse'e ñatyukpákjadat je Maja Vintsán, juu' ve'e ku'oo'kijidu. Kux tse'e ve'em dutóndat, jatyji tse'e vyintókidat. ² Oyam tse'e vye'ema, numay tse'e dupanajkxtat je kyo'oy too', jets je'e kajx juu' ve'e tyóndap, kyo'oñukótsadapts je'e ve'e je jayu je tyuv je'e. ³ Kux ooye'e je meen dutunnas'ayóvada, je'e kajx tse'e je jayu juu' ve'e natyijjudup jets je'e ve'e je jayu dutuk'ixtup je tyuv je'e, je'e tse'e mtukmumaaydukjadap juu' ve'e je jayu myutaayvaattup. Ve'em tse'e dutóndat jetse'e mpajkuxjadat je meen juu' ve'e mjayeiptup. Jujpani tse'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je tsaachpaatun yakmooydiniit, yakvintókidapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁴ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dutókinmee'kx je aangelestajk juu' ve'e tokintoendu, y'avippidinuts je'e ve'e jem it jootm juu' ve'e dunu'ava'tikajxp, jem tse'e duyak'itta akoo'ts it jootm van'it paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmooydiniit, ve'em je'e ve'e y'itta ax jo'n je poxuntakjaju juu' ve'e cadena tsum. ⁵ Ka'ava tse'e je Nte'yam dutókinmee'kxpa je jujpit jáyuda, kyejxe'e je naakukóma jetse'e duyakkutókini je ko'oy jáyuda, je Noeeji ve'e yak-tsook, je'e juu' ve'e je jayu duvaajnji juu' ve'e pyaatp y'akeegui, jets januvuxtojtk je jayu. ⁶ Nay ka'ava tse'e je Nte'yam dutókinmee'kxpa je jayu juu' ve'e tsuunidup y'ijit jem sodómai jets gomoorrait kyajpun kajxmda, je jaajin maat tse'e duyakkutókini, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets tyukkuveipte'e je Nte'yam je jayu je tyókin. ⁷ Je Nte'yam tse'e duyaktsook je Lot, to'k je oy jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit jetse'e ooy tyunvinma'yunmooyji je jayu je kyo'oy joojntykin kajxa juu' ve'e dukamajapaamdu ti ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ku ve'e jyojntyki je'e maat je Lot, juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit, y'ix myóuts je'e ve'e juu' ve'e tyoondut kyojtsu ka óyap, ooy tse'e dutunnutsaachvinmaajy je jayu je kyo'oy je'e kajx juu' ve'e tyoondut. ⁹ Ax ve'em tse'e je Nte'yam dunujava vintso ve'e duputákadat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykidup jetse'e ve'em kyaka'adat jep tokin jaatp, ñuja'vivapts je'e ve'e vintso ve'e apaamdukani dujayep jetse'e dumooynit je tsaachpaatun je tokin toompatajka, ¹⁰ je'e ve'e vinkopk pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yunda jetse'e kyanapyámjada jep kutojkun pa'tkup.

Ax ka'ats je'e ve'e cha'agada je jayu juu' ve'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, maj tse'e ñajávajada, vyinkojtspejttupts je'e ve'e pan pan jatye'e ijtup jem tsapjootm. ¹¹ Ax ka'a tse'e ve'em dutonda je aangelestajk. Oyam tse'e nuyojk je makkin jets je kutojkun dujayepta je aangelestajk jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e ve'em natyijjudup, ka'a tse'e je aangelestajk dunuxa'aada jeja je Nte'yam vyinkujk pan pan jatye'e ijtuvap jem tsapjootm.

¹² Ax je jayu tse'e juu' ve'e ve'em natyijjudup, je'e tse'e dutoondup juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxa, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tánuk juu' ve'e dukatipayo'yp, juu' ve'e k'xp jetse'e yakmátsut jetse'e y'oo'kut, ka'a tse'e duvinmótuda je majin juu' ve'e jyayeiptup pan pan jatye'e vyinkojtspejttup. Vintókidapts je'e ve'eda, ve'em ax jo'n je yukjootmit tánuk ku ve'e jatyji je y'oo'kun yakma'a. ¹³ Tsaachpaa'ttaps je'e ve'e ve'em ax jo'n je viijnk jayu duyaktsaachpaatti. Ooy tse'e dutuntsokta jetse'e xuujun dutóndat jyatía juu' ve'e y'oyja'vidup, tso'oto'yunnts je'e ve'e jets ka'ats je'e ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tyoondup ku ve'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta. Ooyts je'e ve'e dutun'oyjávada ku ve'e je kyo'oy je'e dutonda.

¹⁴ Ku ve'e je ta'axtajk du'ixta, myaatnayjayepuvaajnjdupts je'e ve'e. Ka'a tse'e dumasó'okta je kyo'oy joojntykinda. Vyin'aa'ndupts je'e ve'e je jayu juu' ve'e duk'a'gynuja'vidup juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Yujta tse'e jetse'e dúnas'ayóvada pan ti jaty. Ko'oy nukotsa tse'e y'itta. ¹⁵ Myasóoktu tse'e je tuvutoo' jetse'e tyoo'tókididi, pyanajkxtu tse'e je too' juu' ve'e je Balaam pyajk, je Beor je myajntk, juu' ve'e je meen du'ukpakuvaan je kyo'oy je'e kajx juu' ve'e y'uktonuvaan. ¹⁶ Ax tukna'muxju tse'e to'k je burra juu' ve'e mukojtsju je jayu je y'aaj je yo'kt maat. Oyame'e je Balaam dukojtsnajxy je Nte'yam je y'ayook, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam duyakjaty jets je'e ve'e dutónut juu' ve'e ka vjap y'uktonuvaan.

¹⁷ Ve'em xa ve'e je jáyuda ax jo'n je mo'ot juu' ve'e tutyaatsni, ve'em ax jo'n je vínuts juu' ve'e je mákk poj ooy tunyakpapojup, ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e y'ijttinit joma ve'e dunukoo'tsikúx. ¹⁸ Namyajjup tse'e dukotsta juu' ve'e kyanuja'vidup, vaandupts je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e tyókina ku ve'e je jayu je y'avintso vinma'yun duyaktún, ve'em tse'e duvin'aa'nda je jayu juu' ve'e námnum dumasóoktup je kyo'oy too'. ¹⁹ Tyukvinva'nidupts

je'e ve'e jetse'e naspaka y'ittat; ax viinm tse'e y'itta jem je tokin kya'm. Kux je'e ve'e je jayu myutuump myupujkp pan ti ve'e ka'mijup. ²⁰ Kux pan ta tse'e je vin'aa'mpa dunujávada je nMaja Vintsánamda jye'e, je nYaktsookpamda Jesucristo jye'e, jets je'e kajx tse'e dumasookti je kyo'oy je'e juu' ve'e ijt paja naxviijn, pan myaatnavyaa'njadinuvapts je'e ve'e jado'k nax je naxviijnit je kyo'oy je'e, nuyojks je'e ve'e jep tokin jaatp tyándat je jáyuda jets ka'a ve'e ku ve'e kudukanuja'vidi je tyuv je'e. ²¹ Nuyojk oy xa ve'e kuy'ijitxjidi je jayu ku ve'e kudukanuja'vidi juu' ve'e pyaatp y'akeeguij jets ka'a ve'e ku ve'e dunujávada je kunuu'kx pava'nun juu' ve'e yakvaajnjidu jetse'e dumasooktini. ²² Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n ya kats: "Y'avimpijtinuvapts je'e ve'e je ok juu' ve'e tudu'uk'uu'its", nay ve'empa tse'e: "Je keem juu' ve'e tyu'uktis'iv, namyo'otspataa'pjinuvapts je'e ve'e jado'k nax".

3

Miinnuvap tse'e jado'k nax je Maja Vintsán

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ya'a ve'e je mumejtsk nak juu' ats miitse'e ntuknuja'vidup. Yam atse'e mejtsk nak kajxm mpum jetse'e ntukjaa'myétstat juu' ve'e mnuja'vidup, ve'em tse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e oy jets va'ajts. ² Ntsajkp xa atse'e jetse'e xjaa'myétstat juu' ve'e juppani y'ava'nidu je Nte'yam je vya'ajts joot ayook kojtsnajxpatajkta, nay ve'empa je pava'nun juu' ve'e myakta'nuxjudu je kyukátsiva kajxta je Maja Vintsán, je nYaktsookpamda. ³ Muto'k viijn, nujávada tse'e jets ku ve'e tyáminit je itakax, jem tse'e je jayu vye'nadat pan pan jatye'e dutóndap je ka óyap juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajx. Mtukxi'ikjadapts miits je'e ve'e, ⁴ jidu'um tse'e vya'andat: "Ve'em xa miitse'e mva'anda jets yaktaane'e je Jesús je kojtsán jets miinnuvap je'e ve'e jado'k nax. ⁵ Ax jómats je'e ve'e y'it? eo'ktu xa ve'e je jupjit jáyuda. Ve'em ax jo'n y'ijt ku ve'e ya it choq'ntk, nay vanxúpjyams je'e ve'e y'it uxym paat." Jidu'um tse'e vya'andat. ⁶ Ax akejxtkam tse'e dukamajapamda jets je Nte'yam je y'ayook kajx tse'e jupj xup jyeji ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Je naaj kajx tse'e jets jem naaj itukojkm je naax yakpuujm. ⁷ Je naaj kajxpa tse'e je Nte'yam duyakvintoki je jupjit naxviijnit it ku ve'e je naakukóma tyoojnji. ⁸ Je Nte'yam je y'ayook kajxpa tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it apaamdúka duyak'it jetse'e kyutókíyut je jaajn maat. Ve'em tse'e duyak'it van'it paat ku ve'e yaktókimpayoydinit jetse'e vyintókíidinit je jayu juu' ve'e ko'oyjoointykidup.

⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, jaa'myétsta tse'e jets ve'eme'e je Nte'yam dujava to'k xaaj ax jo'n miijl jooint kuy'ijt, ve'emts je'e ve'e duja'viva miijl jooint ax jo'n to'k xaaj kuy'ijt. ¹⁰ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dujakakutyonuva'afn juu' ve'e vyaajntk, ka'a tse'e jatyi je jayu je tyokin dutukkuvet, ve'em je'e ve'e dujatsak jetse'e ni pana kuyavintoki, jyatsajkpts je'e ve'e jetse'e kuvyinmayumpijitini jetse'e kudumasooktini je kyo'oy joointykinda.

¹¹ Ve'em ax jo'n je jayu kavinmaayp y'it ku ve'e je mee'tspa jye'ya koo'ts jetse'e myee'tsut, nay ve'empa tse'e kavinmaayp je jayu vye'nadat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvap. Ve'emts je'e ve'e mak' yakmotu van'it ax jo'n je toya pyuj cha'pxy, tokyáxupts je'e ve'e pan ti jatye'e ijt jem tsajviinm jets yaja naxviijn.

¹² Je'e kajx tse'e, kuxe'e ya'a nujom kyutókikáxut, ¿vintso je'e ve'e dutsak jetse'e je Nte'yam je myajin kajx njoojntykimdat nmaxviijnimdat? Ve'em tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam je myajin kajx njoojntykimdinit ¹³ namvaate'e n'a'ixumda je xaaj juu' ve'e je Nte'yam nupaajmtki. Je'e tse'e mtóndap mkótstap vintso ve'e jatyi je xaaj myínut. Je xaaj tse'e ya tsajmit it tyokajxnit, tukja'yikajxnupts je'e ve'e juu' jatye'e ijt jem tsajviinm, kux makke'e ooy tyuntóyut. ¹⁴ Ax je Nte'yam tse'e vaan jets jéjape'e je nam tsajp je nam naax, jem joma ve'e yaktónut juu' ve'e pyaatp y'akeeguij. Ax je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, a'ixta ku ve'e je xaaj jye'ynit. Je'e tse'e mtóndap mkótstap jetse'e jem je Nte'yam vyinkojkm m'ijttinit oy jets va'ajts, ka'a ve'e pan je tokin maat mpaa'tjadat, oy joote'e m'ijttinit je'e maat. ¹⁶ Payo'oyda vintso ve'e je Nte'yam je jayu je tyokin jatyi dukatukkuvetta. Ve'em tse'e dutún jetse'e dujayeiptinit je joointykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, ve'em ax jo'n je n'útsamda je n'ajchmada Pablo mtuknuja'yijidi je viijn je kejun maat juu' ve'e je Nte'yam moojyju. ¹⁷ Ve'em ya'a ve'e ax jo'n je Pablo vya'afn jem nujom nak kajxm juu' ve'e jyaayp. Jem xa ve'e juu' ve'e tso'ox yakvinmótup juu' ve'e jyaayp; ax je jayu juu' ve'e duka'oynuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, ka'ats je'e ve'e duyakkópkada vintso ve'e juu' jatyi y'ixuva, kyojtsvaatstupts je'e ve'e ve'em ax jo'n dukapaa'ty dukah'akeega, ve'em ax jo'n dutonda maat je viijnk nak juu' ve'e ijtup jep Kunuu'kx jatyan kujxp. iNaajkvintókijidupts je'e ve'e kuxe'e ve'em dutonda!

¹⁸ Ax miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, mnuja'vidinupts miits ya'a ve'e. Je'e kajx tse'e, óyame'e tam m'itta je Nte'yam maat, naaj'itjadats viji kej jetse'e ve'em McKayakka'ajadat

jep tokin jaatp je jayu juu' ve'e dukamajapaamdup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je jayu juu' ve'e je viijnk jayu dutuk'ixtup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguiip. ¹⁸ Pan vintso ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e mtóndap mkótstap jetse'e nuyojk oy x'ixadat je nMaja Vintsánamda, je nYaktsookpamda Jesucristo, jetse'e nuyojk mnaajk'itjadat je myaa'yun maat. ¡Uxyam jets xa'ma kajxts je'e ve'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit! Amén.

Ya'a tse'e je muto'k nak juu' ve'e je Juan jyaay

Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin duka'mip

¹ Je Kats je Ayook kajxts ats miitse'e nnujáyada. Je'e tse'e je joojntykin duka'mip, je'e tse'e ijt ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. N'amotunajxts aats je'e ve'e, jets aatse'e ya nviijn ntuk'ix, jets aatse'e ya nka'aj ntuktaajin. ² Je'e tse'e jayuvimpit jetse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja aats nvinkujk. Ax je'e pan aatse'e n'ix, je'e tse'e jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidup. Je'e tse'e duka'mip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. Je Nte'yam maatts je'e ve'e y'ijt jetse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja aats nvinkujk. ³ Ax je'e pan aatse'e n'ix nmotu, je'ets je'e ve'e jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidup jetse'e xjajejptuvat aats maat je joojntykin juu' je'e ve'e yajkyp. Ax je joojntykin juu' aatse'e yakmooy, njajejppts aats je'e ve'e maat je Dios Tee' jets maat je y'Onuk Jesucristo. ⁴ Ntuknuja'yidupts ats miits ya'a ve'e jetse'e pu'uk avaada nxoojntkumdinit.

Tum je ajajtk maatts je'e ve'e je Nte'yam

⁵ Je ayook tse'e juu' aatse'e xvaajnji jets aatse'e n'amotunajxy, je'ets aats miitse'e nvaajnjidup. Jidu'umts je'e ve'e vya'añ: Ni vinxupa xa ve'e koo'ts kya'it joma ve'e je Nte'yam, tum je ajajtk maatts je'e ve'e. ⁶ Pan va'numdup xa ve'e jets njajejpumdope'e ya joojntykin je Nte'yam maat jetse'e ntókinotnumda, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja akoo'ts it jaat, taayimdupts uu'me'e jetse'e nkato'numda je tyuv je'e. ⁷ Ax pan nto'numdup tse'e je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutún je tyuv je'e, ijtumdup tse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat, njajejpumdup tse'e ya joojntykin je Nte'yam maat, jets je y'Onuk Jesús je y'oo'kun kajx tse'e xtuknuvaatsumda nujom je ntókinamda.

⁸ Pan va'numdup xa ve'e jets ka'a ve'e je tokin njajejpumda, nnavyin'aa'numjudupts uu'me'e viinm jets ka'a tse'e je tyuv je'e y'it yam nja'vin kajxmamda. ⁹ Ax pan n'ava'nimdupts uu'me'e je ntókinamda, nnuja'vimdup tse'e jets tyuumpe'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, xtókinmee'kxumdupts uu'm je'e ve'e jetse'e xtuknuvaatsumdat nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁰ Ax pan va'numdup tse'e jets ka'a ve'e tii je ntókinamda, ve'emts je'e ve'e yakvinmotu jets taayipe'e je Nte'yam, ka'a tse'e je y'ayook n'itumo'yumda jetse'e y'itut yam nja'vin kajxmamda.

2

Xnuténimdup tse'e je Cristo

¹ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, je'e kajxts atse'e ya nak nja'a jetse'e mkatokintóndat. Ax pan pan tse'e nuntokintoomp, njajejpumdup tse'e to'k pane'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm, je Jesucristots je'e ve'e, juu' ve'e dutoomp dukojtsp juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. ² Je'e tse'e xku'oo'kimdu jetse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdinit; ka uu'mjyap tse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdap, nay ve'empa ve'e jetse'e dutuknuvaatstinit je jayu je tyokin vinxup to'k it to'k naxviijn.

³ Va'ajts tse'e nnuja'vimda jets n'ixamda ve'e je Nte'yam pan nkutyotnumdupe'e je'e je pyava'nun. ⁴ Pan vaamp xa ve'e je jayu: "N'ixa xa ats je'e", jetse'e dukakutyún je'e je pyava'nun, taayipts je'e ve'e, ka'a ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam. ⁵ Ax pan pan tse'e dukutyoomp je'e je pyava'nun, pu'uk avaada tse'e jem jya'vin kajxm y'it je Nte'yam je chojkun. Jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm: ⁶ Je'e juu' ve'e vaamp jets jem je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'it, vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em jyojntykat ax jo'n je Jesús jyojntyki.

⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a xa ats miitse'e ntuknujáyada to'k je nam pava'nun, je'e ve'e juu' ve'e m'amotunajxtu jetse'e jémani xjajejp'ukvaandi, je ayookts je'e ve'e juu' ve'e myakvaajniju. ⁸ Oyam tse'e vye'ema, ntuknuja'yidupts ats miitse'e to'k je nam pava'nun juu' ve'e tyúvam, juu' ve'e je Cristo duyaknuke'xnatajki jets miitse'e xyaknuke'xnatajkiduva, kux najxp xa ve'e ya it ku ve'e je jayu y'itta kupi'ijts kukoo'ts, ajajnpup ata'kxnupts je'e ve'e uxym je tyuv je'e.

⁹ Pan vaamp xa ve'e je jayu jets ve'em je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja ajajtk it jaat, pan ka'a tse'e dutsak je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat. ¹⁰ Pan pan tse'e dutsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja ajajtk it jaat, ka'ats je'e ve'e ti ka óyap dujayep juu' ve'e yakka'ajup jep tokin jaatp. ¹¹ Ax pan pan tse'e dukatsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja

akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e ñujkx, kux je viints jayu jo'n je'e ve'e yo'oy.

¹² Pi'k ónukta, nnuja'yidupts ats miitse'e kux je Nte'yame'e mtokinmee'kxjudu je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¹³ Onuk tee'da, nnuja'yidupts ats miitse'e kuxe'e x'ixada je'e pane'e ijpg ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jets uxyam paat. Muutskit ónukta, nnuja'yidupts ats miitse'e kuxe'e x'amaadaaguidi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta.

Pi'k ónukta, nnuja'yidupts ats miitse'e kuxe'e x'ixada je Dios Tee'. ¹⁴ Onuk tee'da, nnuja'yidupts ats miitse'e kuxe'e x'ixada je'e pane'e ijpg ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jets uxyam paat. Muutskit ónukta, nnuja'yidupts ats miitse'e kuxe'e to'k aaj to'k joot m'itta je Nte'yam maat, jeme'e mja'vin kajxmda je Nte'yam je y'ayook y'it jette'e x'amaadaaguidi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta.

Ka'a tse'e xtsóktat je naxviijnit je kyo'oy je'e

¹⁵ Ka'a tse'e xtsóktat je naxviijnit je kyo'oy je'e, ni ka'a tse'e xtonuva'andat juu' ve'e tyoondup pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. Pan pan tse'e dutsojpk je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je chojkun. ¹⁶ Kux nujom je naxviijnit je kyo'oy je'e, je ka óyap juu' ve'e je jayu chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta, je ka óyap juu' ve'e je jayu chojktup ku ve'e juu' du'ixta, jets je ka óyap ku ve'e je jayu ñamyájajada ku ve'e juu' du'ixta dujayeypta, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ya ka óyap duyakjeja, je kyo'oy je'e kajx ya'a ve'e juu' ve'e ijpg yaja naxviijn. ¹⁷ Táminupts je'e ve'e ku ve'e ya it kyajxnit maat nujom je kyo'oy je'e juu' ve'e je jayu chojktup yaja naxviijn; ax je jayu juu' ve'e dutoondup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jyayejppts je'e ve'e je joontykin juu' ve'e xá'ma kajx ijpg.

Je tyuv je'e jets je taay

¹⁸ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, kukaxa ámani xa ve'e uxyam. Mmótudu tse'e jets jéjape'e to'k juu' ve'e je Cristo dutso'oxpákup; ax jeja tse'e uxyam numay je jayu juu' ve'e je Cristo dutso'oxpajktup. Kux tse'e ve'em dutonda, je'e kajx tse'e nnuja'vimda jets kukaxa ámani ve'e uxyam. ¹⁹ Ka'a tse'e je jayu y'uknay'amojkijidini uu'm maatta, kux ka'a ve'e y'itta je njáyuvamda. Pan kuy'itta xa ve'e je njáyuvamda, kutyaandits je'e ve'e uu'm maatta; ax kux tse'e choo'ndi, je'e kajx tse'e nuke'xnatáka tyañ jets ka'a ve'e je njáyuvamda y'it.

²⁰ Ax ka'ats miitse'e ve'em ax jo'n je'eda, je Cristo tse'e mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo jette'e xnuja'vikáxta je tyuv je'e. ²¹ Ka'ats ats miitse'e nnujáyada ax jo'n to'k dunujava pan pan jatye'e dukanuja'vidup je tyuv je'e, nnuja'yidup ats miitse'e kuxe'e je'e xnujávada. Ax mnuja'vidup tse'e jets ka'a ve'e je tyuv je'e duyakjeja je taay. ²² ¿Pants je'e ve'e juu' ve'e taayip? Taayip xa je'e ve'e pan pane'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je Jesús dvinakaajn jette'e yakkutojknit. Pan pan tse'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je Jesús dvinakaajn jette'e yakkutojknit, je Nte'yamts je'e ve'e cho'oxpujkk, ka'a tse'e dukuvuk je Dios Tee', ka'a tse'e dukuvajkpa je y'Onuk. ²³ Pan pan xa ve'e dukakuvajkp je Dios Tee' je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Dios Tee'. Pan pan tse'e du'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jette'e yakkutojknit, jemts je'e ve'e je jayu jya'vin kajxm je Dios Tee' jets je y'Onuk.

²⁴ Tun'ixta vintso ve'e jem mja'vin kajxmda y'ijtnit je Cristo je y'ayook, juu' ve'e m'amotunajxtu ku ve'e je jayu mva'nux'ukvaajnidi. Pan taampts je'e ve'e, m'ijttinup tse'e jem je Dios Tee' jets je y'Onuk jya'vin kajxmda. ²⁵ Ax ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Jesucristo xtukvinva'nimdu, je joontykin juu' ve'e xá'ma kajx ijpg.

²⁶ Ntuknuja'yidupts ats miits ya'a ve'e kux jeme'e je jayu juu' ve'e du'ixtidup vintso ve'e mtukmaso'okjadat je Nte'yam. ²⁷ Ax miits kajxta, taampts je'e ve'e jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo, juu' ve'e je Cristo jem pyaam. Ka'a tse'e vyinkopka jette'e pan juu' mja'a'ktuk'ixjadat; je Espíritu Santo, juu' ve'e ijpg jem mja'vin kajxmda, je'e tse'e mtuk'ixjudup, ax ka'ats je'e ve'e tyaaya. Ve'em ax jo'n je Espíritu Santo mtuk'ixjidi, tanda tse'e je Cristo maat.

Je'eda pan pan jatye'e ijtup je Nte'yam je y'ónukta

²⁸ Ax uxyam tse'e, miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, m'ijttinupts miitse'e jem je Cristo jya'vin kajxm, ax ve'em tse'e n'ijtumdnit mákk aaj mákk joot jette'e nkatso'otyo'numdat jem je'e vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat. ²⁹ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e je Cristo tyuump kyajtsp, ax ve'em tse'e xnujávada jets nujom pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipe, je Nte'yamts je'e ve'e je nam joontykin moojyjudu.

3

¹ Payo'oyda oy vintso ve'e je Dios Tee' ooy xtuntsojkumda, je'e ku ve'e vya'añ jets je'e je y'ónuk uu'me'eda. ¡Ax je'e je y'ónuktats uu'me'eda! Je'e kajx tse'e xka'ixamda je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njūdup je naxviiñit je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e du'ixada je Dios Tee'. ² Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, je Nte'yam je y'ónukta xa uu'me'eda. Oyame'e kyanuke'xnatakanum jets ti ve'e n'ijtumdat, nnuja'vimdinup tse'e jets ku ve'e je Cristo myiinnuvāt, ijtumdinup tse'e ax jo'n je'e, kux n'ixumdap uu'm je'e ve'e van'it ax jo'n y'it. ³ Anañujoma pan pan jatye'e ve'em je jaanchja'vin dujayejptup, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e y'ijttinit oy jets va'ajts, ve'em ax jo'n je Cristo y'it oy jets va'ajts.

⁴ Anañujoma pan pan jatye'e tokintoondup, ka'ats je'e ve'e dukutyonda je Nte'yam je pyava'nun, kux je tokin, je'e je'e ve'e ku ve'e je jayu dukakutyón je Nte'yam je pyava'nun. ⁵ Ax nnuja'vimdinup tse'e jets je'e kajxe'e je Cristo myiijn yaja naxviiñ jetse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdinit. Oyame'e y'ijt yaja naxviiñ, ka'ats je'e ve'e ti tokin dujayep. ⁶ Pan pan xa ve'e jem jya'vin kajxm je Cristo, ka'ats je'e ve'e ñaajk'itju jep tokin jaatp; ax je jayu juu' ve'e tokintoomp, ka'ats je'e ve'e je Cristo du'ix, ka'ats je'e ve'e je Cristo du'ixa.

⁷ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, ka'a tse'e xyakjättat jetse'e pan mtukmaso'okjadat je Nte'yam je tyoo'. Je'e juu' ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, tuvts je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin, ve'em ax jo'n je Cristo tuv je jyáyuvín je jyoojntykin. ⁸ Ax je'e juu' ve'e tokintoomp, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e je jyayu xa je'e ve'e, kux je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, tokin toompats je'e ve'e van'itani ku ve'e ka'anum ya it choo'nduk vye'na jets uxyam paat. Je'e kajx tse'e je Nte'yam je y'Onuk myiijn yaja naxviiñ jetse'e je jayu kyo'o'k'ijttinit jem je ko'oyjáyuvap kya'm. ⁹ Je'e pan pan jatye'e ijtup je Nte'yam je y'ónukta, ka'ats je'e ve'e ñaajk'itjada jep tokin jaatp, kux je Nte'yame'e je nam joojntykin mooyjjudu. Ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e ñaajk'itjadat jep tokin jaatp, kux je Nte'yam je y'ónuk je'e ve'eda. ¹⁰ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda pan pan jatye'e je Nte'yam je y'ónukta jets pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta je y'ónukta. Pan pan xa ve'e dutoomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui, ka je'epts je'e ve'e je Nte'yam je y'ónuk, ka'ava je'e juu' ve'e dukatsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a.

Nachójkada to'k jado'k

¹¹ Ya'a tse'e je ayook juu' ve'e m'amótunajxtu van'itani ku ve'e je jayu mva'nux'ukvaajñidi, je'ets je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k. ¹² Ka'a tse'e m'ittat ax jo'n je Caín, juu' ve'e ijt je ko'oyjáyuvap je jyayu jetse'e je y'uts duyak'aa'k. ¿Ax tyajx tse'e duyak'aa'k? Je'e kajxe'e kux ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoon jets oys je'e ve'e juu' ve'e je y'uts tyoon. ¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a tse'e xtuk'atúvadat pan mkatsojkdude'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njūdup je naxviiñit je kyo'oy je'e. ¹⁴ Ijtumdu tse'e ax jo'n aa'k kun'ijtumdi. Ax ka'a tse'e ve'em n'uk'ijtumdi, je nam joojntykin tse'e je Nte'yam xmo'yumdu. Je'e kajtx ya'a ve'e nnuja'vimda kux ntsojkdude'e je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda. Pan pan xa ve'e je tsojkun dukajayejpp, taampts je'e ve'e ax jo'n aa'k kuy'ijt. ¹⁵ Pan pan tse'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dukatsojpk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je yakjaju'oo'kpa. Ax nnuja'vidinupts miitse'e jets ka'a ve'e je yakjaju'oo'kpa dujayep je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtup.

¹⁶ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda ti je'e ve'e je tsojkun: Je Jesucristo tse'e xku'oo'kimdu. Ax ve'em tse'e, chojkpaps je'e ve'e jetse'e mputajkimdat je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda je'e paat jetse'e nku'oo'kimdat. ¹⁷ Pan pan tse'e juu' du'ixp dujayejpp jetse'e du'ix je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e katih'ijtxjup, jetse'e dukatukma'at, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je chojkun. ¹⁸ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, va'an tse'e duto'numda juu' ve'e duyaknuk'e'xnatajik jets to'k aaj to'k joote'e je jayu ntsojkumda, ka kooyjap tse'e nva'numdat jets ntsojkumdupe'e. ¹⁹⁻²⁰ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e je tyuv je'e maat jets to'k aaj to'k joote'e n'ijtumda jeja je Nte'yam vyinkujk ku ve'e nnyaja'vimjada jets tokin maat uu'me'eda: Ñumájipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ve'e ya nja'vinamda, ñuja'vikujxpts je'e ve'e je Nte'yam.

²¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pan ka'a xa ve'e nnyaja'vimjada jets tokin maat uu'me'eda, nayja'vimjdupts uu'me'e jetse'e ntsapkojtsumdat, ²² xmo'yumdup tse'e je Nte'yam pan ti ve'e n'amótumdup, je'e kajx ku ve'e nkutyónumda je pyava'nun jetse'e nto'numda juu' je'e ve'e chajkp. ²³ Ax je'e je pyava'nun, je'ets je'e ve'e jetse'e njaanchja'vimdinit je y'Onuk Jesucristo jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k ax jo'n xtukpava'numdi. ²⁴ Pan pan xa ve'e dukutyoomp je pyava'nun, ijtpts je'e ve'e jem je Nte'yam

jya'vin kajxm jetse'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam y'it. Ax jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ijtp je'e ve'e yam nja'vin kajxmamda, je Espiritu Santo kajx, juu' je'e ve'e xmo'yumdu.

4

Payo'oyda oy pan juu' ve'e ijtp jem je jayu jya'vin kajxm

¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xjaanchjavadat nujom pan pan jatye'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpax je'e ve'eda. Payo'oyda oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxm, uk pan ka'a. Kux jeja xa ve'e numay je jayu juu' ve'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, je'e tse'e je jayu tyuk'ixtup juu' ve'e ka je Nte'yamap jye'e. ² Jidu'um tse'e xnujavadat pan jem jya'vin kajxm je Espiritu Santo, juu' ve'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm: Nujom je jayu juu' ve'e vaandup jets je Jesucristo ve'e miin yaja naxviijn je jayu ni'kxax kópka, je Nte'yam kajxts je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxm; ³ ax nujom juu' ve'e vaandup jets ka'a ve'e dujaanchjávada je Jesús, ka je Nte'yam kajxapts je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxm, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Cristo. Ax m'amotunajxtu tse'e jets je'yape'e juu' ve'e je Cristo dutso'oxpákup, ax jeja tse'e uxym yaja naxviijn juu' ve'e tso'oxpajkjjudup.

⁴ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, je Nte'yam je jyayu xa miitse'eda jetse'e x'amaadaaguidi pan pan jatye'e je Cristo dutso'oxpajktup, kux numájp je'e ve'e nuyojk pane'e jem mja'vin kajxm ijtp jets ni ka'a ve'e je ko'oyjávuap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ⁵ Myaatnavyaa'njudup tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e kajx tse'e kyotsta je naxviijnit je kyo'oy je'e jets je'e kajxpax tse'e y'amotunaxjada pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ⁶ Je Nte'yam je jyáuts uu'me'eda. Ax jidu'um tse'e nnuja'vimda pan pane'e kojts je Espiritu Santo kajx jets pan pane'e kojts ka je Espiritu Santo kajxap: Je Espiritu Santo tse'e du'ava'nip je tyuv je'e. X'amotunajxumdupts uu'm je'e ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam du'ixada; ax ka'a tse'e x'amotunajxumda pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada.

Je'e pane'e je tsojkun dujayeipp

⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, va'an tse'e dunachojkumjada to'k jado'k, kux je Nte'yame'e duyakjéjp je tsojkun. Pan pan xa ve'e je tsojkun dujayeipp, je nam joojntykints je'e ve'e je Nte'yam mooyjjudu jetse'e je Nte'yam du'ixa. ⁸ Ax pan pan tse'e je tsojkun dukajayeipp, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam du'ixa, kux jyayeippe'e je Nte'yam je tsojkun, je'e tse'e je tsojkun duyakjéjp. ⁹ Jidu'um tse'e je Nte'yam duyaknuk'e'xnatajki jets jyayeippe'e je tsojkun, je'e ku ve'e dukejx je y'Onuk yaja naxviijn jets je joojntykin njayeipumdinit je y'Onuk kajx. ¹⁰ Ya'a xa ve'e duyaknuk'e'xnatajkijp je tsojkun, ka je'ep kuxe'e je Nte'yam ntsojkumdi, je'e ve'e kuxe'e xtsojkumdi jetse'e je y'Onuk dukejx yaja naxviijn jetse'e je ntókinam xtuknuvaatsumdi. ¹¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam ve'em xtsojkumda, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k. ¹² Ka'a xa ve'e pan je Nte'yam du'ix; ax pan nnachojkumjudup tse'e to'k jado'k, yam tse'e nja'vin kajxmamda je Nte'yam y'it jetse'e pu'uk avaada je chojkun njayeipumda.

¹³ Kux tse'e je Nte'yam xmo'yumdi je Espiritu Santo, je'e kajx tse'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm jets je'e ve'e ijtpay yam uu'm nja'vin kajxmamda. ¹⁴ N'ixts aatse'e je Nte'yam je y'Onuk, mpuumpts aatse'e je tyvakojtsun jets je Nte'yame'e dukejx je y'Onuk jetse'e duyaktso'oktat nujom je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn. ¹⁵ Pan pan xa ve'e du'ava'nip jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jem tse'e jya'vin kajxm y'it je Nte'yam jets jemts je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'ijtpa. ¹⁶ Ax ve'em tse'e to'k aaj to'k joot nmuja'vimda jets xtsojkumdup uu'm je'e ve'e je Nte'yam.

Jyayeipp tse'e je Nte'yam je tsojkun. Pan pan tse'e ijtp je tsojkun maat, jemts je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'it jets jemts je'e ve'e jya'vin kajxm je Nte'yam y'ijtpa. ¹⁷ Je Nte'yam tse'e duyakpookp je tsojkun juu' ve'e njayeipumdup jetse'e to'k aaj to'k joot n'ijtumdnit je'e maat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. Ve'emts ya'a ve'e kux ka'a ve'e nmaatnavyaa'numjada je naxviijnit je kyo'oy je'e, ve'em ax jo'n je Cristo dukamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁸ Ka'a tse'e je tsá'aga dumaatnavyuu'nju je tsojkun. Pan pu'uk avaada tse'e je jayu je tsojkun dujayepta, ka'a tse'e je tsá'aga dujayeiptuva, kux ku xa ve'e je jayu cha'aga, je'e kajx tse'e cha'aga ku ve'e je tsaachpaatun tyukkada'akjut. Je jayu juu' ve'e je tsá'aga dujayeipp, ka'ats je'e ve'e pu'uk avaada je tsojkun dujayepp.

¹⁹ Njayeipumdup tse'e je tsojkun kuxe'e je Nte'yam xtsojkumdi ku je'e ve'e ka'anum ntsojkumda vye'na. ²⁰ Pan vaamp xa ve'e je jayu: "Ntsajkp atse'e je Nte'yam", taayipts je'e ve'e pan ka'a ve'e dutsak je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a. Kux pan ka'a xa ve'e dutsak je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e y'ixp, çax vintsots je'e ve'e dutsókut je Nte'yam?, juu' ve'e kya'ixp. ²¹ Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e xtukpava'numdu: Pan pan tse'e je

Nte'yam dutsojkip, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dutsojkpat je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a.

5

N'amaqdaaguimdup tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e

¹ Pan pan tse'e dujaanchja'vip jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je nam joojntykins je'e ve'e je Nte'yam moojyju. Pan ntsojkumdup tse'e je ntee'amda, ntsojkumduvaps uu'me'e je n'utsamda je n'ajchamda maat je n'utsamda je ntsa'aamda. ² Jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ntsojkumdupe'e je Nte'yam je y'ónukta, je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam ntsojkumda jetse'e nto'numda juu' ve'e xtukpava'numdup. ³ Jidu'um xa ve'e je Nte'yam ntsojkumda, je'e ve'e ku ve'e nkuty'o'numda je pyava'nun. Ax ka'a tse'e ntso'oxja'vimda jetse'e nkuty'o'numdat je pyava'nun. ⁴ Kux nujom pan pan jatye'e je Nte'yam moojyjudu je nam joojntykin, y'amaqdaaguidupts je'e ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e. Ax juu' tse'e xtuk'amaqdaaguimdup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je jaanchja'vints je'e ve'e juu' ve'e njayejpumdud. ⁵ ¿Pants je'e ve'eda juu' ve'e du'amaqdaaguidup je naxviijnit je kyo'oy je'e? Je'ejyji ve'eda juu' ve'e dujaanchja'vidup jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Juu' ve'e xtuknuja'vimdup je Jesucristo

⁶ Je Jesucristo tse'e miin yaja naxviijn jetse'e yaknapejt jetse'e xku'oo'kimdi. Ka koojyap tse'e ñapejt, ve'empa ve'e y'uk'aa'k. Je Espíritu Santo tse'e xtuknuja'vimdup jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, ax ka'a tse'e je Espíritu Santo tyaaya. ⁷ Toojk viijn je'e ve'e juu' ve'e xtuknuja'vimdup jets je y'Onuk je'e ve'e: ⁸ Je Espíritu Santo, je Jesús je ñapejtun, jets je Jesús je y'oo'kun. Qyam tse'e toojk viijn, to'kji tse'e je nuja'vin juu' ve'e xmo'yumdup. ⁹ Njaanchja'vimdup tse'e juu' ve'e je jayu kyojststap, ax nuyojk jaanchjávumts je'e ve'e je tujakojtsun juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts je y'Onuk kajx. ¹⁰ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, ñuja'vinupts je'e ve'e jem jya'vin kajxm jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. Pan pan tse'e dukajaanchja'vip juu' ve'e je Nte'yam kyajtsip, ve'emts je'e ve'e yakvinmotu jets taayipe'e je Nte'yam, kux ka'a ve'e je jayu dujaanchjáva juu' ve'e je Nte'yam kyojts je y'Onuk kajx. ¹¹ Ax ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts je y'Onuk kajx: Xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, njayejpumdups uu'm je'e ve'e je y'Onuk kajx. ¹² Pan pan xa ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je y'Onuk, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e jem jya'vin kajxm ka'ijtp je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e dujayep je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

¹³ Miitsta, pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam je y'Onuk, je'e kajxts ats miits ya'a ve'e ntuknujáyada jetse'e xnujávadat jets mjayejpptupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁴ Je'e kajx tse'e to'k aaj to'k joot ntsapkojtsumda, kux nnuja'vimdinupe'e jets pan n'amótumdupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip maat je Nte'yam je vyinma'yun, xkats'amotunajxumdupts uu'm je'e ve'e. ¹⁵ Ax pan nnuja'vimdupts uu'me'e jets xkats'amotunajxumdupe'e je Nte'yam ku ve'e juu' n'amótumda, nnuja'vimduvap tse'e jets tyónup je'e ve'e pan ti ve'e n'amótumdup.

¹⁶ Pan y'ixp xa ve'e to'k je jayu je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a ku ve'e je tokin dutún juu' ve'e o'yip jetse'e yakmee'kxjat, va'an tse'e dunutsapka'su, van'it tse'e je Nte'yam myo'ojut je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je'e atse'e ntijp je tokin juu' ve'e je Nte'yam myee'kxp. Jeja xa ve'e tokin juu' ve'e je Nte'yam kyamee'kxp; ka'ats ats miitse'e nnaajmada jetse'e x'amótudat je Nte'yam jetse'e yaktokinmee'kxut je'e kajx. ¹⁷ Nujom juu' jatye'e ka óyap, tókints je'e ve'e; ax jeja tse'e je tokin juu' ve'e je Nte'yam myee'kxp.

¹⁸ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je y'ónuk, ka'ats je'e ve'e ñaajk'ítjada jep tokin jaatp, kux íxjudup jayejpjudup je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, ax ka'ats je'e ve'e je ko'oyjáyuvap y'o'yixju jetse'e vintso tyónjadat.

¹⁹ Nnuja'vimdinup tse'e jets je Nte'yam je jyayu uu'me'eda; ax jem tse'e je ko'oyjáyuvap y'am kya'm y'itta nujom pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e.

²⁰ Nnuja'vimduvap xa ve'e jets miine'e je Nte'yam je y'Onuk jetse'e je vinma'yun xmo'yumdi jetse'e ve'em n'ixaimdinit je'e pane'e tyúvam ijtp. Ax ijtumdup tse'e jem je'e jya'vin kajxm pane'e tyúvam ijtp, je Nte'yam je y'Onuk Jesucristots je'e ve'e, je'ets je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e tyúvam ijtp, je'e tse'e duyajkp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²¹ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, ka'a tse'e xvinjávadat xvintsa'agadat juu' ve'e ka je Nte'yamap. Amén.

Ya'a tse'e je mumejtsk nak juu' ve'e je Juan jyaay

Ku je Juan dunuja'yi to'k je ta'xtajk maat je y'ónukta

¹ Ats, je maj ónuk, to'k juu' ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténip, máyam atse'e je Dios ntuknúkexta je uts je tsa'a maat je y'ónukta juu' atse'e ooy ntuntsojktup. Ax ka átsjyapts miitse'e ntsojktup, mtsojkkjūdūvaps miits je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dunuja'vidup je tyuv je'e. ² Je'e kajx tse'e nnachojkumjada kuxe'e yam nja'vin kajxmamda y'it je tyuv je'e jets xa'ma kajxts je'e ve'e yam nja'vin kajxmamda y'ijtnit. ³ Je Dios Tee' jets je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e xkunoo'kxumdap jetse'e n'ijtumdinit je tyukmo'tun maatta je y'oy joot maatta, ve'em tse'e n'ijtumdinit je tyuv je'e maat je tsojkin maat.

⁴ Ooy xa atse'e ntuntukxoonduk ku atse'e nnujava jets jeme'e je m'ónukta juu' ve'e dupanajktup je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Dios Tee' xtukpava'numdi. ⁵ Ax je'e kajx tse'e, va'an tse'e dunachojkumjada to'k jado'k. Ax je pava'nun juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ka nam pava'nunapts je'e ve'e, je pava'nun je'e ve'e juu' ve'e je Maja Vintsán kyojts ku ve'e yak'ixpajk'ukvaajñ. ⁶ Pan nachojkumjudup tse'e to'k jado'k, nkuty'o'numdup tse'e je Nte'yam je pyava'nun. Ax je'e je pyava'nun, je'ets je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k, ve'em ax jo'n xnujávada van'ítani ku ve'e x'amotunajx'ukvaandi je Nte'yam je y'ayook.

Je'e pan pan jatye'e je jayu dūvin'aa'ndup

⁷ May xa ve'e y'itta yaja naxviijn pan pan jatye'e je jayu dūvin'aa'ndup, vaandupts je'e ve'e jets ka'a ve'e je Jesucristo jyayuvimpjij. Vin'aa'mpats je'e ve'eda pan pan jatye'e ve'em vaandup, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Cristo. ⁸ Nay'ix'itjada kux ku ve'e mkato'nuxjadat juu' ve'e mtoondup, je'e tse'e mtóndap jetse'e pu'uk avaada xjayeiptinit je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam mtukmutsojkkjudup.

⁹ Pan pan xa ve'e duyaknujojkip je Cristo je y'ixpajkun jetse'e je jayu dutuk'ix ax jo'n dukapaa'ty dukah'akeega maat je kats je ayook juu' ve'e je Cristo yaktaan, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam. Ax pan pan tse'e je jayu dutuk'ixp juu' ve'e je Cristo kyojts, jemts je'e ve'e jya'vin kajxm y'itta je Dios Tee' jets je y'Onuk. ¹⁰ Pan jem xa ve'e juu' ve'e mku'ixjudup jetse'e je jayu dukatuk'ix ya xipajkun, ka'a tse'e xkuváktat jem mtak'am jets ni ka'a tse'e x'oyvinkukojsiduvat. ¹¹ Kux pan pan xa ve'e du'oyvinkukojsip, tyukmaagtuumpts je'e ve'e je kyo'oy je'e.

Ku je Juan kyojtskukajxini

¹² Jep xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e kunjaa'ktuknuja'yidi, ax ka'ats atse'e yap nak kujxp nja'ava'añ kux ntsajkp atse'e jets ats miitse'e najkx nku'ixta jetse'e aviinm ah'am nmukótstat, ve'eme'e pu'uk avaada nxoojntkumdat.

¹³ Je n'útsamda je ntsa'aamda juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon, je'e je y'ónukta tse'e mkejxuxjudup máyam je Dios. Amén.

Yá'a tse'e je mutoojk nak juu' ve'e je Juan jyaay

Ku je Juan dunuja'yi je Gayo

¹ Áts, je maj ónyk, to'k juu' ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténip, máyam áts mitse'e je Dios ntuknúkex, mits, Gayo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp.

² Nnutsapkajtspts áts mitse'e jetse'e nujom kajx m'óyat jetse'e makkatsots m'ijtnit, ve'em ax jo'n atse'e nnujava jets oye'e je mjoót je mja'vin y'it jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Ooy atse'e ntuntukxoójntk ku ve'e jye'ydi je utsta je ajchta jets atse'e xnuujmídi vintso ve'e to'k aaj to'k joót mnaajk'ítju je tyuv je'e maat, ve'em ax jo'n xa'ma kajx mnaajk'ítju je tyuv je'e maat. ⁴ Ooy xa atse'e ntuntukxoonduk ku atse'e nmo'tu jets je'eda pan pan jaty atse'e n'onukja'vidup, naajk'ijjudupts je'e ve'e je tyuv je'e maat. Ka'a tse'e ti viijnk juu' atse'e ve'em ntukxoójntkp.

Ku je Gayo yak'oñukojtsi

⁵ Mits, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, oys je'e ve'e juu' mitse'e mtuump, je'ets je'e ve'e vintso ve'e xputaka je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada, je'e ve'e vinkopk juu' ve'e je'yva jayu. ⁶ Je utsta je ajchta juu' ve'e ve'nidup mits maat, je'e tse'e dunukojtsu jeja je jaanchja'viva vyinkujk vintso mits je'e ve'e xputajkidi. Ku tse'e ñajxtinuvat jem tsov, putaka je'eda to'k aaj jetse'e xmo'odat juu' ve'e y'ajootadap too' aajy, ve'eme'e xtónut ax jo'n je Nte'yam du'oyjávát. ⁷ Je'e tse'e tsoo'ndu jetse'e je jayu duvaajnjada je Cristo je y'ayook. Ka'a tse'e du'amótudi pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada jetse'e pyutákajadat, je'e kajx tse'e nuyojk vinkopk jetse'e xputákadat. ⁸ Xtukkadaakumdup xa uu'me'e jets je'e ve'e mputajkimdat, ve'em tse'e ntukmaatmuto'numat ntukmaatmupajkumdat je Nte'yam ku ve'e du'avánada je tyuv je'e.

Vintso je Diótrefes dukakuvujk je Nte'yam je jyayu

⁹ Ntuknuja'yidu xa atse'e to'k je nak je jaanchja'vivatajk, ax ka'ats je'e ve'e je Diótrefes dumajapum vintso atse'e juu' nkats, chajkpts je'e ve'e jetse'e dunumájat joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

¹⁰ Je'e kajx tse'e, pan najkxp áts mitse'e nku'ix, nvaajnjap áts mitse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyuump, vintso ve'e tyaaaya jets aatse'e xpakats. Ax ka je'e jypap tse'e, ka'a tse'e dukuvuk je utsta je ajchta juu' ve'e jem je'ydup, ka'a tse'e duyakjaty jetse'e yakkuvajkjat je viijnk jayu, jetse'e dupavojpni joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

¹¹ Mits, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ka'a tse'e xpanajkxut je kyo'oy je'e, je'e ve'e mpanajkxup je y'oy je'e. Pan pan tse'e dutoomp je y'oy je'e, y'ixats je'e ve'e je Nte'yam; ax pan pan tse'e dutoomp je kyo'oy je'e, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam du'ixa.

Ku je Demetrio yak'oñukojtsi

¹² Anañujoma tse'e du'oñukótsada je Demetrio. Nay ve'empa aats, mpaampapts aats je'e ve'e je tuvakojtsun jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump kyajtsp. Ax mnuja'vinupts mitse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojtsun juu' aatse'e mpuump.

Ku je Juan kyojtskukajxini

¹³ Jepe'e may viijn juu' áts mitse'e kunjaa'ktuknuja'yi, ax ka'ats atse'e yap nak kujxp nja'ava'añ. ¹⁴ N'a'ixp xa atse'e jets tsojk áts mitse'e najkx nku'ix, ve'em tse'e nnakyojtsumjut aviinn ah'am.

¹⁵ Je Nte'yam tse'e myak'ijjinup je oy joót maat. Máyame'e je Dios mkejxuxjada pan pan jatye'e yaja nmaatnachoikumjudup. Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat to'k jado'k pan pan jatye'e nmaatnachoikumjudup joma ve'e mits. Amén.

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je Judas jyaay

¹ Atse'e je Judas, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa, je Santiago je y'uts. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je jayu juu' ve'e je Dios Tee' vinkoojnjudu jetse'e chojkiidi, je Dios Tee', juu' ve'e íxjudup jayeipjudup je'e kajx ku ve'e to'k muk y'itta je Jesucristo maat.

² Ooy tse'e xtunjáyéptat je tukmó'tun, je oy joót, jets je tsojkun.

*Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, njatsojk xa atse'e jets ats miitse'e kunnuja'yidi je joojintjikin kajx juu' ve'e xa'ma kajx ijtup jetse'e njayeipumda, ax ka'anumts atse'e ve'em ntun. Nnayja'vijupts atse'e jets too'vajkp ats miitse'e nkojtsmákkadat jetse'e to'k aaj to'k joót mnaajk'ijitjidinít je ayook maat juu' ve'e mjaanchja'vidup jetse'e je Nte'yam to'k naxji dutukkatajki je jyáyuda. Ax ka'ats je'e ve'e duyaktíkutsut je ayook juu' ve'e yaktaan. ⁴ Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je vin'aa'nun kajx napyaaajmjjudup je jaanchja'vivatajk maat, ax ka'ats je'e ve'e dunatyupkájada je Jesucristo, je'ejiyi ve'e to'k je nMaja Vintsánamda. Jujpani tse'e je Kunuu'kx Jatyán du'ava'ni jets vintókídap je'e ve'eda, ka'a tse'e je Nte'yam dúvintsa'agada. Tyijtufts je'e ve'e jets je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja, nvaat tse'e je yaa'y je ta'ax je kats dutukmaatjayeéptat juu' ve'e ka púkap jyayeiptup.

⁵ Oyam miitse'e xnujávada juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ntsajkpts atse'e jets ats miitse'e ntukjaa'myétsstat jets je Maja Vintsane'e duyakpítsumni je jyayu jem Egipto. Oyam tse'e vye'ema, ux'ookts je'e ve'e duyakkutókidini je'eda pan pan jatye'e kajaanchja'vijidu. ⁶ Jaa'myésta je angelestajk juu' ve'e kayakkutojktu ax jo'n je Nte'yam tyukkatajkijidi, myasooktinuts je'e ve'e je it juu' ve'e jyayeiptu, je Nte'yam tse'e yak'ijitjudup jem akoo'ts it joótm juu' ve'e dunu'ava'tikajxp. Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je poxuntakjaju juu' ve'e cadena tsum. Jem tse'e ve'em y'ijitnít je xaaj paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmooydinít. ⁷ Jaa'myejstuvá je sodómait jets je gomoorrait jáyuda jets je jayu juu' ve'e tsuunidup y'ijt jem kajpun kajxmda juu' ve'e mutámijidup, ka'a tse'e je Nte'yam dukatsupajktuva, tyukmaatjayeiptu tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup. Je'e paat tse'e ko'otyoondu ku ve'e je yaa'tyajk je kats dutukmaatjayeipti je myuyaa'tyajk. Je'e kajx tse'e je Nte'yam yakkutókikajjidinini ku ve'e je jaajn duyaknaxkádaaky. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e anañujoma je jayu va'ajts dunujávadat jetse'e ve'em dukatoonduvat.

⁸ Ax nay ve'empa je jayu juu' ve'e napyaaajmjjudup je jaanchja'vivatajk maat, vaandupts je'e ve'e jets ti jatye'e yak'íxjudu je kuma'aj kajx jetse'e ve'em dutóndat je ka óyap juu' ve'e tyeonvaandup je y'avintso vinma'yun kajxta. Ka'a tse'e dumajapamda je kutojkun juu' ve'e je Nte'yam jyayeippp, vyinkojtspejttup tse'e pan pan jatye'e ijtup jem tsapjoótm. ⁹ Ax je ángeles Miguel, juu' ve'e dunuvintsanikajxp je aangelestajkta, ku ve'e dumaatnakyojtsvintsoojvji je Satanás jets pane'e dujajéup je Moisés je ñi'kx je kyopk, ka'ats je'e ve'e ñayaj'viji jetse'e dúvinkojtspétut je ko'oyjáyuvap. Jidu'ume'e vyaajñ: "je Maja Vintsán tse'e mtukná'muxjup!" ¹⁰ Ax je jayu juu' ve'e vin'aa'ndup, je'ets je'e ve'e kyo'oñukojtsidup juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tánuk juu' ve'e duka'oypayo'ydup juu' ve'e je'e tse'e tyoondup juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta. Vintókídaps je'e ve'eda.

¹¹ ¡Ayoov xa ve'e je'e je jyootta, kux je'e ve'e dupanajxtup je too' juu' ve'e je Caín pyajk! Ve'em ax jo'n je Balaam ñatyukkatajkiji je kyo'oy je'e jetse'e ve'em kumyeempujk, nay ve'empa tse'e jyátkiduva. Vintókídaps je'e ve'eda kuxe'e je Nte'yam dukakatsapakta, ve'em ax jo'n je Coré kyojatsupajkji jetse'e vyintókini. ¹² Ku ve'e mnay'akóakada kaayva je tsojkun kajx juu' ve'e mnayjayeipxujjudup to'k jado'k, je jayu tse'e jomvaandup tivaandup ku ve'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta ax jo'n kuxtukmaatjayeipti je tsojkun. Ve'em tse'e oy ñaajkkáyjada, ax ka'a tse'e duyakvinkópkada je jayu juu' ve'e katih'ijitxjudup. Ve'em tse'e y'itta ax jo'n je kup juu' ve'e katá'mip, ax jo'n je kup juu' ve'e yakvixp je y'aa'ts maat jetse'e tyaatsni. ¹³ Ve'em ax jo'n je maaxy naaj ooy tyumpojtuk jetse'e je y'aa'pk dupum, nay ve'em tse'e yaknujava vintso ve'e je jayu je jyáyuvinda je ka óyap kajx juu' ve'e tyoondup kyojtsup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je maatsa juu' ve'e too'tókídudup, yaknupaajmtkiduts je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx y'ijitnít jem akoo'ts it joótm juu' ve'e dunukoo'tsikajxp.

¹⁴ Kyojtsnajx xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook je Enoc juu' ve'e muvuxtojtuk naske'exa ku ve'e je Adán kujx yakmachovutsaa'n. Je'e tse'e du'ava'ni vintso ya'a ve'e ya jáyuda. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Myaatmínup xa ve'e je Maja Vintsán pan pan jatye'e jye'eip ka jamachávum, ¹⁵ je'e tse'e nujom je jayu dutókimpayó'kyajxtinup, pyaaajmjdinupts je'e ve'e je

tsaachpaatun nujom pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu jetse'e dukavints'a'kidi, jetse'e dUVinkojtspejtti, jetse'e je kyo'oy je'e dutoondi." Jidu'um tse'e je Enoc vyaajñ. ¹⁶ Ka'a tse'e je jayu juu' dutukjotkada'akta, kyo'oyja'vidupe'e juu' jatye'e je viijnk jayu tyoondup, pyanajktup tse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e chojktup je y'avintsQ vinma'yun kajxta, namyáijjidup tse'e, y'ixtidupts je'e ve'e vintsQ ve'e je jayu tsoj dujávadat juu' ve'e tuk'ixjudup jetse'e ve'em dujayéptat juu' ve'e chojktup.

Juu' ve'e tyóndap je jaanchja'vivatajktá

¹⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, jaa'myétsta je ayook juu' ve'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo je kyukátsivada myakta'nuxjudu. ¹⁸ Ve'em tse'e vyaandi jets ku ve'e támani je itakax vye'nat, tyukxi'iktapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam jye'e, je y'avintsQ vinma'yun kajx tse'e dutóndat je ka óyap juu' ve'e chojktup. ¹⁹ Ax je jáyuda, je'e tse'e je njáyuvamda duyaknapyajkva'kxuvaajnjudup, chojktupts je'e ve'e jetse'e je njáyuvam y'ijttinit to'k je vinma'yun je'e maat, je'ejyji tse'e tyoondup vintsQ ve'e je kyo'oy vinma'yun ña'muxjada, ka'a tse'e jem jya'vin kajxmada y'it je Espíritu Santo.

²⁰ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ijtp tse'e mnaajkmákkpákjadat je mva'ajts jaanchja'vin kajxta. Tsapkotsta je mákkin maat juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp. ²¹ Naajk'itjada je Nte'yam je chojkun maat ku ve'e x'a'ixta je xaaj ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e juu' ve'e je ñu'ixkadaakun kajx mmoqojjidinup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²² Tukmo'otsta pan pan jatye'e mejtsvinmaaydup. ²³ Putákada tse'e viijnkta, ve'em ax jo'n je jayu kuyakputaka juu' ve'e jem janjootm yakvaa'mpítsump, jets tukmo'ttuva juu' ve'e viijnktava. Ax nay'ixjada tse'e jets ka'a ve'e ve'em xtóndat ax jo'n je'e ve'e dutonda, ko'oyjávada tse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, jets tsá'agada kux ku ve'e mpaa'tjadat je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup.

Ku je Judas kyojtskukajxini

²⁴ Ax je tun to'k Nte'yam, je nYaktsookpamda, o'yixjup xa je'e ve'e jetse'e dutónut vintsQ ve'e mkaka'adat jep tokin jaatp jetse'e myakje'yjidinit jem je'e vyinkojkm joma ve'e ooy je majin dutunjayep, ve'em vintsQ ve'e je tokin mkapaa'tjadat jets ooy je xoojntkun maat, ²⁵ je'e tse'e dujayejpnup je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx je vints'a'kin jets je majin, je mákkin jets je kutojkun. Ve'em tse'e y'ijt ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, uxyame'e ve'em y'ijtpa, jetse'e xa'ma kajx ve'em y'ijtnit. Amén.

Ya'a tse'e je Jesucristo tyuk'ix tyuknuja'vi je Juan jets ti ve'e tónjup

Pan tyajx kajxe'e je Juan ya nak dujaajy

¹ Je Nte'yam xa ve'e dutuknuja'vi je Jesucristo ti ve'e tsojkji tónjup kótsjup jets je'e ve'e dutuknuja'vivat pan pan jatye'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup. To'k tse'e je ángeles dukejx, je'ets atse'e tuxtuk'ix tuxtuknujave. ² Ats, je Juan, mpuumpts atse'e ya tuvakojsun juu' jaty atse'e tün'ix, je Nte'yam je y'ayookts ya'a ve'e juu' je'e ve'e myooy je Jesucristo jets ats miitse'e ntuknuja'viduvat.

³ Xoón xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukótstap ya nak. Xoónduvapts je'e ve'e pan pan jatye'e du'amotunáxtap ku ve'e yakkats ya kats ya ayook juu' ve'e je Nte'yam yajk, jetse'e dumajapámdat juu' jatye'e yaja javyet, kux támani xa je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut.

Ku je Juan dunuja'yi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jep Asia

⁴ Ats, je Juan, uxyamts atse'e nnujáyada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem ásiat y'it joótm. Je Nte'yam, je Espíritu Santo, jets je Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joót maatta; je Nte'yam, juu' ve'e uxyam ijtp, je'e tse'e ijt, je'em tse'e ijtnup; jets je Espíritu Santo, juu' ve'e ve'em ax jo'n je vuxtojtuk kujajpa kuta'kxpa jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm; ⁵ jets je Jesucristo, juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'ets je'e ve'e mutok'k juu' ve'e joojntykpajknuva, je'e tse'e duyakkutojkijip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup yaja naxviijn. Ax je Cristo tse'e xtuntsojk'oo'kumdup jetse'e xtuknuvaatsumdi je ntókinamda ku ve'e xku'oo'kimdi, ⁶ je'e tse'e xpa'mumdu jetse'e nyakkutojkumdat jetse'e tee'tajk n'ijtumdat, ax ve'em tse'e nvínja'vimdinit nvints'a'kimdinit je Nte'yam, je'e je Tyee'. Ije Cristo tse'e dujajeyjpnup je majin je jaanchin jets je kutojkun xa'ma kajk! Amén.

⁷ Amotunaxta, jem je'e ve'e vínuts joótm myiinnit! Anañujómats je'e ve'e du'ixtat, je'e paat pan pan jatye'e yakxa'ajkijidu. Nujom tse'e je jayu yaja naxviijn chaachvinmapyajkkáxtat jets'e ye'axtat ku ve'e du'ixtat. Ve'eme'e tyónjut kyótsjut. Amén.

⁸ Jidu'um xa ve'e je Nte'yam vya'añ, je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duk'a'mikajxp: "Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkájxjut kyojtskájxjut nujom juu' jaty, ats tse'e ax jo'n je A jets je Z, ats tse'e uxyam ijtp, ats tse'e ijt, átsam tse'e ijtnup."

Ku je Juan du'ix je Cristo je majin maat

⁹ Ats, je Juan, miits je m'utsta je m'ajchta, kijpx ats miitse'e ntukmaatyaknáxta je tsaach-paatun, ijtp atse'e miits maatta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e ntukmaatmuténada je tsaachpaatun. Je'e kajx ya'a ve'e kuxe'e n'ijtumda to'k muk je Jesucristo maat. Yakmajts atse'e jets atse'e yaja nyakpuujm, to'k je it juu' ve'e yaja maaxy naaj akujk. Patmos ya'a ve'e xyaaj. Je'e kajxti atse'e ve'em nyaktuujn kuxe'e ats ntukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e ve'e ku atse'e je tuvakojsun mpum je Jesucristo kajx. ¹⁰ Je Maja Vintsán je xyaaj tse'e vye'ena, van'itts atse'e jem je Espíritu Santo kya'm ntaañ jets atse'e nnaadup n'amotunajxy to'k je ayook va'ajts mákk kyats, ve'em ax jo'n je trompeta mákk xyu'ux, ¹¹ jets atse'e xnuujmi:

—Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, ve'emts atse'e ax jo'n je A jets je Z. Jatyanyu jem nak kajxm pan juu' jatye'e m'ixp, jets ke'jxa je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem ásiat y'it joótm. Je kajpun joma ve'e ñay'amókajada, ya'ats je'e ve'eda: je Éfeso jets je Esmirna, je Pérgamo jets je Tiátira, je Sardis jets je Filadelfia, jets je Laodicea.

¹² Van'itts atse'e n'ixumpijit jets atse'e n'ixut pan pan atse'e xmukojsup. Ku atse'e n'ixumpijit, van'itts atse'e n'ix vuxtojtuk je tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro. ¹³ Jemts atse'e tsintovyejtun akokm n'ix to'k pane'e ve'em ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, yane'e je xyox dujayep, jem tse'e tyek jajm paat kyada'aky, jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju. ¹⁴ Va'ajts poo'pts je'e ve'e je vyaajy, ve'em ax jo'n je poo'p lana ukpu je tsap'aa'pk. Ve'em tse'e je vyiiijn ax jo'n je jan'ayee'nst. ¹⁵ Ve'em tse'e je tyek y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je bronce tyu'kx myátsuk ku ve'e va'ajts yakpa'at, ve'em ax jo'n je bronce jem janjoótm vyintoy ku ve'e jyu'u. Ve'em tse'e je y'aaj je yo'kt va'ajts mákk tyunkats, ve'em ax jo'n je maja naaj y'uu'ts tyinun. ¹⁶ Jem tse'e y'aka'yun ka'm dumaagda vuxtojtuk je maatsa. Jep tse'e y'avup pyitsum to'k je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax. Ve'em tse'e je vyiiijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaaj ku ve'e va'ajts mákk y'añ.

¹⁷ Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e ntunnaxvipp jeja je'e vyinkujk ax jo'n atse'e aa'k kun'ijit jo'n. Ax je'ets atse'e je y'aka'yun ka'aj xtuknukoón jets atse'e xnuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, ¹⁸ats tse'e joojntykip. Uk'oo'k atse'e; ax joojntykipts atse'e xa'ma kajx. Ats xa je'e ve'e je avaatsun nmaat juu' ve'e yaktuk'avaatsp joma ve'e je oo'kpa y'itta. ¹⁹Javyétuts n'it juu' ve'e tux'ix, juu' ve'e ux'yam ijtp, jets juu' ve'e ux'ook itup. ²⁰Jidu'um tse'e dunukats juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, je vuxtojtuk maatsa juu' ve'e yam ats n'aka'yun ka'm tux'ix jets je vuxtojtuk tsintovveytun juu' ve'e tum je oro. Je vuxtojtuk maatsa, je'ets je'e ve'e ñukajts je yakkatsuyo'yvada juu' ve'e je oy kats je oy ayook duyakyo'ydup joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem vuxtojtuk kajpun kajxmda. Jets je vuxtojtuk tsintovveytun, je'ets je'e ve'e ñukajts je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem nay'amokijidup.

2

Je vuxtojtuk kajpun joma ve'e ñay'amokijidi je jaanchja'vivatajk: Pan pan jatye'e nay'amokijidu jep Efeso

¹Nujaya jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem éfesovit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dumaat je vuxtojtuk maatsa jem y'aka'yun ka'm jetse'e ñaxy tyaka jem je vuxtojtuk oro tsintovveytun y'akojkm: ²Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, vintso ve'e makk mtonda ats kajx jets vintso ve'e je makk aaj je makk joot xjayepta, ka'a miitse'e xkuvakta pan pan jatye'e ka óyap jáyuvudup joojntykidup, jetse'e x'ixta pan pan jatye'e natyijjudup kukátsivada, ve'em tse'e je nuja'vin xpajkti jets taayidup je'e ve'e. ³Ta xa miitse'e je makk aaj je makk joot xjayepta, ta ve'e ooy mtuntsaachpaa'tta jetse'e ooy mtuntonda ats kajx, ka'a tse'e mnoo'kxta. ⁴Oyam tse'e vye'ema, jep tse'e to'k viijn juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku atse'e xkoo'ktsojktini ve'em ax jo'n atse'e xtsojkti ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ⁵Je'e kajx tse'e, jaa'myétsta vintso ats miitse'e xtsojkti van'it, vinmayumpijitini, maso'oktini je mko'oy joojntykinda, jets toondinuva ve'em ax jo'n xtsoo'ntkti. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, najkxpts atse'e nyakkeekni je mtsintovveytunda joma ve'e y'it. ⁶Ax mputajkijidupts ya'a ve'e kuxe'e xkatsokta je'e juu' jatye'e tyoondup je jayu juu' ve'e dupanajxtup je Nicolás je y'ixpajkun, ntso'oxpajkpap ats je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ⁷Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amokijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e duja'kxut je kuputaajm juu' ve'e joojntykinyajkp, juu' ve'e jem ijtp joma ve'e je Nte'yam je jyayu je jyaajnda je tyajka."

Pan pan jatye'e nay'amokijidu jep Esmirna

⁸Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem esmiirnait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e too'vajkp jets ux'ook, je'e pane'e uk'oo'k jetse'e joojntykpajknuva: ⁹Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, vintso ve'e mtsaachpaa'tta jetse'e m'ayovda (óyame'e may je o'yin xjayepta). Nnuja'vinupts atse'e vintso ve'e mpakótsjada je'e pan pan jatye'e natyijjudup israeejlit jáyuda, ax ka'ats je'e ve'e jye'eda, je Satanaasts je'e ve'e je jyáyuda. ¹⁰Ka'ats miits je'e ve'e xtsa'agadat vintso ve'e mtsaachpaa'ttat. Jem miitse'eda pane'e je ko'oyjáyuvap yakjapyoxuntakpámjadap, y'ixupts je'e ve'e vintso ve'e y'óyat jets ats miitse'e xkoo'kjaanchja'vidinit. Majk xaaj ve'e ve'em myaktsaachpaa'tjadat. To'k aaj to'k joot tse'e m'ittat ats maat van'it paat ku ve'e m'oo'ktat, ve'em tse'e xjayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹¹Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amokijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm. Pan pan tse'e maadaakp, ka'a tse'e vyintsotónjut je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup."

Pan pan jatye'e nay'amokijidu jep Pérgamo

¹²Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem peergamovit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dumaat je tsox juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax: ¹³Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup jetse'e mtsaanada joma ve'e je Satanás yakkutuk. Qyamts jeme'e mtsaanada, to'k aaj to'k jootts atse'e xmutonda xmutakta, ijtpats atse'e xjaanchjávada. Qyame'e makk je jayu myaktsaachpaatjidi ku ve'e je Antipas duyak'oo'kti, ka'ats atse'e xjaanchja'vi'atúvidi, je Antipas juu' ve'e je tuvakojsun dupaam ats kajx jeja je numay jayu vyinkujka ku ve'e vye'nana jem mkajpun kajxmda, jem joma ve'e je Satanás chuuna. ¹⁴Ax jep tse'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e jem miitse'eda pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Balaam je y'ixpajkun. Je Balaam tse'e du'akojtsi je Balac vintso

ve'e je israeejlit jayu duyaktokintóndat, je'e ve'e ku ve'e duja'lxta juu' jatye'e yaktukv-intsa'kidu je y'apamnaxta jets ku ve'e je kats dutukmaatjayepti je kiix ónukta juu' ve'e ka púkap jyayeptup. ¹⁵ Jemts miitse'e xmaadada pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Nicolás je y'ixpajkun, je xipajkun juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijitini, masoóktini je mko'oy joojntykinda. Pan ka'ats miitse'e xmaso'ókta je mko'oy joojntykinda, nnunajxktaps ats miitse'e jets atse'e najkx n'atso'oxtún maat je'e juu' ve'e dukamaso'oktup je Nicolás je y'ixpajkun. Ve'emts atse'e ntónut maat je tsojx juu' ve'e yap ats n'avup pítsump. ¹⁷ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e dukáyut je maná juu' ve'e yu'uts ijt, jets atse'e nmo'ót to'k je pi'k poo'p tsaaj joma ve'e javyet y'it to'k je nam xaaj juu' ve'e ni pana dukanuja'vip, je'ejyji ve'e pan pane'e yakmo'op."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Tiatura

¹⁸ N'uja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókjada je jaanchja'vivatajk jem tiatirait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e je vyiiñ ax jo'n je jan'ayee'nst jets je tyek ax jo'n je bronce juu' ve'e va'ajts pa'at: ¹⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, je tsojkun juu' ve'e mjayeptup, vintso atse'e xjaanchjávada, vintso atse'e xmutonda xmupakta, jets vintso ve'e je makk aaj je makk joót xjayepta, nnuja'vivapts atse'e jets nuyojk miitse'e uxym mtonda ats kajx jets ka'a ve'e ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e xkuvakta je ta'axtajk Jezebel, je'e juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Tónajts je'e ve'e je y'ixpajkun dutukvin'uu'n ats je jayu jetse'e ve'em je kats dutukmaatjayepta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeptup jetse'e duja'lxta juu' ve'e yaktukvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ²¹ Ta xa ats je'e ve'e nja'ituma'a jetse'e vvinmayumpitut; ax ka'ats je'e ve'e vvinmayumpijt, ka'a tse'e dumasak je kyo'oy too'. ²² Ax je'e pan pan jatye'e panajxjudup, pan ka'ats je'e ve'e dukamaso'ókta juu' jatye'e je ta'axtajk tyuump, nyakpa'ampétupts ats je'e ve'e je ta'axtajk jets atse'e ooy ntunyaktsaachpaa'ttat je'e pan pan jatye'e tyukmaattoondup je kyo'oy je'e, ²³ nyak'oo'ktaps ats je'e ve'e pan pan jatye'e je ta'axtajk dukats'amotunaxtup. Ax ve'em tse'e nujom je jaanchja'vivatajk dunujávadat jets n'ixkujxp nnuja'vikujxp atse'e je jayu je jya'vin jets je vvinma'yun, ve'em ats miitse'e to'k jado'k juu' nmo'odat pan vintso ve'e dumaatnavyaa'tyju dumaatnay'akeegaja juu' jatye'e mtoondup mkojststup. ²⁴ Ax miitsta pan pan jatye'e ijtup jem Tiatura jetse'e dukapanajxkta ya ko'oy xipajkun jetse'e dukatonmatsta juu' je'e ve'e tyijtup je Satanás je myaja xipajkun, ka'ats ats miitse'e ti viijn ntukpava'anda. ²⁵ Ix'itta juu' ve'e mjayeptup van'it paat ku atse'e nmiinnuvat. ²⁶ Pan pan tse'e maadaakp jetse'e dutún juu' jaty atse'e ntsajkp van'it paat ku ve'e y'oo'kut, nmo'opts ats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyakkutojkjat je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax, ²⁷ ve'em ax jo'n ats je nTe'e xmooy je kutojkun. Pan ka'a tse'e je jayu kyatsapákjada, ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je pojxun dukajp jetse'e dutukpo'ova'kxy je naxto'ts; ²⁸ nmooyvaps ats je'e ve'e je maja maatsa juu' ve'e japyji pítsump. ²⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

3

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Sardis

¹ N'uja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókjada je jaanchja'vivatajk jem saardisit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e duka'mip je Espiritu Santo jets je vuxtojtuk maatsa, je Espiritu Santo, juu' ve'e ijt jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yaktuknukex je jaanchja'vivatajk jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókjada: Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, nnuja'vinupts atse'e jets óyam miitse'e mjaoojntykada, ni vinxúpts ats miitse'e xkatoojnada. ² Vijta kejta, mo'oda je makkín juu' jatye'e jaa'ktaampna, juu' ve'e javee'n jets'e kytókiyut, kux ta atse'e n'ix jets ka'a miitse'e xtonda juu' ve'e oy juu' ve'e va'ajts jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Jaa'myétsta jets panajxkta je xipajkun juu' ve'e myakmooydu, vinmayumpijitini, masoóktini je mko'oy joojntykinda. Kux pan ka'a xa miitse'e xmaso'ókta je mko'oy joojntykinda, nnunajxktaps ats miitse'e jets ats miitse'e najkx nkupaadada. Ve'emts atse'e nje'yat ax jo'n je mee'tspa jye'ya jem je jayu tyak'am, ka'a ve'e xnujávada pan vin'it. ⁴ Oyam tse'e vye'ema, jem tse'e saardisit kyajpun kajxm miitsta pan pan jatye'e kanaaj'ijitjudup maat je tokin, ax je'ets atse'e nmaatviduttap poo'p xaxta, kux ve'em je'e ve'e duvinmátsjada. ⁵ Pan pan tse'e maadaakp, yakpoo'pxóxupts je'e ve'e, ka'ats atse'e nyaktókiyut je xyaa' jep nak kujxp

joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joointykidinup. Ats je nTee' jets je y'aangeles, jemts atse'e je'e vyinkojkmda nva'anut jets ats je njayu je'e ve'eda. ⁶ Pan pan jatye'a ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajktta juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Filadelfia

⁷ Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem filadeeljfiat kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e va'ajts jets tyúvam, je'e pane'e dumaat je yakkutojtkpa David je y'avaatsun, je'e pane'e juu' duyak'avaatsp, ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyak'atókut, nay ve'empa pane'e juu' duyak'atojtkp, ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyak'ava'atut: ⁸ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, mpaamts atse'e jeja miits mvinkujktta to'k je tak'aka'a juu' ve'e ava'ajts, juu' ve'e ni pana ka'o'yixju jetse'e duyak'atókut. Oyamts miitse'e vee'nji je makkín xjayepta, mku-tyoonduts miitse'e ats je nkats je n'ayook jetse'e mjaa'knapyámjada ats maat. ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Satanás dumaatnapyajjudup jets pan pan jatye'e taayidup ku ve'e vya'anda jets israaejlit jayu je'e ve'eda, ntónupts atse'e jetse'e viinduk naxkada'aky ñapyámjadat jem miits mvinkojkmda jetse'e dukuváktat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta. ¹⁰ Kux tse'e xmuténada ax jo'n atse'e nva'añ, je'e kajxts ats miitse'e n'ixtat njayéptat ku ve'e anañujoma je jayu ooy tyuntsaachpaa'ttat yaja naxviijn jetse'e ve'em ooy yak'ixut pan pan jatye' atse'e xjaanchja'vidup. ¹¹ Tsojk atse'e nmiinnuvat. Ix'itta juu' ve'e mjayejptup jetse'e ve'em ni pana mkapajkuxjadat je o'yin juu' ve'e mjayejptup jem tsapjootm. ¹² Pan pan tse'e maadaakp, ve'emts ats je'e ve'e mpámut ax jo'n to'k je makk pattena jep maja tsaptujkp, ni je vin'itats je'e ve'e kyapitsumut, jemts atse'e je'e ñikxm njat'at ats je nNte'yam je xyaaj jets je Nte'yam je cyiudad je xyaaj, je nam Jerusalén je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kada'akup, jem'e choo'nut joma ve'e je Nte'yam. Ntuknujaayduvaptats ats je'e ve'e ats je nnam xaaj. ¹³ Pan pan jatye'a ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajktta juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Laodicea

¹⁴ Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem laodicéait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'e pane'e duyakkutojtkjip nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam: ¹⁵ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, nnuja'vinupts atse'e jets ka'a atse'e xtuntso'oxpáktta jets ni ka'a atse'e xtuntsojktuva. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je tsoxk naaj juu' ve'e pa'ajntkji, ka'a tse'e xyuxa ka'a tse'e y'ana. ¹⁶ Je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em m'itta, ve'emts ats miitse'e ntóndat ax jo'n je jayu du'lu'uts juu' ve'e je jyoot kyakuvujkp. ¹⁷ Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ta miitse'e ooy mtun'óyada, ka'a miitse'e ti mka'ijtxjada; ax ka'a tse'e xnujávada jets m'ayooovdudup miitse'eda, m'ijttuups miitse'e ve'em ax jo'n je viints jayu jets je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ¹⁸ Je'e kajxts ats miitse'e nkojtsjada jetse'e xjóydat juu' atse'e ntaq'kp: je oro juu' ve'e jep janjaatp tuy'oya, ve'em tse'e tuuv je o'yin xjayéptat; jets je poo'p vit, jetse'e mnatyukxóxjadat, ve'em tse'e mkoq'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts; jets je vintsqojy, jetse'e je mviijn xpaajmjadat, ve'em tse'e mkoq'k'ijttinit ax jo'n je viints jayu. ¹⁹ Ntuknuujmidup ats je'e ve'e pan pan jatye' atse'e ntsojktup jetse'e nyaktsaachpaa'tta, ve'emts atse'e ntun jetse'e nuyojk oy dutóndat juu' atse'e ntsajkp; ax tun vinkopk tse'e jetse'e mvinmayumpijttinit, jetse'e xmasooqktinit je mko'oy joointykinda. ²⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e kojtsqoo'kxp jeja tak'aagui. Pan pants atse'e x'amotunajxp jetse'e je jya'vin duyak'ava'ach, takapts atse'e jem jya'vin kajxm jets atse'e n'itut je'e maat ax jo'n ats je'e ve'e kunmaatkaajy kunmaat'uuk. ²¹ Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts atse'e je kutojtkun jetse'e chaanadat ats maat jem ats nkutojtkun tsuujntkun kajxm, ve'em ax jo'n atse'e nmaadaaky jets atse'e ntsuuna ats je nTee' maat jem kyutojtkun tsuujntkun kajxm. ²² Pan pan jatye'a ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajktta juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

4

Je vinja'vin je vintsq'kin juu' ve'e jem tsapjootm

¹ Ku ya'a ve'e ñajxy, van'litts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach, ve'em ax jo'n to'k je tak'aka'a jem kuy'avaach. Van'litts atse'e n'amotunajxnava je ayook juu' atse'e too'vajkp xmukojts je trompeta jo'n. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Petu yam jets ats mitse'e ntuk'ixut juu' jatye'e tónjup kótsjup.

² Tun to'mayjits atse'e je Espíritu Santo xyaknujix jem tsapjootm. Jemts atse'e to'k je kutojkun tsuujntkun n'ix. Jem tse'e to'k chuuna. ³ Ve'emts je'e ve'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jaspe tsaa'j ukpu je cornalina tsaa'j juu' ve'e ta'kxp matskp. Jeja kutojkun tsuujntkun pa'ayi tse'e to'k je ii'tsuts juu' ve'e tsokx ajajp ata'kxp ax jo'n je esmeralda tsaa'j tyu'kx myátsuk. ⁴ N'ixts atse'e ii'px maktaaxk je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e dūnaa'vítup je kutojkun tsuujntkun. Jem tse'e chaanada vye'na nu'ii'px maktaaxk je mújit jáyuda, po'o'p xaxta, jets je oro corona juu' ve'e jem kyuvajkmda. ⁵ Je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e jem itukojkm, jem tse'e tyumpítum je vítsuk, je aña tyumpuj tyuntsa'pxy, je aña tyumpu'u tyunmaa't. Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm tyoy vuxtojtuk je kujajpa je kutá'kxpa, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtj je jaanchja'vivatajk maat jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada. ⁶ Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm vye'niva to'k je joy it juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, tukke'xnajxpts je'e ve'e ax jo'n je cristaajl.

Joma tse'e je kutojkun tsuujntkun, jéjava tse'e víduta numaktaaxk je joojntykiva, tum je viijn tse'e jyajejptup je ñi'kx je kyopk, ve'em jep ñaadup ve'em jeja vyinkujk. ⁷ Muto'k je joojntykiva, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je león; je mumejtsk, ax jo'n je tsapkaaj; je mutoojk, ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj ax jo'n je jayu; je mumaktaaxk, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je viijtsun ku ve'e jyey. ⁸ Nuto'k jaty tse'e tojtuk je kyeeekun dujayepta, tum je viijn tse'e jyajejptup jem ñi'kxmda kyojmda jets jep kyeeekun pa'tkup paat. Ka'a tse'e kyojts'atúvada jaxuu'jun jatso'p. Jidu'um tse'e vya'anda:

Va'ajts, va'ajts, va'ajts,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp,

mits xa ve'e m'ijt, mits tse'e uxyam m'ijtp, mitsam tse'e m'ijtnup.

Jidu'um tse'e vya'anda.

⁹ Ax vinnaajknáxts je joojntykiva dūmo'oda je majin je jaanchin, je vintsá'kin, jets je kukojsun je'e pane'e tsuunip jem je kutojkun tsuujntkun kajxm jetse'e xa'ma kajx jyoointyka. ¹⁰ Vanxup naxpa tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu dūvinkoxkténada jetse'e dūvinjávada dūvintsá'agada je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx, jetse'e je y'ooro corónada dupamda jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e jidu'um vya'anda:

¹¹ Maja Vintsán, Nte'yam,

mvinmajtsjup xa mitse'e jetse'e xjajejpnit je majin je jaanchin, je vintsá'kin, jets je kutojkun,

mitse'e nujom juu' jaty mpaam;

kux ve'eme'e xtsak,

je'e kajx tse'e nujom juu' jaty jyeja,

mits tse'e myakjeji.

Jidu'um tse'e vya'anda.

5

Je nak axaa'ch

¹ Ax je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm, jemts atse'e n'ix y'aka'yun ka'm dūmats'it to'k je nak axaa'ch. Vinja'ats je'e ve'e je nak, ve'em jeñi'kxm ve'em jep y'akujkp. Vuxtojtuk je'e ve'e je tsa'yun tuk'ana'ach. ² N'ixts atse'e to'k je mákk ángeles juu' ve'e mákk kojts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¿Pan tse'e dūvinmajtsjup jetse'e je nak axaa'ch duyak'ava'atsut jetse'e je cha'yun dupajkajt juu' ve'e tuk'ana'ach?

³ Ax juu' ve'e jem tsapjootm, ukpu yaja naxviijn, ukpu jep naxviijnit itupa'tkup, ni pana tse'e kyave'na juu' ve'e o'yixjup jetse'e je nak axaa'ch duyak'ava'atsut ukpu du'ixut.

⁴ Qoyts atse'e ntunnañyaaaxji kux ni pana ve'e kyayakpaaty juu' ve'e dūvinmajtsjup jetse'e duyak'ava'atsut ukpu du'ixut. ⁵ Van'itts atse'e nuto'k je mújit jayu xnuujmi:

—Kadi mya'axy. Je'e pane'e León yaktijp, je Judá jets je yakkutojkpa David je chaan je kyooj, je'e tse'e maadaak jetse'e ve'em y'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut je nak axaa'ch jetse'e je cha'yun dupajkajt.

⁶ Van'itts atse'e n'ix to'k tyena. Carnero Onuks je'e ve'e yaktij. Jem je'e ve'e tyena joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, jem numaktaaxk joojntykiva jets mújit jayu akojkmda. Ax juu'ts jeme'e ténip, ve'emts je'e ve'e kye'ex jets távani ve'e y'uk'aa'k ku ve'e vyaajñ vintsá'kin, van'it tse'e jyoointykpajknuva. Vuxtojtuk tse'e je vyaj vuxtojtuk tse'e je vyiijn. Je vyiijn, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtj jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yakke'x to'k it to'k naxviijn. ⁷ Van'itts je'e ve'e ojts dutukkaqonva'ach je nak axaa'ch juu' ve'e jem y'aka'yun ka'm myats'ijtp je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm.

⁸ Ku ve'e dukaa'jn je nak axaa'ch, van'it tse'e je numaktaaxk joojntykiva jets je nu'ii'px

maktaaxk mújit jayu, je'e tse'e dúvinkoxkténidu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Kákje'e tse'e je mújit jáyuda jem dumaadada je arpa kov jets je oro apajkin juu' ve'e ojtsta maat je poom. Je poom, je'ets je'e ve'e ñukajtsip je Nte'yam je jyayu je chapkatsta. ⁹ Ya nam uv tse'e tyukvin'aavdu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'aavdi:

Mits xa ve'e mvinmajtsjup jetse'e xkónut je nak axaa'ch jetse'e je cha'yun xpajkijat, kux mitse'e vintsa'kin mvaan, mits je m'oo'kun kajx tse'e xyaknatyukpitsumvaatsjidi jetse'e y'ijttinit je Nte'yam je jyayu, vinxupe'e je ke'xpa, nūvinxupe'e je jayu juu' ve'e kojstsup oyjuu' ayooka, nūvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn. ¹⁰ Je'eda ve'e tuxpum yakkutojkipada jets tee'tajkta, je'e tse'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup, yakkutojkjadaps je'e ve'e je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup. Jidu'um tse'e y'aavdi.

¹¹ Van'itts atse'e n'ix numay ooy je ángeles, ñaa'vittupts je'e ve'e je kutojkun tsuujntkun, je joojntykivada, jets je mújit jáyuda. Millón amts je'e ve'e je ángeles vye'nada, nutooj numa'aj, ¹² N'amotunajx ats je'e ve'e ku ve'e mak kyo'tsta. Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dúvinmajtsjup jetse'e je kutojkun yakmooynit jets je o'yin, je vijin je kejūn jets je makkin, je vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je oy nukojsin. Jidu'um tse'e vyaandi.

¹³ N'amotunajxpat's atse'e nujom pan pan jatye'e je Nte'yam pyaam juu' ve'e ijttup jem tsapjootm, yaja naxviijn, jep naxviijnit itupa'tkup, jets jem maaxy najootm. Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e je kutojkun tsuujntkun dutuktsuunip jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'eda tse'e dujajejptinup je oy nukojsin, je vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je kutojkun.

¡Ve'em tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁴ Je numaktaaxk joojntykiva, jidu'um tse'e vyaandi:

—¡Amén!

Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu kyoxkténidi jetse'e dúvinja'vidi dúvintsa'kidi je'e pane'e joojntkip xa'ma kajx.

6

Je vuxtojtuk tsa'yun

¹ Van'itts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji muto'k je vuxtojtuk tsa'yun. Van'itts atse'e n'amotunajxy je muto'k joojntykiva mak kyajts, ve'em ax jo'n je añu ya'axy. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

² Van'itts atse'e n'ix to'k je po'o'p caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e dumats'it to'k je arco. Van'it tse'e yakmooyj to'k je corona, jetse'e ve'em maadaakpa ñujkx.

³ Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mumejtsk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumejtsk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

⁴ Van'it tse'e pyitsum jado'k je caballo, tsaptsts je'e ve'e y'ijt. Juu' tse'e tuktsuunijup, yakmooyts je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyak'atso'oxtóndat je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn jetse'e ve'em duyaknaajk'oo'kjadat vimpit atuj. Yakmooyts je'e ve'e to'k je maja tsøjx.

⁵ Ku ve'e dupajkji je mutoojk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mutoojk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

Van'itts atse'e n'ix to'k je yak caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e kya'm dumaada to'k je ta'yun. ⁶ Van'itts atse'e n'amotunajxy jem joojntykiva akojkmda to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—To'k kilo'ji je trigo ku ve'e to'k xaaj dunútún jets mejtsk kilo je cebada ku ve'e to'k xaaj dunútún. Ax ka'a tse'e xyakvintókidat je olivos aceite jets je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁷ Ku ve'e dupajkji je mumaktaaxk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumaktaaxk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

⁸ Van'itts atse'e n'ix to'k je po'ts caballo. eo'kunts je'e ve'e xyaaj juu' ve'e tuktsuunijup. Jemts je'e ve'e pyametsju je'e juu' ve'e tyijp oo'kpa it. Yakmooyts je'e ve'e jetse'e duyakkutojkjat to'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijn itukujx, jetse'e je jayu dutukyak'oo'kut je atso'ox, je yooj, je pa'am, jets je mu'uk tánuk. Juu' tse'e jatoojk viijn je jayu, ax ka'a tse'e duyakkutojkjat.

⁹ Ku je'e ve'e dupajkji je mumugooxk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jem vojxpejtun pa'tkum je'e je jyootta je jya'vinda juu' ve'e je jayu yak'oo'kjudu ku ve'e je Nte'yam dupanajkxti jetse'e je y'ayook du'ava'nidi, ¹⁰ makts je'e ve'e kyojtsi, jetse'e vyaandi:

—Va'ajts Maja Vintsán, mkutyuump xa mitse'e juu' ve'e mkajtsp, žvin'itnumts mits je'e ve'e xtukkuvéttat je naxviijn jayu juu' aatse'e xyak'oo'ktu?

¹¹ Van'itts je'e ve'e yakmooydi je poo'p vit jetse'e yaknuujmidi jets javee'ne'e jya'a'k'a'ixtat, van'it paat ku ve'e pyo'okut pan nuvinxupe'e y'oo'ktat je y'utsta je y'ajhta jets je y'utsta je cha'ada juu' ve'e je Cristo dvinja'vidup dvintsa'kidup, juu' ve'e je jayu yak'oo'kjadap ax jo'n je'e ve'e jyajti.

¹² Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mutojtuk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jets va'ajts makke'e tyun'ojxi. Yak tse'e vyimpijtni je aampa xaaj, ve'em ax jo'n je yak vit juu' ve'e je jayu natyukxo'xjup ku ve'e kyu'oo'kjini. Je nuu'pun jo'n tse'e chaptsikajxni je aampa po'o. ¹³ Kustajkidu tse'e je maatsa yaja naxviijn, ve'em ax jo'n je higo kup duyakkustaka je tyaa'jm ku ve'e je makk poj xyinuyo'oyju. ¹⁴ Ve'em tse'e ya tsajmit it tyó'kini, ve'em ax jo'n je nak yak'axaa'tsni, viijnk tso ve'e yakpaamni nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm. ¹⁵ Je yakkutojkpatajk juu' ve'e yaja naxviijn, nayyo'ts'idinuts je'e ve'e jep aajntkup jets kopk keets akujkp, nay vanxupjidava juu' ve'e dunumájdup, je tojpatajk je vyintsanda jets je kumeen jáyuda maat je makk jáyuda, je joyutoompa jáyuda jets je naspaka jáyuda. ¹⁶ Jidu'um tse'e dunuujmidi je kopk je keets:

—Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xyo'otsut, ve'emts aatse'e xkapaa'tut je'e pane'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun jets aatse'e xkapaatpat je makk tsaachpaatun juu' ve'e yajkéjap je'e je y'e'kjun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk, ¹⁷ kux távani ve'e dupaatni je xaaj ku ve'e je makk tsaachpaatun jyeja. Žpan tse'e nvaat dumuténap?

7

Je'eda pan pan jatye'e yaktukkonvaatstu je israeejlit jáyuda

¹ Van'itts atse'e n'ix numaktaaxk je ángeles tyénada maktaaxk esquina yaja naxviijn itukujx, ka'a tse'e duyakjata jetse'e pyójut yaja naxviijn ukpu jem maaxy navii'nm, jetse'e ni to'ka je kup kyapoyyo'oyut. ² N'ixpats atse'e jado'k je ángeles, jem je'e ve'e myets joma ve'e je xaaj pyitsum. Jemts je'e ve'e dumaada je tsa'yun juu' ve'e je joojntyk Nte'yam jye'e. Je ángeles tse'e makk dumukojs je numaktaaxk ángeles juu' ve'e je kutojkun yakmooydu jetse'e duyakvintókidat ya naxviijn it jets je maaxy naaj. ³ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ka'a tse'e xyakvintókidat je naxviijn it, je maaxy naaj, ukpu je kup, van'itnume'e ku aatse'e mpaajmjadat je nNte'yamamda je cha'yun jem vyimpókkumda pan pan jatye'e mutoojnjúdup mupajkjúdup.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy nuvinxup je'e ve'eda pan pan jatye'e je tsa'yun yakpaajmjidu. Numókupx javujtkupxuk maktaaxk miijl tse'e y'ijti, yaktukkonvaatstu tse'e nujom je jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. ⁵ Numakmejsk miijl'e je tsa'yun yakpaajmjidi je Judá je chaan je kyooj, numakmejsk miijl je Rubén jye'e, numakmejsk miijl je Gad jye'e, ⁶ numakmejsk miijl je Aser jye'e, numakmejsk miijl je Neftalí jye'e, numakmejsk miijl je Manasés jye'e, ⁷ numakmejsk miijl je Simeón jye'e, numakmejsk miijl je Leví jye'e, numakmejsk miijl je Isacar jye'e, ⁸ numakmejsk miijl je Zabulón jye'e, numakmejsk miijl je José jye'e, numakmejsk miijl je Benjamín jye'eva.

Je numay jayu juu' ve'e poo'p xaxta

⁹ Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix va'ajts numay aa'k je jayu, kamachoo'vna, jeme'e tyénada je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jets jem je'e vyinkojkm pane'e yaktijp Carnero Onuk. To'k it to'k naxviijn je'e ve'e choo'nda, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je aaj je ayook, jets anañujoma je naax je kajpun. Poo'p xaxts je'e ve'eda. Jem tse'e dumats'itta je tuuxux aajy, ¹⁰ jetse'e makk kyotsta. Jidu'um tse'e vya'anda:

—Je Nte'yam, juu' ve'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun, jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, xyaksookumduts uu'm je'e ve'eda.

¹¹ Ax anañujoma je ángeles, jemts je'e ve'e víduta dunaa'ténada je kutojkun tsuujntkun jets je miijt jáyuda maat je numaktaaxk joojntykivada, jetse'e je vyiijnda je y'aa'jta dutukpaatti je it juu' ve'e jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam dvinja'vidi dvintsa'kidi. ¹² Jidu'um tse'e vyaandi:

¡Amén! Je oy nukojsin, je majin je jaanchin, je vijin je kejun, je kukojsun jets je vintsa'kin, je kutojkun jets je makkin,

je nNte'yamamda tse'e dujayejpun nujom ya'a xa'ma kajx. Amén.

¹³ Van'it tse'e nuto'k je mújit jayu ats x'amotutúvi:

—¿Pants ya'a ve'eda juu' ve'e po'o'p xax? ¿Jomas ya'a ve'e choo'nda?

¹⁴ Van'itts atse'e nnuujmi:

—Ka'a atse'e nnujava. Nvaat atse'e xvaajnjat.

Van'itts atse'e xnuujmi:

—Je'e xa ya'a ve'eda juu' ve'e je mak tsaachpaatun duyaknajxtu, pan pan jatye'e je vyit dupojtu jetse'e duyakpo'o'pidi je'e je ñuu'pun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹⁵ Je'e kajx tse'e y'itta jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e duvinjavada duvintsa'agada jóvum xaaj jóvum tsooj jem myaja tsaptajkm; je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e íxjidinup jayejpjidinup jetse'e y'ijtnit je'e maatta. ¹⁶ Ka'a tse'e je yooj je taatsa du'ukyaknajxtinit, ka'a tse'e je aampa xaaj y'ukyaktsoojjyidinit, ka'ats je'e ve'e je an y'ukpaatjyidinit, ¹⁷ kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, juu' ve'e ijtp joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, je carnero vinténiva jo'nts je'e ve'e y'ix'ítjadat jetse'e yaknajxjadat joma ve'e je tsoxk naaj myu'ut juu' ve'e joojntykinyajkp. Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjadap nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'ukyaaaxtnit.

8

Je muvuxtojtuk tsa'yun jets je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro

¹ Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je muvuxtojtuk tsa'yun, van'it tse'e jem tsapijootm nujom juu' jat y'amo'tkujx kojkm hora jo'n. ² Van'itts atse'e n'ix je nuvuxtojtuk aangeesta juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm ténidup, je'eda tse'e yakmooydu vuxtojtuk je trompeta. ³ Van'it tse'e jye'y jado'k je ángeles maat to'k je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro. Van'it tse'e duvinkuva'ki je poom jojkpejtun jetse'e yakmooyj may je poom jetse'e dutukmaatvintsa'agat je tsapkats juu' ve'e je Nte'yam je jyayu kyojstap, jem tse'e duvintsa'agat joma ve'e je poom jojkpejtun juu' ve'e tum je oro, juu' ve'e ijtp jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm. ⁴ Van'it tse'e je poom jok pyojtk maat je Nte'yam je jyayu je chapkatsa juu' ve'e je ángeles tyukvinajkp je poom jojkpejtun juu' ve'e tum je oro, jetse'e yak jem je Nte'yam vyinkojkm. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dukaajn je poom ajojkin jetse'e duyak'ujts maat je vojxpejtun jampajk. Van'it tse'e dukuska'a yaja naxviijn. Ku ve'e ve'em dutuujn, van'it tse'e je vitsuk tyuntaa'puk, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, je añu tyumpu'u tyunmaa't, mak tyun'ojxini.

Je trompétada

⁶ Van'it tse'e ñay'apaajmtkijidi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dumaatta je trompeta jetse'e dutukxo'oxtat.

⁷ Ku ve'e je muto'k ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yaja naxviijn jyeji je taaxt jets je jaajn, je nuu'pun mutaka. Tooy tse'e to'k viijn ya naxviijnit i; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'a tse'e tyoojy; tokyajxpa tse'e je tsoxk kup jets nujom je aajy je ojts.

⁸ Ku ve'e je mumejtsk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e jem maaxy najootm yakkex to'k juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n to'k je maja kopk, tooyt tse'e vye'na. Van'it tse'e to'k viijn je maaxy naaj nuu'pun vyimpjtkujx; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e nuu'pun vyimpjtk. ⁹ go'kkajxtu tse'e to'k viijn juu' ve'e jem maaxy najootm joojntykidup; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e y'oo'kti. Vintokikajxtuva tse'e je barco juu' ve'e ijttu to'k viijn jem maaxy najootm; juu' tse'e jamejtsk viijn je maaxy naaj, ka'a tse'e je barco jem vyintókidi.

¹⁰ Ku ve'e je mutoojk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e to'k je maatsa chaa'n jem tsajviinm, je kuno'kun jo'n tse'e tyoy, jetse'e ñaxkadaaky joma ve'e to'k viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj; juu' tse'e jamejtsk viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj, ka'ats je'e ve'e jem ñaxkadaaky. ¹¹ Ajénjots je'e ve'e xyaaj je maatsa, ta'am ojts aajy je'e ve'e kyatsapitsum, je'e kajx tse'e je naaj vyimpjtkujx ta'am. Numay tse'e je jayu tyun'oo'kti kux va'ajts ta'ame'e je naaj.

¹² Ku ve'e je mumaktaaxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e vyintoki to'k viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa; juu' tse'e jamejtsk viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa, ka'ats je'e ve'e vyintoki. Ve'em tse'e kyakujaj kyakutu'kx je aampa xaaj, je aampa po'o, ukpu je maatsa maktaaxk hora ku ve'e xyuuujuni jets maktaaxk hora ku ve'e cho'oini kyoo'tsiní.

¹³ Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ángeles mak jidu'um vyaajñ, jeyyp tse'e vye'na jem tsajm itukojkm:

—iAyoov xa je'e ve'e je jyootta ka to'k náxap pan pan jatye'e tsuunidup jem naxviijnit it kajxm, kux tun támani xa je'e ve'e jetse'e je janutoojk ángeles dutukxo'oxtat je trompétada!

9

¹ Ku ve'e je mumugoxxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'itts atse'e n'ix to'k je maatsa juu' ve'e tsoo'n jem tsajviimn jetse'e ñaxkadaaky yaja naxviijn, je maatsa tse'e yakmooy to'k je avaatsun je jot jye'e juu' ve'e ooy tyunkaaka. ² Van'it tse'e duyak'avaach je jot. Jep tse'e pyitsum je jok, ve'em ax jo'n je maja jantoojntykun jok. Je jok tse'e duyakkoo'tsikajx je aampa xaaj jets ya tsajmit it. ³ Jem tse'e jok akojkm pyitsumdi je tánukta juu' ve'e je paach jo'n íxuidup, jetse'e ñaxjeyydi yaja nujom naxviijnit itukujx. Yakmooydu tse'e je tánuk je kutojkm vintso ve'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat, ve'em ax jo'n je kaa'pyk je jayu duyaktsaachpaa'ty. ⁴ Yaknuujmidu ve'e jets ka'a ve'e duyakvintókídat je aaj je ojs juu' ve'e yaja naxviijnit itukujx, ni ti kupa, jets ni tía juu' ve'e tsoxk, je'ejiyi ve'e yaktsaachpaa'ttat je jayu juu' ve'e dukajajeyptup je Nte'yam je cha'yun jem vyimpókkum. ⁵ Ax ka'a tse'e yakmasoqkti jetse'e je jayu duyak'oo'ktat, je'e ve'e jetse'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat mugooxx po'o. Je tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjidu, ve'emts je'e ve'e yakjava ax jo'n je jayu je kaa'pyk tyupju. ⁶ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, jyo'o'k'ixtidinup tse'e je jayu vintso ve'e y'o'ok'tat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat; ja'o'kuva'andap tse'e, ka'a tse'e y'o'ok'tat.

⁷ Apaamdúkada tse'e je tánuk ax jo'n numay aa'k je caballo juu' ve'e apaamdúkada jetse'e y'atso'oxtóndat. Jem tse'e kyuvajkm dujayepta juu' ve'e je oro corona jo'n ke'xp; ve'em tse'e je vyiiinda je y'aajta ax jo'n je jayu, ⁸ ve'em tse'e je vyaajta ax jo'n je ta'axtajk je vyaajy, ve'em tse'e je tyaatsta ax jo'n je león jye'e. ⁹ Je pojxun tse'e natyukxojxjudup ax jo'n je nuxoya. Ve'em tse'e je kyeekun duyakne'emda ax jo'n myotu ku ve'e je caballo may je carro dupavuu'n ku ve'e je atso'ox toonk du'anómada. ¹⁰ Jem tse'e tyo'xta jajm dumaadada je tyajpun, ve'em ax jo'n je kaa'pyk jye'e, juu' ve'e tyuktáptap je jayu jetse'e mugooxx po'o duyaktsaachpaa'ttat. ¹¹ Jyayejptup tse'e to'k juu' ve'e ka'mijidup, je ko'oy angalests je'e ve'e juu' ve'e jep kaak jótup. Je ángeles, Abadoonts je'e ve'e yaktij je hebreo aaj. Yakvintókivats je'e ve'e kyatsapitsum.

¹² Najx tse'e je muto'k tsaachto'nun, ax miimpnum tse'e jamejtsk.

¹³ Van'it tse'e je mutojtuk ángeles dutukxuux je trompeta. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e pitsum jep maktaaxk esquina itakujk juu' ve'e jem poom jojkpejtun kajxm juu' ve'e tum je oro jets juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm iipt. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunuujmi je ángeles juu' ve'e dumaat je trompeta:

—Mukeja je numaktaaxk ángeles juu' ve'e mutsómada jem joma ve'e je éufratesit maja naaj.

¹⁵ Ve'em tse'e yakmukéjidi je numaktaaxk ángeles jetse'e je jayu duyak'oo'kkáxtat to'k viijn; juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'ktat. Yaktuknupaajmtkidu ve'e je hora, je xaaj, je po'o, jets je joojnt vin'ite'e yakmukéjadat. ¹⁶ N'amotunajxts atse'e nuvinxupe'e y'ijtti je tyojpatajka juu' ve'e je caballo dutuktsuunidup, numejtsk mókupx milloonts je'e ve'e y'ijtti.

¹⁷ Jidu'umts atse'e xyak'ixti je cabálloda. Juu' tse'e tuktsuunijidup, je pojxun tse'e natyukxojxjudup ax jo'n je nuxoya, tsaptsts je'e ve'e je pojxun xox y'ijti, jetspa azuujl, jets po'ts. Je cabálloda, ve'emts je'e ve'e je kyuvajk y'ijtti ax jo'n je león je kyuvajk, jepts je'e ve'e y'avup pyitsum je jaajn, je jok, jets je azufre. ¹⁸ To'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijnit itukujx, je tsaachto'nun tse'e yak'oo'kjudu, je jaajn, je jok, jets je azufre juu' ve'e jep je caballo y'avup pitsump. Juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'kti. ¹⁹ Jepe'e y'avup jets jem tse'e tyo'xta kajxm dujayepta je caballo je kyutojkunda; ve'em tse'e je tyo'xta y'ixvada ax jo'n je tsaa'n kuvajk, je'e tse'e tyukyaktsaachpaattup je jáyuda.

²⁰ Ax je jáyuda juu' ve'e vintaandu ku ve'e je tsaachto'nun ñajxy, ka'a tse'e dumasooqkti je kyo'oy joojntykinda, ka'a tse'e divintsa'ki'atúvidi je ko'oyjáyuavapta ukpu ti jatye'e y'apamnajxtu je oro maat, je plata maat, je bronce maat, je tsaa' maat, ukpu je kup maat, je'e juu' ve'e ka'ixtup kamótudup jetse'e kyayo'oyda. ²¹ Ka'a tse'e vyinmayumpijiti, ka'a tse'e dumasooqtuva je yakjaju'oo'kk, je maayk, jets je mee'tsk, jyaa'ktukmaatjajeyptuva tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup.

10

To'k je ángeles je nak dukon'ijt axaa'tsva'kxy

¹ Van'itts atse'e n'ix jado'k je makk ángeles jem tsapjootm chaa'n, vinuts vimpídu. Jem tse'e kyuvajkm je iitstuts. Ve'em tse'e je vyiiijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj, ve'em tse'e je pyoojy je tyek kye'ex ax jo'n je jaajn. ² Jem tse'e to'k je nak dukon'it axaa'tsva'kxy, jetse'e je y'aka'yun tek dupuujm jem maaxy nani'kxm jetse'e je y'anajutek dupuujm jeja naxkujx. ³ Van'it tse'e makk kyajts, ve'em ax jo'n je león y'akaa'stuk. Ax ku

tse'e makk kajyats, van'it tse'e myotu vuxtojtuk je aňu ya'axy. ⁴ Távani tse'e je vuxtojtuk aňu ya'axy vye'na, van'itts atse'e n'ukjavyetuvaajñ. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Kadi x'avana juu' ve'e tudukotsta je vuxtojtuk aňu, kadi xjavyet.

⁵ Van'it tse'e je ángeles juu' atse'e n'ix tyena jem maaxy nani'ikxm jets jeja naxkujx, je'e tse'e je y'aka'yun ka'aj duyakpojtuk jem tsajm tsov, ⁶ jetse'e je Nte'yam duyaknajxy, je'e juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e dupuujm ya tsajm it, ya naxviiñit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ve'e y'ukta'ninít. ⁷ Ku xa ve'e dupaatnit pan vin'ite'e je muvuxtojtuk ángeles dutukxo'oxut je trompeta, ta tse'e tyunju kyatsju vye'na juu' ve'e je Nte'yam nupaañmiki jetse'e kyayaknujava y'ijt, ve'em ax jo'n je'e ve'e dutuknuja'vi je myutoompada je myupajkpada, je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

⁸ Je ayook juu' atse'e n'amotunajx jetse'e jem tsapjootm kyada'aky, xmukojsnuvats atse'e, jets atse'e xnuujmi:

—Najkxu xkanu je nak axaa'ch juu' ve'e myaat je ángeles juu' ve'e ténip jem maaxy nani'ikxm jets jem naxviinm.

⁹ Najkxts atse'e joma ve'e je ángeles jets atse'e n'amotu je nak. Van'itts atse'e xnuujmi:

—Chaja jets ja'kxu. Je po'ojk pa'ajk jo'n tse'e y'itut jep m'avup; ax ku tse'e jem mjootm jye'yat, ta'aminup tse'e.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles je nak ntukkakonvaach jets atse'e nju'kx. Ve'em tse'e y'ijt yap ats n'avup ax jo'n je po'ojk pa'ajk. Ax kuts atse'e nja'kxkujx, ta'aminu tse'e yam ats njootm.

¹¹ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e xkojtsnajxnuvat je Nte'yam je y'ayook numay je jayu kajxta, may je naax je kajpun kajxta, may je aaj je ayook kajxta, jets numay je yakkutojpkpa kajxta.

11

Je numejtsk jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap

¹ Van'itts atse'e nyakmooy to'k je kijpxun ax jo'n to'k je kapy, jets atse'e nyaknuujmi:

—Najkxu xkijpxu je Nte'yam je myaja tsaptajk jets je yojxpejtun. Machovu pan nuvinxupta ve'e jep je Nte'yam duvinjavada duvintsa'agada, ² ax ka'a tse'e xkijpxut jep tsaptaktaagujk, kux je'e ve'e je Nte'yam mooyjyudu pan pan jatye'e ka je israeejlít jáyuvap. Je'e tse'e dutuktee'ndap je va'ajts kajpun vujxtkupxuk mejtsk po'o. ³ Atsts je'e ve'e nkéxtap numejtsk je jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap ats kajx, je'e tse'e dukojtsnáxtap je Nte'yam je y'ayook to'k miijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj, je yak viits je'e ve'e natyukxóxadap juu' ve'e je jayu jyayeipp ku ve'e je jayu kyu'oo'kjni.

⁴ Je mejtsk olivos kup jets je mejtsk tsintovyejtun juu' ve'e ijttup jem je Maja Vintsán vyinkojkm, je'e tse'e ñukajtsp numejtsk ya jáyuda. ⁵ Pan pants ya'a ve'e oyvintsova tonuvaajnjjudup, jepts je'e ve'e y'avup pyitsumut je jaajn jetse'e yaktóyjadat, ve'em tse'e y'oo'ktat opyana pan pane'e oyvintsova tonuvaajnjjudup. ⁶ Jyayeiptup tse'e je kutojkun jetse'e ya tsajmit it duyak'atóktat, ve'em tse'e kyato'ojut namvaate'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta, jyayeiptuvapts je'e ve'e je kutojkun jetse'e je tsoxk naaj duyakvimpíttat nuu'pun, nay ve'empa ve'e je tsaachtu'nun duyakjéadat yaja naxviiñ. Ve'em je'e ve'e dutóndat vinxup naxe'e dutsokta. ⁷ Ax ku tse'e je tuvakojsun duyak'avaadadat, van'it tse'e cho'oxpákdadat je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tsoo'mp joma ve'e je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e yak'oo'kjadat. ⁸ Ku ve'e aa'kani vye'nadat, van'it tse'e je ñi'kx je kyopk tyándat jeja too' kujk jem kajpun kajxm joma ve'e je nMaja Vintsánamda cryuuzpejt. Yaktijpaps je'e ve'e je kajpun Sodoma, nay ve'empa Egipto. ⁹ Toojk xaaj jagojkm tse'e je ñi'kxta je kyopkta tyánut jem, ka'ats je'e ve'e je jayu duyakjáttat jetse'e ñiáxtákdad kux y'ixuvaandup je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndup anañujoma je naax, anañujoma je kajpun, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook. ¹⁰ Pan pan jaty tse'e joojntykadap to'k it to'k naxviiñ, tyukxoonduktaps je'e ve'e ku ve'e y'oo'kti, je xoojntkun kajxts je'e ve'e ñamyo'ojadat je vintsa'kin to'k jado'k kux oo'ktu ve'e numejtsk je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxtup y'ijt jetse'e pya'muxjidi je tsaachpaatun. ¹¹ Ax ku tse'e toojk xaaj jagojkm aa'k y'ijtti, van'it tse'e je Nte'yam yakjoojntykpajkjidinuva, jetse'e tyénidi. Tsa'kipajktuts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e íxjudu. ¹² Van'it tse'e numejtsk je jáyuda du'amotunajxti jem tsapjootm to'k je ayook juu' ve'e makk kojtsp jetse'e ña'muxjidi:

—iPetta yam!

Van'it tse'e chajpejtti jem vínuts jootm, íxjuduts je'e ve'e je cho'oxpajkpada. ¹³ Tun je'yji tse'e makk tyun'ojxi jetse'e je kajpun jyaavni to'k viiñ, nuvuxtojtuk miijl tse'e je jayu yak'oo'kjidi je makk ojx. Juu' tse'e jataaxtojtuk viiñ, ka'ats je'e ve'e najkx ve'em jya'av.

Tsa'kiduts je'e ve'e ooy je jayu juu' ve'e vintaandu jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm.

¹⁴ Najx tse'e je mumejtsk tsaachto'nun; tun jéjani tse'e je mutoojk.

Je muvuxtojtuk ángeles maat je trompeta

¹⁵ Ku ve'e je muvuxtojtuk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yakmotu may je aaj je yo'kt jem tsapjootm. Jidu'um tse'e makk vyaandi:

Uxyam tse'e je Nte'yam jets je Cristo duyakkutojkjadat nujom je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn,

je'e tse'e duyakkutojkjadap xa'ma kajx.

¹⁶ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jáyuda juu' ve'e dutuktsuunidup je tsuujntkunda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e tse'e je vyiiijnda je y'aajta dutukpaattu je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi duvints'a'kidi, ¹⁷ jetse'e vyaandi:

Nkukojtsijpts aats mitse'e, Maja Vintsán, Nte'yam,

mits tse'e nujom mka'mikujxp,

mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mtsam tse'e m'ijtp,

kux mka'mip mitse'e je maja kutojkun jetse'e tumyakkutojk'ukva'añ.

¹⁸ Jotma'ttu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e mtso'oxpajkjjudup to'k it to'k naxviijn, ax ta tse'e je tiempo dupaatni ku mitse'e je tsaachpaatun xpaamnit je m'ejkun kajx

jetse'e xmooynit je o'yin pan pan jatye'e mmutoojnjjudup mmupajkjjudup,

je'e pan pan jatye'e dukojtsnajtup je m'ayook,

pan pan jatye'e mits je mjáyuda,

pan pan jatye'e mvinja'vijidup mvints'a'kijidup,

je mújit je muutskit,

ta tse'e je tiempo dupaatni ku ve'e xtukkuvejtnit je tyokin pan pan jatye'e tuduyak'oo'kta je jayu juu' ve'e jem naxviijnit it kajxm.

Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁹ Van'it tse'e y'avaach je Nte'yam je myaja tsaptajk juu' ve'e jem tsapjootm. Jem tse'e kye'lex je xiixt joma ve'e kaajjuk je Nte'yam je kyojtstán. Van'it tse'e je vitsuk tyuntaa'puk, je añu tyumpu'u tyunmaa't, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, ojxi tse'e ya naxviijnit it jetse'e ooy tyuntaaxti.

12

Je ta'axtajk jets je na'a ko'otyánukap

¹ Van'itts atse'e xyak'ix jem tsapjootm to'k je maja nuja'vin, to'k je ta'axtajk juu' ve'e dujayepp je xyox ax jo'n je aampa xaaj. Jep tse'e tyekupa'tkup je aampa po'o dujayep, jeme'e kyuvajkm dujayep to'k je corona juu' ve'e makmejtsk je maatsa dumaat.

² Yajkejavaampy tse'e je ta'axtajk to'k je pi'k ónuk, je tsaachpaatun yak'ujju yakya'axyju je'e kajx ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ. ³ Van'itts atse'e xyak'ixpa jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin, to'k je na'a ko'otyánukap, maj jets tsapts, vuxtojtuk kuvajkax jets

majk vájax, jeme'e to'k jaty kyuvajkm dumaada je corona. ⁴ Je tyo'xta tse'e tyukkusjo'p to'k viijn pan vinxupe'e je maatsa jetse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Juu' tse'e jamejtsk viijn je maatsa, ka'a tse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Je na'a ko'otyánukap tse'e

napyaaajmju jem je ta'axtajk vyinkojkm, je'e tse'e du'a'ix'ijtp ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk kye'exut jetse'e jatyi dutso'otsut. ⁵ Yake'x tse'e to'k je pi'k mix ónuk je ta'axtajk, je'e tse'e

makk duyakkutojkjap nujom je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada. Tun jatyi tse'e je y'ónuk yakpajki jetse'e yakpuujm joma ve'e je Nte'yam, jem joma ve'e je

kyutojkun tsuujntkun. ⁶ Ax keek tse'e je ta'axtajk jetse'e ñujkx jem vinva'ajts it kajxm, jem joma ve'e je Nte'yam to'k je it tyuknupaajmtkiji jetse'e jem je tukjoointykin yakmo'ot to'k

mijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj.

⁷ Van'it tse'e je atso'ox tyoojnji jem tsapjootm; je yakkutojkpa ángeles juu' ve'e Miguel duxaaj jets je y'aangeles, je'e tse'e dumaat'atso'oxtooundu je na'a ko'otyánukap maat je kyo'oy aangelestajkta. ⁸ Ax ka'a tse'e myaadaakti je na'a ko'otyánukap maat je kyo'oy

aangelesta, ka'a ve'e y'uk'ijitni jem tsapjootm. ⁹ Ve'emts je'e ve'e yakpavojpni je na'a ko'otyánukap, je juipit tsaa'n juu' ve'e dunuvintsanikajxp je kyo'oyjayuvaptajkta, je Satanás,

je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'mp to'k it to'k naxviijn. Je'e maat je kyo'oy aangelestajkta, yakkusvippkajxtinuts je'e ve'e yaja naxviijnit itukujx.

¹⁰ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook makk vya'añ jem tsapjootm:

—Ta xa je'e ve'e je tiempo dupaatni ku ve'e je Nte'yam duyaktso'okut je jyayu, tats je'e ve'e duyaknuk'e'xnatáka je myakkin jets je kyutojkun, tats je'e ve'e je tiempo dupaatni

jetse'e je Cristo viinm yakkutojknit, kux távani je'e ve'e yakpavap pane'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda jóvum xaaj jóvum tsooj dunuxa'aip tuy'it jem

uu'm je nNte'yamamda vyinkojkm. ¹¹ Ta tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda du'amaadaagada je ñuxa'aiva. Ve'em tse'e myaadaakti kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e ku'oo'kijidu jetse'e tyuknuvaatsjidi je tyokin, ax ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e du'avánadat jets jyaanchja'vidup je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e je tuvakojsun dupámdat je oy káts je oy ayook kaxj óyame'e yak'oo'kjada pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup juu' ve'e kyojstsup. ¹² Xoonduktats n'it miits pan pan jatye'e ijtup yaja tsapjaat. ¡Ax ayoo'v tse'e miits je mjootta pan pan jatye'e joojntykidup jem naxviiñit it kajxm jets jem maaxy najootm, kux ta ve'e kyada'aky joma ve'e miitsta je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta; ooyts je'e ve'e tyun'ekju kux ñuja'vip je'e ve'e jets tsojke'e vyintó'kinit!

¹³ Ax ku tse'e je na'a ko'otyánukap du'ix jets yaja ve'e naxviiñ yakkusvipp, van'it tse'e dujomtún dutitún je ta'axtajk juu' ve'e je pi'k mix ónuk duyakke'x. ¹⁴ Ax je ta'axtajk, yakmooyts je'e ve'e mejtsk je kyeekun, ve'em ax jo'n je vijtsun jye'e, jetse'e y'o'yixjút jetse'e jeyyp jem ñajksut vinva'ajts it kajxm, jékume'e dukuke'ekut je tsaa'n, jeme'e ñajksut joma ve'e je tukjoojntykin yakmo'ot toojk joojnt jagojkm. ¹⁵ Je tsaa'n, jepts je'e ve'e y'ávup duyakpítsum je naaj jetse'e dutukpuujm to'k je maja naaj, je'e tse'e je ta'axtajk y'uktukyakja'atuvaa. ¹⁶ Van'it tse'e je naax duputajki je ta'axtajk, kux avaatse'e je naax jetse'e dúnasjaa'nni je maja naaj juu' ve'e jep je na'a ko'otyánukap y'ávup ukpítsum. ¹⁷ Je'e tse'e je na'a ko'otyánukap ooy tyuntukmujotma't je ta'axtajk jetse'e ojs dutso'oxpúk je ta'axtajk je chaan je kyooj juu' ve'e vintaandu, je'eda juu' ve'e dukutyoondup je Nte'yam je pyava'nun jetse'e to'k aaj to'k joot ñaaj'itjada je Jesucristo maat.

13

Je numejtsk na'a atsa'kip tánuk

¹ Ku atse'e nteni jem po'o jootm jeja maaxy napa'ayi, van'itts atse'e n'ix to'k je na'a atsa'kip tánuk pyítsum jem maaxy najootm, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. Jem tse'e to'k jatý vaj kajxm dujayep to'k je corona; ax jem tse'e kuvajk kajxmada javyet to'k je ayook juu' ve'e je Nte'yam ooy dutunvinkojtspejtp. ² Je na'a atsa'kip tánuk juu' atse'e n'ix, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je kuxyupuj, ve'em tse'e je tyek ax jo'n je oso jye'e, ve'eme'e je y'aa'x ax jo'n je león jye'e. Je na'a ko'otyánukapts je'e ve'e mooyju je myakkin jets ooy je kyutojkm. ³ To'k je na'a atsa'kip tánuk je kyuvajk, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n kuy'aa'k kuxe'e maja xya'ajki; ax taaynuts je'e ve'e je xya'ajka. Atuva atoki tse'e anañujoma je jayu tyuntaandi juu' ve'e to'k it to'k naxviiñ tsuunidup jetse'e je na'a atsa'kip tánuk dupanajxiti ⁴ jetse'e duvinja'vidi duvintsá'kidi, jetse'e vyaandi:

—¿Pants vine'e ax jo'n je na'a atsa'kip tánuk? ¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dutso'oxpákut?

⁵ Yak'itumooyts je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk jetse'e namyájjup kyótsut jetse'e je Nte'yam duvinvinkojtsépút, jetse'e dujayéput je kutojkun vujxtkupxuk mejtsk po'o. ⁶ Ax ve'emts je'e ve'e dutuujn, vyinkojtspejt je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan jatye'e ijtuvap jem tsapjootm, kyó'oñukojtsiva tse'e je it joma ve'e je Nte'yam chuuna. ⁷ Yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e je Nte'yam je jyayu dutso'oxpákut jetse'e du'amaadaagat. Nay yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duka'mikáxut to'k ka'ajyi je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviiñ, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je naax je kajpun, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk tse'e vyinja'vidup vyintsá'kidup nujom je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviiñ, je'e pan pan jatye'e je xyaaj ka'ijtp javyet jep nak kujxp joma ve'e javyet je xyaajta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na pan pan jatye'e xa'ma kaxj joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e duka'mip je nak.

⁹ Pan pan jatý xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta! ¹⁰ Pan pan xa ve'e je jayu dumajstsup, mach tse'e y'ijituvap; pan pan tse'e je tsojx maat yakjaju'oo'ktup, nay je'ejyam tse'e tyuk'oo'ktinuvap. Je'e kajx tse'e, je'eda pan pan jatye'e ijtup je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e mak kax mak kjoót duyaknaxta pan ti tsaachpaatune'e juu' ve'e tukkáda'akjadap jetse'e ijtup dujaanchjávat je Nte'yam.

¹¹ Van'itts atse'e n'ix jado'k je na'a atsa'kip tánuk, naxviinmts je'e ve'e pyítsum, mejtsk vájax, je carnero ónuk vaj jo'n kye'ex. Ax vanxup tse'e kyojtsa ax jo'n je na'a ko'otyánukap. ¹² Ve'em tse'e je kutojkun duyaktún je muto'k na'a atsa'kip tánuk kajx, jetse'e dutún jetse'e je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviiñ, jetse'e duvinjávat duvintsá'agadat je muto'k na'a atsa'kip tánuk, je'e juu' ve'e tsooknu je myaja xa'ajka. ¹³ Tyoompa je'e ve'e je mújit nuja'vin, je'e paat tse'e ve'em dutuujn jetse'e je jaajñ duyaktsaa'n jem tsajviinm jetse'e duyaknaxkáda'aky yaja naxviiñ jeja je numay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ax yakmooy tse'e je kutojkun jetse'e je mújit nuja'vin dutónut jeja je muto'k na'a atsa'kip tánuk vyinkujk, je'e tse'e tyukvin'aa'ndu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviiñ jetse'e

dutukpavaandi jetse'e dupámdat je na'a atsa'kip tánuk je y'apamnax juu' ve'e dujayeyp je maja xa'ajka juu' ve'e ku'oo'kum kuy'ijt jetse'e y'aa'k'joojntyki. ¹⁵ Je mumejtsk na'a atsa'kip tánuk tse'e je kutojkun yakmooy jetse'e dujoojntykinmo'ot je muto'k na'a atsa'kip tánuk je y'apamnax, ve'em tse'e je apamnax kyótsut jetse'e duyakjay'oo'k'jut pan pan jatye'e kavinja'vijup kavints'a'kijup. ¹⁶ Tyuumps je'e ve'e jetse'e anañujoma, je mújit je muutskit, je kumeen jayu jets je ayoo'va jayu, je naspaka jayu jets je joyutoompa jayu, je'e tse'e yakpaajmjadap to'k je ixta'nun jem y'aka'yun ka'm ukpu jem vyimpókkum. ¹⁷ Ni pana tse'e kyoo'k'o'yixjinit jetse'e jyóyut ukpu tyoo'kut pan ka'a ve'e dujayep je ixta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaaj ukpu je na'a atsa'kip tánuk je myach'o'vun. ¹⁸ Je vijin je kejün xa ya'a ve'e chajkp jetse'e duvinmótuvut pan ti je'e ve'e je macho'vun tyijp. Pan pane'e je vijin je kejün ooy dutunjayeyp, va'an tse'e dupayo'oyu je macho'vun. To'k je yaa'tyajk je xyaajts je'e ve'e. Ve'ets je'e ve'e je macho'vun, tojtuk mókupx jatoogupxuk tojtuk.

14

Ku y'aavdi je numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miil jáyuda

¹ Van'itts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jemts je'e ve'e tyena kopk kajxm juu' ve'e Sión duxaaj. Jemts je'e ve'e dumaadada vye'na numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miil je jáyuda juu' ve'e dujayeypup jem vyimpókkum javyet je xyaaj pane'e yaktijp Carnero Onuk jets je Tyee' je xyaaj. ² Van'itts atse'e n'amotunajxy je uv jem tsapjootm, ve'emts je'e ve'e myotu ax jo'n je maja naaj y'uu'uts tyinun jets ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaa't, ve'em ax jo'n je numay jayu kyovda je y'aarpa maatta. ³ Je nam uvts je'e ve'e y'aavdup jem je kutojkun tsujntkun vyinkojkm, jem je numaktaaxk joojntykiva vyinkojkmda jets jem je mújit jayutajk vyinkojkmda. Ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e dujátut je uv; je numókupx javujxtkupxuk maktaaxk miil jáyujida ve'e dujajtup je uv, je jayu pan pan jatye'e ve'nidu yaja naxviijn jetse'e je tyokin tyuknuvaatsjidi je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. ⁴ Je jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e kanaajkvayákijidu maat je ta'axtajkta, va'ajts je'e ve'e ñaaj'itjida jetse'e dupanajkta je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk ojyoma pan joma je'e ve'e ñujkx. Je jáyuda tse'e juu' ve'e je tyokin yaktuknuvaastu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je taajm juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e yaktukmuyax je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ⁵ ni vinxúpats je'e ve'e kyataayada, va'ajts joot jáyuts je'e ve'eda.

Juu' ve'e kyojtsu je nutoojk aangelesta

⁶ Van'itts atse'e n'ix jado'k je ángeles jyeyy jem tsajviinm. Jem tse'e dumaada je oy kats je oy ayook juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e yaktukka'amáyut pan pan jatye'e joojntykidup to'k it to'k naxviijn, anañujoma je naax je kajpün, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁷ Jidu'um tse'e mákk vyaajñ:

—Vinjávada vints'a'agada je Nte'yam jets yakmájada yakjaanchada, kux távani je'e ve'e je tiempo dupaatni pan vin'ite'e je jayu dutókippayo'ynit. Vinjávada vints'a'agada je'e pane'e dupaam ya tsajmit it, je naxviijnit it, je maaxy naaj, jets joma jatye'e je naaj myu'ut.

⁸ Van'it tse'e pyanajxji jado'k je ángeles juu' ve'e vaan:

—¡Távani xa ve'e vyintókini! ¡Távani xa ve'e vyintókini je babilóniat ciudad, je'e kajx ku ve'e dutuk'ix je kyo'oy too'! je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn jetse'e dutukpajkti je kyo'oy too'!

⁹ Van'it tse'e pyanajxji jado'k je ángeles juu' ve'e mákk jidu'um vaan:

—Pan pan xa ve'e duvinja'vip duvints'a'kip je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, jetse'e ñamyasa'akju jetse'e yakpuujmja je y'ixta'nun jem vyimpókkum ukpu jem kya'm, ¹⁰ je Nte'yamts je'e ve'e moojjinup je mákk tsaachpaatun juu' ve'e ñupaajmtki nujom je'eda juu' ve'e je ko'oy too' dupanajxtup, je'e kaxe tse'e dumu'ekju; je jaajin maat je azufre, je'e tse'e tyukyaktsaachpaatinup jeja je va'ajts joot ángeles vyinkujkta jets jeja je'e vyinkujk pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹¹ Xa'ma kajx tse'e pyojtuknit je jok joma ve'e chaachpaatinit, ni je vin'ita ve'e je poo'kxtkun dukoo'kjayeypitinit je'e pan pan jatye'e duvinja'vidup duvints'a'kidup je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, ukpu yakpaajmjada je ixta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaaj. ¹² Va'an tse'e je mákk aaj je mákk joot dujayepta pan pan jatye'e jittup je Nte'yam je jyayu, je'eda pan pan jatye'e dukutyoondupe je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ijtp ñapyámjada je Jesucristo maat.

¹³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp, jets atse'e xnujimi:

—Javyetu ya'a: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e uxyam oo'ktup jets pan pan jatye'e jaa'k'oo'ktap kuxe'e je Maja Vintsán dujaanchjávada.” Jidu'um tse'e javyetu. “Xoonduvam xa je'e ve'eda, kux ku ve'e ve'em y'oo'ktat, távani tse'e dutukva'atsta vye'na je

tsaachpaatun jetse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta." Jidu'um tse'e vya'añ je Espíritu Santo.

Je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap yaja naxviijn

¹⁴ Van'itts atse'e n'ix to'k pak je poo'p vínuts. Jem tse'e vínuts ni'kxm to'k chuuna pane'e ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, jemts je'e ve'e kyuvajkm dujayep to'k je oro corona jetse'e jem dumats'it to'k je jajpax hoz. ¹⁵ Van'it tse'e jem maja tsaptajkm pyítsum jado'k je ángeles juu' ve'e makk jidu'um na'muxjup:

—Yaktonu je mhooz kux távani ve'e je tiempo dupaatni ku ve'e yakpakmojkniit juu' jatye'e tutya'ma jem naxviijnit it kajxm.

¹⁶ Van'it tse'e je'e pane'e jem vínuts ni'kxm tsuunip, je'e tse'e duyaknajx je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dupakmojkni juu' jatye'e tutya'ma.

¹⁷ Van'it tse'e jado'k je ángeles pyítsum jep maja tsaptujkp juu' ve'e jem tsapjootm, jem tse'e dumaadiva je hoz. ¹⁸ Van'it tse'e pyítsumpa jado'k je ángeles joma ve'e je vojxpejtun, je'e tse'e je jaajn duyakkutojkjip jetse'e makk jidu'um dunuujmi je ángeles juu' ve'e je hoz dumaat:

—Yaktonu je mjaipax hoz jets pakmojkni je tsaaydum juu' ve'e tutya'ma jem naxviijnit it kajxm, kux távani ve'e cha'amy.

¹⁹ Van'it tse'e je ángeles duyaknajxy je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dutukpakmojkni je tsaaydum. Jem tse'e vye'na to'k je maja apajkin. Van'it tse'e je ángeles je tsaaydum dupuujm jem apajkin jootm joma ve'e yakmaa'kxut. Je'ets ya'a ve'e ñukajtsip je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Myujékumip tse'e je kajpun joma ve'e je tsaaydum yakmuu'kx. Jem tse'e apajkin jootm pyítsum je nuu'pun juu' ve'e je'yp je vaat joma ve'e je caballo je y'ajén yakpuujmja, majktupx legua jo'n tse'e yo'oy je nuu'pun.

15

Je aangelestajk juu' ve'e dujayejptup je vuxtojtuk oro apajkin

¹ N'ixts atse'e jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin juu' ve'e tyuk'atúvip—nuvuxtojtuk je ángeles juu' ve'e dujayejptup je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e ux'ookip, ux'ookipts je'e ve'e kux je'e ve'e tyukkukáxadap je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki je jyot'a'nun kajx.

² N'ixpats atse'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, je jaajn mutaka. Jéjats je'e ve'e pya'ayi tyénada vye'na je'e pan pan jatye'e du'amaadaaguidu je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, je'e juu' ve'e dukakuvajktu jetse'e pya'muxjadat je xyaa'j ukpu je myach'o'vun, jem tse'e dujayepa je arpa kov juu' ve'e je Nte'yam moojyjudu. ³ Y'aavdupts je'e ve'e to'k je uv juu' ve'e je Moisés je y'uv jets je'e je y'uv pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'avda:

Mnumájip mnujaanchip xa mitse'e jets atúvats je'e ve'e nujom juu' jatye'e mtuump mkajtsip,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp.

Tuv jets va'ajts tse'e je mnaa' je mtoo',

mits tse'e nujom je naxviijnit jayu myakkutojkjikujxp.

⁴ ¿Pants mitse'e mkayakmájajap mkayakjaanchajap?, Maja Vintsán.

¿Pants mitse'e mkavinjávajap mkavintsá'agajap?

Mitsji xa ve'e to'k mnúva'ajtsjootip,

míndap tse'e nujom je jayu pan nuvinxup to'k it to'k naxviijn jetse'e mvinja'vijidinit mvintsá'kijidinit,

kux tá ve'e yak'ix jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsip.

Jidu'um tse'e y'avda.

⁵ Van'itts atse'e n'ix je maja tsaptajk y'ava'ach jem tsapjootm; yak'ixp tse'e jem maja tsaptajkm je it juu' ve'e munuyojk je kunoo'kxun dumaat. ⁶ Jem tse'e pyítsumdi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dujayejptup je javuxtojtuk tsaachto'nun, je'e tse'e xyojxjudup je va'ajts lino vit juu' ve'e ajajp ata'kxp jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju. ⁷ Van'it tse'e nuto'k je joojntykiva je ángeles dumoooydi kako'k je oro apajkin ojs maat je makk tsaachto'nun juu' ve'e je jyot'a'nun kajx yakjéjip je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx joojntykip.

⁸ Ax je maja tsaptajk, je joks je'e ve'e yak'ojsju juu' ve'e yakjéjip je Nte'yam je myajin je jyaanchin kajx jets je kyutojkun kajx. Ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e jem tyákat, van'itnume'e ku ve'e kyukajxinit je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e je nuvuxtojtuk ángeles yaknaxkáda'aktap yaja naxviijn.

16

Je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e je makk tsaachto'nun dumaat

¹ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je makk ayook juu' ve'e jem maja tsaptajkm pyítsump jetse'e jidu'um dunuujmi je nuvuxtojtuk ángeles:

—Najkxtats xtuktemva'atsta jem naxviiñit it kajxm je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e dumaat je makk tsaachto'nun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx.

² Van'it tse'e je muto'k ángeles dutuktemvaach je apajkin yaja naxviiñit itukujx. Van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e dujayeptu je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi duvintsa'kidi je y'apamnax, je'e tse'e písumuxjudu je ko'opyo'ojsap juu' ve'e makk tumpajkp.

³ Van'it tse'e je mumejtsk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maaxy najootm. Van'it tse'e je maaxy naaj nuu'pun vyimpijt, ve'em ax jo'n je oo'kpa je ñuu'pun; nax'oo'kkajxtu tse'e nujom juu' jatye'e joojntykidup jem maaxy najootm.

⁴ Van'it tse'e je mutoojk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maja najootm jets joma jatye'e je naaj myu'ut; nuu'pun tse'e vyimpijtkujx je naaj. ⁵ Van'itts atse'e n'amotunajxy je ángeles juu' ve'e je tsoxk naaj duka'mip. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, va'ajts Nte'yam, mits xa ve'e uxym m'ijtp, mítsam tse'e m'ijtp, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' ve'e tuxtún ku ve'e jidu'um tumtokimpayoy, ⁶ kux je'eda ve'e duyakyo'ydu je ñuu'pun je mjayu maat je m'ayook kojtsnajxpatajkta. Ax tats mits je'e ve'e xtuk'oo'kta je nuu'pun je jáyuda juu' ve'e ve'em játkidu, kux ve'eme'e duvinmátsjada.

⁷ N'amotunajxpts atse'e je ayook jem joma ve'e je yojxpejtun. Jidu'umts atse'e nmotu:

—Ve'emam xa ve'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits xa ve'e nujom mka'mikujxp, tuvts mitse'e mtokimpayoy jets pyaatyp y'akeeguipt je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

⁸ Van'it tse'e je mumaktaaxk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je aampa xaaj ñi'kxm; yakmooy tse'e je aampa xaaj je kutojkn jetse'e je y'anin je jayu dutukyaktóyut.

⁹ Anañujoma tse'e je jayu ooy tyuntooydi. Ka'a tse'e vyinmayumpijiti, ka'a tse'e dumasoo'kti je kyo'oy joojntykinda, ka'a tse'e je Nte'yam duyakmáñidi duyakaanchidi, vyinkojtspejttu tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duka'mip je vuxtojtuk tsaachto'nun.

¹⁰ Van'it tse'e je mumugooxk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je na'a atsa'kip tánuk kyutojkn tsuujntkn kajxm. Van'it tse'e kyoo'tsikujx joma ve'e yakkutuk. Van'it tse'e je jayu tyunnatytstso'tspajkjidini je'e kajx ku ve'e ooy tyuntsaachpaati, ¹¹ ax ka'ajyam tse'e dumasoo'kti je kyo'oy too'da, vyinkojtspejttujame'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e kajx ku ve'e chaachpaa'tta jetse'e pyo'otsta.

¹² Van'it tse'e je mutojtk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem Éufrates maja najootm; taatsnu tse'e je maja naaj jetse'e je too' duyaktaajnjidi joma ve'e ñáxtat je yakkutojtkpatajk juu' ve'e tsoo'ndup jem joma ve'e je xaaj pyítsum.

¹³ Van'itts atse'e n'ix nutoojk je ko'oyjáyvupta, je potya'av jo'n y'ixuvada, je'e tse'e písumdu jep je na'a ko'otyánukap y'avup, jep je na'a atsa'kip tánuk y'avup, jets jep je'e y'avup juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ¹⁴ Ya ko'oyjáyvupta tse'e je mújit nuja'vin duutoondup, je'e tse'e ñupísumdu jetse'e duyaknay'amókajadat nujom pan pan jatye'e duyakkutojkjidup je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviiñn chaanada jetse'e y'atso'oxtóndat ku ve'e dupaatnit je xaaj juu' ve'e ñupaaajmtki je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. ¹⁵ Amotunaxta juu' ve'e je Jesucristo kyajtsp: “Tun to'mayji xa atse'e nmiinnuvat, ve'em ax jo'n je mee'tspa jye'ya ku ve'e je jayu dukanujava. Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e nakyujoojntykjidup jetse'e je vyit apaamdúka dujayepta kux kadi ve'e ve'em y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e ijtup nuva'ajts axva'ajts jetse'e yakmu'ixta yakmupetta jetse'e cho'otyónnda.” Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁶ Yaknay'amokijidu tse'e je yakkutojtkpatajk jem je it juu' ve'e duxaaj Armagedón. Hebreo aajts je'e ve'e.

¹⁷ Van'it tse'e je muvuxtojtuk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem poj jootm. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem maja tsaptajkm juu' ve'e jem tsapjootm, jem joma ve'e je Nte'yam je kyutojkn tsuujntkn. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¡Távani xa ve'e tyunju kyatsju!

¹⁸ Van'it tse'e je vítsyk tyuntaa'pukni, je añu tyumpo'oni tyunmoo'tni, je añu tyumpajni tyuntsa'pxni, makk tse'e tyun'ojxini ya naxviiñit it; ni vin'ita xa ve'e je oix kyanaxy ve'em ax jo'n je'e ve'e ñajxy. ¹⁹ Je babilóniat ciudad, toojk viiñts je'e ve'e ñapaajmjini ku ve'e y'ojxi; muja'vikajxtinu tse'e nujom je kajpun pan vinxup to'k it to'k naxviiñ. Van'it tse'e je Nte'yam dujaa'myejts je babilóniat ciudad jetse'e duyaknáxut je tsaachpaatun juu' ve'e tyuknúkejx je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Kutokikajxnu tse'e nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokm. ²¹ Kustajkiva tse'e je mújit taaxt jem tsajviinm jetse'e ñaxkádaaky je jayu ñi'kxm; toojk arroba naxys je'e ve'e jyémutsa y'ijit

to'k jaty. Vyinkojtspejttu tse'e je jayu je Nte'yam je'e kajx ku ve'e je taaxt makx ooy tyunyaktsaachijidini.

17

Ku yakto'kimpayoy'nit je ñumájiva ko'otya'axap

¹ Van'tits atse'e xnumiijn nuto'k je ángeles juu' ve'e dujayeiptup tuy'it je vuxtojtuk apajkin, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut vintsq ve'e chaachpaatnit je ñumájiva ko'otya'axap juu' ve'e tsuunip jem maaxy nani'kxm. ² Je naxviiijnit yakkutojkipatajk, ta tse'e je ko'otya'axap dutukmaattóna juu' ve'e ka óyap; jets pan pan jatye'e joojntykidup yaja naxviiijnit itukujx, ta tse'e ñatyukmo'okjada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup ku ve'e dupanajkxta je ko'otya'axap je tyoo'.

³ Van'tits atse'e je ángeles xyaknujix je Espíritu Santo je kyutojkun kajx jem vinva'ajts it kajxm. Jemts atse'e xyak'ix to'k je ta'axtajk dutuktsuuna to'k je tsapts na'a atsa'kip tánuk. Jem tse'e je tánuk tuknujakyux ñi'kxm kyojxm may je ayook juu' ve'e je Nte'yam ñuvinkojtspejtp, vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. ⁴ Je ta'axtajk, je tso'ojmk vit jets je tsapts vitts je'e ve'e jyayejpp; je oro, je tsúit tsaaj, jets je perlas, je'e tse'e natyuknaajkt-sojapajkjup. Jem tse'e kya'm dumats'it to'k je tuk'a'ooguin juu' ve'e tum je oro, ojts je'e ve'e maat juu' jatye'e axaa'kp jets je ko'otya'axap je tyo'nun. ⁵ Jempa tse'e vyimpókkm javyet to'k je ayook juu' ve'e jidu'um vaamp: “Je babilóniat ciudad, je ko'otya'axap juu' ve'e to'k ka'ajji je naxviiijnit jayu dutuk'ixp je kyo'oy je'e jets nujom juu' jatye'e axaa'kp ijtj yaja naxviiijnit itukujx.” ⁶ Van'tits atse'e n'ix jets mookjup je'e ve'e je ta'axtajk, je Nte'yam je jyayu je ñuu'pune'e natyuknaajkmookju jets je'e jye'eda pan pan jatye'e yakjay'oo'kjudu je'e kajx ku ve'e je Jesús je y'ayook duyakva'kxtkti. Atuva atókits ats je'e ve'e ntuntuktaaji.

⁷ Van'tits atse'e je ángeles xnuujmi:

—¿Tyajxse'e atuva atoki xtuktán? Va'ants ats mitse'e ntuk'ixu pan ti je'e ve'e je ta'axtajk ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tyuktsuunip, je'e juu' ve'e vuxtojtuk kuvajkax jets majk vájax. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp to'k juu' ve'e jémani joojntyki, ax ka'a tse'e uxyam y'uk'ijtni, ux'ook tse'e pyítsumut jep kaak jótup namka'anume'e vyintoki. Ax kuts je'e ve'e pyítsumut, xuputókits je'e ve'e tyándat je jayu juu' ve'e íxjudup, je jayu juu' ve'e yaja naxviiijnit itukujx, juu' ve'e je xyaaj ka javyétap jep libro kujxp joma ve'e javyet ku ve'e ya it choo'ntk je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup.

⁹ Uxyamts atse'e nnukótsut juu' ve'e je vijin je kejún chajkp jetse'e yakvinmótuvut. Je vuxtojtuk kuvajk, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je vuxtojtuk tonun juu' ve'e je ta'axtajk tyuktsuunip. ¹⁰ Nay vanxúpjyam tse'e je kuvajkta, nuvuxtojtuk je yakkutojkipadats je'e ve'e ñukajtsp. Numugooxk je yakkutojkipada, tats je'e ve'e vyintókida, to'k tse'e juu' ve'e uxyam yakkutojkip, jets jado'k ka'anum tse'e yakkutuk. Ax ku tse'e je'e yakkutókut juu' ve'e kayakkutojkipna, ka'a tse'e je'yak yakkutókut. ¹¹ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e joojntyki jetse'e uxyam kyoo'k'ijtni, je'e tse'e je mutoodojtuk yakkutojkipa; kux myaatnavyaa'njup je'e ve'e je nuvuxtojtuk yakkutojkipada, je'e kajxts je'e ve'e yakmachav ax jo'n nuto'k je'eda; ux'ookts je'e ve'e vyintókiyut.

¹² Je majk vaj juu' ve'e tux'ix, numajk je yakkutojkipadats je'e ve'e ñukajtsp juu' ve'e kayakkutojktupna; ax yakmo'odapts je'e ve'e jetse'e dumaatyakkutókut to'k hora je na'a atsa'kip tánuk. ¹³ Je numajk yakkutojkipada, kojtsmúks je'e ve'e juu' dujayepta, myo'odapts je'e ve'e je kyutojkunda je na'a atsa'kip tánuk, ¹⁴ myaat'atso'oxto'ndapts je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Ax je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e amaadaagajadap, kux Vintsán je'e ve'e pane'e ñuvvintsanikajxp je vintsantajkta, jets Yakkutojkipa je'e ve'e pane'e duyakkutojkipajxp je yakkutojkipatajkta. Je'eda pan pan jatye'e ijtup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e yaaxuxjidi, to'k aaj to'k joojts je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁵ Van'tits atse'e je ángeles xjaa'knúujmi:

—Je maaxy naaj juu' ve'e tux'ix, joma ve'e chuuna je ko'otya'axap, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je numay jayu, je may naax je may kajpun, je may aaj je may ayook. ¹⁶ Je numajk yakkutojkipa juu' ve'e je majk vaj ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'e tse'e dumujot'ánjadap je ko'otya'axap jetse'e duyak'ayóvdad jetse'e nuva'ajts axva'ajts duyaktándat, jetse'e je ñi'kx je kyopk duputso'tstinit. Juu' tse'e vintaamp, je'e tse'e yaknaxtooydinup. ¹⁷ Je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjudu jem jya'vin kajxmde je vinma'yun jetse'e ve'em dutóndat, je'e ve'e ku ve'e ñukojtsmóktat jetse'e dumo'odat je kyutojkunda je na'a atsa'kip tánuk van'it paat ku ve'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e je Nte'yam kyojts. ¹⁸ Je

ta'axtajk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je ciudad juu' ve'e duk'a'mip je naxviijnit yakkutojkpada.

18

Ku je Babilonia vyintókin

¹ Van'itts atse'e n'ix jets'e'e jado'k je ángeles chaa'n jem tsajviinm, ajajp ata'kxpts je'e ve'e, je'e tse'e kadaak ooy je kutojkun maat; kujaj kutu'kx tse'e ya naxviijnit it tyaañ. ² Van'it tse'e mak'k kyajts:

—¡Távani xa ve'e vyintókin! ¡Távani je'e ve'e vyintókin je babilóniat ciudad! Távani tse'e jyajtni to'k je it joma ve'e je ko'oyjáyuvap chaanada. Jem tse'e ñay'amókajada nujom je jeyyva tánuk juu' ve'e ka va'ajtsap jetse'e axaa'kp y'ixuvada. ³ Je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty kuxe'e je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e tuñaxmo'okjada maat je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ijtp je babilóniat jayu je kyo'oy to'nun je kyo'oy kojtsun. Jets je naxviijnit yakkutojkpada, ta tse'e dutukmaatónada juu' jatye'e tum ka óyap, tats je'e ve'e ooy tyunnaajkkumeenajada pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup ka óyap.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy jado'k je ayook jem tsapjootm juu' ve'e vaan:

—Tukva'kva'atsta je babilóniat ciudad, miitsta, pan pan jatye'e ats je njáyuda, ve'em tse'e je tyokin mkatukpaa'tjadat jetse'e xkamaattsachpaa'ttat, ⁵ kux ta ve'e je tyokin tyunkuma'yini jem tsajviinm paat jets ta ve'e je Nte'yam dujaa'myéts je kyo'oy to'nunda je kyo'oy kojtsun. ⁶ Je Nte'yam tse'e duyaktsachpaattinup je jayu juu' ve'e tsuunidup jem babilóniat cyiudaaj kajxm, ve'em tse'e yaktsachpaattjidinit ax jo'n je babilóniat jayu je viijnk jayu duyaktsachpaatti jo'n. Tukkuvejtjidinupts je'e ve'e amuts je kyo'oy je'e juu' jatye'e tudutonda tudukotsta, mak'k aa'k tse'e chaachpaattinit. ⁷ Tsaachpaattinup tse'e kuxe'e ñamýajajada jetse'e ñatyukkatakajada je Satanás. Jidu'um tse'e vyinmayda: “Je yakkutojkpa jo'nts uu'me'e n'ijtumda, ka'a xa uu'me'e ax jo'n je ku'aa'k ta'axtajk, ni je vin'ita tse'e nkatsachvinma'yumdat.” Jidu'um tse'e vyinmayda. ⁸ Je'e kajx tse'e tun to'mayji je chaachto'nun jyéjinit, oo'ktinup tse'e je jayu jem ciudad kajxm, yaaxtinup tse'e ooy je tsaachvinma'yun kajx, jéjinup tse'e je yooj je pa'am, naxtokyaxtinuups je'e ve'e je ciudad. Ve'em tse'e yaktoondinit kux mak'k je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e pa'muxjidinup je chaachpaatunda.

⁹ Je naxviijnit yakkutojkpada juu' ve'e tyukmaattoondu tyukmaatkojtsu juu' ve'e tum ka óyap jetse'e dupanajkxta je ko'oy too' juu' ve'e tuk'ixjudu, ñuya'axtaps je'e ve'e ku ve'e du'ixtat jets tooynupe'e je ciudad, ¹⁰ jékumji ve'e tyándat, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e dumaattsachpaattinit. Jidu'um tse'e vya'andat:

—¡Ayooov, ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem babilóniat cyiudaaj kajxm, mnumájidup xa miitse'e tum'itta! Tun to'mayji xa ve'e tuyvinkumoka je mtsachpaatunda —jidu'um tse'e vya'andat.

¹¹ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup yaja naxviijnit itukujx, ñuya'axtaps je'e ve'e kux ka'a ve'e y'uk'ijttinit pan pane'e jo'yuxjadap juu' jatye'e tyoo'ktup. ¹² Jeme'e je oro jets je plata, je tsújit tsaaj jets je perlas, je oo'yit lino vit jets je seda vit, je tso'ojmk vit jets je tsapts vit. Jempa tse'e nujom pan vinxup je pa'ajk xoo'kpa kup jets je marfil paamdúk, je tsújit kup jets je bronce, je poixun jets je mármol, ¹³ je canela jets je viijnk muxo'ojkin, je poom jets je mirra, je pa'ajk xoo'kpa naaj jets je tsaaydum pa'ajk naaj, je olivos aceite, je harina jets je trigo, je jaach je kaaj jets je carnero, nay ve'empe je carro jets je joyutoompada. Je jayu paat tse'e dujayeypta jetse'e dutoo'ktat. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunúkótstat je jayu juu' ve'e tsuunidup jem ciudad kajxm:

—¡Ka'a xa ve'e x'ukjayejptini je o'yin juu' ve'e ooy mtuntsojja'vidup tuy'it, ni je vin'ita tse'e xkoq'kjaeyjptini je y'oy je'e je chíjít je'e juu' ve'e mjayejtpup tuy'it!

¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup maat ya paamdúk jetse'e tudutukkumeentákada je ciudad, jékumji tse'e tyándat, je'e ve'e cha'agadap ku ve'e dumaattsachpaa'ttat. ¹⁶ Ñuya'axtap tse'e jetse'e vya'andat:

—¡Ayooov, ayooov xa ve'e je'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Ve'em xa je'e ve'e tuy'itta ax jo'n je ta'axtajk juu' ve'e je oo'yit lino vit natyukxoixjup maat je tso'ojmk vit jets je tsapts vit jetse'e ñatyuknaajktsojupukju je oro, je tsújit tsaaj, jets je perlas. ¹⁷ ¡Tun to'mayji tse'e tuyvintókikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm!

Nujom je barco je ñuvintsanda maat je tyoompatajkta jets je jayu juu' ve'e pyatsaamdud jets juu' ve'e ajooyva atoo'kpa najxtup tajkidup jem maaxy najootm, jékumjis je'e ve'e tyándat. ¹⁸ Ku ve'e du'ixta je jök ku ve'e je ciudad tyoy, jidu'um tse'e mak'k vya'andat:

—¿Ti kajpun tse'e jado'k ve'em ijt ax jo'n je ciudad?

¹⁹ Van'it tse'e je naax ñatyukxakvájukjadat jetse'e yaaxp tsaachvinmaayp jidu'um vya'andat:

—¡Ayooṽ, ayooṽ xa je'e ve'e je jyooṽta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Je jyooṽntykin kajx xa ve'e kyumeentajkidi nujom pan pan jatye'e je barco dujayejptup. ¡Tun to'mayji tse'e tuvvyntokikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm! —jidu'um tse'e vya'andat.

²⁰ Ax tukxoonduktats miitse'e je ciudad, miitsta, pan pan jatye'e jem tsapjootm jets je va'ajts joot jáyuda, je Nte'yam je kyukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, kux ku xa ve'e je Nte'yam dumooynit je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka óyap juu' dutoondup jetse'e chaanada jem ciudad kajxm, je'e tse'e tyukkuvejtinup juu' miitse'e tumyaktoojnjada ka óyap.

²¹ Van'it tse'e to'k je makk ángeles dukaaipyuk to'k je tsaaj juu' ve'e ve'em ax jo'n to'k je maja paan taak, jetse'e dukakvipi jem maaxy najootm, jetse'e vyaajñ:

—Jidu'um xa ve'e kyutókinit je babilóniait ciudad, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'kyak'ixnuvat. ²² Ni je vin'ita tse'e jem ciudad kajxm kyoo'kyak'amotunajxnit je arpa kov, je trompeta ukpu je viijnk xooxun, ka'a tse'e y'ukyak'amotunajxnit jets jeme'e je jayu jyuts, ²³ ka'a tse'e jem je tya'kxpa y'ukta'kxnit, ni je vin'ita tse'e je navyajkuva kyoo'kyak'amotunajxnit jem ciudad kajxm. Ve'em tse'e jyátut náxut óyame'e dunumájada tuy'it jem naxviijnit it kajxm je jayu juu' ve'e ajooydup atoo'ktup jem babilóniait cyiudaaj kajxm. Ax je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm, je'e tse'e dvin'aa'ndu je maayk kajx je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it to'k it to'k naxviijn.

²⁴ Je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem babilóniait cyiudaaj kajxm, je'e tse'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je jyayu maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e duni'kxmdu ku ve'e y'oo'kti je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn.

19

¹ Van'itts atse'e n'amotunajxy jets jidu'ume'e jem tsapjootm je numay jayu makk vya'anda:

¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit,

je'e juu' ve'e je kutojkun ooy dutunjayejpp jetse'e xyaktsookumdi,

² kux tuv xa je'e ve'e tyokimpayoo'y jets vintso ve'e dupaa'ty du'akeega!

Ta tse'e dupuujmja je tsaachpaatun je ñumájiva ko'otya'axap juu' ve'e je naxviijnit jayu duyakma't ku ve'e dutukpuk je kyo'oy too',

je Nte'yame'e tutyukkuvetju kuxe'e duyak'oo'kti je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada.

³ Van'it tse'e vyaandinuva:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! Ni je vin'ítats je'e ve'e je ciudad kyajojk'atuvvat.

⁴ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jáyuda jets je numaktaaxk joojntykivada je vyiijnada je y'aajta dutukpaatti je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e dvinja'vidi dvintsa'kidi je Nte'yam, juu' ve'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Amén. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit!

⁵ Van'it tse'e yak'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaamp jem joma ve'e je kutojkun tsuujntkun:

Miitsta, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada, je mújit je muutskit,

oñukótsada jets vinjávada vintsa'agada uu'm je nNte'yamamda.

Ku je Jesús dupákut je jyáyuda

⁶ N'amotunajxpatats atse'e je ayook ax jo'n numay je jayu kukyojtsi jo'n, ve'em ax jo'n je maja naaj makk tyun'uu'ts tyuntinun jets ve'em ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jidu'umts atse'e n'amotunajxy:

¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit!

Ta xa ve'e yakkutojk'ukvaanni je Maja Vintsán,

je nNte'yamamda, juu' ve'e nujom duk'a'mikajxp.

⁷ Va'an duxoojntkumda, va'an du'oyja'vimda, va'an duyakmájimda duyakjaanchimda, kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ta tse'e je xaaj dupaatni jetse'e dupajknit je jyáyuda. Ta tse'e je jyayu ñay'apaamdúkajada ax jo'n je kiixuta'ax juu' ve'e yaa'vyakuvaamp.

⁸ Ta tse'e yakmo'oda jetse'e ñatyukxóxjadat je oojyit lino vit, va'ajts puk, ajajp ata'kxp. Jidu'umts atse'e n'amotunajxy. Je'e ve'e ku ve'e ñaxyóxjadat je oojyit lino vit, je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta je Nte'yam je jyayu.

⁹ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—Javyetu ya'a: “Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttnup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, ijttnupts je'e ve'e je'e maat ve'em ax jo'n je yaa'vyajka je ñuyaa'y dumaatkáy dumaat'uu'k.”

Jets atse'e xnuujmi:

—Juu'ts atse'e nkajtsip, je Nte'yamts je'e ve'e je y'ayook.

¹⁰ Van'itts atse'e n'ukvinkoxkteni je ángeles jets atse'e kunvinja'vi kunvintsá'ki. Ax jidu'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmupakta, mits jets je m'utsta je m'ajchta maat je m'utsta je mtsa'ada juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaanchja'vidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, je Nte'yam mits vinvaja vintsá'aga —jidu'umts atse'e xnuujmi.

Ax je'eda pan pan jatye'e du'ava'nidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, ka je y'avintsq vinma'yunapts je'e ve'e kyojstsup, je Espíritu Santo je'e ve'e je vinma'yun moojyjudup jetse'e ve'em kyóstat.

Je'e juu' ve'e dutuktsuunip je poo'p caballo

¹¹ Van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach. Jem tse'e to'k je poo'p caballo. Pan tse'e tuktsuunijup, je'ets je'e ve'e xyaaj Pane'e Dukutyoomp Juu' ve'e Kyajtsip, nay ve'empa, Pane'e Tyúvam je Jyáyuvín je Jyoojntykin. Tuvts je'e ve'e tyokimpayó'oy jetse'e duyakvintoki pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ¹² Ve'emts je'e ve'e je vyiijn y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jan'ayee'nst. Jem tse'e kyuvajkm may je corona dumaada, jetse'e jem to'k je ayook javyet dujayep juu' ve'e je'ejiyi ñuja'vip. ¹³ To'k tse'e je xom dujayep juu' ve'e je nuu'pun ooy tumpaajtju. Je'e pane'e dutuktsuunip je poo'p caballo, je'ets je'e ve'e xyaajivap je Nte'yam je Kyats je y'Ayook. ¹⁴ Jem tse'e pyamétsjada je tsapjootmit atso'ox toompada, natyukxojxjudupts je'e ve'e je oojyit lino juu' ve'e poo'p jets va'ajts, je poo'p cabállots je'e ve'e tyuktsuuniduvap. ¹⁵ Ax je'e pane'e vintoo'vajakjidup, jepts je'e ve'e y'avup pyítsum to'k je jajpax tsøjx juu' ve'e tyukmaada'akup pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e makk duyakkutojkjadat, ve'eme'e dutokimpayó'oydat jetse'e dumó'odat je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. ¹⁶ Jem tse'e vyit kajxm jets pyokyajxm javyet ya ayook: “Yakkutojkpa Juu' ve'e Duyakkutojkjikajxp je Yakkutojkpatajk”, jets “Vintsán Juu' ve'e Dunuvintsanikajxp je Vintsantajk”.

¹⁷ Van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles juu' ve'e jem ténip joma ve'e je aampa xaaj, jidu'um tse'e dunuujmi nujom je jeyyva tánuk, makk tse'e vyaajñ:

—Nay'amó'okajada jets numinda je Nte'yam je myaja a'ox. ¹⁸ Mtso'otstape'e je yakkutojkpa je chu'utsta, je tojpatajk je vyintsán je chu'utsta, je ñumájiva jayu je chu'utsta, je caballo tsu'utsta maat pan pan jatye'e tuktsuunijidup, anañujoma je jayu je chu'utsta, je naspaka jáyuda jets je joyutoompa jáyuda, je mújit je muutskit.

¹⁹ Van'itts atse'e n'ix ñay'amó'okajada je na'a atsa'kip tánuk jets je naxviijnit yakkutojk-patajkta maat je jyáyuda. Je'e kajx tse'e ñay'amó'okijidi kux myaat'atso'oxtonuvaandupe'e je'e pane'e dutuktsuunip je poo'p caballo jets je y'atso'ox toompada. ²⁰ Yakmajts je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk, nay ve'empa je'e juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxp, je'e juu' ve'e je mújit nuja'vin dumasook je na'a atsa'kip tánuk kajx. Je mújit nuja'vin kajx tse'e duvin'uu'n je jáyuda pan pan jatye'e namyasookjudu jetse'e yakpaajmjadat je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi duvintsá'kidi je y'apammax. Je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxp, joojntyk tse'e yak'avíppidini joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre, juu' ve'e to'k viijn ijt ax jo'n je maaxy naaj. ²¹ Ax je jyáyuda, je jajpax tsøjx tse'e tyukyak'oo'ktu juu' ve'e jep je'e y'avup pitsum pane'e je caballo dutuktsuunip. Ax nujom tse'e je jeyyva tánuk kyooxjidi je chu'utsta.

20

Je miijl joojnt

¹ Van'itts atse'e n'ix nuto'k je ángeles jem tsapjootm chaan. Jem tse'e dumats'it je avaatsun juu' ve'e duyak'avaatsip je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e jem dumats'ijtpa to'k je maja cadena. ² Je ángeles tse'e je cadena dutuktsoom je na'a ko'otyánukap, je juipit tsaa'n, juu' ve'e yaktijpap ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je Satanás. Miijl joojnt tse'e tsum duyak'ijt. ³ Jepe'e jótup du'avippi jetse'e duyaknu'atojkpejt, jetse'e duyaktaandi je ixta'nun maat, ve'em tse'e ni pana dukayak'ava'atsut je jot. Ve'em tse'e yaktuun jetse'e dukavin'aa'nut je naxviijnit jayu. Ku ve'e miijl joojnt je it náxut, van'it tse'e yakmukéjat jetse'e yak'itumo'ot ve'e'n.

⁴ Van'itts atse'e n'ix je kutojkun tsuujntkunda. Jemts atse'e n'ix chaanada pan pan jatye'e je kutojkun yakmooydu jetse'e tyokimpayo'oydat. N'ixpats atse'e je'e je jyootta je jya'vinda pan pan jatye'e yakyukpoixtu je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook je jayu duvaajinjidi jets je'e kajx ku ve'e je tuvakojsun dupaamdi je Jesús kajx. Je jáyuda, ka'ats je'e ve'e duvinja'vidi dūvintsa'kidi je na'a atsa'kip tánuk ukpu je y'apamnax jetse'e kyanamyasookjidi jetse'e je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun yakpaajmjadat jem vimpókku ukpu jem kya'm. N'ixts atse'e jets joojntykpajktinuva je'e ve'e jetse'e je Cristo dumaatyakkutojkti miijl joojnt. ⁵ Muto'k je joojntykpajkunts je'e ve'e ku je'e ve'e joojntykpajktinuvat. Je viijnk oo'kpada, ka'ats je'e ve'e joojntykpáktat, van'itnume'ku ku ve'e miijl joojnt je it náxut. ⁶ Xoon jets va'ajts xa je'e ve'e da pan pan jatye'e joojntykpajktinuvat je muto'k joojntykpajkun! Ka'ats je'e ve'e yakpámdat joma ve'e je jayu chaachpaattinit xa'ma kajx, tee'tajktats je'e ve'e y'ittat, je'e tse'e dūmutóndap dūmupáktap je Nte'yam jets je Cristo, ve'eme'e dumaatyakkutóktat miijl joojnt.

⁷ Ku ve'e miijl joojnt je it náxut, van'it tse'e je Satanás yakmukéjat joma ve'e nu'atojkpét tuy'it, ⁸ jetse'e pyitsumut jetse'e je jayu duvin'aa'nnuvat jado'k nax to'k it to'k naxviijn, ve'em je Gog ve'em je Magog, jetse'e dūvomókut je jyayu jetse'e y'atso'oxtóndat. Ve'emts je'e ve'e nūmáyada ax jo'n je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi. ⁹ Nujom vinxup ya naxviijnit it myaja viijn, jem tse'e choo'ndi jetse'e náy'amojkijidi jetse'e dunaa'vitti jetse'e dūyaknaa'tojkti jem joma ve'e y'itta je Nte'yam je jáyuda, jeme'e kajpn kajxm juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax je Nte'yam tse'e je jaajn jem tsapjootm dūyaktsoo'n jetse'e dūyaknaxkadaaxy jetse'e dūyaknaxtokyaxti je jáyuda, ve'em je Gog ve'em je Magog. ¹⁰ Jets je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dūnvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'ndu, yak'avíppinuts je'e ve'e joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre juu' ve'e to'k viijn ijt p ax jo'n je maaxy naaj, jem joma ve'e yak'avíppidini je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxp. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Ku je jayu yaktókimpayo'ynit jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm juu' ve'e maj jets poo'p

¹¹ Van'itts atse'e n'ix to'k je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e maj jets poo'p. Je'e pane'e jem tsuunip, jemts je'e ve'e vyinkojkm ya tsajmit it jets ya naxviijnit it ve'emji tyoki, ka'a tse'e du'ukpaattini joma ve'e y'ittat. ¹² Van'itts atse'e n'ix je oo'kpatajktta, je muijt je muutskit, je'e tse'e je Nte'yam dūvinténidup. Van'itts atse'e n'ixpa to'k je libro yak'aye'pva'kxy, jetse'e yak'aye'pva'kxpa jado'k je libro joma ve'e javyet je jayu je xyaajta pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx. Ve'em tse'e je oo'kpatajkt yaktókimpayo'ydi pan vintso ve'e juu' tudutonda tudukotsta oy ka'oy, ve'em ax jo'n javyet y'it je'e kajxta. ¹³ Jem tse'e y'ijiti nujom je oo'kpatajktta, je'e maat tse'e juu' ve'e oo'ktu jem maaxy najootm, ve'em tse'e anañujoma yaktókimpayo'ydi to'k jado'k pan vintso ve'e juu' tudutonda tudukotsta oy ka'oy. ¹⁴ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyootsj, ka'a tse'e je jayu y'uk'oo'ktinit. Ax je jayu juu' ve'e yakpaamdu joma ve'e je maja jaajn tyoy maat je azufre, jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx. Ve'em xa je'e ve'e je tsaachpaatun ax jo'n je jayu mumejtsk nax kuy'aa'k. ¹⁵ Jem tse'e yak'avíppidini pan pan jatye'e je xyaajta ka javyéat jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup.

21

Je nam tsajp je nam naax

¹ Van'itts atse'e n'ix je nam tsajp je nam naax, kux ya muto'k tsajp jets ya muto'k naax, kutókinuts ya'a ve'e. Ka'a tse'e y'uk'ijtni je maaxy naaj. ² Ats, je Juan, n'ix atse'e je kunuu'kx ciudad, je nam Jerusalén, jemts je'e ve'e tsapjootm kyadaaky, jeja je'e ve'e je Nte'yam vyinkujk cha'a'n, apaamdukani ve'e vye'na ax jo'n to'k je kiixuta'ax juu' ve'e tuñaa'k'oyaja tuñaa'kpaadaja ku ve'e yaa'vyakuva'afñ. ³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem tsapjootm cha'a'n, jetse'e mákk vyaajñ:

—Je Nte'yam maat tse'e je jayu uxyam jyoojntykini ax jo'n je jayu to'k jaajn to'k tajk jyoojntykada jo'n, je'e tse'e je jáyuda. Je Nte'yam, viinmts je'e ve'e y'ijtnit je'e maatta jetse'e je jayu duNte'yamidinit. ⁴ Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjidinup nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'uk'oo'ktinit, ka'a tse'e y'ukyaaxtnit, ka'a tse'e y'uktsaachvinmaaydinit, ka'ava tse'e ti pa'am y'uk'ijtnit, kux nujom juu' jatye'e tuy'it tujyeja, távanits je'e ve'e nájxkúx.

⁵ Van'it tse'e vyaajñ je'e pane'e dūtuktsuunip je kutojkun tsuujntkun:

—Atse'e nam mpuump nujom juu' jaty.

Vaampa tse'e jidu'um:

—Javyetu ya'a kux tuva kats xa ya'a ve'e, to'k aaj to'k joot tse'e yakjaanchjávát.

⁶ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Távanits je'e ve'e tyunju kyatsju. Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkajxjinit kyojtskajxjinit nujom juu' jaty, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z. Pan pan xa ve'e taatsip, atsts je'e ve'e ntuk'oo'kup nunve'emji je mo'tpa naaj juu' ve'e joojn-tykinyajkp. ⁷ Pan pan tse'e maadaakp, nujomts ya'a ve'e je o'yin dujayejpnit, atsts je'e ve'e je Nte'yam, atsts je'e ve'e je n'ónuk. ⁸ Ax je'e'da pan pan jatye'e ats maat kanapyaajmjudup kux je naxviijnit joojntykine'e nuyojk chojktup, pan pan jatye'e atse'e xkajaanchja'vidup, atse'e xkajotmoojydup, pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup, je jayu duyak'oo'ktup, ko'oyyaa'yapta, je maayk dutoonkidup, duvinja'vidup duvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e taayidup, je'e tse'e yakpaamdinup joma ve'e je maja jaajin tyoy maat je azufre. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Je nam Jerusalén

⁹ Van'tits atse'e xnumiijn nuto'k je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dujayejptup tuy'it je vuxtojtuk oro apajkin juu' ve'e ojs maat je tsaachto'nun, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut je jáyuda juu' ve'e ijttup jy'e pane'e yaktijp Carnero Onuk.

¹⁰ Van'tits atse'e je ángeles xyaknujx je Espíritu Santo je kyutojkun kajx joma ve'e to'k je maja kopk. Jemts atse'e xtuk'ix je nam Jerusalén, je kunuu'kx ciudad, jeme'e tsapjootm chaa'n, jeme'e je Nte'yam vyinkojkm. ¹¹ Kyujajpy kyutu'kxp tse'e je ciudad je Nte'yam je myajin kajx, ve'eme'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je tsújit tsaaj tyu'kx myátsuk, je jaspe tsaaj jo'n, tukke'xnajxpe'e ax jo'n je cristaa'jl. ¹² Je ciudad, vidutats je'e ve'e ñaa'pátsa kajxm paat, jets makmejtsk viijn je y'aak. Ax joma jatye'e je y'aak, jeja tse'e to'k jatye je ángeles tyena. Jem tse'e aka'a kajxm yukja'a je xyaajta to'k jaka'a jatye je israeejlit jayu. ¹³ Toojk tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaa'pýtsum, jatoojkpa tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaa'j tyaka, jets jatoojk jatypa tse'e je y'aak nooxki. ¹⁴ Makmejtsk tse'e je tsaaj juu' ve'e je naa'páts tyuktsuunip. Jem tse'e yukja'a je numakmejtsk kukátsiva je xyaajta. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je kyukátsivada.

¹⁵ Je ángeles juu' atse'e xmukojs, jem tse'e to'k je oro kijpxun dukap'it, je'e ve'e tyukkijpx je ciudad, je y'aak, jets je ñaa'páts. ¹⁶ Ku ve'e dukijpx je ciudad, nay vanxup tse'e yana ax jo'n myaja viijniva. Tyukkijpx tse'e je ángeles je y'ooro kijpxun je ciudad. Mugooxk mókupx jakojkm legua jo'n tse'e kyijpx; akijpxa ve'e yana, jets'e myaju viijna, jets'e kyajxma. ¹⁷ Van'it tse'e dukijpx je ñaa'páts, ii'px maktojt xajtuks je'e ve'e kyajxma. Vanxup tse'e pyítsum maat je ángeles kyanoox, ve'em ax jo'n yaja naxviijn je jayu juu' dukijpxta jo'n.

¹⁸ Je ñaa'páts, tum je jasje tsaajts je'e ve'e tukpats; jets je ciudad, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajxp. ¹⁹ Joma ve'e je naa'páts choo'nduk, je'e tse'e tyukyak'o'yidu tyukyakpaadidu nujom juu' jatye'e tsújit tsaaj. Je jaspe tsaaj je'e ve'e myaat je muto'k, je zafiro tsaaj tse'e je mumejtsk, je ágata tsaaj tse'e je mutoojk, je esmeralda tsaaj tse'e je mumaktaaxk, ²⁰ je ónice tsaaj tse'e je mumugooxk, je cornalina tsaaj tse'e je mutojtuk, je crisólito tsaaj tse'e je muvuxtojtuk, je berilo tsaaj tse'e je mutoodojtuk, je topacio tsaaj tse'e je mutaaxtojtuk, je crisoprassa tsaaj tse'e je mumajk, je jasinto tsaaj tse'e je mumakto'k, je amatista tsaaj tse'e je mumakmejtsk. ²¹ Juu' ve'e je makmejtsk naa'páts aka'ada, makmejtsk je peerlats je'e ve'e pum. To'k jatye tse'e je ciudad je y'aka'a, kakto'k perlas pumts je'e ve'e. Je ciudad too' juu' ve'e dunumájip, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajxp.

²² Ka'a atse'e n'ix je maja tsaptajk, kux je Maja Vintsán, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duka'mikajxp, je'e jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, yakvinja'vidup yakvintsa'kidupts je'e ve'e jem nujom ciudad kajxm. ²³ Je ciudad, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jets'e kyujajjut kyuta'kxjut je aampa xaa' je aampa po'o, kux je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e je myajin kajxta tse'e je ciudad yakkuaj yakku'kx. ²⁴ Je jáyuda juu' ve'e íttap jeja naxviijnit itukujx van'it, yakkuajtap yakku'kxtapts je'e ve'e, jets'e je naxviijnit yakkuojkpatajk duyaknajkxtat jem ciudad kajxm je'e je y'o'yinda. ²⁵ Ka'ats je'e ve'e yak'aka'at xuujun je ciudad je y'aka'ada; ka'a tse'e jem je it kyoo'tsat. ²⁶ Yaktuknunajkxtap tse'e je y'o'yin jets je vyintsa'kin pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn. ²⁷ Ni je vin'ita tse'e jem kyatákat juu' ve'e ka va'ajtsap, ni ka'a tse'e pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstup, ni je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'ndup, je'ejiyi ve'e tákadap pan pan jatye'e je xyaajta javyet jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je lyiibro.

22

¹ Van'tits atse'e je ángeles xtuk'ix to'k je maja naaj juu' ve'e joojntykinyajkp, va'ajts tse'e tyukke'xnajxkux ax jo'n je cristaa'jl; je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jeja joma ve'e je kyutojkun tsuujntkunda, jéjats je'e ve'e je maja naaj chaa'n. ² Jem too' kojkm

juu' ve'e dūnūmájip jets jem mǎja napa'am, jem tse'e yee'k je kúp juu' ve'e je joojntykin duyajkp. Makmejtsk nax je'e ve'e tya'ma vinjoojnt, vimp'o je'e ve'e tya'ma. Jets je y'aajy, toompts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuksóyat pan nūvinxupe'e je naax je kajpun. ³ Ka'a tse'e jem y'ítut juu' ve'e ko'oy nukotsa. Jemts je'e ve'e ciudad kajxm y'itta je kutojkun tsujntkūn joma ve'e chaanada je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jem tse'e vyinjávadat vyintsá'agajadat je myutoompada je myupajkpada, ⁴ jem tse'e je vyijin je y'aaj du'íxtat jetse'e je'e je xyaa'j javyet dujayéptat jem vyimpókkum. ⁵ Ka'a tse'e jem je it cho'oot, ka'a tse'e jem je ta'kxpa chókjadat ukpu je aampa xaaj pan pan jatye'e jem tsaanadap, kux je Nte'yam, je Maja Vintsán, je'e tse'e kujajjadap kuta'kxjadap. Yakmo'odap tse'e je jayu je kutojkun jetse'e xa'ma kajx yakkutojktinit.

Támani ve'e je xaaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat

⁶ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats. To'k aaj to'k joot tse'e yakjaanchjávát. Je Maja Vintsán, je Nte'yam, je'e tse'e dūvinma'yunmooyp je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets atse'e xkejxp jets atse'e je jyayu ntuk'íxtat ntuknujávadat pan juu' ve'e tsojkji tónjup kótsjup —jidú'umts atse'e je ángeles xnuujmi.

⁷ Jidú'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—iTsójkji atse'e nmiinnuvat!

iXoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukutyoonduj je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp!

⁸ Ats, je Juan, n'ix nmoťu ats ya'a ve'e. Ku atse'e n'ix nmoťu, van'itts atse'e je ángeles n'ukvinkoxkteni juu' ats ya'a ve'e xtuk'ix jets ats je'e ve'e kunvinja'vi kunvintsá'ki. ⁹ Ax jidú'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mǎtjuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n, mits maat je m'utsta je m'ajchta jets je m'utsta je mtsa'ada maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, nujome'e pan pan jatye'e dukutyoonduj juu' ve'e javyet yap libro kujxp. Je Nte'yam mits vinjava vintsá'aga.

¹⁰ Xnuujmivats atse'e jidú'um:

—Ka'a tse'e yu'uts xyak'ítut je Nte'yam je kyats je y'ayook, je ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, kux támani je'e ve'e jetse'e tyónjut kyótsjut. ¹¹ Je'eda pan pan jatye'e dutoondup dukojtstap je kyó'oy je'e, va'an tse'e dujaa'któnda dujaa'kkótssta je kyó'oy je'e; je'e pan pan jatye'e dutoondup dukojtstap je tyuv je'e, va'an tse'e dujaa'któnda dujaa'kkótssta je tyuv je'e; pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujajejptup, va'an tse'e je Nte'yam dujaa'kpanajkxta va'ajts aaj va'ajts joot.

¹² Jidú'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—Amotunaxta, tsojkji atse'e nmiinnuvat, van'itts atse'e to'k jado'k nmoogynit juu' ve'e tukkaadaakjudup pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tudutonda tudukotsta oy ka oy. ¹³ Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, átsjyams je'e ve'e ku ve'e tyonkaxjut kyojtskaxjut nujom juu' jaty, ats tse'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z —jidú'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyit tudupojpoopada, ve'emts je'e ve'e y'o'yixjadat jetse'e duja'kxtat je kuputaajm juu' ve'e je joojntykin duyajkp jetse'e tyákadat joma ve'e je ciudad je y'aka'ada. ¹⁵ Myujékumadapts je'e ve'e je ciudad pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstap, je maayvada, je ko'oyyaa'yapta, je yak-jayu'oo'kpada, pan pan jatye'e dūvinja'vidup dūvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e dutsojktup je taay jetse'e tyayaiduva.

¹⁶ Van'itts atse'e je Jesús xjaa'knuujmi:

—Ats, je Jesús, ta atse'e je n'aangeles nkex jetse'e ats je njayu ya'a dutuk'íxtat dutuknujávadat. Atsts je'e ve'e je yakkutojkpa David je tyaa'mt je y'aa'ts, atsts je'e ve'e je chaan je kyooj. Atsts je'e ve'e ax jo'n je mǎja maatsa juu' ve'e ta'kxp matskp jetse'e japna pyítsum.

¹⁷ Jidú'um xa ve'e vya'añ je Espíritu Santo maat je Jesucristo je jyáyuda:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e du'amotunajxp, va'an tse'e duva'añy:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e taatsip, va'an tse'e dumiinni. Pan pan tse'e dutsojkp, va'an tse'e ve'emji du'uu'ku je tsokx naaj juu' ve'e je joojntykin duyajkp.

¹⁸ Nujom pan pan jatye'e du'amotunajxtup je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, nvaajjidupts atse'e jidú'um: Pan pan xa ve'e duyaknujokip ya kats ya ayook, je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjup je tsaachto'nun juu' ve'e javyet yap nak kujxp. ¹⁹ Jets pan pan tse'e dupajkip juu' ve'e javyet yap nak kujxp, pajkuxjup tse'e je Nte'yam je'e je xyaa'j juu'

ve'e jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup, ka'ats je'e ve'e y'itut jem kunuu'kx ciudad jootm. Je libro joma ve'e je xyaaaj javyet y'itta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup jets je ciudad, yaknukojstsup tse'e yap nak kujxp juu' atse'e njaayp.

²⁰ Je'e pan ya'a ve'e du'ava'nip, jidu'um tse'e vya'añ:

—Tyúvam xa je'e ve'e, tsojkji atse'e nmiinnuvat.

Nay ve'emts atse'e nvaampa: —Amén. Miinni to'k aaj, Maja Vintsán Jesús.

²¹ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'ets miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap xa'ma kajx. Amén.